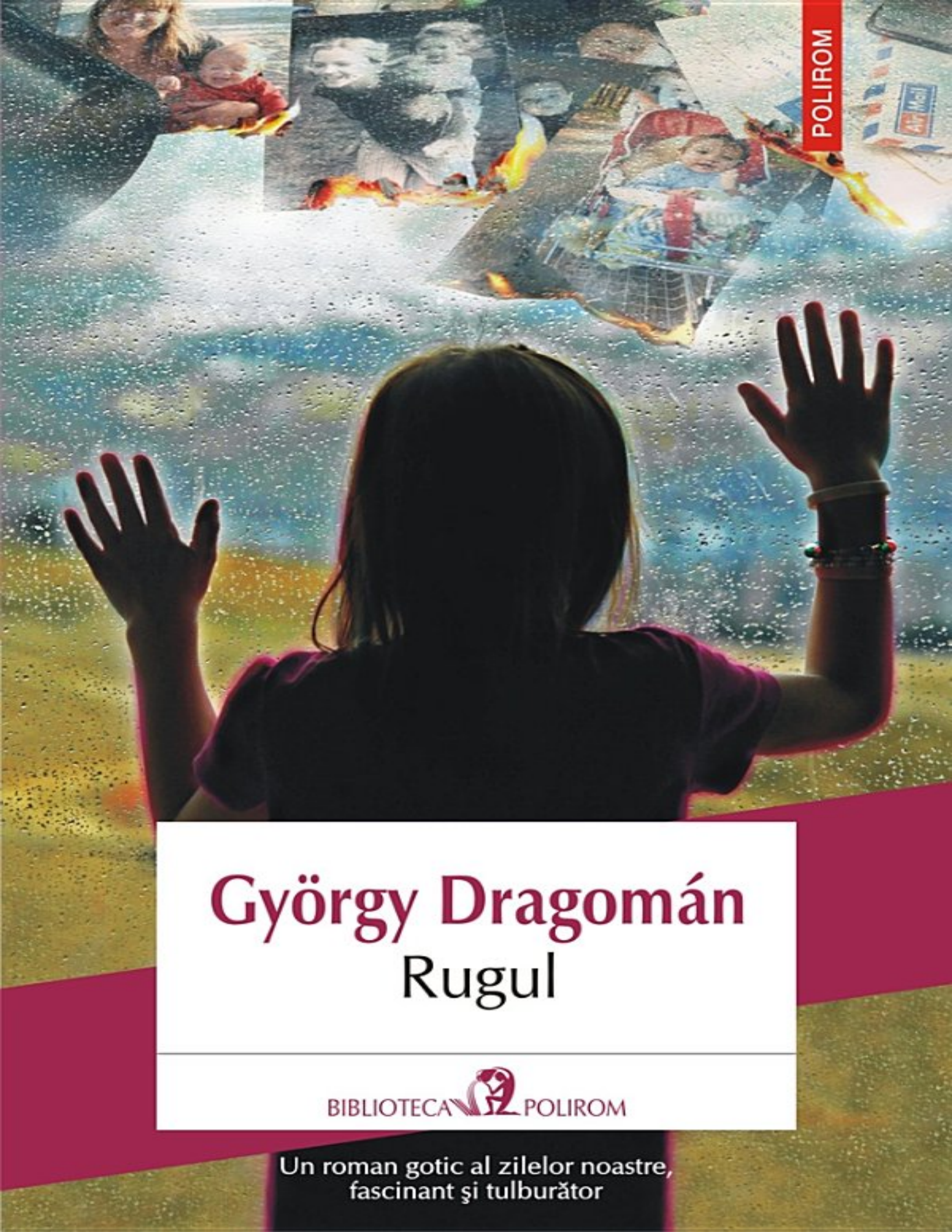

POLIROM

György Dragomán

Rugul

BIBLIOTECA POLIROM

Un roman gotic al zilelor noastre,
fascinant şi tulburător

György Dragomán

Rugul

Traducere din limba maghiară
de Ildikó Gábos-Foarţă

POLIROM
2015

György Dragomán

Rugul

Traducere din limba maghiară
de Ildikó Gábos-Foarţă

POLIROM
2015

Dragomán György, *Máglya*
Copyright © Dragomán György, 2014
All rights reserved
© 2015 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte a apărut cu sprijinul:

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-5740-7
ISBN PDF: 978-973-46-5741-4
ISBN print: 978-973-46-5659-2

Coperta: Radu Răileanu
Pe copertă: © iStockphoto.com/Fertnig; © Lane Erickson/Dreamstime.com

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

GYÖRGY DRAGOMÁN este unul dintre cei mai apreciați și mai traduși scriitori maghiari contemporani. Născut în 1973 la Tîrgu Mureș, viitorul prozator s-a stabilit în 1988 în Ungaria, împreună cu familia. A studiat filosofia și literatura engleză la ELTE, în Budapesta, și a lucrat la o teză de doctorat despre proza lui Samuel Beckett, traducînd în același timp din operele lui Beckett, James Joyce, Ian McEwan, Irvine Welsh. Dragomán a debutat în 2002 cu volumul *A pusztítás könyve* (*Cartea desfacerii*), care a primit premiul Sándor Bródy, urmat în 2003 de piesa de teatru *Nihil* și în 2005 de romanul *A fehér király* (*Regele alb*, Polirom, 2008). *Regele alb* a fost distins în Ungaria cu premiile Tibor Déry și Sándor Márai și a fost tradus în peste treizeci de limbi, în prezent existînd și un proiect de ecranizare a cărții în Marea Britanie. În 2011 lui György Dragomán i se acordă premiul literar Jan Michalski pentru același roman. În 2014 prozatorul publică romanul *Máglya* (*Rugul*), care se bucură de un succes instantaneu în Ungaria și este în curs de traducere în Statele Unite, Olanda, Germania, confirmînd valoarea unui autor cu o viziune și un stil ce au cucerit deja un public larg.

Pentru Anna

unu

Aștept pe coridor, în fața biroului directoarei. Privesc tablourile de pe pereți, cu fotografiile absolvenților îmbrăcați în bluze albe. Eu abia peste șapte ani voi absolvi. Mă uit la pieptănăturile lor, cele mai multe fete au părul strâns în codițe, decid că eu voi insista să fiu lăsată să pozez despletită pentru tablou. Îmi scot elasticul din păr, mi-l despletesc, răsfirându-l cu degetele. E destul de lung. De multă vreme îl las să crească.

Aștept. Mă uit pe fereastră, văd parcul. De-a lungul aleii, de-o parte și de alta, în vârful plopilor golași, păsări negre. Ciori.

Mă uit la ciori. Aștept.

Mă întreb ce-o vrea oare directoarea de la mine.

De aproape jumătate de an stau la orfelinat. Toată lumea e prietenoasă cu mine, și colegii, și profesorii, și pedagogii. Mă compătimesc pentru ceea ce s-a întâmplat cu Tata și cu Mama.

Mă uit la copaci, nu vreau să mă gândesc la ei. Aștept.

În sfârșit ușa se deschide. Directoarea îmi spune că pot să intru.

Intru.

Înăuntru, în fața biroului directoarei, sunt două fotolii. Unul e gol. Directoarea îmi face semn să mă așez acolo.

În celălalt fotoliu stă cineva. O bătrână. Adusă de spate, gârbovită, îi văd doar sveterul negru, umerii osoși, baticul mare

și negru care-i învăluie. Încălzește între palme o minusculă ceașcă de cafea, o acoperă cu farfurioara, pe care o rotește, o clatină, o apasă cu degetele-i osoase peste gura ceștii, de parcă s-ar teme să nu sară ceva dintr-însa.

Mă așez. Salut. Perna de piele a fotoliului e incomod de tare.

Bătrâna se uită la mine, mă salută, îmi spune pe nume. Are ochi cenușii, reci, chip sever, voce glacială.

Directoarea zice că tanti a venit la mine.

Tanti zice că este bunica mea și a venit pentru că vrea să mă ducă la ea.

Îi zic că eu n-am bunică. Nici bunic. N-am pe nimeni.

Tanti zice că mă înșel, că nu știu eu bine. Ea e de-adevăratelea bunica mea. Mama mamei mele.

Îi zic că nu-i adevărat. Mama mea a fost orfană.

Tanti zice că nu. N-a fost orfană, în nici un caz n-a fost orfană. Numai că odată s-a certat foarte urât cu maică-sa și cu taică-său, a fost un mare tărăboi, după care a plecat, i-a lăsat baltă, le-a zis că nu vrea să-i mai vadă niciodată. Asta și-a dorit, de nu și-ar mai fi dorit-o, și, iată, așa s-a și întâmplat. După aia n-au mai știut nimic de ea, n-au știut nici dacă mai trăiește sau nu, nici că au o nepoată n-au știut. Bietul meu bunic nici n-o să mai afle. Niciodată n-ar fi crezut-o pe mama în stare de atâta cruzime.

Îi zic că nu-i adevărat. Eu nu sunt nepoata ei.

Tanti spune că ba da, e adevărat. De-adevăratelea adevărat. La fel de adevărat ca faptul că ea stă aici, pe fotoliul ăsta.

Directoarea intervine. Îi spune lui tanti că, poate, n-ar strica să aibă mai mult tact și să fie mai amabilă.

Cu ceașca în mână, tanti îi face un semn, zicându-i să-și țină gura, să nu se bage, că e mai bine să clarifice lucrurile de la bun

început. Gestul ei mișcă farfurioara, care se rotește deasupra cești cu un fel de scrâșnet, dar nu cade, degetele lui tanti o țin locului.

Directoarea amuțește. Tanti îi zice să fie așa drăguță și să poftească afară, că vrea să stea de vorbă cu mine între patru ochi.

Vreau să-i zic să nu iasă, însă până la urmă nu-i mai zic.

Directoarea se ridică lehămetită, ne anunță din ușă că ea o să fie afară, pe coridor. Încuviințez din cap.

Ușa se închide. Nu mă uit la tanti. Mă uit în jos, la pantofii mei, la nasturii lucioși ai baretei.

Simt cum tanti mă ia de mână, are palma caldă și umedă, aud cum se smiorcăie. Mă uit în sus, văd că are lacrimi în ochi.

O vreme doar stă și mă privește. Tace. Văd cum lacrimile i se preling încet pe obraji.

Își umezește buzele, are o limbă trandafirie, de un roz pal. Se apucă să vorbească. Are vocea schimbată. Mai molcomă. Mai caldă.

Zice să nu fiu supărată pe ea. N-a vrut s-o vorbească de rău pe maică-mea. Cum ar putea, doar fusese fiica ei. Sânge din sângele ei. Pe care n-a mai văzut-o de mai bine de treisprezece ani. Și pe care nici n-o s-o mai vadă vreodată. Chiar dacă fusese supărată pe ea, a iertat-o de mult. Și știe că, la rândul ei, și mama a iertat-o. Da. O simte în adâncul inimii.

Își apropie scaunul de mine, mă mângâie ușor pe păr. Zice că pentru ea eu sunt un mare dar de la soartă. Acum, după ce bunicul meu a murit, a rămas foarte singură, n-are pe nimeni. Eu sunt tot ce i-a mai rămas. Să-mi intre bine-n cap că sunt nepoata ei, suntem rude, o să mă iubească la fel cum a iubit-o și

pe fiica ei. Ba chiar mai mult. Să merg cu ea. Foarte frumos mă roagă să merg cu ea.

Nu-i răspund. Nu zic nimic.

Zice că trebuie să merg cu ea. Trebuie să merg cu ea, nu pot să fac altfel, așa mi-e scris, zice.

Deschid gura. Spun că nu.

Pentru o secundă în ochii bătrânei pare să se aprindă un licăr de mânie, însă fața și gura îi zâmbesc. Zice că o să mi-o demonstreze.

Mă apucă de mână, mi-o trage spre ceașcă, acum o ținem amândouă, cu două mâini. Porțelanul e cald. Zice să fiu atentă.

Simt cum mâna mea se pune în mișcare, întoarcem ceașca împreună, astfel încât farfurioara trece dedesubt, iar ceașca rămâne pe ea, cu fundu-n sus. De sub ceașcă se prelinge un zaț cafeniu, se scurge-mprejur, se ramifică. Mă uit, ramificațiile se-ngroașă, se contopesc.

Tanti răstoarnă ceașca cu gura-n sus, o pune pe farfurioară. Îmi zice să mă uit în ea.

Mă uit.

În interiorul cești zațul de cafea desenase un model întortocheat, în nuanțe de brun, ca un labirint în nisip.

Tanti rotește ceașca încet, îmi zice iar să fiu atentă.

Sunt atentă.

Deodată, în horbota încâlcită, îmi zăresc chipul. Se conturează în linii fine, ca un desen proaspăt, făcut în tuș maro, îmi recunosc ochii, nasul, linia buzelor, bărbia. Sunt chiar eu. Zâmbesc.

Tanti pune un deget pe buza cești, plimbându-și-l de jur împrejur pe muchia ei, și cum îl atinge cu unghia, porțelanul scoate un clinchet sonor, chipul meu din ceașcă începe să se

transforme, liniile se scurg, se îngroașă, parcă aș crește și aș îmbătrâni. Văd chipul Mamei, o recunosc, ea e, se uită și zâmbește drăgăstos și totuși trist, apoi începe să îmbătrânească și ea, fața-i devine mai ridată, bărbia mai ascuțită, văd fața lui tanti, acum tanti se uită la mine din zaț, se uită și zâmbește.

Simt cum ceașca s-a răcit de tot în palmele mele, o las să mi-o ia din mână, o las s-o așeze pe masa directoarei.

Mă uit în sus. Are ochii înlăcrimați.

Tanti începe să vorbească.

Spune să-i zic Bunică.

Bunica zice c-ar fi bine să plecăm cât mai curând. Dacă prindem trenul de după-masă, la miezul nopții am putea fi acasă. Să mă duc să-mi adun lucrurile, să-mi fac bagajele, să-mi iau rămas-bun de la cine vreau eu. Zice c-ar fi bine dacă aș putea să fiu gata într-o jumătate de oră.

Mă întreabă dacă am ceas, apoi, înainte de-a deschide gura să-i spun că n-am, dar că sus, în dormitor, pe perete, este un ceas mare, văd că tocmai și-a scos ceasul de la mână. Mi-l pune-n palmă, zice că dintotdeauna avusese de gând să i-l dea maicămii, moștenire de familie.

Ceasul e cald la mine în palmă, Bunica zice să mă uit la el.

Deschid palma. Ceasul are formă dreptunghiulară, pe cadranul îngust, în loc de cifre, sunt pietricele colorate, strălucesc ca stropii de apă, cea de pe locul cifrei unu este aproape transparentă, pentru ca următoarele să devină tot mai închise la culoare, cea de pe ultimul loc, al orei douăsprezece, fiind aproape neagră.

N-am mai văzut un asemenea ceas, secundarul nu se mișcă sacadat, ca pe ceasul mare de pe perete, ci se-nvârte încontinuu, e subțire ca un fir de păr, lunecă lin, rotindu-se pe cadran, mă uit și nu pot să-mi iau ochii de la el, se-nvârte ca vârtejul făcut de apă când se scurge din chiuvetă, ca și cum în vârtejul din chiuvetă ar fi căzut un fir de păr, iar vârtejul din chiuvetă ar trage firul de păr în jos, tot mai în jos.

Mă uit, nu pot să-mi iau ochii de la el, e exact așa, mă uit, se-nvârte și iar se-nvârte, chiuveta e plină cu apă, cu apă rece-rece, eu am umplut-o, ca să mă spăl pe față, ca să nu mai plâng atât de tare, tovarășa ofițer de la miliție mi-a spus, atunci când mi-a dat drumul, să mă duc să mă spăl pe ochi, a fost drăguță, m-a și mângâiat pe braț, cu toate că eu am vrut s-o lovesc din nou, am vrut să-i dau din nou un picior, am vrut s-o mușc din nou, pentru că voiam să plece, să se care, să dispară acolo de unde a venit, de parcă n-ar fi urcat niciodată scările, de parcă nu s-ar fi oprit niciodată înaintea ușii noastre, de parcă n-ar fi sunat niciodată la ușă, de parcă n-ar fi intrat niciodată în casă, de parcă nu mi-ar fi zis niciodată să mă așez, de parcă nu mi-ar fi spus niciodată tot ce mi-a spus despre Mama și Tata și camionul plin cu cărbuni, de parcă n-ar fi spus niciodată că-i pare rău, că-i pare sincer rău, că regretă din toată inima, de parcă nu mi-ar fi spus niciodată că trebuie să fiu tare. Vreau să-și retragă vorbele, vreau să nu fi fost adevărate, vreau ca totul să fie ca înainte, înainte ca ea să vină și să strice totul, vreau ca Mama și Tata să se-ntoarcă acasă.

Pun dopul la chiuvetă și închid apa, nu mai vreau să văd vârtejul. Ajunge.

Mă aplec, îmi îngrop fața în apă, e foarte rece, îmi bag și mâinile, mi le apăs pe obraji, mi le apăs pe ochi, îmi țin

respirația, nu vreau să respir, nu vreau să mă gândesc la nimic, nu vreau să mă gândesc la Mama și la Tata, apa e rece ca gheața, fața mi-e rece ca gheața, palmele-mi sunt reci ca gheața, numai acolo jos, în adâncul plămânilor, aerul e fierbinte, îmi desprind mâinile de pe față, apuc marginea chiuvetei de-o parte și de alta, deschid ochii, expir, văd bulele de aer care s-au format, se lovesc de pereții chiuvetei, se sparg, se desfac în bule mai mici, se rotesc, înoată pe dinaintea ochilor mei, n-am voie să mă mișc, îmi zic, trebuie să inspir apa rece, să-mi umplu nasul, gura, traheea și plămânii, trebuie să inspir adânc apa asta rece, s-o inspir în loc de aer, mă uit la smalțul alb al chiuvetei, e foarte aproape, văd crăpăturile fine, vreau să inspir apa în mine și nu pot s-o inspir.

Brusc, îmi scot capul din chiuvetă, de parcă nu mi l-aș scoate eu, ci altcineva, sunt gata-gata să-mi izbesc ceafa de robinet. Și mâna mi se mișcă de parcă altcineva ar mișca-o, se-ntinde, apucă inelul de metal al dopului negru, îl apucă și smulge dopul, țeava de scurgere horcăie, înghite apa, nu plâng, privesc din nou vârtejul, vârtejul se-nvârte și iar se-nvârte, văd în el un fir de păr lung și negru, știu că este părul Mamei, a căzut în chiuvetă înainte de-a pleca, atunci când s-a pieptănat. Bag mâna în apă, vreau să-l pescuiesc, să-l apuc cu două degete, nu reușesc, vârtejul îl rotește, îl trage-n jos pe țeavă, mă uit la chiuveta goală, obrajii-mi sunt reci, nu mai pot să plâng, vreau să deschid robinetul, vreau să văd din nou vârtejul. De departe, de-afară, aud vocea tovarășei ofițer de miliție, mă-ntreabă dacă totul e în regulă cu mine, mă uit la chiuvetă, vreau să strig că nu, nu e, nu e, nu e, nu e, apoi spun totuși că da, vin imediat, vocea mi-e rece și calmă, o voce străină, de-ndată ce o aud, știu

că totuși este a mea, întind mâna, iau pieptănul Mamei, mi-l trec prin păr, pârâie.

Cineva îmi spune pe nume, o voce străină, vocea Bunicii, mă-ntreabă cât e ora, am în palmă ceasul, mă uit la secundar cum lunecă în cerc pe cadran, fără odihnă, se-nvârte și iar se-nvârte, deschid gura și-i spun că-i patru fără un sfert. Bine, zice Bunica, bine, atunci la cinci și un sfert să fiu jos cu bagajele, în fața porții principale.

Îi spun că bine, o să fiu acolo. Continui să mă uit la ceas.

Bunica zice că mă ajută să mi-l pun, întinde mâna, mi-l scoate din palmă, abia atunci observ că are o brățară de metal. Bunica o-ndreaptă cu degetele, apoi mi-o fixează pe mână, dar astfel încât cadranul să ajungă în partea interioară a încheieturii. Zice că așa trebuie purtat ceasul ăsta. Încheie brățara, metalul rece îmi cuprinde încheietura mâinii, fac piele de găină pe braț, ce încheietură subțire am, zice Bunica, ceasul mi se potrivește la fix, brățara nici măcar nu trebuie ajustată, să mă uit ce bine-mi stă.

Brățara de argint a ceasului lucește pe pielea mea, arată ca o împletitură de trei fire spiralate, argintii, nici nu se văd îmbinările. Îi simt greutatea, îi spun că-i mulțumesc frumos.

Bunica dă din cap, zice să-l port sănătoasă.

Dormitorul e gol. Ceilalți sunt în sala de lectură, pe mine tot de-acolo m-au chemat în biroul directoarei. Mă duc la patul meu, mă aplec, trag de sub el valiza pe rotile. E bordo, are fermoarul stricat, s-a stricat de cum am cumpărat-o, Mama

fusese foarte furioasă, pentru că nu se mai putea repara și nici banii nu i-am primit înapoi. Pun valiza pe pat.

Mă duc la dulap, îl deschid. Hainele mele atârnă pe umerașe, paltonul roșu, ponosit, cele trei bluze, cele două fuste, blugii care-mi ajung numai până la jumătatea pulpelor. Le scot și le pun pe pat.

Mă întorc la dulap. Pe un raft, trei perechi de chiloți, șosete, ciorapi, pe raftul de sus, costumul de gimnastică și sacul de sport, în el, vechiul trening de echipă al Mamei, pe ultimul raft de jos, cele două pulovere tricotate cu model norvegian.

Le pun pe toate pe pat.

Îmi scot și pantofii din dulap. În afară de cei cu baretă, pe care-i port, mai am o pereche de pantofi negri de lac și niște teniși albi, cu talpă de cauciuc verde, îi pun și pe ei pe pat.

Numai vechea mea uniformă de școală și cea de pionieri au mai rămas în dulap, de la revelion încoace nu mai avem voie să le purtăm. De-atunci uniformele sunt interzise și nici pionieri nu mai sunt. Le scot totuși și pe astea din dulap. Din gaica bluzei de pionier a căzut șnurul galben, împletit, însemnul comandantului de detașament, iar ciucurii s-au încurcat.

Dulapul s-a golit, un singur lucru a mai rămas înăuntru. Pe partea interioară a ușii stă lipită o fotografie, e color, dar culorile sunt șterse, Tata zicea că din cauză că filmul n-a fost bine developat. În fotografie suntem noi trei, Mama, Tata și eu. A fost făcută în munți, pe malul unui lac, e singura noastră fotografie împreună, Tata a făcut-o cu declanșare automată, am râs amândouă de el, pentru că după ce Tata a pus aparatul pe un trunchi de copac și i-a fixat timpul de declanșare, a vrut să fugă repede la noi, n-a fost atent și s-a împiedicat de-o creangă, dar s-a ridicat repede și a fugit mai departe, ca să ajungă la timp

în poză, și a ajuns, ba chiar a mai avut răgazul să ne ia pe după umăr și pe mine, și pe Mama, și când deja stătea acolo, lângă noi, am observat că o crenguță de brad i se lipise de pulover și atunci am râs și mai tare toți trei.

Mă uit la poză, la părul despletit al Mamei, pun vârful degetului arătător și-l mângâi, nu simt decât netezimea hârtiei fotografice. Îmi bag unghia pe sub poză, pe lateral, o desprind cu grijă de pe ușa dulapului. Se desprinde ușor, nu se rupe, numai pe dos, într-un colț, s-a lipit de ea o mică așchie din lemnul ușii.

Mă duc la pat, iau puloverul cu model norvegian, în roșu-albastru-negru, punga de plastic ascunsă în mânecă fâșâie. Trag de ea, e o pungă mică și galbenă, înăuntru, frumos împăturit, baticul din mătase franțuzească al Mamei, înnodate într-un colț, verighetele Mamei și a Tatei. De la înmormântare n-am mai pus mâna pe el și acum îl apuc fără să-l scot din pungă, mă gândesc la parfumul de iasomie al Mamei, baticul trebuie să-l mai păstreze încă. Bag cu mare grijă fotografia printre pliurile baticului, iau punga în mână, simt rigiditatea cartonului fotografiei prin plasticul pungii și prin mătasea baticului.

Vreau s-o vâr înapoi în mâneca puloverului, îmi aduc aminte de degetele bunicii, cum mi-au fixat brățara ceasului la încheietura mâinii. Așez punga pe pat, n-o mai vâr în pulover. Deschid valiza, înăuntru, două curele vechi de-ale Tatei, făcute ghem, și penarul meu de pe vremuri. Iau penarul, scot din el ascuțitoarea veche, pot să deșurubez șurubul lamei cu unghia degetului mic, îl deșurubez, scot lama, tai cu ea căptușeala de pe fundul valizei, vâr punga cu baticul și verighetele între căptușeală și pielea sintetică, netezesc căptușeala pe dinăuntru

și valiza pe dinafară, pielea sintetică e groasă, nu se simte defel că ar fi ceva acolo.

Scot cele două curele ale Tatei, catarama celei negre o prind de ultima gaură de la capătul celei maro, trec porțiunea de curea rămasă pe sub gaica de lângă cataramă, acum e destul de lungă, pot să-mi leg de-a curmezișul valiza cu ea.

Îmi pun hainele și pantofii în valiză, îmi scot cămașa de noapte de sub pernă, o pun deasupra, închid valiza, o ridic, bag cureaua pe sub ea, o trec și prin mânerul valizei, strâng cureaua, după care închid și catarama.

Am împachetat, sunt gata.

Îmi pun paltonul, trag fularul din mânecă, mi-l pun la gât, căciulița tricotată încă nu mi-o pun.

La sfârșit mai merg o dată la fereastră, privesc parcul. În mijlocul aleii văd o siluetă nemișcată, o eșarfă care fâlfâie în vânt, știu că e Bunica, știu că se uită la ciori.

Merg pe coridor, tocurile pantofilor răsună pe beton. Cureaua care strânge valiza scârțâie la fiecare al doilea pas.

Ajung în fața sălii de lectură. N-ar fi cazul să intru, de fapt nu vreau să-mi iau rămas-bun de la nimeni.

Aștept o clipă, apoi ridic totuși mâna, bat la ușă, intru.

Profesoara roșcată sare-n picioare de după catedră, îmi zâmbește, nu pare mirată că mă vede gata îmbrăcată și cu valiza în mână. Precis că directoarea a vorbit deja cu ea.

Îmi face semn să mă apropii. Când ajung în fața tablei, profesoara face iarăși un semn și fetele se ridică în picioare toate deodată.

Știu că ar trebui să-mi iau cumva rămas-bun de la ele, însă nu vreau să zic nimic. Mă uit în jos, la pantofi, la podeaua neagră, cu miros de motorină. Apoi ridic totuși capul. Știu ce se spune în astfel de ocazii, însă nu pot să spun nimic.

Profesoara roșcată vine lângă mine, mă ia de după umăr. Spune: dragele mele, printr-o întorsătură a lucrurilor, sora noastră Emma ne părăsește azi, vă mulțumește pentru bunătatea voastră și vă roagă să-i păstrați o amintire frumoasă. Deși a stat puțin cu voi, n-o să vă uite niciodată. Aici vocea profesoarei roșcate se frânge, de parcă ar fi profund mișcată, oftează, inspiră adânc, își dă la o parte cârlionții din jurul obrajilor, îmi zâmbește din nou, apoi continuă, spune că oricui îi e greu să-și ia bun-rămas, apoi le roagă pe fete să îndulcească aceste momente grele cu un cântec frumos, iar în timp ce ele cântă, eu pot să-mi adun lucrurile rămase.

Ridică brațele și începe să dirijeze.

Deodată fetele încep să cânte, cântă și profesoara roșcată, cunosc acest cântec, de multe ori l-am cântat și eu, e frumos și trist, e despre un drum lung de străbătut și colbul acelui drum lung. Câteva momente stau locului, ascult și le privesc, apoi mă-ndrept spre locul meu, închid cartea și caietul de matematică de pe bancă, scot din bancă celelalte cărți și caiete, așez valiza pe bancă. Nu desfac cureaua, trag puțin fermoarul stricat într-un colț al valizei, vâr cărțile și caietele prin crăpătură, dinții de metal galben ai fermoarului îmi zgârie pielea, vâr adânc cărțile și caietele printre haine.

Cât a cântat, obrajii profesoarei roșcate s-au îmbujorat, între timp dirijează cu gesturi largi, de parcă ar sta înaintea corului celui mare și nu doar în fața fetelor de la orfelinat.

Spatele-i stă fix la mijlocul tablei, iar pe perete, deasupra tablei, sunt trei urme dreptunghiulare de culoare mai deschisă, una mare, verticală, și alte două lungi și orizontale, pe locul celei verticale fusese fotografia tovarășului comandant suprem, în locul celorlalte două, lozinci scrise cu litere roșii, despre patrie, popor, partid și pace, acum nu mai sunt acolo, de la revelion încoace nicăieri nu mai sunt astfel de inscripții și nici fotografia comandantului suprem nu se mai vede nicăieri.

Bag și penarul în valiză, mă uit la fața profesoarei, îi disting vocea printre celelalte voci, îmi aduc aminte de țipătul ei, de țipătul strident și ascuțit cu care și-a smuls de pe cămașa de pionier șnurul albastru de comandant de unitate și l-a călcat în picioare și a împins cu piciorul un scaun la perete și a sărit pe el și a apucat tabloul cu fotografia uriașă, de trei ori mărimea naturală a tovarășului comandant suprem, și l-a smuls de pe peretele sălii festive și a dat cu el de pământ, văd cum sticla tabloului se face țăndări, cum profesoara trage un scuipat pe mutra din fotografie a comandantului suprem, cum o smulge din ramă, țipând, gata, s-a terminat, adio, nu mai e, nu mai e, s-a terminat, și noi ne ridicăm toți în picioare, dăm cu toții la o parte scaunele pe care eram așezați pentru a asculta împreună cuvântarea de Anul Nou a tovarășului comandant suprem, iar acum fugim cu toții în față, îmbrâncindu-ne, ca să fim mai aproape de televizor, să vedem mai bine, și începem să strigăm cu toții că nu mai e, gata, adio, s-a terminat, și smulgem de pe pereți drapelele și lozincile scrise cu roșu și văd că pe ecranul televizorului apare chipul tovarășului comandant suprem, galben ca ceara și plin de sânge, zace în zoaiele cenușii, și cineva ia de la panoul de onoare o cupă mare și galbenă din bronz, pe care elevii orfelinatului o câștigaseră la concursul

Pentru Pace, și cupa, învârtindu-se în aer, se izbește cu putere de ecranul televizorului, fața de pe ecran, mânjită de sânge, a tovarășului comandant suprem se face țăndări printre scântei și apoi începem să alergăm cu toții de-a lungul încăperilor și sălilor de clasă și camerelor orfelinatului și smulgem tablourile și lozincile de pe pereți, îmi răsună-n urechi trosnetul ramelor și zdrăngănitul sticlei sparte și fâșâitul colilor de carton gros, și apoi rugul a fost gata, s-a aprins anevoie, a ars anevoie, până când ne-am apucat să stropim cu motorină cărțile groase cu scoarțe roșii, motorina cu care elevii de serviciu frecau podelele în fiecare sâmbătă, și când în sfârșit focul s-a întețit de-a binelea, de printre flăcările sfârâinde comandantul suprem se uita la noi, ne zâmbea însutit și înmiit, și noi stăteam în jurul focului și cântam, olé, olé, comandantul nu mai e, și din rug n-a mai rămas nimic, în afară de câteva cioburi de sticlă înnegrite de funingine, ce păreau niște dinți negri și găunoși. Două zile mai târziu, am luat unul de pe jos și mi l-am pus în penar, mai e și acum acolo, printre creioane și stilouri.

Mă uit la chipul profesoarei roșcate, apoi întorc capul și mă uit la fete, mă uit cum cântă, ăsta-i alt cântec, în ăsta nu mai e vorba despre lungul drum, ci despre patrie, cum că patria e căminul nostru și că-i vom purta credință până la moarte. Nu cânt împreună cu ele, ci îmi imaginez ce văd ele, îmi imaginez că pe mine mă văd, cum îmi aranjez paltonul ponosit și le fac cu mâna și-mi ridic valiza și dau să ies din sala de lectură și cum mă mai opresc o dată în prag și le mai fac o dată cu mâna.

Deschid gura, vreau să le spun la revedere, rămâneți cu bine, dar nu asta spun, ci, foarte încet, în șoaptă, olé, olé, nu mai e, apoi fac stânga-mprejur și închid după mine ușa sălii de lectură.

Cobor scările, aud cum fetele continuă să cânte tare, tot mai tare.

Când ies pe poartă, o văd pe Bunica stând în același loc, în mijlocul aleii, însă acum nu se mai uită la ciori, ci la clădirea orfelinatului.

Cobor scările, vântul îmi flutură paltonul. Îmi pun căciulița tricotată, o trag bine peste urechi, degeaba, vântul tot pătrunde prin ea.

Ajung lângă Bunica, ea mă privește, îmi spune că am întârziat.

Din cauză că mi-am luat bun-rămas, zic.

Bunica îmi spune că nu-i nimic, mai avem timp. Printre degete frământă un rozariu, bobițele de granat negru se tot ciocnesc de inelul ei. Îmi zice să-i dau valiza, s-o ducă ea, întinde mâna s-o apuce.

Nu trebuie, zic, nu e grea.

Bunica dă din cap, zice că n-am decât s-o car eu dacă țin neapărat.

Să mergem, mai zice, întorcându-se.

Încuviințez din cap, mă apropii de ea.

De cum pornim, vântul se oprește brusc.

Pășim în tăcere, numai pietrișul scârțâie sub pantofii noștri. Pe o porțiune largă pietrișul e negru, acolo și sună altfel, mai strident, mai scârțâit. Deodată Bunica se apleacă, ridică ceva de pe jos. Mă uit, văd că-i o bucată de lemn carbonizat, într-un loc lucește puțin, nu s-a dus toată poleiala aurie. Degetele Bunicii sfărâmă partea carbonizată.

Ajungem la poartă când Bunica mă-ntreabă dacă mi-a rămas vreo amintire de la Mama și Tata, barem o fotografie.

Îi spun că nu, n-am avut voie să păstrez nimic. Când le rostesc, cuvintele devin seci, mă-ntorc, mai arunc o ultimă privire către orfelinat.

O clădire mare și cenușie, pe fațadă, porțiuni mari cu tencuiala căzută, se întrevăd cărămizile și mortarul. Știu care fereastră îi aparține cărei camere, în cadrul ferestrei de la dormitorul nostru parcă stă cineva, se uită la noi, îl văd doar o clipă, apoi dispare.

Bunica mă întreabă dacă știu cât timp am petrecut aici.

Nu vreau să răspund, dar îmi scapă pe gură, o sută cincizeci și două de zile.

Bunica zice că-i mai mult decât suficient, asta înseamnă mai bine de cinci luni.

Îmi apucă mâna stângă, îmi desenează cu bucata de ramă carbonizată patru linii verticale pe dosul palmei, apoi cu a cincea le taie de-a curmezișul. Îmi pune în mână bucata de ramă, îmi zice, când ieșim pe poartă, s-o arunc în urma mea.

Pășim peste șinele porții culisante, ridic mâna și, luându-mi elan, arunc bucata de lemn în urma mea.

Nu mă-ntorc, dar o aud cum cade.

doi

Când ajungem la gară, mă dor brațele, degeaba mut mereu valiza dintr-o mână într-alta, cu fiecare pas parcă devine tot

mai grea. Trotuarele sunt pline de gropi, nici nu încerc s-o trag pe rotile, alea se poticneau și pe vremuri din te miri ce.

Urcăm treptele, înăuntru pardoseala de beton pare destul de netedă, pun valiza jos, încep s-o trag după mine, zdrăngănitul rotilelor răsună în tot holul, lumea se uită la noi.

Un băiat cu căciula trasă peste urechi vinde ghiocei, buchetele zac pe un ziar vechi, împăturit în patru. Le întinde spre noi, a venit primăvara, zice. Pe după verdeața buchetelor zâmbește o gură, se vede doar puțin din ea, totuși o recunosc. Băiatul întinde iar buchetele spre noi, a venit primăvara, zice din nou, numai unu douăș'cinci bucata. Bunica dă din mână, zice că mulțumim, dar nu cumpărăm.

Băiatul zice că oricum vine primăvara, se întoarce, văd că ne mai aruncă o ocheadă.

Rotilele valizei trec peste un grilaj de metal, sub ele grilajul sună ca un clopot ruginit, simt în brațe zdruncinătura, mă uit în jos, sub grilaj apa e întunecată, pe suprafața ei plutesc mucuri de țigări.

O singură casă de bilete este deschisă, în fața ei, o coadă lungă.

Bunica zice că trebuie să ne luăm bilete, să ne așezăm la coadă. Ne așezăm.

Bunica își scoate portmoneul, mi-l întinde, zice să le cumpăr eu.

Îi zic că nu știu unde mergem.

La care Bunica zice că la ea acasă, păi, unde altundeva? Apoi, chicotind, îmi spune numele orașului. Zice să iau la clasa a doua.

Coada înaintează greu. Mă uit la ceas, secundarul se rotește fără oprire, însă foarte lent.

Bunica zice că vine imediat, pleacă de lângă mine, se uită la mersul trenurilor de pe peretele placat cu faianță.

Mă uit la portmoneul ei, e burdușit și greu, prin pielea subțire, cenușie, simt monedele de metal și bancnotele șifonate.

Portmoneul e rotund, aproape sferic. Și închizătoarea e neobișnuită, niște gheare metalice, lungi și zimțate se îmbucă pe un chip mic și rotund, cu bărbie proeminentă și ascuțită, nasul e coroiat, de-o parte și de alta a nasului, doi ochi cu irisul albastru și pupilele din smalț negru.

Îmi vâr degetele între nasul și bărbia figurii, le depărtez una de alta, portmoneul se cască, scoțând un declic sonor. E un purcoi de bani în el, poli, sutare mototolite, bașca un pumn de mărunțiș. Nu știu cât ar trebui să scot, mai bine îl închid la loc.

Ajung în fața ghișeului, dincolo de gratii și geamul slinos stă o femeie cu batic pe cap, și-l apleacă într-o parte, mă-ntreabă, unde?

Îi zic numele orașului și că vreau două și că vreau la a doua, femeia introduce niște cifre în casa de marcat, îmi întinde pe sub geam două bilete dreptunghiulare de carton.

Deschid portmoneul, întreb cât face, femeia zice șaișpe cincizeci.

Dau să bag mâna în portmoneu, dar ziarul împăturit, plin cu ghiocei, mi-l acoperă. De partea cealaltă a balustradei de metal, care delimitează coada de restul lumii, stă băiatul cu ghiocei, întinde cu o mână spre mine ziarul cu buchetele, zice că-mi face unul cadou, pentru că sunt atât de frumoasă, să mi-l aleg eu.

Îi spun că nu, mersi, între timp simt cum ceva apasă pe portmoneu, nu văd ce e, pentru că mi-l acoperă ziarul cu buchetele pe el, na, hai odată, zice băiatul, alege unul, pe ăla din mijloc, că-i cel mai frumos, zâmbește larg, văd că printre dinți îi

lucesc unii de viplă. Îi spun că nu, mersi, să mă lase-n pace, că știu ce are de gând, vreau să strig, ajutor, hoții, dar între timp a și apărut Bunica lângă noi, cu o mână apucă un colț al ziarului, mulțumim, îl primim, zice, îl smulge din mâinile băiatului, în același timp își vâră cealaltă mână sub ziar. Degetele i se încleștează pe gura portmoneului, băiatul scoate un icnet scurt, îi văd mâna vârâtă în portmoneu până la încheietură, degetele Bunicii îi apasă cu putere zimții de metal în carne. Prin pielea portmoneului simt degetele băiatului strângând bancnotele, văd zimții de metal înfigându-i-se în piele, simt cum degetele eliberează bancnotele. Bunica zâmbește, se uită la el, îi zice că poate să ia bani după pofta inimii dacă nu-i pasă că i se va usca mâna. Rămâne tăcută, retrăgându-și brusc degetele de pe încuietoare. Băiatul își scoate repede mâna din portmoneu, nici măcar un bănuț nu i-a rămas în palmă, să mă iertați, cucoană, zice, o roagă în numele tuturor sfinților să-l ierte, își freacă încheietura mâinii, și-o masează ca și cum i-ar fi amorțită, de parcă n-o mai simte deloc. Bunica îi zice că de data asta îl iartă, cară-te, șterge-o de-aici, adaugă ea.

Băiatul se răsucește pe călcâie, o ia repede la picior, traversează holul, țâșnește pe ușă afară.

Bunica zice să țin căciulița.

Las portmoneul, îmi scot căciulița de pe cap, o țin dinaintea ei ca pe un sac cu gura deschisă, Bunica varsă în ea buchetele de ghiocei, aruncă pe jos ziarul împăturit.

Îmi ia din mână portmoneul, se uită la casieră, îi împinge pe sub sticlă biletele înapoi, ne-am răzgândit, zice, luăm la clasa întâi.

La clasa întâi e aproape pustiu. Găsim un compartiment gol, intrăm.

Ne așezăm pe banchetele capitonate cu pluș roșu, de-acum uzat, Bunica la fereastră, eu la fel. Vreau să pun valiza sus, în plasă, Bunica zice s-o las, ce s-o mai ridic, poate să stea bine mersi și pe banchetă.

Mă reazem de spătar, mă uit la Bunica, între spătar și cuierul pentru haine, de-a lungul întregului perete al compartimentului, se întinde o oglindă, e și deasupra capului Bunicii, și deasupra capului meu, pare un coridor de oglinzi infinit în care o văd pe Bunica, mă văd pe mine, amândouă multiplicate și tot mai mici, chipurile noastre se amestecă în oglindă, un șarpe lung de chipuri, când se zguduie compartimentul, șarpele șerpuiește de te-apucă amețeala.

Văd în oglindă că sunt ciufulită, bag mâna în valiză, fermoarul îmi zgârie pielea, dibui pieptănul, îl scot, încep să mă pieptăn.

Bunica se uită la mine, zâmbește. Zice că din clipa în care a aflat că exist, n-a avut altă dorință decât să mă ia la ea. Zice că-mi mulțumește că am venit cu ea, îmi mulțumește pentru încredere.

Nu spun nimic, mă pieptăn încet, văd că semnul desenat de Bunica pe mâna mea încă mai persistă.

Mă uit în oglindă, la părul meu alunecând printre dinții pieptănului, simt că m-apucă somnul, ochii mi se închid.

Bunica zice să dorm liniștită, că are ea grijă de mine, să dorm și să nu-mi fie teamă, n-o să visez urât.

Așez pieptănul lângă mine, pe banchetă, alături de căciulița umplută cu ghiocei, apoi închid ochii.

Visez foc. Nu știu ce arde. Văd flăcări mari, purpurii, un fum negru se ridică dintre ele, focul arde sâsâind și sfârâind, flăcările vâjâie ca vântul. E întuneric, numai focul luminează, nu vreau să mă uit, dar nu pot să întorc capul, sunt silită să privesc flăcările, în miezul lor văd scânduri și grinzi, file carbonizate, în jarul roșu se mișcă ceva negru, nu văd ce e, nu știu ce e, nu vreau să știu ce e.

Mă trezesc și mi-e foarte foame. Afară e deja întuneric. Un neon palid pâlpâie pe plafonul compartimentului, la lumina lui pielea Bunicii pare albă ca varul, în oglinda de deasupra banchetei văd că și fața mea e la fel de albă.

Bunica mă întreabă ce-am visat. Îi spun că nimic. În liniștea care s-a lăsat se aude cum îmi ghiorțăie mațele prelung și sonor, roșesc.

Bunica se uită la mine, o pufnește râsul. Îi privesc fața, când râde, nasul i se-ncrețește. După ce se oprește din râs, îmi zice să bag bine la cap, niciodată nu-i voie să pleci la drum fără merinde la tine, căci nu se știe niciodată cât de lung va fi drumul. Odată, pe când maică-mea era încă un prunc, nu și-au luat de mâncare cu ei, pe motiv că mergeau doar până-n orașul vecin, la o aruncătură de băț, vreo patruzeci de kilometri, nu și-au luat decât apă. Și, din cauza inundațiilor, drumul a ținut două zile, iar dacă nu era o tanti drăguță care le-a dat niște pâine și lapte și caș, nu știe ce s-ar fi întâmplat. Bunica mă

privește în ochi, îmi zice să țin bine minte, dacă pleci la drum, cel mai important lucru sunt merindele.

Bunica spune asta la fel cum ar fi spus-o și Mama, poate nu chiar exact așa, dar știu că am auzit fraza asta de la ea, nu-mi aduc aminte când anume, însă îmi aduc bine aminte intonația cu care a spus-o.

Mi se pune un nod în gât, simt o lacrimă în colțul pleoapei, mă întorc, o șterg cu dosul palmei.

Geamul întunecat îmi reflectă chipul, îndărătul lui, în beznă, stâlpi de înaltă tensiune.

Încerc să schițez un zâmbet, mă uit la Bunica, păi, atunci unde-s merindele, o întreb.

Bunica chicotește, îmi zice că n-am adus. Apoi zice să mergem să vedem ce se dă la vagonul restaurant.

Mergem. Am luat și valiza, din cauza ei nimeni n-are loc să treacă pe lângă noi.

După ce străbatem două vagoane, urmează vagonul restaurant.

Arată ca o crâșmă, câte-o tejghea lungă pe cele două laturi, sprijiniți de ele, inși în salopete de miner și salahori. Beau bere cu palincă. Îi simt mirosul.

Ne îndreptăm spre tejghea, după ea stă un bărbat, i se vede puloverul verde pe sub șorțul cenușiu, pe tejghea, o tablă de șah din carton, pe ea, câteva figuri, bărbatul se holbează la tabla de șah, molfăie un băț de chibrit între dinți.

Bunica întreabă ce am putea mânca.

Bărbatul zice că nimic. Pentru că n-au nimic.

Bunica zice că-i imposibil. Ceva tot trebuie să aibă. În lumea asta nouă și liberă tot trebuie să fie ceva de mâncare pe-aici.

Bărbatul zice că ba, nu e nimic. Este bere, s-o mâncăm pe aia.

Bunica se uită la tabla de șah, întinde mâna, împinge în față una din figuri.

Bărbatul zice că negrul ar trebui să câștige în trei mutări.

O joacă de copil, zice Bunica. Lumina de neon face să-i strălucească inelul de pe deget în timp ce mută figurile pe tablă. Iată, zice, asta-i tot.

Bărbatul se uită la tablă, clatină din cap. Apucă una din figuri, cea pe care o mutase mai înainte Bunica, o așază iar în poziția inițială, se uită, apoi repetă mutarea Bunicii, după care o pune iar la loc, se uită, repetă încă o dată mutarea. Asta da, zice. Scoate de sub tejghea o cutie de plastic, mătură cu mâna în ea figurile de pe tablă.

Se uită la Bunica, îi zice că au chiftele de pește, castraveți murați și pâine neagră.

Bunica dă din cap, nici nu mă-ntreabă dacă-mi place, zice că-i în regulă, bune și astea.

Bărbatul se întoarce, pune două farfurii de carton pe tejghea.

Bunica aruncă o privire prin vagon, îmi indică un loc lângă fereastră, zice să duc mâncarea acolo.

Ridic cele două farfurii de carton. În timp ce merg, zeama de la castraveți mi se scurge pe degete.

Aud că Bunica mai cere o votcă mare pentru ea și un suc de zmeură pentru mine.

Așez farfuriile pe tejgheaua de la fereastră, mă uit la crusta maronie și unsuroasă a chiftelelor de pește, aștept ca Bunica să aducă băuturile.

Chiftelele au doar un vag iz de pește, sunt uscate ca rumegușul, mi se sfărâmă în gură când mușc dintr-una. Dar mi-e atât de foame, încât nu-mi pasă. În viața mea nu mi-a mai fost atât de foame.

Mănâncă și Bunica, între timp mă privește. Zice că-i o bucurie să vadă ce frumos mănânc. Zice că numai maică-mea mai știa să mănânce atât de frumos. De mică fusese mofturoasă, dar apoi, când a mai crescut, mânca de toate, întocmai ca mine. Ai mare nevoie de hrană, ca să crești.

Nu spun nimic, pun ultima chiftea înapoi în farfurie, tocmai mușcasem din ea, se vede urma dinților. Mi-e încă foame, dar nu mai vreau s-o mănânc, numai așa, de-a dracului. Prefer să mușc din pâine.

Bunica miroase votca din pahar, apoi o dă pe gât dintr-o singură mișcare.

Mănânc castraveții, au zeama acră de-a binelea. Degetele mi se udă, șervețel n-am, mă șterg de marginea farfuriei.

Bunica îmi dă bani, zice să-i mai iau o votcă, iar mie încă un suc de zmeură. Zice că n-ar trebui, dar azi e o zi specială.

După tejghea bărbatul se holbează la tabla goală de șah, îi întind banii, el dă din cap, îmi pune paharele în față. Vagonul se zgâlțâie, votca dansează în pahar, lucind vag uleios pe pereții lui.

Bunica îmi ia din mână paharele, toarnă puțină votcă în sucul de zmeură, e doar un strop, cât să-l lingi, n-o să-ți facă rău, zice ea, apoi ciocnește paharele, să crești mare, zice.

Îmi întinde paharul, iau o gură, sucul de zmeură îmi pișcă limba, îmi zgârie ușor gâtlejul, încălzindu-mi-l.

Bunica zice că asta o să-mi îmbujoreze obrajii, n-o să mai fiu atât de groaznic de palidă.

Se aude o muzică, tot mai tare. Ușa vagonului restaurant se trântește de perete, pe ea năvălesc trei inși, fiecare cu alt instrument în mână, unul are un acordeon, altul o vioară, al treilea o tobă, cântă lent, foarte lent, o melodie tristă, tânguitoare, sună ca un hohot de plâns înăbușit, îmi aduce aminte de dormitorul nostru, unde fetele plângeau noaptea, cu fața îngropată-n pernă și pătura trasă peste cap.

Eu, una, am plâns așa ultima oară în noaptea dinaintea înmormântării alor mei, până spre zori, din toți rărunchii, așa că la cimitir n-am mai avut lacrimi, doar sufletul meu plângea. Scutur din cap, nu vreau să mă gândesc la înmormântare, prefer să mă uit la muzicanți, ei stau în mijlocul vagonului restaurant, continuă să cânte aceeași melodie tristă, toată lumea se uită la ei în tăcere, acordeonistul începe să cânte și din gură, are o voce înaltă, stridentă și răgușită, din text înțeleg doar că un porumbel, un porumbel alb și-a luat zborul și nu se mai întoarce, nu se mai întoarce niciodată, nu vreau să fiu atentă la text, nu vreau să aud, dar n-am încotro, trebuie să fiu atentă și trebuie să aud, toboșarul izbește toba, îmi aduc aminte de pământul negru și unsuros, de atingerea rece a bulgărelui de țărână, cum îl ridic și-mi iau avânt și-l arunc în groapă, în aceeași clipă regretând deja gestul, îmi doresc ca bulgărele să încremenească în aer, să rămână acolo pentru totdeauna, atârnat deasupra gropii, nu rămâne, aud cum cade pe lemnul lăcuit cu o bufnitură sonoră, știu că n-o să uit niciodată acel sunet. Groparii își ridică lopețile, peste cele două sicrie plouă cu bulgări, nu vreau să aud, mă răsucesc pe călcâie și încep să alerg, alunec pe noroiul înghețat, sunt gata-gata să cad, mă agăț de o piatră funerară, mă ridic în picioare, continui să alerg printre morminte, printre pietre funerare, aud cum sunt

strigată pe nume, nu întorc capul, știu că vin în urma mea, nu întorc capul, nici nu încetinesc, alerg, dincolo de șirurile de morminte câmpul e pustiu, dincolo de câmp e pădurea, acolo trebuie să ajung, știu că în pădure va fi liniște, printre copaci va fi liniște, baticul mi se dezleagă, nu-mi pasă, vântul mi-l smulge de pe cap, nu-mi pasă.

Scutur din cap, destul, nu mai vreau să mă gândesc la înmormântare, mă uit la tobă, are pielea roasă în mijloc, bețele se ridică în aer, o lovesc, mă uit, e doar o bătaie de tobă, îmi spun, nu seamănă cu nimic, mă uit la mâna toboșarului, la ghiulul de pe degetul lui mic, la porumbelul albastru-verzui tatuat pe mâna lui, când bețele se mișcă, porumbelul pare că pășește tiptil, clătinând din cap, acordeonistul îi dă mai departe cu giulgiul negru și pământul rece, apoi încetează brusc, pliază foarte încet burduful acordeonului, în timp ce insul cu vioara își coboară arcușul.

Acordeonistul se șterge la ochi, își drege vocea, apoi începe să vorbească, spune că uite, tocmai a fost îngropat bietul Milan, fie-i țărâna ușoară, lumea să-i păstreze o amintire frumoasă, cine l-a auzit barem o dată cântând la țambal n-o să-l uite niciodată. Între timp toboșarul se duce la tejghea, când trece pe lângă mine, văd că pe spinare, pus de-a curmezișul, îi atârnă un țambal mic, când ajunge la tejghea, îl dă jos și, balansându-l în aer, îl trântește de-a latul tejghelei, corzile țambalului scot un zăngănit, văd că pe sub ele sunt vârâte bancnote împăturite, de zece, de douăș'cinci, de cincizeci, ba chiar și câte un sutar, iar în mijloc, fotografia unui bătrân cu pălărie neagră, care cântă la țambal. Toboșarul scoate două sutare de sub corzi, votcă la toată lumea, strigă el.

Muzicanții fac ocolul vagonului, fiecare cu o sticlă de un litru în mână, toarnă în paharele tuturor. Mă uit la Bunica, îi spun să ne întoarcem în compartiment, Bunica zice că nu putem încă, i-am jigni pe muzicanți și am jigni și memoria mortului, dar să nu-mi fie frică, are ea grijă de mine, n-o să pățesc nimic.

Lăutarul ajunge la noi primul, dacă nu-i cu supărare, cucoană, zice, umple paharul Bunicii, apoi se uită la mine, da' frumușică mai ești, floricico, îmi toarnă și mie, vreau să zic nu, mersi, dar Bunica îmi face semn cu ochiul să tac, atunci îi întind fără o vorbă bărbatului paharul.

Muzicanții se așază în mijlocul vagonului, tobosarul ridică sticla, jeluit-am destul, zice, gata cu jalea, acum să bem. Își dă capul pe spate, ridică mâna, lasă băutura să-i curgă drept în gură, toți ridică paharele, beau, îl duc și eu pe-al meu la gură, mă prefac doar că beau, dar și așa mi se umplu nările de mirosul caustic de tărie.

Tobosarul dă cu sticla de pământ, ridică bețele cât ai clipi, plesnește cu ele în tobă, încep să cânte și ceilalți, acum ritmul e rapid și săltăreț, tobosarul cântă pe o voce foarte înaltă despre argint, diamante, pletele aurii ale fetelor, acordeonistul îi ține isonul cu hop-hop-hop-uri, ritmul se accelerează, îl simt în picioare, abia mă abțin să țopăi.

Muzica se-ntețește, aproape toată lumea tropăie deja, tropăie și muzicanții, bocancii cu blacheuri ai lăutarului bat podeaua, sunând ca un cinel, parcă și trenul merge mai repede, parcă și roțile trenului țăcăne în ritmul muzicii, tobosarul cântă despre fetele viclene care te amăgesc și care rămân la fel și-n iad, continuând să dănțuiască și acolo cu părul lor ca mătasea, cu gâtul lor gingaș, cu talia lor de viespe, văd că lăutarul se uită

la mine, se și apropie de noi, se apleacă puțin, mi se pare că-mi face semn cu arcușul în timp ce cântă, îmi face semn și cu capul, știu că vrea ca eu să joc, podeaua trepidează în ritmul muzicii, simt furnicături în talpă chiar și prin pantofi, însă rămân neclintită și acordeonistul se uită la mine, apoi și toboșarul, care cântă despre fetele cu inima de piatră, cele mai rele dintre toate, cele care amăgesc inima bărbaților, cele care, cu râsul lor limpede și mincinos, râd de suferința lor, cele care se prefac că nici nu-i bagă în seamă. Acum toată lumea se uită la noi, la mine și la Bunica, dansează, fetițo, nu te mai lăsa rugată, zice lăutarul.

Bunica mă ia de braț, se uită la lăutar, e-n regulă, băieți, zice, ajunge, și noi suntem în doliu, avem și noi durerea noastră. Lăutarul continuă să se uite la mine, de parcă nici n-ar fi auzit, cântă tot mai plin de vervă, tot mai sălbatic, bate tot mai aprig podeaua cu bocancii. Bunica le zice din nou că e-n regulă, băieți, gata, destul, însă toți cei trei muzicanți s-au postat deja în fața noastră, cântând îndrăcit, toboșarul cântă și cu glasul, mândra-și saltă glezna goală, ca să vezi ce-are sub poală, mândra-și saltă glezna goală, ca să vezi ce-are sub poală, mândra-și saltă glezna goală, ca să vezi ce-are sub poală, lăutarul mă admonestează, dansează odată, ce mai aștepți, dansează pentru bietul Milan, zice, arătând cu gâtul viorii spre țambal.

Simt un fior rece pe șira spinării, îmi plec capul, stau cu ochii-n podea, vreau să plece, să mă lase-n pace, dar nu spun nimic, nu pot să spun nimic. Vrând să mă întorc spre fereastra vagonului restaurant, mătur cu cotul paharul de pe tejghea, mă uit, îl văd cum face un salt prin aer, învârtindu-se, băutura

țâșnește din el, paharul cade, nu se sparge, se rostogolește până la vârful bocancilor lăutarului.

Lăutarul se uită-n jos, la pahar, dansează, fetițo, n-auzi, dansează, strigă, pășește peste pahar, acum e foarte aproape de mine.

Atunci Bunica îmi dă drumul la braț, se îndepărtează de tejghea, se așază între mine și muzicanți, bine, băieți, zice ea, dacă mă rugați atât de frumos, fie.

Dar lăutarul se răstește la ea, nu ție ți-am spus, hoașcă bătrână, însă n-apucă să termine, pentru că Bunica ridică brațele, le întinde în aer până deasupra creștetului, pentru o clipă rămâne complet nemișcată și atunci se face deodată liniște, nu mai mișcă nici muzicanții, stau încremeniți ca niște stane de piatră, muzica încetează, dar nu chiar de tot, pentru că în acordeon încă mai răsună ultima notă, se mai aude și ecoul ultimei bufnituri de tobă și coarda viorii mai vibrează cu un sunet adânc și fals.

Bunica se uită la mine, își umezește buzele, zâmbește, apoi își lasă brațele în jos și începe să danseze. La primul pocnet al tocurilor ei, încep să cânte și muzicanții, la început lent, pentru că și Bunica dansează lent, apoi tot mai repede, căci și Bunica dansează tot mai repede, în timp ce dansează, Bunica se apleacă, ridică de jos paharul, îl ține cu două mâini în fața ei în chip de partener de dans, văd c-a mai rămas în el o picătură, Bunica se-nvârte, se-nvârte și picătura dinăuntrul paharului, întâi la fund, apoi mai înspre buza lui, rotindu-se acolo ca o boabă trandafirie de argint viu pe care o văd printre degetele Bunicii.

Acum muzicanții cântă foarte repede, cunosc cântecul ăsta, e un cântec de nuntă despre dracul care vrea s-o danseze pe

mireasă, însă o-ncurcă rău, pentru că mireasa e mai sprintenă, mai dată dracului, și-l dansează ea pe dracul până ce împielițatului i se tocesc copitele.

Bunica se-nvârte ca un titirez, nu cântă, mormăie doar melodia, fără cuvinte, se răsucește, face câțiva pași de dans, se îndepărtează de mine, ajunge în mijlocul vagonului, apoi la tejghea, acolo unde se află țambalul, muzicanții se țin după ea, bunica dansează în fața tejghelei, se-nvârte și se tot învârte, când ajunge la tejghea, se oprește, smulge fotografia de sub corzile țambalului, o pune pe tejghea, apoi trântește peste ea paharul și rămâne locului.

Văd că stropul trandafiriu de băutură continuă să se rotească pe fundul paharului, muzicanții se uită la pahar, cântând foarte repede, Bunica se îndepărtează de ei, dar ei n-o urmăresc din priviri, ci se uită la pahar. Văd cum foșnesc bancnotele pe sub strunele țambalului, încep să vibreze sonor și strunele acestuia, de parcă o mână invizibilă ar cânta la instrument, e timpul să ne-ntoarcem frumușel la locurile noastre, zice Bunica, să nu tulburăm aducerea-aminte a bărbaților.

Ridic valiza, o urmez pe Bunica, când ajung la ușa vagonului, mă-ntorc și mai arunc o privire. Muzicanții se holbează la țambal și cântă foarte-foarte repede.

Ajungem înapoi în compartiment, ne așezăm pe locurile noastre.

Bunica zice că în toată dănțuiala aia i s-a desfăcut cocul. Își scoate agrafele din păr, le pune pe măsuța rabatabilă de

dinaintea ferestrei și începe să-și despletească părul.

Are părul lung și cărunt, aud cum îi pârâie printre degete, mă gândesc că imediat o să-mi ceară să-i împrumut peria mea, dar nu, bagă mâna în poșetă, scoate de-acolo un pieptăn arcuit din os, se piaptănă.

Mă uit la agrafele ei, care se rostogolesc pe suprafața măsuței în ritmul hurducăielii vagonului, sunt lungi, cu vârful ascuțit, au capul rotund și greu, de forma unor muște cu aripi de sidef montate în fir de cupru, toate sunt la fel, diferită e numai culoarea mărgelelor care întruchipează ochii de muscă. Nu-mi plac muștele, însă agrafele astea sunt frumoase.

Întind mâna și ating una, pe cea cu ochii din mărgele roșii.

Îmi aduc aminte de muzicanți, de rânjetul lăutarului, de felul cum au plesnit strunele viorii în mâna lui. Mă uit la Bunica, o întreb cum a reușit să facă asta.

Bunica a terminat cu pieptănatul, își împletește părul, își umezește buzele, zâmbește. Cum a făcut ce, mă-ntreabă ea.

Îi zic, toate chestiile alea care s-au întâmplat azi, pe alea cum le-a făcut.

Bunica își strânge părul cu un elastic negru cu mărgele, îl răsucește, zice că-i secret. Și nu-l poate împărtăși nimănui.

Cu o mână se apucă să-și strângă părul într-un coc, întinde spre mine cealaltă palmă, eu sunt nepoata ei, zice, arată cu policele spre agrafe, iau una, i-o întind, și-o înfige în coc, mai zice că de dragul meu poate să facă o excepție. Întinde iar palma, îi pun din nou o agrafă în ea, și-o înfige și pe aia în coc, deci, fiind nepoata ei, poate să facă o excepție și să mă-nvețe câte ceva, dar numai dacă-mi doresc într-adevăr asta. Întinde iar palma, îi pun din nou o agrafă în ea, bine, zic.

Bunica își înfige agrafa în coc, e-n regulă, atunci ne-am înțeles, zice. Întinde palma, a mai rămas o singură agrafă, cea cu musca cu ochii din mărgele roșii, când i-o pun în palmă, Bunica îmi apucă mâna, îmi scoate agrafa dintre degete, zice că făgăduiala trebuie pecetluită. Știu ce are de gând să facă, știu și că aș putea să-mi retrag mâna, însă nu mi-o retrag. Bunica ia agrafa, îi înfige vârful în buricul inelarului de la mâna mea dreaptă, nu doare deloc, nici nu simt, numai o picătură de sânge răsare pe locul înțepăturii.

Bunica îmi lasă mâna, își înfige agrafa în coc fără să-i șteargă vârful, vede că mă uit la picătura de sânge de pe deget, îmi zice s-o ling, ce mai aștept? Picătura de sânge e de un roșu închis, seamănă cu o mărgea, când ridic mâna și-mi zăresc chipul reflectat în ea, simt o durere puternică, de parcă un ac foarte încins mi-ar fi înțepat buricul degetului, am impresia că l-a străpuns cu totul, scot un icnet, simt că un ochi îmi lăcrimează, îmi bag repede degetul în gură.

Totul s-a întâmplat într-o clipită, acum nu mă mai doare deloc, nici sânge nu mai curge, numai un punct roșu arată locul înțepăturii.

Mă uit la Bunica, se rujează în oglinda geamului, îmi zice să nu adorm, că acuși ajungem acasă.

Trenul trece pe lângă o zonă cu multe fabrici, în spate, pe un deal, un mare cartier cu blocuri în construcție, printre blocuri se mai văd macaralele uriașe, pe după ferestre par să ardă focuri cu flăcări înalte. Bunica se uită pe geam, ăsta e noul cartier siderurgic, zice, ajungem imediat, să ne luăm paltoanele și bagajele, peste juma' de minut intrăm în gară.

Întâi coboară Bunica, îmi spune de pe peron să-i dau valiza. O ia, o pune la picioare, între timp cobor și eu.

Nimeni nu urcă, trenul pornește.

E frig, pe peron arde o singură lampă, lângă pasarelă.

Mi-e greu să car valiza pe treptele de fier alunecoase, Bunica mă ajută. Când ajungem sus, arunc o privire printre gratii. Gara e foarte mare, pe șine staționează mai mult de cincisprezece marfare. Când coborâm de pe pasarelă, valiza ne alunecă din mâini, o ia la vale ca o sanie, zdrăngănind pe trepte în jos, mi-e teamă că o să cedeze cureaua și o să mi se reverse hainele din valiză, împrăștiindu-se prin mâzga cenușie, însă nu cedează.

Traversăm holul din clădirea gării, de pe ceasul cel mare de deasupra intrării lipsesc arătătoarele, înainte de a ieși mă uit la ceasul meu cel nou, văd că peste șapte minute va fi miezul nopții.

Afară staționează un taxi alb, de parcă ne-ar aștepta. Șoferul nu salută, doar își duce două degete la șapcă, îmi ia valiza, dar n-o pune în portbagaj, ci lângă el, pe scaunul soacrei[1].

Noi o să stăm în spate, șoferul ne deschide portiera, așteaptă până ne așezăm, o închide.

Pornim, orașul e scufundat în beznă, încerc să văd ceva prin geam, dar nu reușesc. Bunica zice s-o las baltă, o să dăm o tură prin oraș ziua. Aici este noua mea casă, o s-o văd destul. Mai bine să mă odihnesc, am avut o zi lungă și grea, nu-i de mirare că mi-e somn.

Spunând asta, mă ia de după umăr, eu vreau să spun că nu mi-e somn, însă până s-o spun, simt că da, mi se-nchid ochii, îmi pun capul pe gulerul din blană de nutrie al Bunicii, nările mi se umplu de mirosul blănii. Îmi vine în minte blana cea veche a

Mamei, pe care n-a îmbrăcat-o niciodată, îmi vine în minte cuvântul naftalină. Adorm cu acest cuvânt pe limbă.

trei

Mă trezesc dis-de-dimineață, în zorii cenușii ai zilei. În primul moment nu știu unde mă aflu, nările îmi sunt pline de mirosuri străine, mă ridic în șezut, divanul scârțâie sub mine.

Sunt singură-n cameră. De afară se aud zgomote, un soi de freamăt, mici bocănituri. Cobor din pat, cămașa albă de noapte pe care o port nu-i a mea. Îmi trec mâinile peste pânza ei, îmi aduc aminte de drum, de Bunica, de toate.

Ies pe ușă, ajungând într-un antreu lung. La capătul lui, o ușă întredeschisă, dincolo de ușă arde un bec ce desenează o dungă de lumină pe preșul țesut din bucăți de cârpe. Când pășesc în lumină, văd că pielea de pe picioarele mele este foarte albă.

Ușa dă în bucătărie, de-acolo vin zgomotele. E Bunica, trebăluiește de zor. Stau cu picioarele pe dunga de lumină, de-acolo mă uit, nu pot să intru.

Bunica stă în picioare în fața unei mese rotunde, pe masă, o tăblie de lemn, pe ea, făină. Bunica se apleacă deasupra mesei, desenează cu mâna dreaptă ceva în făină, se uită o clipă, apoi șterge desenul cu mâna stângă. N-am văzut desenul, văd doar făina netezită de palma ei. Bunica se uită la făină, apoi desenează iarăși ceva. Se uită scurt și la noul desen, apoi îl șterge și pe ăsta. Iar desenează, iar șterge. Și iar, și iar.

Desenează, șterge, desenează, șterge. Stau lângă ușa întredeschisă, oricât mi-aș întinde gâtul, nu văd ce desenează, ci numai repeziciunea gesturilor. Aud cum degetul i se lovește de suprafața de lemn și fâșâielile din timpul cât trasează linii în făină, aud cum trosnește masa când se sprijină de ea cu ambele mâini, ca să privească desenul. Aud cum oftează când netezește din nou făina, ștergând și acest ultim desen. Stau și mă uit, nu-ndrăznesc să intru în bucătărie, nu-ndrăznesc s-o întreb ce face.

Ceasul de perete bate jumătatea de oră. Bunica ridică privirea, se uită fix la mine. Bună dimineața, zice. Adună repede cu palmele toată făina spre margine, e doar o grămăjoară, poate cât încape într-o mână. Bunica mătură făina de pe planșeta de lemn într-o ceașcă, o toarnă la loc în bidonul cu făină. Îmi face semn să intru, închide bidonul cu un capac, sper că ai dormit bine, zice, și mă-ntreabă dacă îmi place cacaua cu lapte, pentru că laptele e deja încălzit.

Bunica îmi pune în față ceașca de porțelan aburindă, mă aplec peste ea, nările mi se umplu de mirosul greu și dulceag. Bunica îmi zice s-o beau așa, fierbinte, că-mi dă putere.

Lichidul este dens, nu-i foarte dulce, alunecă lin și fierbinte, umplându-mi gâtlejul, beau ținând ceașca cu ambele mâini, mă uit peste marginea cești la Bunica, ea se uită la mine, zâmbește.

Îmi spune că asta a fost ceașca preferată a Mamei, Mama a băut din ea ultima oară. Îi stă bine în mâinile mele, zice.

Când pun ceașca jos, pe masă, lumina lămpii cade pe ea și văd printre degete un desen. Rotesc ceașca, pe porțelanul alb, silueta unei dansatoare în rochie neagră, cu mâinile ridicate deasupra capului. Spatele ei întins descrie un arc frumos, fața i se vede din profil, ochiul, un punct negru, gura, o linie subțire, totuși îți lasă impresia că e încruntată.

Vreau să văd la ce se uită, rotesc iar ceașca, dar în afară de dansatoare, nu mai e nimic.

Mă îmbrac, apoi Bunica îmi face turul casei. Nu-i prea mare. Sunt două camere, antreul, baia, bucătăria și cămara de alimente. Bunica îmi arată totul.

E curățenie, franjurii covorului persan sunt frumos aliniați, pe mobila veche intarsia lucește.

E și nu e ordine, peste tot sunt răspândite diverse lucruri. Pe spătarul unui scaun, un sacou aruncat neglijent, pe o măsuță, un caiet de notițe deschis, peste el, un briceag și un creion ascuțit. Lângă divan, o pereche de pantofi, dintr-unul scoate capul o șosetă verde. De mânerul ferestrei atârnă o curea de pantaloni lucioasă. Găuri n-are.

Bunica vede că mă uit la curea. Zice că e pentru ascuțit briciul. Zice că a fost a Bunicului. Zice că nu-i voie să te atingi de lucrurile Bunicului, lucrurile Bunicului trebuie să rămână așa cum le-a lăsat. Toate exact așa și toate exact acolo. Pantalonii lui de duminică, frumos împăturiți, pe canapea, ochelarii lui de citit pe măsuță, dicționarul francez deschis pe comodă, lângă veioză, ceasul Doxa cu curea neagră pe jos, lângă divan, radioul portabil, cu căștile strânse frumos, pe credențul din bucătărie, periuța lui de dinți, cu pastă de dinți pe ea, în baie, pe marginea chiuvetei, binoclul în cutia de pantofi de sub pat și așa mai departe, o să le învăț eu încet-încet pe toate.

O întreb când a murit Bunicul.

Bunica zice că de revelion. N-au trecut nici două luni de-atunci.

Nu zic nimic. Mă uit la caietul deschis, la cuvintele franțuzești scrise cu creionul. Scrisul Bunicului este ascuțit,

foarte înclinat spre dreapta, greu de citit.

Mergem în bucătărie, abia acum observ o pălărie neagră, cu boruri înguste și o pană de gaiță înfiptă în panglică, agățată de spătarul unui scaun. Mă uit la pana cu irizații negre-albăstrui, lucește de parc-ar fi fost lăcuită. Nu mai întreb, știu că-i pălăria Bunicului.

Fotografia Bunicului atârnă pe perete, lângă ceas, într-o ramă de aur ornamentată, cu model de frunze de viță-de-vie.

Este o fotografie alb-negru, un bătrân se privește în oglindă, de gât, prins cu o curea lată de piele, îi atârnă un aparat de fotografiat, în colțul gurii are o țigară subțire, degetul arătător apasă butonul aparatului, se vede că, deși stă înaintea oglinzii, nu se privește pe sine, ci privirea îi alunecă pe alături, îndărătul lui, undeva în depărtare.

Pe chipul lui citesc o mare-mare tristețe, în ochi, o mâhnire neagră și grea.

Tot studiind fotografia, observ că suprafața ei e brăzdată de linii, de parcă ar fi fost ruptă și apoi lipită la loc, ca un puzzle. Fotografia stă puțin strâmb, întind mâna s-o îndrept, rama e prăfuită, praful îmi păstrează amprentele. Cureaua aparatului de fotografiat parc-ar fi de lac, e foarte neagră și foarte lucioasă.

Suflu praful de pe ramă, se ridică un norișor, plutește în aer, apoi se depune pe sticla fotografiei, întunecând fața Bunicului.

Știu că ar trebui s-o șterg cu cârpa, dar nu schițez nici un gest. Mă uit la dansul firelor de praf.

Bunica vine lângă mine, zice că așa să știu, că asta-i ultima fotografie a Bunicului, a făcut-o cam cu o săptămână înainte să se prăpădească.

Rămâne tăcută, se întinde spre ceasul de perete, rotește o manivelă mică, îi ridică greutățile, ceasul zumzăie și huruie

când Bunica trage și cele două lanțuri.

Bucătăria dă în curte printr-o ușă, ai de coborât trei trepte de piatră. Curtea e pustie, are doar patru brazi, în fața lor, un zid înalt, netencuit, un soi de meterez contra incendiilor. Un nuc bătrân și o căsuță despart curtea de grădină, dincolo de nuc crește iarbă, Bunica îi zice gazon. În mijlocul grădinii, un rondou de flori tivit cu cimișir, în mijlocul lui, butași de trandafir înfășurați în ziar și legați cu sfoară. Bunica zice că Bunicul i-a sădit și i-a altoit cu mâna lui.

Grădina nu-i prea mare, însă e plină de pomi fructiferi, doi vișini, un cireș, trei pruni, un alt prun renglotă.

Bunica zice că ăștia sunt pomii ei, ea i-a plantat pe toți, în afară de cireșul plantat de Bunicul, și un singur pom din grădină e mai bătrân ca ea, nucul cel înalt, ăla să tot aibă vreo sută cincizeci de ani, poate chiar mai mult.

De nuc e prins un leagăn, o scândură cenușie atârnată de o sfoară roasă. Ne oprim lângă nuc, are trunchiul zgrunțuros, aproape în întregime negru, brăzdat de crăpături întortocheate, late de un deget. Îmi așez mâna pe trunchi, mă uit în sus, la coroana lui, deasupra capului meu trunchiul se bifurcă, ambele ramuri sunt groase cât mijlocul unui om. N-are nici o frunză, doar crengile se frământă ușor, semn că undeva, peste acoperișuri, bate vântul. Îmi desfac degetele, îmi imaginez cum suflă prin ele. Crengile nucului par să spargă în așchii cerul plumburiu, e amețitor să vezi cum vântul le modifică încontinuu configurația.

Bunica se apropie de mine, își pune și ea palma pe trunchi, se uită și ea în sus.

Printre crengi se mișcă ceva negru. În vârf stau ciori, nici nu le-am observat până acum. Stau pe crengile cele mai subțiri, clătinate de vânt. Se apleacă în față, întinzându-și ciocurile, din când în când flutură din aripi, mai fac câte-un pas pe creangă.

Ne uităm la ele, apoi Bunica zice, Uș̦ș̦ș̦! Își ia palma de pe trunchi, eu la fel, ciorile se ridică dintr-odată în aer, stolul lor planează cârâind pe deasupra nucului.

Bunica zice că iubește foarte mult copacul ăsta. Și că simte c-o să-l iubesc și eu.

Lângă nuc se află o construcție de lemn, cele două aripi ale ușii, vopsite în albastru, sunt închise cu un lacăt mare, negru. Arată ca un garaj sau ca un grajd vechi, spatele construcției se sprijină de zidul înalt. Pe o margine are și o fereastră, dar nu se vede nimic prin ea, e lipită cu carton gudronat.

Bunica zice că asta-i fosta magazie de lemne, niciodată, dar niciodată să nu mă apropii de ea. În grădină și prin curte pot să mă joc în voie, pot să mă cațăr și în copaci, numai de magazia de lemne să nu mă apropii. Se uită la mine, mă-ntreabă: am priceput?

Dau din cap, zic că da, am priceput. Mă uit la ușa albastră, la lacăt, vreau să întreb care-i motivul, ce-i acolo, însă Bunica se uită la mine în așa fel încât îmi trece pofta de-a mai întreba ceva.

Zice că de-acum am văzut tot ce era de văzut, să intrăm în casă, e timpul să-mi despachetez valiza. Să merg s-o aduc din cămară. După aceea o să-mi arate care va fi dulapul meu.

Cămara este foarte mare, aproape cât bucătăria, pe jos, un covor persan ponosit. Vizavi de ușă, un frigider mic, argintiu, lângă el, valiza mea legată cu cureaua de la pantaloni. Dau s-o ridic și mi se pare că aud pași.

Zgomotul vine de sus, ridic privirea, scara care duce în pod scârțâie, dar nu e nimic acolo. Mă uit la linoleumul verde, prins cu piuneze peste trepte, aud iarăși scârțâitul. Acum scârțâie treptele de la mijlocul scării, văd cum pe una din ele se mișcă linoleumul, din marginea lui sare o piuneză, cade pe covor, la două palme de piciorul meu.

E lucioasă, cu vârful mic, triunghiular. Mă aplec, o ridic de pe covor.

Când mă îndrept de spate, cineva mă atinge pe umăr. Mă uit, e Bunica. Îmi ia piuneza din mână, o înfige înapoi în colțul treptei, fixând-o bine cu degetul mare. Arată cu capul spre chepengul din tavan, zice, scara e putredă, nu se poate merge în pod.

Ne întoarcem în camera de zi. Îmi iau și valiza cu mine.

Camera este mare și luminoasă. Înăuntru sunt două canapele, una din ele e acoperită cu o cergă albă, cealaltă cu una bicoloră, roșie cu negru. Bunica arată spre cea cu cergă albă, zice că acolo am dormit noaptea trecută, tot acolo o să dorm și pe mai departe.

Deschide un dulap, golește de așternuturi și fețe de masă cele trei rafturi de sus, mutându-le pe rafturile de jos. Zice că astea vor fi rafturile mele, să-mi pun lucrurile acolo.

Încep despachetarea. Raftul de sus e gol, și cel de sub el, însă în mijlocul celui de-al treilea raft se află o cutie albastră de carton, pe capac, imaginea unui marinar numai mușchi. În colțul gurii are o pipă, își umflă bicepșii, zâmbind larg.

Deschid cutia. Înăuntru, două mânere lucioase, între ele, trei arcuri groase de metal. Știu ce e: un extensor.

Când ating cutia, arcurile vibrează, scoțând un sunet grav, ca un bâzâit ce izvorăște din adâncul unui puț. Prind unul din mânere. Mi se potrivește la fix în palmă.

Îl ridic, arcurile se freacă între ele, sunetul îmi dă fiori.

Acum arcurile zdrăngăne, celălalt mâner al extensorului se ridică încet, de parcă l-ar ține cineva, dar nu-l ține nimeni.

Primul mâner îl simt rece în palmă, nu mai reușesc să răsuflu, degetele mi se strâng pe el, arcurile se îndreaptă, se întind, extensorul se extinde, de parcă ar vrea să mi-l smulgă cineva din mână.

Nu știu ce să mă fac.

Mă trezesc cu Bunica lângă mine, nu mi-am dat seama când a venit. Se uită la extensor, pare puțin supărată. Destul, zice, iar extensorul se-nmoaie pe loc, atârnându-mi greu în mână.

Bunica îl ia, îl adună, îl pune la loc în cutie.

Închide cutia, Bunicului nu-i place să i se cotrobăie prin lucruri, zice ea. Altfel, nu trebuie să-mi fie frică de el, nu-mi face nici un rău, când o să-l cunosc mai bine, o să văd că de fapt e foarte-foarte de treabă. Mai încolo, dacă vreau, o să mă pot uita la el cum se antrenează. Să-mi fixez privirea pe franjurii covorului, acolo se vede când începe. Iar dacă vreau să-l văd de-a binelea, atunci să-mi îngustez cât mai mult ochii și să-mi țin respirația.

Soarele răsare, camera se luminează, razele de lumină cad pe covorul persan, franjurii par doi piepteni albi și lungi. Stau

în picioare, mă uit la covor, la liniile albe, sinuoase, din model. Aud cum scârțâie podeaua. Scârțâitul pare că vine de sub dunga de lumină desenată de soare pe podea.

Sunetul se propagă prin covor, când ajunge la marginea lui, văd că franjurii se mișcă. Se desfac, se strâng, se desfac, se strâng, de parcă ar tropăi cineva de-a lungul lor, aud și tropăitul, trop-trop-trop-trop-trop.

Lumina devine mai puternică, mă supără la ochi. În fâșiile de lumină dansează fire de praf.

Mă uit în jos, la covor. Franjurii continuă să se miște.

Tropăitul încă se mai aude, cineva umblă, calcă peste franjuri.

Deodată îmi doresc să văd. Iau o gură de aer, are gust de praf, îmi țin respirația. Închid pentru o clipă și ochii, strâng pleoapele tare de tot, atât de tare, încât pe sub ele se formează un vârtej de culori, aștept puțin, apoi îi deschid încet, mă uit în lumină printre gene.

La început nu văd nimic, dar apoi din firele de praf care dansează în fâșia de lumină se conturează o siluetă, îl recunosc după fotografii pe Bunicul. Pare că-i făcut din sticlă.

Tropăie pe franjuri, se agită de colo colo în timp ce-și masează pielea capului cu ambele mâini.

Arată haios, trebuie să zâmbesc. Aș vrea să știu ce face.

Îmi golesc plămânii de aer, Bunicul dispare, dar când îmi țin din nou respirația, îl văd iar.

Bunica stă lângă mine, gimnastică, îmi șoptește, gimnastică pentru întărirea părului, Bunicul zicea mereu că ajută la circulație, întărește rădăcina părului, și ei îi zicea mereu să încerce, face foarte bine la păr.

Mă uit la picioarele care tropăie, o întreb în șoaptă dacă a încercat vreodată.

Bunica zice că nu, din păcate, niciodată.

Acum e momentul, îmi spun. Expir, mă plasez de cealaltă parte a covorului, pe franjuri. Încep să tropăi și eu, îmi înfund degetele-n păr, încep să mă frec pe cap.

Când ajung la capătul covorului, o iau de la capăt, văd că și Bunica s-a așezat în partea opusă, că și-a dus și ea mâna la cap. Închid ochii, îmi frec și mai tare pielea capului, simt cum mi se-ncălzește, îmi imaginez cum șerpuiește căldura printre firele de păr.

patru

Luni dimineața Bunica îmi zice că mă conduce până la poarta școlii, să fiu foarte atentă și să-mi fixez bine-n minte drumul. Pornim de-a lungul străzii, apoi pe aleea împrejmuită de copaci, de-acolo la vale, pe lângă cetatea medievală, până la teiul cel mare, apoi mai departe, tot la vale, pe promenada pavată cu cărămidă galbenă, trecem de biserică, traversăm centrul, pe a treia stradă o luăm la deal și gata, am și ajuns. Acasă va trebui să mă întorc singură.

Pe drum Bunica îmi spune că și Mama mergea zilnic pe-aici la școală. Mai e și o scurtătură, o să mi-o arate și pe aia, dar drumul ăsta e mai frumos.

Când termină de vorbit, îmi dau seama că n-am la mine ghiozdanul cu caietele și penarul. Îi spun Bunicii să ne-

ntoarcem să le luăm, dar ea îmi spune că nu, nu e bine să te-ntorci din drum, aduce ghinion. Vreau să-i spun că nu-i adevărat, dar mă răzgândesc.

Ajungem în centru, Bunica îmi zice să aștept puțin, că vine imediat, numai să-și ia medicamentele de la farmacie, la ora asta nu e multă lume.

În mijlocul pieței, printre bănci și rondouri cu flori, se află un fel de căsuță. Arată ca un cort, numai că e din beton, iar în jur, pe asfalt, flori uscate și crengi de brad.

Mă duc acolo.

Printre buchetele de pe jos, cioturi de lumânări, grămăjoare de ceară topită, doar două lumânări mai ard.

Ridic privirea. Lipite pe zid, multe fotografii, și alb-negru, și color, și de legitimație, și decupaje din fotografii de familie, femei, bărbați, copii, de fiarele ieșite din beton atârnă flori uscate, deasupra fotografiilor, o inscripție din panglici tricolore, nu-i vom uita niciodată, deasupra inscripției flutură un drapel găurit.

Mă uit la fețele celor din fotografii, toate necunoscute, privirea îmi cade pe chipul unei fete, una cam de vârsta mea. Privește în gol, sfidătoare, cu buzele strânse, fotografia e alb-negru, se vede că fața i-a fost decupată cu foarfeca de undeva. Îmi atrag atenția ochii, privirea ei trece prin mine, parcă se uită în afară, undeva spre Piața Mare.

Una din lumânări începe să sfârâie, pâlpâie ca bătută de vânt, eu mă așez pe vine, o apăr cu palmele făcute căuș. Flacăra se lungește, se îndreaptă, îi simt căldura pe piele.

Cineva de lângă mine spune că prima rafală de gloanțe a doborât nouăsprezece oameni. E o bătrânică gârbovită, cu

basma neagră pe cap, are mâinile pline cu lumânări.

Mă ofer s-o ajut. Bătrâna îmi întinde lumânările, iau jumătate din ele. Ne lăsăm pe vine, bătrâna aprinde o lumânare, zice că în toată țara numai în patru localități s-a tras în mulțime, însă aici au murit cei mai mulți. Apropie lumânarea de mucurile de ceară de pe asfalt, lumânarea sfârâie, fumegă, un fum negru se ridică, ceara se topește, formează o băltoacă. Bătrâna se apucă să fixeze lumânările în ea, aprind și eu una, o fixez și eu în băltoaca de ceară topită. Bătrâna vorbește fără întrerupere. Spune că în alte părți soldații au tras mai întâi în aer, dar aici nu, aici au tras fără avertisment, direct în mulțime. O dată și încă o dată, apoi și a treia oară. Toate lumânările ard deja, bătrâna tace, se uită-n sus, la fotografii, se îndreaptă de spate, întinde mâna, aranjează o floare uscată de sub una din ele.

Iar se uită la mine, așa să știu, zice, că ăia care au făcut asta sunt și acum printre noi. Liberi ca păsările cerului. Și cei care au apăsat pe trăgaci, și cei care au dat ordin s-o facă. Ea în fiecare zi se roagă pentru sufletele celor morți și pentru pedepsirea celor vinovați. Știe că ar trebui să ierte, dar nu iartă nimic. Nu poate și nici nu vrea. Până nu vor fi îngropați creștinește bieții de ei, până atunci nu.

Văd că are ochii înlăcrimați, îmi scot batista, i-o întind.

Bătrâna se șterge la ochi, îmi întinde batista înapoi.

Când dau s-o iau, îmi prinde mâna, mi-o mângâie, zice că sunt o fată bună, să mă rog și eu pentru victimele nevinovate. Pentru sufletele lor.

Se uită la mine, ochii i se îngustează, zice că-i par cunoscută de undeva. Nu se poate, zic, eu abia ce m-am mutat aici.

Bătrâna zice că n-are importanță, tot i se pare că mă cunoaște. Își întoarce privirea, deodată chipul i se-ntunecă, își trage mâna brusc, ca arsă. Lângă unul din rondourile de flori stă Bunica, la ea se uita bătrâna, Bunica zice să mergem, că întârziem, apoi ne întoarce spatele și mie, și monumentului, și bătrânei, îmi face semn să mă grăbesc cu umbrela ei mare și neagră.

Atunci bătrâna se răstește la mine, începe să strige că și eu sunt la fel de vinovată, să-mi fie rușine că am îndrăznit să pășesc în acest lăcaș sfânt și să mă car cât mai repede.

Îi zic că eu n-am făcut nimic. Simt că mă-neacă plânsul.

Bătrâna se mai răstește o dată la mine, zice să plec, ce-i, n-aud bine, să mă car odată!

Îi zic că nu-nțeleg, eu n-am făcut nimic. Eu nu sunt decât un copil.

Cei care au murit, ăia au fost copii, șuieră bătrâna printre dinți. Și să plec, s-o șterg, da' cât mai repede, am priceput? Asta mi-o zice strigând tare, aproape croncănind ca o cioară, și uitându-se la Bunica.

Simt că am lacrimi în ochi, nu vreau ca bătrâna să mă vadă plângând, întorc capul, pornesc spre Bunica, în timpul ăsta îmi spun că tot nu pricep.

Mai arunc o privire cu coada ochiului spre ea, o văd că stă aplecată deasupra lumânărilor, stinge între buricele degetelor, rând pe rând, lumânările aprinse de mine.

Mă întorc pe călcâie, inspir adânc, nu vreau să izbucnesc în plâns, mă apropii cu capul plecat de Bunica.

Când ajung lângă ea, simt că mă sufocă plânsul, nu pot să scot nici un cuvânt. Nici Bunica nu zice nimic, mă ia pe după umeri în tăcere și începe să mă mângâie cu același gest cu care

obișnuia s-o facă și Mama, simt un fior rece pe șira spinării, știu ce urmează, o să-mi spună că va fi bine, să mă liniștesc, că nu-i nici o problemă.

O întreb dacă a auzit cum m-a acuzat bătrâna.

Bunica zice c-a auzit, dar să nu-mi pese. Necazul și pierderile i-au întunecat mintea, dar asta e de-nțeles.

O întreb de ce a zis bătrâna că nu sunt îngropați creștinește.

Bunica își drege mai întâi vocea și abia după aceea îmi răspunde. Pentru că, după ce s-a tras, securiștii au ocupat spitalul unde au fost duși morții și răniții, iar cadavrele au dispărut și nici până azi nu se știe nimic de ele. În locul lor au fost îngropate sicrie goale.

Se încruntă, scutură din cap, știu că nu trebuie s-o mai întreb nimic.

O luăm la deal pe a treia stradă, ajungem la școală, ne oprim în fața intrării principale. Bunica zice că de adus m-a adus, dar de intrat nu mai intră, nu e simpatizată acolo, dar să nu-mi fie frică, a aranjat ea cu directoarea totul. Să merg și să bat la ușa cancelariei, să-mi spun numele și că o caut pe directoare și totul o să fie în regulă.

Bine, zic. Mă uit la clădirea școlii, o alee lungă duce de la poarta din stradă până la intrarea propriu-zisă, e mai mare decât fosta mea școală. Pereții sunt cenușii, școala arată ca o cetate, are chiar și un turn înalt, m-apucă frigul când îl văd.

Mă țin de gardul de fier, e rece ca gheața, nu-i dau drumul nici de-a dracului. Îmi aduc aminte că atunci când eram mică, nu voiam să merg la grădiniță, în prima zi m-a dus Mama, însă atâta am plâns și am țipat că nu vreau, să nu mă ducă acolo, încât i-a fost rușine să intre cu mine și am făcut cale-ntoarsă și pe drum eu am fost atât de bucuroasă, încât am sărit, pe rând,

peste toate bălțoacele din cale. Apoi am ajuns acasă, am vrut să intru, dar Mama mi-a zis că nu, să aștept puțin afară, în fața ușii. Nu știam de ce-mi spune asta, dar după aia a ieșit Tata, n-a zis nimic, doar m-a luat de mână și, în timp ce coboram treptele, știam că o să mă ducă înapoi la grădiniță, știam și că degeaba aș plânge, degeaba aș țipa, că tot m-ar duce înapoi. N-am mers pe același drum, ci am luat-o pe malul pârâului, pe lângă plopi, la un moment dat chiar am crezut că nici nu mai mergem la grădiniță, dar apoi am văzut strada cu grădinița și iar am început să plâng, atunci Tata s-a ciucit în fața mea, m-a îmbrățișat, m-a ridicat în brațe, mi-a spus să nu-mi fie frică, n-o să fie rău, apoi a băgat mâna în buzunar, a scos de-acolo o fundă galbenă și mi-a prins-o în păr, după care mi-a spus că funda asta va avea grijă de mine și a zis să mergem.

Mă gândesc la fundă, oare ce s-o fi ales de ea, când am început școala, o mai aveam. Și la școală tot Tata m-a dus prima oară.

Mă țin încă de gard, e atât de rece, încât nu-mi mai simt nici palmele, nici degetele, de-a dracului strâng și mai tare grilajul de fier, îl strâng cu toată puterea, nu vreau să intru în școala asta nouă, nu vreau să dau drumul grilajului de fier.

Bunica îmi acoperă mâna cu a ei.

Degetele îi sunt osoase, dar palma îi radiază căldură. Zice să mă duc. E mai bine să scap de asta cât mai repede.

Mă desprind de gard, mă-ntorc, știu că n-am încotro, trebuie să intru.

Încă ceva, zice Bunica. Își scoate portmoneul, îl deschide, ia de-acolo trei bancnote de zece, mi le-ndeasă în mână, ăștia sunt banii de buzunar, zice, să am grijă de ei. Și să fiu cuminte, să

intru, iar dacă aud despre ea sau Bunicul ceva de rău, să nu cred o iotă. Toate-s minciuni. Mulți invidioși sunt pe lume.

Încuviințez din cap, bag banii în buzunar, o pornesc către clădirea școlii.

Tocurile directoarei țăcăne pe cimentul coridorului. Poartă niște sandale verzi, cu toc înalt și decupate în față, i se văd degetele de la picioare, n-are unghiile făcute. Directoarea îmi spune că la capătul coridorului se află clasa mea. Am picat la țanc, e ora de dirigenție, e foarte bine, diriginta mă va prezenta celorlalți din clasă.

O întreb ce predă, directoarea zice că matematică. Mă întreabă care-i materia mea preferată. Îi spun că geografia. Desigur, zice directoarea, trebuia să-și dea seama, din cauza Bunicului, nu-i așa? Îi zic că nu știu, poate. Directoarea se oprește, mă ia de umeri, mă întoarce cu fața spre ea. Mă privește, chipul ei e sever. Zice că și pe ea a meditat-o Bunicul la geografie, de fapt la geografie și la franceză, a și încasat niște scatoalce de la el. Dar, dincolo de asta, bătrânul a fost un profesor excelent. Însă nu despre asta-i vorba acum. Ci să-mi intre bine-n cap că aici n-o să se facă excepții datorită Bunicului, nici în sens pozitiv, nici în sens negativ. Orice-ar fi făcut el, eu aici pornesc de la zero. Și la ea, și la ceilalți profesori. Ea ține foarte mult la asta. Am priceput?

Nu știu ce să-i răspund, mă uit în jos, la pantofii ei, pe pielea verde se văd șanțuri fine în formă de solzi, imită pielea de șarpe sau mai degrabă de crocodil. Mă uit la degetele ei de la picioare,

văd că totuși sunt date cu ojă, una incoloră. Îmi ridic privirea, îi spun, da.

Directoarea dă din cap, foarte bine, zice, dacă voi avea impresia că vreunul dintre profesori profită într-un fel sau altul de situație, să-i spun ei și atunci ea va lua măsurile necesare ca așa ceva să nu se-ntâmple.

Ajungem la capătul coridorului, ne oprim înaintea ultimei uși. Directoarea bate la ușă, deschizând-o imediat. Aud zgomotul de scaune rabatabile dinăuntru, bună ziua, strigă în cor elevii, directoarea mă ia de după umeri și mă-mpinge ușurel în clasă.

Stau lângă catedră, diriginta vorbește de mine, le zice că eu sunt eleva cea nouă despre care le povestise săptămâna trecută și să mă primească cu drag.

O ascult, dar nu mă uit la ea, mă uit prin sală, sunt două rânduri de bănci, fetele și băieții stau separat, ele în dreapta, ei în stânga. E un singur loc liber, în banca a doua de pe rândul de fete nu stă nimeni.

Nu vreau să fiu atentă la ce spune diriginta, totuși aud când spune și-a pierdut părinții, aud când spune accident de mașină, știu că fața mi se va face roșie și fierbinte, nu vreau asta, mă uit în pământ, încerc să urmăresc cu privirea spațiile negre dintre bucățile de parchet îmbinate strâmb. E un zigzag lung, se extinde, se ramifică, urmăresc un singur traseu, privirea-mi alunecă încet, urmărindu-l, traseul deviază, descrie o spirală colțuroasă, se întoarce de unde a pornit.

Diriginta îmi pronunță numele tare și răspicat, nu pot să nu aud. Mă uit la ea, îmi întinde o bucată de cretă albă, e rândul

meu să mă prezint, zice, iar dacă vreau, pot să spun câte ceva și despre fosta mea școală.

Iau creta, mă uit la clasă, pentru o clipă am impresia că nu voi putea scoate nici măcar un singur sunet, totuși îmi percep vocea ca fiind mai groasă, iar tonul, tăios, salut, îmi spun numele, tac, știu că ar mai trebui să spun ceva, de exemplu cât mă bucur că sunt aici sau numele orașului de unde am venit sau măcar numele instituției unde am stat în lunile trecute, dar nu spun nimic, ei se uită la mine, eu mă uit la ei, nimeni nu mișcă, toți au privirile fixe, în afară de unul singur, un băiat cu părul negru din prima bancă de lângă fereastră, dar nu la mine se uită el, ci afară, în curte, cască, nu-și acoperă gura cu palma. Încep să vorbesc, ce-a fost a fost, le spun, cu toate că știu că nu-i adevărat, că-i o minciună gogonată, n-a trecut și nici n-o să treacă, le întorc spatele, mă duc la tabla neagră, abia ce fusese ștearsă, încă nu s-a uscat de tot, marginile urmelor lăsate de burete sunt mai negre și mai lucioase decât smoala proaspăt întinsă.

Apăs creta pe tablă, îmi scriu numele de familie cu litere mari de tipar, creta scârțâie, o întorc, îmi scriu și numele de botez, așez creta pe pervazul tablei, lângă burete.

Foarte bine, zice diriginta, acum pot să merg la locul meu. Îmi spune că voi sta lângă Krisztina, e timpul ca locul ăla liber să fie ocupat.

Krisztina nu se uită la mine când mă așez lângă ea. Are părul șaten și ondulat, fața ovală, o văd din profil în timp ce mă pun în bancă. O salut, ea tace, își notează ceva în caiet.

Banca asta este altfel decât vechea mea bancă, mă uit la mâzgălelile de pe ea, la inscripțiile zgâriate cu vârful

compasului.

Nu mi-am adus nimic, n-am nici cărți, nici caiete, nici creion.

Diriginta zice să împrumut de la colega mea de bancă o foaie și un creion.

Krisztina nu așteaptă s-o rog, rupe o foaie dublă din caiet, o împinge spre mine.

Penarul ei este o cutie neagră de lemn, când îl deschide, printre pixuri și creioane colorate văd ceva maroniu-roșcat. Krisztina împinge și penarul spre mine, ca să-mi aleg ceva de scris, și atunci observ laba de vulpe cu gheare. Când bag mâna să iau un creion, mă feresc s-o ating, însă blana îmi atinge încheietura mâinii, dându-mi fiori.

Îmi aduc aminte de orfelinat, de vulpea făcută ghem pe care am văzut-o odată în grădină, dormind în zăpadă.

Diriginta vorbește despre cel mai mic multiplu comun și cel mai mare divizor comun, pe astea le-am învățat deja, la orfelinat eram înainte cu materia, totuși scriu totul pe foaie, pentru ca apoi să pot copia acasă în caiet.

Pe perete, deasupra tablei, se văd și aici, ca și la orfelinat, urmele dreptunghiulare, la mijloc cea mare, verticală, de-o parte și de alta cele două orizontale, pe lângă aia verticală peretele e stropit cu cerneală, probabil s-a aruncat cu cerneală pe tabloul din mijloc înainte de a-l da jos. Mă uit la petele de cerneală, apoi iar la tablă.

Diriginta explică repede, pocnește creta de tablă, eu copiez totul, prima pagină a foii duble se umple imediat.

Când întorc foaia, văd că în mijlocul ei scrie cu creionul: ăsta nu e locul tău, e a lu' Réka. Mă uit la Krisztina, o-ntreb în șoaptă cine e Réka. Nu-mi răspunde, se uită la dirigintă, iar când diriginta se întoarce cu fața la tablă, simt o durere ascuțită în

gleznă. Mă uit în jos, văd cum Krisztina își trage piciorul, are pantofi negri de lac, cu baretă, mi-a tras un șut cu șpițul, mă doare rău, schițez un gest să-mi pipăi glezna, ochii mi se umplu de lacrimi, nu scot nici măcar un pâs, așa, de-a dracului.

Copiez în continuare lecția de pe tablă, acum diriginta explică numerele prime.

Ajung la mijlocul foii, la rândul scris cu creionul. Aș putea să sar peste el, dar n-o fac. Apăs tare vârful creionului, tai cu o linie scrisul. O dată, de două ori, de trei ori, cu linii groase și negre, să nu se mai vadă.

O aud pe Krisztina cum pufnește furioasă, apoi îmi mai trage un șut în gleznă, unul mai puternic, totuși nu mă doare prea tare.

Dacă o faci și a treia oară, o să-ți pară foarte rău, îi șuier printre dinți.

Banca trosnește, știu de ce, Krisztina s-a întors într-o parte, ca să mă lovească și mai tare, cât poate ea de tare. Aș putea să-mi feresc glezna, însă n-o fac.

Mă uit în podea, la pantofii mei, Krisztina îmi trage un șut în gleznă, îmi spun că n-o să mă doară, n-o să simt durerea, însă o simt, și încă cum, durerea urcă pe șira spinării până sus, am senzația că oasele-mi sunt din sticlă. Destul, îmi spun în gând, tare și răspicat, fără să scot o vorbă, destul, în clipa aia creta din mâna dirigintei scoate un scârțâit prelung și se rupe, bucata mai mare zboară în spatele catedrei, diriginta se strâmbă, aruncă bucata rămasă în mână pe pervazul tablei, se apleacă în căutarea celeilalte, între timp banca noastră trosnește iar, știu că are de gând să mă lovească din nou, a și întins piciorul spre mine, atunci eu mă sprijin de bancă, ridicându-mi picioarele, nu mă nimerește, se dezechilibrează și e gata-gata să cadă din

bancă, se agață în ultimul moment de marginea băncii, văd cum îi joacă pistruii pe mână în timp ce se chinuie să se agațe. Îi iau penarul, îl deschid, smulg din el laba de vulpe, simt foșnetul blănii în palmă, îmi face piele de găină, nu-mi pasă, îi trag una cu laba de vulpe peste mână, ghearele o zgârie, văd cele patru dungi roșii pe care le lasă, pe cele două din mijloc au și răsărit bobițe de sânge, Krisztina scoate un icnet, își duce repede mâna la gură, o linge.

Între timp diriginta a găsit creta, se ridică, se duce la tablă.

Încă mai țin în mână laba de vulpe, în partea de jos blana e cu totul neagră. O arunc în poala Krisztinei, Krisztina o prinde, se uită la mine, încă-și mai linge mâna, ochii îi lucesc umed.

Privirea ei trece prin mine, expresia feței i se schimbă, nu pe mine mă vede, ci pe altcineva, știu că ar trebui să mă bucur, că așa-i trebuie, însă mi se face milă de ea și atunci, deodată, o recunosc, ea e fata pe care am văzut-o în fotografie la monumentul de beton. E și nu e ea, seamănă foarte mult, trebuie să fie sora ei.

Îmi aduc aminte ce-a zis bătrâna despre împușcături, nu vreau să spun nimic, dar nu mă pot abține, șoptesc, îmi pare rău.

Krisztina pune încet laba de vulpe în penar, tace un timp, apoi îmi șoptește să mă-ntorc de unde am venit, cu minciunile mele cu tot.

Nu zic nimic, întorc foaia, copiez mai departe de pe tablă. Când ridic piciorul ca să-l pun pe bara de sub bancă, simt o durere în gleznă. Îmi umezesc buzele și încerc s-o ignor.

cinci

Sună de ieșire, toți dau buzna afară din clasă. Împăturesc foile și le pun în buzunarul uniformei. Ridic piciorul, am o vânătaie mare pe gleznă, se vede și prin ciorap. Îmi apăs palma peste ea, îmi aduc aminte de Tata, cum mă vindeca el întotdeauna când, copil fiind, mă loveam. Mă întreba unde mă doare, aștepta să-i arăt, nu-i bai, zicea, las' că te vindec eu, și-și punea mâna pe locul dureros, fredonând, a fost odată o fetiță, o durea piciorul, pe el s-a pus o porumbiță, apoi își sufla peste mână, zboară, zboară, porumbiță, striga, ridicând repede palma și fluturându-și degetele ca pe niște aripi în timp ce fluiera sau ciripea ca o pasăre, și o ținea tot așa până când eu începeam să râd, îmi aduc aminte de mâinile lui și de degetele lui, mereu mânjite cu vopsea și mirosind a terebentină, continua să facă la fel și mai târziu, degeaba-i tot spuneam că nu mai sunt o fetiță, desigur, îmi zicea, asta știu și eu, dar porumbița nu, porumbiței nu-i pasă, scutur din cap, nu vreau să mă gândesc la Tata, dar văd în continuare foarte clar mâna lui și degetele lui și stropii de vopsea de pe verighetă, amintirea îmi umezește ochii, doar o lacrimă în colțul pleoapei, o șterg, nu vreau să plâng.

Cineva mă atinge pe umăr, mă uit, lângă banca mea stă o fată grasă, îmi întinde o batistă, zice să nu mai plâng, că durerea trece, întotdeauna trece. Scutur capul, nu de-aia plâng, îi zic. Iau batista, mă șterg la ochi, miroase a parfum și a mentol, îmi șterg și fața.

Fata zice că o cheamă Olgi. Zice s-o ignor pe colega mea de bancă, de când i-a murit sora geamănă, se poartă așa cu toată lumea. Dau din cap. Vreau să-i înapoiez batista, dar văd că am

mânjit-o. Îi spun că i-o aduc a doua zi, spălată și călcată. Nu contează, spune Olgi, pe ea n-o deranjează câteva lacrimi. La urma urmei, e doar apă sărată. Scutur din cap, nu, nu, nici vorbă, zic, trebuie să ți-o spăl, așa se cuvine.

Olgi ridică din umeri, zice că-i e totuna, dar dacă țin eu neapărat, fie.

E foarte grasă, are părul negru, tuns băiețește, din cauza asta fața ei pare și mai rotundă. Zice că și ea e nouă în clasă, a venit la începutul anului, atunci s-a mutat aici împreună cu părinții.

Când zâmbește, gușa îi face colăcei, iar eu observ că poartă la gât un lanț subțire de aur. O întreb cum se simte aici.

Zice că până la urmă te obișnuiești. Înainte au locuit la munte, într-un sat, aici până și aerul e altfel. Dar măcar poți să mergi la cinema. Mă întreabă dacă am fost vreodată. Scutur din cap. Zice să mergem odată, în ultima vreme sunt filme foarte bune. Dau din cap, continui să mă uit la gâtul ei, de lanț atârnă o perlă, e neagră și lucioasă.

Olgi observă că mă uit la lanțul ei, atinge perla cu degetul, zice că-i veritabilă, a primit-o la *Firmung*, la confirmare. Dacă vreau, pot s-o ating, zice, întorcând capul într-o parte și aplecându-se ușor spre mine.

Când face mișcarea asta, lanțul i se adâncește în pielea gâtului. Nu vreau să o ating, însă mâna se întinde singură, simt perla călduță sub deget.

Olgi zice că așa-ți dai seama dacă e veritabilă, că se-ncălzește, nu ca plasticul sau sticla. În timp ce vorbește, perla vibrează fin sub degetul meu.

Îmi retrag repede mâna, îmi apăs degetul pe partea metalică a băncii, îi spun, e foarte frumoasă și-ți stă foarte bine.

De cum zic asta, simt că m-apucă o durere de cap puternică.

Mă-ndrept spre veceu, Olgi mi-a zis că-i la capătul coridorului, aproape am ajuns, când deodată mă trezesc cu un băiat lângă mine, îl recunosc, e băiatul care a căscat, ăla din prima bancă. Stai, oprește-te, orfano, n-auzi, stai pe loc, că vreau să te-ntreb ceva, zice. Scutur din cap, vreau să-i zic că n-am timp acum, dar el, pe neașteptate, mă ia de mână.

Are degetele jilave, strânsoarea caldă, până acum niciodată nu m-a luat de mână vreun băiat, nu mă opresc, merg mai departe, simt cum pălesc, vine și el, mă ține în continuare de mână, facem doi-trei pași așa, ținându-ne de mână, când îmi recapăt graiul, îi zic să-mi dea drumul, dar imediat. Între timp știu că trebuia să-i ard și o palmă, nu știu de ce n-am făcut-o, de-aia, pentru că n-am lovit niciodată un băiat și pentru că n-am avut niciodată de-a face cu vreun băiat. Îmi smulg mâna din mâna lui, mă răstesc la el să mă lase-n pace, la care el îmi zâmbește, nu-ți fie frică, orfano, zice, apoi mai zice încă ceva, dar nu aud ce, pentru că între timp am ajuns la ușa veceului de fete și intru, trântindu-i ușa în nas.

În veceul de fete nu e nici o oglindă deasupra chiuvetei, se văd doar cele patru găuri în perete, plăcile învechite de faianță albă îmi reflectă glacial lumina de neon în ochi.

Exact așa mă doare capul, glacial și alb și vibrant. Dau drumul la apa rece, mă aplec, încep să mă spăl pe față, apa miroase puternic a clor, se potrivește cu lumina. Știu că n-o să mă ajute să-mi potolească durerea de cap, dar continui cu îndărătnicie să mă spăl pe față. Apoi rămân așa, cu mâinile sub

jetul de apă, așteptând ca răceala ei să mă pătrundă până la oase.

Aud pași pe coridor, sunt niște fete, se opresc în fața ușii, știu c-o să intre. Nu vreau să mă vadă așa, fața mi-e udă, nu vreau să creadă că am plâns.

Mă uit unde aș putea să mă ascund, sunt două cabine aici, însă n-au ușa până jos, totuși dau să intru în una din ele când observ într-un colț, lângă calorifer, niște panouri mari de melamină albă, sprijinite de perete. Mă bag repede după ele, abia încap, trebuie să mă lipesc cu spatele de perete, simt sub tălpi cioburi de sticlă și resturi de șipci de lemn, dacă nu vreau să mă vadă, trebuie să stau nemișcată.

Fetele intră chicotind, una din ele zice că trebuie să facă pipi urgent, aud cum intră în cabină, între timp cealaltă deschide robinetul, apa curge clipocind.

Nu vreau să ascult, dar aud că vorbesc despre un băiat, cum că toată lumea bârfește că s-ar fi sărutat cu una, dar așa, de-adevăratelea, nu numai pe obraz, ci chiar pe gură, dau și nume, asta chiar că nu mai vreau să aud, mai bine să studiez panoul. Se vede că au încercat să rupă hârtia creponată, roșie, cu tot cu fotografii și lozinci, însă lipiciul a ținut bine, fâșii late de-o palmă au rămas încă pe panou. Chiar și-n întuneric recunosc părul creț al tovarășului comandant suprem, o bucată din lobul urechii, un rest de gură, fix partea de mijloc a buzelor, acolo unde-i pata de lumină, au rămas și multe litere aurii, destule cât să mi se-ntregească în cap lozincile și îndemnurile mobilizatoare. Îmi vine în minte vocea Tatei când îmi spunea că astea-s doar vorbe goale, minciuni fără sens, nimeni nu crede o iotă, nici cei care le-au scris, nici cei care le-au născocit și nici cei care le repetă ca papagalu', toți se prefac, toți mint, și va

trebui să-nvăț și eu să mint, dar să nu mă tem, că se-nvață ușor. Vocea Tatei este aspră, are miros de votcă, el mă ține de mână, mă duce la școală.

Simt în palmă atingerea mâinii lui, n-am voie să mă gândesc la asta, dacă mă gândesc, iar o să m-apuce plânsul, m-am săturat de plânsul ăsta idiot. Întind mâna, încep să râcâi cu unghia degetului mare bucata de buză a tovarășului comandant suprem, mi-e scârbă, însă nu pot să mă opresc, aud că fetele nu mai vorbesc despre sărut, ci despre fata cea nouă, adică despre mine.

Nu vreau să aud, rup bucată cu bucată hârtia de pe panou, așchiile de lipici întărit sunt tăioase ca sticla, fetele zic că sunt cu nasul pe sus și e de râsul lumii cum mă joc tot timpul cu părul, răsucindu-mi-l pe degete, se vede imediat că mă cred frumoasă, dar de fapt îs urâtă ca muma-pădurii și cu siguranță o să mă fac și mai urâtă, ajunge să te uiți la Bunică-mea, păi aia-i așa de urâtă, încât te-apucă plânsul numai când te gândești la ea.

Mă doare degetul, m-am înțepat, îmi curge și un pic de sânge, îmi bag repede degetul în gură. Simt cu vârful limbii că mi-a intrat o așchie de lipici sub unghie, o scot cu dinții, o scuip pe panou. Acum curge și mai mult sânge, continui să-l sug, aud cum fetele continuă să vorbească despre Bunica, una zice că-i zăludă, și-a pierdut mințile de când i-a murit bărbatul.

Acum se aude vocea încărcată de ură a Krisztinei, zice că n-a murit, ci a crăpat, s-a spânzurat, așa-i trebuie turnătorului ordinar ce-a fost, și asta încă e bine, pentru că merita ceva mult mai rău, de o sută, de o mie de ori mai rău. Merita să fie târât din pat noaptea, în pielea goală, ca să-l sfâșie mulțimea în bucăți, pentru că toată lumea a avut încredere în el, credea că-i

un domn profesor cumsecade, când colo el a fost un om de căcat, un monstru, o bestie umană. Cine știe câte vieți a distrus, cine știe câți au ajuns la pârnaie sau la Canal din cauza lui, a fost un rahat, un laș, un jegos de securist, se vede și din felul în care a murit, nici măcar n-a avut atâta curaj să-și ceară iertare de la victime, măcar atâta să fi spus, că-i pare rău pentru ce-a făcut, e sigur că și de spânzurat tot din lașitate s-a spânzurat.

Îmi acopăr urechile cu mâinile, nu mai vreau s-aud nimic, dar tot o mai aud pe Krisztina spunând că și părinții mei au fost cu siguranță niște turnători la fel de jegoși ca Bunicul și cu siguranță că n-au murit, ci au șters-o în străinătate, și cu siguranță că și eu sunt la fel, o nenorocită de turnătoare, sută la sută că am și dat fuga la diriga ca s-o torn că mi-a ars un șut în gleznă, deși n-am primit decât ce meritam.

Nu vreau să mai ascult, vreau să dobor panourile, să se dărâme peste ele, vreau să le strig în față că nu-i adevărat, nu-i nimic adevărat din tot ce spun ele și că să le fie rușine, eu nu sunt turnătoare, rușine să le fie. Ridic mâinile, dar în clipa în care degetele îmi ating panoul, mă străfulgeră gândul că ba da, asta sunt, doar stau aici și trag cu urechea, și atunci, brusc, furia mi se evaporă și simt cum mi se-nmoaie picioarele. Mă apucă amețeala și atunci se aude deodată sunetul strident al soneriei, un țârâit ascuțit, care parcă-mi sună direct în creier.

Le aud pe fete ieșind, trebuie să ies și eu, începe ora următoare, trebuie să mă întorc în clasă. Nu pot să mă mișc.

Îmi răsună în cap ce-au zis despre Bunicul și despre Mama și despre Tata. Încet, ating din nou panoul, unghiile îmi scârțâie pe panou în timp ce râcâi de pe el ultimele rămășițe ale mutrei comandantului suprem.

Îmi vine în minte caietul de notițe al Bunicului, creionul lui ascuțit, cuvintele franțuzești scrise unul sub altul, înclinarea literelor alungite, gimnastica lui stupidă, așa cum tropăi și eu pe franjurii covorului persan, masându-mi pielea capului.

Mâna mi se strânge pumn, simt cum resturile fotografiei mi se mototolesc între degete. Deschid pumnul, le las să cadă pe podea.

Împing panourile, ele se răstoarnă și se bălăngăne, se izbesc cu mare zarvă de chiuvetă.

Nu mai stau aici nici o clipă. Nici aici, în veceu, nici aici, în școala asta, nici aici, în orașul ăsta. Ies din veceu în fugă, alerg de-a lungul coridorului, trec prin fața sălii de clasă, o iau în jos pe scări, ies pe ușă, gonesc de-a lungul aleii, ies pe poarta mare de fier.

Paltonul mi-a rămas în clasă, să rămână, n-am nevoie de el, nu mai am nevoie de nimic. Dacă alerg suficient de repede, atunci n-o să simt frigul, n-o să răcesc, n-o să pățesc nimic.

Mă aplec mult în față, culcându-mă parcă pe pătura de aer, nu vreau să știu unde sunt, încotro merg, nu mă uit în față, nu-mi ridic privirea, mă uit doar în jos, la asfalt, la pantofi și la pietrele de pavaj, la pantofi și la plăcile de ceramică, la pantofi și la trepte, pantofii mei tropăie ritmic, țăcănind, turnătoare-turnătoare, securistă-securistă, nu vreau să aud, alerg și mai repede, n-are importanță încotro, tot înainte și în sus, la deal, spatele mi-e încordat și mă doare, la fel și coapsele, îmi aduc aminte ce-mi spunea mereu Mama despre respirație, dar acum nu-mi pasă, am un junghi în coaste, nu-i nimic, vreau să simt junghiul direct în inimă.

Alerg pe pietriș mărunt, alerg pe asfalt, alerg pe pământ înghețat, alerg pe un drum pietruit, alerg pe dale de beton, alerg pe asfaltul răvășit de rădăcini, pe cărămizi galbene de teracotă, iarăși pe asfalt, iarăși pe pământ, iarăși pe pietre.

Nu știu unde sunt, nu știu de când alerg, aud că-n urma mea vine cineva, e acolo de ceva timp, ajunge tot mai aproape, aleargă după mine, acum e foarte aproape, la doar câțiva metri, îi recunosc ritmul alergării, respirația, e Mama, știu că-i numai o închipuire, totuși o aud cum vine în urma mea, exact la fel ca atunci când m-a învățat să alerg, la început mă lăsa întotdeauna s-o iau înainte, apoi fugea după mine, strigând să alerg, să alerg, că mă prinde, mă prinde și mă depășește, s-o iau la picior repede-repede, cât pot eu de repede, iar când ajungea lângă mine, mă atingea pe spate, zicând fuga-fuga, tu ești prinsa, apoi alerga mai departe și atunci trebuia s-o prind eu, știu că-i doar o închipuire, acum n-o să mă mai poată prinde, accelerez numai de-a dracului, alerg, alerg cât pot eu de repede.

Degeaba, e deja foarte aproape de mine, e momentul când obișnuia să-mi strige haide-haide, acu' te prind, acum nu mai strigă, deși e lângă mine, aud cum aleargă alături de mine, nu mă uit într-acolo, ci în jos, la pantofi și la asfalt, e mai rapidă ca mine, o să mă depășească, o să alerge înaintea mea, e acolo, în fața mea, vai, Mamă, nu mă lăsa, mă gândesc, dar n-o spun, știu că a plecat deja, dar știu și că-i aici, lângă mine, aleargă alături de mine, atâta doar că nu pot să mă uit la ea, nu pot să mă uit la ea, pentru că atunci o să dispară, o să mă părăsească pentru totdeauna, întorc capul în cealaltă direcție, dar tot o mai aud alergând alături de mine. Vreau s-o văd încă o dată, pentru ultima dată, chiar dacă după aceea n-o s-o mai pot vedea niciodată, mă uit, e acolo, nu e Mama, e altcineva, o umbră

întunecată, vreau să-i strig să plece și atunci văd că e Bunica, ea aleargă alături de mine, paltonul negru îi flutură-n vânt, mă privește, gâfâie, se răstește la mine, destul cu istericalele, păi nu mi-a spus ea clar să nu cred ce aud că se zice la școală? Și acum mergem frumușel acasă. Între timp mă plesnește pe spate, tu ești prinsa, zice și m-a și depășit, paltonul descheiat fâlfâie în urma ei ca niște aripi negre, picioarele ei parcă nici nu ating pământul, pare că zboară pe deasupra asfaltului, a și ajuns la colț, a și dispărut la capătul străzii. Alerg în urma ei, simt că mă mănâncă pielea dintre omoplați acolo unde m-a plesnit.

Alerg ca și cum picioarele mi-ar alerga singure, simt că nici dacă aș vrea, nu m-aș putea opri, alerg spre locul unde a dispărut Bunica, înaintea mea e urma lăsată de ea, o cărare neagră, invizibilă, nu pot să mă abat din drum.

Mă opresc în fața casei Bunicii, poarta neagră e deschisă. Intru, închid poarta după mine, respir greu, toate mă dor.

Când intru în bucătărie, Bunica e deja acolo. Și-a scos paltonul, tocmai așază pe masă planșeta de lemn pentru frământat aluatul, de cum mă vede, îmi zâmbește.

Părul mi s-a despletit, gâfâi și transpir, în coaste am același junghi. Bunica se duce la credenț, scoate de acolo o pătură maronie, e din păr de cămilă, zice, e cea mai călduroasă din casă. Vine lângă mine, mi-o pune pe umeri, pe asta obișnuiesc să calc rufe, în cincizeci de ani a adunat toată căldura fierului de călcat, dacă mă-nfofolesc bine, atunci nu numai că scap de pneumonie, dar nici măcar nu o să răcesc. Nu pricepe unde mi-a fost capul de-am luat-o la goană așa, aiurea prin lume, fără palton, puteam să am mai multă minte, exact la fel era și maică-mea.

Pătura este moale și călduroasă, mă învăluie plăcut, simt fierbințeala pe care o radiază și care-mi provoacă frisoane, încep să tremur, dinții îmi clănțăne, nu pot să scot nici un cuvânt, abia dacă mai pot apuca pătura de colțuri ca să mă-nfășor strâns în ea. Bunica îmi aduce un scaun, îmi spune să mă așez. Imediat o să-mi fie mai bine, imediat o să-mi treacă și frisoanele.

Mă uit la Bunica, o întreb dacă-i adevărat ce se spune despre Bunicul, că a fost turnător și de-aia s-a sinucis.

Ochii Bunicii scot fulgere, își plesnește palma de planșetă, zicând foarte-foarte furioasă că, în pula lor de bulangii netrebnici, cum dracu' să fi fost el turnător, când toată viața lui i-a urât pe comuniști, cinci ani a stat la Canal, la „reeducare", acolo da, acolo a vrut să se sinucidă, însă nu l-au lăsat să moară, cu toate că-și tăiase venele cu tăișul sapei.

Tace, sprijinită cu ambele mâini de planșetă, pare că studiază vârtejul inelelor din lemn, mânecile sveterului ei negru sunt suflecate până la cot, observ o mulțime de cicatrici albe care-i brăzdează pielea, pornind de la încheietura mâinii stângi.

Scutură din cap, scoate capacul bidonului de făină, își bagă mâna înăuntru și scoate un pumn de făină, o presară pe planșeta de lemn, o netezește, făina acoperă toată suprafața planșetei. Contemplă îndelung pulberea albă, nu, zice, Bunicul n-a fost turnător și nici că s-a sinucis nu-i adevărat, nu. Ea știe care-i adevărul, adevărul e că ei l-au omorât, l-au spânzurat cu cureaua aparatului de fotografiat la urmă de tot, când aproape că se terminase totul, în ultimele clipe, pentru a-i murdări memoria și viața, pentru a da vina pe el pentru mizeriile săvârșite de ei. Nu, niciodată, Bunicul nu s-ar fi sinucis

niciodată. De când s-a întors de la Canal, n-a vrut altceva decât să supraviețuiască.

Ridică mâna, desenează o linie în făină, o privește un timp, apoi o șterge. Însă n-a supraviețuit, zice. Desenează o altă linie, o șterge și pe aia. N-a supraviețuit, zice ea iar.

șase

E seară, stau culcată în patul meu, nu pot să dorm. S-a culcat și Bunica, poate c-a și adormit, am auzit-o stingând veioza și întorcându-se pe o parte. Mă gândesc la Mama și la Tata, la ziua în care i-am văzut pentru ultima oară. Nu pot să îmi amintesc chipurile lor. Nici al Mamei, nici al Tatei, degeaba mă gândesc la ei, nu-i văd cu ochii minții, văd doar niște pete opace, de parcă i-aș privi printr-un geam aburit, nu, așa ceva nu-i posibil, nu se poate să-i fi uitat, închid ochii, mă gândesc intens la ei, nu m-ajută cu nimic.

Îmi aduc aminte de fotografia ascunsă. Vreau s-o văd. Mă scol încetișor, luna bate în fereastră, e suficientă lumină. Ies tiptil pe coridor, deschid ușa de la baie, aprind lumina, dar nu intru, ci apăs numai zgomotos pe clanță și am grijă ca ușa să rămână întredeschisă. Fâșia de lumină ajunge fix până la ușa cămării. E ca o punte, o traversez repede, ușa cămării nu scârțâie, intru. Îmi trag valiza de sub raft, scot din ea punga, mi-o vâr sub cămașa de noapte. Mă întorc în baie, mă așez pe veceu, strâng punga la piept prin cămașa de noapte. Bag mâna în pungă, apuc fotografia, o scot, mă uit la data însemnată pe

dos, la scrisul Mamei. Întorc fotografia și ei sunt acolo. Le privesc îndelung fețele. Închid ochii, gândindu-mă la chipurile lor, acum le văd, deschid ochii, mă uit iar la fotografie, mă verific. Tot așa am mai memorat și cuvinte pe vremea când Mama se străduia să mă-nvețe franceza.

N-o să pun fotografia înapoi în valiză. O strecor în pungă, o ascund sub pernă. De câte ori mișc capul, o simt acolo și aud prin pernă foșnetul discret al pungii.

Visez că Mama și Tata n-au murit. Știu că-i doar un vis, că nu-i de-adevăratelea, și totuși sunt convinsă că ei mai trăiesc. N-au murit, n-a existat nici un accident și nici în străinătate n-au fugit, sunt acasă, totul e la fel ca odinioară, ei sunt acasă și trebăluiesc, Tata pictează în camera mare, Mama coase laolaltă petice de piele colorată în dormitor, din astea vor fi confecționate poșete. Totul e ca pe vremuri, numai eu nu sunt acolo, numai eu lipsesc din camera mea, de lângă masa mea de lucru, de lângă cărțile și caietele mele, de lângă temele mele.

Nu mă aflu în casă, sunt undeva în altă parte, la cotoroanța asta ciudată care m-a răpit, minținд că-i bunică-mea, nu trebuia s-o cred, e vina mea, dacă n-aș fi crezut-o, acum totul ar fi în regulă, totul ar fi din nou așa cum fusese pe vremuri, numai de mine depinde totul, dacă aș putea ajunge cumva acasă, dacă aș putea să găsesc cumva fostul nostru oraș, fostul nostru cartier, fostul nostru bloc, fostul nostru apartament, atunci totul ar fi din nou la fel ca pe vremuri.

M-am și pornit, sunt pe coridor, merg pe covorul dungat, tot merg și merg și merg, dar covorul nu se mai termină, coridorul nu se mai termină, cu cât merg mai repede, cu atât devine mai lung, știu că n-am să ajung niciodată nici măcar până la ușă, în zadar mă așteaptă Tata, în zadar mă așteaptă Mama, noi trei nu

vom mai fi niciodată împreună. Îmi aduc aminte de fotografie, de fotografie și de baticul de mătase și de inelele Mamei, mă gândesc la parfumul de iasomie al baticului, iată că-l și țin în mână, îl miros, îmi îngrop fața-n el, așa încep să fug pe coridor, așa reușesc să ajung la ușă, acum pot să ies.

În curte e întuneric, vântul scutură crengile nucului, nu mă-ndrept către poartă, ci merg direct la nuc, mă opresc în fața lui, mă uit în sus, printre crengile negre, la cerul negru, îi ating scoarța, acum știu ce am de făcut. Dezleg colțul baticului, scot de-acolo cele două verighete, pe a Tatei mi-o pun pe degetul mare de la mâna dreaptă, pe a Mamei pe cel de la mâna stângă, mă cațăr în nuc, alerg pe trunchiul lui, alerg pe ramurile lui groase până sus de tot, în vârf. Stau în picioare pe crengile subțiri, care se clatină și se leagănă sub tălpile mele, n-o să cad, știu ce am de făcut. Apuc cu ambele mâini baticul de două colțuri opuse, îl întind în vânt, baticul mă trage în sus, uș̦ș̦ș̦, mă-nalță spre cer, zbor prin beznă, jos totul e negru, zbor pe deasupra apelor, apoi pe deasupra pădurilor, apoi pe deasupra munților, apoi pe deasupra vechiului nostru oraș, jos totul e scufundat în întuneric, ca atunci când se lua curentul, totuși eu știu că ei sunt acolo, simt asta după mirosul vântului.

Acuși voi ajunge acasă. Voi ateriza pe balcon, cum credeam în copilărie că aterizează îngerașul, cu pomul de Crăciun și daruri multe-n mâini. Zbor pe deasupra blocurilor, asta-i strada noastră, Splaiul Independenței, aici pare că nu locuiește nimeni, toate ferestrele sunt întunecate, mă gândesc că nu voi găsi balconul nostru, dar apoi văd lumină la una din ferestre, pâlpâie galbenă, o recunosc, e lampa noastră cu petrol, stătea întotdeauna pe masa din bucătărie, între ceasul cu cadran fosforescent și cutia de chibrituri, ca s-o poți aprinde

numaidecât, chiar și în cea mai adâncă beznă, lumina e șovăielnică, gata-gata să se stingă, știu de ce, pentru că lampa are fitilul prost, afumă. Când nu aveam curent, îmi scriam lecțiile la lumina lămpii cu petrol, atunci nici Tata, nici Mama nu puteau lucra, se puneau la masă și discutau, la fel va fi și acum, vor sta acolo, iar eu voi sta cu ei, îmi voi termina de scris temele, apoi vom bea ceai, vom pune cartofi la copt în cuptor și vom mânca, după care vom juca rummy, iar eu voi câștiga.

Baticul mă duce-n zbor până deasupra balconului, am și ajuns, aterizez, fac echilibristică pe pervazul balconului, da, e balconul nostru, îl recunosc, într-un colț, acoperite cu folie de nailon, stau machetele din ghips ale unor statui vechi de-ale Tatei.

Ușa balconului e întredeschisă, imediat voi intra, voi ajunge în camera de zi, care de fapt fusese atelierul Tatei. Îmi doresc ca totul să fie așa cum fusese odinioară, să fie miros de vopsea, miros de ulei, miros de terebentină, podeaua să fie plină de ziare și de borcane și de cutii goale de conserve în care stau pensule puse la muiat și de cârpe murdare de vopsea și de sticle golite de vin, bere sau palincă, iar pe pereți să fie înșirate pânzele Tatei, toate pânzele lui negre, și cele care-mi inspirau teamă, și cele care-mi plăceau, să fie totul așa cum fusese întotdeauna.

Trec pragul. Da, miros de vopsea este, miros de lac este, dar în rest nimic nu mai e așa cum fusese pe vremuri. Deodată se face lumină, o lumină albă și stridentă care-mi provoacă durere, știu ce s-a întâmplat, a venit curentul, vechiul candelabru din tavan nu mai e acolo, în locul lui atârnă doar un bec golaș, pereții sunt albi, parchetul e proaspăt rașchetat, proaspăt lăcuit.

Aici nu-i nimeni și nici nu va fi, vreau să mă trezesc, nu vreau să văd locuința goală, nu vreau s-o văd așa, fără nici o urmă a vechii noastre vieți.

Din bucătărie se aude zgomot, un foșnet sacadat, un păcănit, nu-mi dau seama ce e, parcă ar fi aripile fâlfâitoare ale unei păsări, picioarele mă duc într-acolo, vreau să văd ce e. Bucătăria nu e goală, acolo e credențul nostru, e și masa noastră, o recunosc după fața de masă, și Bunica e acolo, face pasiențe, cărțile plescăie moale pe mușama. Când intru, se uită la mine, adună cărțile de joc, zice deșteptarea.

Mă trezesc cu dureri de spate și de umeri și de brațe și la încheieturi și în degete, în mână strâng baticul Mamei. Îl duc la nas, încă se mai simte o boare de parfum de iasomie. Inelele sunt tot acolo, înnodate într-un colț, pun mâna pe nod, dar nu-l desfac. Împăturesc baticul, îl vâr repede în pungă și apoi sub pernă.

Când Bunica mă întreabă ce-am visat, îi spun că nimic. Bunica zice c-a auzit că am vorbit în somn. Am spus că vreau acasă.

Îmi plec capul. Îi spun în șoaptă că n-am vrut s-o supăr. Bunica zice că nu-i nimic, știe că nici mie nu mi-e ușor.

Mă roagă să merg lângă ea. Presară făină pe planșetă, o netezește. Zice să fiu atentă, să rețin ce face, și între timp trasează cu degetul arătător o linie în făină. Așteaptă puțin, apoi o șterge numaidecât. Zice că e rândul meu, să desenez iar linia. Bag mâna în făină, trag o linie cu degetul. Seamănă cu a Bunicii, dar nu-i exact la fel. Bunica zice că nu-i bine, o șterge. Să încerc

din nou. Mă uit la făină, îmi imaginez urma lăsată de degetul Bunicii, îmi las degetul să alunece de-a lungul dârei. Bunica dă din cap, desenează alte două linii în făină, liniile se intersectează sub forma unui fulger în zigzag, îl văd doar o clipită, Bunica îl șterge imediat. E rândul meu, trebuie să refac desenul. Degetele mele nu găsesc urma. Bunica mă întreabă, na, ce-i, am orbul găinii, n-am văzut cum a făcut ea? N-am orbul găinii, îi zic. Numai că am uitat. Bunica zice că nu se poate să fi uitat așa de repede. Zice să gândesc, zice să îmi amintesc. Mă uit la făină, mă gândesc la gesturile ei, la felul cum își mișca brațul, încheietura, mâna, degetul. Bag mâna în făină la fel ca ea, îmi mișc brațul la fel ca ea, sub degetul meu fulgerul prinde contur. Ai văzut? zice Bunica. Ai văzut că ți-ai adus aminte? Îl șterge, după care începe să deseneze, însă nu doar linii drepte, ci și cercuri, spirale, împletituri, păsări, pești, pisici, flori, un copac mare, flăcări. Le șterge pe rând, iar apoi eu trebuie să le reproduc exact la fel.

Zice că mă descurc bine. Însă greul abia acum începe. Desenează în făină un chip de om, îl recunosc, e Bunicul. Bunica îl șterge, acum e rândul meu. Încerc, dar nu-mi iese, nasul nu-i unde trebuie, gura nu-i unde trebuie, ochii sunt prea depărtați. Bunica șterge, zice să mai încerc o dată, că ea a doua oară nu-l mai desenează. Iar încerc, iar nu-mi iese.

Încă o dată, zice Bunica. Încerc din nou, dar de cum ridic mâna, știu că nici acum n-o să-mi iasă. Nu termin desenul, nu aștept să-l șteargă ea, îl șterg eu. Stau și contemplu făina albă, mâna mi se pune în mișcare, bag degetul în făină, îl apăs tare pe lemnul planșetei, ca să-i simt fibrele cu buricul degetului. Vreau să mă doară, vreau ca unghia să mi se-nfigă în lemn, pentru a scrijeli, etern și de nești, ceea ce se va ivi de sub

degetul meu, n-o să fie o flacără, n-o să fie o floare, n-o să fie un fulger, n-o să fie un chip cunoscut doar dintr-o fotografie, n-o să fie chipul Bunicului, pentru că niciodată nu l-am văzut în realitate, nu, o să fie cu totul altceva. Lemnul scârțâie sub unghia mea, în jurul degetului meu ninge cu făină, chipul Tatei îl desenez în făină, e încruntat, însă știu că nu pe mine e supărat, pe alții e supărat, pe mine mă iubește. Știu că în spatele încruntării se află un zâmbet, știu că aș putea să și desenez acel zâmbet, n-o fac, stau, privesc, apoi desenez și chipul Mamei, nu numai degetul mă doare, ci și brațul, și spatele, și picioarele, atât de tare apăs cu degetul, încât toate mă dor. Chipul Mamei e trist, însă știu că nu din cauza mea, iar dincolo de tristețea ei se ascunde pe undeva și bucuria, mă uit la ei și ei se uită la mine din făină.

Bunica zice că ori am prins acum esențialul, ori l-am știut dintotdeauna. Suferința ne ajută să ne amintim, dar în așa fel încât nu reținem numai durerea, ci totul, pentru că trebuie să ne amintim totul, pentru că doar atât avem, ceea ce ne amintim, ceea ce uităm nu mai există, dispare din trecut, dispare de pe lume.

Împinge planșeta mai încolo, inelul i se ciocnește de marginea ei, o undă se propagă prin făină, chipurile dispar, suprafața făinii e din nou netedă.

Bunica zice să țin minte că de uitat e ușor să uiți. Poate că acum am impresia că n-o să uit niciodată nimic și că o să-mi amintesc întotdeauna totul, însă nu va fi așa. Până și cele mai importante lucruri pot fi uitate, și cele mai plăcute, și cele mai neplăcute, și cea mai mare suferință, și cea mai mare fericire, totul, totul.

Mă privește în ochi, zice că uitarea e ca un blestem care apasă pe umerii tuturor, și pe ai mei, și pe ai ei, numai că pe ai ei apasă mult mai mult. Odată, pe când era foarte tânără, a suferit cumplit, atât de cumplit, încât era să moară, și a uitat tot, toate întâmplările de până atunci, iar după aceea Bunicul a învățat-o să-și amintească din nou, și așa să știu eu, că i s-a întâmplat și a doua oară, în dimineața de după moartea Bunicului le-a uitat din nou pe toate, însă nu numai vechile întâmplări, ci și pe cele recente, a uitat totul.

Doar atâta știi, că ai uitat totul. Nu numai chestii mărunte, cum ar fi unde ai pus zaharnița sau degetarul, pe care oricum le mai uitai uneori, ci totul, absolut totul, te-ai trezit că nu mai știi nimic, nici măcar propriul tău nume, nici cine ești, nici unde te afli, te ridici în șezut în pat, te uiți la veioza de la capul patului, partea de jos e din fier forjat, parcă ai vedea-o pentru prima oară, întinzi mâna, o atingi și te miri că e netedă și compactă și rece, te miri că poți s-o apuci și că poți să-i dai apoi drumul, stai în șezut în pat, apuci lampa, o apuci și-i dai drumul, o apuci și-i dai drumul, nu știi ce este, nu știi că e o lampă, nu știi că are un întrerupător, nu știi că poate fi aprinsă, în capul tău e un vid, suferința și uitarea ți-au golit creierul, nu știi ce ți se-ntâmplă, nu știi nici că te ridici în picioare, nici că te duci la ușă, nici că apeși pe clanță, nici că intri în bucătărie. Dar astea nu contează, contează numai că stai deodată în fața mesei rotunde, ai dinainte planșeta de frământat aluatul, seara trecută ai frământat aluat pentru gogoși, l-ai lăsat la dospit toată noaptea, aveai de gând să le faci dimineața, însă atunci nu ți-ai mai adus deloc aminte de toate astea, nu știi ce-i cu vasul acoperit cu prosopul de bucătărie, în care dospește aluatul, nici cu planșeta pentru

frământat, nici cu făina, doar bagi mâna în făină și o lași să ți se scurgă printre degete, o dată, de două ori, de multe ori, stai acolo și mângâi făina fină și habar n-ai, nu știi ce faci, nu știi și poate că nici nu vrei să știi, de la atingerea mâinilor tale făina se încălzește încet, iar tu continui să stai acolo și s-o mângâi. Apoi, deodată, mâinile tale încep să se miște altfel, degetul tău arătător trasează o linie în făină, această linie îți amintește de o altă linie, care-ți amintește de o a treia, și atunci, brusc, știi că făina e făină și planșeta, planșetă, și degetele tale sunt degetele tale, și mâna ta, mâna ta, pentru că până acum nici asta nu știai, pentru că până acum nu știai chiar nimic, însă acele trei linii te-au făcut să-ți amintești, pe rând, totul, întâi numele tău și unde te afli, apoi și restul, bucuriile, tristețile, suferințele, întreaga ta viață.

Bunica tace, își bagă mâna în făină, o lasă să i se scurgă printre degete. Zice că atunci a scos scrisoarea pe care o primise cu două zile înainte de la Direcția de Asistență Socială, cu numele meu și data nașterii și adresa orfelinatului, a citit-o pentru a suta oară, apoi, chiar în aceeași zi, s-a urcat în tren, a venit după mine și m-a luat la ea.

Sunt de puțin timp la ea și și-ar dori foarte mult să rămân, însă dacă vreau să plec, o să înțeleagă. Știe că m-am străduit, știe că n-am reușit. Dacă acum voi băga mâna în făină, voi lua o mână de făină, o voi arunca peste umăr, în spatele meu, și voi ieși din bucătărie, atunci o să-mi reușească, voi avea puterea să plec, voi găsi drumul până la gară, voi găsi trenul care să mă ducă înapoi la orfelinat.

Tace, își apasă palmele în făină, le ridică, pe planșetă au rămas urmele palmelor ei, printre inelele din lemnul planșetei se văd clar și liniile din palme, și amprentele degetelor ei.

Scoate un mic oftat, făina se învolburează puțin, zice că de multă vreme știe că toate se pot uita, că le va și uita pe toate, va veni și dimineața aia când va uita totul pentru a treia oară, când în zadar va mai încerca să deseneze în făină, n-o să-i iasă altceva decât niște mâzgăleli. Iar ziua aceea va fi ziua morții ei.

șapte

Ora următoare avem sport, în vestiar sunt două cuiere libere, pe unul din ele îmi agăț sacul de sport, scot din el tenișii și treningul. E fostul trening al Mamei, identic cu cel al echipei olimpice, mi l-a dat când au selectat-o la ștafetă în echipa școlii. Încă îmi vine bine, numai că din decembrie îl port pe dos, ca să nu se vadă stema țării brodată pe el. Tocmai îmi scot uniforma, rămân numai în chiloți și ciorapi, când Krisztina vine la mine, răstindu-se că locul ăsta e prea aproape de al ei, e fix lângă locul ei, să-mi iau catrafusele și să mă car de-acolo. E destul că trebuie să mă suporte în bancă, n-are încotro, însă aici poți să-ți alegi singur locul, așa că să dispar de-acolo, dar repede.

Mă uit la ea, are fața palidă de nervi, glezna încă mă mai doare în locul unde mi-a tras șuturi cu o zi înainte. Îmi iau de pe bancă pantalonii de trening, atunci sunt și eu liberă să-mi aleg locul, zic, așa că să mă lase-n pace, mă îmbrac acolo unde vreau eu. Krisztina zice că desigur, numai că nu lângă ea. Îmi smulge pantalonii din mână, îi aruncă pe jos, îmi smulge și sacul din cuier, îl aruncă pe jos, să dispar urgent de lângă ea, îmi șuieră printre dinți, altfel voi împărtăși soarta hainelor. Vezi

să nu, poate-n vis, îi zic. Mă aplec, ridic de jos pantalonii și sacul, mă duc și le agăț înapoi în cuier. Krisztina vrea să mi le smulgă iar din mână, eu îi dau un brânci. Își pierde echilibrul, însă nu cade, știu că se va repezi la mine, m-a și apucat de codițe, mă trage de ele. Îmi bag mâna în coama ei, trag cu putere, îmi dă un șut, îi dau și eu, mă trage zdravăn de păr, o trag și eu, părul ei nu-i împletit, probabil că o doare mai tare, simt în palmă cum i se rup firele de păr, trosnind ușor. Dacă nu mă lasă-n pace, îi smulg tot părul din cap, strig eu. Trag și mai tare, ea îmi smucește codițele, simt că-mi ia foc pielea capului.

Intră Olgi în fugă, vine Szálki, strigă ea, ne vede și vine la noi, să nu facem asta, zice, să terminăm, că dacă ne prinde Szálki, atunci am încurcat-o, o să pedepsească toată clasa, o să ne bată la palmă pe toți. Krisztina continuă să mă tragă de păr, eu la fel, Olgi zice să încetăm odată, n-am auzit? Ea n-are poftă să alerge toată ora pe teren. Mă împinge, văd cum îi tremură grăsimea pe brațe, ne împinge cu putere pe amândouă, suntem gata-gata să cădem, ne depărtăm una de alta, Krisztina se uită la Olgi, scroafă grasă ce ești, tu nici nu poți să alergi, îi zice. Olgi îi întoarce spatele, ridicând din umeri.

Îmi pun repede tricoul, apoi îmi dau jos ciorapii, urmează pantalonii de trening, stau într-un picior, tocmai dau să-i îmbrac, când Krisztina mi-i smulge din mână. Un crac al pantalonilor se întoarce pe dos, scoțând la iveală stema brodată. Ce-i asta? mă-ntreabă Krisztina în timp ce țopăie, fluturând pantalonii într-o mână. Ce te interesează? îi strig, sar să-i smulg din mâna ei, Krisztina se dă un pas în spate, îi azvârle peste capul meu. Sar în sus să-i prind, dar nu reușesc decât să-i ating cu vârful degetului, pantalonii se agață de lanțul lămpii care atârnă din tavan, se înfășoară pe lanț, alunecă în

jos, rămân spânzurați de abajurul de tablă. Stema brodată atârnă fix sub lampă, cu munții și cu spicele de grâu și cu sondele înalte de țiței. Cu mâna ridicată, sar din nou în sus, dar degeaba, nu ajung la ei. Mai încerc o dată, cu toate că știu că n-o să meargă. Ar trebui să-i rog pe ceilalți să m-ajute, să improvizăm o scară, unul în cârca celuilalt, ca hoții.

Deodată se aude un șuierat ascuțit, de fluier, toți încremenesc în poziție de drepți, eu tocmai aterizez după săritură, stau acolo, sub lampă, în chiloți și cu mâinile ridicate. În ușa vestiarului apare Szálki, profesoara de sport, ea a dirijat azi-dimineață în curte, după ce s-a cântat imnul, gimnastica de înviorare. De aproape pare și mai înaltă, și mai severă, are părul strâns în creștetul capului într-un coc ascuțit. Poartă trening, se uită la mine, scuipă fluierul de argint din gură. Intră în vestiar cu o nuia lungă în mâna stângă, biciuie aerul cu nuiaua, așa întreabă ea ce-i cu balamucu' ăsta.

Stau sub lampă în poziție de drepți, vreau să-mi spun numele și să raportez că mi-am aruncat din greșeală pantalonii de trening pe lampă, însă nu pot să scot nici un sunet. Szálki mă măsoară din cap până-n picioare, ridurile din jurul ochilor i se adâncesc, are riduri și la baza nasului. Mă întreabă dacă eu sunt fata cea nouă. Tot nu pot să vorbesc, pot numai să dau din cap, simt furnicături de rușine de-a lungul coapsei, aș vrea să mă acopăr, știu că am pe mine niște chiloți vechi, cu inimioare, care au tivul descusut, simt că toți se uită la mine, la mine și la firele de ață care atârnă din tiv.

Szálki ridică încet nuiaua, o întinde spre lampă, reușește să agațe pantalonii cu vârful ei, îi dă jos, mi-i vâră sub nas. Întreabă cine i-a aruncat acolo. Raportez, eu, zic. Am vrut să

gonesc o viespe cu ei, însă mi-au scăpat din mână și s-au agățat de lampă.

Szálki se uită la stemă, viespe, zici, acum, în anotimpul ăsta? mă-ntreabă ea. Roșesc, mă trece fierbințeala, nu pot să spun nimic. Szálki ia în mână pantalonii de trening, apucă stema și dă s-o smulgă de pe ei. E bine cusută, mă gândesc că poate nu va reuși s-o rupă, însă are unghiile ascuțite, începe să descoasă stema cu ele, timp în care zice să-mi fie rușine că îndrăznesc să aduc aici porcăria asta, păi de-aia au murit atâția oameni, ca acum să vedem în continuare mizeria asta? Eu ar trebui să știu cel mai bine că trupurile celor împușcați nu s-au găsit nici până-n ziua de azi, pentru că porcii ăia le-au făcut dispărute. Ar trebui să știu, pentru că și ipocritul de bunicu-meu, care făcea pe niznaiul, avea legătură cu asta, desigur că trupul lui a fost găsit, desigur că trupul lui a putut fi îngropat. Mai că-și dezvelește colții ca un câine, trage de stemă, ața cedează, în sfârșit stema se desprinde de tot, iar Szálki aruncă în mine cu pantalonii. Îi prind. Zice să mă-mbrac.

Se uită la ceilalți, întreabă cine i-a aruncat. Să iasă în față. Nimeni nu mișcă, iar atunci Szálki zice că-i bine și așa, că o să lăsăm nuiaua să vorbească. Toată lumea să întindă palma dreaptă în față.

Fetele întind încet mâinile cu palmele în sus, însă Krisztina face un pas în față, ia poziția de drepți, raportează că ea a fost, ea singură trebuie să fie pedepsită. Szálki zice să-i fie rușine, îi împunge încheietura mâinii cu nuiaua, Krisztina întinde palma, Szálki o șfichiuie de trei ori cu nuiaua în palmă, în urma loviturilor rămân dungi roșii. Krisztina își mușcă buzele, nu plânge, însă are ochii umezi.

Szálki se întoarce către mine, știu că eu urmez, întind palma. Nuiaua vâjâie prin aer, mă izbește în palmă, mă uit la mâna mea, văd urma împunsăturii agrafei în buricul degetului, nuiaua își aruncă umbra peste ea. Mă izbește în palmă, nu simt nimic, doar că forța loviturii îmi împinge palma în jos. Szálki ridică din nou nuiaua, izbește a doua oară, apoi și a treia, și a patra, dungile roșii se încrucișează pe pielea mea, mă uit, par urma piciorului unei păsări mari, de parcă o uriașă pasăre neagră cu picioarele în flăcări ar fi stat într-un picior la mine-n palmă, iar când Szálki ridică nuiaua, îmi imaginez că arunc pasărea în sus, pasărea dă din aripi, e foarte aproape de fața mea, se înalță în aer, dă un ocol lămpii, apoi își ia zborul prin ferestruica deschisă a vestiarului.

Mă uit la palmă, știu că urmele lăsate de nuia se vor umfla ca niște cârnăciori. Și alea o să doară, pe alea o să le simt.

Szálki a încetat să mă mai lovească. Își vâră nuiaua sub braț, apoi îmi pune în mână stema ruptă. Și acum ieșim frumușel afară, o aruncăm în veceu și tragem apa, zice. Vrea să vadă cum mă execut.

În veceu miroase a pipi. Arunc stema, trag de lanțul veceului, apa bolborosind o duce-n canal, doar câteva fire de ață mai plutesc în vasul de faianță. Vreau să-i zic că eu nu sunt comunistă și nici Mama, nici Tata n-au fost, nu de aia am păstrat stema, vreau să priceapă că nu mi-au rămas multe amintiri de la Mama, iar stema asta fusese a ei, însă îmi dau seama că oricum n-ar înțelege. Între timp rezervorul s-a umplut, mai trag o dată de lanț, apa spală și ultimul fir de ață galbenă ca aurul. Szálki zice că e-n regulă. Bătaia am meritat-o, însă în ceea ce-l privește pe Bunicul, nu eu trebuia să fiu

certată, pentru că nimeni nu-i responsabil pentru propriii strămoși.

În curte e frig, trebuie să stăm în poziție de drepți, îmi caut locul, sunt a treia în rând. Szálki se pune-n fața noastră, elevul de serviciu face un pas înainte, dă raportul. Szálki îi mulțumește, dați-i drumu' la baschet, zice.

Adineauri, când am ieșit afară, am văzut unde e terenul, vreau să o pornesc într-acolo, dar nimeni nu mișcă. Mă uit la Szálki, văd că degetele ei frământă fluierul de la gât. Până nu fluieră ea, n-ai voie să strici formația.

Nu fluieră, zice, fata cea nouă să vină-n față. Fac un pas în față, iau poziția de drepți. Szálki zice să iasă și Krisztina din rând. Iese și Krisztina, noi două rămânem, profesoara zice: restul, direcția terenul de baschet. Dă un bobârnac fluierului de la gât, astfel încât acesta îi sare direct în gură, suflă în el, fluierul scoate un sunet ascuțit și prelung. Fetele o pornesc în pas alergător, noi două rămânem în fața ei.

Szálki zice să ne intre bine-n cap că la ea nu există dezordine, nu există certuri, nu există separatisme, la ea există numai ordine și disciplină. Și ar trebui să-i fim recunoscătoare că ne învață asta, că ne educă, dar noi, în loc să-i fim recunoscătoare, suntem supărate pe ea. Vede și acum supărarea din ochii noștri, dar nu-i nimic, o să ne ajute ea să scăpăm de acest sentiment. În timp ce vorbește, ne face semn s-o urmăm. Ne conduce la capătul terenului cu zgură, la groapa pentru săritura în lungime, deschide capacul lăzii cu nisip, scoate la iveală doi saci, unul i-l aruncă Krisztinei, celălalt, mie.

Zice să umplem sacii cu nisip. Cine termină prima, are o tură avantaj. Putem să-i dăm drumul.

Krisztina sare imediat, agață sacul de un colț al lăzii și, lucrând cu ambele mâini, începe să-l umple cu nisip.

Mă duc de cealaltă parte a lăzii, desfac gura sacului, văd imprimat pe el, cu litere negre, zahăr, cuvântul e tăiat cu o linie albastră, dedesubt scrie nisip, acest cuvânt e tăiat și el cu o linie roșie, iar peste el, cu litere mari și strâmbe, cineva a scris: mânie.

Nisipul este rece și lipicios, de îndată ce bag mâna în el, încep să mă doară urmele loviturilor din palmă. Îmi întind palmele, lipindu-le una de alta, și, cu degetele întinse, încep să vâr nisipul în sac, dacă nu-mi strâng palmele, mă dor mai puțin. Sacul se umple repede, nu-i foarte mare, pentru că fusese tăiat în două de-a lungul, apoi cusut cu sârmă subțire de cupru, arată ca un cârnat lung.

Krisztina termină prima, pune sacul la picioarele lui Szálki, Szálki îl ridică, dă aprobator din cap, îi dă o bucată de sârmă și-i zice să lege gura sacului cu ea. Krisztina se supune, între timp s-a umplut și sacul meu, e greu de-a binelea, să tot aibă vreo cinci kilograme.

Szálki îl ridică și pe al meu, îmi dă și mie o bucată de sârmă. Așteaptă să leg și eu gura sacului, apoi ne facem semn să-i ridicăm. Krisztina își pune sacul pe umăr, mi-l pun și eu, dar pe după gât, susținându-l cu brațele îndoite.

Szálki trasează cu nuiaua o linie în nisipul din groapă, linia împarte groapa în două. Zice că nisipul s-a cam deteriorat peste iarnă, de parcă l-ar fi bătucit careva, e timpul să fie afânat. De noi. Misiunea noastră e să alergăm cu sacul în cârcă până la capătul terenului cu zgură și înapoi, însă în pas vioi, pentru ca

nisipul să se vânture-n sac și să se afâneze ca lumea. Când ne întoarcem, golim sacii în groapă și începem o nouă tură. Asta o să ne lecuiască de mânie. Iar cine pierde trebuie să-și ceară iertare de la cealaltă. În genunchi. Szálki zâmbește, arată cu nuiaua spre terenul cu zgură, partea stângă-i a mea, partea dreaptă, a Krisztinei.

Lovește în aer cu nuiaua, Krisztina începe să alerge. Mă uit la teren, zgura e umedă, sunt și două băltoace, în ele se reflectă cenușiul cerului.

Krisztina aleargă mult aplecată în față, eu aștept să ajungă la capătul terenului. Când face stânga-mprejur, aud în spatele meu vâjâitul nuielei prin aer.

Alerg. Sacul nu stă bine, îmi alunecă de pe umeri, după câțiva pași îi simt greutatea pe șira spinării, mai ales la șale. Mă uit la zgura umedă, pantofii mei izbesc greoi terenul, nisipul mă trage în față, mă silește să mă mișc odată cu el.

Krisztina face deja cale-ntoarsă, pe la mijlocul terenului ne intersectăm. Înainte de-a ajunge în dreptul meu, își dă jos sacul de pe umeri și, apucându-l cu ambele mâini, vrea să mă lovească în cap cu el. Observ târziu gestul, abia reușesc să-i parez lovitura, aplecându-mă, greutatea propriului sac mă trage în jos, sunt gata-gata să cad.

Nu mă opresc și nu mă-ntorc după ea, alerg mai departe, aștept ca Szálki să ne fluiere sau să se răstească la noi, însă nu se-ntâmplă nimic.

Când ajung înapoi la groapă, Krisztina își deșertase deja conținutul sacului și aproape că l-a și umplut din nou.

Îmi tremură picioarele când pun sacul jos, îl dezleg, încep să-l golesc de nisipul umed. Se golește, mă apropii de ladă, umplu iar sacul, între timp Krisztina a și terminat, își saltă sacul pe

umăr, se uită la mine înainte de-a porni. Știu ce gândește: că atunci când sună de ieșire, voi sta în genunchi în fața ei.

Iau o mână de nisip, o pun în sac, palma mă doare iar, dar nu-mi pasă, umplu sacul cât pot de repede, gândindu-mă tot timpul că nu vreau să pierd, nu vreau să îngenunchez, nu vreau și nici n-am s-o fac, nu și nu.

Sacul s-a umplut, îi leg gura, mi-l pun în cârcă și o iau la goană, Krisztina încearcă din nou să mă lovească, mă feresc, mă gândesc la nisip, la milioanele de grăunțe din sac, care se scutură la fiecare pas, sacul mă apasă, mă trage-n jos.

Mă uit la zgură, la pantofii mei, cum se ridică și coboară, bucăți de zgură îmi zboară de sub tălpi, nisipul apasă greu. Sunt tot mai înceată. E abia a doua tură și eu sunt tot mai înceată. Neîngăduit de înceată.

Mă uit spre capătul terenului, nisipul nu mă mai trage-n jos, ci mă împinge înainte, cu fiecare pas, fiecare grăunte de nisip mă împinge înainte, ca să fiu mai rapidă, ca s-o ajung și s-o depășesc pe Krisztina.

Mi-a spus Mama odată că adevărata alergare seamănă cu o cădere liberă pe orizontală, greutatea nu te trage în jos, ci te împinge înainte, trupul nu-i opune rezistență, ci doar o urmează, cine aleargă astfel e mai iute ca vântul, e de-a dreptul invincibil.

Nu mai număr turele, nu mă mai gândesc la timp, mă gândesc numai la ce am de făcut, umplu, alerg, mă dau la o parte, mă-ntorc, golesc, umplu, alerg.

O voi ajunge din urmă pe Krisztina. O voi ajunge, o voi depăși, o voi învinge.

Acum nu mai mi-e frig, mi se pare că aerul e tot mai cald, e de-a dreptul fierbinte, când îl inspir, îmi arde gura, gâtlejul și

plămânii, îmi înfierbântă trupul, transpir, simt cum îmi curge sudoarea pe spate, de-a lungul feselor. Mă gândesc la nisip, cum se-ncălzește, cum se-nfierbântă, cum se scurge printre cusăturile sacului, curentul de aer iscat în timpul alergării îl reține, îl răscolește, mi-l înfășoară în jurul trupului. Alerg într-un nor fierbinte de nisip, nu mă pot opri, sunt un imens vârtej de nisip.

Krisztina a rămas în urma mea, nu știu când am depășit-o, aleargă după mine gâfâind, nu mă uit, oricum știu că va rămâne tot mai în urmă, la întoarcere văd că am o jumătate de tură avans, nu mai încearcă să mă lovească atunci când trec pe lângă ea.

Ajung înapoi la groapă, dezleg sacul, îl golesc gâfâind, nisipul curge susurând, țin sacul cât mai ridicat, nisipul curge și tot curge, grămada mea crește și tot crește, văd că e mai mare decât a Krisztinei, nisipul continuă să curgă din sac, îl ridic și mai sus, brațele îmi tremură, spatele mă doare, mă dor și umerii, dar nu-i dau drumul.

Între timp ajunge și Krisztina, se oprește lângă mine, își dezleagă sacul ca să-l golească peste grămada ei, știu că a ei o să fie mai mare, o să pierd. Din sacul meu abia dacă se mai prelinge puțin nisip, cu siguranță n-o să mai am timp pentru încă o tură, o să pierd.

Pun sacul jos, în clipa aia se-aude și clopoțelul. Szálki a și apărut, stă lângă ladă cu nuiaua-n mână, o întinde, lovește cu ea mâna Krisztinei tocmai când ea dă să-și golească sacul. Krisztina aruncă sacul pe jos.

Szálki se uită la grămezile de nisip, a mea e mai mare. Arată cu nuiaua spre Krisztina, plimbându-i vârful de-a lungul

fermoarului de la bluza ei de trening, se dă puțin într-o parte, îi arde una peste coapse.

Krisztina face un pas în față, în nisip, se-ntoarce către mine, se pune în genunchi. E albă ca varul, mă roagă frumos s-o iert. Are vocea stinsă, dar mă privește fix în ochi.

Îi spun că o iert. Între timp toată clasa s-a adunat în jurul nostru, toți se holbează la noi.

Szálki zice să ne îmbrățișăm, altfel nu ne crede.

Krisztina se ridică, se apropie de mine, își desface brațele. Mă îmbrățișează, o îmbrățișez și eu, mă strânge tare, o strâng și eu, simt că inima-i bate nebunește, mult mai repede decât a mea. Părul îi miroase a fum, mă gâdilă la nas.

Szálki zice că putem pleca.

Ne desprindem din îmbrățișare, o pornim către vestiar. Krisztina nu se uită la mine, nici eu la ea.

Szálki mă strigă pe nume, zice că într-o după-masă o să mă ducă la antrenorul de orientare sportivă, ca să vadă și el cum mă mișc. S-ar putea chiar să mă ia în echipă. O să mă anunțe ea când va fi asta.

Krisztina nu vorbește cu mine toată ziua. La ora de mate radiera mea se rostogolește pe jumătatea ei de bancă. O prinde cu două degete, mi-o întinde. Îi mulțumesc, ea dă din cap.

Acasă, când scot treningul din sacul de sport, ca să-l las să se aerisească, simt că e mai greu decât de obicei. Mânecile îi sunt înnodate, deasupra nodurilor materialul e umflat. Pun mâna, simt cum fâșâie nisipul sub palme. Dezleg nodurile, nisipul gălbui se revarsă, formând o grămăjoară pe podeaua camerei. Scutur tot nisipul pe jos, apoi mă las pe vine și-mi apăs palmele în el. Îmi aduc aminte cum mirosea părul Krisztinei.

Nisipul e mai uscat și mai fin decât cel de la școală, e cald și mătăsos la pipăit, totuși mă doare mâna când îl ating.

Mă reped în bucătărie, aduc mătura și fărașul, curăț locul, n-aș vrea ca Bunica să-l vadă.

E mult nisip, umple fărașul.

Îl țin cu ambele mâini, așa îl duc afară, în curte, n-aș vrea să se piardă nici un grăunte de nisip.

Mă duc la rondoul de flori, mă opresc înaintea lui, țin cu o mână fărașul la spate, apoi încep să alerg cât pot de repede în jurul rondoului.

După a treia tură, când mă opresc, fărașul e gol.

opt

După ultima oră pornesc către casă împreună cu celelalte fete, tot împreună străbatem și centrul, însă pe promenada pavată cu cărămidă galbenă, care trece pe lângă cetatea medievală, mă pomenesc c-am rămas singură.

În fața unui bastion al cetății stă un vânzător ambulant de castane coapte, crestează castanele cu un briceag, în fața lui, pe plita sobiței, mai are o grămadă. Se prăjesc frumos, s-au și desfăcut puțin, în interior sunt la fel de galbene precum cărămida de pe jos.

Miroase foarte bine. Când trec pe lângă el, îmi aduc aminte de Tata, cât de mult îi plăceau lui castanele coapte, cumpăram întotdeauna când le vedeam, și-mi mai aduc aminte că trebuie să mai am ceva din banii pe care mi i-a dat Bunica. Mă gândesc

ce bine ar fi să-mi burdușesc buzunarul paltonului cu castane fierbinți. Îmi aduc aminte cum mă ardeau la degete când încercam să le curăț, Tata zicea că trebuie să le strângi tare în palmă și să le frămânți până pârâie, atunci palmele ți se-ncălzesc, iar coaja lor nu te mai rănește la deget.

M-am îndepărtat deja vreo zece pași, însă nu rezist, mă întorc. Mă opresc în fața sobiței negre de tuci, salut și întreb: cât costă?

Vânzătorul mă întreabă cum de nu știu, sunt nouă pe-aici? Că toată lumea știe. Trage de sfoara care atârnă lângă sobiță, pe sfoară sunt înșirate căni de metal, fiecare are un număr ștanțat pe ea. Mă scuzați, n-am știut, zic, i-o arăt pe cea mijlocie, văd că-i una de cinci. Vânzătorul ridică puțin capacul oalei mari de tuci de pe marginea sobiței, acolo sunt castanele coapte, vâră cana înăuntru, castanele zornăie, umple punga de hârtie, mi-o întinde.

Punga e atât de fierbinte, încât abia o pot ține. Bag mâna în buzunar ca să scot banii, nu-i găsesc, știu că erau acolo, iar acum nu mai sunt, cu toate că trebuiau să fie, pipăi căptușeala, nu sunt, or fi în celălalt buzunar, nici acolo nu sunt. În timp ce mut punga dintr-o mână în alta, îmi dau seama că n-o să-i mai găsesc, probabil că am pierdut banii pe undeva, deși n-aveam cum să-i pierd, cert e că de avut nu-i mai am.

Îi spun cu o voce stinsă că nu-mi găsesc banii, mai bine să-i dau înapoi castanele. Vânzătorul îmi zâmbește, zice să le primesc în dar, sunt o fetiță frumoasă, merit, și-mi face cu ochiul.

Obrajii îmi ard asemenea castanelor, scutur din cap, vreau să zic că-i mulțumesc, dar nu pot, însă atunci aud lângă mine o

voce care zice că dacă sunt pe degeaba, atunci lui să-i umple o cană de zece.

E Iván, băiatul care m-a luat de mână pe coridor. Mai înainte nu era aici, o fi venit în timp ce-mi căutam banii.

Zâmbetul dispare de pe fața vânzătorului, el zice, valea, Ivánka, după ce mi-ai făcut data trecută, nu mai capeți tu castane aici.

Fie, zice Iván, e bine și-așa. Ridică din umeri, ghiozdanul îi alunecă, însă înainte de a-l scăpa jos, îl apucă de curea și îl balansează până ia avânt, ghiozdanul zboară spre soba de tuci, ocolește oala cu castane, însă dărâmă cana cu mărunțiș. Vânzătorul dă s-o prindă, dar e prea târziu, cana de tablă cade cu zgomot pe pavajul de cărămidă, nu se răstoarnă, rămâne așa, cu fundul pe pavaj.

Vânzătorul înjură, se apleacă s-o ridice, între timp ghiozdanul e iar în mâna lui Iván. Văd că e deschis, Iván bagă rapid mâna în el, scoate ceva alb, pare a fi o bucată de cretă, o aruncă în cea mai mare cană, pe care apoi o ridică, scuipă în ea, răstoarnă cana peste castanele coapte din oală, pune capacul la loc și totul se-ntâmplă atât de repede, încât până ce vânzătorul se îndreaptă de spinare, cu cana cu mărunțiș în mână, Iván are din nou ghiozdanul pe umăr.

Mă ia de mână, hai, orfano, fuga, zice, și deja aleargă de-a lungul promenadei, alerg și eu, pentru că mă ține încă de mână și mă trage după el.

Am ajuns aproape de aleea cu pomi, acolo unde se termină pavajul galben și începe asfaltul obișnuit, nu mai vreau să merg nici de-a dracului, îmi smulg mâna din mâna lui, mă opresc. Iván îmi dă drumul, se oprește și el, întoarce capul în direcția vânzătorului și-mi zice: acum să vezi, orfano! Arată spre

vânzător, în clipa aceea se aude un zgomot teribil, ca o explozie, capacul zboară de pe oală, ridicându-se spre cer ca o rachetă, sub el plouă galben cu castane.

În urma exploziei, vânzătorul pică-n fund, își pierde căciula, castanele cad ca o avalanșă, ropotind pe caldarâm.

Iván izbucnește în râs, strigă: futu-i, cât pe-aci să-i catapultez toată șandramaua pe Lună!

Omul cu castanele culege de pe jos câteva castane, stă tot în fund, aruncă una spre mine, nu mă nimerește, acum râde și el, strigă: o să te catapulteze tac-tu pe Lună, Ivánka, așa un șut în cur o să-ți dea când o să-i zic ce-ai făcut.

Iván se uită la mine, mă-ntreabă, mișto fază, nu-i așa? Își saltă ghiozdanul pe umeri, se întoarce și începe să alerge de-a lungul aleii.

Stau și mă uit cum îi saltă ghiozdanul pe spinare în timp ce aleargă. El întoarce capul, îmi strigă: salutare, orfano, ne vedem mâine!

Stau cu punga în mână, o vâr în buzunarul de la palton, apoi bag mâna în buzunar, apuc una, o strâng în palmă, o frământ, coaja se sparge, resturile îmi cad printre degete.

Îmi continui drumul cu castana în mână. Acuși am s-o mănânc, va fi dulce și fierbinte.

Într-adevăr, e foarte bună. Coaja se desprinde ușor, le mănânc una după alta, între timp îmi aduc aminte necontenit cum a zburat oala prin aer, cum a căzut vânzătorul și cât de tare a râs Iván.

Până ajung în fața casei Bunicii, mi-au mai rămas doar trei castane. Înainte de-a intra, îmi golesc buzunarul de coji, mă uit cum le ia vântul, cum mătură cu ele asfaltul.

Ultimele trei castane i le dau Bunicii, îi zic că ei i le-am adus, sunt dulci, să le mănânce. Bunica îmi dă două înapoi, zice că ei îi ajunge și una și că bine am făcut că i-am amintit, mai are o porție în cămară, o să le crestăm, o să le prăjim și o să le mâncăm într-una din serile astea.

Ies în grădină cu câte o castană în fiecare mână, ocolesc de câteva ori rondoul de flori și nucul cel bătrân, castanele îmi încălzesc palmele încă mult timp.

E seară, eu și Bunica mâncăm castane coapte. Le-am crestat împreună, eu cu briceagul Bunicului, cel cu mâner din corn de cerb, Bunica cu cuțitul ei, care are un mâner în formă de pește. Castanele sunt fierbinți, mă ard la degete, Bunica zice că nu-i voie să aștepți, atunci sunt bune, când sunt fierbinți de-ți taie răsuflarea.

În timp ce mâncăm, mă-ntreabă brusc dacă Mama chiar nu mi-a povestit niciodată, dar niciodată, nimic despre ea. Nici un cuvânt, nimic? Nici despre ea, nici despre Bunicul?

Încremenesc cu castana în mână, îmi vine greu să-i răspund, apoi îi zic că nu, niciodată.

Ridurile de pe fața Bunicii par să se adâncească, dă din cap.

O întreb de ce s-au certat. De îndată ce rostesc întrebarea, știu că nu trebuia s-o fac.

Bunica nu-mi răspunde, sfărâmă cu trei degete o castană, coaja îi pârâie zgomotos în mână, o plimbă în palmă, resturile de coji cad pe mușamaua de pe masă. Zice că am tot dreptul să știu și desigur că odată și odată o să aflu, o să-mi povestească

ea, dar nu acum, să nu stricăm seara asta. Și să fiu convinsă că ea o iubește foarte mult pe mama mea.

Între timp castana din palma Bunicii s-a decojit complet, doar o fărâmă de coajă a mai rămas pe ea, Bunica încearcă s-o îndepărteze cu unghia, nu reușește, zice să-i povestesc câte ceva despre noi. Despre vechea noastră viață.

Încuviințez din cap, îmi vâr mâna sub perna care acoperă coșul cu castane, cotrobăi prin fierbințeală. Îmi aduc aminte că într-o toamnă am urcat toți trei cu bicicletele pe munte, la pârâu, pentru că Tata voia să ne învețe să pescuim cu muște din plastic, și eram deja sus când ne-am dat seama că Tata a uitat să ia cutia cu muște de plastic, în locul ei, din greșeală, a adus niște tuburi de tempera și când ne-am dat jos de pe biciclete, am văzut pe chipul Mamei că se teme că Tata o să facă scandal și, într-adevăr, Tata ne-a fulgerat cu privirea, pentru o clipă am fost și eu sigură că imediat o să strige la noi, dar el s-a mulțumit să înghită în sec și ne-a zis că dacă tot nu putem prinde pești, atunci măcar să ni-i facem singuri, și atunci ne-am cățărat pe pietroaiele ovale care se iveau din apă și am pictat cu tempera pe ele înotătoare, ochi și solzi, asta-mi vine acum în minte. Iau o castană, o decojesc, deodată simt în nări mirosul acru, de fum, al puloverului Tatei, simt că nu pot povesti asta. Nu pot și nici nu vreau.

Mă uit la Bunica, scutur din cap, vreau să-i spun să nu se supere, nu pot să povestesc, dar nici atât nu pot să spun.

Bunica înghite castana, îmi zice că din felul în care m-am uitat la castană, și-a dat seama că mi-am amintit ceva, că m-am gândit la ceva, precis am și văzut ceva limpede în fața ochilor, doar că n-am putut să-i povestesc. Mă întreabă dacă-i așa, dacă a nimerit-o.

Dau din cap că da.

Bunica îmi zice că atunci să tac, că uneori e mai ușor să taci. Dar un lucru să-mi fie clar, cu cât tac mai mult, cu atât mai grele vor fi și tăcerea, și vorbitul. Răscolește cu degetul inelar grămada de coji de pe masă, iar cu vârful unghiei descrie cercuri în ea, lăsând în urmă o spirală lungă.

Zice că odată a tăcut și ea multă vreme, atât de multă, încât era cât pe-aci să nu mai poată vorbi niciodată. Întinde mâna, atinge briceagul cu mâner din corn de cerb, nu-l deschide, doar își trece degetele peste prăselele albe. Bunicul a ajutat-o foarte mult atunci. A ajutat-o spunându-i propria lui poveste, propriile lui experiențe.

Ai voie să-ți împărtășești cele mai dureroase experiențe numai în așa fel încât cel care le aude să aibă impresia că i s-au întâmplat chiar lui, că sunt propriile lui experiențe. Bunicul știa să facă asta, așa că i-a împărtășit povestea lui și tot așa i-a împărtășit și ea Bunicului povestea ei. Și tot așa o să mi-o spună și mie. Pe îndelete.

Dă un bobârnac briceagului, care începe să se-nvârtă ca un titirez pe mușamaua de pe masă. Bunica se uită și tace. Mă uit și eu, capătul auriu, din alamă, al briceagului îmi reflectă lumina în ochi.

Când briceagul se oprește, Bunica îmi zice s-o cred pe cuvânt, că ea o înțelege pe maică-mea. Oricât de mult ar durea-o, acceptă că ea a ales tăcerea. Bagă mâna în coșul cu castane, scoate una, o sfărâmă, castana sare din coajă, se rostogolește spre mine, se oprește în fața mea. Bunica zice s-o bag repede în gură, până nu se răcește.

O mestec încet, e dulce. Îmi aduc aminte de Mama. Cu degetul muiat în tempera verde, desenează solzi de pește pe piatra umedă.

Bunica începe să vorbească.

Fata nu știe cine ești, nici nu vrea să știe, vrea să fie lăsată în pace, îți dai seama imediat de asta după felul în care se uită la tine. Dar nu asta te interesează, ci gestul cu care își trece mâna prin păr, cunoști gestul ăsta, și mâna ta îl face, e sălbatic și plin de furie. O privești, are ochii altfel, mai adânciți în orbite și mai închiși la culoare, însă bărbia îi e la fel de ascuțită, și nasul i se arcuiește așijderea, ținuta capului e identică, nu credeai că poate fi adevărat, însă acum știi cu certitudine că fata la care te uiți e fata fetei tale. Te gândești la fiică-ta, când ai văzut-o ultima dată, nu știai că e și cea din urmă, acum, când te uiți la fata asta cum intră-n birou, cum vine și se oprește înaintea ta, abia acuma știi. Te uiți în jos, ceașca din mâna ta s-a golit, trebuie să strângi foarte tare farfurioara, ca să nu tremure, nu poți s-o strângi atât de tare, o să crape, te gândești, n-are decât să crape. Fata dă bună ziua, nu neapărat ție, ci mai degrabă directoarei, vocea ei, exact aceeași, pe-a fiicei tale o auzi, pe-a ta o auzi. Ceașca se ciocnește de farfurioară, zațul din ea e prea negru, nu poți să te uiți la negreala asta, întorci brusc ceașca, o așezi la loc cu gura în jos, o apuci și cu cealaltă mână, trebuie să te agăți de ea, pe porțelan, cu litere albastre, stă scris numele producătorului. Te uiți din nou la fată, își aranjează fusta, și-o trage în jos, peste genunchi, îi privești mâinile, sunt altfel, pesemne ca ale tatălui ei, pe unul din genunchi, o julitură, silueta începe să se alungească, se așază în celălalt fotoliu. E acolo, lângă tine, aproape de tine, și nu știe cine ești. Îți vine pe gât amăreala cafelei, înghiți, te decizi. O să-i spui.

nouă

Olgi zice că azi mă duce într-un loc unde o să-mi arate ceva ce n-am mai văzut. Pe drum îi povestesc isprava lui Iván cu vânzătorul de castane. Olgi râde. Zice că tatăl lui Iván e mare mahăr în oraș, e președintele Frontului Salvării Naționale, de-aia crede Iván că poate să-și facă de cap.

Intrăm pe o poartă într-o curte interioară, de-acolo în alta, de-acolo în a treia, ajungem la un gard de sârmă. Olgi știe unde se poate ridica plasa de sârmă, o ridică, o ține, eu trec prin gaură, apoi o țin eu până trece și ea.

Ne aflăm în fața unei porți mari de fier, cu două canaturi. Degeaba întreb, Olgi nu-mi spune unde m-a adus, spune doar s-o cred pe cuvânt că n-o să-mi pară rău. O să vedem ceva ce n-am mai văzut. Începe să bată cu palma în poarta de metal vopsită în albastru, însă nu aiurea, ci ritmic, trei bătăi lungi, două scurte, repetându-le de mai multe ori.

Nu se-ntâmplă nimic. Vreau să-i zic că ar fi mai bine să plecăm, altfel plec eu singură, însă de cealaltă parte a porții cineva trage un zăvor, apoi pe al doilea, apoi pe al treilea. Ușa se crapă încet, văd un chip durduliu, o gușă tremurătoare, un nas borcănat, niște ochi furioși, o voce răgușită care-mi zgârie timpanele mă admonestează, ce cauți aici?, dar înainte de-a apuca să răspund, expresia feței i se schimbă, devine toată numai zâmbet când zice: Olgi, tu ești? Deci ai venit totuși, hai, repede, să nu te vadă careva.

Olgi salută, sărumâna, mătușă, apoi zice că a adus și o prietenă. Grăsana dă din cap, bine-ai făcut, Olgi, foarte bine. Deschide ușa, ne poftește înăuntru, în lumina de neon cu miros

de ceai de mentă, apoi închide repede ușa în urma noastră, trage pe rând și toate cele trei zăvoare, între timp nu contenește să turuie răgușit. Ce bine că ați venit, Olgika, trebuie să vedeți asta, abia luni va fi deschiderea, dar totul e gata deja și toate-s la locul lor, zice, călăuzindu-ne prin labirintul de lăzi și cutii stivuite.

Aerul e impregnat cu mirosuri stranii, plastic, mentă, detergent, pământ, vopsea proaspătă, toate se-amestecă rece și grețos. Neonul pâlpâie și zumzăie, știu că imediat o să m-apuce durerea de cap, am impresia că rătăcim de-o veșnicie printre lăzi și cutii. Din plafon se aude un scârțâit, mă uit, văd că sus de tot, la câțiva metri deasupra lăzilor și cutiilor, atârnă niște marionete mari, păsări galbene de hârtie cu aripile desfăcute, un cal cu cap de bufniță și aripi roșii, un balaur cu multe capete, un scripcar în palton negru și cu capul verde, un soare, o lună, stele, nori, un tractor, o pisică cu caschetă de miner și o salopetă de grădinar.

Îi dau un ghiont lui Olgi, ca să se uite în sus. Se uită, rămâne atât de mirată, încât se-mpiedică de o ladă, lada zdrăngăne. Se uită în sus și grăsana, da, zice croncănind, deocamdată marionetele au rămas aici, mai sunt și niște decoruri vechi, dar nu contează, aici nu mai e demult teatru de păpuși, acum e ceva mult mai fantastic, totul a fost transformat, de la sala de spectacole până la holul de la intrare.

Ieșim dintre lăzi, trecem pe lângă un stivuitor, ajungem înaintea altei porți mari, când femeia o deschide, se aude o melodie în surdină, o recunosc, e valsul *Dunărea albastră* în variantă electronică, femeia zice, ia uitați-vă la asta, așa ceva n-ați mai văzut. Ne ia pe după umeri, împingându-ne ușurel înăuntru.

În primul moment lumina albă și stridentă mă orbește, clipesc des, mă uit în jur, mă trezesc împreună cu Olgi în mijlocul unui uriaș magazin cu autoservire. Rafturi mari și înalte, încărcate de cutii colorate, o mulțime de tablete de ciocolată groase cât degetul, grămezi de gumă de mestecat, pungi cu bomboane, pungi cu biscuiți, conserve, cutii de cafea la kilogram, cutii și mai mari de detergenți, pachete de țigări cartonate, zeci, sute, mii de feluri din fiecare, sucuri de portocale, de mere, de lămâi, de struguri.

Mă uit, rămân încremenită, o aud lângă mine pe Olgi icnind de parc-ar fi primit o lovitură în plex, și mie mi se taie respirația, am impresia că toate astea se vor prăvăli peste mine și mă vor îngropa, dar în același timp mă gândesc să mă reped la unul din rafturi, la primul, la cel mai apropiat, să înhaț o pungă de bomboane și s-o sfâșii, s-o sfâșii și să-mi bag mâna-n ea, dar nu ca să mănânc, ci ca să mă conving că într-adevăr sunt bomboane acolo, iar dacă sunt, atunci s-o sfâșii pe următoarea, și pe următoarea, pe toate, apoi să desfac și ciocolatele, și gumele de mestecat, totul, toate cutiile, toate pungile, și pe cele despre care n-am habar ce sunt, să deschid, să desfac și să sfâșii totul.

Îmi imaginez cum acest amalgam de lucruri mi se scurge printre degete, ambalajele colorate se rup hârșâind, celofanul scârțâie și plesnește, între timp o aud pe mătușa Olguței vorbind în spatele nostru, ăsta-i un hipermarket adevărat, primul din oraș. Aici găsești de toate, toate câte există, de toate, absolut de toate, treizeci de feluri de pastă de dinți, optșpe feluri de unt, cinșpe de cașcaval, cârnați, salamuri, șunci, săpunuri de-atâtea feluri, încât chiar dacă te-ai spăla zilnic cu un alt soi de săpun, ar dura două luni ca să epuizezi

sortimentele, și asta încă nu e tot, mai e încă mult mai mult din toate, nu numai ce se vede aici, pe rafturi, ci infinit mai mult, mărfuri aduse mereu cu camioane încărcate până la refuz.

Continuă să turuie despre gemuri și dulcețuri, hârtie igienică, conserve de pește, creme de ciocolată, sunt de toate și o să fie de toate, de-acum înainte o să fie de toate, o spune ca pe-o rugăciune, de parcă nu i-ar veni să creadă și ar vrea să se convingă singură, începe să cânte hârșâit cu vocea ei răgușită, pe melodia valsului *Dunărea albastră*, despre laptele la cutie și cafeaua în pungi vidate, despre care nici nu și-ar fi putut imagina că există, despre praful de cacao, cu tot cu lapte și zahăr, peste care nu trebuie decât să torni apă și băutura-i gata, cântă că nu se mai poate gândi la altceva decât că toate astea nu există numai de azi, ci au existat și înainte, chiar și atunci când aici, la noi, n-ajungea nimic din ele, chiar și atunci când aici, la noi, magazinele erau complet goale și nu se găsea nimic, iar pentru singurul fel de compot de prune și o conservă de pește în sos tomat oamenii se călcau în picioare, nu vrea să se gândească la asta, dar nu poate să nu se gândească, numai la asta poate să se gândească, de-aia a vrut ca noi să venim și să vedem, pentru că ea de două săptămâni practic trăiește aici, printre rafturile astea, și, cu toate că le-a umplut de marfă cu mâna ei, încă nu-i vine să creadă. Poate că e deja prea bătrână, poate că e prea târziu pentru ea, pentru că se gândește mereu cum a fost când nu se găsea nimic, nimic, când trebuia să furi și să înșeli și să minți chiar și pentru o pungă de mălai, și, zicând astea, izbucnește deodată în plâns, plânge zgomotos, cu sughițuri, ca un copil, înecându-se în lacrimi, spune că pentru noi a făcut-o, numai pentru noi, ca s-avem noi de toate, să ne-ajungă la toți.

Se apropie de Olgi, o îmbrățișează, o strânge la piept cu brațele ei durdulii, o îmbrățișează și Olgi, acum plânge și ea, cele două încep să umble șovăitoare printre rafturi, femeia ține în mână o tabletă mare de ciocolată, o desface din ambalajul de hârtie mov și din staniol, rupe o bucată mare din ciocolată, o îndeasă în gura lui Olgi, mănâncă, porumbița mea, îi zice printre lacrimi, mușcă și ea din tabletă, în ciocolată se văd stafide și alune și urma dinților ei, mănâncă amândouă, agățate una de alta și clătinându-se pe picioare.

Le întorc spatele, mă vâr printre rafturi, stau înaintea grămezilor de cutii cu compot de ananas și de caise și de mandarine și de mango. Apuc una, o las, apuc alta, o las și pe-aia, îmi vine în minte profesoara roșcată, cum ne-a dus ea odată pe noi, toate fetele, în oraș și ne-am oprit la un mic magazin, acolo am văzut pentru prima oară că rafturile erau pline, profesoara roșcată ne-a dat fiecăreia o hârtie de cinci și a zis că ne putem cumpăra ce ne poftește inima, eu mi-am ales o cutie cu patru bile mari de ciocolată, am crezut că au ciocolată și în interior, însă când am mușcat din una, am văzut că era umplută cu o vată de zahăr roz, era mai dulce decât orice mâncasem vreodată, atât de dulce, încât m-au durut limba și toată gura, și era atât de uscată, încât n-am putut mânca decât una, acum simt în gât aceeași dulceață, aceeași insuportabilă dulceață. Las conservele, iau o singură portocală, îmi vine în minte calul înaripat cu cap de bufniță pe care l-am văzut zburând pe deasupra lăzilor din depozit, îmi doresc să vină după mine, să mă ia în spinare și să mă ducă departe. Îmi desfac brațele și alerg pe podeaua cu gresie albă, printre rafturile în culorile curcubeului, ticsite până la greață, imaginându-mi că nu sunt aici.

zece

Szálki m-a condus numai până sus, pe Kálvária, de-acolo va trebui să merg singură. Mi-a zis s-o iau pe lângă cimitir, apoi să traversez pajiștea, să trec de copacul lovit de trăsnet, iar de-acolo deja se vede vechiul manej, în spatele lui o să mă aștepte nea Pali, antrenorul de orientare sportivă. Să nu mă tem de el, e drept că-i sever, dar dacă îndrăgește pe cineva, poate să fie tare cumsecade.

O iau pe lângă cimitir, din gardul de beton lipsesc bucăți mari cât palma, pot să văd mormintele dinăuntru. Aici pietrele funerare sunt altfel decât în cimitirul de lângă casa Bunicii, sunt mult mai vechi și mult mai multe sunt sparte.

Copacul lovit de trăsnet e foarte mare și foarte negru, mai mare chiar decât nucul cel bătrân al Bunicii. Când trec pe lângă el, mi se pare că e chiar din cărbune curat, așa și miroase, a cărbune de lemn, scoarța îi e brăzdată de crăpături negre, nu îndrăznesc să o ating cu mâna.

Manejul e o clădire din cărămidă, mare și goală, se vede că demult n-a mai fost populată de cai.

Trec prin clădire, îmi imaginez mirosul de fân, tropotul cailor, nechezatul.

Când ies din clădire, îl zăresc pe antrenor. Stă cocoțat pe trei lăzi de plastic puse una peste alta, când mă vede, își împinge pălăria mică de vânător în vârful creștetului și închide ziarul pe care-l citise până atunci.

Așteaptă până ajung la el, atunci sare de pe lăzi, mă măsoară din cap până-n picioare, asta da, zice, fața îi e toată numai zâmbet.

Salut, încep să-i zic că m-a trimis profesoara de sport și că-l caut pe nea Pali, el mă întrerupe, zice că am ajuns unde trebuie și că știe totul despre mine, dar nu asta contează, ci mai degrabă cele auzite despre felul cum alerg, nu-i venea să creadă că există așa ceva, însă chiar și după mersul meu se vede că s-ar putea să am ceea ce se cheamă aptitudini pentru orientarea sportivă. Mă roagă să fiu drăguță și să alerg așa cum sunt, fără încălzire, câteva ture aici, în jurul lăzilor, pe fostul traseu al curselor de cai.

Nu zic nimic, încep să alerg. Nu-i un traseu propriu-zis, iarba e roasă doar pe alocuri, are forma unei elipse neregulate, însă e bun pentru alergat, mă las dusă de picioare. Ovalul nu-i prea mare, nu mai număr turele, nu mă mai uit la antrenor, dar îi simt privirea în spate.

Puțin mai repede, strigă nea Pali, eu accelerez, apoi strigă, mai încet, încetinesc, apoi strigă iar, mai repede.

Alerg când mai repede, când mai încet, paltonul flutură pe mine, deodată aud un scrâșnet, simt niște pietre rotunde sub tălpi, mă uit, văd că nea Pali scoate dintr-o ladă nuci și castane și ghinde și pietricele rotunde și bucăți de crengi, le aruncă înaintea mea pe traseu, îi ghicesc intenția, vrea să mă împiedic și să cad, însă nu mă-mpiedic și nici nu cad, vârfurile pantofilor dibuie solul, mă propulsează înainte, mă fac să zbor.

Bine, zice nea Pali, pot să încetinesc, pot să mă opresc. Aproape că zâmbește, o să fie foarte bine, sunt sigură pe picioare, zice, celelalte trucuri le lasă pe mai târziu, pentru azi mai are o singură curiozitate, dacă simt și direcțiile, pentru că asta-i esența orientării sportive. Scoate dintr-o ladă un băț cu două potcoave legate cu sârmă la ambele capete. Vine lângă mine, zice să casc bine ochii. Ridicând brațul, azvârle bățul

departe, cu mult elan, bățul cu potcoave se înalță în văzduh învârtindu-se, vâjâind, apoi dispare printre copaci. Știu c-o să-mi spună să-l găsesc și să i-l aduc. Am reținut unde a aterizat, dau să pornesc, însă antrenorul mă prinde de braț, stai ușurel, porumbițo, zice, smulgându-și pălăria de pe cap și punându-mi-o mie. Pălăria e mare, îmi cade până pe nas, miroase a tutun, nu văd nimic, simt mâinile lui nea Pali pe umerii mei, mă ia și mă-nvârte roată-roată, fredonând, iepuraș coconaș a fugit peste imaș și s-a dus colo sus, are o voce atât de veselă, încât nu pot să nu zâmbesc și eu, nea Pali mă-nvârte și mă-nvârte și mă tot învârte, apoi îmi scoate pălăria, și-o pune lui pe cap, într-o tufă s-a tot dus, s-a ascuns și doarme dus, uș̦ș̦ș̦!, strigă apoi, eu clipesc derutată, totul se-nvârte în jurul meu, pădurea, copacii, cerul, sunt amețită de atâta învârtit, picioarele n-o iau pe unde vreau eu, am impresia că-s o frunză bătută de vânt, mă gândesc la bățul cu potcoave, cum zbura el învârtindu-se prin văzduh, mă-nvârt și eu, mă clatin de parc-aș fi beată, însă vreau să alerg, e comic, mă pufnește râsul, râsul mă ghidează, înaintez printre copaci, sunt gata-gata să mă lovesc de un trunchi de copac, îl ocolesc, mă strecor pe sub o creangă, păș̦esc peste o alta și atunci zăresc bățul, e acolo, una dintre potcoave s-a înfipt pe jumătate în pământ, cealaltă stă strâmb, ridicată spre cer, apuc bățul, îl ridic, o iau la goană înapoi la nea Pali, până ajung la el, îmi trece și amețeala. Îmi ia bățul din mână, îl învârte printre degete, potcoavele zboară, descriind un cerc argintiu prin aer, el zâmbește, o să meargă, o să meargă foarte bine, zice, pe mine parcă m-ar fi făcut Ăl de Sus special pentru orientare sportivă, are ochi buni profesoara aia, a văzut din prima.

Îmi zâmbește, mă întreabă dacă vreau să vin la antrenamente.

Îmi aduc aminte de Mama, de toate câte mi-a povestit despre alergare, mă uit la nea Pali cum zâmbește, dau din cap, apoi îi zic și cu voce tare, da, vreau.

Dă și el din cap, atunci e-n regulă, bagă mâna în buzunar, scoate din el un mic medalion negru atârnat de un șnur de piele, mi-l arată, capacul medalionului se deschide, înăuntru, într-un lichid transparent, plutește un bețigaș subțire și alb, nea Pali scutură medalionul, bețigașul se mișcă, apoi își reia poziția, nea Pali mă întreabă dacă știu ce-i asta, știu, îi zic, o busolă. Mi-o pune în mână, o apuc, o scutur, mă uit cum se-nvârte acul indicator, cum se pune pe poziție, nea Pali îmi spune s-o port mereu la mine, să mă uit la ea ori de câte ori am ocazia. De-acum înainte va trebui să știu tot timpul unde este nordul.

Îmi pun busola la gât, o bag sub palton.

Nea Pali zice că acum pot să mă duc acasă, o să-mi trimită el vorbă prin profesoară când să vin la antrenament. Se uită la mine zâmbind, apoi îmi spune să nu mă iluzionez că va face vreo excepție cu mine numai pentru ceea ce s-a întâmplat cu Bunicul. O să mă hăituiască întocmai ca pe o gloabă, pentru că altfel nu se va putea uita în ochii Bunicului dincolo, pe lumea cealaltă.

Ating șnurul busolei, îl răsucesc pe degete și, trăgând de el, îl întreb, cum se face că el nu-i supărat pe Bunicul? Până acum de la toată lumea am auzit numai lucruri rele despre el, nici profesoara n-a făcut altceva decât să-l suduie.

Nea Pali zice că oamenii sunt cretini, nu l-au cunoscut de-adevăratelea pe Bunicul. El însă l-a cunoscut bine, de pe la douăzeci de ani, de la manej, ba mai mult, până la urmă a devenit cel mai bun prieten al lui, dacă se poate spune așa. A fost întotdeauna un om drept, o singură dată l-a dezamăgit,

pentru că Bunicul împrumutase de la el vechea hartă militară a zonei, de-atunci nu s-a mai făcut alta la fel de exactă și detaliată, și a fost în stare să moară fără să i-o dea înapoi. Nu se mai găsește nicăieri o astfel de hartă, deoarece comuniștii urăsc hărțile, dinadins le-au făcut pe urmă prost și incorect pe toate. Dac-o fi să dau de ea pe undeva, să i-o aduc.

Atunci de ce s-a sinucis? îl întreb.

Scutură din cap, zice că el ar băga mâna-n foc pentru Bunicul. E sută la sută că nu s-a sinucis. N-a fost niciodată turnător. Securitatea l-a omorât și basta.

Mă uit în pământ. Fiecare spune altceva, zic.

Nea Pali învârte printre degete bățul cu potcoave. Sigur că fiecare zice altceva, dar mie să nu-mi pese ce clevetesc unii și alții, e destul să știu eu care-i adevărul.

Îmi vine în minte chipul Tatei, cum se uită furios, cum trântește paharul pe masă. Adevărul nu există, spun, exact la fel cum ar fi spus-o Tata.

Nea Pali trage un scuipat gros, ba cum să nu existe, cum mama dracului să nu existe? Numai ăia vorbesc așa, ăia care nu văd din cauza ochilor. Bunicul meu a fost un erou, a trecut prin război, prizonierat, lagăr de muncă, tabără de reeducare, le-a suportat pe toate, inclusiv faptul că, deși era chirurg, voiau să-l facă măturător, o s-o suporte el și pe asta, să fie denigrat și după moarte, însă ca propria lui nepoată să zică tâmpenii, asta cu siguranță n-ar putea-o suporta.

Scutură furios din cap, zice să nu care cumva să mai audă din gura mea că mă-ndoiesc de Bunicul, că pe cuvântul lui de onoare că-mi trage una. E roșu la față de indignare, începe să ridice tonul. Șuierau gloanțele prin oraș, iar ăia s-au furișat în spital și au furat până și cadavrele, cum furaseră și înainte tot

ce era de furat, pentru că toți sunt niște mincinoși mizerabili, și atunci bunicul meu a intrat acolo singur-singurel, cerând să li se dea morții înapoi, pentru că a crezut că acelor gunoaie le-a mai rămas barem atâta onoare încât să nu ridice mâna asupra unui fost profesor de-al lor.

Pot să fiu sigură de bunicul meu. Tot atât de sigură precum sunt de faptul că nordu-i nord.

În drum spre casă, simt la fiecare pas șnurul de piele la gât, senzația e neobișnuită. Nu vreau să mă uit la busolă, îmi propun să aștept până ajung, să mă uit abia acolo, acasă la Bunica, însă nu rezist nici măcar până la poalele Kálváriei. O scot de sub haină, dar nu mă uit încă, întâi încerc să reperez eu nordul, abia după aia mă uit printre degete la acul indicator. Acum nu se-nvârte atât de repede. Nu indică exact direcția la care m-am gândit eu, dar e pe-aproape. Uitându-mă mai atentă, observ că acul indicator are în vârf un cap de pasăre, pasărea are cioc și aripile strânse și coada desfăcută în evantai, e ca o pasăre alungită, în cădere liberă. Cum tot sucesc busola printre degete, lichidul transparent mărește detaliile ca o lupă, se distinge fiecare pană, de parc-ar fi sculptată, și nu numai fiecare pană, ci și perii fini de pe marginile lor. Nu știu ce fel de pasăre poate fi, cred că un șoim sau un vultur. Bat ușor cu degetul în sticla busolei, mă uit cum pasărea se întinde acolo, în lichid. Mă concentrez pe ciocul ei, șoptind doar pentru mine: nordu-i nord.

unsprezece

După-masă îmi schimb hainele, mă dezbrac de cele de școală, îmi scot ciorapii, dau să-mi pun rochia de casă, tocmai pășesc de pe covor pe podea, când m-apucă brusc o durere de burtă. La fel ca azi-dimineață la școală, în pauza mare, dar mult, mult mai puternică. Până acum n-am mai simțit niciodată ceva asemănător. Nu mă pot mișca, stau desculță pe podea, simt cum mă străfulgeră durerea. Mă doare pe dinăuntru, mă strânge și mă frânge, o durere ascuțită coboară prin mine. Îmi apăs palmele pe burtă, aplecându-mă în față, încerc să respir, dar durerea se întețește, simt o tensiune mare, durerea parcă mă trage-n jos, îmi privesc degetele de la picioare, am impresia că mă voi scufunda în podea până la glezne, până la genunchi, până la șale, până la brâu. Privesc scândurile podelei, nervurile lemnului, întortocheala liniilor care mi se strecoară pe sub tălpi.

Durerea se mai îmblânzește, apoi revine din nou în forță, amețesc, podeaua unduiește sub mine, mă uit la linii, aleargă negre pe sub lac, într-una din scânduri e un nod mare și negru, liniile îl ocolesc, înconjurându-l.

Îmi mișc piciorul, am senzația că nu în lemn e nodul, ci înăuntrul meu, la mine în măruntaie. Nu vreau să mă uit într-acolo, mă uit la perna de pe cergă, cea cu mulți cocoși roșii pe ea, la onduleurile cusute cu fir roșu în chip de tiv, urmăresc cu privirea traseul întortocheat al firului de ață, mă gândesc că

până termin de tivit cu privirea întregul contur al pernei, o să-mi treacă și durerea. Mă uit la firul de ață al broderiei, oare cine-o fi făcut-o, îmi imaginez mișcarea, necontenitul du-te-vino al acului prin pânză, aproape că-i aud și foșnetul. Când termin de urmărit cu privirea toată broderia de jur împrejurul pernei, nu mai simt durerea. Schițez o mișcare, durerea nu revine, încep să mă îmbrac, dar am totuși grijă să nu mă uit în jos.

Seara, în cămașă de noapte, dau la o parte cuvertura și tocmai mă așez pe pat, când m-apucă iar durerea de burtă. Mă doare la fel ca după-masă. Îmi apăs palmele pe burtă, mă întind peste pernă, îmi îngrop fața în pânza răcoroasă de damasc, inspir mirosul de scrobeală, nu vreau să mă gândesc la durere.

Afară se pornește ploaia, vântul izbește de geam stropii de apă care parcă bat darabana pe sticlă, îmi imaginez cum apa întunecată se scurge pe geamul întunecat, adorm gândindu-mă la ploaie, gândindu-mă că plouă și iar plouă și nu se mai oprește niciodată.

Bunica mă surprinde în zori, în timp ce mă străduiesc să-mi spăl cearșaful și cămașa de noapte. Cămașa de noapte e pătată cu sânge, cearșaful, la fel. Eu le-am pătat cu sânge. Mi-e foarte rușine. Degeaba le izbesc de pereții căzii, frecându-le cu săpun de casă, petele de sânge tot nu dispar.

Când Bunica intră în baie, vreau să ascund cearșaful, dar nu am unde. Îl țin la spate, apa din el curge pe jos, îmi intră pe sub tălpi.

Bunica se apropie de mine, întinde brațul în spatele meu, mi-l ia din mână. Mi-e teamă c-o să strige la mine, mi-e teamă c-

o să mă certe.

Nu strigă la mine, nu zice nimic, doar apucă cearșaful și îl stoarce, ținându-l deasupra chiuvetei. Apa i se prelinge printre degete. La inelul ei cu piatră de rubin mă uit, nu cum se scurge apa în canal.

Din cearșaf nu mai iese apă. Bunica îl scutură, cearșaful se desface, stropi mărunți de apă joacă în aer. În mijloc, pata. Roșul ei nu mai e atât de viu, în schimb s-a întins, pare o pasăre mare și roșie, cu aripile desfăcute.

Bunica se uită la pată, o prinde cu două degete, începe s-o frece.

Zâmbește.

Termină de frecat, scutură din nou cearșaful, îl desfășoară cu brațele depărtate, îl ridică deasupra capului, cearșaful o ascunde, pata roșie e în dreptul feței Bunicii, aud cum o adulmecă, aripile păsării roșii se zbat, nu vreau să mă uit, întorc capul, mă uit la modelul în onduleuri al gresiei de pe jos.

Aud cum Bunica îngână un cântec.

Nu-i înțeleg textul, însă știu că-i vorba despre o pasăre roșie, o pasăre mare și roșie. Deodată Bunica smucește cearșaful, îl aud cum se rupe în două cu un hârșâit, aud bătaia aripilor păsării, părul începe să-mi fluture, simt vântul aripilor prin el, pasărea zboară prin baie foșnind din aripi.

Bunica îmi zice să mă uit în sus. Mă uit, pasărea nicăieri.

Bunica scutură cearșaful, acum e alb, imaculat. Nici urmă de pată. Bunica îl împăturește, mi-l pune în mână, zice să-l întind pe sfoară, în grădină, iar când se usucă bine, să-l calc și să-l pun la păstrare, va fi prima piesă din zestrea mea.

După micul dejun Bunica îmi zice că-i mândră de mine, de-acum sunt fată mare, are să-mi dea ceva. Trage sertarul de sus al comodei, cotrobăie îndelung prin ea, scoate o pungă de catifea neagră, mi-o pune în mână.

E mică de-mi încape în palmă. Când îi dezleg șnurul, se aude un clinchet. Vâr mâna în ea, înăuntru e ceva rotund și tare, ca o monedă groasă. Când o scot, văd că-i o bucată de lemn lăcuit, tăiată dintr-o creangă groasă, iar prin lac se simt inelele vârstei copacului. Bunica zice că nu la bucata de lemn trebuie să mă uit, ea e doar suportul, elasticul pentru păr contează.

Abia atunci observ că marginea rondelei are o adâncitură în care e fixat un elastic negru de lățimea unui deget, cu mici bile de metal prinse pe el.

Trag de una, elasticul sare din adâncitură, bilele clincăne, sunt clopoței de formă sferică, fiecare scoate alt sunet, toți împreună sună foarte frumos. Întind elasticul cu trei degete, scutur mâna, le ascult cum sună, prin fantele bilelor văd dansând alte biluțe, din sticlă, mici cât un bob de piper.

Bunica zice că elasticul ăsta pentru păr a fost preferatul Mamei, l-a purtat foarte mult, de-acum înainte pot să-l port eu.

Îmi trag coada împletită peste umăr, în față, scot inelul de elastic verde cu care e strânsă la capăt, pun în loc elasticul cel nou. Îl înfășor de două ori, ca să țină bine.

De cum se mulează pe părul meu, scoate un clinchet în surdină, apoi, când îmi las cosița să lunece pe piept, răsună mai tare. Acum clopoțeii sună altfel decât atunci când îi țineam în mână, parcă mai grav și mai adânc, fiecare are alt sunet, îi aud și laolaltă, dar disting și clinchetul propriu al fiecăruia în parte, ca într-un contrapunct, sunetele se împletesc și se despletesc, se despletesc și se împletesc din nou, ametindu-mă.

Mă agăț de colțul comodei, amețeala ține doar o clipă, cum a venit, așa s-a și dus.

Bunica îmi zâmbește, zice că a trecut multă vreme de când nu i-a mai auzit, sună foarte frumos, e lesne să te-mbie la visare și uitare de sine. Dacă nu vreau să sune la orice mișcare, atunci să fac și eu ca Mama. Ea înfunda clopoțeii cu câlți, ca să nu mai zăngăne, să mă uit în pungă, cu siguranță au mai rămas câțiva.

Bag mâna în pungă și, într-adevăr, degetele îmi ating ceva moale, un mănunchi de fire subțiri, ruginii, mătăsoase și flexibile.

Scot câteva fire, îmi ridic cosița, îndes firele cu unghia ascuțită a inelarului prin fanta unui clopoțel, intră ușor, clopoțelul amuțește.

Iau alte fire și fac tot așa, până când nici unul nu mai sună.

Când termin, toți clopoțeii au amuțit.

Bunica zâmbește din nou, îmi pune în față o oglindă, zice să mă uit ce frumoasă sunt. Și ce bine-mi stă.

Elasticul pentru păr e într-adevăr foarte frumos, clopoțeii sclipesc, reflectându-mi în ochi, prin oglindă, lumina soarelui.

Pun cu grijă restul de câlți la loc, în punga de catifea, îmi scutur cosița, ascult liniștea.

Când Bunica ajunge acasă, îmi pune dinainte pe masă traista ei neagră de cumpărături. Să mă uit ce-a adus. Mă uit, traista e pe jumătate plină cu portocale mari, lucioase, cu coaja cerată. N-am mai văzut niciodată unele atât de mari. Scot una, îmi înfig unghia în coaja ei, un parfum uleios de portocale se

răspândește în aer, brusc îmi aduc aminte de orfelinat. De ziua aceea în care a venit suedezul beat.

E după-masă, soarele strălucește, toate fetele sunt în curte, ne jucăm în zăpadă, e un pic topită, e ușor să rostogolești bulgării imenși, se adună bine. Ne-a trecut prin cap să construim o casă mare de zăpadă, atât de mare, încât să încapă în ea toate fetele, rostogolim în fața noastră bulgări mari de nea, ridicăm pereți de zăpadă. Nu sunt prea reci, totuși mi-e frig, nu prea am chef de construit case, dar știu că dacă nu fac și eu ca toate celelalte, atunci Ramona și Kinga, fetele cele mai mari, care au venit cu ideea, o să mă spele cu zăpadă, o să-mi frece obrajii cu bulgări bine bătuciți până mi se înroșesc.

Mănușile de lână mi se udă repede, dar continui să-mi rostogolesc bulgărele, e atât de mare, încât deja îmi ajunge până la brâu, scârțâie sub propria-i greutate, trebuie să mă las cu tot trupul peste el ca să-l pot împinge. Kinga observă că de-abia mai fac față, vine lângă mine, îmi zice că sunt un muncitor bun, bulgărele meu e cel mai mare, nici una dintre fete nu poate rostogoli unul mai mare, da, îi zic, dar de fapt aș vrea să mă lase-n pace, iar bulgărele să se spargă în două sub propria-i greutate, însă nu se sparge, deși e foarte greu. Deodată văd că între mâinile mele zăpada nu mai e albă, ci neagră. La început nu înțeleg de ce, dar apoi, uitându-mă în jos, văd că stăm exact pe locul unde fusese rugul, că am rostogolit bulgărele peste fostul rug, cenușa a înnegrit zăpada. Kinga începe să strige că uite ce-am făcut. Îi zic că n-am fost numai eu, am făcut-o împreună. Kinga țipă că ba da, eu am fost. Ridic din umeri, bine atunci, îi zic, hai să continuăm să-l rostogolim, până ajungem la perete, o să dispară negreala, nici n-o să se mai vadă. Kinga țipă că-s cretină și că asta nu se poate, pentru că toată lumea știe de

unde vine cenușa, din fotografiile rupte ale tovarășului comandant suprem, dacă le punem în pereții casei, atunci stricăm totul. Atunci să nu le punem, mie mi se rupe, însă Kinga continuă să țipe, se adună și celelalte, știu ce urmează, o să-i dea dreptate ei și pe mine o să mă frece cu zăpada neagră. Îmi mușc buzele, nu-mi pasă, să facă ce-or vrea, nu-mi pasă.

Atunci una dintre fete arată spre poartă, strigând că vine cineva, e o mașină, una mare, și, într-adevăr, o mașină mare și roșie intră în trombă pe poartă, zăpada și pietrișul îi scârțâie sub roți. Cineva începe să țipe că după ea au venit, cu siguranță că după ea, începe să alerge spre mașină, încep să țipe și să alerge spre mașină și toate celelalte, alerg și eu, cu toate că știu că nu după mine au venit, n-aveau cum să vină după mine, dar continui să alerg împreună cu fetele. Mașina combi mare și roșie frânează cu un scrâșnet de roți, virează brusc, însă nici una din fete nu se oprește, mașina se înclină, ridicându-se pe două roți, una strigă c-o să se răstoarne, alta c-o să le calce, dar tot nu ne oprim, mașina nu se răstoarnă, se așază înapoi pe cele patru roți și se oprește.

Portiera se deschide, coboară un bărbat, rămâne agățat de ea, tremură din toate mădularele, fața îi e albă ca varul.

Îl înconjurăm, ne holbăm la el.

Bărbatul lasă portiera, face un pas spre noi, se clatină, se oprește, Doamne, fetelor, ce naiba, ați înnebunit, dacă v-aș fi călcat cu mașina? Păi, era să murim cu toții de frică, să nu mai faceți niciodată așa ceva, ați auzit, niciodată!

Nimeni nu zice nimic, ne uităm la el, apoi Ramona începe să vorbească, îl întreabă, pe cine căutați, al cui tătic sunteți, pe care dintre noi vreți s-o luați?

Bărbatul stă locului, sudoarea îi curge pe față, încă mai tremură, într-un târziu zice că nu de aia a venit.

Atunci Kinga zice că dacă nu de aia a venit, atunci ce caută aici?, să plece, că o s-o chemăm pe directoare.

Bărbatul se duce la portbagaj, zice că el n-a venit să ducă, ci a venit să aducă. Deschide portbagajul, se apleacă, scoate din el o ladă mare de carton. Zice că și el e de prin părțile astea, aici s-a născut, de-aici a fost nevoit să plece acum cinșpe ani tocmai până-n Suedia, trebuia să fugă de mizerabilul, de gunoiul ăla, viermii să-i mânce inima, și când a văzut la televizor că i-au zburat creierii, pe cuvânt că nu i-a venit să creadă, dar apoi, când s-a convins că totuși e adevărat, atunci a știut pe loc ce are de făcut. S-a dus și și-a umplut mașina cu de toate, cu tot ce credea el c-ar lipsi acasă, așa încât abia a mai încăput și el în mașină, și să știm noi că a fost pe drum peste treiș'șase de ore, fără să oprească, fără să pună geană pe geană, ei, și acum a ajuns, dar până să ajungă aici, a împărțit aproape totul, și abia în ultima clipă a aflat de orfelinatul ăsta din apropierea orașului unde s-a născut și a venit repede ca să ne ajute și pe noi, orfanele, cu ce poate și el, iaca, astea ni le-a adus, să le mâncăm sănătoase, portocale.

În timp ce vorbește, deschide lada și ne-o arată și chiar e plină cu portocale. Ambalate una câte una în hârtie mătăsoasă, ne uităm la ele, nimeni nu mișcă, apoi Ramona se duce, scoate una din ladă, dă hârtia deoparte, cu o mână o bagă în buzunar, iar cu cealaltă duce la gură portocala, mușcă din ea, zeama roșie țâșnește, curgându-i pe bărbie, Ramona scuipă coaja în zăpadă, delicios, zice ea. Miezul portocalei e roșu, n-am mai văzut din astea, Ramona își înfige degetele în ea, o rupe în două,

zeama roșie stropește în jur, smulge pe rând feliile din coajă și le înghite.

Între timp toate fetele mușcă și sfâșie și decojesc și molfăie, portocalele sunt foarte reci și foarte dulci, înghit și eu de zor, aud cum bărbatul zice, așa, fetelor, mâncați, că vi le-am adus din toată inima, și când zice asta, mă gândesc că totuși nu se cade să-nfuleci așa de față cu un străin.

Amintirea acelei rușini mă face să roșesc și acum, învârt între degete portocala pe jumătate decojită, i-o întind Bunicii, zicându-i că e mai bine s-o desfacă ea. Pe mine mă ustură rana de la deget din cauza zemii ei.

Pe alee, lângă un copac, zace un câine foarte-foarte mare. Până acum n-am văzut niciodată unul atât de mare, nu știu ce rasă e. Lesa e înfășurată în jurul trunchiului copacului, câinele stă culcat, își așteaptă stăpânul. Când ajung mai aproape, văd că-i un Saint Bernard, e foarte-foarte bătrân, are blana sură.

Câinele începe să mârâie, se scoală. Îi zic să nu mârâie, că nu-i fac nici un rău. Mă apropii, nu-ți fie teamă, cuțule, sunt eu, îi zic, însă câinele mârâie, arătându-și colții, iar când dau să-l mângâi, cască gura și mă mușcă de coapse.

Apare un băiat, probabil stăpânul lui, îl apucă de zgardă, strigă la el, ce faci, Burkus, câine rău ce ești, dă-i drumul imediat! Burkus nu-l ascultă, continuă să mârâie, nu-mi dă drumul, îi simt prin fustă colții și strânsoarea fălcilor, știu că dac-ar vrea, ar putea să-mi sfărâme osul ori să-mi smulgă o halcă de carne din coapsă, însă n-o face, doar mă ține imobilizată.

Balele îi curg printre dinți pe fusta mea, are ochii injectați, se holbează la mine cu pupile mari și castanii, mă oglindesc în ele. Mă strânge tot mai tare, băiatul îi trage una peste coaste cu lesa. Câinele nici măcar nu tresare, numai mârâitul îi devine mai stins.

Mă răstesc la băiat să înceteze. Vocea mea e groasă și aspră. Băiatul lasă lesa jos.

Mă uit în ochii câinelui, în colțul unuia dintre ei are o zgaibă, arată ca o firimitură de pâine uscată.

Încep să-i vorbesc iar câinelui. Ce câine bun, ce câine drăguț, îi zic. E-n regulă, nu-i nimic, îi mai zic.

Îmi pun ușurel mâna pe creștetul lui, între urechi, acolo unde se termină dunga albă pornită de pe bot.

Are blana moale și caldă, îi simt oasele craniului sub palme.

Încă mai mârâie, încă mă ține strâns.

Mă uit din nou în ochii lui, în oglinda neagră a pupilelor lui, mă văd în ea, îmi văd bluza, elasticul cu clopoței în păr, chipul meu, cum mă străduiesc să zâmbesc, îmi văd ochii, frica din ochi, văd că-s verzi, cum erau ai Mamei, îmi văd pupilele ca două puncte negre, văd cât de frică mi-e, parcă împrăștii frică în jur, ca un fum negru.

Simt un tremur interior, imediat o să-ncep să tremur din tot corpul. Nu vreau. Nu vreau să-mi fie frică. Vreau să-mi dea drumul. Îmi aduc aminte cele spuse de Bunica despre animale.

Vreau să mă asculte. Vreau să mi se supună. Îmi apăs cu putere palma pe creștetul lui și atunci, deodată, nările mi se umplu cu un miros înțepător, de proaspăt spălat și de săpun, culorile dispar, mă văd ca și cum m-aș uita la mine, care stau în picioare, de jos, de la nivelul pământului, ochii mei nu sunt verzi, ci cenușii, mârâi, dinții mă dor, toate mă dor, am în gură

carne, carne și os, vreau să mușc, nu-i voie, însă trebuie, ceva mă-mpinge, simt dinainte gustul cărnii în gură. Nu-i voie. Știu că nu-i voie. Mă îngrozesc. Casc gura. Eliberez carnea.

N-am nimic în gură, o închid. Am intrat iar înapoi în mine.

Burkus stă cu gura căscată, limba îi atârnă, gâfâie, și-a dat ochii peste cap, sunt albi, eu îmi țin în continuare palma pe creștetul lui, apoi o ridic. În colțul ochiului câinelui, fărâma uscată, i-o îndepărtez cu buricul degetului mare.

Burkus se lasă pe-o parte, respiră precipitat, văd cum îi tremură coastele.

Mă doare coapsa, o strâng în mâini prin stofa fustei, mă răsucesc pe călcâie, o pornesc spre casa Bunicii. Îl aud pe stăpânul câinelui strigând, Burkus, cuțu-cuțu, ce-i cu tine, dar nu mă-ntorc, nu vreau să știu nimic, coapsa mă doare foarte rău, merg mai departe.

doisprezece

Magazia de lemne arată ca o casă adevărată, cu acoperiș de țiglă și ferestre, doar că-s ferecate, nu pot vedea înăuntru.

Petrec mult timp în grădină și până acum nu mi-a păsat de magazia asta de lemne. Însă azi, când trec pe lângă ea, mi se pare că aud un plânset stins. Mă apropii, trag de clanță, dar, din cauza lacătului, nu pot decât s-o întredeschid puțin. Mă uit prin crăpătură, nu văd nimic. S-a întâmplat ceva? întreb, strig la ușă. Nu-mi răspunde nimeni și nici plânsetul nu se mai aude. Las clanța, îmi spun că precis mi-am închipuit numai sau o fi fost

vreo pisică. Strig pisi-pisi, dar nu se simte nici o mișcare. Plec de-acolo, intru în casă.

Tocmai îmi fac temele când Bunica intră în cameră. Mă întreabă ce-am căutat la magazia de lemne. Îi spun că n-am vrut să fac nimic rău, doar că am auzit cum plânge cineva înăuntru.

Bunica îmi zice să vin cu ea.

Ieșim în grădină. Ne oprim în fața magaziei de lemne. Bunica se uită la mine. Îmi spune pentru ultima dată, zice ea, să nu mă mai apropii de locul ăsta. Orice-aș auzi, să nu mă mai apropii.

Bine, zic, n-o să mă mai apropii. Numai că am auzit foarte clar un plânset.

Bunica zice că mi s-a părut.

Apoi mai zice că, pentru siguranță, e mai bine să izolăm magazia de lemne. Bagă mâna în buzunar, scoate o pungă mică de nailon, zice să întind mâna, îmi toarnă în palme niște pietricele albe. Sunt netede și nu prea grele. Fiecare arată exact ca un dinte. Bunica scoate una, o aruncă pe jos. Zice să arunc și eu. Arunc și eu una lângă a ei.

Așa, zice Bunica, iar acum înconjurăm frumușel magazia și aruncăm la fiecare pas câte o pietricică.

Pornim, aruncăm pietricelele una după alta, tot timpul ăsta eu mă uit spre magazie, poate-poate aud ceva, însă e liniște.

Când revenim în locul în care am aruncat prima piatră, ni s-au terminat și cele din mână.

Bunica zice să-mi intre bine în cap că dincolo de pietricelele pe care tocmai le-am aruncat n-am voie să trec. Dacă totuși o fac, ea o să știe.

Bine, zic, n-o să trec dincolo de ele. Bunica dă din cap, zice să nu îmi mai bat capul cu magazia aia.

Sunt din nou în grădină, aud iar plânsul.

Acum se-aude mai tare. Știu sigur că acolo plânge cineva. Știu sigur că plânsul vine dinăuntru.

Vreau să mă apropii, dar în clipa în care ridic piciorul ca să pășesc peste pietricele, simt o durere în talpă. Doare tare. De parcă m-ar fi mușcat ceva.

Stau într-un picior, scâncesc, îmi retrag piciorul. Îmi scot tenișii, șosetele, văd în talpă urme mici și roșii de dinți. Mi le frec cu palma, durerea a trecut. Mă încalț.

Aud din nou plânsul.

Mă uit la nucul cel bătrân, una din crengi se-ntinde fix deasupra magaziei. M-am mai urcat o dată în nuc, pe o porțiune mare n-are scoarță, acolo trebuie să pui piciorul ca să te prinzi de creanga de jos.

Asta și fac. Sunt sus, mă târăsc pe creangă, ajung deasupra acoperișului magaziei de lemne.

Mă uit la țiglele îmbrăcate în mușchi verde, n-am curaj să cobor.

Plânsetul se aude iar. Inspir adânc, mă dau jos de pe creangă, sunt pe acoperiș.

Acum se aude foarte tare.

Apuc o țiglă, îmi bag degetul sub ea, o dau la o parte, apoi fac la fel cu alte trei. Gaura e destul de mare, încap prin ea.

Mă strecor înăuntru.

Sunt în podul magaziei, e plin de praf. Pe jos sunt o groază de coji de nucă sparte, trosnesc sub palmele mele, mă înțeapă. Trec în patru labe pe lângă o valiză mare, merg pe urmele plânsului. Ajung la o scară, cobor pe ea, mi-e frică.

Plânsul încetează.

Magazia e plină de vechituri, văd o roabă, niște roți de bicicletă, o ladă mare, canistre de benzină, vase de lut, saci legați la gură. Pe lângă unul din pereți, câteva lemne de foc, deasupra lor, agățată, o sapă, deasupra ei, o cască de miner.

Mă uit în jur, căutând sursa plânsului. În spate, lângă fereastră, o măsuță, lângă ea, un leagăn din lemn cioplit.

Încep să vorbesc, îi zic, nu-i nici o problemă.

Mă duc lângă leagăn. În el stă culcată o păpușă mare de cârpă, are fața rotundă, doi nasturi în chip de ochi, gura desenată cu ruj. Zâmbește.

Inima îmi bate foarte repede. Iau păpușa, o scot din leagăn. E grea, dar pot s-o țin. O pun la pieptul meu, îi șoptesc, liniștește-te, nu-i nici o problemă.

Îmi place s-o țin. Miroase a pudră.

O țin strâns în brațe, o legăn, o alint. Și bătăile inimii mi s-au mai potolit.

Simt furnicături în piept, mi-e sete, mă gândesc că sunt deja prea mare ca să mă mai joc cu păpușile, însă n-o pun înapoi în leagăn, continui s-o țin la pieptul meu.

O strâng tare și deodată simt că mă înțeapă ceva.

Mă sperii, o pun repede la loc. Aud din nou plânsul. Nu-i nici o problemă, îi zic iar. Deschei rochița păpușii, atunci văd că trupul ei e un ghem mare de lână, răsucit în formă de opt, cu două ace lungi de tricotat înfipte în el.

Vai, sărăcuța de tine, zic, întind mâna, scot acele.

Închei nasturii rochiței, îi zic, e-n regulă, acum dormi, somn ușor. Nani-nani, puișor, mă trezesc deodată fredonând.

Înainte de a ieși pe acoperiș, ascund acele de tricotat după o scândură din pod.

Ies, pun țiglele cu grijă la loc, îmi scutur hainele de praf.

Mă uit în sus, la nuc, soarele bate printre ramuri. Mă întind, apuc creanga, mă urc pe ea. Încep să mă târăsc pe cracă în jos. Mă uit înapoi, spre acoperiș, nici o urmă cum c-aș fi trecut pe acolo.

Când sar din copac, încă mai fredonez, nani-nani, puișor. În rest e liniște, numai printre ramurile nucului se aude vântul.

În cămară, într-o valiză mare, mereu deschisă, stau nucile de anul trecut, pot să mănânc din ele câte vreau. Au coaja subțire și miezul dulce, Bunica zice că nuci din astea nu mai găsești în tot orașul. Să mănânc, că fac bine la oase, o să fie mai tari ca oțelul. Să mănânc nuci cu mere și miere, că întăresc trupul și mintea, zile, săptămâni, ba chiar luni întregi poți să te tot hrănești numai cu astea, fără nimic altceva, zice ea. De multe ori asta-i și gustarea mea, între două felii de pâine, rondele subțiri de mere unse cu miere și presărate cu nucă.

Într-o dimineață tocmai sunt în bucătărie, Bunica îmi pregătește o gustare, unge feliile de pâine cu miere, pune rondele de mere peste ele, le unge și pe alea cu miere, apoi presară nuci pisate, când văd deodată că-i tremură mâna, pe lângă pâine cad firimituri de nucă, sună ca grindina pe farfuria de porțelan. Ce s-a întâmplat? o întreb, Bunica scutură din cap, nimic, zice, doar că și-a adus aminte de ceva. Adună cu vârful

degetelor firimiturile de nucă, porțelanul scoate un clinchet strident și fals, eu fac piele de găină pe brațe. Bunica pune cele două felii de pâine una peste alta, când le împachetează în șervețel, iarăși cade o bucată de nucă, Bunica dă s-o ia cu buricul degetului inelar, bucata de nucă se prinde de deget, ea își duce degetul la gură, îl linge de miere și nucă.

De două zile e foarte cald, aproape toată zăpada s-a topit. Mă așez pe banca din grădină, cu fața la soare. Mă las pe spate, îmi imaginez cum voi face plajă aici la vară. Mă întorc pe burtă, pe sub bancă trec furnici. Au simțit și ele căldura. Cară ceva. Îmi lipesc palma de pământ, le blochez calea, furnicile trec peste mâna mea. Ridic palma pe verticală, apăsând cu degetele în pământ, acum nu mai pot trece peste ea, o ocolesc, continuându-și drumul. Iarăși întorc mâna, furnicile îmi trec prin palmă, peste degete. Mă gâdilă.

Mă ridic în șezut, mă dau jos de pe bancă, mă așez pe vine, mă uit la ele de foarte aproape.

Una din furnici cară un firicel de ceva strălucitor, negru-albăstrui, nu știu ce poate fi. Îmi pun arătătorul în calea ei, lăsând-o să urce pe el, firicelul arată ca o geană, dar știu că nu poate fi asta. Suflu peste deget.

Vreau să văd de unde vin furnicile. Îmi apăs palma pe sol, e călduț. Mă pun în genunchi, încep să merg în patru labe în direcția din care vin ele, încerc să-mi imaginez cum ar fi să fiu și eu atât de mică, dar îmi vine greu.

Traseul lor duce spre rondou, când ajung acolo, de sub tufe vine un miros reavăn de pământ.

Merg mai departe, traseul ocolește rondoul, duce undeva între cămară și nucul cel bătrân, pe lângă cei patru brazi, trece pe sub ferigile uscate. Nu-mi plac ferigile. Mă ridic în picioare, mă scutur de pământ, mă bag printre ferigi.

În spate de tot, lângă zid, găsesc prada furnicilor. Acolo zace o gaiță năpădită de furnici. Penele din coadă îi sunt negre și lucioase. Și ochii îi mai lucesc încă, negri la mijloc, albaștri împrejur, același albastru ca penele de la baza aripilor. O privesc.

Întind mâna încet, îi ating una din pene, șoptesc ga-ga-gaiță. Pana e flexibilă, se îndoaie sub atingerea degetului meu, apăs mai tare, pana trosnește.

Ga-ga-gaiță, șoptesc iar, rup o ferigă uscată, mătur furnicile de pe aripa păsării. Arunc feriga, mă ridic. Pe sub tufe, înfiptă în pământ, văd săpăliga cu coadă roșie a Bunicii. Mă duc acolo, o iau.

Mă apuc să smulg un mănunchi de ferigi, ies greu din pământ, trag de ele cu ambele mâini, rădăcinile sunt albe, încâlcite, încărcate de pământ. Încep să sap în locul curățat, fac o groapă mică. Apuc pasărea de aripi, e încă plină de furnici, o așez pe sapă. Îi dau drumul în groapă cu furnici cu tot, arunc pământ peste ea, îl bătucesc cu sapa. Lângă zid furnicile continuă să mișune, parcă ar desena conturul aripii de pasăre.

Intru în bucătărie, deschid dulapul de sus, iau punga de zahăr, arunc un pumn pe sapă. La ieșire o cumpănesc cu ambele mâini, nu vreau să împrăștii zahărul.

Ocolesc zona cu ferigi, mă duc la zid. Furnicile s-au mai împuținat.

Torn zahărul lângă zid, îl întind cu degetul. Printre cristalele albe se vede cenușiul betonului, întind mâna, desenez cu

arătătorul o pasăre în pulberea de zahăr. Apoi îmi apăs palma peste desen, îl șterg.

Mă ridic în picioare, mă uit la furnici, plec, nu mai stau să văd cum îmi înnegresc amprenta palmei.

Când stau afară, îmi place să privesc cărămizile din zid, de departe se văd cel mai bine, de multe ori mă sprijin de trunchiul nucului și mă uit la el. Câte cărămizi, atâtea culori, unele de un roz pal, altele de un roșu atât de închis, încât par negre. Sunt roase de vreme, zidul e plin de proeminențe și adâncituri, găuri rotunde și negre, ici și colo parcă se scurge funingine, se vede pe unde trec hornurile. Acolo cărămizile sunt mai închise la culoare, iar zidul pare cocoșat.

De multe ori îmi imaginez cum ar fi să-l escaladez, mă uit după un eventual traseu. Ar trebui să pornesc de lângă horn, apoi s-o apuc drept în sus până la o treime din înălțimea zidului, apoi lateral, în diagonală, până sus, acolo să mă agăț de marginea de tablă și atunci aș putea să mă cațăr pe marginea zidului.

Stau, mă uit la cărămizi, apoi mă duc încet la zid, îmi pun palma pe el, mângâi o crăpătură largă, îi urmăresc linia până la o gaură, îmi apăs palma pe ea. Îmi imaginez că e urma unui glonț, atunci ar trebui să-l găsesc, îmi vâr degetul în gaură, îi râcâi marginea, printre degete mi se scurge doar praf de cărămidă.

Mă întind, pipăi zidul, caut ceva de care să mă agăț.

Când găsesc, simt că n-ar trebui decât să-mi iau elan ca să mă desprind de pământ, să mă lipesc de zid, să-mi las degetele

să se vâre în crăpături, apoi trupul meu ar ști să facă restul. Brațele m-ar trage în sus, pulpele m-ar împinge, degetele de la picioare ar găsi puncte de sprijin, m-aș lipi de zid, aș urca pe el lin și repede, ca mercurul în termometru.

Stau, mă sprijin de zid, îmi las mult capul pe spate, până simt o durere în ceafă, până văd cerul de deasupra mea, nu fac nici o mișcare, doar stau și privesc.

treisprezece

Am febră musculară de la atâta alergat. Stau lângă nuc și fac exerciții de mobilitate. Cu o mână mă țin de el, cu cealaltă îmi apuc glezna, îmi trag piciorul în sus, apoi îl întind în spate, îmi imaginez că-i o creangă groasă, crescută din copac. Apoi, lăsându-mi o palmă să alunece pe trunchiul nucului, mă aplec peste braț, întinzându-mi mușchii spatelui. Încerc să mă gândesc la alergare, nea Pali îmi spunea că întinderea mușchilor trebuie să includă alergarea, iar alergarea, întinderea mușchilor.

Mă las pe vine, întind încet un picior, acum nu mai e creangă, e o rădăcină a nucului, se întinde până departe. Schimb piciorul, întind laba piciorului, încerc să-mi imaginez cum piciorul mi se lungește tot mai mult, cum crește, când deodată observ o mișcare în iarbă. Pare o pietricică albă ce se rostogolește alene.

Îmi retrag piciorul, mă las pe vine lângă pietricică, deja știu ce e. O piatră mică în formă de dinte, una dintre cele cu care am

îngrădit magazia de lemne împreună cu Bunica. Mă străfulgeră o durere în degetele de la picioare, mă uit în jos, îmi spun că nu-i de la dinte, ci din cauză că m-am lăsat brusc în jos după exercițiul de întindere.

În jurul pietrei, furnici, ele o cară, de-aia se mișcă. Înlănțuite, o înconjoară, așa o țin și o cară spre nuc.

Mi se face greață. Dar nici de-a dracului n-o să-mi fie teamă, nici de-a dracului n-o să-mi fie scârbă, îmi așez palma pe pământ, în calea lor, mă uit cum vin până la ea, îmi ating pielea, se urcă la mine în palmă. Trag și împing și rostogolesc piatra mică și albă pe pielea mea, printre liniile din palmă, linia minții, șoptesc, linia inimii, șoptesc, îmi aduc aminte cum a râs Olgi de mine când am vrut să mă uit la ea în palmă, cum mi-a spus că alea-s doar niște riduri, avem nevoie de ele ca să putem apuca mai bine, nu acolo e scris destinul nostru, și nu, n-are cum să fie scris acolo.

În timp ce furnicile cară piatra, observ o fisură în ea. Mă uit mai de aproape și văd că nu-i o fisură, ci un fel de nodul. Asta nu e piatră, nici os, ci doar un simplu cocoloș de pâine uscată.

Întind cealaltă mână, culeg cocoloșul de jos cu două degete, furnicile se opresc, sfărâm între degetul mare și arătător dintele de pâine uscată, le ofer din palmă firimiturile furnicilor. Mă gândesc că aș putea să le arunc în iarbă, însă nu, aștept ca furnicile să le care pe toate, până la ultima, mă gâdilă, îmi vine să zâmbesc.

A doua zi, în drum spre școală, o întâlnesc pe mama lui Olgi și văd că pe palton, deasupra inimii, poartă o pasăre aurie ce

stă pe o crenguță de ploaie-de-aur. Da, un mărțișor. Mi-l aduc aminte pe primul pe care l-am primit. Îl scosese Tata din buzunar într-o dimineață, când plecam la grădiniță, erau trei potcoave aurii legate cu șnur roșu, s-a aplecat și mi l-a prins de palton, iar când am întrebat ce-i asta, mi-a spus că se cheamă mărțișor, fetele îl primesc în dar de la tați și, bineînțeles, de la băieții cărora le sunt pe plac, adică de la ăia care-s îndrăgostiți de ele.

Mama lui Olgi trece pe lângă mine, o salut, mă salută și ea, mă uit la pasărea aurie de pe reverul ei, ce pasăre frumoasă, îi zic.

Păi, sigur, azi e întâi martie. Îmi apăs palma pe paltonul meu negru, deasupra inimii, mă gândesc că nu trebuia să-mi pun paltonul ăsta, trebuia s-o rog pe Bunica să-mi cumpere un pardesiu frumos sau mai degrabă să rămân acasă, trebuia s-o mint pe Bunica, să-i spun că-s bolnavă, că mă doare foarte-foarte tare burta.

Pe nenorocitul ăsta de palton nimeni n-o să prindă nici un mărțișor.

Nu știu care-i obiceiul aici, dar la fosta mea școală ne agățam dimineața paltoanele în cuier, iar în pauză băieții ne prindeau mărțișoarele pe ele și noi ne prefăceam că nu-i băgăm deloc în seamă și ne uitam la paltoane abia când ne îmbrăcam și dădeam să plecăm acasă. Dar nu numai la paltonul propriu ne uitam, ci și la ale celorlalte, dacă au primit mărțișoare mai multe sau mai frumoase decât noi, și cea care primea cele mai multe se fălea cu ele, se lăuda în fața tuturor că uite câte a primit ea. Iar cine nu primea nici unul fugea acasă plângând.

Eu n-am fost nevoită să plâng niciodată, paltonul meu n-a rămas niciodată fără mărțișoare, de la Tata primeam mereu

altele noi, la fel și de la alții, am avut o dată o floare cu petale roșii, din argint, legată cu o fundă argintie frumoasă, îmi plăcea atât de mult, încât o purtam în fiecare an.

Am avut-o până anul trecut, pe lângă ea mai primisem încă șase mărțișoare, le-am păstrat pe toate într-o cutiuță din lemn lăcuit, de-a lungul anilor s-au adunat foarte multe, flori, păsări, stele, clopoței, potcoave aducătoare de noroc, mâțișori de argint, puișori. Nu știu ce s-a ales de cutie. Îmi imaginez că floarea mea o poartă acum altcineva, nu, mai bine să nu știu.

Cuierul e în fundul clasei, îmi pun paltonul pe ultimul cârlig, în colț, lângă fereastră. În pauze fetele ies repede din clasă, prefăcându-se că nu se uită la paltoane, dar de fapt toate trag cu ochiul. Mă uit și eu, dar văd doar căptușeala paltonului meu ponosit.

Când sună de ieșire, după ultima oră, toate fetele se ridică, se reped la cuier, eu mă scol încet și merg la fel de încet spre el. N-o să am nimic pe palton și toată lumea o să vadă. Mă opresc lângă palton, nu mă uit la celelalte fete, care se bucură și își arată unele altora câte au primit.

Îmi dau seama că nu trebuia să-mi agăț paltonul tocmai pe ultimul cuier, este cel mai îndepărtat de ușă, acum va trebui să trec prin fața tuturor, toată lumea o să vadă că eu n-am primit nici unul.

N-ar trebui să mă duc la cuier, n-ar trebui să-mi iau paltonul, îmi trece prin minte că aș putea pleca și fără palton, afară e destul de cald, aș putea să-l las aici, însă ceilalți ar observa, n-am încotro, trebuie să mă duc la cuier, trebuie să mă îmbrac, și chiar dacă nu-i nimic pe el, eu tot o să zâmbesc și tot o să trec prin fața lor de parcă aș avea cel mai frumos mărțișor din lume.

Mă opresc în fața paltonului meu, îl iau din cuier. Nu e gol, are o floare mare și aurie prinsă în piept, e frumoasă și strălucitoare, de parcă în miezul ei ar fi răsărit soarele. Obrajii îmi ard, mă uit zâmbind la floarea mea mare și galbenă.

De fapt nu-i chiar o floare, ci mai degrabă o stea mare, făcută din hârtie aurie, cu o bilă galbenă de sticlă la mijloc. Nu-i un mărțișor ca alea care se vând la tutungerii, pe ăsta l-a făcut cineva de mână, cu mâna lui, special pentru mine, a decupat cartonul, l-a învelit cu staniol auriu și a lipit în mijloc bila de sticlă și în tot timpul ăsta s-a gândit la mine, la numele meu, la faptul că-i îndrăgostit de mine.

Obrajii îmi ard, pentru o clipă mi se pare că-i doar o închipuire de-a mea, ating steaua, apoi bila de sticlă, nu, nu-i o închipuire, e adevărată.

Îmi pun paltonul, îmi iau ghiozdanul, ies din clasă. Steaua strălucește pe pieptul meu, simt vântul pe obraji când ies pe poarta școlii, miroase a apă, îi simt căldura. Îmi arunc ghiozdanul în spate, încep să țopăi, știu deja că voi merge acasă pe drumul mai lung, prin centru, apoi de-a lungul aleii, las' să vadă toată lumea ce mărțișor splendid am primit eu.

Intru în bucătărie, Bunica stă la masă, face pasiențe.

O salut. Bunica doar dă din cap, continuând să se uite la cărțile ei de joc. Îmi pun ghiozdanul pe scăunelul de lângă ușă și tocmai vreau să-mi dezbrac paltonul, când pe fereastră intră o rază de soare care cade exact pe mărțișorul meu, bila de sticlă din mijlocul lui începe să strălucească, umplând bucătăria de lumină.

Bunica ridică privirea, se uită la mărțișor. Rămâne cu gura căscată, se face albă ca varul la față, se ridică brusc de pe scaun, scaunul se răstoarnă și, până să cadă, Bunica s-a și repezit la mine, mi-a smuls mărțișorul de pe palton, acul de siguranță sare din material cu un pocnet sec.

Ține mărțișorul între degete, îl rupe în două cu furie, își înfige unghiile în staniolul auriu, sfâșiindu-l. Strig la ea să se potolească, ce face, e-al meu, să mi-l dea înapoi!

Bunica mototolește bucățile de stea, le aruncă pe jos, nici nu se uită la mine, să le fie rușine, criminalii! strigă ea, le calcă în picioare, lângă resturile de staniol auriu zace și bila de sticlă galbenă, o calcă și pe aia cu tocul pantofului, nu se sparge, se văd doar niște crăpături albe pornite din mijlocul ei. Știu că dacă o mai calcă o dată, se va sparge în cioburi de-a lungul acelor crăpături. Nu vreau să se facă țăndări, mă arunc în genunchi, acopăr cu palma bucățile de carton și staniol și bila de sticlă, cu cealaltă mână o apuc pe Bunica de gleznă, ea e gata-gata să mă calce pe mână, tocul pantofului se izbește de podea. Îi strig că asta-i steaua mea, ce face, nu i-o dau.

Mă ridic în picioare, vreau să fug în cameră sau afară, în curte, mi-e totuna, numai să plec de-aici, însă Bunica mă apucă de braț, smucindu-mă.

Strâng în pumni rămășițele mărțișorului, mă răstesc la ea să-mi dea drumul. Și bunica se răstește la mine, ba ai să rămâi pe loc! Simt că nu mă pot mișca, Bunica îmi șuieră printre dinți să-i dau imediat oroarea aia, să i-o dau și să-i spun de unde o am. Degetele ei îmi desfac încet mâna încleștată, mă gândesc la paltonul meu, la cum am văzut strălucind pe el steaua aurie, nu, nu-i dau drumul, nici de-a dracului nu-i dau drumul.

Îi strig să mă lase în pace, că n-am făcut nimic rău, e doar un mărțișor, ce-o privește pe ea de la cine l-am primit, l-am găsit prins pe paltonul meu, nu știu cine l-a pus acolo și chiar de-aș ști, tot nu i-aș spune, să-i fie rușine că mă-ntreabă așa ceva și să-i fie rușine și pentru ce a făcut, că de-ar ști cum e să stai acolo, în clasă, și să te tot uiți la paltoane, așteptând să vezi dacă tu ai primit ceva, când toate celelalte au primit deja, atunci n-ar face asta, și, poftim, acum a stricat totul, acum știu că-i adevărat ce se spune despre ea, că e nebună la cap, a înnebunit, dar chiar și așa să-i fie rușine.

Vocea îmi tremură, îmi vine să plâng, nu vreau să plâng, totuși îmi dau lacrimile, strâng din dinți, nu vreau să-mi curgă lacrimile, nu vreau să le vadă Bunica, însă pe obraz, încet, a și început să mi se rostogolească o lacrimă.

Deodată Bunica îmi dă drumul, nu mai plânge, nenorocito, îmi zice. Acum vocea ei e blândă, intonația e aproape ca a Mamei, atât intonația, cât și vocea, ea începea întotdeauna să mă consoleze astfel, nu mai plânge, nenorocito, îmi spunea în timp ce mă lua în brațe, iar eu începeam să plâng și mai tare și atunci Mama mă mângâia pe creștet și pe ceafă și pe spinare și eu îmi îngropam fața în părul ei, șuvițele ei de păr mi se lipeau de obraji, eu îi inspiram parfumul părului, o îmbrățișam și o ascultam cum începe să fredoneze un cântec, întotdeauna același, cântecul meu de leagăn din copilărie, despre pasărea cu picioare galbene și aripi albastre, care stă și așteaptă mereu, doar așteaptă mereu.

Bunica nu mă ia în brațe, mă ia numai pe după umeri, atingerea ei e moale, aud cum începe să fredoneze și ea cântecul despre pasărea cu aripi albastre, ce mai pasăre, ce mai pasăre, desfac pumnul, resturile mărțișorului cad pe masa din

bucătărie, întâi bucățile de hârtie aurită, apoi și bila de sticlă crăpată. Bunica întinde mâna încet, gestul ei nu exprimă furie, ci doar o mare-mare tristețe, cu unghia degetului arătător începe să rotească și să împingă de colo colo pe mușama peticele de hârtie aurită, bucățile mărțișorului se adună laolaltă, ea le sucește, le apropie, hârtia foșnește, încetul cu încetul steaua se întregește, Bunica lasă la urmă bila de sticlă, atunci întind și eu mâna și o așezăm împreună în mijlocul mărțișorului.

Bunica oftează, bineînțeles că eu n-aveam de unde să știu, îmi zice, cum aș fi putut să știu? Pentru mine steaua asta e un simplu mărțișor, însă pentru ea e steaua galbenă, pentru ea și cu siguranță și pentru cel care mi-a prins-o pe palton, a mai văzut ea din astea, nu credea c-o să-i fie dat să mai vadă vreodată una.

Mă uit la hârtia ruptă, la colțurile stelei, gura mi s-a uscat, în cap îmi bâzâie cântecul, ce mai pasăre, ce mai pasăre.

În liniștea care s-a lăsat, Bunica începe să vorbească. Vorbește sec și sacadat, obligându-te s-o asculți.

E primăvară, ziua în care pe paltoane au apărut stelele galbene, hop-țop, de la o clipă la alta, iată-le deodată acolo. Mergi pe aleea dintre copaci și-ți iese în cale cea mai bună prietenă a ta, poți s-o recunoști de departe după paltonul ei vișiniu, singură și l-a cusut, din tafta lucioasă, e foarte frumos, în stil franțuzesc, Bertuka văzuse modelul, purtat de o actriță, într-o revistă de modă, de-acolo l-a copiat.

Bertuka nu umblă ca de obicei, nu, merge împleticindu-se și adusă de umeri, se vede de la o poștă că-i necăjită, are și părul despletit, deși de obicei și-l poartă strâns în cocuri înalte și

severe, iar când ajunge lângă tine, parcă nici nu te vede, vrea să treacă mai departe, se joacă cu părul ei, răsucindu-și o șuviță pe degete, pare dezorientată, te oprești, o întrebi, ce ai, draga mea Bertuka?, dar Bertuka nici măcar nu vrea să se uite la tine și nici să se oprească nu vrea, spune doar că nimic și dă să plece mai departe, atunci tu o prinzi de cot și o întrebi încă o dată, ce ai, ce s-a întâmplat? și atunci Bertuka se uită în sfârșit la tine, are fața cenușie și spune, ridicând din umeri, că totul, și de la gestul ăsta pletele i se revarsă peste umăr, pe spate, și atunci vezi pe pieptul ei steaua, e din satin galben, tivit cu grijă de jur împrejur. Când își dă seama la ce te uiți, vrea s-o ia la fugă, dar tu o ții încă de braț și te răstești la ea să stea locului, o rogi insistent să nu plece, o tragi spre tine și atunci Bertuka se oprește, vă așezați pe o bancă, acolo, la marginea aleii, ați mai stat de multe ori acolo și odinioară, dar acum e altceva, acum rămâneți tăcute un timp, și atunci Bertuka spune deodată că a crezut că dacă o tivește frumos, cu broderie pe margini, atunci o s-o poată îndrăgi, atunci n-o s-o mai doară atât de mult că trebuie să și-o pună-n piept, însă degeaba a lucrat atâta, tot aia înseamnă, și n-ar fi crezut că din cauza acestui petic de cârpă oamenii o să se uite altfel la ea, dar se uită altfel, a simțit-o când a trecut prin centru, toți se uitau altfel la ea, toți, până și tatăl tău, care o saluta întotdeauna, acum n-a salutat-o, ci s-a uitat la ea într-un fel cum nu se mai uitase niciodată până acum.

Atunci tu vrei să-i zici că nu-i adevărat, că-și închipuie numai, precis că-i din cauza atacului cerebral pe care l-a suferit, nu se poate ca Tăticul tocmai pe ea să n-o salute, dar nu ești în stare să i-o spui, o iei numai pe după umeri și-i zici să nu plângă, deși Bertuka nici măcar nu plânge, doar stă acolo, pe bancă, jucându-se cu un colț al stelei, și dintr-odată se apucă să vorbească, glasul

ei e neted și rece ca sticla, spune că știe c-o să-i ridice, și pe ea, și pe Miklós, și pe Bátykó, și pe părinții ei, pe toată familia ei, pe toate rudele lor și pe toți ceilalți, o să-i ia și o să-i ducă să-i extermine, toată noaptea i-a auzit pe părinții ei vorbind numai despre asta, ziceau că-s doar zvonuri, dar sigur nu-i așa, fiindcă și Bátykó a zis că-i adevărat, că el de-aia s-a refugiat din Polonia aici, pentru că acolo deja s-a întâmplat ceea ce aici doar urmează să se-ntâmple, și nimeni n-a vrut să-l creadă, însă ea știe că Bátykó are dreptate, pentru că ea visase deja toate astea. Bertuka tace, atunci tu vrei să-i spui să nu-i fie teamă, că n-o să li se întâmple nimic rău, însă nu poți să-i spui nimic, doar stai acolo, alături de prietena ta cea mai bună, taci și vezi cum degetele ei se joacă cu steaua, unghiile ei zgârie tivul brodat, din care iese un fir de ață, apoi încă unul. Bertuka începe să vorbească din nou, e nebunie curată, zice, deși ea știe că totul s-a terminat, în momentul ăsta cel mai mult o doare faptul că a trebuit să-și coasă steaua asta pe palton, pentru că materialul din care e făcut paltonul are țesătura atât de compactă și de fină, încât o să păstreze pentru totdeauna urma acului.

Bunica amuțește, mie încă îmi sună în urechi cântecul, se împletește cu vorbele Bunicii, am senzația că mie mi s-au întâmplat toate câte mi le-a povestit, văd cum zboară șuvițele negre peste umăr, dezvelind colțul stelei, tivit cu fir auriu, simt sub palmă mâneca netedă și rece a paltonului, văd urma acului în stofa de culoarea vișinelor coapte.

Vreau să întreb ce s-a întâmplat după aceea, dar nu pot vorbi. Îmi amintesc cum veneam pe alee în paltonul meu ponosit, mă uit la steaua ruptă și refăcută, care stă acolo, pe mușama, și nici eu n-o mai pot privi ca pe un simplu mărțișor,

întind mâna, o mătur de pe masă, aud cum bila se lovește de rogojina de pe perete, apoi cum cade pe podea, rostogolindu-se undeva sub lada de zestre.

Bunica zice că a vrut s-o conducă pe Bertuka acasă, însă Bertuka n-a lăsat-o, a vrut să rămână singură, a rugat-o s-o lase în pace. Atunci ea s-a ridicat și a plecat, dar la capătul aleii s-a oprit, s-a uitat în urmă și a văzut cum Bertuka stă în continuare pe bancă, stă cu fața la soare și ochii închiși, cu palmele lipite de pântec și legănându-și picioarele, pe pieptul ei, în dreptul inimii, steaua luminează galben.

Bunica se uită în gol, are mâna dreaptă întinsă pe masă, degetele ei încep să se miște, bate cu ele în mușama, pierdută în gânduri, un tatam-tatam rapid, ca zvâcnetul unei inimi.

paisprezece

Ieșind de la școală, o iau către casă, bălăngănindu-mi ghiozdanul în mână. Pe elasticul din păr îmi clinchetesc discret clopoțeii de argint. Sună la fiecare pas și la fiecare pas sună altfel. De cum am ieșit pe poarta școlii, am scos câlții din ei, voiam să le aud glasul. Mi-am adus codița împletită în față, între sâni, dacă mă uit în jos, văd clopoțeii.

Aleea e pustie, doar pe banca de lângă statuie stă, ca de obicei, fotograful. Stă acolo în fiecare după-masă, chiar dacă e ploaie și frig, și se uită la teiul bătrân de două veacuri de la capătul aleii. În fiecare zi îl fotografiază o dată, dar numai o dată pe zi, mai înainte se uită la el îndelung, așteptând să

prindă lumina potrivită. Știu asta pentru că mi-a povestit o dată. L-am rugat să-mi arate barem o fotografie, dar mi-a zis că nu se poate. Fetele de la școală zic că-i nebun și că nici măcar film în aparat n-are.

Îl salut, mă salută și el. Îmi zâmbește, îi zâmbesc și eu. Trec pe lângă el, balansându-mi ghiozdanul în mână înainte și înapoi. Îmi arunc coada de păr peste umăr, în spate, așa clopoțeii sună altfel, cu o octavă mai jos.

Fac vreo zece pași, când mă strigă pe nume.

Mă-ntorc, el s-a ridicat de pe bancă, stă cu aparatul în mână, o cutie mare și neagră, cu două obiective suprapuse. O îndreaptă spre mine, țac-țac, m-a și fotografiat.

Zice să stau locului o clipă, între timp îmi mai face o poză.

Stau locului, el iar îmi face o poză.

Zice să vin către el, dar să-ntorc capul și să mă uit peste umăr la teiul secular, mă pozează iar.

Nu mă uit la tei, dar fac un pas spre el, îi zic să înceteze, ridic ghiozdanul ca să-mi acopăr fața, mă pozează. Simt că roșesc, obrajii-mi iau foc. Las ghiozdanul jos, îi spun că-l rog din toată inima să nu.

Fotograful lasă aparatul jos.

Zice să nu mă supăr, dar n-a avut încotro, nu s-a putut abține, trebuia neapărat să mă fotografieze. Pentru că sunt foarte frumoasă, de-aia, zice. Iar mi se înfierbântă obrajii, da' de unde, îi zic.

Fotograful zice că ba da. Zice c-o să văd când o să-mi arate pozele. Peste o zi, două, după ce va developa filmul și va mări fotografiile, atunci o să văd.

Îi zic că nici măcar n-are film în aparat, o știe toată lumea.

Fotograful zice să stau nemișcată, ridică aparatul, mă fotografiază.

Am o față foarte frumoasă, așa zice el. E foarte frumos felul cum îmi sclipesc ochii. Deci trebuie imortalizați.

Îmi zice să-l cred pe cuvânt și că mai târziu, când voi fi bătrână, o să mă bucur să am o fotografie de pe vremea când eram fetiță.

Îi zic că am trecut de treișpe ani, nu mai sunt o fetiță. I-o zic tare și răspicat, aproape strigând, mâna mi se încleștează pe mânerul ghiozdanului, îmi trece prin cap să-i sparg aparatul de fotografiat, să-l lovesc cu ghiozdanul peste mână.

Fotograful zice să nu-l înțeleg greșit. Sigur că nu mai sunt o fetiță. Păi, sigur că nu. Mă fotografiază iar.

Îi spun să înceteze odată, ridic ghiozdanul ca să-l pocnesc în cap.

Fotograful se ferește, face un pas într-o parte, bine, bine, o să-nceteze, zice, imediat o să-nceteze, dar mai întâi mă roagă foarte-foarte frumos să-i fac hatârul și să-mi despletesc părul, că ar vrea să mă fotografieze o dată și cu părul despletit.

Ce-și închipuie, îi zic, nu se poate, nici vorbă, dar atunci simt că mă apucă de coadă, o trage spre el, o durere ascuțită mi se propagă prin firele de păr până în creștet.

Strig la el că mă doare, mă doare foarte tare, să-mi dea drumul imediat.

Fotograful nu zice nimic, îmi ține cosița cu ambele mâini, degetele lui umblă printre clopoței, caută să-mi scoată elasticul din păr.

Aparatul de fotografiat îi atârnă de o curea la gât, cele două obiective mă privesc ca doi ochi pe un profil de om.

Îmi las ghiozdanul, cu o mână îmi apuc coada, o țin strâns, ca să n-o poată trage atât de tare, cu cealaltă încerc să-i desfac degetele încleștate pe elasticul din păr, aud cum se ciocnesc clopoțeii din biluțele de pe elasticul pe care-l ține în palmă și începe să mi-l scoată din păr. Îi las în pace mâna, îmi las și coada, îmi înfig cu putere toate cele zece unghii în pielea lui și-l zgârii cât pot de tare. Fotograful scoate un strigăt, își retrage repede mâna, elasticul e acum la el în palmă, împreună cu câteva fire din părul meu, parcă mii de ace fierbinți m-ar înțepa în creștet și în ceafă, dar nu-mi pasă, văd elasticul la el în mână, mă reped să i-l iau, degetul mare mi se agață în el, îl trag spre mine, să mi-l dea înapoi, strig. Elasticul se întinde, clopoțeii încep din nou să sune, apoi se rupe, alunecă printre degetele fotografului, cade pe jos, biluțele se risipesc pe asfalt.

Na, poftim, uite ce-ai făcut! strig la el, mă pun în genunchi, încep să mătur cu ambele mâini biluțele spre mine, clopoțeii încep să zdrăngăne pe asfalt, iar eu, după cum sună, știu că sunt toți, că nu s-a pierdut nici unul.

Fotograful stă lângă bancă, își ține aparatul în mână, e palid la față. Îmi spune să nu mă supăr, că n-a vrut asta.

Îmi vâr în buzunar elasticul de păr și clopoțeii sferici, mă ridic în picioare.

Fotograful zice din nou că-i pare foarte rău, pe cuvânt că-i pare foarte rău. Pe mâna lui, acolo unde l-am zgâriat, au apărut o mulțime de bobițe de sânge.

Îmi apuc cu o mână cosița de capătul de sus, de la ceafă, iar cu degetele celeilalte mâini, răsfirate în chip de pieptăn, încep să-mi despletesc părul.

Fotograful își privește mâna de parcă abia acum ar fi observat zgârieturile, scoate un icnet, și-o duce la gură.

Mă despletesc, merge repede, șuvițele îmi alunecă reci printre degete.

Termin cu despletitul, îmi scutur capul, mă uit la fotograf. Aștept.

Fotograful își scoate mâna din gură, se șterge de pantaloni, apoi ridică aparatul.

Privesc pe lângă el, în sus, la coroana teiului, lăsându-mi capul ușor pe spate. Zâmbesc.

În credențul din bucătărie e o față de masă pe care n-o scoatem niciodată. E albă, netedă și răcoroasă la pipăit, o ating în treacăt ori de câte ori deschid credențul. O dată mă vede Bunica, mă întreabă la ce visez acolo cu ochii deschiși.

La nimic, îi spun, numai că fața asta de masă e atât de netedă, parcă mă-ndeamnă să-mi trec mâna peste ea. O întreb, de ce n-o folosim niciodată?

Bunica zice, pentru că nu-i o față de masă obișnuită, ci una pentru făcut ștrudel.

Mă cheamă lângă ea, întinde mâna, își depărtează degetele, îmi spune să-mi lipesc palma de a ei, ia să vedem dacă-s destul de mare pentru asta. Cu cealaltă mână își scoate lanțul de argint de la gât.

Palma Bunicii e rece, iar pielea, întinsă și foarte moale.

Mâna mea e aproape cât a ei, numai că eu n-am unghiile atât de lungi.

Bunica își apasă palma de a mea, uitându-se în ochii mei. Mă întreabă dacă îmi place vreun băiat.

Îi spun că nu, dar simt că roșesc.

Bunica îmi zice să nu mint. Înfășoară cu o mână lanțul de argint peste palmele noastre lipite, apoi, apucându-l de medalionul în formă de șopârlă, începe să-l tragă încet printre degetele noastre lipite.

Zalele mărunte de argint îmi freacă ușor pielea sensibilă dintre degete, mă gâdilă plăcut, mă trece un fior.

Bunica mă întreabă dacă-i frumos băiatul.

Dau din cap, îi șoptesc că da.

Bunica mă întreabă cum îl cheamă.

Nu-i răspund, nici nu mă gândesc la numele lui, mă gândesc la cu totul altceva, că stau în leagănul de sub nuc, mă legăn cu capul dat pe spate, uitându-mă la coroana lui.

Bunica trage încet lanțul printre degetele noastre, mă întreabă dacă și el mă place.

Îi spun că nu știu.

Bunica scoate încet lanțul dintre degetele noastre, îmi spune că dacă i-ar plăcea de mine, mi-aș fi dat eu seama. Apoi îmi spune că e timpul să mă-nvețe să fac ștrudel. Dar mai întâi să merg la baie și să mă spăl pe mâini. Temeinic.

Când mă întorc în bucătărie, fața de masă e deja întinsă. Bunica îmi zice s-o ajut s-o aranjăm, ca să stea exact pe mijlocul mesei.

Apuc fața de masă de două colțuri, ea la fel, o ridicăm, abia atunci observ cele două ouă așezate pe ea, unul alb și unul maro. În timp ce aranjăm fața de masă, ouăle se ciocnesc unul de altul, Bunica le așteaptă să se rostogolească până în mijloc, apoi dăm drumul pânzei, lăsând-o să se așeze foșnind pe masă.

Îmi zice să iau ouăle de-acolo, între timp ea o să meargă în cămară să aducă planșeta pentru frământat, untura, făina și oțetul.

Iau ouăle în palmă. Pe fiecare ou e scris cu creion chimic câte un cuvânt. Pe cel alb, bucurie. Pe cel maro, tristețe.

Bunica pune o grămăjoară de făină pe planșetă, îi face o groapă în mijloc apăsându-și pumnul în ea, îmi zice să sparg ouăle acolo. Întâi pe cel alb. Între timp ea pune o lingură mare de untură în făină.

Sparg ouăle în craterul movilei de făină, au gălbenușul de un portocaliu intens, mă văd oglindindu-mă într-unul împreună cu peretele bucătăriei, împodobit cu o mulțime de farfurii colorate. Bunica varsă oțet peste ele, imaginea se tulbură.

Bunica îmi zice să încep să frământ aluatul, dar în timpul ăsta să nu mă gândesc la băiatul ăla. Pot să mă gândesc la orice altceva, numai la el, nu.

Mă apuc de frământat, la început făina se împrăștie, apoi mi se lipește de degete, apoi începe să se lege, frământ, aluatul e răcoros, se încălzește treptat. Bunica se uită la mine cum lucrez, îmi spune, mai tare, mai cu forță.

Lucrând din încheietură, apăs cu palma bulgărele de aluat pe planșetă, îl rostogolesc, apropiindu-l și îndepărtându-l ritmic de mine.

Mă încălzesc. Nu mă gândesc la nimic, frământ.

Deodată simt că Bunica mă ia pe după umeri, zice că-i bine, acum ajunge. Las aluatul, e neted și mătăsos. Mă uit la Bunica, o picătură de sudoare mi se prelinge pe obraji, cade pe lemnul planșetei.

Bunica zice că nu-i nimic. Și ei i s-a întâmplat uneori să frământe aluat plângând.

Vreau să-i spun că eu nu plâng, dar e mai bine să tac.

Bunica acoperă aluatul cu un șervet, zice, acum să-l lăsăm să se odihnească.

Între timp facem umplutura. Strecurăm compotul de cireșe din două borcane, amestecăm fructele cu nucă măcinată.

Aluatul e plin de bule de aer. Asta e, zice Bunica, așa trebuie să fie. Presară făină peste fața de masă, desenează în ea cu degetul mare un model întortocheat, îl recunosc, trei lalele cu tulpinile unite, cum se brodează pe pernele ornamentale. Bunica așază aluatul în mijlocul desenului. Îmi ia mâna și, apăsându-mi palma peste aluat, începe să-l mângâie încet, îndrumându-mi mâna de parcă l-aș mângâia chiar eu. Aluatul începe să se subțieze, pulsându-mi cald sub palmă.

Bunica îmi eliberează mâna, trece de cealaltă parte a mesei. Zice să fac exact ca ea, de parc-aș fi imaginea ei într-o oglindă.

Își bagă mâna pe sub aluat, începe să-l întindă. Îmi bag și eu mâna, trag aluatul spre mine. Face un pas lateral, fac și eu, ne plimbăm încet în jurul mesei, tragem de aluatul care se subțiază tot mai mult, mergem tot roată-roată, mâinile încep să mi se vadă prin foaia de aluat, continuăm.

Palmele mi se mișcă pe sub aluat pe fața de masă presărată cu făină, tot fac câte un pas spre dreapta, ridic foaia de aluat cu dosul palmei, la fel ca Bunica, acum foaia e foarte subțire și translucidă, ca o sticlă lăptoasă, aproape mată, văd prin ea urmele lungi, sinuoase, cu noduri și vârtejuri, lăsate de palmele noastre în făină. Bunica îmi zice să nu mă uit, c-o să amețesc, dar e prea târziu, simt cum bucătăria se-nvârte cu mine, foaia de aluat unduiește, vălurește, îmi vine în minte numele băiatului, numele și chipul lui, pielea lui albă, mă împiedic de colțul mesei, foaia de aluat nu se rupe, dar începe să alunece de pe masă, Bunica scoate mâinile de sub ea, o prinde, punându-și palmele deasupra, îmi spune că mi-a zis să nu mă uit și să-i aduc odată umplutura aia.

Ridic bolul de porțelan, Bunica îmi face semn cu capul, îmi spune să pun umplutura pe aluat sub forma unei fâșii lungi. Pe sub palmele ei foaia de aluat se-nvolburează, vălurește.

Torn umplutura de-a lungul marginii aluatului, Bunica îmi zice că-i bine, îmi zâmbește, pronunță un nume: Iván. Ridică palmele, fața de masă se ridică și ea, unduindu-se, iar foaia de aluat se pune în mișcare, înfășurându-se de la sine peste umplutură și formând un sul gros, gata-gata să alunece de pe masă.

Atunci Bunica ia din bol furculița cu care am amestecat umplutura, o înfige în sulul de aluat, zice, acum trebuie s-o înțepăm bine din loc în loc, ca să nu crape la copt. Îmi întinde furculița, acum e rândul meu, zice ea.

Iau furculița, o înfig în aluat, o scot, o-nfig, iar o scot, aud cum Bunica îmi spune că drumul spre inima bărbaților trece prin stomac, însă nu prea mai sunt atentă la ce zice.

Dimineața, lângă pachetul cu gustarea găsesc încă un pachețel pătrat, învelit în staniol. Știu ce conține și fără să-l desfac: trei bucăți din ștrudelul pe care l-am făcut ieri și un șervețel frumos de hârtie, cu păsări colorate pe el.

Bunica citește ziarul, sorbindu-și cafeaua din ceașca de porțelan pictată cu frunze portocalii, e în capot, din când în când ridică privirea, se uită cum îmi fac ghiozdanul.

Este o dimineață frumoasă, prin fereastra bucătăriei intră soarele, capacul ondulat de argint al zaharniței sclipește ca o apă.

Îmi bag în ghiozdan cărțile și caietele, apoi punga de plastic cu sendvișul cu miere și un măr.

Las la urmă pachețelul învelit în staniol, îl așez cu mare grijă peste cărți, ca să nu se turtească. Bunica se uită cum închid grijulie ghiozdanul. Îmi spune să fiu pe fază. Își lasă ceașca pe masă, se ridică, intră în baie.

Cât merg pe stradă, nu mă gândesc decât la pachețelul din ghiozdan, la ștrudelul din el, la cireșe și la nuca măcinată.

Deși Bunica nu mi-a spus, știu ce am de făcut. Trebuie să-l scot în pauza mare, trebuie să-l desfac și să-i ofer și lui Iván.

Îmi imaginez cum tresare la mirosul de zahăr vanilat, îmi imaginez cum se oprește în fața mea. Îmi imaginez cum se uită la pachetul desfăcut, apoi la mine. Mă întreabă ce am acolo.

Am să-i spun, ștrudel cu cireșe. Am să dau la o parte staniolul cu două degete, ca să vadă mai bine, cu cealaltă mână am să-i întind pachetul, întrebându-l dacă nu vrea și el.

Îmi imaginez cum ia o bucată, o duce la gură, mușcă din ea, eu mă uit cum o mestecă și apoi cum înghite. Mă uit la fața lui, la ochii lui, care răsfrâng pieziș lumina soarelui, de cele mai multe ori sunt pur și simplu doar căprui, însă acum joacă în ei ape verzi, duce degetul la gură, linge zahărul vanilat de pe el, atunci îi spun că-i făcut de mine. Nu-i spun direct că special pentru el, numai și numai pentru el, asta o s-o știe și fără să i-o spun, iar după felul în care se va schimba la față, am să știu că știe.

Și o să se uite la mine ca niciodată până atunci.

Și o să mă iubească la fel de mult precum îl iubesc și eu.

Zâmbesc, am obrajii fierbinți, simt o căldură-n gât, îi văd foarte clar chipul înaintea ochilor.

Merg pe alee, pe sub tei și salcâmi, iar când ajung la tufa crescută din trunchiul salcâmului tăiat, ca în fiecare dimineață, rup și acum o frunză.

Deja o țin în mână când mă străfulgeră gândul că nu trebuia.

Încep să repet formula magică învățată încă de la Mama, mă iubește, nu mă iubește, o zic o dată, apoi încă o dată, ar fi mai bine să arunc frunza, s-o las să-mi scape printre degete, însă nu mă îndur, încep să rup nervurile una câte una, continuând să repet formula, câte o variantă la fiecare nervură ruptă. Când ajung la teiul secular, simt un nod în gât, îmi vine să plâng, ghiozdanul mă apasă pe umeri, a mai rămas o singură nervură, rostesc cu voce tare ceea ce trebuie să rostesc, nu mă iubește, știu că-i adevărat. Ăsta-i adevărul, tot restul e minciună, minciună și înșelăciune.

Am ajuns la capătul aleii, sub teiul cel bătrân, mă apropii de el. Îi dau ocol, îmi arunc ghiozdanul în iarbă, mă pun în genunchi lângă trunchiul teiului, îmi înfig degetele printre rădăcini, scot o mână de pământ, apoi încep să sap cu ambele mâini, ca un câine, pământul e umed și negru. Groapa se adâncește repede, mă opresc.

Deschid ghiozdanul, scot din el pachețelul învelit în staniol, îl așez în groapă, îl împing adânc de tot, până sub rădăcinile teiului.

Încep să arunc pământ peste el. Bulgării cad cu zgomot peste staniol, nu vreau să aud, repet în gând, mă iubește, mă iubește, mă iubește.

Netezesc pământul.

Mă ridic, îmi pun ghiozdanul pe umăr, îmi continui drumul către școală.

cincisprezece

Nu-i nevoie să consult harta, știu și fără ea unde sunt și pe unde trebuie s-o iau. Am trecut deja de două posturi de control, am în buzunar cei doi cai de plastic cu care nea Pali obișnuiește să marcheze posturile, mai trebuie să-l găsesc pe ultimul.

Mă opresc, dar nu scot harta de antrenament copiată la indigo de nea Pali, iar busola o ating numai prin materialul treningului, acum trebuie să știu direcțiile și fără ea. Adulmec în vânt, am în minte liniile negre, decolorate, de pe hartă. Trebuie să urc panta dealului, e undeva pe-acolo, printre copaci. După ce-l găsesc, mai trebuie doar să ajung înapoi la nea Pali și gata, pot să plec acasă.

Alerg printre tufe de alun, apoi urmez un fir de apă, ocolind pietre și rădăcini.

Firul de apă deviază puțin de la traseu, totuși îl urmez, pentru că duce sus, pe creasta dealului. Mă străduiesc să respir cum mi-a zis nea Pali, să inspir doar la fiecare al cincilea pas, dar nici atunci prea adânc, îmi țăcăne în cap ritmul învățat, ușor – ușor – ușor – ușor – adânc, funcționează, ajung sus fără să gâfâi.

Sus, pe deal, pădurea s-a rărit, zăresc de departe fularul tricotat, gros și roșu, legat de trunchiul unui copac, cel cu care nea Pali a marcat postul de control.

Alerg până acolo, ating scoarța copacului, mă opresc.

De fular atârnă o sfoară, de capătul ei, un cal maroniu de plastic cu un indian din plastic roșu în șa, are pene pe cap și un tomahawk în mână.

Iau calul, îl vâr în buzunar, lângă ceilalți doi. Ăia n-au călăreți, doar șei goale.

Acum nu mi-a mai rămas decât să ajung cât mai repede înapoi la nea Pali. Îmi aranjez bluza de trening, ca să nu mă incomodeze caii din buzunar, îmi ating busola și încep să alerg.

Alerg de-a lungul crestei cu pantă lină, nu trebuie să mă concentrez prea mult pe respirație, apoi ajung pe povârniș, acolo se termină copacii, urmează o porțiune cu iarbă foarte uscată, îmi ajunge până la brâu.

Nu-mi place să alerg într-o iarbă atât de înaltă, nu vezi pietrele și crengile căzute, e lesne să te-mpiedici, însă acum nu-mi pasă, acum nu vreau decât să ajung cât mai repede înapoi, ca să mă pot duce în sfârșit acasă. Simt că șosetele îmi alunecă pe pulpe, le ignor, mă aplec în față, las inerția să-și facă treaba, alerg până când aud cum îmi plescăie pantofii prin solul noroios, la poalele dealului pământul e mereu îmbibat cu apă. Aici iarba nu mai e atât de înaltă, ajung pe drumul asfaltat, alerg pe el până la potecă, după care am și ajuns la vechiul manej.

De cum mă vede, nea Pali se ridică, închide cartea, o pune înapoi în ladă, lângă celelalte. Zice că am scos un timp bun, îmi întinde găletușa, bag mâna în buzunar, arunc caii în ea. Nea Pali își bagă nasul în găletușă, dă aprobator din cap, e-n regulă, sunt toți trei aici, pentru azi ajunge atât.

Salut, dau să plec, dar atunci nea Pali zice că unde mă grăbesc, să stau puțin locului, și mă întreabă ce obișnuiește să-i întrebe pe toți după fiecare antrenament, dacă n-am văzut nimic deosebit sau ciudat pe traseu, oameni sau săpături noi, orice. Îi spun că nu, nimic, dau să plec, dar nea Pali mă oprește iar, unde mă tot grăbesc, ia să mă uit ce-am la picior. Șosetele

mele au alunecat până la glezne, sunt pline de scaieți, nea Pali zice c-o să fie o distracție pe cinste până scot toți spinii ăia minusculi, dar mai întâi să-mi suflec eu frumușel pantalonii până la genunchi.

Îi suflec, nea Pali îmi face semn să pun piciorul pe marginea lăzii cu cărți. Văd că am pulpele pline de puncte negre. Căpușe, zice nea Pali. Trebuie scoase repede, înainte de-a se umfla de sânge.

Ating cu mâna unul din puncte, e mai mic decât gămălia unui ac și e tare, de parc-ar fi din plastic. Mi se face așa o greață, că mă apucă amețeala.

Nea Pali mă apucă de cot, zice că nu trebuie să intru-n sperieți chiar așa, numai de m-aș vedea, sunt albă ca varul, păi, eu n-am mai avut niciodată căpușe?

Scutur din cap că nu. Nea Pali zice că dacă-i așa, atunci am avut mare baftă până acum, dar nu trebuie să-mi fie frică, o să-mi arate el cum se scot, și deja are briceagul în mână. Când îl văd, vreau să-mi retrag repede piciorul, însă nea Pali mă ține de gleznă, fără frică sau mofturi, prințeso, că nu-i mușcătură de șarpe, zice, între timp briceagul scoate un clic când îi iese la iveală lama zimțată, o să fie rece, zice el în timp ce mi-l trece peste piele, apucând una din căpușe între doi zimți, cuțitul chiar e rece, mă trec fiorii, nea Pali apasă cu unghia degetului mare pe căpușă, ridicând în același timp lama cuțitului. Căpușa îmi sare de sub piele, în urma ei rămâne o pată mică, roșie. Așa-i că nu doare? mă întreabă nea Pali, nu-i nici cât o pișcătură de purice, zice, apoi începe să le scoată, una după alta, și pe celelalte.

Când termină, pulpa mi-e plină de buline roșii.

Nea Pali îmi pune briceagul în mână, zice să mi le scot singură la celălalt picior. Iar acasă să cer de la Bunica spirt mentolat și să-mi fac o frecție cu el și sigur n-o să pățesc nimic, o să văd. N-ai ce-i face, ține și asta de orientarea sportivă. Însă un lucru e sigur, trebuie că am sângele tare dulce dacă mă iubesc căpușele în halul ăsta, pentru că rar vezi atât de multe bestii din astea mici la un loc.

Îmi mai zice, când ajung, să mai arunc o privire prin casă, poate dau totuși de harta aia. Acum chiar ar avea mare nevoie de ea, pentru că trebuie să caute ceva și nu crede că altfel ar putea găsi vreodată ce caută.

Bunica are nu un fier de călcat, ci trei, le ține înșirate pe raftul din cămară. Are două electrice care sunt absolut la fel, al treilea e din fier negru, n-am mai văzut niciodată așa ceva. Are și mânerul din fier, din fier și lemn de nuc înnegrit, e greu, la vârf are un mic cioc cu ornamente, dacă-l apuci, poți ridica placa de metal din capătul celălalt, cel teșit. E ca o ghilotină în miniatură, scârțâie când o ridic. Când bag mâna înăuntru, cotrobăind prin întunecimea cu miros de funingine, simt că marginea are într-adevăr un tăiș.

Pe sub degetele mele foșnește ceva, o apuc și o scot. E o țigară uscată, prin foiță se simte pulberea de tutun dinăuntrul ei. Îmi vin în minte țigările dosite ale Tatei, pe care le ascundea pe după tablouri, ca să aibă ce găsi dacă rămânea în pană de țigări. Când reușea să facă rost de mai multe, îmi dădea și mie câteva ca să le ascund bine, să nu le găsească ușor și să se bucure de ele atunci când toate celelalte se vor fi terminat.

Țigara asta e însă mai lungă și mai subțire decât cele fumate de Mama și de Tata, și foița este mai subțire și mai uscată, aproape că se văd firele de tutun prin ea. O frământ ușor între degete, îmi aduc aminte de ultimele trei țigări pe care le-am ascuns, încă mai trebuie să fie acolo, sub cada din baie, în bucata aia de tub Bergman astupat cu un dop de plută, singura ascunzătoare pe care am născocit-o eu și singurul loc unde nici Tata, nici Mama nu le-au găsit niciodată.

Învârt țigara între degete, literele aurii imprimate pe filtru se rotesc, contopindu-se, țigara emană un praf fin cu miros de tutun mentolat, mă gândesc că Bunica nu fumează, deci țigara asta ascunsă în fierul de călcat nu poate fi decât a Bunicului.

N-am fumat niciodată, însă acum încerc să-mi închipui cum ar fi. Pun țigara în colțul gurii, îmi imaginez cum o aprind. Trag din ea, gura mi se umple de un praf amar, cu gust mentolat, limba mi se usucă, devine aspră.

Tușesc, vâr țigara înapoi în fierul de călcat. Când îmi scot mâna din el, placa de metal cade la loc singură, cu un pocnet strident.

Tabachera Bunicului stă în castronul de porțelan de pe comodă. Este din argint, pe capacul ei, tolănită pe diagonală, e o șopârlă cu spatele din piele intarsiată, îmi place s-o ating, să-mi trec degetele peste micile adâncituri ale solzilor. Pare să fie piele de șopârlă sau de crocodil. Stă întinsă, cu ochii închiși, înainte de-a o atinge, îmi imaginez mereu că va începe să se miște, că va deschide ochii și îmi va zgâria ușor pielea cu ghearele ei mici, va trece în fugă peste mâna mea, mi se va strecura printre degete, vârându-mi-se în palmă.

Știu că tabachera e goală, totuși o deschid. În interior, un șiret elastic, negru, întins peste fâșia ondulată din argint, cu

adâncituri care marchează locul țigărilor. În total în ea încap nouă țigări. Îmi trece prin minte că aș putea să mut aici țigările din fierul de călcat, dar știu că n-o voi face.

Lângă tabacheră se află și bricheta Bunicului, e din aramă, are mărimea unei cutii de chibrituri. Și pe ea se vede aceeași șopârlă cu solzi verzi, numai că asta nu-i din piele, ci e smălțuită, la pipăit se simte puțin mai caldă decât arama. Șopârla se încolăcește în jurul brichetei, mușcându-și propria coadă în locul în care se aprinde flacăra, are și dinți, mici și albi ca niște ouă de furnică. Șopârla asta ține ochii deschiși, niște buline galbene cât un vârf de ac, iar fix în mijlocul lor, punctul negru cât un fir de praf e mic de te dor ochii.

Apăs pe partea de sus a brichetei, arcul face un clic, capacul se deschide, fitilul negru și vertical iese la iveală. Apăs și rotița, scoate scântei galbene, fitilul se aprinde, arde cu flacără mare, sfârâitoare, în miezul flăcării joacă un minuscul punct negru, arată exact la fel ca ochii șopârlei.

Întind degetul, îl trec încet prin flacără. Nu mă arde, am impresia că nimic pe lumea asta nu se simte atât de neted.

Printre fotografiile Bunicului nu-s multe în care apare și el. Găsesc în cutie doar una, în care e singur.

E foarte tânăr, n-are ochelari, ochii lui îmi amintesc de ai Mamei, seamănă cu ea.

Bunicul stă mândru în vârful unui munte, ne face cu mâna. Privesc îndelung lanțul muntos din spatele lui, povârnișurile înzăpezite, fisurile din stânci, cerul senin, mă gândesc că acolo sus aerul e cu siguranță mai rarefiat, fiind atât de aproape de

cer. Poate că e mai greu să respiri, în schimb toate celelalte sunt mai ușoare. Trebuie să fie mai ușoare.

Mă uit la caietul de notițe al Bunicului, la dicționarul francez de buzunar, în husă albastră de piele, de lângă el. Este un dicționar complex, de patruzeci de mii de cuvinte, dar comprimat la dimensiunile unui pachet de cărți de joc, nici nu poate fi citit cu ochiul liber. În toc se mai află și o lupă dreptunghiulară, mare exact cât dicționarul, într-o ramă groasă din plastic negru, pe o latură a ramei e lipită o fâșie bombată de piele. Când stă în husă, alături de dicționar, parcă sunt două volume ale unei cărți.

Mă uit prin lupă, camera devine opacă, se deformează, eu mă gândesc la hartă și la locul unde ar fi putut s-o pună Bunicul. Îmi apropii lupa de liniile din palmă, mă uit prin ea la amprenta degetelor, la vârtejurile minuscule din centrul buricelor.

Biblioteca are rafturile protejate de geamuri de sticlă glisante și ocupă jumătate din peretele camerei mari. Cele două dreptunghiuri de sticlă alunecă anevoie pe șine, scrâșnesc când le trag, se și poticnesc, atunci îmi apăs palmele pe ele, încerc să le ridic puțin și apoi să împing, de cele mai multe ori reușesc.

Pe raftul de jos sunt ziare vechi, adunate în teancuri, aranjate după anul apariției, astea îmi plac cel mai mult. Au hârtia gălbejită și fragilă, miros a praf, deși nu sunt propriu-zis prăfuite. Sunt acolo și ziare vechi franțuzești, în care uneori găsesc cuvinte subliniate cu creionul sau însemnări pe margini. Recunosc scrisul Bunicului.

Bunica n-are nimic împotrivă să mă uit la cărți, însă nu-i place ca peste noapte să rămână locuri libere în raft, seara toate cărțile trebuie să fie la locul lor. Dacă eu uit, atunci le pune la loc ea, semne de carte nu pune, zice că n-am decât să țin minte pagina la care rămăsesem.

Într-unul din teancuri am găsit un roman foileton despre o dansatoare, pe ăsta îl citesc acum, e destul de incitant.

Mă apropii de bibliotecă, dau să-l iau, e acolo, printre celelalte teancuri care au titlul și anul apariției imprimate cu litere aurite pe cotor.

Ating sticla, încerc s-o împing, nici măcar nu se clintește din loc. Când mă aplec mai aproape de ea, într-un punct de pe sticlă apare o pată de abur, la început cred că-i de la răsuflarea mea. Întind degetul ca să desenez ceva în ea cu unghia, dar văd că nu reușesc, sticla nu e aburită pe dinafară, ci pe dinăuntru.

Mă trag un pas în spate, mă uit.

Pe sticlă se văd două pete ovale, înclinate și întrepătrunse, îmi aduc aminte de iarnă, de aburii albi ai răsuflării. Mă trag și mai mult în spate, petele încep să crească și să se extindă, din ele prinde contur o siluetă albicioasă, e ca și cum ar sta aplecată în dosul geamului, sprijinindu-se de el cu ambele mâini și lipindu-și fața de sticlă, într-o încercare de a vedea prin ea.

Prin albeață se întrezăresc cotoarele cărților, dar se mai distinge și o față, e fața unui om bătrân, cu o barbă de câteva zile. Are ochelari cu ramă groasă, îl recunosc, e Bunicul. La mine se uită, strânge pleoapele, poate că și clipește, apoi întoarce capul, se uită într-o parte, desprinzându-și mâna stângă de pe sticlă. Prima dată îi dispare palma, apoi și degetele, doar o pată mică, arătătorul, rămâne pe loc, mă uit la el, începe să se deplaseze în sus, spre ultimul raft, indicând o carte groasă

de la margine. Acum îi văd nu numai vârful degetului, ci și întreg brațul, și umerii, și toată silueta, se chinuie să se întindă cât mai mult spre ultimul raft, însă nu-l ajunge, doar câțiva centimetri îi mai lipsesc.

Mă apropii de sticlă, de îndată ce o ating, aburul dispare. Geamul e curat și atât de transparent, de parcă nici n-ar fi, îl simt călduț sub palme.

Îl trag într-o parte, acum alunecă lin pe șină. Întind brațul, nu ajung la ultimul raft, mă înalț pe vârfuri, n-ajung nici așa. Mă aplec, scot patru teancuri de ziare de pe raftul cel mai de jos, le pun unul peste altul pe podea, mă sui pe ele, ținându-mă de marginea raftului, întind iar brațul, nici acum n-ajung. Pun un picior pe raftul al doilea, numai vârful degetului are loc acolo, mă salt în sus, întind mâna, între timp mă gândesc că trebuia să iau un scaun, cu o mână mă prind de marginea raftului de sus, cu cealaltă încerc să scot cartea pe care mi-a arătat-o Bunicul, nu pot, mă întind și mai mult, reușesc să apuc cotorul cărții, trag de el, cartea nu se clintește din loc, trag în jos, cartea cedează, iese brusc din raft, teancurile de ziare îmi alunecă de sub picioare, știu că o să cad, sunt deja în cădere, îmi văd în geam fața speriată și pletele lungi care o încadrează fluturând.

Cad cu spatele pe covorul persan, căderea a transformat aerul captiv din plămânii mei în vapori fierbinți, simt că-mi explodează pieptul, încerc să respir, dar nu mai e aer, doar un abur fierbinte și alb, un ametitor abur alb, prin el văd cum cade, cu paginile desfăcute în evantai, cartea pe care mi-a indicat-o Bunicul, cade deschisă, aterizând apoi lângă mine, pe covor. Întorc capul, dintre paginile sale alunecă o broșură împăturită, cu marginile zdrențuite, îmi dau seama instantaneu

că e harta pe care nea Pali mi-a cerut-o de două ori până acum. Mă ridic într-un cot, spatele încă mă mai doare, mă uit la pagina de titlu a hărții zdrențuite și lipite cu scoci, pe ea, desenat cu cărbune, văd un băț cu câte o potcoavă la ambele capete.

șaisprezece

Suntem la ora de desen. La fosta mea școală n-am reușit niciodată să desenez cuburile și merele și nucile. Iar aici sarcina e și mai dificilă, profesorul de desen a aranjat o față de masă scrobită, din damasc alb, în chip de draperie în spatele fructierei. Ne zice să fim atenți la lumină, la lumină și la umbre, să desenăm astfel încât să pară că lumina ia naștere din umbre.

Nu în bănci stăm, ci în jurul meselor aranjate în semicerc, profesorul se plimbă prin spatele nostru și ne privește desenele.

Mă gândesc la Tata, cum mânuia el pensula și cuțitul de pictură și cum îl urmăream eu în timp ce lucra. Când eram doar noi doi acasă, mi se dădea voie să stau în camera mare, transformată în atelier, unde aveam un colț numai al meu, cu două păpuși și o casă pentru ele, ai cărei pereți i-am pictat împreună. M-am jucat foarte mult cu casa aia, păpușile aveau baie și în baie era și o oglindă, una adevărată, de buzunar, pe care mi-o cumpărase Tata și eu am lipit-o pe perete, iar în timp ce mă jucam, mă uitam în oglindă cum lucra el. Nu vreau să mă gândesc la Tata, prefer să mă gândesc la spațiul alb de pe hârtie.

Toți desenează, numai eu nu m-am apucat încă, mă uit la foaia de desen, e albă, îmi vin în minte făina presărată pe planșeta de frământat aluat și degetul Bunicii. Ridic de mai multe ori creionul, însă nu îndrăznesc să ating foaia cu el, nu vreau să las urme pe ea. Mai bine să rămână albă.

Merele verzi lucesc în lumină, mă uit în spatele lor, la faldurile draperiei, am impresia că văd un vârtej de întuneric în profunzimile lor.

Degetele mi se încleștează pe creion, îl ridic, încep să desenez. Mâna mi se mișcă, dar eu nu mă uit pe foaie, mă uit numai la vârtejul de negreală de-acolo, din adâncul damascului alb, arată ca o imensă pupilă a unui ochi imens ce pare că te pândește printr-o gaură. E acolo și se uită la mine. Mă vede și vrea ca și eu să văd asta.

Privesc. Mă doare încheietura mâinii, și antebrațul, și umerii mă dor, tot brațul mi-a înțepenit de durere, creionul apasă hârtia, saltă, hașurează, mă uit, întunericul e acolo. Nu e negru, ci gri, văd pupila și irisul și genele de deasupra lor, văd sprâncenele proeminente și arcul lor făcând loc nasului, văd întregul chip, e al unui bărbat, îi văd și gura, cu un mic surâs ironic în colțul ei, privirea îi e rece și severă. Pare cunoscut, cu toate că știu că nu l-am mai văzut niciodată. Mâna mi se pune în mișcare, acuși o să apară înaintea mea, pe hârtie.

Cineva mă strigă pe nume, e profesorul de desen, stă în spatele meu, pune mâna pe umărul meu, foarte bine, zice.

Mâna mi se oprește, nici creionul nu se mai mișcă. Mă uit la figura desenată pe jumătate, la ridurile ei adânci, pornite din colțul gurii. Se uită și profesorul de desen, e foarte bine, zice iar, ce fantezie debordantă ai. Ia mâna de pe umărul meu, vârful creionului lovește marginea foii, profesorul zice să continui,

dar fără să privesc dincolo de lucruri, acum nu mai trebuie să fac asta. Apucă foaia de un colț, mi-o smulge dintr-o singură mișcare de sub vârful creionului, pe hârtie rămâne o dâră groasă și neagră, ce taie în două fața pe jumătate desenată.

Foaia de hârtie foșnește când profesorul o întoarce, foșnește și când mi-o pune în față, cu partea albă deasupra, zice să mă uit la fructe, să mă uit la drapaj, acum trebuie să desenăm numai ce se află acolo, în realitate.

Mă uit la coala de hârtie, e groasă, dar desenul meu tot se străvede prin ea. Nu vreau să-l văd. Profesorul zice să încerc cu cărbune. Scoate din buzunarul interior al sacoului un creion negru, mai subțire decât creionul meu obișnuit și cu o mină foarte neagră. Curaj, îmi zice, depărtându-se de mine. Mă uit la mere, unul e puțin lovit, sus, lângă codiță, are o pată maronie de forma unui oval alungit. Mă uit la pată, gândindu-mă că dedesubtul ei carnea mărului s-a fleșcăit și s-a făcut maronie, când mănânc mere, primul lucru pe care-l fac e să scot părțile astea, le mușc și apoi le scuip pe jos.

Îmi vine în minte gustul acrișor al merelor de iarnă, știu că acum nu-i voie să te gândești la gusturi și miresme, mă uit la pată, la forma ei, nu-i voie să te gândești cu ce seamănă pata, nu seamănă cu nimic.

Apăs cu vârful creionului pe hârtie, încep să desenez pata, e doar o porțiune lovită a mărului, nimic altceva și nimic mai mult, e un măr și lângă el e un altul, sub mere, o farfurie din ceramică galbenă, în jurul farfuriei, damascul alb, drapat în falduri. Două mere pe o farfurie și o față de masă apretată, călcată și apoi șifonată, atâta tot.

Mă uit la mere, capătul unei codițe e puțin îngroșat, a rămas pe ea o fărâmă din coaja ramurii, lucește alb în lumina

puternică a dimineții. Desenez linii în jurul luminii, din negrul lor pregnant prinde contur forma fructelor, nu ridic privirea, stau cu nasul în hârtie, uitându-mă numai la degetele care țin creionul, la felul cum îl mișcă pe hârtie. N-am nevoie să ridic privirea, știu exact cum arată merele, știu exact cum arată farfuria, numai la linii mă uit. Parcă n-aș fi eu cea care mișcă mâna.

Când sună de ieșire, pe hârtia din fața mea au apărut merele, farfuria și câteva falduri din draperie. A ieșit bine. Mă uit, am obrajii fierbinți și inima-mi bate foarte repede, mai repede decât după alergare, din păr mi s-a desprins o șuviță, când o dau la o parte, simt cât de transpirată mi-e fruntea.

Profesorul de desen stă lângă mine cu o mapă mare de piele în mână, adună în ea desenele, deja le-a strâns pe toate, pe al meu l-a lăsat la urmă. Mi-l ia din față fără să se uite la el, foaia foșnește când o bagă în mapă, închide mapa, și-o pune sub braț, se întoarce cu spatele.

Îi întind creionul, îi spun, domnule profesor, creionul dumneavoastră.

Profesorul se oprește și, întorcându-se către mine, îmi spune că pot să-l păstrez. Și, în altă ordine de idei, zice el, marți la trei, după ore, sus, în sala de la mansardă, se ține cerc de desen și se așteaptă ca de-acum înainte să fiu și eu acolo. Nu așteaptă răspunsul meu, se întoarce și iese din clasă.

Nu mă uit după el, mă uit la vârful negru și tocit al creionului. Trebuie ascuțit.

Pe masa din cameră, în bolul mare de porțelan, alături de ghemul de ață, metrul și foarfeca mare de croitorie, stă un ghioc. E mare și țepos, are interiorul roz cu alb, iar gura îi e atât de largă, încât pot să-mi vâr în el și patru degete, ba chiar tot pumnul. Dacă-mi strecor numai inelarul, simt cum spirala se îngustează, n-am degetul destul de lung și nici destul de subțire, ajunge doar până la al doilea pas al spiralei, de acolo începe să se strâmteze foarte mult, încă îi mai simt curbura, însă degeaba încerc să-mi vâr degetul mai adânc, că nu reușesc, unghia îmi râcâie suprafața netedă din interior.

Dacă îl pun la ureche, la început nu aud nimic, apoi doar un șuier vag, venit de departe, care se amplifică, după un timp se potolește, apoi se amplifică iar, se potolește, se amplifică și iar se potolește. Nu pot să-l ascult multă vreme, fiindcă mă apucă durerea de cap, întotdeauna în același loc, radiază de la ceafă spre gât, apoi spre baza limbii, scurgându-se amară până în vârful ei, mă pișcă pe limbă, iute și sărată, de parcă aș simți acolo întregul vuiet ce sălășluiește în ghioc.

Știu că-mi face rău și totuși iau ghiocul în mână aproape zilnic, îi pipăi țepii cu degetele, îi mângâi suprafața brăzdată, îmi vâr degetul în el, mi-l apăs de ureche. În fiecare zi fac exact la fel.

Odată Bunica intră în cameră tocmai când vuietul se aude cel mai tare. Se uită la mine, așteaptă până iau ghiocul de la ureche, mă întreabă dacă știu ce ascult.

Îi zic că nu, dar în mod sigur nu e marea. Și nici zvâcnetul propriului meu sânge în urechi.

Bunica îmi ia ghiocul din mână, îmi zice că am ureche bună. Într-adevăr, sunetul acela nu-i al mării.

Ia ghiocul, îl duce la gură, închide ochii, suflă în el, văd cum i se umflă obrajii, i se fac roșii, ridurile din jurul buzelor i se netezesc, suflă și tot suflă aer în ghioc. Mă uit la ea, liniștea e profundă, nu se aude nici un sunet.

Deodată Bunica lasă ghiocul jos, deasupra buzei i-a apărut o amprentă roșie, lăsată de el, când deschide ochii, își pierde o clipă echilibrul, trebuie să se sprijine de colțul mesei. Pune ghiocul pe tăblia de sticlă a mesei, îl împinge spre mine. Mă uit la el cum lunecă pe suprafața din sticlă.

Prind ghiocul, îl ridic, mi-l apăs pe ureche. Aud de îndată un susur și îmi dau seama că nu-i obișnuit, nu, acum nu-i un susur, sunt mai degrabă șoapte, dar cuvintele nu se înțeleg.

Este o voce bătrână, nu-i a Bunicii, vorbește șopotit și repede, de parcă s-ar teme c-ar mai putea auzi cineva, și într-o limbă necunoscută, nu înțeleg o iotă, amuțește, apoi o ia de la capăt, e aceeași voce, la început mi se pare că repetă același lucru, însă nu, acum cuvintele capătă o noimă, e vorba de un sac, de cureaua care leagă sacul, cât de tare trebuia trasă, cât de tare trebuia strânsă, ca nu cumva să se desfacă și ei să scape din el, cât de greu a fost să care sacul până în pădure, nici n-ar fi crezut că pe cât sunt de mici, pe-atât sunt de grei, cât de greu a fost, cu toată oboseala aia, să sapi groapa și apoi cât de ușor să rostogolești sacul în ea, împingându-l cu piciorul, cât de greu a fost să arunci pământ peste el fără să te uiți, ca să nu vezi cum se mișcă pe sub pânza de sac, cât de ușor a fost apoi să netezești pământul, să arunci frunze uscate peste grămada proaspătă de pământ, cât de ușor a fost pe urmă să te duci acasă, să răspunzi la întrebările copiilor cu „nu știu, probabil rătăcesc pe undeva,

că de zile întregi nu i-a mai văzut nimeni“, și cum de-atunci nu a mai povestit nimănui asta.

Vocea se oprește din nou, apoi reia povestea în acea limbă necunoscută, însă acum înțeleg, vorbește invers, de la coadă la cap, începând de unde terminase mai înainte.

Las ghiocul pe masă, niciodată nu m-a durut capul în halul ăsta. Bunica se uită la mine, mă întreabă ce am auzit, totul este un vuiet prelung, abia îi mai disting vocea.

Îi spun că în pădure e o groapă, știu și unde, să mergem acolo, să dezgropăm sacul și să-l dezlegăm, dar în timp ce vorbesc, știu că-i prea târziu, mult prea târziu, mă uit la ghioc, dau să întind mâna, să-l apuc și să-l izbesc cu toată puterea de perete, însă Bunica e mai rapidă decât mine, îl ia iute de pe masă, ascunzându-l la spate, mă răstesc la ea să mi-l dea, să mi-l dea imediat înapoi, în vârful limbii durerea e ascuțită și acră.

Bunica zice că degeaba l-am sparge, tot n-ar mai ajuta la nimic. Cele auzite cu siguranță s-au întâmplat demult de tot. Cine știe, poate odată îmi va fi de folos și mie, poate și mie o să-mi pice bine să șopotesc în ghioc.

Scutur din cap că nu, gândindu-mă că degeaba îl ascunde Bunica de mine, eu tot o să-l găsesc. O să-l găsesc și o să-l fac țăndări.

Bunica zâmbește, zice, asta s-o crezi tu, poți s-aștepți mult și bine.

Sunt singură acasă, iau cu mine în grădină planșeta de desen, o grămadă de coli și creionul cu cărbune pe care mi l-a dat profesorul de desen. Dau o raită pe-acolo, mă uit cam ce aș

putea desena. Mă așez la masa din grădină, mușamaua de pe ea e udă, o băltoacă indică locul unde tăblia de tinichea a mesei are o adâncitură. Pun planșeta pe bancă, mătur cu palma apa din băltoacă, stropii scânteiază de parcă aș fi aruncat mărgele în iarbă.

E soare. Masa o să se usuce repede.

Mă uit la nuc, mă las pe spate, soarele îmi încălzește fața.

Frunzele nucului abia ce s-au ivit din mugurii fragezi, încă n-au îmbrăcat crengile, încă mai pot urmări cu privirea toate încrengăturile, până sus de tot, în vârf, până la ultima crenguță.

O mierlă se așază în vârful nucului, creanga subțire abia dacă se îndoaie sub greutatea ei. Cântă cu ciocul căscat spre cer, eu stau și o privesc.

Îmi iau încetișor planșeta, mi-o așez în față, nu mă uit în jos, încep să desenez, vreau să încep cu ciocul, caut să trasez o singură linie care să pornească de la cioc în jos, terminându-se la rădăcina copacului.

Mă uit la desen, văd că nu-mi iese, întorc foaia pe dos, încerc din nou, tot nu-mi iese, mototolesc foaia, iau alta, nici acum nu-mi iese, o întorc și pe asta, nici acum. Mai iau una, apoi încă una, mierla e tot acolo și tot mai cântă, văd linia, știu că dacă aș reuși s-o trasez așa cum o văd, după aia ar fi simplu, după aia aș începe să desenez de jos în sus, mâna mi s-ar mișca repede, sus-jos, sus-jos, iar în final și mierla, și nucul, și trunchiul, și coroana vor fi acolo, pe hârtie, cu tot ce trebuie, nu va lipsi nimic, printre crengi se va vedea lumina, iar dincolo de coroana nucului, cerul.

Încerc din nou, iar nu-i bine. La linie vreau să mă gândesc, nu la ideea că nu-i bine, nu la ideea că n-o să-mi iasă, nu la ideea că n-o să reușesc.

Linia trebuie să fie pregnantă. Văd cu ochii minții linia neagră care ar împărți foaia în două. O singură linie, dintr-o singură mișcare, capătul ei, pământul, punctul de pornire, mierla, închid ochii, mă-ntorc cu fața la soare, pe sub pleoape îmi joacă globuri verzi, violet, portocalii, mă pregătesc pentru mișcare, profesorul de desen ne-a spus că hârtia-i albă, cărbunele-i negru și gata, doar atâta e de știut, doar de atâta e nevoie pentru a fi fericit.

Cărbunele e pe hârtie, mișcarea, în mâna mea, știu deja că va fi bine, linia asta va fi bună, va fi așa cum trebuie să fie, știu că n-am voie să mă gândesc la asta, dacă va fi bună, nu trebuie să-mi pese, dacă nu va fi bună, atunci desigur că va trebui să-mi pese, faptul că e bună n-are importanță, important e să continui. Hârtia-i albă, cărbunele-i negru, profesorul de desen nu ne-a explicat ce înseamnă asta, trasez linia și, în timp ce din linii ia naștere trunchiul noduros, deodată înțeleg. Înseamnă că trebuie să fii prost când desenezi, trebuie să fii prost, nu orb și nu vanitos, doar suficient de prost pentru a accepta că o linie nu-i decât o linie, chiar dacă vrea să fie mai mult.

Liniile se împletesc, sfâșiind albul hârtiei precum crengile nucului cerul, mă simt ușoară, am înțeles ceva ce alții n-au înțeles, mi-a trecut prin cap să merg și să-l caut pe profesorul de desen, să-i spun că am înțeles și să-i arăt și desenul, și atunci el o să vadă că, într-adevăr, am înțeles lecția pe deplin.

Nucul e acolo, pe hârtie, seamănă cu o dansatoare cu o mie de brațe care tocmai a revenit pe pământ după un salt înalt, e încă în avânt, își strânge brațele pe lângă trup ca să nu cadă. Mă uit la copac, mă uit la desen. Acum nucul ăsta e al meu.

șaptesprezece

Azi, la ora de istorie, profu ne ascultă, până acum eu am scăpat. Trag cu ochiul la ceasul de pe mână pe sub mâneca puloverului, mai are timp să asculte doar un elev sau doi, însă nea Perdea, profu de istorie, răsfoiește îndelung catalogul, înainte și înapoi, filele îi foșnesc printre degete, toți stau amuțiți, nimeni nu îndrăznește să miște, nimeni nu vrea să fie ascultat, nici eu, de fiecare dată când întoarce filele, mi se face stomacul ghem, pentru că în catalog eu sunt ultima, nu acolo unde ar trebui să fiu după nume, mă uit cum degetele lui nea Perdea întorc filă după filă, acuși ajunge la ultima, în mod sigur pe mine o să m-asculte.

În timp ce nea Perdea răsfoiește catalogul, curentul iscat de filele întoarse îi răvășește șuvița lungă de păr, unsă cu ulei și pieptănată peste chelie. Știe toată lumea că de la asta i se trage și porecla, pentru că degeaba-i lipită cu grijă de scalp, nu-i acoperă defel chelia, arată ca o perdea trasă strâmb, iar pe sub ea pielea capului îi luminează ca atunci când soarele trece printr-o perdea. Urmăresc cum i se zbate șuvița de păr, îmi doresc să cadă și să acopere ochii lui nea Perdea. Știu că toți din clasă se uită la șuviță și toți își doresc același lucru.

Am avut de învățat Revoluția Franceză, n-am învățat, nici n-am deschis cartea, toată după-masa am fost afară, în grădină, încercând să desenez iar nucul, de data asta am stricat vreo sută de foi și tot nu mi-a ieșit.

Penarul mi-e în bancă, îmi bag ușurel mâna în el și îmi scot compasul, între timp nea Perdea studiază deja ultima pagină,

precis că numele meu îl citește, văd asta în privirea lui. Acuși o să deschidă gura, acuși o să-mi pronunțe numele.

Îmi apăs degetul mare pe vârful compasului, care îmi străpunge pielea, apăs mai tare, îmi intră adânc în carne, cu o durere ascuțită și fierbinte, îmi dau lacrimile, însă nici nu clipesc măcar, mă uit la mâna lui nea Perdea. Îmi doresc să lase ultima filă și să răsfoiască acum invers, de la coadă spre mijloc.

Dar nea Perdea nu trece de ultima filă, tot acolo se uită, în clasă e o liniște mormântală, toți își țin respirația, profesorul își umezește buzele, apoi vâră brusc mâna undeva pe la mijlocul catalogului, îl deschide acolo și strigă cu voce tare un nume, în același timp plesnește cu palma catalogul, un nor alb de praf de cretă se ridică de pe catedră.

Nu-i numele meu, nu mă interesează al cui e, important e că nu-i al meu. De pe celălalt rând de bănci se ridică în picioare un ochelarist cu părul negru, unul Gazsi și nu mai știu cum, încă n-am vorbit niciodată cu el, în pauze rămâne de multe ori în clasă, citește niște cărți groase, uneori citește pe furiș, pe sub bancă, și în timpul orelor.

Scot vârful compasului din deget, o durere ascuțită se propagă prin el, acum mă doare nu numai locul împunsăturii, ci tot degetul. Mă uit, văd cum apare o picătură mare de sânge roșu-închis. Îmi strecor cealaltă mână în penar, scot sugativa. Când mi-o apăs pe deget, picătura de sânge e atât de mare, încât aproape că mă văd în ea. Sângele îmbibă imediat sugativa, s-a și ivit pe ea o pată mare în formă de semilună. Îmi înfășor strâns degetul în ea, asta o să-mi mai aline durerea.

Între timp Gazsi zice lecția ca pe apă, vorbește fără întrerupere, revărsând un șuvoi de vorbe despre adunarea Stărilor Generale și Danton și Robespierre, atât de repede

vorbește, încât abia se-nțelege ce zice, nici nu mai sunt atentă. Desfășor încet hârtia sugativă de pe deget, nu mă mai doare și nici sânge nu mai curge, în locul înțepăturii a rămas doar un minuscul punct roșu. Îl frec cu arătătorul, știu că o să se mai vadă două-trei zile, apoi o să dispară fără urmă.

Deodată aud rumoare în clasă, Gazsi tace, nea Perdea se ridică de la catedră, se holbează la Gazsi, îl întreabă de unde a scos ceea ce tocmai spusese, fiindcă așa ceva nu-i scris în manual.

Gazsi înghite în sec, văd cum mărul lui Adam i se mișcă în jos și-n sus, apoi trage adânc aer în piept și începe să spună că dacă în c-c-c... aici se poticnește, nu poate pronunța cuvântul carte, parcă s-ar îneca sau i s-ar fi oprit mâncarea în gât, se schimonosește la față, se sprijină cu o mână de bancă, începe să zică iar și iar, c-c-c-a-r, nea Perdea coboară de pe podiumul catedrei, se îndreaptă spre el, îl întreabă, ce-i, băiete, nici să vorbești nu știi? Vrei să mă contrazici și nici măcar să vorbești nu știi?

Mâna lui Gazsi se încleștează pe colțul băncii, tace un timp, apoi o ia de la capăt, chiar dacă nu-i în manual, asta nu înseamnă că nu-i adevărat, zice el, adică mai degrabă strigă, cuvintele îi ies pe gură atât de exploziv, încât stropește cu salivă în jur.

Nea Perdea dă din mână, zice că atâta timp cât el e profesorul aici, nu niște puști căcăcioși de-a șaptea vor decide care e adevărul istoric, ei trebuie să tocească și să zică ce scrie în manual, frază cu frază, cuvânt cu cuvânt, e clar? Gata, destul, trei, stai jos.

Gazsi nu se așază, iese din bancă, n-n-u, el nu acceptă asta, zice, el știe toată Revoluția Franceză de zece plus, a și spus-o, iar

dacă t-t-t-rebuie – aici se poticnește iar, mi se pare că o să tacă, dar nu, se adună și continuă să vorbească –, atunci o mai spune încă o dată, toată clasa a auzit cât de bine a știut lecția, nu poate să ia trei.

La care nea Perdea zice, ba, cum să nu poată, el e profesorul aici și dă trei cui vrea el, dacă nu spune cum scrie în manual, atunci ia un trei și basta, sau un doi, ba chiar doi de doi, unul pentru că n-a știut materia și unul pentru obrăznicie. Dacă nu vrea un trei, poftim, îi mai dă o șansă, să-i spună lecția așa cum scrie în manual.

Nea Perdea își încrucișează brațele peste piept, se uită la Gazsi, degetele-i frământă nervos stofa sacoului.

Gazsi își umezește buzele, începe să vorbească cu greu, văd că-i e frică, probabil o să se și bâlbâie, până la urmă se adună și zice că nu-i pasă, poate să-l lase și repetent, dar el nici atunci n-o să mai recite chestiile alea din manualul comunist, comunist bătrân ce sunteți, să vă fie rușine!

Nea Perdea tresare, îl plesnește cu dosul palmei peste gură. De la avântul loviturii, șuvița de păr îi sare de pe frunte și-i cade peste ochi.

Gazsi se prăbușește peste bancă, sângele-i țâșnește din nas, bolborosește ceva, dar n-aud ce, pentru că în clipa aceea sună de ieșire.

Nea Perdea se-ntoarce într-o parte, cu o mână încearcă să-și potrivească șuvița pe frunte, cu cealaltă ia în grabă catalogul de pe masă și iese din clasă.

Sângele continuă să curgă din nasul lui Gazsi, cineva îi întinde o batistă. Și-o pune la nas, se așază, își lasă capul pe spate și îl sprijină de banca din spatele lui.

Sângele trece prin batistă, Gazsi tremură, pare că și plânge, băieții încearcă să-l consoleze, Gazsi le spune printre sughițuri să-l lase-n pace, că n-are nimic, să plece liniștiți, vine și el după ce i se oprește sângerarea. Băieții îl lasă, încetul cu încetul pleacă toți.

Mă ridic și eu, îmi apăs degetul mare de bancă, dar degeaba, nu mă mai doare. Mă uit la Gazsi, stă cu batista la nas, cu ochii închiși și cu capul sprijinit de banca din spate, mă uit la sângele care i se răspândește prin pânză printre degete, mă gândesc că de fapt eu trebuia să fiu cea ascultată.

Vreau să mă duc la el, să-i spun că-mi pare rău și că n-am vrut. Chiar fac un pas, podeaua îmi scârțâie sub talpă, atunci Gazsi deschide ochii, mă privește, știu că acum ar fi momentul să zic ceva, dar nu zic nimic, văd că are ochii umezi, și-i acoperă repede, întorcând și capul.

Mă întorc grăbită pe călcâie, clopoțeii din păr încep să sune, ridic mâna, îndes în ei câlții, apoi ies și eu cât pot de repede.

E pauza mare, merg să mă înscriu la biblioteca școlii. Olgi îmi spune că bibliotecara e foarte de treabă, trebuie neapărat s-o cunosc. Două luni a stat la spital și n-a avut înlocuitor, dar acum s-a întors.

Biblioteca e la etajul al doilea, deasupra sălii festive, intri în ea printr-o ușă mare de sticlă cu două canaturi. Ușa e deschisă. Când intru, bibliotecara tocmai toarnă apă fierbinte într-o ceașcă de ceai. Ridică privirea, mă vede și rămâne atât de șocată, încât își varsă apa peste mână, ceașca îi scapă printre

degete, căzând pe masă. Se uită la mine de parc-ar fi văzut un strigoi.

Are părul cărunt, tuns scurt, nu e alb, ci mai degrabă argintiu, însă asta n-o îmbătrânește deloc, rujul de pe buze pare că lucește mai roșu prin contrast. Are tenul foarte neted, ochii foarte albaștri, se uită la mine cu gura căscată, de parcă n-ar putea vorbi sau nu mai are aer, o șuviță lungă și ondulată de păr îi scapă de după ureche peste obraz, aproape că-i ajunge la bărbie.

Stă acolo nemișcată, uitându-se la mine, nu spune nimic, e liniște, numai din ceașca răsturnată curge apă fierbinte și aburindă pe covor. Mă uit la filtrul de ceai, alunecă încet pe pelicula de apă spre marginea mesei, știu că n-o să cadă.

Nu suport liniștea asta, trebuie să vorbesc, îmi spun numele. Bibliotecara se pune în mișcare, dă ocol mesei, fusta îi foșnește, acum e în fața mea, desface brațele, mă îmbrățișează, spune că știe cine sunt, știa din clipa în care m-a văzut, m-ar recunoaște dintr-o mie, parcă ar vedea-o pe mama, parcă ea însăși ar sta înaintea ei, bineînțeles că semăn și cu tata, doamnedumnezeule, deci ne-am întors, nici nu-i vine să creadă.

Mă strânge tare în brațe, parfumul ei cu miros de mentă-lămâie, amestecat cu mirosul de pudră, mă învăluie.

Nu, îi zic, nu ne-am întors. Mă desfac din îmbrățișarea ei, mă dau puțin în spate și, privind peste capul ei, îi spun că numai eu am venit, eu singură, ei nu sunt aici, pentru că au murit amândoi într-un accident, și Mama, și Tata.

Fața bibliotecarei devine rigidă, parcă ar fi de sticlă. Acuși o să se spargă, acuși o s-o apuce plânsul. Însă pe mine nu, nici de-a dracului, nu.

Îi evit privirea, mă uit într-o parte, pe masă e poșeta ei, e făcută din petice de piele multicolore, roșii, negre, maronii, galbene, verzi și violet, e burdușită, pare ochiul imens al unei insecte care se uită la mine. Mama făcea într-o vreme dintr-astea, câștiga un ban în plus.

Bibliotecara scoate un soi de horcăit, trage adânc aer în piept, încearcă să se stăpânească, însă nu poate, izbucnește brusc în plâns, în hohote de plâns care-i scuturǎ întreg trupul, e gata-gata să se prăbușească, se sprijină cu o mână de spătarul scaunului, cu cealaltă își acoperă fața, continuând să plângă, să jelească. Degetele ei desfăcute îi mânjesc fața, distrugându-i machiajul, stau și mă uit la ea, vreau să înceteze. O și spun cu voce tare, încetează odată!, cu brutalitate, tutuind-o, și îmi aud propria voce, știu că tonul e același cu al Tatei, el îmi spunea așa când plângeam foarte tare, iar eu încetam imediat, mi se punea un nod în gât și continuam doar să mă smiorcăi. Și bibliotecara se străduiește să nu mai plângă.

Înhață ceașca de pe masă și, ținând-o cu ambele mâini, ia câteva înghițituri de apă fierbinte. Scoate o batistă, se șterge pe față și pe ochi printre oftaturi.

Mă privește, îmi zice să nu mă supăr, nu voia să plângă. Dacă eu nu plâng, n-are nici ea acest drept, dacă eu, o fetiță, sunt atât de puternică, atunci și ea, dar nu mai continuă, rămâne tăcută, se șterge iar la ochi, machiajul i se întinde pe față.

Zice că mă uit de parcă habar n-aș avea cine e ea.

Ba da, îi zic, știu că e bibliotecara noastră.

Numai atât, zice, numai atât știu eu despre ea, când ea fusese cea mai bună prietenă a Mamei? Păi, Mama nu mi-a povestit niciodată despre ea?

Scutur din cap, îi zic că nu, niciodată. Genele-i tremură a plâns, nu vreau să plângă iar, continui să vorbesc. Mama nu mi-a povestit niciodată nimic despre ea, nici despre copilăria și nici despre adolescența ei, când o întrebam, îmi spunea mereu că o să-mi povestească odată, când o să cresc mare. De fapt nu știam mai nimic despre ea, nu mi-a spus nici cum l-a cunoscut pe Tata, nici că s-a născut în orașul ăsta, nici că Bunica trăiește aici. Nici nu știam că am o bunică până când a venit ea după mine la orfelinat.

Bibliotecara își pune batista în buzunar, să fim prietene, zice. Să-i zic simplu Anka.

Mă uit la gura ei, rujul i s-a întins de tot, pare că zâmbește strâmb.

Așteaptă să zic ceva, eu dau din cap încet, îi spun că în ceea ce mă privește, n-am nimic împotrivă.

Întoarce scaunul cu spătarul către masă, mai ia unul de lângă un raft, îl trage lângă celălalt, se așază, mă apucă de braț, mă pune să stau și eu jos.

Zice că ea știe cum s-au cunoscut părinții mei. Vreau să-mi povestească?

Vocea mea sună aspru când îi spun că mi-e absolut totuna. De îndată ce-am pronunțat cuvintele, am impresia că nu-s ale mele, mi se ciocnesc de dinți, cutremurându-mă de-a dreptul, dar o mai spun o dată. Acum chiar că-i totuna, ce mai contează.

Bibliotecara mă apucă de încheietura mâinii, se agață de mine, îmi zice că nu-i adevărat, să nu spun asta, măcar eu să n-o fac, niciodată nu poate fi totuna.

Pudra i s-a șters de pe jumătate de față, acum i se vede păienjenișul de riduri. Vorbește repede, la început n-aud ce zice, în capul meu mișună cele spuse de mine, că-i totuna, că acum

ce mai contează, o privesc, dar de auzit nu vreau s-o aud, e totuna, totuși cuvintele ei se infiltrează printre atâtea „totuna“.

Bibliotecara zice că prin ea s-au cunoscut. Da, pe atunci ea voia să se facă actriță, pe atunci încă mai credea că are suficient talent, s-a milogit să fie primită la teatru, făcea figurație, mai avea și roluri de câte un cuvânt. Cam tot pe-atunci a venit și Tata în oraș, el se născuse în altă parte, și a fost angajat la cărat decoruri, era un tânăr evreu înflăcărat, cu ochi arzători, visa să se facă pictor, îți puteai da seama imediat că va intra în bucluc și că va aduce belele și pe capul celorlalți. Când se pilea puțin, începea cu teoriile lui despre cum o să revoluționeze el pictura, că el n-are de gând să facă nimic din ce se așteaptă ăștia să facă, stătea toată ziua la crâșmă împreună cu toți ceilalți care se credeau mari artiști, pictori, scriitori, actori, dar dintre toți, cel mai tare în clanță era Tata, înjura regimul sus și tare, zicea că el n-are nimic de pierdut, el n-o să cadă la pace cu ăștia, nu le cere nimic, dar nici nu le dă nimic, dacă nu e lăsat să picteze cum vrea el, atunci o să picteze în gând, și, într-adevăr, multă vreme a pictat doar în gând. Niciodată n-a arătat nimănui vreun desen de-al lui, însă știa să vorbească atât de convingător despre ceea ce urma să facă, încât trebuia să-l crezi că e într-adevăr foarte talentat. Bibliotecara tace, privirea i se aburește, știu că acum îl are pe Tata înaintea ochilor, pentru o fracțiune de secundă îmi vine în minte mâna Tatei, degetele lui încordate agățându-se de pulover în diminețile când, în timp ce-și fuma țigara pe balcon, își încrucișa înfrigurat brațele peste piept. Atunci n-aveai voie să vorbești cu el, pentru că era obosit, noaptea lucra la fabrica de îngrășăminte chimice, iar în acele momente încerca să-și limpezească mintea, ca să poată picta mai târziu, pentru el

înainte de masă începea adevărata muncă, abia atunci putea în sfârșit să lucreze de plăcere, să facă ce-i plăcea.

Bibliotecara zice că am exact ochii lui taică-meu, da, la fel de negri și la fel de scânteietori, în schimb fața o am de la mama, și fața, și părul, mama avea o privire mult mai rece, băieții erau aer pentru ea, știa să se uite la ei de parcă nici n-ar fi existat, așa că nimeni nu îndrăznea s-o curteze. Ea le-a făcut cunoștință la o petrecere, mama avea piciorul rupt, era furioasă că nu putea dansa, atât l-a bâzâit pe taică-meu, până ce acesta i-a desenat cu cărbune un râs pe ghipsul de la picior, însă mama a făcut mișto de el, i-a zis că-i de-a dreptul bucuroasă că n-a început prin a-i desena un cerb adăpându-se la izvor, ca s-o impresioneze.

Bibliotecara zâmbește, continuă să-mi spună cum mai întâi Tata s-a supărat, dar pe urmă bineînțeles c-a început să-i facă curte, o desena în fiecare zi în cărbune pe hârtie de împachetat, în diferite ipostaze, stând în picioare, uitându-se la el, făcând exerciții de balet la bară, șezând turcește pe covor, masându-și gleznele, aranjându-și părul, plângând – bibliotecara cade pe gânduri, își răsucește o șuviță pe deget, oftează –, a durat luni de zile până când Mama i-a cedat, după care totul s-a transformat într-o mare iubire.

Mi-am adus aminte de pantofii de balet înveliți în ziar pe care i-am găsit odată în dulapul din hol, gestul cu care Mama mi i-a smuls din mână, furia cu care i-a pus la loc, spunându-mi să nu-i mai cotrobăi prin lucruri.

Bibliotecara îmi povestește în continuare despre Mama și Tata, ce pereche frumoasă făceau ei doi și cât de mult se iubeau, vocea îi devine melancolică, mai caldă și mai drăgăstoasă, îmi doresc să înceteze, să tacă, nu mai vreau să aflu nimic, în orice

caz nu de la ea și nu astfel, de la Mama și de la Tata aș fi vrut să aflu, aș fi vrut ca ei să-mi spună povestea lor, Mama ar fi trebuit să-mi spună de ce s-a îndrăgostit de Tata, ce anume i-a plăcut la el și care-i erau așteptările, toate astea de la Mama ar fi trebuit să le aflu, atunci povestea ar fi fost a mea, așa nu-i decât o bârfă stupidă, vreau ca bibliotecara să nu mai zică nimic, să înceteze, să tacă.

Mă uit la poșeta ei de pe masă, unul din franjurii de piele fâlfâie scurt, apoi se pune în mișcare, deplasându-se câțiva centimetri, atunci îmi dau seama că nu-i un franjure, ci o muscă, una mare, un muscoi verde, merge în sus pe peticele colorate de piele, se îndreaptă spre inelul de metal al mânerului poșetei, urcă pe inel, se oprește acolo, își freacă piciorușele din față. Abdomenul îi strălucește, bătând în mov, îi disting și segmentele, par de metal, metal sau sticlă.

Bibliotecara tot mai povestește, acum îmi spune despre prima expoziție ilegală a Tatei, pe care și-a organizat-o în ruinele fabricii de cărămizi, expunându-și tablourile cu taberele de reeducare, doar o oră fuseseră lăsate la vedere și nici de vorbit n-a îndrăznit nimeni, niciodată, să vorbească despre asta, abia dacă îndrăzneau să se uite, atât de tare s-au speriat toți când și-au dat seama unde fuseseră invitați.

Brusc începe să sune soneria, țârâie îndelung și ascuțit, aici se aude cu mult mai tare decât în clasă, anunță că au mai rămas cinci minute din pauza mare. Bibliotecara tresare, musca își ia zborul, bâzâie în jurul nostru. Bibliotecara zice că acuși sună de intrare, să plec acum, rămâne să-mi zică restul altădată.

Tace, dar simt că ar mai vrea să spună ceva și așteaptă s-o întreb. Musca nu mai bâzâie, s-o fi așezat pe undeva, mă îndrept spre ușa de sticlă, nici de-a dracului n-o s-o întreb. Sunt

deja la ușă, dar mă opresc, o întreb ce s-a întâmplat după aceea, de ce au plecat de-aici.

Bibliotecara spune că Tata a încercat să mai facă o expoziție în capela ruinată de pe deal, la marginea pădurii, însă l-a turnat cineva, a apărut miliția, tablourile i-au fost confiscate, iar el a fost arestat, din câte știe ea, a stat un an sau doi în închisoare. Atunci Mama, care era deja gravidă cu mine, a lăsat totul și s-a dus după el, s-a mutat în orașul unde era închisoarea, ca să fie mai aproape de el. Asta-i tot ce știe ea, pe urmă a mai auzit că după ce Tata a ieșit din închisoare, ar fi plecat amândoi în străinătate, în Israel, dar asta, evident, n-a fost adevărat. Dacă ar fi fost, eu n-aș fi acum aici.

Întorc capul, îmi aduc aminte de tabloul cu gratii al Tatei, ăla era altfel decât toate celelalte, pentru că avea o singură pată mică de lumină printre toate gratiile alea multe și negre, adesea l-a luat și l-a prins cu piuneze pe perete, uitându-se îndelung la el, în timp ce frământa printre degete o bucată de cărbune, atunci îmi era teamă că va înnegri și acea unică pată de lumină.

Observ musca, acum umblă pe sticla ușii, în care se oglindește și chipul bibliotecarei. O întreb cine l-a turnat.

Bibliotecara se strâmbă, zice că habar n-are, adăugând însă că n-ar strica s-o întreb odată și pe bunică-mea.

optsprezece

Când ajung acasă după antrenament, găsesc casa goală. A fost un antrenament foarte dur, toate mă dor. Mă opresc în

bucătărie, îmi torn apă într-un pahar mare, știu că nu-i voie să bei pe nerăsuflate. Încerc să beau cât mai încet și atunci îmi aduc aminte de o istorioară povestită de nea Pali, despre un prieten de-al lui și o loțiune pentru creșterea părului, și m-apucă râsul, izbucnesc în râs cu nasul în pahar, mușamaua de pe masă se udă toată. Iau un șervet, dau să șterg apa, simt un junghi în coaste.

Azi nea Pali a ținut un antrenament pentru mărirea capacității pulmonare, ne-a aliniat la poalele unui deal, apoi a început să arunce cât putea el de sus bastoane cu potcoave la capete, iar noi trebuia să urcăm dealul în fugă, să le găsim și să i le aducem înapoi, după care el le lua și le arunca din nou. Cât timp căutam, nea Pali stătea jos și spunea bancuri, după cinci ture aveam voie să ne oprim și să ascultăm unul, ceea ce era bine, pentru că după patru ture simțeam că nu mai am aer în plămâni, dar și rău, pentru că zicea bancuri la care trebuia să râzi în hohote, dacă nu de alta, măcar pentru faptul că el râdea cu atâta poftă de propriile-i bancuri, încât râsul îi devenea de-a dreptul contagios și toată lumea se hăhăia, astfel încât pieptul mă durea mai mult de râs decât din cauza efortului.

Beau restul de apă din pahar și simt că m-apucă foamea. Mă duc în cămară, cu gândul să-mi tai o felie de pâine și s-o ung cu untură. Tocmai vreau să ridic capacul coșului de pâine, când privirea îmi cade pe tubul de lapte condensat de pe frigider, din ăsta pune întotdeauna Bunica dimineața în cafele.

Îl iau în mână, îi deșurubez capacul, e lipicios, îmi propun să-l ling numai, să văd ce gust are.

Când îmi lipesc limba de el, la început simt doar un gust metalic și rece, apoi, deodată, mi se răspândește în gură o dulceață atât de densă, încât ustură de-a dreptul, e mai dulce

decât orice, decât mierea sau gemul sau ciocolata, ba chiar și decât halvița.

Îmi ghiorăie mațele, strâng tubul între buze și încep să sug din el laptele condensat. Știu că n-ar trebui, știu că ar fi mai bine să-l las din mână, însă mâna nu mă ascultă, apăs tubul cu putere, lichidul cremos și dulce îmi umple toată gura, sug și înghit, nu mă pot opri, sug atât de tare, încât mă dor obrajii, apăs cu ambele mâini tubul, care se turtește între degetele mele, dar tot a mai rămas ceva în el, apăs și sug, nu mă pot opri, metalul tubului mi se ciocnește de dinți.

Înghit, aducându-mi aminte de unul din bancurile lui nea Pali, ăla în care tovarășul comandant suprem ajunge în iad și dracii îl lasă să-și aleagă sectorul în care vrea să-și ispășească păcatele în eternitate, îi arată și toate tipurile de tortură, și atunci ajung într-un sector unde oamenii stau scufundați până la gât într-o baltă mare de căcat, însă la suprafață plutesc niște scânduri încărcate cu toate bunătățile posibile și toată lumea se-ndoapă de nu mai poate și, bineînțeles, comandantul suprem pe ăsta-l alege, se și bagă în baltă și tocmai vrea să se apuce de halit, când începe să bată un clopot și dracii strigă: Gata pauza! Scufundarea!

Acum mi se pare și mai haios decât atunci când ni l-a zis nea Pali, gura mi-e încă plină cu lichidul cremos, nici nu sunt în stare să-l înghit, atât de tare râd, crema mi se prelinge pe bărbie, râd de mă-nec. Și nea Pali râsese, plesnindu-se cu palmele peste genunchi, repetase de câteva ori poanta, roșu la față, scufundarea, scufundarea, scufundarea.

Râd și tot râd, de se zguduie podeaua și se ciocnesc borcanele goale sus pe raft, când deodată aud că mai râde cineva împreună cu mine. E Bunica. Stă în ușa cămării, cu

mâinile-n șolduri, se uită la mine și râde, ca să vezi, pisicuță linge-frișcă, te-am prins? Păi, care-i pedeapsa pentru lăcomie? În timp ce mă întreabă, pocnește din degete și atunci o cutie de carton cade de pe raft, se desface, iar din ea se revarsă drept la picioarele mele vreo cincizeci de tuburi sigilate de lapte condensat.

Bunica nu mai râde, zice că o dată, în copilărie, tatăl ei a prins-o lingând miere pe ascuns și a pus-o să mănânce tot borcanul cu lingura de supă, iar de atunci nu-i mai place mierea. Amintirea îi înăsprește chipul, se uită în jos, la tuburile de lapte condensat.

Mă uit și eu, de pe fiecare tub îmi zâmbește câte o vacă roșie. Știu ce urmează, Bunica o să mai pocnească o dată din degete și atunci o să sară capacele tuburilor, apoi încă o dată, și atunci eu o să cad în genunchi, și încă o dată, iar atunci o să deschid și gura, și încă o dată, și atunci o să apuc cu fiecare mână câte un tub, îndesându-mi în gură lapte condensat din două deodată, stomacul mi se-ntoarce pe dos, văd cum mâna Bunicii se ridică, știu că va pocni din degete, scufundarea, îmi zic, scufundarea, însă Bunica nu pocnește din degete.

Are în mână o batistă, mi-o întinde, îmi zice să mă șterg pe bărbie, că sunt mânjită toată. Apoi se apleacă și începe să arunce tuburile înapoi în cutie. Ce mai aștept, s-o ajut, îmi aruncă ea peste umăr.

Nu rezist, o întreb ce-i cu atâta lapte condensat. Bunica îmi spune chicotind că Bunicului îi plăcea să-și pună așa ceva în cafea, însă era o raritate atât de scumpă, încât nu și-l permitea decât duminica, numai foarte rar puteau să facă rost de el, iar ea, când a fost data trecută în oraș, a intrat în noul magazin și, văzând grămezile de tuburi de lapte condensat, nu s-a putut

abține și a cumpărat atâtea câte a putut să care de una singură până acasă.

Îmi scriu temele la masa din bucătărie. Am avut foarte multe, tema la mate am lăsat-o la urmă, dar aproape că-i gata și aia, tocmai rezolv ultimul exercițiu, când vârful peniței începe să scârțâie, îl ridic, îmi scuipă pe hârtie o pată mare de cerneală. Vâr repede mâna în penar, scot din el sugativa mototolită, o apăs peste pată, însă știu că-i degeaba, tot va trebui să rup foaia și să scriu totul din nou.

Sugativa absoarbe încet pata de cerneală, întâi îi apar marginile, apoi mijlocul, pare un chip, o față de om sau un cap de leu. Apăs mai tare sugativa pe hârtie, coama leului se umflă, se întinde, acum nu-i doar un cap, ci un întreg animal, un câine sau o vulpe, are botul ascuțit și urechile date pe spate, își arată colții mârâind.

Iau sugativa de pe hârtie, pe ea, în jurul petei proaspete, sunt altele mai vechi, o droaie, de un albastru mai închis sau mai deschis, printre ele, pete maronii de sânge și urme lungi de tuș negru. Se ating, se împletesc, acoperind-o pe de-a-ntregul.

Întorc sugativa, mă uit la formele amestecate, multe dintre ele nu mai știu ce fel de urme sunt. Mă gândesc c-ar trebui s-o fac cocoloș și s-o arunc, dar știu că n-o s-o fac, mai degrabă o să merg în cămară, o să aduc fierul cel mare de călcat și o s-o netezesc. Ăla e suficient de greu, o s-o netezească bine, și atunci o să mi-o pot pune în mapă, printre celelalte desene ale mele.

Noaptea visez că alerg. Iar în vis știu că am visul ăsta din cauza antrenamentului. Particip la un concurs, îmi duc mâna la gât, căutându-mi busola, îmi caut și harta, pusă într-un toc de nailon, însă ating doar un lanț gros de argint, de el nu atârnă nici busola, nici harta, nici o cruce și nici vreun medalion. Îi dau drumul, nu mă opresc, alerg în continuare pe cărarea din pădure, pământul este elastic fără să fie moale, ocolesc băltoacele și urmele de roți noroioase sau sar peste ele. Drumul urcă ușor, duce în vârful dealului, acolo o să privesc în jur, acolo o să-mi dau seama unde sunt. Dacă ajung acolo sus, o să știu și unde-i următorul punct de control, o să știu și unde-i obiectivul.

Mă uit în jos, la picioarele mele, alerg cu capul plecat și umerii relaxați, la alergarea ușoară trebuie să ai mereu umerii relaxați, dacă sunt încordați, întreg trupul îți devine țeapăn, obosești mai repede din cauza acumulării de acid în corp. Alerg, sar peste rădăcini negre ieșite din pământ, drumul e tot mai abrupt, știu că în curând voi ajunge în vârful dealului.

Întorc privirea, văd că trunchiurile copacilor sunt negre, de parcă ar fi ars pădurea, or fi fost niște brazi înalți, însă acum sunt tăciune, absorb orice zgomot.

Drumul continuă să urce, am impresia că n-are capăt, că niciodată n-am să mai ajung sus, în vârf, dar atunci văd deodată razele soarelui străbătând desișul frunzelor. Îmi imaginez că și obiectivul e acolo, în vârful dealului. Alerg în salturi, cu brațele desfăcute larg.

Am ajuns sus. Mă opresc, gâfâi, îmi șterg fruntea, trag fermoarul bluzei de trening, îmi scot codița împletită de sub ea. Se pare că pe partea cealaltă a dealului incendiul a fost și mai devastator, totul e acoperit de funingine. Mă uit spre stânga, văd

un crater adânc pe povârnișul dealului, la marginea lui, un copac negru, de o creangă atârnă ceva, știu că nu poate fi decât ștampila.

Am și ajuns acolo, întind mâna după ștampilă, atunci îmi aduc aminte că n-am la mine talonul de concurs, însă e prea târziu, am și apucat-o, am și tras-o spre mine. Pământul îmi fuge de sub picioare, se preface în scrum, un vârtej negru mă absoarbe spre adâncul craterului. Cad, uitându-mă în sus, la cer, aș vrea să mai văd pentru ultima dată lumina soarelui.

Mă trezesc și mă doare tot corpul, mă simt de parc-aș fi făcută din pământ, mă dor tălpile, gleznele, pulpele, fesele, tot spatele, până la umeri. De mult n-am mai simțit așa ceva, mă gândesc la Mama, cum mă învăța ea să mă întind. Nu m-am mai întins de mult. Când eram mică, mă întindeam împreună cu Mama, îmi spunea mereu că ajută la creștere.

O aud pe Bunica trebăluind prin bucătărie. Stau culcată, simt că nu mă pot mișca. Sunt din pământ, cenușă sunt.

Mă gândesc la vis, am impresia că sub plapumă brațele îmi sunt crengi carbonizate, rămân o clipă nemișcată, n-am curaj să-mi scot mâna afară. Mă uit la peretele alb, încerc să mă gândesc la destindere, îmi scot foarte încet brațele de sub plapumă, le întind foarte încet în sus, spre tavan, îmi imaginez că, pe sub piele, durerea e un nisip călduț, compact și umed care îmi umple trupul.

Întind brațele cât pot de mult, coatele îmi pârâie, nisipul din mine se pune în mișcare, începe să curgă, scurgându-mi-se prin brațe înapoi în trup, îmi umple pieptul, gem de plăcere, ce bine e să te-ntinzi. Îmi trec brațele ușor îndoite peste cap, încordându-mi umerii, spinarea și coapsele, mă întind, Tata îmi zicea mereu că în clipele astea să-mi imaginez cum cresc, dar

acum nu fac asta, ci îmi imaginez că mă golesc de nisip, că nisipul se scurge din mine susurând, prin spate și prin fese, curge în pat, apoi pe podea și de-acolo înapoi în pământ.

Mă uit pe perete, îmi zăresc umbra brațului întins și a mâinii, nu-i ca altădată, conturul e cenușiu și palid, numai la mijloc e mai neagră, ca o radiografie, parcă mi-aș vedea oasele brațului și ale mâinii și ale degetelor, pe perete apare umbra unei mâini numai oase. Mă uit, strâng pumnul, apoi desfac degetele, urmăresc cu privirea oasele mâinii, ale fiecărui deget strângându-se și desfăcându-se, nu-i o iluzie și nici nu visez, iar umbra celeilalte mâini e tot umbra unor oase.

Nu poate fi acolo, ăsta-i peretele de lângă fereastră, pe ea nu pot fi proiectate umbre, mă trec fiori reci, apoi înțeleg, pe peretele opus ferestrei se află o oglindă, ea reflectă atât de ciudat lumina slabă a dimineții, de aceea umbrele sunt atât de palide și de șterse.

Mă întind din nou spre tavan, ridicându-mă în șezut, mă gândesc că poate o să-mi văd craniul și vertebrele și coastele carbonizate din piept, însă nu, mă văd pe perete doar ca o umbră șterșă, palidă la margini.

Mă ridic în picioare, încă mai am febră musculară, dar nu mă mai doare atât de tare. Strâng plapuma, mă apuc să-mi fac patul.

nouăsprezece

La ora de sport trebuie să ne strângem părul în coc. Când se termină ora, îmi scot treningul și îmi îmbrac uniforma. Scot agrafele din păr, îmi desfac cocul, mă pieptăn repede și-mi împletesc din nou părul. Țin cu o mână capătul cozii, pe cealaltă o bag în buzunar și caut elasticul pentru păr cu clopoței, dar nu-i acolo. Scormonesc prin buzunar, dar tot nu-l găsesc, acolo am doar o batistă, un capăt de creion, o jumătate de nucă și lama de ras împachetată în hârtie, pe care am adus-o pentru ora de desen.

Îmi aduc aminte clar că mi l-am pus în buzunar când m-am îmbrăcat pentru ora de sport, mi-am strâns părul în coc și l-am fixat cu agrafe, însă acum nu mai e acolo. Îmi scot toate obiectele din buzunar, le pun pe bancă, îmi întorc buzunarul pe dos, dar elasticul tot nu-l găsesc.

Mă aplec, caut pe jos, nici acolo nu-i.

O întreb pe Olgi dacă l-a văzut pe undeva. Zice că nu, colegii discută între ei, apoi ies, elasticul pentru păr, nicăieri.

Între timp părul mi s-a despletit pe jumătate, trag de pe încheietura mâinii inelul negru de cauciuc pe care l-am folosit la ora de sport, vreau să-mi strâng cu el coada împletită, inelul cedează, se rupe, sare într-un colț.

A sunat de intrare, toate fetele au ieșit deja, am rămas singură în vestiar.

Știu că trebuie să mă grăbesc, la geografie nu am voie să întârzii.

N-am cu ce să-mi leg părul, nu știu ce să fac, apoi mă uit în jos, la pantofi și la șireturile albe ale pantofilor.

Scot lama din buzunar, o despachetez, tai o bucată din șiretul pantofului stâng, îmi leg părul cu el.

Alerg de-a lungul coridorului ca să ajung la timp în clasă, gândindu-mă tot timpul unde mi-o fi dispărut elasticul pentru păr.

Ajung la trepte, mă țin de balustradă și le urc câte trei o dată, știu sigur că mi l-am pus în buzunar, n-aveam cum să-l pierd, atunci nu se putea întâmpla decât un singur lucru, mi l-au furat. Cineva mi l-a furat din invidie.

Ajung în clasă fix înaintea profesorului, nici n-apuc să mă așez la locul meu, că și intră.

La ora de geografie nu sunt deloc atentă, copiez mecanic totul de pe tablă, gândindu-mă necontenit cine o fi fost hoțul.

Mă uit la fete, încerc să ghicesc care din ele să fi fost, însă nici una nu pare suspectă, nici una nu se poartă ciudat, nici una nu întoarce capul, nici nu și-l pleacă, evitându-mi privirea.

Sună de ieșire, urmează pauza mare. Nu ies afară. Răstorn pe bancă tot conținutul ghiozdanului, doar-doar o fi acolo, dar în același timp sunt sigură că n-o să-l găsesc.

În clasă au rămas doar elevii de serviciu, Haini șterge tabla, Olgi mătură.

Îmi scutur și cărțile, și caietele, poate o fi alunecat printre file, dar în același timp știu că n-are cum să fie nici acolo.

Îmi pun lucrurile înapoi în ghiozdan. Olgi lasă mătura, mă întreabă dacă l-am găsit. Îi spun că nu.

Olgi zice c-o doare burta, trebuie să meargă la toaletă, mă întreabă dacă pot să rămân în clasă până se întoarce, regula e că elevul de serviciu poate ieși din clasă numai dacă-și găsește un înlocuitor. Îi fac semn să meargă liniștită. Haini zice că și ea vrea la toaletă. Iese împreună cu Olgi.

Sunt singură în clasă. Trec printre rândurile de bănci, gândindu-mă la clopoțeii de pe elasticul de păr, oare unde-or fi ei, în geanta cui, în care bancă?

Când trec a treia oară pe lângă catedră, mă împiedic de ceva. Mă uit, văd că e fărașul, cu mătura alături, când l-am lovit cu piciorul, praful de pe făraș s-a împrăștiat. Iau mătura, încep să mătur.

Praful e cenușiu și foarte fin, să tot fie vreo trei mâini, umple fărașul pe jumătate.

După ce termin, las mătura, iau fărașul și mă duc să-l golesc în coșul de gunoi.

Praful e atât de fin, încât vălurește pe făraș la fiecare pas, de parc-ar fi apă. Țin fărașul cu ambele mâini, îl duc așa. Mă uit la praf, îmi aduc iar aminte de elasticul de păr, mă gândesc ce-o să zică Bunica dacă află că l-am pierdut.

Praful se învolburează de parcă l-ar fi suflat vântul, pentru o fracțiune de secundă văd un vârtej, timp în care, de foarte departe și foarte slab, aud sunetul clopoțeilor de pe elasticul de păr.

Știu că-i doar o închipuire, n-au cum să sune, doar am îndesat câlți în ei. Mă opresc, ascult, vreau să aud din ce parte vine sunetul, însă e liniște.

Stau lângă prima bancă, pun fărașul pe ea.

Mă uit la praf, suprafața lui e netedă, văd prin el șpan de ascuțitoare, coji de semințe și mici cocoloașe de hârtie.

Iau cu stânga o mână de praf, îl arunc în sus, mă gândesc la sunetul clopoțeilor.

Praful cade pe podea, lăsând o dâră lungă, ce indică în direcția cuierului cu paltoane. Fac un pas în față, mai iau o

mână de praf, îl arunc din nou în sus, dâra se lungește, o urmăresc, o las să mă conducă, să-mi arate drumul.

Când ajung la cuier, dâra de praf cotește, o ia prin fața cuierului, ajung la penultima haină, dar praful se termină, întorc fărașul, e gol. Mă uit în jos, dâra de praf șerpuiește pe podeaua închisă la culoare de la motorina cu care fusese frecată, la capătul ei spirala unui șpan de ascuțitoare indică tocmai penultima haină.

E un fâș mov-închis, nu știu al cui e, însă-mi dau seama că e de băiat, nu de fată.

Arunc fărașul pe jos, iau fâșul din cuier, îl scutur, degeaba, sunetul clopoțeilor nu se aude. Știu că elasticul de păr e acolo, trebuie să fie acolo.

Întind fâșul pe ultima bancă, mai întâi caut în cele două buzunare din față, apoi în cele două interioare. Găsesc niște mărunțiș, nasturi, o bucată de sfoară, o cutie de chibrituri, înfiptă în ea, o praștie din sârmă verde, deschid cutia, înăuntru găsesc ace de gămălie îndoite în formă de U, cu vârful înfipt într-o bucată îngustă de gumă de șters. Continui să scotocesc prin toate buzunarele, dar elasticul meu pentru păr tot nu-l găsesc.

Știu că nu mai am mult timp, fetele se vor întoarce imediat, trebuie să pun fâșul la loc, trebuie să strâng praful de pe jos. Pun toate lucrurile înapoi în buzunare. Când ridic fâșul ca să-l agăț în cuier, observ o ruptură în căptușeală. Știu sigur că acolo l-a ascuns, în interiorul căptușelii. Pipăi repede toată căptușeala, care îmi fâșâie pe sub degete, jos de tot, sub buzunare, lângă tiv, simt deodată ceva tare. E elasticul de păr, îl recunosc după forma clopoțeilor.

Nu știu cum să-l scot de acolo. Îmi aduc aminte de lamă și întind mâna s-o iau, când aud că se întorc fetele. Apuc repede fărașul și mătura, încep să adun praful de pe jos.

Degeaba încerc să ghicesc al cui ar putea fi fâșul. În pauza următoare trec pe lângă el, am lama în mână, dar sunt prea mulți elevi în clasă, nu îndrăznesc să m-ating de fâș, nu îndrăznesc să-l tai și să scot din el elasticul meu de păr.

Mai avem două ore, nu pot să fiu atentă la nici una, mă tot gândesc al cărui băiat poate fi fâșul mov. Mă uit la ei pe rând, încercând să ghicesc care o fi fost făptașul.

Iván observă că îl privesc, cască. Îmi trece prin cap că de fapt mi-a zâmbit, dar n-a vrut să văd, de-aia s-a prefăcut că a căscat. Știu că nu-i haina lui, pentru că a lui e verde.

După ultima oră, de îndată ce sună de ieșire, îmi iau repede ghiozdanul și paltonul, sunt prima care iese din clasă, alerg printre primii pe scări în jos, tot printre primii ies pe poarta școlii, dar nu în stradă, ci mă ciucesc printre tufișurile de lângă gard, ca să nu fiu văzută, și aștept să-și facă apariția fâșul mov.

Întârzie atât de mult, încât încep să cred că nici n-o să mai apară, pentru că a prins cumva de veste că stau la pândă, poate o fi sărit gardul școlii și s-o fi dus acasă pe alt drum. Sunt gata-gata să ies din tufișuri și s-o iau și eu spre casă, dar hotărăsc să mai aștept puțin, cât număr rar până la o sută, poate-poate totuși apare.

Încep să număr rar. Ajung la șaptezeci când deodată, prin frunzișul tufelor, văd fâșul mov. Trece pe lângă mine cu capul plecat, fluierând și rostogolind înaintea lui o piatră cu piciorul, însă de aici, din tufiș, n-aș putea spune exact cine e.

Mă iau după el, însă nu direct pe trotuar, ci îl urmăresc de pe poteca îngustă dintre gard și tufișuri. El continuă să se joace cu piatra, îi dă un șut, piatra zboară de pe trotuar pe șosea, de acolo o aduce cu greu înapoi, între timp ajung în dreptul lui, îl și depășesc, însă el nu mă vede, tufișul mă ascunde, nu m-a observat. Îi zăresc fața, e Gazsi, bâlbâitul.

Găsesc o deschizătură în gardul viu, ies prin ea, mă postez în fața lui.

Când mă vede, rămâne cu gura căscată, cât pe ce să-și scape ghiozdanul din mână.

Are o mutră atât de surprinsă, încât îmi vine să râd, deși sunt foarte furioasă. Mă gândesc la elasticul pentru păr, la praf și la șpanul de ascuțitoare, iar când deschid gura, vocea mea nu-i deloc amabilă. Îi spun că are la el ceva care îmi aparține.

Îmi zâmbește, scutură din cap, zice că d-d-a d-d-e unde, nu-i așa. Dar se bucură că mă vede, s-s-ă ș-ș-tiu eu că tocmai la mine se gândea.

Îi zic că nu la mine trebuie să se gândească, ci la Revoluția Franceză. Speram ca așa să-l fac să-i treacă pofta de zâmbete, însă el continuă să râdă. Zice că nu trebuie să ne pese de boșorogul ăla comunist. Ăștia au impresia că mai pot reveni la putere, însă nu, sunt terminați definitiv.

Scutur din cap, îi zic că nu mă interesează, mă interesează numai chestia pe care a furat-o de la mine și când mi-o dă înapoi.

Se apropie, zice că el n-a furat nimic de la mine, cu toate că ar vrea. Mă ia de mână, are palma caldă și umedă, sunt atât de surprinsă, încât rămân un moment ca paralizată. Zice că s-a îndrăgostit de mine din prima clipă în care m-a văzut stând acolo, în fața tablei, trecându-mi coada împletită peste piept și

scriindu-mi numele pe tablă, da, încă de atunci. Te iubesc, îmi spune el, continuă să mă țină de mână, mai face un pas spre mine, lingându-se pe buze, se uită în ochii mei, ăsta vrea să mă sărute, mă gândesc, am senzația că nu mie mi se-ntâmplă toate astea, ci altcuiva, îl văd cum ridică brațul, vrea să mă îmbrățișeze, mă răstesc la el, ce naiba are de gând, să mă lase-n pace, strig, îmi smulg mâna din mâna lui, ridic ghiozdanul, îl pun între noi, apoi îl împing cu putere spre el. El se dezechilibrează, din pricina loviturii încuietoarea ghiozdanului îmi cedează, cărțile și caietele îmi alunecă din el, căzând pe caldarâm cu copertele deschise și cu un pocnet scurt.

Penarul cade ultimul, țin ghiozdanul gol în mână, mă dau la o parte, mă uit în jos. Caietul de chimie zace deschis într-o băltoacă, creioanele și stilourile mi-au căzut din penar, risipindu-se pe trotuar.

Uite ce-ai făcut, strig, mă aplec după lucruri, Gazsi se bâlbâie că n-a vrut, nu asta a vrut el, se lasă pe vine, îmi scoate caietul de chimie din băltoacă, e plin de noroi. Vreau să i-l smulg din mână, dar nu-i dă drumul, trag de el, Gazsi cade în genunchi în băltoacă, caietul îi alunecă printre degete, se ridică cu greu.

Mă uit la fâșul lui, știu că acolo e elasticul meu pentru păr, în căptușeală, îl apuc de haină, îl pipăi, simt că-i acolo chiar și prin grosimea fâșului. Să mi-l dai înapoi, strig, Gazsi zice că la el nu-i nimic de-al meu, dar între timp eu îmi și vâr mâna în buzunar, scot lama și-i tai fâșul. Materialul se despică foșnind, iese la iveală un soi de vată cenușie, iar din vată, elasticul meu de păr, pun repede mâna pe el și îl iau. Dar asta ce-i, strig la el, scuturând elasticul pe sub nasul lui, atunci asta ce-i, strig iar și clopoțeii încep să sune.

Gazsi se uită la fâșul despicat, la căptușeala jegoasă și la vata care atârnă în zdrențe. Pe chipul lui se citește stupoarea, de parcă n-ar înțelege deloc ce s-a întâmplat, și atunci dă cu ochii de lama de ras pe care o țin între degete. Îmi zice că nu-s normală. Și eu sunt nebună, la fel ca bunică-mea. Despre ea toată lumea știe că a stat ani de zile la balamuc, păi da, să-mi intre bine în cap că tot acolo mi-e și mie locul, pizdă proastă și nebună ce sunt.

Îmi strigă toate astea gata-gata să izbucnească în plâns, apoi se întoarce și o ia la pas de-a lungul străzii. Mă uit în urma lui, îl văd cum încearcă să îndese căptușeala înapoi prin tăietura din fâș.

Îmi bag în buzunar elasticul pentru păr, apoi încep să-mi adun cărțile și caietele de pe jos, le vâr înapoi în ghiozdan.

douăzeci

Toată ziua mă gândesc la ce mi-a spus Gazsi, că sunt nebună, exact ca bunică-mea.

Când Bunica intră în cameră, ținând în mână lenjeria de pat proaspăt călcată, o întreb din senin dacă-i adevărat ce se zvonește despre ea, că a fost închisă la balamuc.

Ea așază teancul de rufe pe comodă, zice că da, e adevărat. A ajuns acolo după război, atunci când a uitat totul pentru prima oară în viața ei. A stat mult acolo, săptămâni, luni întregi, și pe Bunicul tot acolo l-a întâlnit. Vreau să-mi povestească?

Dau din cap că da.

Bine, zice. Se așază în fotoliu, arată spre bibliotecă, zice să mă uit la urciorul de pe raftul de sus.

Urciorul e destul de mare, pe el un cocoș cu aripi verzi și picioare albastre se umflă în pene, bombându-și pieptul, se vede că se pregătește de cântat. Are creasta albastră, ciocul galben, coada desfăcută în evantai, ochișorii negri cât un nasture îi strălucesc, gata de luptă.

Razele soarelui tocmai cad pe el, ciocul pare că-i luminează.

Bunica mă întreabă dacă observ ceva neobișnuit la el.

Mă uit, îi spun că nu, nimic, în afară de faptul că are un aer războinic.

Zâmbește, cocoșul ăsta e într-adevăr foarte frumos, zice, nu întâmplător l-a iubit atât de mult Bunicul, dar ia să mă uit eu cu mai multă atenție la urcior.

Mă uit, smalțul alb îmi reflectă puternic lumina drept în ochi, strâng din pleoape, încep să studiez solzii de pe picioarele cocoșului, conturul penelor, desenat cu negru.

Se uită și Bunica. Apoi închide ochii și începe să povestească.

Ești la spital, ți se spune, la ospiciu. La balamuc. Ți se spune că ești aici pentru că ai fost găsită în pădure, unde vieţuiai într-o vizuină, nici haine n-aveai pe tine, erai toată mânjită de noroi, de parcă tu însăți ai fi fost plămădită din humă, mârâiai, zgâriai și horcăiai, nici în ruptul capului n-ai vrut să te lași prinsă. Ți se spune că ai petrecut luni sau, poate, chiar ani acolo, în pădure, nimeni nu știe cât.

Nici tu nu știi. Nici asta, nici altceva. Nu-ți aduci aminte de pădure, nu-ți aduci aminte de vizuină, nici de humă nu-ți aduci aminte, singurul lucru de care îți aduci aminte e faianța albă de

pe perete și oglinda oarbă din care te privește o femeie străină, cu părul năclăit de sudoare, nu știi cine e și nici cine ești tu nu știi.

Nu vrei nimic, nu vorbești, te lași îmbrăcată și dezbrăcată, te lași spălată, lași să ți se vâre medicamente sub limbă, lași să ți se înfigă ace în vene. Dacă ești întrebată, nu răspunzi, nu vrei să auzi, nu vrei să înțelegi.

De la ferestrele coridorului din spate se vede pădurea. Într-o zi unul din îngrijitori te așază acolo, zice să te uiți afară, poate-ți aduci aminte ceva, să te uiți, pentru că acolo ai trăit, printre copaci, să te uiți și să încerci să-ți amintești cine ești și ce-ai pățit. Stai și te uiți la pădure, deodată vezi întunericul compact dintre copaci, pe tine te cheamă, pe tine te ademenește, ție îți aparține. Știi ce ai de făcut, trebuie să-ți smulgi hainele în care ai fost îmbrăcată, trebuie să te scuturi de agrafele care ți-au fost înfipte în păr, trebuie să ieși pe fereastră, să treci prin curte, să sari gardul, să traversezi câmpul, să urci dealul, să te întorci acolo, printre copaci. Te agăți de pervazul ferestrei, simți în nări miros de frunze putrede și de pământ reavăn, degetele tale își amintesc noroiul moale, știi cum ar fi să ți-l întinzi pe trup, acum ești sigură că ceea ce se spune despre tine este totuși adevărat.

O să te întorci acolo, acolo e locul tău, îi aparții. Nu vrei să te întorci acolo, totuși o vei face. Strângi în mâini pervazul, agățându-te de el, știi că nu vei avea multă vreme puterea să rămâi aici. Deodată cineva te îmbrâncește. Nu prea tare, dar destul cât să te izbești de geam. În oglinda lui vezi trecând pe lângă tine un bărbat cu o valiză, el te-a îmbrâncit. Întorci privirea, te uiți după el, valiza i s-a deschis, din ea curge nisip, lăsând în urmă o dâră subțire. Te uiți la ea o vreme, apoi te iei după el. Urmărești dâra de nisip.

Îl găsești în curte, stă pe o bancă, la soare. Lângă el, în valiza deschisă, nisipul negru, scormonește cu ambele mâini prin el, îl frământă, se străduiește să-i dea formă. Între timp vorbește, vocea îi e un murmur sec, nu înțelegi nimic din ce spune, e ca și cum doar nisipul i-ar șopoti printre degete. Nu știi ce face, nici nu vrei să știi, nici asta și nici altceva, nu vrei să gândești, nu vrei să trăiești, totuși continui să te uiți, apoi te duci și a doua zi, și în următoarea, stai zilnic acolo, la câțiva pași de el, sprijinindu-te cu spatele de singurul copac din curte și urmărindu-l cu privirea.

Gesturile lui îți amintesc ceva, dar bineînțeles că nu știi ce anume, îți place să te uiți, îți place să observi cum nisipul negru i se scurge printre degete, te uiți până când se lasă întunericul, atunci bărbatul închide valiza, o și încuie, și-o pune la picioare, mai stă puțin, apoi se ridică și, cu valiza în mână, se duce în salonul lui. Te desprinzi și tu de copac, aștepți să vină după tine îngrijitorii, să te ia și să te conducă la patul tău, nu vrei să te duci, îți-e frică de noapte, în salon nu-i niciodată întuneric, dar îți tot îți-e frică, atât de frică, încât ai vrea să îmbrățișezi copacul, să te legi de el, ca să poți rămâne acolo, să nu te poată prinde, să nu te poată duce.

Trec zile sau săptămâni până îți dai seama că în valiză nu e doar nisip, ci și altceva, la început crezi că sunt pietre sau resturi de oase, după un timp te apropii, stai și tu acolo, lângă valiză, atunci vezi că te-ai înșelat, sunt cioburi de ceramică. Tot atunci observi și cicatricile de pe antebrațul bărbatului, pe amândouă are urme de tăieturi, în timp ce-și mișcă degetele, mușchii și tendoanele i se încordează, pe piele i se conturează un păienjeniș roșu, pulsatil, de cicatrici.

Te uiți la el, degetele i se înfig în nisip, scoate din el cu ambele mâini două cioburi, încearcă să le potrivească, nu se potrivesc, le

rotește, nici așa nu se potrivesc, le mai rotește o dată, nici așa nu-i iese, o mână îi tremură, bucățile se ciocnesc între ele, sunetul ăla îți dă fiori, bărbatul le scapă înapoi, își vâră iar mâinile în nisip, scoate alte două cioburi, încearcă să le potrivească și pe alea, pare că vrea să încerce toate variantele și combinațiile posibile, nu se potrivesc, iar le aruncă înapoi, iar își vâră mâinile în nisip, căutând alte două cioburi.

O dată își întoarce fața către tine, dar privirea îi e goală, ochii îi sunt ape verzi-cenușii, apoi întoarce brusc capul, ca o pasăre, acum se uită la tine, începe să vorbească, iar din clipa aceea ești sigură că ție-ți vorbește, ție-ți povestește. Ce spune nu înțelegi încă multă vreme, cuvintele lui curg necontenit, pare să vorbească într-o limbă necunoscută, însă nici tu nu poți fi pe de-a-ntregul atentă, preferi să te uiți la degetele lui, la nisipul care i se scurge printre ele.

O dată, cum stai acolo, la soare, și te uiți la cioburile pe care bărbatul le rotește printre degete, ți se face poftă de atingerea nisipului. Îți răsfiri degetele, soarele îți încălzește pielea, te gândești la nisipul călduț, știi că ai putea să te duci acolo și să-ți bagi mâinile în el, n-ar trebui să faci decât un singur gest, ai putea să-ți bagi mâinile în el, ai putea încerca să cauți și tu cioburi, îți imaginezi cum se ating, se potrivesc, se alipesc, cum aderă între ele, de parcă le-ai fi uns cu ceară de albine de-a lungul spărturii. Închizi ochii o clipă, îi deschizi, vezi că bărbatul tocmai pune laolaltă două cioburi, nu se potrivesc, apoi le rotește cumva, și atunci se întâmplă exact ce ți-ai imaginat, cele două bucăți de lut ars se potrivesc perfect, se lipesc una de alta, un timp bărbatul doar stă așa cu ele în mână, apoi le așază cu grijă pe nisipul dintr-un colț al valizei.

Te uiți, pe smalțul alb unduiesc linii de un albastru palid, modelul încă nu se poate recunoaște, dar tu știi că ăsta-i începutul a ceva, bărbatul va găsi și alte bucăți care să se potrivească, nu imediat, dar în curând.

Iar se apucă să cotrobăie prin nisip, vorbește în continuare, deodată te trezești că înțelegi două cuvinte, pământ înghețat, zice, te străfulgeră ca o durere cumplită de cap faptul că pricepi ce spune, te apuci cu mâinile de cap, îți apeși palmele peste urechi, nu vrei să auzi nimic, nu vrei să înțelegi nimic, însă e prea târziu, cuvintele lui s-au instalat deja în creierul tău, căpătând sens unul câte unul: zice incizie în formă de Y, zice coadă de sapă, zice trandafir, peritoneu, coji de ceapă, sârmă ghimpată, pâine, slănină, cheag de sânge.

Te uiți și asculți, acum înțelegi fiecare cuvânt, ți se pare chiar că le-ai înțeles dintotdeauna, toate poveștile lui ți se învălmășesc în cap, le spune pe toate simultan, trecând de la una la alta întotdeauna la mijlocul frazei, vorbește când despre vremurile de pe front, când despre școala militară, când despre Facultatea de Medicină, când despre prizonierat, când despre frageda copilărie, când despre anii petrecuți într-un lagăr de muncă. Povestește despre călătorii lungi cu trenul, despre așteptări, despre cum a văzut el întâia oară o femeie goală, cum era să fumezi în tranșee, cum era să-ți fie frică să nu fii rănit și cum era să-ți dorești moartea.

În spusele lui se amestecă poezii, cântece, rugăciuni, relatări riguroase ale unor intervenții chirurgicale și întâmplări fictive.

Nu termină bine de povestit o operație de apendicită, că și începe să-și amintească de gustul dulce, cel mai dulce dintre toate, al porumbului fraged pe care îl coceau în copilărie, vârând pentru un sfert de oră știuleții, cu pănuși cu tot, în grămada de

zgură mereu fierbinte din dosul uzinei siderurgice, boabele de porumb se caramelizau, apoi cum, în lagăr, erau obligați să sape câte opt zile, fără să doarmă, un șanț, stăteau scufundați până la coapse în apa înghețată, camarazii lui leșinau unul după altul, căzând în apă, cei mai norocoși au fost salvați de gardieni, aceștia le-au dat pumni în piept până și-au revenit, scuipând tot lichidul negru pe care-l înghițiseră, după care începe să povestească cum a văzut cu ochii lui cum a evadat cineva de după gardul de sârmă ghimpată folosindu-se de niște aripi făcute din coajă de mesteacăn, paie și fire din propria barbă, cu care a zburat pe acoperișul barăcii, de-acolo până în vârful turnului de observație, iar de-acolo sus de tot, în cer.

De atâtea ori povestește fiecare întâmplare, încât deja le știi pe toate pe de rost, totuși nu poți să nu asculți ce zice, pentru că de fiecare dată spune povestea un pic altfel, lăsând deoparte unele părți sau adăugând altele, atât de amănunțit povestește cum, o noapte întreagă, cu gesturi foarte-foarte lente, și-a ascuțit ca pe un brici marginile sapei cu o piatră în formă de corn, încât nu numai că simți în mâini mișcarea lină, ci și auzi foarte clar scrâșnetul prelung al fierului care, deși slab, parcă ți s-ar înfige în carne până la os, făcându-ți pielea de găină pe brațe.

Între timp bărbatul găsește tot mai multe cioburi care se potrivesc, le așază cu mâini tremurânde unul lângă altul într-un colț al valizei. Deja se vede că vrea să reconstituie un urcior mare de lut smălțuit și știi și de ce, pentru că are impresia că astfel va putea să-și repare mâinile, le va putea vindeca de tremurul lor permanent, dacă urciorul va fi refăcut cu precizie, la fel de precise îi vor deveni și mișcările și la fel de sigur va putea să apuce din nou cu mâinile, ca pe vremuri, și atunci va putea termina ceea ce

începuse înainte de război, va putea deveni chirurg, va putea practica chirurgia vasculară.

De atât de multe ori i-ai ascultat poveștile, încât uneori ai impresia că ție ți s-au întâmplat toate. Întinzi mâna spre valiză, privești umbra degetelor tale răsfirate, când îți întorci palma spre soare, umbrele se alungesc, pătrunzând în nisip ca niște rădăcini, când îți rotești mâna, se împletesc într-o singură liană, ca apoi să se despartă din nou. Te uiți la tine în palmă, la pielea netedă a antebrațului, vezi deodată conturându-se pe ea păienjenișul roșu al cicatricilor, pare foarte real, de parcă tu ți-ai fi apăsat încheietura mâinii pe tăișul sapei, de parcă tu ai fi vrut să mori, de parcă tu ai fi vrut să se termine odată totul.

Stai, simți cum aerul îți străpunge rănile în profunzime, sângele tău țâșnește din ele, pulsând și împroșcând în jur, îți curge prin palmă, ți se prelinge printre degete, nu-l simți nici fierbinte, nici rece, doar călduț. Deși rănile tale sunt imaginare, tu le simți reale, simți cum ți se scurge prin palmă viața și vlaga. Simți că dacă reziști neclintită, fără să zici nici pâs, atunci într-adevăr se va termina totul, vei muri cu adevărat, iar dacă nu, atunci vei pierde pentru totdeauna șansa de-a afla cine ai fost și cum ai ajuns aici.

Durerea închipuită îți străpunge brațul ca o andrea, nu mai suporți, țipi, și atunci vezi deodată cum un ac lung îți străpunge brațul, acum nu mai e imaginația, nu mai e amintirea altcuiva, ci a ta, chiar s-a întâmplat, numai că nu ție, însă tu ai fost acolo, ai văzut totul, îți amintești.

La fel de brusc precum ai început să înțelegi cuvintele bărbatului, îți aduci aminte, acum știi cine ești, știi ce ți s-a întâmplat, știi și ce li s-a întâmplat celorlalți, celor pe care i-ai iubit. Într-un țipăt prelung țâșnesc din tine numele lor, Mămica,

Tăticul, Miklós, Bertuka, Bátykó, se contopesc într-un urlet, nu te poți opri, stai cu mâinile întinse în față, urli iar și iar numele lor, știi că e-n zadar, dar la fel de bine știi și că nu vei mai putea înceta niciodată.

Atunci bărbatul își scoate mâinile din nisip, se apropie de tine, se oprește chiar în fața ta, tu continui să zbieri, strigându-i în față numele lor, bărbatul întinde mâna, te apucă de încheieturile brațelor, te apucă și te strânge cu putere, de parc-ar vrea să închidă o rană, nu una, ci mai multe, te strânge de brațe cu sălbăticie, de parcă ar ști exact ce ți s-a întâmplat, în același timp te somează să te uiți la el, să-l privești în ochi, auzi, uită-te la mine, vocea lui e foarte calmă, nu mai seamănă deloc cu vocea cu care obișnuia să-ți povestească, auzi ce zice, dar nu te uiți la el, ești din nou acolo, împreună cu ceilalți, în genunchi, în noroi, în fața magaziei de lemne, nu vrei să fii acolo, nu vrei să fii, dar între timp continui să auzi vocea bărbatului, îți vorbește de parcă ar vrea să te trezească dintr-un vis, zice să te uiți la el, să rămâi cu el, să nu pleci, te strânge și mai tare de brațe, trăgându-te mai aproape, nu te uiți la el, te uiți peste umărul lui, la cioburile aliniate în nisip, dar nu pe alea le vezi, vezi noroiul negru de pe jos, în el, urma unui bocanc pe jumătate plină cu apă de ploaie, ești cu fața-n jos, te vei prăbuși în ea, nările, gura, plămânii, trupul ți se vor umple de noroi și de apă și de nisip și de lut. Chiar vrei să se întâmple așa, o meriți, asta meriți.

Deodată bărbatul îți eliberează brațele, îți atinge fața, o cuprinde între palmele lui, întorcându-ți capul spre el cu o asemenea forță, încât nu poți să i te opui, se uită în ochii tăi, și tu te uiți în ai lui, ce apă cenușie, îți spui, o să te lovească, o să-ți tragă o palmă, o meriți. Nu te lovește, doar se răstește la tine, nu-i vina ta, strigă, înțelegi? Nu ești tu de vină că ai supraviețuit.

Taci, tace și el, vă priviți unul pe altul, își ia mâinile de pe obrajii tăi, abia într-un târziu începe să vorbească, zice că s-ar fi putut întâmpla și altfel, dar acum asta-i situația, acum nu mai e nimic de făcut, trebuie să încercăm să trăim. Se întoarce pe călcâie, se apropie de valiză, ia o mână de nisip, îl lasă să i se scurgă printre degete, îi rămân în palmă două bucăți de ceramică.

Te uiți la valiză, nici măcar nu-i o valiză, e o ladă de campanie cu vergi metalice. Te duci lângă ea, îți vâri în nisip ambele mâini, până la încheietură. Nu e călduț, e rece.

Bunica amuțește, deschide ochii, pentru azi atât, zice ea, odată o să-mi povestească și restul. Oftează prelung, făcându-mi semn cu capul spre urcior. Zice să împing un scaun lângă bibliotecă, să mă urc pe el și să mă uit mai de aproape la urcior.

Urc pe scaun, ating cu mâna geamul raftului, sticla scoate un clinchet sonor, dulapul trosnește puternic. Urciorul lucește în lumină, văd că-i plin de crăpături, într-adevăr, fusese refăcut bucată cu bucată, pe suprafața lui fire subțiri de ață desenează pătrățele, de parcă urciorul ar fi fost prins într-o plasă care să-l țină întreg.

N-am mai văzut așa ceva, acasă aveam o farfurie de decor reparată cu sârmă, atârna pe peretele din antreu, însă aia fusese spartă numai în trei și apoi legată cu o sârmă plumburie, groasă și urâtă.

Bunica zice că le-au trebuit luni de zile ca să-l reconstituie, deși lucrau la el amândoi, și până să termine treaba, comuniștii au desființat spitalul. Au plecat de-acolo împreună și de atunci nici nu s-au mai despărțit. Urciorul e bine lipit, să nu-mi fie frică, pot să-l ating liniștită.

Întind mâna, ating smalțul alb, simt sub degete firele de ață și nodurile minuscule de pe suprafața lui. Îmi lipesc palma de urciorul încălzit de soare, mângâindu-i cocoșului aripile și penele lungi din coadă.

Bunica îmi zice să-l apuc cu ambele mâini și să-l dau jos de pe raft, însă cu atenție, pentru că nu e gol.

Trebuie să mă ridic pe vârfuri ca să-l pot apuca mai bine, până la urmă reușesc. Îl ridic cu grijă, e mai ușor decât mă așteptam. În timp ce-l dau jos, simt că în el se clatină un lichid.

Cobor de pe scaun, în timp ce-i duc Bunicii urciorul, mă uit în el. Văd că-i pe jumătate plin cu apă și e plin de crăpături și pe dinăuntru. Apa din el se clatină la fiecare pas, formând vârtejuri și răspândind un miros de fântână năpădită de mușchi.

Bunica mi-l ia din mână, îl cuprinde între palme, și-l pune în poală și, aplecându-se deasupra lui, se uită în el. Rămâne multă vreme tăcută, fără a schița nici un gest, apoi lovește scurt pântecul urciorului, inelul i se ciocnește de el cu un zgomot surd, mă privește, un zâmbet amar îi apare în colțul gurii. Zice că trebuie să fie mereu pe jumătate plin, pentru ca lutul să se îmbibe cu apă și să țină firele de mătase bine întinse, căci așa l-au reconstituit, fără vreo picătură de lipici, n-au folosit nimic altceva decât un petic dintr-o eșarfă veche.

Mă uit la gâtul cocoșului, la penele lui frumos lucitoare. Deci până la urmă Bunicul n-a ajuns chirurg, îi spun. Bunica scutură din cap că nu, apoi își întinde mâinile în față, se preface că apucă aerul cu degetele desfăcute, își rotește încheieturile, mânecile sveterului îi alunecă în sus, dezgolindu-i brațele, e gimnastică pentru mâini, zice ea, și asta făcea parte din gimnastica de înviorare a Bunicului, o făcea cu sfințenie în

fiecare dimineață, însă degeaba, ca medic n-a mai putut lucra niciodată.

A devenit muncitor necalificat la salubritate, acolo a fost repartizat. Asta însemna că ar fi trebuit să lucreze ca măturător, însă a măturat străzile doar vreo săptămână, atât a durat până când noii lui colegi și-au dat seama că e mai rentabil pentru ei să măture în locul lui, iar pe el să-l pună să facă meditații cu copiii lor.

Așa a început să predea fizică, biologie, chimie, geografie, latină, germană, franceză, rusă, gramatică, matematică, de toate. Putea să învețe pe oricine orice, până și cea mai plictisitoare stupizenie știa s-o explice în așa fel încât cine îl auzea predând o dată, reținea cele auzite toată viața. Fusese un profesor mare, cu vocație, în treizeci de ani jumătate din locuitorii orașului i-au fost elevi, toți îl respectau și-l iubeau, cu toate că nu i s-a permis nici măcar să pună piciorul într-o școală adevărată.

Bunica își împreunează mâinile, degetele îi trosnesc. Mă întreabă cine mi-a zis de casa de nebuni.

Îi spun că un băiat mi-a zis și a zis și că locul meu e tot acolo. Îi povestesc întâmplarea cu Gazsi și elasticul de păr.

Când aude cum am tăiat cu lama paltonul lui Gazsi, o umflă râsul, abia se poate opri, îmi zice râzând că bine i-am făcut, foarte bine, o merita, și maică-mea ar fi făcut la fel, și să nu-mi fie frică, asta nu înseamnă nicidecum că sunt nebună, mai bine zis nu sunt mai nebună decât ceilalți cretini. Aud că tonul vocii i s-a schimbat și atunci știu că asta a fost vorba Bunicului și mai știu că Bunica o s-o repete și o să râdă iar și o să râd și eu împreună cu ea.

douăzeci și unu

După ore ar trebui să merg la antrenament, însă toate mă dor, nu vreau nici să alerg, nici să fac exerciții de forță. De data asta o să-l sar, n-am încotro. Bibliotecara mi-a spus că pot să mă duc la bibliotecă oricând vreau dacă avem oră liberă, chiar și după ce biblioteca s-a închis. Mi-a arătat unde ține cheia de rezervă. Lângă ușa bibliotecii, în spatele vitrinei în care e expusă o xilogravură cu orașul și școala noastră, acolo atârnă de o sfoară, nodul sforii e prins de balamaua ușii de la vitrină.

După ultima oră aștept până ce toți colegii mei de clasă dispar de pe coridor, apoi mă îndrept tiptil spre bibliotecă. E închisă. Mă uit în jur, apoi iau cheia de rezervă. Descui ușa repede, pun cheia la loc, intru.

Bibliotecara ține cărțile secrete în raftul de sus din rândul al doilea. Mai întâi trebuie să împing până acolo scara înaltă de trei metri. E destul de grea, trebuie s-o împing zdravăn, dar după aia alunecă bine pe roți.

Când scara e la locul ei, trebuie să mă urc pe ea până sus de tot, să mă așez pe mica platformă de lemn din vârf, să dau la o parte analele legate în carton roșu, în spatele lor sunt ascunse romanele secrete de dragoste. Bibliotecara zicea că azi nu se mai scriu romane atât de frumoase, astea sunt foarte vechi, încă de dinainte de război. Acolo nu sunt numai romane, ci și reviste vechi de modă. N-ar avea voie să le țină în bibliotecă, dar bibliotecara zice că astea ne fac viața mai frumoasă.

Iubesc revistele de modă chiar mai mult decât romanele. Știu să citesc doar câteva cuvinte din ele, pentru că-s în franceză, dar asta n-are importanță, fiindcă au filele lucioase și satinate și fiecare e groasă cât o carte de telefon.

Îmi scot revista preferată, cea în care o fată cu pielea neagră prezintă niște blănuri lungi până în pământ. Cel mai mult îmi place poza aia în care poartă o blană lungă de vulpe polară, și-o strânge cu o mână pe trup de parcă i-ar fi frig, lăsându-și în același timp la vedere piciorul dezgolit până în șold, gâtul lung și un sân aproape gol. Poza asta o las la urmă. Mai întâi le răsfoiesc pe celelalte, tocmai mă uit la cea în care fata stă vârâtă într-un dulap, printre o mulțime de blănuri, de parcă s-ar ascunde de cineva, când deodată intră bibliotecara.

Închide ușa în urma ei, răsucește și cheia în broască. Rămâne o vreme așa, cu fața întoarsă spre ușă și cu mâna pe clanță. Umerii i se scutură de plâns.

Nu îndrăznesc să scot nici un sunet, mă fac mică de tot în vârful scării.

Bibliotecara se întoarce, are obrajii scăldați în lacrimi. Se duce la masă, își toarnă dintr-o cană apă în pahar, o bea încet, scoate o batistă, își suflă nasul, se șterge pe față.

Stă nemișcată o clipă, privind fix în față, nu văd la ce se uită. Mă aplec puțin într-o parte, văd că se privește în sticla ferestrei.

Își duce mâna la gât, își deznoadă baticul albastru cu negru, îl dă jos, îl desfășoară, îl scutură, îl împăturește, îl pune pe masă. Își trece mâna prin păr, își apasă degetele pe ochii închiși, se mai smiorcăie puțin, încearcă să respire adânc, apoi se apleacă brusc, deschide sertarul de jos, scoate din el o casetă de lemn mare și neagră, o trântește pe masă. Arată ca o valiză minusculă.

Pufnește pe nas, apoi deschide caseta.

Când se deschide, din ea se ivesc mai multe sertare dispuse în trepte, pline cu sticluțe, recipiente, pensule, iar pe partea interioară a capacului există o oglindă, văd în ea, mult mărite, bărbia, gura și gâtul bibliotecarei.

Văd cum își studiază fața, întorcând capul când spre dreapta, când spre stânga, se strâmbă, își netezește părul cu ambele mâini, apoi își apasă tâmplele cu degetele mari, își trage pielea în sus, întinzându-și-o.

Iar se strâmbă. Scoate un recipient, îl deschide, se unge cu o cremă pe față, masându-și pielea cu lovituri scurte ale degetelor. Așteaptă puțin, apoi, cu o pensulă mare, se pudrează. Pudra este foarte parfumată, îi simt mirosul și de-acolo unde stau, din vârful scării, miroase cu totul altfel decât pudra Bunicii. Bibliotecara scoate o altă pensulă, cu care își colorează obrajii, apoi se fardează la ochi, dar nu cu o singură culoare, ci folosind vreo șase-șapte, pe care le ia dintr-o cutiuță aurie, cu multe pătrățele colorate în ea.

Tot cu o pensulă își vopsește și buzele. Niciodată n-am mai văzut așa ceva, întâi folosește o pensulă groasă, apoi una subțire de tot, rujul este roșu-închis, făcându-i buzele să strălucească foarte frumos.

Fața i s-a schimbat complet. O văd numai în oglindă, dacă n-aș ști că e ea, nici n-aș recunoaște-o.

Se privește, încercând să schițeze un zâmbet. Văd în oglindă cum îi tremură buzele. Deodată întinde mâna, trântește capacul casetei, ia baticul de pe masă, îl umezește turnând peste el apă din pahar, apoi începe să-și curețe fața de farduri.

Ridic cu mare precauție revista de modă, o închid, vreau s-o pun înapoi în raft, în spatele cărților.

Brusc, bibliotecara aruncă baticul pe masă, deschide iar caseta, pentru o clipă oglinda îmi reflectă lumina soarelui drept în ochi.

Revista de modă îmi alunecă din mână. Vreau s-o prind, dar nu reușesc, cade, se izbeste cu zgomot de podea.

Bibliotecara tresare, se întoarce, fața ei arată speriată și în același timp furioasă, se mai văd pe ea urmele de ruj și de fard de pleoape, e toată mânjită cu roșu și negru, asta o face să arate foarte bătrână. Preț de o secundă cred că o să strige la mine, însă nu, doar mușchii feței îi zvâcnesc scurt, apoi îmi zâmbește.

Mă întreabă dacă am fost acolo în tot acest timp.

Îi zic că da.

Îmi face semn să cobor.

Cobor de pe scară, mă aplec, culeg revista de pe jos.

Bibliotecara vine lângă mine, îi întind revista, îi spun să mă scuze, n-am vrut s-o scap. Dă din cap, mi-o ia din mână, zice că o s-o pună ea la loc. Cu cealaltă mână mă mângâie deodată pe față, simt parfumul de pudră și ruj al degetelor ei, atingerea lor e caldă și moale.

Lasă mâna jos, zice că acum ar fi mai bine să plec, dar dacă vreau, o să mă învețe odată să mă machiez.

Îmi vine în minte pensula subțire pentru buze, gestul cu care a înmuiat-o în vopseaua roșie, dau din cap, îi zic mulțumesc.

Îmi pun echipamentul de sport în dulapul din hol, apoi intru în bucătărie. Bunica stă la masă, învârte o monedă printre degete, se uită la ea, din când în când metalul se ciocnește de

inelul ei. Când mă vede, deschide portmoneul, aruncă moneda în ea, se uită la mine, mă întreabă unde am fost.

La antrenament, îi zic. Bunica clatină neîncrezătoare din cap. Sunt o proastă, zice, sunt luni de zile de când stau la ea și încă n-am învățat să mint ca lumea.

Îi zic că n-am mințit. Încerc să mă gândesc la alergare, la nea Pali și la potecile din pădure, în nici un caz la bibliotecă, în nici un caz la revistele de modă. Nu reușesc.

Bunica se uită la mine, își linge buzele, zice să nu mint.

Nu zic nimic, mă uit în podea, la liniile ondulate din scânduri. Podeaua n-o să mă ajute, îmi zice Bunica, mai bine să-mi ridic frumușel privirea, mai bine s-o privesc frumușel în ochi.

O privesc. Știe că am mințit, îmi spune ea. Mint foarte prost, nu așa se minte, nicidecum așa. Nu zic nimic. Bunica mă întreabă dacă vreau să mă învețe cum se face asta așa cum trebuie.

Îi zic că nu.

Bunica mă fulgeră din priviri, să n-o mint, zice ea. Apoi îmi zâmbește, zice să nu-mi fie frică, o să mă învețe ea, împinge cu piciorul pe sub masă un scaun, scaunul alunecă pe podea până în fața mea. Bunica îmi face semn să iau loc. Mă așez.

Bunica își apucă din nou portmoneul, îl deschide, îi deșartă conținutul pe masă, banii cad din el, văd bancnote de zece, de douăș’cinci, de o sută, plus ceva mărunțiș. Acum portmoneul e complet gol, Bunica îl aruncă în fața mea, pe masă, zice să-mi bag frumușel mâna stângă în el. Mă uit la gura căscată, cu zimți, a portmoneului, la materialul verzui al căptușelii ce atârnă moale. Când îmi trec mâna peste el, mi se pare jilav și răcoros pe dinăuntru.

Zimții închizătorii îmi ating pielea. Atunci Bunica se întinde peste masă, apăsând zimții pe încheietura mâinii mele. Nu mă doare, dar e neplăcut, simt înțepături și mâncărimi, de parcă mi-aș fi vârât mâna printre urzici, Bunica mă privește în ochi și mă întreabă dacă mă doare. Îi zic că nu. Atunci senzația de mâncărime se întețește, mi-au apărut și bășici pe piele de la urzicătură. Bunica mă întreabă iar dacă mă doare, îi zic că nu, mâncărimea se transformă într-o durere fierbinte care mă arde, bășicile se sparg, lăsându-mi în urmă cratere adânci în piele, nu mă doare, îi zic, nu mă doare, nu mă doare, vreau să mă conving că n-am nici mână, nici degete, nici încheietură, nici palmă, deci n-are ce să mă doară, însă nu reușesc, durerea îmi străpunge palma, desfăcându-mi degetele, nu mă doare, zic, văd cum portmoneul se umflă în locul unde îl ating cu unghiile pe dinăuntru, după cum se zbat umflăturile, se vede cum spasmul durerii face ca degetele mele să se strângă pumn, ca apoi să se destindă iar, pielea portmoneului lucește umed, piele de țipar, îmi vine mie în minte, și atunci stomacul mi se întoarce pe dos, durerea se propagă de-a lungul brațelor, îmi trece prin umeri, deja îmi pulsează în șira spinării, oprindu-mi-se în stomac și ametindu-mă de-mi vine să vomit.

Cealaltă mână a Bunicii mă mângâie pe păr. Sunt o fată încăpățânată, zice ea, la fel de încăpățânată cum fusese și ea și cum fusese și maică-mea, dar degeaba, acum încăpățânarea asta n-o să mă ajute la nimic, nici faptul că suport atât de bine durerea. Acum nu încăpățânată trebuie să fiu, ci vicleană și mincinoasă, nu de durere să-mi pese acum, ci de minciună, de minciună și de adevăr și de faptul că fiecare dintre ele poate deveni, pe rând, opusul celeilalte, ba chiar va deveni de-adevăratelea, numai să vrei, una-i o piatră neagră, cealaltă, una

albă, e totuna pe care o aleg, pentru că pe oricare aș alege-o și aș ascunde-o în palmă, ea ar dispărea pe loc, devenind numai a mea, iar din clipa aceea numai eu singură îi știu culoarea și pot să fac ce vreau cu ea.

Bunica își ia mâna de pe încuietoarea portmoneului și, desfăcând-o cu două degete, îmi eliberează mâna, pentru o clipă mâna mea făcută pumn pare mai bătrână decât a ei, văd degete deformate și noduroase, riduri, unghii îngălbenite, o piele aspră, cu pete maronii și vene albăstrui. Îmi deschid palma, îmi imaginez că țin în ea o piatră mică și cenușie, pielea e din nou a mea, tânără, netedă, fără nici un rid.

Bunica începe să îndese banii înapoi în portmoneu, îmi zâmbește, da, așa trebuie, cam așa, zice. Mă întreabă de câte ori am mințit-o de când sunt la ea. Mă gândesc la minciună, am în palmă o piatră albă și rotundă, netedă și rece ca sticla, de multe ori, de foarte multe ori, îi zic.

Bunica dă din cap, da, așa e bine, așa e foarte bine, zice ea. Închide portmoneul.

E pauza mare, mușc din sendvișul meu cu unt și miere, uitându-mă cum se joacă unii aruncând bănuți lângă bradul golaș din fundul curții. Îmi place să urmăresc cum cad bănuții de metal în gaura mică și neagră făcută de băieți în pământ cu tocurile pantofilor. Din când în când monedele se ciocnesc între ele, unele și sar din groapă. Cel a cărui monedă ajunge deasupra de tot și rămâne ultima în gaură are voie să joace rișca cu toate celelalte, aruncându-le pe rând în sus și încercând să ghicească dacă o să cadă cap sau pajură. De câte ori ghicește,

câștigă banul. Eu n-am jucat niciodată, nici fetele nu obișnuiau să joace, însă am auzit când Iván i-a explicat Krisztinei regulile jocului și am văzut și cum îi atingea între timp brațul.

Joacă și Iván, mă uit la el în timp ce aruncă moneda, de fiecare dată îmi doresc să dea greș. Nu știu dacă din cauza asta, însă e clar că monedele lui nimeresc foarte rar gaura, iar când o nimeresc, aproape întotdeauna sar afară.

Azi lui Ferike îi merge cel mai bine dintre toți, e cel mai bun la aruncat. El face altfel decât ceilalți, nu prinde moneda cu două degete, dându-i apoi un bobârnac, ci își strânge mâna pumn, strecurând moneda între degete și apoi aruncând-o de parcă ar lovi cu pumnul în aer, după care răsfiră brusc degetele și moneda pare că-i sare fix din mijlocul palmei, aterizând direct în gaură, unde de cele mai multe ori și rămâne. Uneori încearcă să-l imite și ceilalți, dar nici unuia nu-i iese.

Tot el câștigă și a treia, și a patra oară. Adună bănuții de pe jos, scutură pumnul, făcându-i să zornăie, se pregătește de rișcă, dar înainte de a apuca să spună ce alege, cap sau pajură, Iván îl lovește peste mână, strigând că nu-i drept ca el să câștige mereu, e un trișor, un trișor ordinar.

Ferike zice că n-a trișat. Iván zice că ba da. Îi dă un brânci lui Ferike, Ferike îl îmbrâncește și el, zicând că nu, se împing unul pe altul, strigând și îmbujorându-se tot mai tare, ba da, ba nu, ba da, ba nu. Iván se dă un pas înapoi, se împiedică de rădăcina bradului, cade în cur, nu vreau să mă apropii de el, dar o fac, Ferike începe să hăhăie, Iván, roșu la față, se ridică în picioare, strigă că Ferike i-a pus piedică, a trișat și acum, pentru că-i un trișor ordinar. Ferike zice că nu i-a pus piedică, Iván e un împiedicat din naștere.

Iván pufnește pe nas, se repede la Ferike, trișorule, urlă, trișorule, venele de la gât i se umflă, te omor, turnătorule ce ești, un turnător mizerabil, asta ești, răcnește el, lovindu-l și dându-i șuturi lui Ferike, Ferike scoate un horcăit, strigă, nu-i adevărat, îl apucă pe Iván de genunchi, îl trage de picior, băi pulă cu căciulă, îi strigă în față, cum îndrăznești să minți în halu' ăsta, nu mi-e frică de tine! Iván își pierde echilibrul, se eliberează din mâinile lui, dă din picioare, tot un turnător ești, exact ca tac-tu, toată lumea știe, toată fabrica de piele, tot orașul, un căcat în ploaie, asta a fost, un turnător jegos, turnător la Secu.

Ferike urlă atât de tare, încât îi simt vocea în stomac, să nu te legi de taică-meu, strigă el, coboară capul, pornește la atac, îi trage lui Iván un cap în stomac, Iván se chircește, Ferike îi mai dă un cap în bărbie, îl lovește cu pumnii în coaste, de tata nu te-atingi, în cur mă lingi, strigă în timp ce continuă să-i tragă pumni în coaste. Iván îl trage cu o mână de păr, cu cealaltă încearcă să-i pareze loviturile, amândoi se prăbușesc la pământ, acolo își continuă cafteala, își trag scatoalce, urlă, horcăie, ridică un nor de praf în jur, încât abia de se mai văd.

Deja suntem cu toții în jurul lor, toată clasa. Aud cum strigă toți, omoară-l!, nu te lăsa!, dă-i mai tare!, asta e!, drept în moacă!

Băieții se tăvălesc pe jos, Iván e dedesubt, cu fața în praf, Ferike e pe jumătate călare pe el, îi sucește mâinile la spate, încearcă să-l lovească în ceafă cu un genunchi, retrage-ți cuvintele, retrage-ți cuvintele, retrage-ți cuvintele! urlă el în ritmul loviturilor, gâfâind.

Gâfâie și Iván, nasul și gura i s-au umplut de praf, își încordează trupul, încearcă să se răsucească pe-o parte și să-l azvârle pe Ferike din spinarea lui, eu simt mirosul de praf.

Ferike îi sucește și mai tare brațele, lovindu-l iar cu genunchii în ceafă, capul lui Iván se izbește de pământ, sângele-i țâșnește pe nas, desenând dâre roșii în praf.

Cineva de lângă mine începe să țipe, să-i despartă careva, ce mai așteptați? Țipă degeaba, pentru că nimeni nu mișcă, toți rămân țintuiți locului, uitându-se cum Ferike își înfige și mai tare genunchii în spatele lui Iván, trăgându-l și mai tare de brațe, pentru ultima dată-ți zic, retrage-ți cuvintele, că de nu, îți fac zob umărul și-ți smulg și brațele! Numai că Iván strigă din nou, gutural, turnătorule, și tu, și tac-tu, vocea lui ridică un norișor de praf. Ferike se schimonosește la față, gura-i e o imensă gaură neagră, țipă, să crăpi naibii! are o voce foarte ascuțită, apoi îi apucă brațul cu toată puterea, răsucindu-i-l la spate.

Se aude un trosnet, Iván scoate un urlet, una din fete țipă, țip și eu, țipă și celelalte fete, Ferike se rostogolește în spate de pe spinarea lui Iván, pentru o secundă am impresia că văd brațul lui Iván în mâna lui, că i l-a smuls într-adevăr din umăr. Însă știu că așa ceva e imposibil, apoi văd că numai mâneca uniformei lui Iván s-a rupt, când Iván se ridică în genunchi, căptușeala și ațele îi atârnă în zdrențe pe umăr. Iván își duce mâna acolo, apoi, cât ai clipi, a și ajuns lângă Ferike, Ferike încă nu s-a ridicat, Iván îi trage un pumn în plină față, a doua lovitură o ratează, nimerindu-i numai gâtul, de-i sare capul într-o parte, Iván se aruncă peste el, își pune genunchiul pe burta lui, îl lovește în cap, cu o mână Ferike își apără fața, încă mai ține în ea mâneca ruptă a hainei lui Iván, pe cealaltă și-o întinde, apucând bucata de beton care marchează poarta pe terenul mic de fotbal, știu ce-o să facă, cu aia o să-i dea în cap lui Iván, dar chiar atunci dinspre școală se aude un fluierat

ascuțit. Cineva strigă, atenție, vine nea Radieră, între timp profesorul de desen a și ajuns lângă ei, dă cu piciorul la o parte bucata de beton din mâna lui Ferike, își bagă degetele în părul lui Iván, ridicându-l de pe Ferike și dându-l la o parte, între timp se răstește la ei, ce se întâmplă aici, ce, sunt animale, de se bat în halul ăsta?, fără bătaie în zona porții! Îi dă drumul lui Iván, acum nu mai strigă, le spune cu o voce aspră să ia poziția de drepți.

Ferike se ridică încet în picioare, se duce lângă Iván, se oprește, cei doi nu se uită unul la altul, nici la profesorul de desen, se uită amândoi în pământ, mâneca de la haină atârnă neagră în mâna lui Ferike.

Într-un târziu profesorul de desen începe să vorbească, spune că n-are de gând să întrebe cine a început, că ei oricum nu i-ar zice, nu, pe el nu-l interesează cine a început și nici de ce s-au bătut, nu, el ar vrea un singur lucru, un singur lucru și-ar dori, să-i promită amândoi că în drumul spre casă n-o să se omoare unul pe altul cu, să zicem, o juma' de cărămidă învelită într-o pungă. El un singur lucru vrea, ca ei doi să se împace.

Băieții stau nemișcați, nici unul nu scoate o vorbă, continuă să se uite în pământ, fața lui Iván n-o văd bine.

Profesorul de desen îi mustră, ce mai așteaptă, să se întoarcă unul spre altul, să-și ceară iertare, să-și dea mâna și să se îmbrățișeze. Nu-i mare lucru și o să vadă că după aia o să se simtă mult mai ușurați.

Băieții tot nu se mișcă, atunci profesorul de desen se apropie de ei, le zice că n-are timp să aștepte la infinit și, de altfel, ar fi mai bine să scape de chestia asta cât mai repede. Cu o mână apucă încheietura dreaptă a lui Ferike, cu cealaltă, pe a lui Iván, le apropie mâinile, palmele băieților aproape că se ating, dar

Iván își trage mâna, se dă un pas înapoi, zice că el n-o să dea mâna cu fiul unui turnător jegos.

Fața profesorului de desen zvâcnește scurt, îl lasă de mână pe Ferike, se uită la Iván. Dar pe asta de unde-a mai scos-o? îl întreabă.

Iván zice că toată lumea știe. Tot orașul, toți.

Atunci profesorul de desen scutură din cap și spune că e foarte interesant, dar el, de exemplu, acum o aude pentru prima dată. Și chiar dacă ar ști toată lumea, asta tot nu înseamnă că e automat și adevărat. Ce zice Iván este grav, mult mai grav decât faptul că despre lucrurile astea își dă cu părerea cineva care, în primul rând din cauza vârstei, n-are cum să fi avut de-a face cu ele.

Iván spune că ba da, are de-a face, și el, și toți ceilalți. Are dreptul să știe, are dreptul să facă dreptate.

Buza profesorului de desen zvâcnește scurt. Să ne ferească Dumnezeu ca niște idioți ca voi doi să înceapă să facă dreptate, zice el. Numai asta ne mai lipsește. Să știe, da, la asta are dreptul, dacă ar fi ceva de știut. Dacă ar exista fapte concrete. Numai că, din păcate, nu există.

Profesorul scutură din cap, privește în gol, apoi spune că a fost și el acolo în a patra zi după ce a început să se tragă, când siderurgiștii au trecut prin gardul sediului central al Securității, făcându-l praf, cu un camion pe care l-au blindat chiar ei. A fost și el printre primii care au ieșit de sub prelata camionului când acesta s-a ciocnit de sacii de ciment stivuiți din curte, puși drept baricade, a fost, alături de Diszkosz Gyurka, printre primii care au alergat pe trepte în sus, a fost acolo, în primele rânduri, când s-a forțat intrarea principală, a văzut și cum au fost azvârliți de pe acoperiș lunetiștii prinși în pod. A fost acolo și când au spart

ușa blindată în spatele căreia trebuiau să se afle arhivele și a văzut cu ochii lui rafturile de fier goale, și tot cu ochii lui a văzut împrăștiate pe jos și rămășițele carbonizate ale dosarelor rupte. Toată clădirea a fost percheziționată, dar nicăieri nu s-a găsit nici un act. Numai cenușă și file arse, și din alea cu mult, mult mai puține decât ar fi trebuit să fie. Zile întregi au căutat la subsol închisorile secrete și intrările în tunelurile secrete de sub oraș, de a căror existență toată lumea era ferm convinsă, dar nu s-a găsit absolut nimic. Așa că nu se știe care-i adevărul. Nu se știe dacă există vreun adevăr. Și, probabil, știm și noi că s-a zvonit că și zvonurile ar fi fost născocite și răspândite de Securitate. În aceste condiții, am putea decide la fel de bine cine au fost turnătorii trăgând bilețele cu nume dintr-o pălărie. Sau dând cu banul.

Tace, scutură din cap, apoi se uită la monedele risipite pe jos. Poate că până la urmă asta ar fi cea mai bună metodă, zice el. Pentru că, din câte vede, chestia asta e foarte la modă aici.

Face un pas, calcă cu vârful bocancului pe muchia unui bănuț, acesta saltă în aer, învârtindu-se, profesorul de desen îi dă un șut, ca și cum ar lovi o minge, banul zboară pe deasupra capetelor băieților, cap sau pajură? întreabă profesorul.

Iván tace, numai Ferike se trezește vorbind, cap, zice el. Profesorul de desen întinde mâna, lasă banul să-i cadă în palmă, îl trântește peste dosul palmei celeilalte mâini, făcută pumn, apoi întinde ambele mâini către băieți. Zice că până acum nu l-a interesat cine a început, dar acum vrea să știe. Dacă nu-i spunem acum, într-un minut, atunci o să-l pedepsească pe ăla care pierde la porcăria asta de cap sau pajură.

Băieții tac, se uită la mâinile profesorului de desen, Iván e tot mai roșu la față, zice deodată că Ferike a trișat la joc.

Profesorul de desen dă din cap, ridică palma de pe ban, pajură, zice, apoi îi trage brusc un pumn în burtă lui Iván. Banul cade pe jos, Iván se chircește, cuprins de grețuri, profesorul de desen se întoarce, apucă mâneca de haină din mâna lui Ferike și i-o smulge.

Și-o trece printre degete cu același gest cu care se șterge la oră de urmele de cărbune sau tempera, spunându-i lui Iván ca acum să facă bine și să se gândească serios cine e până la urmă turnătorul. Aruncă pe jos mâneca hainei, apoi se îndreaptă spre clădirea școlii.

douăzeci și doi

Krisztina umblă cu palmele făcute căuș, se vede că duce cu foarte mare grijă ceva în mână. Ajunge lângă Aliz, Aliz o întreabă ce-are acolo, Krisztina ridică foarte încet mâinile, le întinde până sub nasul lui Aliz, îndepărtându-și puțin degetul mare, Aliz aruncă o privire, zice, băi, ce mișto. Krisztina lasă încet mâinile în jos, uitându-se la mine. Nu vreau s-o întreb ce are în mână, cu toate că tare mult aș vrea să știu.

Krisztina se oprește, se apleacă în față, își depărtează iar puțin degetul mare, uitându-se în palmă. Văd că zâmbește, de parcă ar gâdila-o ceva acolo. Poate că-i un fluture sau o broscuță. Aliz se duce iar lângă ea, zice, dă să mai văd o dată.

Krisztina îi arată, Aliz chicotește, se uită la mine, zice să mă uit și eu.

Știu că ar trebui să le spun că nu mă interesează, asta le și spun, dar între timp îmi imaginez că e un puișor pufos, asta ține Krisztina în mână, un puișor cald și moale, de frică inima-i bate foarte repede, am să-l mângâi, dar ușor, numai cu vârful degetului, ca să nu se sperie, ca să știe că nu-i vreau răul.

Krisztina stă, trage cu ochiul prin fanta dintre degete, zâmbește foarte frumos, un puișor trebuie să fie, altfel n-ar zâmbi atât de frumos.

Trebuie să mă uit, nu mai rabd. Merg la ea, dă să văd și eu, îi zic, dă să văd, și mă aplec puțin spre ea. Atunci Krisztina își depărtează încet degetele, deja văd spatele micuț și închis la culoare, într-adevăr, e un puișor, un puișor pufos de rață, întind mâna să-l mângâi, Krisztina deschide palma, acolo nu mai e nici un puișor, numai un pumn de nisip negru, Krisztina mi-l aruncă în ochi și în păr, țipând că asta-i pedeapsa pentru cine trișează la săritul coardei, am învins-o trișând, ea a fost eliminată pentru că am trișat, scroafă trișoare ce ești, acum ai încasat-o, ai încasat-o, ai încasat-o.

Îmi duc mâna la ochi, nu văd nimic. Ochii mă ustură de la nisip, mă frec, le aud pe cele două fugind, așa-ți trebuie, nană, varza cere slană, lălăie Aliz. Strig după ele să le fie rușine, că eu n-am trișat! Îmi vin în minte săriturile cu coarda, simt încordarea coapselor în timp ce sar, sus-jos, sus-jos, învârtind coarda în mână, coarda șuieră și zbârnâie în jurul meu, eu sar și sar și sar, nu greșesc niciodată, stăm aliniate pe un rând, noi, fetele, toate sărim coarda, am început în același timp, cine greșește e eliminată, câștigă cine rezistă cel mai mult, ele greșesc una după alta, eu nu, nu sunt atentă la ele, sunt atentă

numai la șuierul coardei, îmi imaginez că stau în mijlocul unui glob de sticlă care mă apără de toți și de toate, n-am cum să dau greș. N-am trișat, strig după ele și gura mi se umple cu grăunțe de nisip.

Mă arde și mă ustură, mă șterg la ochi pe cât pot, scuip nisipul din gură. Mai rău e cu părul, și el e plin de nisip.

Mă aplec în față, îmi scutur părul, îl pieptăn cu degetele răsfirate, îmi scutur și capul, nisipul mi se lipește de piele, mă mănâncă mâinile, mă mănâncă pielea capului. Îmi scutur părul, din el cade nisip pe asfalt, cade și tot cade, iar când nu mai cade, mâncărimea tot nu-mi trece. Pielea capului mă furnică de parcă prin păr mi-ar umbla o mulțime de furnici mari și roșii.

Capul mă mănâncă toată după-masa. Degeaba mă pieptăn, degeaba mă scarpin, degeaba mă frec cu buricele degetelor: mă mănâncă tot mai tare, nu mă pot opri din scărpinat.

Observă și Bunica, mă întreabă ce-am pățit. Îi spun că nimic, numai că am mâncărimi.

Bunica mă așază în fața ei, îmi prinde cu două degete un fir de păr și mi-l smulge din cap. Se uită la el, apoi îmi spune să mă uit și eu.

Pe firul de păr se văd aliniate niște bobițe mici și albe. Bunica zice că am luat păduchi, bobițele sunt ouăle lor. Trebuie să-mi taie tot părul.

Nu vreau să plâng, dar colțurile gurii mi se lasă în jos. Îl las să crească de mai bine de trei ani.

Bunica mă mângâie pe păr, apoi, cu două degete, apucă o șuviță groasă, își trece mâna peste ea, o întinde ca pe o sârmă, simt tensiunea la rădăcina firelor de păr, nu-mi pasă. Îi dă drumul, zice că am un păr frumos, strălucitor și cu firul

rezistent, ar fi într-adevăr mare păcat să-l taie. Foarte mare păcat.

Zice că există și altă soluție. O să mă doară puțin. O să fie cam neplăcut.

Nu-i nimic, îi spun, o să rezist.

Bunica dă din cap. Zice că vine imediat, până atunci să-mi perii bine părul. Așa, ca să pârâie.

Se întoarce, aduce o canistră de tinichea vopsită în verde.

O pune jos, pe covor, aduce un lighean din baie, îl așază pe măsuță, întinde un prosop pe spătarul fotoliului. Îmi spune să mă așez, îmi dă capul pe spate, astfel încât părul să-mi atârne în lighean. Simt pe ceafă răceala metalului.

Bunica îmi adună părul, mi-l piaptănă cu degetele, ca să nu-mi rămână nici un fir pe frunte. O șuviță i se agață de inel, tresar.

Deșurubează capacul canistrei, camera se umple de un miros de benzină, îmi spune să închid ochii, apoi începe să-mi toarne benzină în cap.

Simt cum benzina mi se prelinge pe pielea capului, înțeapă fierbinte și usturător la rădăcina firelor de păr.

Bunica zice că de fapt ar trebui să dea cu petrol, dar merge și așa, să inhalez adânc vaporii de benzină, așa o să mă doară mai puțin.

Inspir profund mirosul de benzină. E dens, aspru, delicios.

Între timp Bunica îmi mângâie părul, inelul i se ciocnește de marginea ligheanului. Parcă o aud de departe, de tot mai departe.

O aud cum îi vorbește părului meu. Îi spune părului meu să se curețe, îi spune părului meu să se întărească, îi spune părului meu să nu-i fie teamă. Dar se prea poate ca mie să-mi

spună toate astea. Să nu mă tem, să nu mă tem, n-am de ce să mă tem.

Inelul Bunicii se ciocnește de marginea ligheanului, piatra de rubin a inelului se lovește de smalțul lui, face poc o dată, de două ori, de multe ori, inhalez mirosul de benzină, plămânii mă ustură, Bunica îmi zice iar să nu-mi fie frică. Nu mi-e frică.

Rubinul se lovește de marginea ligheanului, scoate scântei, benzina explodează, arde, sfârâie, mă văd din afara corpului meu, și părul îmi arde cu flăcări mari, firele de păr pârâie, zbătându-se și unduindu-se ca niște minusculi viermi de foc, zac într-un lighean de foc, nu mă doare, ard.

Inhalez vaporii de benzină, inhalez fumul amar, Bunica își ține mâinile deasupra feței mele, își desface degetele, flăcări mici dănțuie în buricele lor, Bunica își strânge mâinile pumn, de parc-ar vrea să prindă ceva. Simt cum focul din jurul capului meu se stinge, părul meu a încetat să mai ardă.

Bunica desface pumnii, în mână are un pieptăn de os cu dinții deși, zice să nu mă sperii, acum o să mă ridice în șezut. Îmi zăresc chipul în geamul raftului de la biblioteca Bunicului. Am îmbătrânit, sunt mai bătrână decât Bunica, părul meu e alb.

Îmi tremură buzele, știu c-o să mă apuce plânsul.

Bunica zâmbește, îmi spune că n-am de ce să plâng. Ține ligheanul dinaintea mea, îmi vâră pieptănul în păr, începe să-l pieptene, pieptănul mă trage de păr, mă doare. În lighean cade un praf cenușiu, o cenușă albă cu miros de benzină, Bunica mă piaptănă, mă piaptănă și iar mă piaptănă, ligheanul s-a umplut pe un sfert, apoi pe jumătate, apoi de tot.

Îmi văd părul în geamul de la raftul bibliotecii, nu mai e alb, e iarăși negru, mult mai negru și mai lucios decât fusese înainte.

Mirosul de benzină îmi umple încă plămânii.

Bunica ia ligheanul, îl pune pe măsuță, aruncă în el piaptănul, scoate cu o mână un pumn de cenușă din lighean, lăsând-o să i se scurgă printre degete. Zice că de-acum am scăpat de păduchi pentru totdeauna.

Când ies în grădină, de multe ori iau cu mine câte o mână de zahăr pentru furnici. Îl risipesc prin iarbă sau lângă mine, pe bancă sau pe masa de lemn din grădină, furnicile îl găsesc întotdeauna și îl cară de-acolo imediat.

Îmi place să le privesc cum iau, unul câte unul, grăunțele de zahăr, cum apar tot mai multe furnici, năpădind negre grămăjoara de zahăr. Uneori le și vorbesc, le povestesc despre Mama și Tata și despre fosta mea viață.

Am întotdeauna grijă ca Bunica să nu observe când îmi bag mâna în zaharniță, dar tot mă prinde o dată, se uită la mine, nu mă întreabă nimic, eu îmi îndes repede zahărul în gură, îl mestec, îmi crănțăne deja printre dinți când îi spun că din cauza antrenamentelor am mare poftă de dulce. Bunica trage un sertar, scoate din el o linguriță de lemn, o pune pe masă, zice că de-acum încolo să mă folosesc de asta. După felul în care mi-o spune, știu că nu mă crede.

De atunci lingurița de lemn rămâne în zaharniță. Timp de trei zile nu le mai duc zahăr furnicilor.

De-abia a patra zi îndrăznesc să-mi torn în palmă o jumătate de linguriță, mă duc în fundul grădinii și le-o arunc în iarbă, la rădăcina prunului. Furnicile îl găsesc imediat, curăță locul rapid. Mă uit la ele, apoi mă duc la banca din grădină, unde

încerc să desenez din nou nucul cel bătrân în caietul meu de schițe.

Când intru în casă, Bunica tocmai fierbe apă în cea mai mare oală pe care o are. De cum mă vede, trage oala de pe foc, ia două ștergare de bucătărie, înfășoară cu ele câte o toartă a oalei, zice să pun mâna și s-o ajut, să cărăm oala.

Mă duc lângă ea, apuc toarta stângă, simt chiar și prin ștergar cât e de fierbinte. Luăm oala de pe sobă, dau să mă îndrept spre baie, Bunica are obiceiul să curețe cu apă fiartă țevile de scurgere din plumb, zice că așa se dizolvă toată mizeria din ele, însă Bunica o ia către ușă, în timp ce coborâm treptele, numără, ca să pășim amândouă deodată, să nu ne opărim.

Mergem spre magazia de lemne. Mă gândesc că Bunica vrea să curețe canalul, însă nu ne oprim la grilajul de fier care acoperă canalul, ci mergem mai departe, trecem pe lângă nuc, pe lângă rondoul de flori, suntem aproape de arbuștii de tuia, acolo unde-i marele mușuroi de furnici, atunci înțeleg în sfârșit ce are de gând Bunica. Grețesc pasul, din oală se varsă puțină apă, Bunica apucă repede oala, smulgându-mi toarta din mână. Vreau să-i spun să nu facă asta, furnicile n-au făcut rău nimănui, însă Bunica a și ajuns la mușuroi, ridică oala, varsă cu elan apa fierbinte peste el. Mușuroiul se prăbușește sfârâind și ridicând aburi negri, printre bulgării de pământ se văd galeriile abandonate de furnici, apa se înnegrește, dispare în ele învolburată și bolborosind, se prelinge de jur împrejurul mușuroiului, ducând cu ea furnici zvârcolindu-se.

Bunica bătucește pământul cu călcâiele, calcă peste furnici, bombănind că ia te uită, ce mușuroi uriaș, ăstora nici că le pasă de atâtica apă fiartă, ăstora le trebuie praf pentru furnici, mai

era pe undeva într-o pungă, na, las’ că le dă ea. Se întoarce pe călcâie, îndreptându-se către magazia de lemne, primii trei pași ai ei lasă urme de noroi în iarbă.

Mă uit la pământul aburind, la furnicile care plutesc în apa noroioasă, mă doare pieptul, inima îmi bate cu iuțeală, furnicându-mă dureros.

O urmăresc cu privirea, o văd cum dispare în magazia de lemne, mă ciucesc, vâr mâna în pământ, dau la o parte un bulgăre mare de noroi, apoi un altul, apoi un al treilea, furnicile mișună printre ei, agățându-se una de alta și de ouăle lor, încearcă să înoate prin noroi, mi se urcă pe degete, mi se lipesc de piele, de parc-ar vrea să-mi tragă mâna în hăul mușuroiului ruinat. Întorc alți bulgări, aici pământul nu mai e atât de umed și nici atât de cald, galeriile au deviat cumva apa în altă direcție, dau de o gaură cât pumnul, e aproape uscată, apa i-a atins doar marginile. Gaura e plină de furnici și de ouă, o grămadă neagră ce mișună, la mijloc văd o furnică mare, mult mai mare decât celelalte, e aproape cât cele două falange ale degetului meu mic, nu se mișcă deloc, doar stă acolo, în mijlocul freamătului din jurul ei.

Mă uit în spate, spre magazia de lemne. Bunica încă n-a ieșit, încă n-a găsit praful pentru furnici. Ținând degetele desfăcute, îmi vâr mâna cu mare grijă pe sub furnici, scot din pământ acest ghem viu, fremătător, strângându-l în pumn. Ghemul e la mine în palmă, aidoma unei uriașe mure vii. Mă uit în jur, caut un loc unde să-l ascund, după arbuștii de tuia zăresc găleata pentru cules melci, cu săpăliga în ea, mă duc acolo, găleata e goală, mă aplec, depun încet ghemul viu pe fundul ei.

Aud cum Bunica trântește ușa magaziei. Scot repede săpăliga din găleată, ies de după arbuștii de tuia, mă așez lângă ruinele

aburinde ale mușuroiului și încep să arunc pământ în gaură, apoi sap în pământ, prefăcându-mă că tocmai caut ceva.

Bunica ajunge lângă mine, ține în mână o pungă mare de hârtie. O deschide, presară din ea un praf alb pe jos, îmi ia săpăliga din mână, îndeasă praful alb în pământ, îmi spune să mă uit atentă, să învăț cum se face. Înfige sapa de mai multe ori în pământ, între timp presară în spirală praful peste bulgării de pământ și noroi, îi sfărâmă cu tăișul sapei pe cei mai mari, amestecă și frământă noroiul care, încet-încet, devine tot mai cenușiu.

Când termină, în locul mușuroiului n-a mai rămas decât o pată mare, plumburie, nu se mai vede nici o furnică. Bunica izbește de câteva ori cu săpăliga, o îndeasă, o netezește, șterge săpăliga de smocurile de iarbă, apoi se uită în jur, căutând din priviri găleata pentru melci. O descoperă printre arbuștii de tuia, face un pas într-acolo, simt cum mi se face stomacul ghem, însă Bunica nu se apropie, doar aruncă săpăliga în găleată. Aud cum cade în ea cu zgomot, cum i se izbește coada de marginea găleții, rotindu-se, scârțâind, sunetul îmi face pielea de găină pe brațe și pe umeri. N-am voie să mă gândesc la furnici.

Bunica strânge gura pungii, îmi face semn să iau oala, după care intrăm în casă. Tace, tac și eu, un singur gând îmi mișună prin cap: bietele furnici, bietele, bietele furnici.

Spre seară cerul se înnorează, tună și fulgeră, dar de plouat nu plouă. Bunica își îmbracă fulgarinul, își ia umbrela, spune că va fi o furtună mare, o simte în măduva oaselor, însă ea tot trebuie să iasă. Spune că dacă în jumătate de oră nu s-a întors, atunci o să vină foarte târziu, să n-o aștept, să mănânc singură și să mă culc.

Stau pe burtă și citesc, aștept să treacă timpul. Stau așa trei sferturi de oră, între timp afară se pornește vântul, geamurile zdrăngănesc, văd din pat cum se întunecă cerul.

Când ies în grădină, cerul e deja aproape negru. E liniște, vântul nu mai bate, dar se simte în aer că vine ploaia.

Mă duc direct la găleata pentru melci. Furnicile sunt tot acolo, înlănțuite și negre, se învârt bezmetic pe fundul găleții. Iau găleata, o duc lângă nucul cel bătrân, acolo mi-o agăț de braț, încerc să mă cațăr așa în copac, dar găleata mă împiedică să apuc prima creangă.

Pun găleata jos, mă ghemuiesc lângă ea, îmi ridic tricoul, îl răsucesc, materialul atârnă ca o ureche de iepuraș, e ca un mic buzunar, fix cât să-mi încapă pumnul. Îmi scot din codița împletită elasticul, prind cu el tricoul răsucit, apoi, cu mare grijă, iau bulgărele de pământ plin de furnici din găleată, îl așez încet în buzunarul improvizat, îl acopăr cu o parte din tricou, scot și celălalt elastic din păr, strâng cu el bocceluța vie.

Acum pot să mă cațăr ușor în copac. Buricul mi-e dezvelit, în timp ce mă trag în sus, spre prima ramură, mi se freacă de scoarța copacului, simt cum mi se julește pielea de pe burtă, mă doare, dar nu-mi pasă. Încep să mă cațăr tot mai sus, vreau să ajung la a treia bifurcare a ramurii dinspre zid, acolo unde, în ciotul unei crengi groase, se află o scorbură. Când ajung la a doua bifurcare, începe să tune puternic, apoi se pornește și vântul, bate cu furie, copacul pârâie și trosnește, ramura se clatină sub mine, o strâng tare între coapse, încerc să mă cațăr mai repede.

Sunt deja aproape de țintă când un fulger violent și alb luminează cerul, apoi se aude o bubuitură atât de puternică, încât parcă mă lovește direct în plex, începe să toarne cu

găleata, deasupra mea ploaia bate darabana pe frunze, frunzișuri și cioturi de crengi uscate zboară prin aer, timp în care vântul scutură copacul. Am ajuns la scorbură, mă agăț cu o mână de marginea ei, mă trag în sus, potrivindu-mi cotul în încrengătură, sub mine trunchiul a devenit alunecos, apa se scurge printre crăpăturile scoarței, dar eu încă nu simt ploaia, sunt apărată de frunze. Smulg elasticul cu care îmi strânsesem tricoul, îmi vâr o mână în bocceluță, simt cum furnicile îmi inundă palma, când întind mâna spre scorbură, fulgeră din nou. În lumina stridentă văd că palma mi-e neagră de ele, îmi bag mâna în scorbură, scuturându-mi degetele și frecându-mi palma de pereții scorburii, ca să scap de furnici, hai, mergeți, zic, duceți-vă.

Zgomotul tunetului îmi acoperă vocea, copacul se zguduie, trosnește, un picior îmi alunecă de pe creangă, sunt gata-gata să cad, reușesc totuși să mă țin. Vântul mă biciuie, părul mi-e ud leoarcă, se zbate în jurul feței mele ca o funie, se desface în șuvițe pe care vântul mi le lipește de obraji, îmi alunecă și celălalt picior, mă balansez în vânt, agățată doar cu mâinile de creangă, știu că dacă i-aș da drumul, vântul m-ar lua pe sus, izbindu-mă de zid.

Mă gândesc la furnici, cum mi se rostogoleau, înșiruite, în palmă, îmi încordez tot trupul, răsucindu-mă într-o parte, mă întind, vântul îmi dă un impuls, îmi iau elan ca să prind creanga între coapse și s-o înlănțui cu brațele, am reușit, o strâng cu toată puterea. Încep să cobor, copacul se scutură, trosnind tot mai tare, însă acum sunt sigură că totul o să fie bine, că n-o să mai pot cădea.

Sar, aterizez cu bine pe sol, ploaia cade în torente, împroșcând stropi de noroi în jur. Mă uit în sus, îmi eliberez

fața de șuvițele ude, încep să alerg spre bucătărie.

douăzeci și trei

Cer de la Bunica un petic de pânză și niște nasturi pentru tema de casă de la ora de lucru manual. Trebuie să coasem pe o bucată de pânză patru nasturi și, lângă ei, patru butoniere cu marginile bine întărite în punct de broderie.

Cârpe avem destule, zice Bunica. Mă trimite în cămară să-i aduc sacul cu cârpe, atârnat de un cui mare de sub scară.

Îl aduc. Bunica deznoadă batista cu care e legată gura sacului, îl răstoarnă, scuturându-l ușor, bucăți de pânză și stofă cad din el pe măsuță. Avem aici un vagon de cârpe, zice Bunica, bagă mâna printre ele, le răsfiră. Sunt petice de toate culorile, bleumarin, gri, maro, verzi, roșii, negre, vișinii, galbene. Bunica scoate una din grămadă, zice jerseu, scoate alta, zice tafta, o a treia, zice crepdeșin, satin, mătase, lână, pânză de in, doc și dimie, de toate sunt aici.

Zice că pot să le iau liniștită în mână. Bertuka zicea mereu că nu ajunge doar să privești materialele, trebuie să pui și mâna pe ele, să le atingi, să le pipăi, să le mângâi, numai așa poți cunoaște adevărata lor natură. Zicea că după asta îi recunoști pe adevărații cumpărători, ei nu numai că se uită, ci și pipăie materialul hainelor, îl freacă și-l frământă puțin între două degete, îl mângâie.

Întind mâna, îmi înfund degetele în grămada de cârpe, pipăi textilele, unele bucăți au și nasturi pe ele, nasturi sau catarame

sau copci, mă gândesc că în mod sigur au fost decupate din diverse haine și că în mod sigur fiecare are propria sa istorie. Urmăresc cu degetele linia tulpinei unui trandafir brodat cu fir auriu pe un material albastru, lucios, la capătul peticului sunt niște franjuri, tăietura trece în diagonală peste petalele trandafirului.

Bunica mângâie o bucată de material vișiniu. Zice că paltonul Bertukăi avea culoarea asta. Sau pe-aproape.

Vreau s-o întreb ce s-a ales după aceea de Bertuka, dar nu zic nimic, întorc bucata de material, are și pe dos un nasture. Când îl ating, mă trec fiorii, îl recunosc, este identic cu nasturele cusut în chip de ochi pe fața păpușii de cârpă din magazia de lemne.

Bunica bate cu degetul în masă, se uită la mine. Mă întreabă dacă am intrat totuși în magazie.

Nu pot să zic nimic, simt în piept un junghi atât de puternic, încât am impresia că-mi stă inima în loc.

Da sau nu, întreabă Bunica, trebuie să mă decid repede, fără timp de gândire. Nu stai pe gânduri, minți sau spui adevărul, dai din cap sau scuturi din cap, da sau nu.

Dau din cap.

Bine, zice Bunica, sunt o fată curajoasă. Atunci măcar poate să-și continue povestea. Pentru că odată și odată tot trebuie să fie spusă. La urma urmei, și asta face parte din lecție. Totul face parte din lecție.

Se uită pieziș dincolo de comodă, dincolo de ulcioarele smălțuite cu verde de pe ea, se uită pe geam, începe să vorbească.

E noapte, zice, e noapte, tu dormi și te trezesc bătăi în geam, ți-e atât de somn, încât crezi că-i doar un vis, că visezi cum o pasăre mare și albă bate cu ciocul în geam, vrea să-i dai drumul înăuntru, să-i dai odată drumul înăuntru.

Te scoli din pat și rămâi acolo în cămașa ta de noapte, stai în întuneric, ți-e frig, și atunci auzi din nou bătăile în geam, te duci la fereastră, tragi draperia și zărești pasărea albă, e chiar în fața ta, planează dincolo de geam, dă din aripi, te strigă pe nume, nu, nu-i o pasăre, e o palmă, o palmă albă care bate în geam, te apropii, te uiți, e Bertuka, cea mai bună prietenă a ta, o recunoști chiar și în lumina palidă a lunii. N-ai mai văzut-o de săptămâni de zile, o știai bolnavă, însă n-ai putut s-o vizitezi, iar acum e aici, afară, pe strada scufundată în beznă, stă sub fereastra ta și te roagă să-i deschizi.

Te roagă să-i deschizi, s-o lași înăuntru, s-o ascunzi. Doar atâta spune, nimic mai mult.

Tu stai acolo, în fața ferestrei deschise, în cămașa ta de noapte, uitându-te la prietena ta cum stă și așteaptă ca tu să spui ceva, să spui un da sau un nu, ce altceva ai putea spune, știi că ai să spui da, spui da, însă înainte de-a rosti cuvântul, îți trece prin minte că ai putea foarte bine să închizi fereastra, să tragi draperia, să te bagi înapoi în pat, să tragi plapuma peste tine și să-ți ascunzi capul în pernă, să stai și să zaci așa, cu fața la perete, până dimineața, că ai putea încerca să adormi din nou sau ai putea să te prefaci că dormi de-a binelea, că dormi profund.

Spui da, simți că obrajii îți iau foc de rușine pentru că te-ai putut gândi la un nu, la posibilitatea unui nu, la faptul c-ai fi putut spune nu, c-ai fi putut rămâne în patul tău, prefăcându-te

că n-ai auzit bătăile în geam, că pasărea mare și albă care îți bate cu ciocul în geam a fost doar un vis, că totul n-a fost decât un vis.

Spui da, uitându-te la Bertuka cum stă acolo, în întuneric, sub fereastra ta, poartă același palton vișiniu de pe care tu nu i-ai smuls steaua galbenă, stă și se uită, odihnindu-și palmele peste burtă, și cea cu care ți-a bătut în geam, și cealaltă, degetele-i sunt încleștate și albe. Spui da și te apleci afară pe fereastră, o apuci și o tragi în sus, ea se cocoață cu un picior pe soclul casei, la fel intrați una la cealaltă și când erați mici, însă acum nu mai e atât de ușor, trebuie s-o tragi mai tare și ea trebuie să se împingă în sus mai cu forță, și când în sfârșit pune piciorul pe pervazul ferestrei, vezi că-i desculță, îi vezi laba piciorului, suplă și delicată, ai invidiat-o întotdeauna pentru asta, și atunci deja știi sigur că nu visezi, o tragi înăuntru în cameră, cât pe-aci să dărâmați urciorul de pe comodă, închizi fereastra, tragi draperia.

O dezbraci de palton, îl împăturești și-l vâri sub comodă, aveți grijă să nu faceți zgomot, nu vrei să se trezească Mămica și Tăticul din camera de alături, Bertuka dârdâie de parc-ar fi cuprinsă de friguri, îi clănțăne dinții când încearcă să vorbească, tu îi șoptești să tacă, o împingi spre pat, o culci și o acoperi, ea continuă să tremure, chiar să dârdâie, te culci lângă ea, emană frig, o iei în brațe, încerci s-o încălzești, dar te apucă și pe tine frigul și atunci auzi deodată zgomote din camera de alături, o ascunzi repede pe Bertuka sub plapumă și te cuibărești și tu lângă ea în întunericul cald, cu miros de așternut lânced.

Vrea să-ți spună ceva, tu vrei să tacă, ea nu poate să tacă, își apropie gura de urechea ta, îți șopocăie ceva cu o voce joasă, foarte joasă, gâdilându-te și înfiorându-te, îți povestește în șoaptă despre fabrica de cărămizi, că aflase ea că acolo o să-i ducă pe toți în zori, dar ea nu poate, n-are voie să meargă acolo, de-acum

nu doar de ea trebuie să aibă grijă, îți ia mâna și ți-o pune sub cămașa ei de noapte, lipindu-ți palma de burta ei, șoptindu-ți la ureche că-i acolo, înăuntru, simți? Dar tu nu simți nimic, în afară de faptul că Bertuka are pielea netedă și rece, îți iei încet mâna de pe burta ei, șoptind într-o doară în întuneric să nu se teamă, o să fie bine, n-o să se întâmple nimic, dar între timp simți acolo, în gât, cum inima-ți bate cu putere, spunându-ți că ba da, ba da, ba da.

Stai în pat, știind că n-o să adormi, asculți respirația tot mai regulată a prietenei tale, nu se poate ca Mămica și Tăticul s-o vadă, nu se poate ca ei să afle că-i aici, trebuie s-o ascunzi, trebuie s-o pitești undeva.

Când te trezești, îți dai seama că totuși ai adormit.

Pentru un moment crezi că te-a trezit un cântec, că ai visat un cântec trist, apoi deschizi ochii și știi că n-ai visat, vine de-afară, de pe stradă, răzbate prin fereastra închisă și prin draperiile trase, nu e un cântec, nu e numai un cântec.

Nu vrei să auzi, nu vrei nici să vezi, nu vrei să ieși de sub plapumă, nu vrei să te scoli, nu vrei să tragi perdeaua, nu vrei să te uiți afară, apoi totuși te scoli și totuși te duci la fereastră și totuși te uiți.

Afară abia s-au ivit zorile, totul e geros, totul e cenușiu, și cerul, și asfaltul, și copacii, și toate.

Strada e plină de oameni, femei și bărbați și copii, bătrâni și tineri, merg, mărșăluiesc, mânați de oameni în uniformă, nu vrei să vezi, vrei să închizi ochii, știi că-i în zadar, totul e cenușiu, totul e plumburiu, hainele și baticurile și pălăriile și paltoanele, cenușii sunt și valizele, și gențile, și boccelele, și rucsacurile, și chipurile și pielea și ochii și nasul și gura lor tot cenușii sunt, tot universul

e cenușiu, nu vrei să vezi, nu vrei să știi, însă deja ai văzut, deja știi. Și de-acum înainte ai să le vezi mereu.

Te îndepărtezi de fereastră, te îndepărtezi de perdea, acum și în cameră totul a devenit cenușiu, peretele, mobilele, aerul, patul, totul e cenușiu, te ia cu amețeală, te ții de spătarul unui scaun, acum și degetele tale sunt cenușii, și pielea ta e tot cenușie. Ți-e greață, de atâta cenușiu ți se întoarce stomacul pe dos, stai și te lupți cu voma, ținându-te cu mâinile de burtă.

Te uiți spre pat, Bertuka doarme ghemuită sub plapumă, stă acolo chircită sub plapumă, se vede numai o șuviță din părul ei, părul ei nu-i cenușiu, nu poate fi cenușiu, e roșu, Bertuka are părul roșu, nu poți să-l vezi cenușiu, lumina face totul, pentru că soarele încă n-a răsărit. Dar va răsări, va străluci, razele sale o să pătrundă în cameră, o să treacă prin sticlă, prin perdeaua de tul, prin draperii, căzând pe părul Bertukăi. Și părul Bertukăi va deveni iar roșu, cearșaful, alb, urciorul smălțuit, verde, iar comoda din lemn de nuc, castanie. Toate vor fi din nou așa cum au fost.

Închizi ochii, te întorci cu fața spre fereastră, aștepți să te mângâie razele soarelui, aștepți explozia dureroasă de lumini portocalii și verzi și mov și roșii dinapoia pleoapelor tale. Stai și aștepți și știi că e în zadar, soarele nu răsare și nu strălucește și poate că nici nu va mai răsări vreodată, iar de-acum înainte totul va rămâne cenușiu pentru totdeauna.

Ridici mâna, te freci la ochi, simți mișcarea globilor oculari îndărătul pleoapelor, apeși tare cu degetele, ca să te doară, ca să vezi luminițe colorate, dar degeaba.

Deschizi ochii, te gândești că-i vina ta. N-ar fi trebuit să te trezești, n-ar fi trebuit să te ridici din pat. Tu ești de vină pentru toate, tu singură. Dacă ai putea să te întorci lângă pat, dacă te-ai

putea furișa fără zgomot, mergând tiptil pe marginea covorului persan, dacă ai putea evita să calci pe podea, dacă te-ai putea vârî sub plapumă fără ca patul să scârțâie, dacă ai putea să-ți tragi plapuma peste cap, dacă ai putea s-o strângi pe Bertuka în brațe, dacă ai putea să adormi lângă ea, atunci totul ar fi din nou așa cum fusese înainte.

Pornești, încă de la primul pas pe covor podeaua trosnește, zgomotul strident te străfulgeră, nu te oprești, ai și ajuns lângă pat, te sprijini de marginea lui, vrei să te așezi și să te vâri sub plapumă, și atunci Bertuka tresare, înalță capul, chipul ei e cenușiu, deschide ochii, ochii ei sunt cenușii și, după felul cum se uită la tine, după disperarea de pe fața ei, îți dai seama că și pentru ea chipul tău e la fel de cenușiu.

Se ridică pe jumătate, agățându-se de tine și trăgându-te lângă ea pe pat, te apucă din nou greața, ți se propagă prin esofag, urcă spre gâtlej, acum e mult mai puternică decât înainte, acum nu te mai poți stăpâni, icnești chinuit, te gândești la frunzele cenușii ale salcâmilor cenușii, te apleci, bagi o mână sub pat, atingi podeaua, încerci să dibui oala de noapte, poate nici nu-i acolo, dar este, degetul ți se agață de mânerul ei smălțuit.

O smulgi de sub pat, capacul de pe ea începe să zdrăngănească, îl ridici, pe marginea smalțului cenușiu e-o dâră cenușie care pare să se miște, pui mâna repede, abia apoi observi că nu-i o dâră, ci un păianjen cenușiu cu picioare lungi, cenușii, însă e prea târziu, nu mai poți să-ți retragi mâna, păianjenul trece rapid peste degetele tale, urcă de-a lungul brațului tău, o să intre și pe sub cămașa ta de noapte.

Bertuka întinde mâna, măturându-l de pe tine, la atingerea ei îți trece brusc greața, cu toate că vezi trupul storcit al păianjenului, picioarele lui rupte căzute pe cearșaf.

Atunci Bertuka se chircește, se apleacă icnind peste oala de noapte. O iei pe după umeri, susținându-i capul, îi simți încordarea spinării, zvârcolirea trupului cuprins de spasme. O ții, o îmbrățișezi. De afară se aude un strigăt, e o voce de femeie, țipă lung și strident, ce anume nu înțelegi, nu vrei să înțelegi.

Bertuka nu mai vomită, se întinde în pat, pe față și pe frunte are broboane de sudoare, mici perle de sticlă cenușii. Face o mișcare, perlele i se rostogolesc de pe frunte, strecurându-se pe sub plapumă, pe sub pernă, pe sub cearșaf, apoi dispar, absorbite de saltea.

Se aude un alt strigăt. Chipul Bertukăi se schimonosește, nu se uită spre fereastră, la perete se uită, la dungile albe și cenușii ale carpetei, apoi se ridică brusc, vrei să-i spui să stea locului, să nu se miște, însă Bertuka a și ajuns în fața ferestrei, stă acolo și se uită prin fanta draperiei la convoiul de oameni, se sprijină cu o mână de comodă, tremură, cănile și sticlele de pe comodă se ciocnesc unele de altele, zdrăngănind și amplificând ritmul tremurului ei, simți cum te pătrunde și pe tine, îți trece prin dinți, prin oase, acuși vei începe să tremuri și tu.

Nu mai ai timp. Trebuie s-o protejezi, s-o ascunzi undeva acum, imediat. Te duci lângă Bertuka, îi șoptești foarte-foarte încet la ureche să vină, nu poate să rămână acolo, la fereastră, trebuie să se ascundă. Bertuka nu se clintește, tremură și se uită pe fereastră, tu nu vrei să te uiți afară, totuși te uiți, strada e cenușie și goală.

O iei pe Bertuka în brațe, o auzi cum îți zice că i-au luat, pe toți i-au luat, tremuri și tu asemenea ei, dar tot mai ai puterea s-o tragi după tine, o luați tiptil-tiptil către ușă.

Te oprești lângă dulapul cu rafturi, rugându-te să nu-i scârțâie ușa, îl deschizi, nu scârțâie, scoți de pe raftul de jos pătura

călduroasă din păr de cămilă, o înveleşti pe Bertuka, apoi o iei pe după umeri şi o conduci încet, fără zgomot, spre uşă.

Ieşiţi din cameră, străbateţi holul, străbateţi bucătăria, ieşiţi pe uşă, străbateţi curtea. Te gândeşti numai la linişte, să fie linişte, nimic să nu scrâşnească, nimic să nu scârţâie, nimic să nu trosnească.

Curtea e cenuşie, grădina e cenuşie, magazia de lemne e şi ea cenuşie.

E şi nu e linişte, crengile nucului foşnesc şi pocnesc, vântul poartă cu el zgomote, murmure, plânsete, sudălmi, strigăte, bate dinspre Kálvária, drumul spre fabrica de cărămizi trece peste Kálvária.

Magazia de lemne e încuiată, dar tu ştii unde-i cheia, în crăpătura din scoarţa nucului, atârnă acolo de o sfoară.

O iei şi descui lacătul. În magazie e întuneric, o beznă deasă şi neagră, intri, o tragi pe Bertuka după tine. Închizi uşa, apoi rămâneţi pe loc, privind întunericul, aşteptând să vi se obişnuiască ochii cu el.

Te apleci la urechea ei, îi şopteşti că aici va fi în siguranţă, aici nu intră nimeni niciodată, aici n-o s-o caute nimeni. Aici n-o s-o găsească nimeni niciodată. Aici va fi în siguranţă, da-da.

Te duci lângă lemnele frumos stivuite, parcă toată magazia e plină de ele, dar nu-i aşa, te apleci şi începi să scoţi, unul câte unul, bucăţile de lemn, când s-a făcut o gaură suficient de largă, vă strecuraţi prin ea, tu şi cu Bertuka.

Ăsta-i depozitul secret de alimente al Tăticului. Pe un raft şubred stau înşirate multe-multe mere şi gutui, sub ele, roţi de caşcaval, sub raft, pe jos, saci cu făină şi câteva bidoane cu miere.

Lângă peretele din dos e o ladă de zestre veche, pictată cu motive populare, lalele şi cocoşi, o deschizi, e pe jumătate plină

cu nuci. O ții pe Bertuka de braț, o ajuți să se vâre în ladă. În timp ce Bertuka se așază, nucile zornăie discret, tu pui lângă ea perna umplută cu lână, încape foarte bine, e chiar comod, dacă se îngroapă în nuci, dispare printre ele fără urmă, îi șoptești semiîntunericului dinaintea ta. Să nu-ți fie frică, mai șoptești, închizând binișor capacul peste ea. Numai tu ai acces aici, Mămica nu vine niciodată, pentru că se teme de întuneric și păianjeni, iar Tăticul, de când cu atacul lui cerebral, nu se mai poate strecura prin gaură. Nimeni altcineva nu știe de locul ăsta, aici o să fie în siguranță, aici n-o s-o găsească nimeni niciodată.

Bunica termină de vorbit, scutură din cap, se șterge la ochi cu mâneca sveterului, apoi se ridică în picioare, se duce la bibliotecă, ia o carte voluminoasă de pe raftul de jos, pe copertă scrie cu litere de aur *Atlas anatomic*. Dintre filele ei Bunica scoate o fotografie veche, cu marginile zimțuite. O pune pe masă dinaintea mea. Spune că, în afară de Bunicul, fotografia asta n-a mai văzut-o nimeni, nici măcar maică-mea, despre acest episod al vieții ei n-a povestit niciodată nimic nimănui.

În fotografie e Bunica, o recunosc. Este foarte tânără și stă lângă o fată cu niște ochelari mari, cu ramă neagră. Asta nu poate fi decât Bertuka. Ea e în mijloc, în dreapta ei stă un băiat înalt și slab, cu cearcăne de oboseală sub ochii lui negri, adânciți în orbite. Stau braț la braț, în spatele lor e un gard, în spatele gardului, sălcii, probabil sunt pe malul unui râu. Mă uit la fețele lor, nu zâmbesc, ci mai degrabă se strâmbă, se vede după ochii lor cum încearcă să-și stăpânească râsul, fețele lor sunt umflate de râs, se vede că abia se abțin, o să izbucnească în hohote și o să râdă, chircindu-se, până o să-i apuce durerea de burtă, râd cu lacrimi, prinzându-se unii de alții și clătinându-se,

până rămân fără suflu, obrajii li se înroșesc, li se îmbujorează de rușine, pentru că totuși le e rușine, nu se cade să râzi în halul ăsta, le e rușine de fotograf, dar degeaba, râd și râd și iar râd și nu se mai opresc.

Mă uit la fotografie, ochii Bunicii strălucesc foarte tare în poză, îmi vine să zâmbesc, preț de o clipă am senzația că sunt și eu acolo, că stau și eu pe malul râului, că aud și eu bancul pe care tocmai îl spusese fotograful, că și pe mine m-apucă râsul și nici eu n-o să mă pot abține până la auzul declicului aparatului de fotografiat, după care și eu o să fiu cuprinsă de această veselie contagioasă, care o să mă ia pe sus, învârtindu-mă și amețindu-mă.

Bunica își drege vocea, spune că tocmai sărbătoriseră onomastica Bertukăi, iar băiatul ăla de lângă Bertuka e fratele ei, Miklós. Băuseră vin de soc, mâncaseră prăjituri cu nucă și mac, fotografia o făcuse verișorul lor, Bátykó, care venise din Polonia ca să-și petreacă vara la ei. Când spune astea, vocea i se voalează, nu pot să-mi dau seama dacă de tristețe sau de furie.

O întreb dacă-și amintește ce fusese atât de hazliu, încât îi apucase așa de tare râsul. Bunica spune că era din cauză că Bátykó se chinuise să spună uite-zboară-păsărica, dar încurcase complet cuvintele, nu e cine știe ce hazliu, dar ei totuși au râs de era să se pișe pe ei, până și Bátykó a râs în hohote, cât pe ce să scape aparatul de fotografiat din mână.

douăzeci și patru

Toată lumea din clasă vorbește despre deschiderea ștrandului la sfârșitul săptămânii, cică au și început să umple bazinele. Apa râului e încă prea rece pentru baie, dar apa din bazin se încălzește mai repede, dacă vremea rămâne la fel de frumoasă, atunci până duminică o să fie tocmai bună pentru înot și bălăceală după pofta inimii. Băieții se dau mari că vor merge cu toții, își fac planuri cine de pe care trambulină va sări, de la trei metri, de la cinci, de la șapte sau de la zece.

Și dintre fete multe spun că o să meargă, cea mai gălăgioasă dintre toate e Krisztina, zice că a primit un costum de baie nou tocmai din Italia, e roșu-roșu, părțile laterale ale slipului și triunghiurile sutienului sunt prinse cu lănțișoare aurii, e foarte-foarte frumos și îi și stă foarte bine, știe că-i cam greu de imaginat, dar în costumul ăsta de baie e chiar mai frumoasă decât în blana ei de vulpe, de fapt o s-o vedem duminică, pentru că o să-l îmbrace și va fi cea mai frumoasă fată din tot ștrandul. În timp ce vorbește, se uită la mine, insinuând din priviri că eu nu voi fi acolo, pentru că eu nici măcar costum de baie n-am. Întorc capul, văd că Iván se uită la Krisztina, are privirile ațintite la bluza ei de uniformă, știu că tocmai și-o închipuie în costumul ăla de baie superb și roșu.

N-am costum de baie, iar unul adevărat, cu sutien, n-am avut niciodată, doar niște chiloței albaștri cu model cu peștișori, mi-i cumpărase Mama când aveam vreo șapte ani și am fost împreună la mare, nu știu ce s-o fi ales de ei.

Ajungând acasă, îi spun Bunicii că la sfârșitul săptămânii se va deschide ștrandul și vreau să mă duc și eu, așa că o rog

frumos să mă lase și pe mine și să-mi dea bani să-mi cumpăr un costum de baie. Bunica zice că n-are nimic împotrivă, pot să mă duc dacă vreau, dar costum de baie nou nu-mi trebuie, o să se uite ea dacă nu găsește pe undeva costumul de baie al Mamei. Parcă îl și văzuse pe undeva data trecută, când aranjase niște lucruri în dulap.

Vreau să-i zic că n-o să mi se potrivească și c-o să fie vechi și urât, dar mai bine nu zic nimic.

În timp ce-mi scriu lecțiile, o aud pe Bunica scotocind prin dulap, știu că se uită după costumul de baie, îmi doresc să nu-l găsească. Repet în gând, de nu l-ar găsi, de nu l-ar găsi, nu pot să mă concentrez la teme, scriu pe ultima filă a caietului, de nu l-ar găsi, o dată, de două ori, de multe ori, aproape că umplu foaia. Bunica trage sertar după sertar, tot caută și scormonește. Încep o foaie nouă, o umplu și pe aia pe jumătate, când o aud pe Bunica închizând cu un oftat ușa dulapului.

E liniște, stiloul din mână mi s-a oprit la jumătatea propoziției, aștept ca Bunica să spună ceva. Își drege glasul, apoi mă strigă, spunându-mi că, din câte se pare, n-a mai ținut ea bine minte, pentru că nu l-a găsit, iar când aud asta, închid caietul cu un zâmbet larg, jubilând în sinea mea, dar atunci Bunica mai adaugă că să nu mă necăjesc, pentru că a găsit altceva, e o chestie cam bătrânicioasă, dar la cât sunt eu de frumoasă, precis c-o să-mi stea bine. Să mă duc să văd. Abia pot să îngân că imediat, numai să-mi termin tema la mate. Vocea mi-e aspră, deschid caietul, tai cu o linie propoziția pe care am scris-o de nenumărate ori, iau stiloul cu mâna făcută pumn și încep să mâzgălesc foaia, penița rupe hârtia, nici că-mi pasă, continui să mâzgălesc, privesc foaia, încerc să inspir cât mai profund.

Aud că Bunica mă strigă iar, ce-i, n-am auzit, de ce nu vin odată? Îi spun că ba da, vin imediat, pun stiloul jos.

Costumul de baie arată mult mai rău decât mi-aș fi putut imagina, e negru și dintr-o singură bucată. Bunica l-a întins pe spătarul fotoliului, ca să-l văd mai bine, pe umeri și în jurul decolteului rotund are niște volănașe negre de dantelă, arată de parcă un tricou cu mâneci scurte ar fi fost cusut de un chilot negru, la piept îi mai atârnă și niște trandafiri negri, e atât de oribil, încât nu pot să nu mă strâmb. Din fericire, Bunica nu observă, pentru că se uită la costumul de baie, zice că nu știe de unde a apărut, nu și-l amintește deloc, poate că arată puțin ciudat, dar e frumos, e tare curioasă cum o să-mi stea cu el.

Mă uit la costumul de baie, nu pot să-mi dezlipesc privirea de la el. Într-un târziu îi spun cu o voce joasă că, după părerea mea, o să-mi fie prea mare. Bunica zice că până nu-l încerc, n-o să aflu, să poftesc în baie și să-l îmbrac frumușel. O să văd ce bine o să-mi stea, să mă duc și să nu-i fac ei mutre, să n-am impresia că nu m-a văzut, pentru că m-a văzut. Îl ia de pe fotoliu și mi-l întinde.

Nu știu din ce material e făcut, pare frotir, dar are și ceva supraelastic, iar la pipăit e aspru și dezgustător. Intru în baie, închid ușa, arunc costumul de baie pe mașina de spălat. Mă dezbrac, îmi pun hainele pe capacul de la veceu. Chiloții nu mi-i dau jos. Mi-e frig la tălpi de la gresia rece, mă așez în fața oglinzii și mă dau un pas înapoi, ca să mă văd mai bine. Îmi imaginez că port un costum de baie roșu, un bikini în toată regula, din ăla prins cu lănțișoare de aur. Îmi pliez cu două degete chiloții pe margini, ca să pară mai înguști.

Mă uit spre mașina de spălat, la costumul de baie negru și mototolit aruncat pe ea. Mă duc, îl iau, mi-e și scârbă să-l ating.

Mă gândesc că nici n-ar trebui să-l îmbrac, ar fi suficient să mi-l pun dinainte, ca pe un șorț. Nu se poate, Bunica o să vrea să mă vadă îmbrăcată în el. Pentru moment nici nu știu cum să fac ca să-l îmbrac, pun mâna pe volanele de la gât, simt că sunt elastice, trag de ele. Materialul emană un vag iz de mucegai, nu vreau să-l simt pe piele, îmi strecor totuși un picior, ajung să fac echilibristică pe celălalt, îl bag și pe ăla, materialul e aspru, mi se freacă de partea dinăuntru a coapselor. Ce bine că nu mi-am dat jos chiloții! Mă uit, costumul mi s-a adunat pe burtă, sub piept am un cocoloș mare de volane și trandafiri negri șifonați. Cele două mâneci, tivite și ele cu volane, îmi atârnă în talie ca două aripi frânte de pasăre. Trag de o mânecă, îmi vâr brațul prin ea ca s-o îmbrac, din volane se ridică un miros acru de mucegai. Mi-o aranjez pe umăr, apoi îmi vâr și celălalt braț, simt cum costumul îmi învăluie pieptul, mulându-mi-se pe sâni, nu-i nici mare, nici mic, mi se potrivește la fix.

Mă uit în oglindă, dar închid repede ochii. Arătarea aia din oglindă nu sunt eu. Costumul mi s-a încrețit pe trup, trandafirii atârnă ca niște negi mari și negri, volanele negre îmi încolăcesc coapsele, brațele și gâtul. Deschid ochii, mă uit la decolteu, un fir lung de ață ivit dintre volane mi s-a lipit de gât. Costumul mă strânge, mă sufocă, îmi taie respirația. Cea din oglindă nu sunt eu, ci o babă cu mutră de copil, gârbovită și rușinată. Văd cum roșeața îmi cuprinde obrajii, rămân țintuită locului. Costumul mă strânge, mă arde. Firul de ață care mi se lipise de gât pare un rid adânc, ce-mi provoacă mâncărimi.

Îmi îndrept încet spatele. Costumul mă strânge, dar eu sunt mai tare decât el. Pe raftul de sub oglindă zăresc briciul Bunicului, întind mâna, apuc mânerul galben din os, apăs cu degetul mare coada șarpelui de bronz de pe el, briciul se

deschide, lama concavă are culoarea aurului, numai tăișul e cenușiu. Când îl duc la gât, mă văd răsturnată în ea, cu capul în jos, pielea mea radiază auriu. Tai ața, când o atinge lama, mă înfior. Mă privesc în oglindă, degetele mi se înfundă în dantele. Lama se mișcă singură, începe să taie dantela, când iese prin ea, materialul se întinde pârâind, briciul alunecă mai jos, despicând din el o fâșie lată cât palma, văd cum cad pe jos trandafirii, dezvelindu-mi sânii, apoi pântecul, ombilicul, chiloții. Pielea mea este albă și netedă peste tot. Mă privesc, unul dintre sfârcuri mi se întărește, împungând aerul, îmi văd buzele mișcându-se, spunând ceva, citesc de pe buze. Numai de-a dracului tot eu sunt cea mai frumoasă din clasă.

Cobor privirea, costumul de baie s-a transformat într-o grămadă de zdrențe și volane negre ce zac pe gresia de pe jos, unul din trandafiri s-a rostogolit într-o parte, îl împing cu piciorul spre grămadă. Mă uit la materialul mototolit, arată ca o cârpă de spălat pe jos îmbibată cu noroi, mă gândesc că atât i-a fost, nu se mai poate nici coase, nici repara. Zâmbesc. Bunica o să mă certe, dar nu-mi pasă.

Încă mai țin în mână briciul deschis, îl vâr pe sub chiloți, pe margini. Îl împing spre exterior, chiloții se întind, lăsând să se vadă în relief lama briciului, îl trag în sus, firișoarele albe ale elasticului din chiloți se ivesc instantaneu, tăietura se întinde, tai și în partea cealaltă, chiloții îmi alunecă printre coapse, căzând pe jos. Mă dau un pas în spate, vreau să mă văd din cap până-n picioare, vreau să-mi văd sânii, pântecul, talia, ombilicul, triunghiul negru al părului pubian.

De mult nu m-am mai văzut așa, goală pușcă, de atunci trupul meu s-a schimbat. Îmi ridic brațele deasupra capului, văd cum îmi saltă sânii, urmăresc mișcarea coastelor ce mi se

conturează pe sub piele, mă ridic încet pe vârfuri, pântecul meu e plat și neted. Îmi umezesc buzele, surâd. Nu-i bine, e un zâmbet prea vesel. Vreau să zâmbesc rece și sever, mai rece și mai sever decât Krisztina, vreau să mă gândesc că sunt frumoasă.

Deodată mă simt privită. O zăresc în oglindă pe Bunica, stă în ușa băii, n-am observat când a deschis-o, n-am observat când a intrat.

Tresar, cu o mână încerc să-mi acopăr repede sânii, cu cealaltă, pubisul, încă mai țin în ea briciul deschis, cât pe ce să mă tai pe burtă, în același timp sunt conștientă că Bunica stă în spatele meu și-mi vede fundul. Încerc să mă întorc într-o parte.

Bunica se uită la grămada de cârpe de pe jos, pesemne că acest costum de baie nu-i tocmai adecvat, zice ea.

Simt că roșesc, vreau să-i spun că n-am vrut decât să tai un fir de ață care atârna, n-am vrut să-l distrug, dar când deschid gura, îi spun doar că nu arătam deloc frumoasă în el.

Ridurile de pe nasul Bunicii se încrețesc, apoi ea izbucnește deodată în râs. Râde, scuturându-se din tot trupul, se apropie de mine, îmi ia briciul din mână, îl închide, îl pune înapoi pe poliță.

Râsul ei mă face să mă simt și mai încurcată.

Bunica zice că nimic nu s-a schimbat, de când e lumea, fetițele vor toate să pară domnișoare.

Vreau să-i spun că nu mai sunt o fetiță, dar mai bine tac.

Dacă aș ști cât sunt de frumoasă, zice Bunica, dacă aș putea să mă văd așa cum mă văd alții, mi s-ar tăia răsuflarea și n-aș face altceva decât să stau și să mă admir. Se duce lângă veceu, îmi ia hainele aruncate pe capac, zice că știe că eu nu cred asta, nici ea n-a crezut-o la vremea ei.

Îmi pune hainele în brațe, cu siguranță că aș avea mare succes dacă aș defila la ștrand așa, în costumul Evei, însă acum ar fi mai bine să mă îmbrac, zice ea. Iar resturile costumului de baie o să ia drumul sacului cu cârpe, poate că vreodată or mai fi bune la ceva.

Iese din baie, eu mă îmbrac repede. Îmi ridic de pe jos chiloții tăiați în două, ce noroc că măcar pe ăștia nu i-a văzut Bunica, îmi spun. Fusta mea n-are buzunare, ascund chiloții în mâneca puloverului.

Bunica se întoarce cu sacul, îl pune jos, îmi face semn să arunc zdrențele în el. Mă aplec și încep să îndes în el bucățile de material fără să mă uit. Când sunt gata, leg gura sacului, apoi mă spăl îndelung pe mâini, uitându-mă la briciul închis al Bunicului. Îmi cad ochii pe figurina de bronz de pe mânerul din os, o maimuță cu barbă, cocoțată pe un taburet, mecanismul ce deschide briciul și despre care crezusem că-i coada unui șarpe este de fapt capătul cozii maimuței. Maimuța rânjește, mângâindu-și barba cu palma.

Duc sacul în bucătărie, e ciudat să umbli așa, fără chiloți. Bunica îmi face semn să pun sacul în cămară și să-l atârn de cuiul de lângă raft, că acolo îi e locul.

De trei zile dorm foarte prost și visez foarte urât. Nu știu ce anume, știu numai că în visele mele e beznă, o beznă adâncă și neagră.

Îmi aduc aminte de Tata, în copilărie, ori de câte ori visam urât, el îmi spunea că pot să scap de coșmaruri numai desenându-le. Îmi vin în minte picturile negre ale Tatei,

niciodată nu l-am întrebat dacă erau o încercare de a-și desena propriile coșmaruri.

Îmi pun în față o coală albă de desen, așez vârful cărbunelui în mijlocul ei, însă mâna mea nu vrea să se pună în mișcare, îmi spun că nu contează, oricum asta n-o să mă ajute. Închid ochii, oftez, încercând să eliberez astfel întunericul din mine, încep să desenez sau, mai bine zis, să-mi las mâna să alunece liberă pe hârtie.

Când deschid ochii și mă uit, hârtia s-a umplut de un hățiș de spirale, unul ametitor, ce-i drept, însă care nu exprimă întunecimea visului. Împăturesc foaia, o rup în trei dintr-o singură mișcare.

Vreau s-o mototolesc și s-o arunc la gunoi. Lângă mine stă Bunica, îmi ia hârtia din mână. Se uită la desen, strâmbă din nas, îl face cocoloș, zice, în cazul ăsta nu-i suficient doar atât.

Se duce în cameră, aud scârțâitul canapelei, revine purtând în brațe așternuturile mele, adunate ghem. Le aruncă pe masă, zice să le duc în grădină și să le întind pe sfoară, că vine și ea imediat.

Așternuturile sunt mototolite și au un miros stătut, în timp ce le prind pe sfoară cu niște clame pentru rufe, vântul le abate spre mine, acoperindu-mi fața. Ies de sub cearșaf, acum flutură în urma mea, îmi imaginez că-i o pelerină mare și albă sau un voal lung-lung, duc mâna la spate, apuc sfoara, o trag în jos, mă reazem de cearșaful întins, privesc cerul, vântul mușcă din nori, zdrențuindu-i.

Bunica aduce o oală mare și neagră, o pune jos, îi scoate capacul. Oala e pe jumătate plină cu jar, deasupra jarului e fierul negru de călcat pe care-l văzusem în cămară, alături de el, înfiptă în jar, săpăliga cu mâner roșu.

Acum o să călcăm așternuturile și o să scoatem din ele tot răul, zice Bunica. Iar dacă vom face treabă bună, la noapte o să dorm ca un prunc.

Ridică fierul de călcat și-l scutură în timp ce-i dă la o parte capacul, îmi aduc aminte de țigară, vreau să-i spun că e ceva înăuntru, dar între timp Bunica l-a și răsturnat, scuturând din el funingine și cenușă peste jarul din găleată, alunecă și țigara, învârtindu-se în aer, aterizează pe jar, Bunica tresare, întinde mâna, dă s-o prindă, dar e prea târziu.

Foița albă a țigării arde cu flacără galbenă, ia foc și tutunul, din găleată se ridică un fum dens și mentolat. Bunica se apleacă în față, vârându-și capul în fum, fumul o învăluie, ea inspiră adânc, gâfâind, expiră, iar inspiră, fumul se risipește încet-încet, dezvelindu-i chipul, ridurile i s-au adâncit, i-au boțit fața, pare deodată foarte-foarte bătrână și foarte-foarte zbârcită, continuă să privească jarul, din țigară n-a mai rămas decât filtrul care, sfârâind ușor, se preface și el în scrum.

Bunica oftează adânc, iată, așa ard toate, toți și toate, șoptește ea ca pentru sine, scutură din cap, bietul Bunicul, bietul de el, se șterge pe față cu mâneca rochiei, când lasă mâna jos, chipul ei arată din nou la fel ca întotdeauna.

Ia săpăliga, răscolește jarul, la lumina scânteilor care se înalță văd că privirea i s-a mai îmblânzit. Îmi întinde fierul de călcat, zice că-i foarte greu, să-l țin bine, nu care cumva să-l scap.

Fierul de călcat e într-adevăr foarte greu, greutatea lui îmi trage mâinile în jos, deși îl țin cu amândouă brațele, amândouă îmi tremură. Bunica scoate cu săpăliga jar din oală, umple cu el fierul de călcat, îi închide capacul. Acum urmează să-l înfierbântăm, zice ea. Să-l țin înaintea mea și să mă-nvârt de

trei ori pe călcâie, așa cum fac ăia, cum le zice, care aruncă ciocanul, dar să am grijă, nu cumva să-mi scape din mâini.

Fierul de călcat sâsâie în timp ce-l rotesc, îi simt greutatea în brațe, în umeri, până și în mijloc, atât de repede mă-nvârt, că fusta mi se înfoaie în jurul picioarelor, trebuie să mă gândesc la aruncătorii de ciocan, am în fața ochilor malacii ăia roșii la față care se rotesc pe loc o mulțime, gâfâind și fornăind, poartă fuste înfoiate și țin în mâini fiare de călcat, imaginea e atât de comică, încât îmi vine să râd, mă-nvârt și râd, râde și Bunica, știu că și ea se gândește la același lucru, de mult am trecut de a treia rotire, și de-a cincea, și de-a șaptea, acuși o să cad, dar nu mă pot opri, mă-nvârt și râd, fierul de călcat o să-mi scape din mâini și, lăsând în urmă o dâră de jar, o să-și ia zborul departe, afară din stadion, iar eu n-am să-l pot opri.

Destul, zice Bunica, și atunci mă opresc brusc, trezindu-mă dinaintea cearșafului șifonat, cu iz de somn, pânza face valuri, știu că-s ametită, totuși văd clar pe ea o umflătură rotundă. Apoi, auzind chicoteala Bunicii, îmi dau seama despre ce-i vorba, e capacul rotund al oalei pe care, de după cearșaf, Bunica îl ține apăsat pe pânză, foarte delicat, zice, delicat și cu grijă, așa se face.

Apăs prin pânză fierul de călcat pe capac, aburi cenușii se ridică sfârâind, de partea cealaltă a pânzei capacul se mișcă, fierul de călcat îl urmărește, știu că ar trebui să mă gândesc la întunericul din vis, dar nu pot, râsul îmi gâdilă tot trupul, fierul de călcat din mână e ușor, urmăresc cu el liniile sinuoase pe care le desenează Bunica pe cearșaf cu capacul, e ca și cum aș picta cu o pensulă uriașă tot felul de litere pe o pânză imensă.

Când terminăm cu cearșaful și cu fețele de pernă și cu cele de plapumă, deja se înserează. Bunica îmi ia din mână fierul de

călcat, punându-l în găleata de cărbuni. Palmele îmi sunt transpirate, mi le șterg de fustă, apoi ating cearșaful, e călduț și foarte neted. Îl atinge și Bunica, ăsta se cheamă călcat, zice, să țin bine minte. Începe să adune așternuturile de pe frânghie.

Mă aflu în marele magazin universal, stau în casa scărilor de la etajul al treilea, în fața ușii de sticlă a raionului de jucării și a celui de încălțăminte. Am dat ocol de două ori raionului de jucării și o dată celui de încălțăminte, vânzătoarele nici nu mă mai bagă în seamă, le este deja clar că n-o să cumpăr nimic.

Mi-am adunat toți banii, pentru costum de baie nu-mi ajung, dar Olgi zice să nu mă necăjesc, banii ne ajung fix pentru două lozuri, dacă o să câștigăm, atunci pot să-mi cumpăr chiar și o duzină de costume de baie.

Lozurile se vând la o tonetă de la cotitura scărilor, între raionul de haine și cel de jucării, pe tejghea sunt înșirate lozurile de tip nou, pe care le răzuiești. Când eram mică, Tata îmi cumpăra întotdeauna lozuri, atunci nu existau din astea de răzuit, ci numai din alea cărora trebuia să le rupi un capăt, Mama era furioasă, zicea că-i o mare păcăleală, că nu se poate câștiga niciodată și nici n-am câștigat, dar Tata zicea că n-ai cum să câștigi dacă nici măcar nu joci. Mă punea să suflu peste loz înainte de a-i rupe capătul, însă degeaba suflam, de câștigat n-am câștigat niciodată.

Pe fiecare loz se vede aceeași imagine, un elefant ce ridică deasupra capului, cu trompa, o găleată doldora de bani, peste el plouă cu bancnote. Îi întind vânzătoarei banii, hai, vino la mine,

șoptesc, apoi aleg repede două lozuri, pe cel din mijloc și pe al doilea din dreapta.

Întorc unul, un desen de pe dos arată că pielea elefantului trebuie răzuită până se vor vedea niște cifre indicând sumele de bani, iar dacă găsesc trei numere identice, am câștigat.

Suflu peste loz, încep să-l răzuiesc cu unghia, însă nu reușesc decât să zgârii vopseaua argintie, mă duc la perete, pun lozul pe el, așa merge mai bine, de sub vopseaua râcâită se ivește prima cifră, un cinci, continui să răzuiesc, se vede un douăș'cinci, apoi un cincizeci, apoi o sută, am răzuit aproape jumătate, dar încă n-am găsit nici două cifre identice, știu că n-o să câștig, nu câștig.

Iau al doilea loz și tocmai dau să-l răzuiesc și pe ăsta, când nările mi se umplu de un parfum dulceag. Lângă mine stă bibliotecara, ce tot fac acolo? mă întreabă ea. Îmi smulge lozul din mână, zice, văd că-ți încerci norocul, se apleacă, mă sărută pe obraz, ia să vedem, zice, ia să vedem, la final e cel mai palpitant. Se duce la trepte, se așază pe cea mai de sus, își pune poșeta în poală, pune lozul peste ea și începe să-l răzuiască. Mă așez lângă ea, mă uit, oja portocalie lucește pe unghiile ei, râcâie repede vopseaua, scoate un țipăt, mă îmbrățișează, am câștigat, zice, am câștigat, am câștigat unul de cincizeci, ce mână norocoasă am, e de-a dreptul un miracol.

Simt cum mi se înfierbântă obrajii de bucurie, bibliotecara se ridică în picioare, sar în sus și eu, o rog să-mi arate și mie, bibliotecara îmi vâră lozul sub nas, văd cele două cifre de cincizeci, dar nu și pe-a treia, degetul ei o acoperă, până să întind mâna să iau lozul, l-a și băgat în poșetă, o să luăm banii mai târziu, zice, acum hai să mergem să sărbătorim câștigul, să mergem să ne cumpărăm ceva. Mă ia de braț, trăgându-mă

după ea, mă întreabă ce mi-aș dori, un costum de baie, zic eu, de-aia am venit. Bibliotecara zice că are ea o cunoștință la raionul de haine, o să-mi facă rost de un costum de baie în care o să fiu mai frumoasă decât însuși soarele de pe cer.

La raionul de haine nu mai sunt alți clienți în afară de noi. Bibliotecara stă de vorbă cu una dintre vânzătoare, o servește cu o țigară, o întreabă ceva de bărbat, nu sunt atentă la ce vorbesc ele, mă uit la păpușile manechin, toate arată la fel, cu părul negru și buzele vopsite în roșu, toate poartă același model de rochie, una pe verde, alta pe galben, o a treia pe maro. Au și aceeași poziție, cu un picior întins în față, de parcă ar mărșălui. Uneia îi lipsește o mână, din umăr îi iese un șurub negru, în afară de culoarea rochiilor, asta e singura diferență între ele.

Bibliotecara îmi atinge brațul, zice să nu stau să casc gura, mai bine să intru în cabina de probă, acuși vine și ea. Îmi arată unde e, la capătul raionului, dincolo de rafturi și cuiere.

Am și pornit, bibliotecara strigă după mine să mă dezbrac în cabină, că-mi aduce ea câteva costume de baie. Mă opresc înaintea perdelei grele și roșii, când o dau la o parte, simt praful fin printre degete.

Cabina de probă e foarte mare, cam cât o cameră, pereții ei sunt tapetați cu același material roșu, mirosind a praf, pe peretele din față e o singură oglindă mare, crăpată de sus până jos, de parcă ar fi aruncat cineva în ea cu un scaun. O jumătate a rămas intactă, cealaltă e brăzdată de crăpături.

Lumina puternică și albă mă face să arăt palidă.

Îmi scot agrafele din păr, îl despletesc și-l pieptăn, părul îmi cade pe umeri, încadrându-mi fața, așa nu mai pare atât de

albă. Mă privesc, fac un pas în stânga, apoi în dreapta, apoi iar în stânga.

Inelele de metal zdrăngănesc pe bară când bibliotecara, care duce o cutie mare de carton în brațe, dă la o parte perdeaua, cutia e atât de mare, încât trebuie s-o țină pe brațele întinse.

Pune cutia pe unul din scaunele de lângă perete, se uită la mine, asta-i toată marfa, zice ea, nici n-a fost expusă încă în magazin, noi putem alege primele. Începe să scoată din cutie costumele de baie ambalate în celofan. Sunt de toate culorile, văd că le sortează după culoare, formând mici grămezi pe linoleumul de pe jos. Ridică privirea, mă întreabă, vai, inimioara mea, păi, tu încă nu te-ai dezbrăcat?

Stau și simt cum mi se înfierbântă pielea, nu zic nimic, doar ridic din umeri.

Bibliotecara se așază în spatele meu, îmi pune o mână pe umăr, cu cealaltă mă mângâie pe păr. Spune că se vede cât sunt de rușinoasă, mi-e teamă de oglindă, ce prostie, numai fetițele se ascund după fusta mamei. Dar eu sunt deja o domnișoară, o adevărată femeie, și apoi nici mamă nu mai am.

Asta ar trebui să doară, însă nu doare, îmi aduc aminte cum stăteam deunăzi în baie, ridicându-mi brațele deasupra capului. Încep să-mi deschei nasturii de la bluză.

Sunt goală, mă uit cum jumătatea spartă a oglinzii îmi face trupul mozaic. Par un amalgam de bucăți de trup. Genunchi, ombilic, coapse, pântec, glezne, sfârcuri, umeri, talie, subsuori, păsărică. Sunt și nu sunt eu. Îmi bag mâna în păr, șuvițele parcă sfârâie și șuieră când îmi trec degetele prin ele.

Bibliotecara vine în spatele meu, îmi pune dinainte un costum de baie întreg, roșu, nu-i bun, zice, aruncându-l pe jos,

îmi lipește de sâni un sutien galben-auriu, nu-i bun, îmi ține niște chiloți negri dinaintea pântecului, nu-s buni, scoate un sutien cu picățele albe și verzi, nu-i bun, îmi pune în față un costum întreg, cu imprimeu alb-negru, tip leopard, nu-i bun, îmi îmbracă sânii într-un sutien turcoaz, nu-i bun, nimic nu-i destul de bun, valea, pe podea cu toate, chiloți cu paiete aurii, pfui, sutien cu cerculețe albe și albastre, cine poartă așa ceva?, costum întreg, verde-pal, nu asta ne trebuie, chiloți galben-canar, iarăși pfui, plouă cu costume de baie, nu-i bun, nu-i bun, nici unul nu-i bun, nu-i nimic, mai sunt destule în cutie, nu ne oprim, le încercăm pe toate. Celofanul crapă, hârtia foșnește, trebuie să le scoatem pe toate. Cel mai frumos ne trebuie nouă, cel mai bun ne trebuie, că de nu, adio, pe podea cu ele.

Apoi, deodată, îl găsim. Un bikini verde-închis, prins în catarame de metal argintiu pe margini. Materialul are un imprimeu discret, solzos, pare pielea unui pește uriaș care înoată pe sub apă în bătaia razelor de lună. Bibliotecara nu zice nimic, dar eu știu că ăsta e, îi smulg din mână chiloții, mi-i pun, îmbrac și sutienul, îmi vine la fix, bibliotecara mi-l încheie la spate, eu ridic brațele, apoi le las în jos, fac o piruetă în fața oglinzii, mă ridic pe vârfuri, mă întind.

Bibliotecara îmi spune că la început n-ar fi crezut, dar ăsta parcă-i făcut special pentru mine, culoarea se potrivește perfect cu ochii mei, iar croiala, cu formele mele, și poate că o să-mi fie bun și la anul dacă nu-mi cresc prea mult sânii.

Brusc o întreb dacă sunt la fel de frumoasă pe cât fusese maică-mea. Bibliotecara se așază în spatele meu, îmi mângâie cu ambele mâini brațele, sânii, pântecul, se îndepărtează puțin, pe-aproape, zice ea.

douăzeci și cinci

Mă duc să cumpăr pâine. Micul magazin din colțul străzii e închis, caz de boală, scrie pe biletul lipit pe ușa de sticlă.

Trebuie să merg până la magazinul mare. Soarele strălucește, îmi face plăcere să umblu. Sunt în pantaloni scurți, singură mi i-am făcut, am tăiat cu foarfeca de croitorie cracii unor blugi mai vechi care-mi rămăseseră mici, le-am franjurat dinadins marginile, arată destul de haios, îmi și stă bine cu ei, simt cum franjurii mă gâdilă pe coapse la fiecare pas și asta mă face să zâmbesc.

Fredonez un cântec despre vântul de primăvară, bălăngănindu-mi sacoșa din mână. Are fundul din piele, cu fermoar de jur împrejur, dacă n-ar fi stricat, sacoșa s-ar putea strânge și când aș trage fermoarul, s-ar reduce la dimensiunile unui portmoneu. Nu-mi pasă că nu se poate închide, îmi place s-o bălăngănesc.

O iau pe aleea de lângă cetate, apoi cobor cele o sută și una de trepte.

Le cobor din două-n două, fără să mă țin de balustradă.

Ajung jos, mă îndrept spre magazin, aud că mă fluieră cineva.

Ar trebui să-mi continui drumul, ignorând fluieratul, dar numai de-a dracului întorc capul. Pe banca veche de piatră de lângă trepte stă un băiat, ar putea fi într-a zecea, dacă nu și mai mare. Pe brațul lui, o pasăre, pe capul păsării, ceva ce seamănă cu o șapcă.

N-am mai văzut așa ceva. Mă opresc, mă uit.

Băiatul schițează un zâmbet, îmi face semn să mă apropii.

Mă apropii, mă uit.

Servus, fetițo, zice el.

Nu sunt fetiță, îi zic, dar în clipa următoare deja îmi pare rău c-am zis-o.

Băiatul zâmbește, îi disting puful negricios care-i umbrește buzele. Atunci servus, domnișoară, zice.

Pasărea fâlfâie din aripi, băiatul îmi spune să nu-mi fie frică de ea, că nu-mi face rău.

Dau din cap, știu, îi zic, mă uit la ciocul păsării, are vârful negru și ascuțit, spre bază, pe măsură ce se lățește, devine tot mai deschis la culoare, iar acolo unde dispare sub șapca aia, acolo e aproape alb.

E o pasăre foarte frumoasă, zic. Îl întreb ce fel de pasăre e.

E un șoim de vânătoare, zice el, să mă uit mai de-aproape.

Întinde brațul îmbrăcat până la cot într-o mănușă de piele, pe aia stă pasărea. Mă uit la picioarele ei, sunt groase și acoperite cu pene, mă uit la ghearele ei aproape albe, cu care se agață de pielea roșcată a mănușii. Când băiatul întinde brațul spre mine, pasărea fâlfâie iar din aripi, desfășurându-le ușor, are penele maronii, cu o dungă de culoare mai deschisă la margini, alcătuind un feston mozaicat, e foarte frumos.

Băiatul mă întreabă cum mă cheamă.

Îi spun. Abia după ce mi-am rostit numele, îmi dau seama că de fapt trebuia să-i zic că nu-l privește și că de ce m-a fluierat aiurea, dar băiatul îmi zâmbește iar, frumos nume, zice, apoi își spune și el numele, îl cheamă Péter. Mai spune ceva, dar nu mai sunt atentă, mă uit la pasăre, observ că de picioarele ei sunt legate niște cureluțe de piele, iar capetele lor sunt ținute strâns în mănușa de piele.

Îl întreb de unde o are.

Péter zice că el însuși a clocit-o, a purtat oul mai bine de o lună într-o punguță de pânză legată la subsuoară.

Îl întreb de unde a luat oul.

Péter ridică din umeri, de unde, de neunde, de undeva, zice. Să nu-i pun atâtea întrebări, mai bine să-i zic unde mă duc.

Numai până aici, la magazin, după pâine, zic eu.

Bagă mâna în buzunar și scoate o bancnotă de cinci. Mă roagă să-i cumpăr o conservă de pește. De preferat sardele, dar important e să fie în ulei.

Nu întind mâna după bani, mă uit la pasăre, cum i se modifică modelul mozaicat de pe aripi chiar și la cea mai mică mișcare.

Péter îmi întinde din nou banii, îmi spune că mă roagă el frumos să-l ajut, el nu poate intra în magazin, șoimului nu-i place sub nici un fel de acoperiș, degeaba poartă șapcă, tot simte că-i undeva înăuntru, începe să se agite și să țipe.

Iau banii.

În magazin nu e multă lume, cumpăr laptele și pâinea, sardele în ulei sunt de mai multe feluri, aleg o cutie de conservă galbenă.

Când ajung înapoi la bancă, Péter fumează. Lângă bancă e o motocicletă mare și neagră, nu-mi dau seama dacă mai înainte fusese sau nu acolo.

Vede conserva din mâna mea, azvârle cât colo, cu un bobârnac, mucul de țigară, îmi zâmbește.

Scoate un briceag din rucsacul de pe motocicletă, apasă pe arc, din briceag apare un deschizător de conserve, mi-l întinde. Îmi spune că nu vrea să lase pasărea din mână, iar cu o singură

mână nu poate deschide conserva, atâta să mai fac pentru el, să i-o deschid eu.

Mă duc lângă bancă, îmi pun sacoșa jos, iau briceagul. Mânerul e din corn de cerb, deschizătorul de conserve are forma unui cap de pasăre, iar ochiul păsării e un punct de aramă.

Așez conserva pe brațul băncii de piatră, încep s-o deschid. Când termin, introduc vârful deschizătorului sub capac, îl ridic, pe bancă se scurge puțin ulei. Pun briceagul lângă pata de ulei.

Când ridic privirea, văd că Péter îmi studiază fundul și picioarele.

Își dă seama că mi-am dat seama, întoarce brusc capul, îmi mulțumește pentru ajutor, se trage într-o parte, întinde neîndemânatic mâna după conservă, conserva e gata-gata să cadă. O prind cu un reflex, îi zic să aibă grijă.

Péter dă din cap, scoate cu două degete o sardea, o pune în căușul mănușii, apoi o strânge între degetul mare și arătător, pielea peștelui lucește uleios.

Scoate șapca de piele de pe capul păsării, hai, surioară, mănâncă frumos, îi zice.

Aripile șoimului tresar, face un pas înainte pe mănușă, rupe cu ciocul o bucată din pește, înghite, rupe iar.

Îl întreb ce nume i-a dat. Ré, zice Péter.

Ăsta nu-i nume de fată, îi zic. Péter zâmbește, spune că i-a dat numele ăsta încă de pe vremea când era în ou, n-avea de unde să știe că va face și ea, la rândul ei, ouă. Dar e un nume frumos, nu-i așa?

Dau din cap, mă uit la șoim, penele capului sunt deschise la culoare, șoimul se balansează cu aripile desfăcute pe pumnul

lui Péter, în jurul ochilor are o pată cafenie, ochii îi sunt foarte mari și foarte negri.

Péter îi mai dă o bucată de pește, șoimul o înghite, eu mă uit.

Conserva se termină, șoimul țipă scurt, mă privește, bate din picioare, dă din aripi. Stai cuminte, surioară, îi șoptește Péter. Șoimul continuă să se uite la mine, și eu la el, la ciocul lui și la ochii lui mari, reci și negri, și tot uitându-mă, mă apucă brusc foamea.

Îi spun că e într-adevăr un șoim foarte frumos, dar eu trebuie să plec.

Péter zice că-i încântat de cunoștință și că în mod sigur o să ne mai vedem. Ré nu-l uită niciodată pe cel care l-a hrănit.

Dau din cap fără să fiu atentă la ce zice, mi-e atât de foame, încât mă apucă durerea de burtă și mi se usucă gura.

Îmi culeg sacoșa de pe jos, o iau la fugă pe scări în sus, le sar câte trei deodată, la fiecare pas simt cum mi se încordează pulpele, coapsele, fundul.

Mă gândesc că aș putea să rup un colț din pâinea proaspătă din sacoșă și să beau o gură de lapte, dar nu de asta mi-e poftă acum, până și simplul gând la ele îmi face așa o greață, încât îmi vine să arunc sacoșa cât colo.

N-o arunc, alerg pe mijlocul aleii, între cele două șiruri de copaci, am ajuns deja pe strada noastră, când aud un foșnet de aripi.

Mă uit, e Ré, zboară foarte jos, pe sub coroanele copacilor, până să întorc capul, a și trecut în zbor pe deasupra mea, apoi mai departe, de-a lungul aleii, ajunge la capătul ei, apoi țâșnește în sus, înălțându-se spre cer.

Ies dintre copaci, alerg, mă uit în sus, punându-mi palma ca pe o vizieră, dar nu-l mai văd.

Înghit în sec și, ținându-mă cu mâinile de burtă, o cotesc pe strada noastră, îndreptându-mă în goană spre casa Bunicii.

Când ajung, nici măcar nu scot cumpărăturile din sacoșă, ci intru direct în cămară.

Conservele de pește sunt pe raftul de sus, lângă cele de mazăre și fasole. Să tot fie vreo cincisprezece. Mă urc pe scăunel, iau una de pe raft. E din aia cu inel, n-am nevoie de deschizător.

O desfac pe loc, îmi vâr două degete în cutie, scot un pește, îl mănânc. Vertebrele lui îmi scârțâie printre dinți. Îl savurez. Mai scot un pește, apoi încă unul, când cutia se golește, o apuc cu ambele mâini și beau din ea uleiul sărat, cu gust de pește.

Pun cutia goală pe raft, mă prind cu o mână de marginea lui, ridic un picior, îl întind în față, las vârful în jos, simt cum mi se încordează pulpa. Șoseta mi-a alunecat pe gleznă, pulpa mi se tensionează, se umflă, e umedă, văd că a căzut pe ea o picătură de ulei, mă uit, n-o șterg.

Ies în grădină, mă uit la unul din brazi, mugurii de la capătul crengilor par mici ouă cafenii.

Mă aplec, îi privesc de foarte aproape, observ niște vârtejuri mici, ca un soi de amprente digitale. Apuc unul, rămân în mână cu un fel de căpăcel, îmi bag arătătorul în el. E foarte fragil, puțin lipicios, îl simt în vârful degetului ca pe o coajă fragilă de ou. Mai iau unul, apoi încă unul, îmbrăcându-mi astfel aproape toate degetele, mă uit la mugurii bradului, mici aglomerări de ace de un verde fraged, lipite între ele, par niște ciucuri moi.

Ating unul, e într-adevăr moale. Câteva căpăcele îmi cad de pe buricele degetelor, dar nu-mi pasă, frământ puțin acele proaspete de brad, sunt elastice, nu înțeapă deloc, emană un miros dulceag de brad, seamănă cu cel de rășină, dar e mult mai plăcut. Rup unul, îl bag în gură, mă aștept să aibă gust de brad sau de rășină, însă nu, are un gust proaspăt de lămâie amestecată cu ceapă, de usturoi, dar nu e iute, mestec, înghit și atunci simt în gâtlej gustul de brad și o ușoară amăreală cu iz de fum.

Mai rup un mugure, îl sparg între dinți, îl mestec, când sunt gata să-l înghit, mă apucă deodată o lăcomie nestăvilită, îmi imaginez cum rup alți și alți muguri, îndesându-mi-i în gură, mi se umplu gura și gâtlejul de ei, știu că dacă aș face asta, nu m-aș mai putea opri niciodată, i-aș mânca în neștire, unul câte unul, fără să mă mai gândesc la nimic, gustul de brad de pe limbă și de sub limbă ar deveni tot mai intens, aș mânca și-aș tot mânca, imaginându-mi că mă prefac într-un copac, într-un brad înalt și falnic, de nedoborât, mi-aș întinde brațele în sus, mi-aș desface degetele și m-aș preschimba într-un copac, și n-ar fi numai o fantezie de-a mea, ci aș deveni de-adevăratelea un copac, apăs cu limba pe cerul-gurii mugurele mestecat. Știu că dacă l-aș înghiți, m-aș preface instantaneu în copac.

Îmi aduc aminte de vorba Bunicii, că nu trebuie să stai prea mult pe gânduri, ci să acționezi, știu că acum e prea târziu, că am stricat totul. Îmi duc palma la gură, scuip în ea mugurele mestecat, o pastă verde cu miros de ceapă, în ea nu se mai disting acele de brad. O întind pe scoarța bradului, când pun mâna acolo, îmi imaginez pentru o clipă că degetele mele sunt niște ace de brad, iar vântul suflă prin ele.

Visez că zbor. Mă culc pe aripile vântului, lăsându-mă purtată de el. Părul mi se despletește, mă învăluie, parcă aș pluti pe ape foarte-foarte limpezi.

Zbor către soare, e gigantic, orbitor și fierbinte, îi simt dogoarea pe piele.

Mă culc pe spate, desfac brațele, depărtez picioarele, îmi arcuiesc spinarea, îmi răsfir degetele, mă întind, îmi întind și brațele deasupra capului, mă lungesc cât pot.

Vântul îmi șuieră printre degete, neted și dens, mă agăț de el, îl las să mă învârtă ca pe un fus.

Mă învârt repede, zăresc pământul, e foarte departe și foarte-foarte jos, totuși văd limpede acoperișurile caselor și copacii, văd frunze și crengi, văd viespile dintre ramuri, văd furnicile târându-se pe frunze, văd totul.

Cerul e limpede, văd până departe, undeva arde ceva, vântul risipește fumul alb.

Dincolo de fum, în văzduh, un punct negru.

Se apropie de mine, devenind tot mai mare și mai mare, știu că va ajunge deasupra mea.

Mă răsucesc pe burtă, desfac brațele, încerc să scap.

Simt cum se apropie, o umbră rece mă acoperă, zbor în picaj spre pământ. Văd casa Bunicii, văd nucul cel bătrân, dau din picioare repede, cu sălbăticie, aerul îmi zgârie pielea, nucul e aproape, simt cum ceva foșnește întunecat și se prăvălește peste mine.

Mă feresc, aerul e mai compact și mai dens decât apa, mă izbesc de el, mă învârt ca un titirez, cu brațele desfăcute, o pasăre neagră trece în zbor pe lângă mine, e foarte mare, mă urmărește cu aripile larg deschise.

Îmi duc genunchii la piept, strângându-i cu brațele, mă rostogolesc, mă rotesc în aer, văd zidul cel mare, cărămizile compacte, bucata de tablă ondulată care-l înconjoară la bază, marginea tăioasă a fâșiei de tablă.

Mă trezesc brusc, am dureri pe sub coaste ca după alergat, când aerul îmi apasă plămânii. E beznă.

Întind mâna, pipăi colțul comodei, orbecăi după paharul cu apă.

Mă ridic într-un cot, durerea persistă.

Beau apă cu înghițituri mari. E rece și aspră ca aerul.

douăzeci și șase

De cum ies din cabină, ținând în mână pledul în carouri verzi, aud țipătul Krisztinei. Vine dinspre trambulină, eu o iau pe după niște tufe mari, îndreptându-mă în direcția aia, nici nu ies bine din tufiș, că o și zăresc, aleargă drept spre mine, în urma ei, băieții din clasă, care o gonesc, mai sunt și alte fete care aleargă țipând, dar cel mai tare dintre toate țipă Krisztina, pe ea vor s-o prindă toți băieții.

Însă e degeaba, Krisztina e foarte sprintenă, când zici că ai prins-o, își schimbă brusc direcția, băieții întind brațele după ea, nu reușesc s-o atingă, ea se tot învârte și se sucește în costumul ei de baie roșu cu luciri metalice, îi fentează, strecurându-li-se pe sub brațe, dănțuiește în jurul lor, sare într-o parte, se oprește, când băieții se iau din nou după ea, începe să alerge cu brațele deschise, țipând ascuțit. Dă ocol pomilor, sare

peste bănci, tropăie prin groapa cu nisip, băieții după ea, dar fără nici un succes, nu sunt în stare s-o prindă.

Am ajuns târziu la ștrand, toată clasa e deja aici, Bunica m-a lăsat să plec numai după ce am măturat de două ori bucătăria și holul. Dacă o s-o prindă pe Krisztina, o s-o arunce în apă, apoi și pe celelalte fete, pe rând, până ce toată lumea va fi udă leoarcă.

Stau în tufiș, îmi potrivesc costumul de baie. Imprimeul cu solzi abia se distinge în verdele materialului, nu lucește, ci mai degrabă absoarbe lumina, e un verde profund și întunecat, ca o apă adâncă. Când l-am încercat în cabina de probă, ridicându-mă pe vârfuri, m-am gândit că, oricât de frumos ar fi costumul Krisztinei, al meu cu siguranță e și mai frumos, iar eu sunt mult mai frumoasă decât ea. Acum însă, văzând-o cum aleargă și țopăie, cu pielea lucindu-i de sudoare, îmi vine să nu mai ies din tufiș, ci să fac stânga-mprejur, să mă întorc și să mă înfășor în pledul pe care Bunica obișnuia să calce rufele, ca să nu mă vadă nimeni, coapsele mele sunt prea subțiri, pielea, prea albă, răzbat prin ea vinele albăstrui. Mâna mi se pune în mișcare, pledul făcut sul se desface, emană un iz înecăcios de rufe proaspăt călcate.

Krisztina îi lasă iar pe băieți să se apropie de ea, dându-le impresia că vor reuși s-o prindă, apoi se întoarce brusc, râzând în hohote, face un pas în lateral, stă chiar lângă bordura de piatră a potecii presărate cu bucăți uscate de scoarță de copac. Îmi doresc să se împiedice de-o piatră, să se împiedice, să cadă pe burtă și să lunece așa, pe burtă, pe bucățile de scoarță, să se julească la coate și la genunchi și să-și spargă capul. Să moară.

Stau și-i privesc piciorul, laba îngustă a piciorului, unghiile vopsite în roșu, știu că va fi așa cum mi-am dorit, se va împiedica, se va lovi de-o piatră, piatra îi va zgâria laba

piciorului, ea va da din mâini, încercând să-și recapete echilibrul, dar degeaba. Mă gândesc la piatră, la colțurile ei tăioase, și atunci sunt orbită brusc de o lumină puternică și stridentă, reflectată de un obiect, care mă face să închid ochii. Piciorul Krisztinei strălucește așa, are la gleznă un lănțișor de aur pe care mai înainte nu l-am observat, acum însă îl văd clar, i se ridică puțin pe pulpă în timp ce pășește, de el atârnă o șopârlă minusculă, tot din aur. Talpa ei trece milimetric pe lângă piatră, știu că n-o să cadă. Văd cum calcă pe ea și se oprește zâmbind.

Se uită fix la mine, știu că știe că sunt acolo, în tufiș. Nu-și continuă fuga, nici nu râde, nici nu țipă, doar stă și se uită la mine, desfăcându-și brațele. Pare că vrea să îmbrățișeze aerul, însă știu că nu de-aia o face. Ceilalți vin alergând în urma ei, ajung aproape de ea, o s-o prindă, de aia și-a și depărtat brațele, ca s-o prindă mai ușor.

Au și ajuns lângă ea, primul care o prinde e András, apoi Feri, apoi Misi, apoi și Iván, le văd mâinile atingându-i trupul. Krisztina scoate un țipăt, un mic „vai“ ascuțit, Iván o apucă de brațul stâng, în dreptul inimii, deasupra sutienului, am senzația că pe mine mă apucă o mână rece, pe mine mă apucă și mă strânge.

Krisztina se saltă puțin în sus, lăsându-se ușor pe spate, băieții o prind, o ridică deasupra capetelor lor, o cară așa. Krisztina stă culcată în aer, își lasă capul pe spate, părul ei lung vălurește, ea se uită la mine și zâmbește, îi văd gura întoarsă, zâmbetul ei îmi pare un rânjet care-i dezgolește gingiile.

Simt cum mă schimonosesc la față, pledul îmi alunecă din mână, țesătura lui e aspră ca un șmirghel. Îmi arunc șlapii din picioare, încep să alerg după ei, vreau să-i ajung din urmă,

vreau să-i depășesc, vreau să sar și să smulg lănțișorul de aur de la glezna Krisztinei.

Tălpile mele răscolesc pământul, am impresia că smulg cu degetele de la picioare smocuri de iarbă din pământ, niciodată n-am alergat în halul ăsta, n-o să-i ajung, au și trecut tropăind prin apa cu dezinfectant pentru picioare din șanțul îngust care înconjoară bazinul, stau deja pe mozaicul alb-albastru de la marginea bazinului, ținând-o de mâini și de picioare, o leagănă triumfal în aer, strigă hei-rup, apoi îi dau drumul, Krisztina e întinsă în aer deasupra apei, își arcuiește trupul, cu stânga reușește cumva să apuce la întâmplare, cu degetele răsfirate, o mână de băiat, e a lui Iván, o recunosc. Krisztina trage de el, smucindu-l, Iván se dezechilibrează, cad împreună în apă.

Tocmai pun piciorul în șanțul alunecos, îmi pierd echilibrul, sunt gata să cad. În jurul lor apa se-nvolburează, face spume verzui, văd strălucirea lănțișorului la glezna ei, văd cum bazinul le înghite trupurile, nu se mai văd, strig numele lui Iván, știu că nu trebuia, însă e prea târziu, oglinda spartă a apei îmi reflectă lumina în ochi, știu ce se întâmplă acolo, dedesubt, văd picioare și brațe și pântece și spinări înlănțuindu-se și împletindu-se.

Deja înoată spre suprafață, acuși o să răsară din apă, râzând cu chipurile lipite, râzând amândoi.

Aud râsete, dar nu sunt ei, ceilalți hăhăie, știu că de mine râd, știu și de ce, pentru că i-am strigat numele.

Nu vreau să-i văd cum ies din apă. Nu vreau să mă vadă plângând. Mă întorc brusc, o iau la goană de-a lungul bazinului, prin apa cu dezinfectant, apa stropește în jurul meu, costumul de baie mi se udă, ridic privirea, văd că alerg spre trambuline.

Treptele de beton sunt blocate de un lanț gros și ruginit, de el atârnă un lacăt negru. Întind mâna peste lanț, apuc balustrada, sar peste lanț, mă lovesc la gleznă. Alerg pe scări în sus. Betonul e mâncat de vreme, cu fiare ivite printre crăpături, continui să urc tot mai sus și mai sus.

Trec de trambulina de trei metri, apoi și de cea de cinci metri, nu mă opresc, ajung la șapte, apoi mă trezesc la ultima, la zece metri.

Placa de beton care se întinde deasupra apei e aproape complet distrusă, e plină de găuri, de cum pun piciorul pe ea, se și rupe o bucată, pentru o clipă e liniște, apoi aud un plescăit când bucata cade în bazin. Deodată jos se declanșează un vacarm de nedescris, toți încep să strige, numele meu îl strigă, știu că toată lumea se uită la mine, da, la mine și nu unii la alții, la asta mă gândesc când ridic brațele deasupra capului, la asta mă gândesc în timp ce străbat placa de beton până la capătul ei, la asta, când mă opresc, la asta, când mă ridic pe vârfuri, la asta, când îmi ridic privirea spre cer, la asta, când îmi umplu plămânii cu aer, la asta, când îmi iau elan și sar.

La mine se uită cu toții, numai și numai la mine.

Cad în gol ca o piatră netedă și lunecoasă, sunt o piatră acoperită de mușchi verde. Sub mine, bazinul, apa e verzuie și întunecată, aproape neagră, îmi întind trupul, încordându-mi toți mușchii, încerc să mă răsucesc în aer, ridic brațele, e prea târziu, nu o să intru în apă cu capul înainte, lumea se învârte în jurul meu ca un titirez, văd trambulina, coroanele copacilor, colegii de clasă care stau pe marginea bazinului, apa, din nou trambulina.

Strigătele celor de jos însoțesc plesnetul cu care cad în apă, răsucită pe-o parte. Nu-i aud ce strigă, apa mă izbește în coaste ca un pumn, mă străpunge ca o lance, devine o pâlnie neagră prin care mă umplu de durere, apoi mă trage la fund. Stropi înspumați îmi dansează în fața ochilor, apoi văd numai apa întunecată, o topitură vâscoasă de sticlă mă înghite, presându-mă din toate părțile, împingându-mă în jos, tot mai jos.

Întind brațele, încerc să dau din picioare, apa rece îmi strânge ca într-o menghină gleznele, genunchii, coapsele, vreau să mă răsucesc, să ies la suprafață, dar mă scufund tot mai mult, bazinul se îngustează ca o piramidă răsturnată cu vârful în jos. Totul e verde și opac, într-un târziu disting fundul bazinului, e plin de moloz, pe la mijlocul lui tronează un bloc mare de beton, fiarele din armătură, strâmbe, lungi și ascuțite, se întind spre mine, unul îmi atinge mâna, încerc să mi-o retrag, însă e prea târziu, capătul ascuțit îmi pătrunde printre degete, aproape că-mi atinge palma, știu că n-am voie să-l apuc și mai știu și că dacă nu-l apuc, atunci vârful ascuțit îmi va sfâșia antebrațul, sângele meu va undui prin apă ca o panglică neagră, nu vreau, atingerea fierului lunecos și negru îmi face scârbă, nu-mi pasă, îl apuc, îl strâng cu putere în palmă, nu mă taie, pentru că-l țin mai jos de vârf, fierul îmbăloșat de mâzgă mi se lipește de palmă, nu pot să-i dau drumul.

Vreau să-i dau drumul, vreau să-i dau drumul și vreau să mă ridic la suprafață, vreau să ies din apă cu zâmbetul pe buze, netezindu-mi cu două mâini părul ud, lipit de obraji, pentru ca apoi, din două mișcări, să ajung la scara de metal, să ies din apă alene, apoi să mă opresc la marginea bazinului și, rezemată de balustradă, să-i întreb, ei, fraților, cine are curajul să facă la fel? Îmi vine în minte fața lui Iván, zâmbetul lui când Krisztina l-a

tras în apă, știu că nu va fi niciodată al meu. Și nici n-am nevoie. N-are decât să și-l țină Krisztina.

Nu pot să dau drumul vergelei de fier.

Aerul din plămâni începe să se încălzească, mă trage în sus, lăsându-mi capul pe spate, îmi apăs talpa de fundul bazinului, mă uit în sus, vreau să-mi iau elan, să mă desprind, să țâșnesc spre lumină, bolovanul nu mă lasă.

Părul mi se desface în șuvițe care îmi plutesc pe dinaintea ochilor, în piept am o minge incandescentă, vreau să strig după ajutor, dar știu că n-am voie să deschid gura.

Oricum ar fi, trebuie să strig. Trebuie. Aerul îmi irumpe din plămâni sub forma unei bule uriașe, oprindu-se dinaintea ochilor mei, e un glob mare cu sclipiri verzi, mă văd în el, chipul meu e alb ca varul, gura îmi e căscată, o gaură neagră în mijlocul ei, apa o umple, rece și tăioasă.

Globul începe să urce, încerc să-l prind cu mâna liberă, dar nu reușesc decât să-l ating, fărâmițându-l în sute de bule de aer care-mi scapă printre degete, bule ce urcă săltăreț spre suprafața apei.

Un întuneric de un verde adânc se prăvălește asupra mea, încep să mă zbat, știu că e în zadar. Nu mai am nici o scăpare.

Nu sunt nimic, sunt o apă tulbure. E doar o închipuire că două brațe mă cuprind din spate, e doar o închipuire că o mână se încleștează pe încheietura mâinii mele, e doar o închipuire că-mi smulge mâna de pe vergeaua de fier, e doar o închipuire că mâna aceea începe să mă tragă în sus. Doar o închipuire sunt și lumina, și oglinda apei, și aerul, și numele meu strigat de mulțimea adunată. Ochii mi se închid.

Totul e verde-întunecat, totul e negru. Deschid ochii, văd printr-o perdea de fum verde și negru cerul și trambulina, mă dor coastele, stau culcată pe spate, încep să tușesc, o durere ascuțită îmi străpunge plămânii, mă întorc pe-o parte, gura mi se umple de apă, tușesc și scuip. Simt gust de mocirlă, de alge.

Simt și o arsură în gâtlej, de parcă prin el mi s-ar scurge smoală topită, mă gândesc că apa va fi neagră, neagră sau roșie, însă nu, apa care-mi iese pe gură e limpede, într-o clipită în jurul meu se formează o băltoacă.

Mă ridic într-un cot, mă uit la ea, mărește ca o lupă interstițiile gresiei.

Aud cum în spatele meu cineva spune ce noroc am avut că n-am băut multă apă, altfel puteam să mă înec. E o voce de băiat, nu știu a cui.

Îmi vine să tușesc, burta și plămânii mă dor, abia reușesc să îngân că-mi pare rău. Întorc capul într-o parte, un băiat stă ciucit lângă mine. Nu, nu-i un băiat oarecare, e Péter. Cum face o mișcare, se aude un zornăit, Péter poartă la o mână o brățară din fâșii de piele împletite în jurul a trei gloanțe găurite de aramă.

Îmi zâmbește, ăsta da noroc, zice, e prima lui zi ca antrenor de înot și deja a avut ocazia să practice respirația gură la gură.

Auzind una ca asta, m-apucă iar tusea. Mă sprijin de gresie, mă ridic în șezut, îmi duc mâna la gură, obrajii îmi ard de parcă aș fi primit o palmă, îmi plec capul, vreau ca părul ud să-mi cadă peste față, să mă acopere.

Péter izbucnește în râs, zice că a fost doar o glumă, nu trebuie să pun botul la toate. Cu mâna cu brățară îmi dă la o parte părul de pe față. Spune că n-am înghițit prea multă apă, a fost de ajuns să-mi ridice de câteva ori brațele și gata, a și ieșit.

De respirație gură la gură n-a fost nevoie. Și chiar de-ar fi fost, asta nu se cheamă sărut. De altfel, un simplu sărut tot nu-i un capăt de țară.

Încerc să mă ridic în picioare, Péter îmi întinde mâna, mă trage în sus. Mă strânge tare, scot un icnet, el îmi dă drumul la mână când sunt în picioare. Se uită la mine, acum nu mai zâmbește. Îmi spune foarte grav că puteam să mă înec. Să nu mai sar de pe trambulină. Dacă țin neapărat să mor, mai bine să sar de pe pod la turbine, acolo apa-i plină de fiare vechi și ruginite. Ochii lui negri scot fulgere, simt că e furios.

Vreau să-i zic din nou că-mi pare rău, îmi vine în minte blocul de beton, atingerea armăturii de fier. Nici de-a dracului nu-i spun că-mi pare rău, în schimb îl întreb ce mai face Ré.

Péter zice că face bine, în vocea lui vibrează mirarea și, după felul cum clipește, sunt sigură că nu m-a recunoscut. Garantez că nici măcar numele meu nu și-l aduce aminte.

Atunci e în regulă, îi spun în șoaptă, întorc capul, nu vreau să mă uit la el, nu vreau să se uite la mine. Durerea îmi străpunge iar plămânii, încep să tușesc, o pornesc spre cabine fără să mă uit la nimeni, o apă neagră cu miros de alge îmi picură din păr, mi se prelinge rece pe șira spinării.

douăzeci și șapte

Merg de-a lungul gardului care împrejmuiește cimitirul, cu o cutie de pantofi vârâtă la subsuoară. Dincolo de cimitir e un pârâu, peste el, un pod de beton. Urc pe pod, la jumătatea lui

mă opresc. Albia pârâului e betonată, apa curge repede la vale, făcând spume verzi. Mă reazem de parapet, privesc apa. Așez cutia de pantofi pe parapet.

O vreme n-o deschid, doar stau așa, privind cursul rapid al apei și gunoaiele purtate de ea la vale. Scot capacul cutiei, îl arunc în apă. Vântul îl ia pe sus, învârtindu-l prin aer, apoi capacul cade pieziș în apă și se scufundă imediat, mai văd numai cum vârtejurile îl poartă pe sub pod.

Cutia e plină cu desenele mele, rupte și ghemotocite. Bag mâna în cutie, hârtia foșnește ca frunzele uscate toamna. Mă uit la liniile trasate cu cărbune, recunosc o creangă a nucului, o aripă de pasăre, fragmente ale chipului meu, un picior de vulpe care doarme ghemuită.

Toată după-masa mi-am sortat desenele, le-am scos pe toate din lada cu așternuturi pentru pat, le-am înșirat pe toate pe canapea, m-am uitat la toate, gândindu-mă între timp la Tata, la ce-i spusese el odată Mamei când s-au certat urât de tot, anume că oricât ar fi ea de necruțătoare cu el, niciodată nu va putea fi mai necruțătoare decât este el cu sine însuși.

Strâng în mână bucățile de hârtie, privesc apa.

Îmi aduc aminte de chipul Tatei. Stă în mijlocul camerei și se uită la hârtia de împachetat prinsă de perete, pe care pictase toată dimineața un tablou. Nu știe că-l spionez. Crede că sunt în camera mea și citesc, acolo și sunt, stau în fotoliu, cu spatele la ușa întredeschisă și cu o carte în mână, însă printre filele cărții e ascunsă oglinda de buzunar care odinioară fusese pe peretele casei de păpuși, țin cartea astfel încât să pot vedea în oglindă tocmai chipul Tatei.

De minute întregi stă nemișcat, uitându-se la tablou cu capul puțin înclinat într-o parte și cu buzele strânse, privirea lui e

furioasă și înfricoșătoare, la fel ca înaintea certurilor cu Mama, numai că acum furia din ochii lui e mai rece și mai hotărâtă. Buza de jos îi tremură, știu ce va face, se va duce la perete și va smulge tabloul de pe el, îl va smulge și-l va rupe în două, apoi în patru, apoi în opt, apoi în șaisprezece, nu vreau să văd asta, nu vreau să aud, întorc pagina, acoperind oglinda, citesc o frază la întâmplare, cuvintele n-au nici un sens, o mai citesc o dată, apoi încă o dată și încă o dată, cuvintele tot n-au nici un sens, însă continuă să-mi bâzâie în creier, sunt tocmai bune ca să mă facă să n-aud nici hârșâitul hârtiei rupte, nici înjurăturile Tatei.

O spumă dantelată, cenușie, dănțuiește pe suprafața pârâului. Iau un pumn de hârtii, împrăștiindu-le pe deasupra apei, mă gândesc la desenele mele, cum stăteau ele înșirate acolo, pe canapea, am vrut să le rup pe toate, ca să nu mai văd cât sunt de proaste, dar apoi, numai de-a dracului, m-am uitat la fiecare pe rând, de parcă nu le-aș fi desenat eu, ci altcineva, dându-mi verdictul asupra fiecăruia în parte, prost, slab, nu face doi bani, și apoi rupându-le pe toate, unul câte unul.

Și, în timp ce le rupeam, repetam verdictul, adăugând că sunt la fel ca mine, neîndemânatice, vanitoase, urâte, șuie, rele, mincinoase, total lipsite de valoare.

Ridic cutia, îi arunc conținutul în pârâu, vântul ce încrețește suprafața apei ia hârtiile pe sus, măturându-le apoi sub pod, vreau să închid ochii, dar nu-i închid, ci mă uit cum foile planează în aer ca niște fluturi albi și bolnavi. Scutur cutia, își ia zborul și ultimul petic de hârtie, cutia rămâne goală și cenușie pe dinăuntru, la fel ca hârtia de împachetat pe care avea obiceiul să deseneze și să picteze Tata.

Trag din toate părțile de cutie, marginile i se dezlipesc, o rup în două, arunc bucățile în apă. Mă gândesc iar la Tata, la

bucuria pe care am simțit-o auzind loviturile de ciocan din camera lui, pentru că știam că bate în cuie pe perete o altă coală mare de hârtie de împachetat, iar asta însemna că o va lua iar de la capăt. Iar și numai de-a dracului.

Resturile cutiei de pantofi dispar sub pod, mâinile mi se încleștează pe fierul balustradei, e foarte rece.

Îi dau drumul, mă întorc, alerg până în capătul podului. Când mă uit în jos, văd cum apa învolburată duce la vale cartonul zdrențuit al cutiei, iar în jurul ei, prinse într-un vârtej, plutesc albe rămășițele desenelor mele. Mă uit, aștept să dispară, nu, spun deodată tare și răspicat. Am impresia că vocea nu-i a mea, ci a altcuiva, dar știu că-i adevărat ce spune. Nu, n-am să renunț, am să continui, o să-mi iau din nou colile albe și cărbunele, o să desenez din nou, pentru că sunt așa cum a fost și el. Necruțătoare.

Privesc apa până ce dispare și ultima bucățică de hârtie. Atunci mă întorc și îl văd pe Péter sprijinit de cealaltă balustradă.

Cu un bobârnac, își aruncă peste umăr, în apă, țigara pe jumătate fumată, zicându-mi că maimuțoiul ăla de Iván nu merită să-mi fac rău singură. Să-l cred pe cuvânt, nu merită, dar chiar deloc. Și ăsta-i doar un pârâu, nu groapa de la turbine, degeaba sar, că n-o să mă înec.

Nici prin cap nu mi-a trecut să sar, îi zic.

Péter ridică din umeri, zice că așa părea. M-a văzut când am aruncat în apă scrisorile de dragoste rupte. Se și pregătea să mă apuce de mijloc în caz că ar fi fost nevoie.

Alea nu erau scrisori de dragoste, îi zic. Nu-mi stă în obicei să scriu scrisori de dragoste.

Păcat, zice Péter. Pentru că i-ar face mare plăcere să citească una.

Scutur din cap, vreau să-i zic să-și pună pofta în cui, dar în loc de asta, îi spun că de fapt erau desenele mele. Cele nereușite. Întotdeauna le rup și apoi le arunc în apă de aici, de pe pod.

Péter mă întreabă, am și unele reușite?

Îmi vine în minte lada pentru așternuturi goală, cum să nu, îi zic, am o grămadă.

Péter nu se uită la mine, își frământă între degete brățara cu gloanțe, mă gândesc ce-ar fi dacă m-ar întreba când le poate vedea, dar nu, nu asta mă întreabă, mă întreabă dacă știu să patinez și dacă am patine.

N-am patinat în viața mea, nici măcar nu mi-am pus vreodată patine în picioare, dar îl mint că desigur, știu, și am și patine, dar ce-l interesează asta pe el acum, când suntem în luna mai? El izbucnește în râs, ce întrebare, păi, nu știu eu că în orașul nostru s-a construit primul patinoar acoperit din țară? Acolo se poate patina și vara.

Îmi aduc aminte cum le-a povestit deunăzi Krisztina celorlalte fete că de ziua ei a patinat acolo cu taică-său, îmbrăcată în blana de vulpe, care plutea în urma ei prin aer.

Scutur din cap, nu știu să patinez, vreau să-i zic, nu încă… doar atât apuc să spun, căci Péter îmi vâră în palmă brățara lui cu gloanțe, spunându-mi că o să-mi arate el unde-i, dacă vreau. Măine, la șase, să fiu la statuia din fața patinoarului, e în spatele Pieței Mari.

Nu așteaptă răspunsul meu, se întoarce pe călcâie și străbate cu pași mari podul. Scutur brățara din mână, și cu asta ce să

fac? strig după el. S-o păstrez cu sfințenie, îmi strigă el din mers, că-i cea mai de preț comoară a lui.

Brățara e împletită din fâșii de piele negre și maronii, gloanțele sunt foarte ascuțite. E destul de mișto, dar știu că asta-i doar o schemă răsuflată, mi-a dat-o ca să fie sigur că mă voi duce mâine. Ar trebui să fiu supărată, s-o arunc în apă, însă n-o arunc.

Zâmbesc, apoi îmi mușc buzele, n-ar fi trebuit să mint, trebuia să-i spun adevărul, mai bine i l-aș fi spus. Acum e prea târziu, va trebui să i-l spun mâine, nu, nu că am mințit, asta nu pot s-o recunosc, trebuie să inventez altceva, de exemplu că patinele mi-au rămas mici și n-am observat decât în ultimul moment, chiar înainte de a pleca de acasă, când le-am încercat.

Merg pe drum, repet întruna această frază, dar degeaba, sună tot mai prost, tot mai neverosimil, Péter o să-și dea seama că nu-i adevărat, o să-și dea seama că l-am mințit.

La jumătatea străzii dau de o băltoacă pe asfalt, n-o evit, ci, numai de-a dracului, pășesc direct în ea, la fel ca în copilărie, o traversez tropăind, împrăștiind stropi de apă în jur. Atunci îmi aduc aminte de o fotografie a Bunicului, patinează îmbrăcat în costum, se sprijină cu un picior pe vârful ghetei de patinaj, în mâinile ridicate deasupra capului ține o geantă, zâmbește, ochii nu i se văd, pentru că ochelarii îi strălucesc atât de tare, de parcă nici n-ar fi ochelari, ci două becuri aprinse, legate de fruntea lui.

De îndată ce ajung acasă, încep să caut patinele Bunicului. Trebuie să fie pe undeva prin casă, trebuie!

Scotocesc peste tot, mă uit peste tot, urc până și în pod, caut până și în lăzile cu cărți și tăieturi din ziare, și în valize, și în cutiile în care își ținea Bunicul manualele și programele școlare, deschid până și cutia mașinii de scris, dar degeaba.

Până la urmă le găsesc în cămară, pe raftul de sus, în spatele borcanelor cu compot. Sunt ambalate într-o cutie mare și neagră de carton, pe capacul cutiei e un praf de două degete, se vede că n-a mai fost deschisă de mult. Cutia e grea, cât pe ce s-o scap din mână, când o așez pe o treaptă, din ea se ridică un nor de praf, pe capacul ei patinează un urs polar, poartă frac și stă cu brațele depărtate, ținând un țurțure de gheață în palmă.

Deschid cutia, patinele sunt învelite în hârtie subțire, mătăsoasă, par nou-nouțe, dau hârtia la o parte, lacul negru al pantofilor e atât de lucios, încât mă văd în ei ca într-o oglindă. Lamele patinelor strălucesc albăstrii, mă uit la șanțul de la baza lor, la zimții din față, la niturile de bronz cu care sunt prinse de talpa pantofilor. În viața mea n-am văzut patine mai frumoase.

Le scot pe amândouă din cutie, cobor câteva trepte, la a treia mă opresc, mă răsucesc și încep să mă încalț, rugându-mă în gând să nu-mi fie mici, nu-i nici o problemă dacă-s mari, îmi pun trei perechi de șosete, știu că n-o să-mi fie mici, nici prea mici, nici prea mari, o să-mi vină la fix.

Așa și e, îmi vin perfect. Închei șireturile de la fiecare pantof, legându-le în față cu o fundiță, apoi rămân un timp așa, gândindu-mă la fotografia Bunicului, la felul în care își ținea capul.

Pun picioarele pe linoleumul de pe podea și mă ridic, ținându-mă de balustrada scării ce duce în pod. Gata, stau în picioare pe patine. Las balustrada din mână, fac un pas înainte. Sunt gata să cad, dar îmi recapăt echilibrul, pășesc pe covorul

persan ros pe ici, pe colo, îi simt moliciunea sub lamele patinelor. O să cad, știu c-o să cad, o să alunec și o să mă izbesc de raft sau de frigider și o să mă rănesc. Mă gândesc la Bunicul, la felul în care își ținea mâinile ridicate deasupra capului, întind și eu încet brațele în sus, mă clatin, însă îmi încordez pulpele, apăsând cu putere tăișul patinelor în podea, stau în picioare, dreaptă, numai de-a dracului stau, rămân așa, cu mâinile înălțate deasupra capului.

Ridic privirea, fereastra cămării e sus de tot, chiar sub plafon, o ferestruică prăfuită. Mă întorc cu fața spre lumină, știu că dincolo de sticlă și de praf cerul e cenușiu, îmi imaginez cum iese soarele dintre nori, razele lui pătrund prin fereastră, strălucind puternic, atât de puternic, încât trebuie să închid ochii. Mă agăț de lumină, de raze, ele mă susțin, trăgându-mă în urma lor pe oglinda gheții.

Îmi încordez coapsele, îndoi genunchii, las mâinile jos, îmi caut echilibrul, trecându-mi greutatea de pe un picior pe altul, îmi iau avânt, lunec lin pe luciul gheții, tot înainte, direct spre lumină. Stau sigură pe patine, ridic un picior, fac un pas în lateral, alunec înainte, lamele patinelor taie cu un scrâșnet gheața, de departe se aude în surdină o muzică hârâită, ca dintr-un gramofon vechi, e un fel de marș alert, accelerez, întind brațele în lateral, urmează o curbă. Marșul devine tot mai alert, eu prind tot mai multă viteză, știu că e și Péter lângă mine, patinăm împreună, suntem numai noi doi pe gheață, acum trebuie să iau curba, să mă înclin într-o parte, întind brațele și mă înclin, dar unghiul nu-i bun, simt cum gheața îmi fuge de sub picioare, sunt gata să cad, dar atunci Péter mă ia brusc de mână, ținându-mă strâns, reușim să luăm curba, el

continuă să mă țină de mână, lunecăm umăr la umăr pe luciul gheții.

Vreau să-i văd fața, zâmbetul. Întorc capul într-o parte și atunci văd că lângă mine nu e el, ci Bunicul, ochelarii îi sclipesc, nu-s de sticlă, ci de gheață, și nu numai ochelarii, ci și capul, și gâtul, toate îi sunt din gheață străvezie, îmi zâmbește, iar odată cu zâmbetul ăsta, tot corpul începe să-i crape, de-a lungul crăpăturilor lungi gheața se face albă, risipindu-se apoi ca o ceață, eu îmi pierd echilibrul, mă izbesc de ușa frigiderului și cad moale pe covor. Mă lovesc la spinare, dar nu mă doare, în schimb mi-e foarte frig, mâinile și picioarele îmi sunt reci, tot trupul mi-e înghețat. Cobor privirea, lamele patinelor sunt pline de promoroacă, mă dor mâinile de frig, ridic o mână, îmi răsfir degetele, în palmă țin o bucată subțire de gheață, e transparentă, îmi văd prin ea linia vieții și linia destinului.

Gheața se topește foarte repede, apa mi se scurge printre degete, răspândind în încăpere un miros stătut, de baltă.

Patinoarul e închis, întunecat și pustiu. Strâng în mână punga cu patinele, mă gândesc că în mod sigur totul n-a fost decât o glumă, Péter voia să mă păcălească, de-aia a pus la cale întâlnirea asta. În punga cu patine e și brățara lui, dar n-o scot.

În fața patinoarului e statuia unui portar de hochei, e făcută din bucăți și plăci de fier mari, ruginite, sudate între ele, portarul stă în poziție de apărare, cu brațele desfăcute și genunchii îndoiți, față n-are, pe sub coiful cât un lighean se vede doar o vergea strâmbă și mâncată de rugină. Într-o mână

ține un disc de mărimea unei farfurii, e atât de strălucitor, încât parc-ar fi din aur curat.

Întind mâna, vrând să-l ating, dar e prea sus, trebuie să mă ridic pe vârfuri și nici așa nu ajung la el. Sar în sus, acum reușesc să ating discul, patinele zornăie în pungă.

Deodată la capătul străzii apare Péter, vine cu bicicleta, când ajunge lângă mine, frânează brusc, îmi spune gâfâind că discul Portarului de Fier aduce noroc celui care-l atinge, de aia lucește atât de tare.

Întinde mâna și-l atinge.

Îi spun că patinoarul e închis. Péter dă din cap, zice că bineînțeles, doar acum e vară. El nu mi-a promis c-o să fie deschis, mi-a promis c-o să mi-l arate. Scoate o legătură de chei, le scutură, hai să mergem, zice apoi.

O luăm pe după clădire, Péter deschide, una după alta, uși de fier și uși cu zăbrele, trecem prin câteva curți interioare și printr-o hală plină cu mașinării zgomotoase, coborâm niște trepte, ajungem pe un coridor lung, apoi ne trezim deodată pe un covor cauciucat, la marginea gheții. E semiîntuneric, terenul pare un lac imens, emană o răceală cenușie.

Îl întreb în șoaptă dacă asta-i o spargere pe bune?

Péter scutură din cap și își scoate patinele din rucsac. Nu chiar, zice, taică-său e paznic aici, cu cheile lui am intrat.

Îmi face semn să-mi pun și eu patinele. Mă așez lângă el pe bancă, când îmi scot patinele din pungă, brățara lui cade pe covor. Péter se apleacă, o ridică, și-o pune la încheietura mâinii, întrebându-mă dacă știu ce-s chestiile alea de pe ea. Îi spun că da, gloanțe, la care el zice că bineînțeles, însă nu orice gloanțe, așa să știu, el și gașca lui au participat la proteste și după aia și

la luptele de stradă. Și astea-s gloanțe adevărate de mitralieră, cu mâna lui le-a scos din încărcătoare. Putea să-și piardă brațul dacă explodau.

Mă uit la mâna lui, la degetele strânse pe care și le vâră prin brățară, are o mână surprinzător de mică, iar degetele îi sunt lungi și subțiri. Nu vreau să-mi imaginez cum ar fi dacă în loc de degete aș vedea acum niște cioturi însângerate, simt cum în mine crește furia, vreau să mă răstesc la el, să-i strig că toate astea nu mă interesează și să mă lase în pace cu gloanțele lui tâmpite și cu exagerările lui tâmpite, păi, de-aia m-a chemat aici, ca să se laude cu asemenea aberații?, însă îi spun numai că-l felicit. Acum nu mai vorbesc în șoaptă, vocea mea e aspră și tăioasă.

Mă descalț, îmi pun patinele Bunicului.

Péter se ridică în picioare, spune că de fapt adineauri nu mi-a spus adevărul, mai precis, nu tot adevărul, taică-său nu mai lucrează aici, l-au dat afară, pentru că dispăruse prea mult din lichidul de răcire și trebuia să se găsească un vinovat. Bine că din cauza asta măcar nu fusese aici în timpul revoluției.

Mă ridic și eu, e o senzație ciudată să stai pe patine, e mai greu decât fusese acasă, în cămară. Sunt sigură c-o să cad. Dacă nu aici, atunci pe gheață. Fac un pas, de ce e bine? îl întreb, dar răspunsul nu mă interesează, mă interesează doar să nu observe cât de nesigură sunt pe picioare.

Péter pășește pe gheață, din cauza morților, zice el. S-a zvonit că după împușcături cei de la Securitate aici au ținut cadavrele câteva zile, înainte de-a le ascunde în altă parte, ca să poată tăgădui apoi toată vărsarea de sânge. Dacă taică-său ar fi fost atunci aici, azi n-ar mai fi în viață.

Între timp am pus și eu piciorul pe gheață, mă țin de parapet, apoi îi dau drumul, patinele alunecă, simt că-mi fuge pământul de sub picioare, mă chinui să-mi țin echilibrul, Péter mă ia de mână, nu cad, lunecăm clătinându-ne împreună pe gheață.

Are mâna caldă, mă ține strâns, mă trage după el, patinez, un băiat mă ține de mână și eu patinez, numai la asta vreau să mă gândesc acum, la nimic altceva. De ce-mi tot vorbește de morți?

Mă strânge de mână, știu ce urmează, o să mă tragă după el și o să patinăm în cerc, tot mai repede, vom zbura pe gheață în cercuri tot mai strânse, o să mă învârtă, o să mă rotească în jurul lui, amețindu-mă complet, apoi o să mă tragă spre el și o să mă ia în brațe, o să fie plăcut și o să vreau și eu.

Suprafața gheții e moale și apoasă, patinele noastre răscolesc gheața ce pare că vălurește în jurul nostru, îmi vine în minte monumentul din Piața Mare, cu fotografiile lipite pe pereții lui. Gheața e cenușie, nu mai e un patinoar, ci un lac, patinăm pe un lac a cărui gheață se sparge în bucăți, nu-i voie să te gândești la asta, însă e prea târziu, gheața pârâie și trosnește, devine străvezie, sub oglinda ei văd cadavrele plutind cu brațele desfăcute, cu părul fluturând, înotând cu ochii deschiși, țipă gheața pe sub noi când trecem pe deasupra lor, sunt toți acolo, toți cei pe care i-am văzut în fotografii și nu numai ei, ci și Bunicul, și Mama, și Tata tot acolo sunt.

Sunt acolo, jos, și se uită la noi. Nu vreau să ne vadă.

Îmi smulg mâna din mâna lui Péter, vreau să mă opresc, una din patine se sucește, gheața scârțâie sub ea, stropi de apă cu miros putred de baltă îmi udă fața, destul, să mă lase în pace, îi

strig, să mă lase în pace și el, și toată lumea, mă opresc clătinându-mă, apoi încep să alerg spre marginea gheții.

Lamele patinelor izbesc gheața, găurind-o, o să cad, dau din mâini, încerc să mă agăț de aer, alerg, nu cad, încep să mă doară genunchii, apoi și spatele, niciodată n-am să mai ies de-aici, niciodată n-am să mai ajung la marginea gheții, degeaba știu că sub mine nu-i nici un abis, ci doar beton, tot am impresia că gheața se va despica și mă va înghiți.

În sfârșit pun piciorul pe covorul negru, cauciucat, încep să trag și să smucesc de șireturi, unul se și rupe, nu-mi pasă, arunc cât colo patinele din picioare.

Ajunge și Péter, se ciucește lângă mine, mă întreabă ce s-a întâmplat.

Scutur din cap, îi spun că nu trebuia să mă aducă aici, e prea mult pentru mine, trebuie să înțeleagă, să mă scoată de-aici și să mă ducă acasă.

Simt că-mi tremură mâinile, Péter mi le strânge în palmele lui, încercând să le potolească tremurul, îmi spune să mă liniștesc, o să mă ducă acasă, sigur c-o să mă ducă, și să nu mă supăr pe el, că n-a vrut să mă sperie. N-a vrut decât să danseze puțin cu mine pe gheață.

Îmi masează mâinile cu degetele, să nu fiu supărată, spune iar.

Trag adânc aer în piept, să mergem, îi șoptesc, o să dansăm altădată.

Îmi mângâie degetul, fața i se luminează, străbătută de un surâs, minunat, îmi spune Péter.

douăzeci și opt

În timp ce spăl vasele, mă gândesc la Péter, nu pot să nu mă gândesc la el. Cât curăț farfuriile de resturile de tăieței cu ouă, îmi vine în minte felul în care mi-a zâmbit. Bunica îmi ia farfuria din mână, începe s-o șteargă, farfuria prinde luciu, dar ea nu se oprește, continuă s-o șteargă de zor. Să știu eu de la ea că dragostea adevărată este întotdeauna dureroasă, zice. Și dureroasă, și dificilă, dar tocmai asta-i frumusețea. Mă întreabă dacă băiatul ăsta e unul mai serios.

Dau din cap, poate, îi spun, iau cealaltă farfurie, o cufund în apă, o frec cu buretele. Bunica îmi spune că prima ei dragoste serioasă a fost Miklós, fratele mai mare al Bertukăi.

Te comporți ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat și toate sunt ca de obicei, te plimbi pe stradă la fel cum te plimbai și altădată, e primăvară, lalelele înfloresc la fel ca altădată, și căpăcelele cafenii ale mugurilor de brad pocnesc la fel ca altădată, la fel strălucește și soarele, la fel țăcăne și tocurile pantofilor tăi pe caldarâm, și de fredonat fredonezi la fel ca altădată, toate-s la fel, numai ferestrele și ușa parfumeriei sunt sparte și bătute în scânduri, numai nea Brenner nu mai stă acolo, la locul său obișnuit din fața magazinului, și nu-ți urează bună dimineața, domnișoara Emma, totuși te dai puțin la o parte, de parcă ar mai sta acolo, îți aduci aminte de mireasma de Chanel nr. 5, când nea Brenner te-a parfumat odată cu el, zâmbea și spunea că nu ți se potrivește încă, dar peste câțiva ani vei fi destul de mare și o să-l poți purta ca pe o rochie foarte frumoasă, nu vrei să te gândești la asta, nici la convoiul de oameni, nici la fabrica de cărămizi, nici la gardul de sârmă ghimpată, nici la faptul că acum și nea

Brenner e acolo, e obligat să doarmă pe jos, alături de ceilalți, nu poți să te gândești la toate astea, pentru că trebuie să te prefaci că totul e-n regulă, nici la Bertuka nu poți să te gândești, nici cum stă ea pitită acolo, în întunericul lăzii de zestre din magazia de lemne, tu ești aici, afară, la lumina zilei, iar ea, acolo, în beznă, dar trebuie să uiți asta, nimeni n-are voie să știe, nici măcar tu însăți, faptul că-i acolo trebuie să fie pentru tine o amintire pierdută.

Mergi cu fața la soare, te prefaci că nu s-a întâmplat nimic, că totul e-n regulă, că ești binedispusă, umbli fredonând, treci fredonând prin fața celorlalte vitrine bătute în scânduri, tot fredonând o cotești pe strada Școlii, fredonând mergi și până la colțul cu strada Poșta Veche, de parcă nu acela ți-ar fi țelul, de parcă nici n-ai observa atelierul de croitorie al familiei Bertukăi, de parcă ai face pur și simplu o plimbare prin zonă, de parcă numai din pură întâmplare te-ai afla pe-acolo, ai și ajuns lângă gard, nu poți să nu citești inscripția acuzatoare scrisă cu catran pe scândurile văruite, nu te gândești că acum ori niciodată, la nimic nu te gândești, doar la ce ți-a spus Bertuka, nu-ți încetinești pașii, pui un picior pe soclul gardului, prinzi în mâini scândura, îți iei avânt, dintr-un salt ești dincolo, rămâi acolo, ghemuită în iarbă.

Te uiți în jur prin curtea pustie, ignori obiectele aruncate de-a valma, ocolești micile găuri din pământ, una e plină cu o apă neagră, nu te uiți în ea, pășești peste o farfurie spartă și un tablou cu sticla făcută țăndări, ocolești cărțile cu copertele smulse, ai și ajuns în bucătăria de vară, scara-i acolo, sprijinită de peretele din spate, exact așa cum ți-a spus Bertuka.

Începi să urci.

A treia stinghie e ruptă, calci pe marginea ei, scârțâie, dar te ține, ai și ajuns sus.

Ușa podului nu e zăvorâtă, o împingi, intri. Când te îndrepți de spate, dintr-un colț auzi o mișcare, îți trece prin cap că o fi Miklós, poate că s-a ascuns, poate că nu l-au găsit, dar e doar o pisică, e foarte mare, are blana roșcată cu pete negre, se uită la tine, miaună, apoi o ia la goană, strecurându-se prin gaura dintre două țigle, dispare, n-o mai vezi.

Podul e plin de vechituri, vezi resturi de scaune, o furcă de tors ruptă, teancuri de ziare, valize deschise și aruncate de-a valma, pe-aproape de coama acoperișului, printre cărămizi stivuite, e o grămadă de nisip, ajungi lângă ea, vezi un hârleț cu coada roșie înfipt în nisip, îl recunoști, fusese în mâna lui Miklós când l-ai văzut ultima dată, el stătea ciucit în fundul curții și săpa o groapă, nu te-a salutat și nici nu ți-a aruncat barem o privire, atunci nu te-ai mai mirat de asta, însă de durut te-a durut, ai rămas totuși acolo, l-ai privit și l-ai ascultat fredonând un cântec, ai rezistat până când Miklós s-a ridicat și ți-a întors spatele, s-a dus mai încolo, s-a ciucit iar și a început să sape altă groapă.

Apuci hârletul de coadă, îl scoți din nisip, te gândești la curte, la Miklós, cum stătea acolo, pe vine, printre nenumăratele gropi săpate de el, te gândești la tine, cum stai și-l privești, grămada de nisip începe să unduiască, se surpă, pare că până atunci numai hârletul ar fi ținut laolaltă toate firele de nisip, ies la iveală bucăți negre de lut, vezi un braț supradimensionat, niște picioare, o statuie mare și neagră, plămădită din pământ, zace îngropată în nisip, te uiți la pieptul ei, la liniile zgâriate pe ea în chip de coaste, în stânga, pe locul inimii, o gaură cât pumnul, plină cu nisip, numai capul îi lipsește, mâna ta se întinde singură, fără să vrei, începe să scormonească nisipul în căutarea capului, însă nu-l

găsește, te gândești iar la Miklós, la murmurul său stins, la felul în care se uita la bulgării de pământ. Dar nu pentru asta ai venit, mâna ți se afundă în nisip, te uiți de foarte aproape la trupul statuii, pe el sunt zgâriate o mulțime de cifre, formule amestecate cu ecuații îl acoperă în întregime. Iei o mână de nisip, o arunci peste statuie, nu te mai uiți cum se scurge nisipul de pe ea.

Te îndrepți către hornul casei, te gândești iar la Miklós, la mâna lui, la felul cum ținea creionul în vara aia în care îți dădea meditații pentru examen câte două ore pe zi, la pânzele de păianjen și la florile și la păsările pe care le desena aiurea pe marginea filei de caiet în timp ce aștepta ca tu să rezolvi ecuațiile, la felul cum te-a privit atunci când nici pentru a nu știu câta oară n-ai fost în stare să-i spui fără greșeală poezioara cu demonstrația teoremei lui Pitagora și cum, brusc și pe neașteptate, a întins mâna și ți-a scos agrafa din părul strâns în coc.

Mergi spre horn, dar nu ești acolo, ești în camera mică, lângă Miklós, el stă acolo cu agrafa ta în mână, părul răsucit în coc ți se desface ca un arc comprimat, îți acoperă ochii, întrezărești printre șuvițe fața lui Miklós, zâmbește triumfal, apoi zâmbetul i se stinge, îi ia locul îngrijorarea, pare că până în clipa aia nu și-a dat seama pe deplin de ceea ce tocmai făcuse, își privește mâna, uitându-se la agrafa care-i strălucește între degete, chipul lui e speriat ca al unui băiețandru, îți întinde agrafa, își cere scuze bâlbâindu-se, tu scuturi din cap, îți dai la o parte părul dinaintea ochilor, îi zâmbești, obrajii îți sunt fierbinți, ți se pare că n-o să poți îngâna nici un cuvânt, însă poți, îi spui s-o păstreze, că i-o faci cadou, să aibă o amintire de la tine, n-nu, n-nu-l pot primi, se bâlbâie Miklós, agrafa e la el în palmă, o libelulă cu ochi verzi, aripile-i de sticlă sunt împânzite de nervuri aurii, strălucesc și

tremură de parc-ar fi adevărate, însă tu știi că doar mâna lui Miklós tremură, întinzi brusc brațul, îl iei brusc de mână, închizându-i degetele peste agrafă, nu te prosti – el îți spunea așa când urma să te certe –, pielea lui e moale, degetele lui cuprind cu ușurință agrafa, i le ții închise apăsându-ți mâna peste ele, până acum n-ai observat cât de mică e mâna lui, aproape că-ți încape în palmă, îi simți tremurul nervos care îți umezește palmele, atunci Miklós se ridică în picioare, vrea să-și dea scaunul la o parte, să se elibereze din strânsoarea ta, să nu te superi, te roagă el, însă tu nu-i dai drumul, îl strângi și mai tare, el te smucește, trăgându-te spre el, scaunul se răstoarnă, ești lângă el, aproape de tot, părul tău îi mângâie fața, parcă dansați, coapsa ta se lipește de a lui, sânii tăi, de pieptul lui, fața lui e foarte aproape de a ta, gura ta e foarte aproape de a lui, mâna ta se ridică în aer ca să-l mângâie pe ceafă, ca să-l tragi spre tine, să-l săruți, să te sărute, brusc te apucă de fund, simți chiar și prin fustă și jupon cum își înfige degetele în carnea ta, cum își vâră coapsa între ale tale, se lipește de tine, te lipești de el, tremură de parcă i-ar fi frică, însă tu știi că nu se poate să-i fie frică, pentru că nici ție nu-ți este, îi pui mâna pe ceafă, trupul lui tresare ca electrocutat, icnește scurt, pentru o clipă se schimbă la față, pe chipul lui citești și bucurie, și groază, își retrage mâna de pe fesele tale, vrei să-i spui să nu-i fie frică, vrei să-i spui că nu-i nimic, dar parcă ți-a pierit vocea, Miklós întoarce capul, se dă un pas înapoi, îndepărtându-se de tine, ceafa lui îți scapă din mână, te roagă să-l ierți, îți spune că n-a vrut. Își smulge pumnul din mâna ta, acul agrafei dintre degetele lui îți zgârie pielea. Își ia geanta și iese în fugă din cameră, nu te duci după el, te uiți la palma ta, zgârietura îți intersectează oblic linia vieții și linia destinului, picături mici

de sânge răsar în urma ei, duci palma la gură, trecându-ți repede limba peste rană.

Mergi spre hornul casei, te gândești la Miklós, la ce-ai simțit când ai aflat că băieții din clasa terminală de la cealaltă școală l-au prins pe Podul Morarilor și le-a venit ideea năstrușnică să-l boteze, aruncându-l peste parapet în apă, era cât pe ce să se înece, pentru că nu știa să înoate, și după aia, după ce au reușit să-i scoată toată apa din plămâni, nu a deschis ochii, nu și-a revenit, doar zăcea inert, plutind între viață și moarte. Te gândești la foaia cu pătrățele pe care ai cumpărat-o la trei zile după ce fusese scos din apă, să-l vizitezi n-ai îndrăznit, nu se cădea, însă n-ai rezistat și ai venit totuși până aici, până în fața casei lor, te-ai oprit sub fereastra lui, ți-ai întins oglinda de buzunar, încercând să te uiți în camera lui prin fanta perdelei, doar-doar o să poți să-l vezi, însă nu l-ai văzut, ai văzut numai marginea patului, plapuma albă și nemișcată, dar nu și pe el întins sub plapumă. Ți-ai pus oglinda în buzunar, te-ai dus acasă, ai luat caietul mare de matematică, ai rupt din ea foaia dublă din mijloc și ai început să scrii, una sub alta, numerele prime. Te gândești la foaia cu pătrățele, la scârțâitul peniței, la cifre, la felul cum le-ai scris, înșiruindu-le una sub alta. Ai luat-o de la început, de la doi, ai scris cifra doi spunând în gând, Miklós să-și revină, ai scris trei spunând în gând, Miklós să deschidă ochii, ai scris cinci spunând în gând, Miklós să se ridice în șezut, ai stat la măsuța aia toată după-masa și toată seara și toată noaptea, scriind una sub alta toate numerele prime și spunând în gând propoziții care începeau cu numele lui, Miklós să ceară de băut, Miklós să ceară de mâncare, Miklós să clipească, Miklós să zâmbească, Miklós să-și tragă șosetele, Miklós să-și pună izmenele, Miklós să-și îmbrace nădragii.

Mergi spre hornul casei, te gândești la Miklós, la cum ai scris nouăsutenouăzecișișapte, la cum ai spus în gând, Miklós să nu moară, Miklós să rămână în viață.

Stai dinaintea hornului, te apuci să numeri cărămizile, începând cu prima de jos, așa cum te-a învățat Bertuka, te gândești cât de mult te-a durut când ai aflat că degeaba s-a trezit Miklós, degeaba a deschis ochii, degeaba s-a ridicat în șezut, degeaba s-a îmbrăcat și degeaba le-a făcut pe toate cele înșirate de tine, că tot nu s-a vindecat, n-ai vrut și nici n-ai putut să crezi ce ți s-a spus despre el și anume că, în urma acestei întâmplări, s-a dilit.

Ți s-a spus că se comportă de parcă s-ar fi rupt ceva în el, nu vrea să se uite la nimeni, doar ridică din umeri, plescăie din limbă, imitând tropotul cailor, cântă și vorbește aiurea într-un grai doar de el știut, nu se înțelege ce spune și chiar dacă uneori se înțelege, vorbele lui n-au nici un sens, pare că înșiră cuvinte la întâmplare, fără nici o noimă sau intenție.

În timp ce numeri cărămizile, le atingi pe rând pe fiecare, pe una din ele e imprimat un blazon cu un cocoș negru, trupul îi e din funingine moale, dar ție nu cărămida asta-ți trebuie, ci una din mijlocul celui de-al douăzeci și unulea rând de jos, arată exact la fel ca toate celelalte, o apeși, dar nu se mișcă din loc, încerci să tragi de ea, fixezi tăișul hârlețului în spațiul dintre cărămizi, iar te gândești la Miklós, la prima voastră întâlnire, aia de după ce și-a revenit, stătea în capul celor o sută și una de trepte și îngâna un cântecel, din spate nu l-ai recunoscut, ci abia când ai trecut pe lângă el, l-ai salutat, dar el nu ți-a răspuns la salut, nici măcar nu s-a uitat la tine, se holba doar la mâinile sale, te-ai oprit în fața lui, i-ai spus cât de mult te bucuri că se simte mai bine, dar el nici atunci n-a zis nimic, ai văzut că ține în mână un bulgăre de noroi

mare și rotund, frământându-l și mângâindu-l cu palmele, era foarte rotund și foarte neted, și cum îl învârtea așa, încet, printre degete, bulgărele se făcea tot mai rotund și tot mai neted, era negru, asemenea celui mai negru catran sau unui vârf de pantof lustruit îndelung, numai că de lucit nu lucea, mai degrabă părea că absoarbe lumina, ai stat și te-ai uitat, gândindu-te la acel singur cuvânt, la acel cuvânt unic pe care, dacă l-ai spune, poate că Miklós și-ar ridica privirea, poate că s-ar uita la tine, poate că te-ar vedea, poate că te-ar auzi, stăteai și te uitai la bulgărele negru ce se rotea și se rotunjea între degetele lui, aproape că ți-ai și auzit propria voce rostind cuvântul pe care toată vara n-ai îndrăznit să-l rostești, cuvântul pe care nici o fată nu-l poate rosti ea prima, cuvântul care-ți urca deja în gâtlej, îți stătea deja pe limbă și pe buze, și totuși nu l-ai putut rosti, te uitai la bulgărele de noroi, la cât de teribil de neted și teribil de negru era, știind că dacă l-ai rosti și tot nu s-ar întâmpla nimic, ar fi cu mult mai rău decât tăcerea, și atunci n-ai mai spus nimic, ci te-ai întors și ai început să cobori cele o sută una trepte, blacheurile de pe tocurile pantofilor tăi țăcăneau pe treptele de bazalt mai tare ca niciodată, ca absolut niciodată până acum, rostind prin țăcănitul lor acel cuvânt nerostit care-ți vibra în creier, în gât, în gură, dar nici măcar când ai ajuns la capătul treptelor n-ai îndrăznit să-l rostești, nici să-l spui cu voce joasă, nici să-l șoptești, nicidecum.

Cărămida scârțâie sub lama hârlețului, nisipul se prelinge din fantă, cărămida iese câțiva centimetri, o apuci, tragi de ea, iese din peretele hornului, e încărcată de funingine, înfipt în ea, un cui, înnodată de cui, o sfoară, capetele ei se pierd în interiorul hornului, când începi să tragi de ele, îți lasă dungi negre pe degete și-n palmă, apoi ies la iveală două șopârle negre, pline de funingine, una mare și alta mai mică, ți se strecoară printre

degete, cuibărindu-ți-se în palmă. După ce rupi sfoara legată de gâtul lor, solzii de funingine încep să se scuture, șopârlele par să năpârlească, de sub funingine răsare o dantelărie de fire metalice albe, presărată cu pietre sclipind albăstrui, niciodată n-ai mai văzut ceva atât de strălucitor. O șopârlă mică și una mare, brățară și colier, stau lipite, grele și reci, le strângi în palmă și te cuprinde un fior răcoros. Încerci să te gândești la ce ți-a spus Bertuka, viață, diamantele ascunse în horn înseamnă viață, cu ele poți să-i cumperi pe Miklós și pe Bátykó și pe oricine altcineva. Te deschei la bluză, vâri bijuteriile în sutien, șopârla cea mică în dreapta, cea mare în stânga, sub sân.

Ușa magaziei de lemne se deschide fără nici un scârțâit, intri, o închizi în urma ta. E beznă, ciulești urechile, auzi un clinchet slab, știi de unde vine, de la jocul andrelelor Bertukăi.

Te strecori pe sub lemnele stivuite, aprinzi lampa cu petrol, o anunți că tu ești, ai sosit. Bertuka iese din lada de zestre, se pune pe jos, lângă lampă, te întreabă dacă le-ai adus. Dai din cap că da, scoți bijuteriile din sutien, lăsându-le să curgă în palma Bertukăi.

Faci lumina mai mare, Bertuka se uită la cele două șopârle alipite, cât sunt de calde, zice în șoaptă, parcă-s vii, solzii șopârlelor reflectă lumina, amplificând-o, lăsând impresia că ea izvorăște de-a dreptul dinăuntrul lor, alunecă printre degetele Bertukăi, ea își pune cealaltă palmă sub ele, le trece alene dintr-o mână în alta, le admiră strălucirea, apoi se uită deodată la tine, tu nu știi, zice, cum și-a revenit Miklós, nu știi, pentru că pe asta încă nu ți-am povestit-o.

Tu nu spui nimic, te gândești la numerele prime, la filele umplute cu scrisul tău, de câte și mai câte ori i-ai pronunțat numele în minte.

Șopârla mare se încolăcește pe încheietura mâinii Bertukăi, incendiindu-i pielea, Bertuka spune că după ce l-au adus pe Miklós acasă și l-au culcat în pat, Bátykó i-a atins fața, apoi a izbucnit în plâns și le-a spus cu lacrimi în ochi că n-o să-și revină, o să vedem noi că n-o să-și revină, o să mai zacă încă vreo trei zile și, chiar dacă o să mai respire, o să devină tot mai palid și tot mai slăbit, iar în a patra zi nu va mai apuca răsăritul soarelui. La început nu l-au crezut și l-au dat afară din cameră, însă degeaba l-au vegheat pe Miklós cu rândul timp de trei zile, degeaba i-au pus comprese și degeaba l-au mângâiat, degeaba i-au vorbit și i-au cântat, el devenea tot mai palid și tot mai slăbit, iar în a treia zi fața-i era cenușie de tot, și atunci Mămica n-a mai rezistat, l-a chemat pe Bátykó și l-a întrebat de ce a zis ce-a zis. Bátykó a cuprins cu palmele obrajii lui Miklós, s-a aplecat, apropiindu-și urechea de buzele lui și rămânând multă vreme așa, cu ochii închiși, apoi s-a ridicat și a spus că nu mai e timp de pierdut, un singur lucru se mai poate încerca, el o să iasă puțin în grădină, dar o să se întoarcă repede, până atunci noi să-l dezbrăcăm și să-l spălăm pe Miklós, iar din clipa în care se întoarce, să nu mai scoatem nici un cuvânt, să nu spunem și să nu întrebăm nimic, ci să facem tot ce ne poruncește el, fără vorbe, și să ne fie foarte clar că numai un singur cuvânt dacă rostim, atunci totul e terminat, și peste o oră, când s-a întors, ud leoarcă, ne-a zis să-l înfășurăm pe Miklós într-un cearșaf, pentru că trebuie să-l scoatem afară, în curte, era atât de greu, încât trei oameni abia l-au putut ridica, l-au târât cumva, cu chiu, cu vai, prin bucătăria de vară, l-au scos pe ușă afară și atunci, în curte, lângă gard, au văzut o groapă lungă, proaspăt săpată, ca o groapă de mort, numai că doar pe un sfert de adâncă față de una adevărată, l-au așezat pe Miklós în groapa aia și erau atât de speriați, încât nici să plângă nu mai

îndrăzneau, și atunci Bátykó s-a apucat să arunce cu două mâini pământ peste Miklós, făcându-le semn celorlalți să-l ajute, începând cu picioarele, încetul cu încetul l-au îngropat de tot, iar când au ajuns la cap, Bátykó a scos de undeva o sticlă de vin cu gât lung, a tras din ea o dușcă, le-a întins sticla și lor, au băut și ei, era o țuică iute și amară, apoi Bátykó a vărsat restul din sticlă peste grămada de pământ, a spart gâtul sticlei, vârându-i capătul în gura lui Miklós, cu o mână ținea de sticlă, cu cealaltă a început să-i arunce pământ peste față, le-a făcut iar semn să-l ajute și l-au ajutat, nimic, în toată viața ei, nu i s-a părut vreodată atât de greu ca împrăștierea acelor câtorva pumni de pământ peste fața și ochii lui Miklós, însă Bátykó a continuat să arunce bulgării și a continuat și ea, împreună cu Mămica, au aruncat și au tot aruncat pământ peste el, până ce l-au îngropat pe de-a-ntregul, și când au terminat și doar gâtul spart al sticlei se mai vedea ieșind din pământ, Bátykó i-a pus să îngenuncheze de-o parte și de alta a gropii, el a îngenuncheat la căpătâiul ei și a început să îngâne un fel de cântec fără cuvinte, părea că imită sunetul unei scripci sau schelălăitul unei fiare, au început să cânte și ei împreună cu el și au stat acolo toată noaptea, până în zori, încetând abia când zarea s-a colorat în roșu, iar când Bátykó le-a făcut semn, ridicându-și mâinile cu degetele desfăcute, au tăcut brusc, și atunci s-a lăsat o liniște mare-mare, iar ei au rămas așa, în genunchi, în lumina de-acum cenușie a zorilor, apoi Bátykó a izbit pământul cu mâna stângă și deodată de sub grămada de pământ s-a auzit o tuse înfundată și pământul a început să vălurească, atunci Bátykó a întins mâna, a smuls din pământ ciotul de sticlă și l-a azvârlit departe, apoi a început să scormonească pământul cu două mâini, ea cu Mămica au făcut la fel, și au dat de brațul lui Miklós, care era acolo unde trebuia să fie, sub pământul

afânat, și ele două l-au apucat de un braț, iar Bátykó singur de celălalt, au tras de el ca să-l scoată din groapă, iar el, înainte de-a fi dezgropat, a deschis ochii și s-a uitat la ei, de parcă atunci i-ar fi văzut pentru întâia oară, apoi, tușind și chinuindu-se să vorbească, le-a spus că a dormit tare rău și a visat foarte-foarte urât.

Bertuka se oprește din povestit, prinde cu două degete închizătoarea colierului, o ridică, colierul e un șarpe de foc pendulând în aer, Bertuka îi urmărește din priviri mișcarea, continuând să povestească: și atunci Bátykó i-a zis că n-a fost un vis, la care Miklós a început să tușească din nou, stătea în genunchi la marginea gropii și tușea convulsiv și atât de chinuit, încât de nu l-ar fi ținut ei, ar fi căzut înapoi în groapă, Bátykó îl bătea pe spate, Miklós stătea aplecat peste groapă, luptându-se cu voma, apoi s-a auzit un hârâit, de parcă i s-ar fi rupt ceva în plămâni, iar el a tras o flegmă neagră și mâloasă peste pământul răvășit.

Te uiți la șopârle, Bertuka le ridică încet cu o mână, ținându-le de coadă, apoi le dă drumul, colierul și brățara îi alunecă lin în cealaltă palmă, solzii de diamant sclipesc de-ți iau ochii. Vrei să te gândești la numerele prime, îți vin în minte explicațiile lui Miklós despre existența rigidă și frigidă, incontestabilă, a numerelor. O întrebi pe Bertuka ce are de gând să facă în continuare.

Bertuka își strânge bijuteriile în palmă, spune că o să le folosească la ce trebuie, o să se ducă la bătrânul inginer șef, care-i fratele mai mare al comandantului jandarmeriei, îl știe bine încă din copilărie, pentru că își comandase întotdeauna costumele la atelierul lor, și o să-i dea una din șopârle ca să-i scoată din ghetou pe Miklós și pe Bátykó și pe Mămica și pe Tăticul, că doar n-o să-i

lase să fie exterminați. Trebuie s-o facă, numai ea poate s-o facă, dacă n-ar fi fost ea, Bátykó ar fi plecat demult, a rămas aici numai de dragul ei, dacă l-ar fi crezut, cu toții ar fi putut pleca împreună cu el, că el le-a spus din timp ce-o să urmeze, însă ei, naivi cum erau, nu l-au crezut, iar acum e prea târziu.

Acum mai rămâne o singură întrebare, dacă reușește să-i scoată din ghetou, ar putea veni și ei aici? Nu pentru multă vreme, doar până ce ea, în schimbul celeilalte șopârle, reușește să rezolve cumva fuga lor peste graniță.

Te gândești la Miklós, la atingerea lui, dai aprobator din cap, n-ai încotro.

Bunica amuțește, farfuriile le-a șters și le-a pus la loc demult, acum stă dinaintea sertarului cu tacâmuri, ținând în mână un polonic bine lustruit și privindu-se îndelung în oglinda lui, nu-i atentă la mine. Intru în cameră, aud cum Bunica împinge sertarul, care se închide cu un pocnet. Mă așez pe pat, vreau să mă gândesc la Péter, însă îmi stăruie în minte doar imaginea gâtului de sticlă spart, ieșit din pământ.

douăzeci și nouă

Péter spune că el singur a cioplit pasărea de lemn. Pe trup i-a lipit pene de porumbel și coțofană, drept cioc are un cârlig, de el se agață elasticul prăștiei.

Strâng cu toată puterea mânerul de metal al prăștiei, Péter îmi spune să țin cotul țeapăn, ca să nu-mi tremure mâna, iar cu

brațul bine întins să trag elasticul de-a-ndăratelea cât pot eu de tare, apoi să țintesc cerul și după aia să-i dau drumul păsării.

Trag de elastic. Se întinde.

Elasticul scapă din cârlig.

A doua oară țin praștia puțin altfel, elasticul scapă iar.

Péter zice să trag delicat, mai cu simțire.

Trebuie să trag atât de tare de elastic, încât am impresia că mi se rupe brațul, nu știu cum s-ar putea face asta delicat. Dar încerc și pentru a treia oară. În timp ce-i dau drumul, îmi doresc ca pasărea să zboare.

De data asta reușesc.

Pasărea de lemn își ia zborul, înălțându-se spre cer, pentru o clipă pare că se oprește în aer, răsturnându-se cu capul în jos, aripile i se desfac, trapa de pe spinare i se cască, se deschide o mică parașută de mătase, rotindu-se domol în aer, pasărea cade încetul cu încetul.

Atunci Péter își vâră două degete în gură, mă aștept să fluiere, însă nu, el imită un țipăt de pasăre.

Ré dă târcoale prin văzduh, e atât de sus, încât abia se vede, dar acum coboară în picaj ca un fulger brun, iată-l planând deasupra parașutei, se repede la ea cu aripile larg deschise, înșfăcând-o, apoi, cu pasărea de lemn între gheare, aterizează lângă noi, pe acoperișul vagonului, și începe să-i smulgă penele.

Péter se apleacă spre el, îl strigă pe nume, îi îndeasă o halcă de carne în cioc, îl așază pe brațul lui, îi mai dă o bucată de carne. Ré devorează carnea, tropăind agitat pe mănușa lui Péter. Péter îi face vânt, Ré se înalță în văzduh.

Stăm întinși pe spate pe tabla de fier caldă, urmărindu-l cum zboară tot mai sus. Cerul e absolut senin, nici un nor nu-i tulbură azurul, e cald.

Mănânc cireșe aduse de ceilalți băieți, îmi bag în gură un pumn întreg, sunt acrișoare și ușor apoase, dar le savurez. Când gura mi se umple de sâmburi, mă ridic într-un cot și îi scuip în jos, aplecându-mă puțin peste marginea vagonului.

Stăm culcați pe acoperișul unui vagon vechi de pe o linie moartă din remiză, ăsta-i sediul găștii lui Péter. Zice că stă mai mult aici decât acasă. Sunt șase vagoane vechi, aliniate în urma unei locomotive cu aburi și mai vechi, Péter zice că trenul ăsta n-o să mai plece niciodată nicăieri, din câte știe el, stă de vreo patruzeci de ani în același loc.

Ceilalți bat mingea dincolo de terasament, lângă turbine, să tot fie vreo duzină, și-au pus cu toții diverse nume de animale, Péter mi le-a înșirat odată, Cobra, Șoimu, Lupu, Șacalu, dar eu nu mi le mai aduc aminte pe toate și nici nu știu să-i deosebesc, doar pe unul care-și zice Zebră l-am remarcat, și pe ăla numai pentru că, în loc de tricou, poartă mereu o vestă cu franjuri, croită din piele de zebră. Péter zice că a găsit-o într-unul din vagoane, alături de o mulțime de alte trofee, dar când s-au întors a doua zi ca să le ia și pe celelalte, vagonul nu mai era acolo.

Soarele a încălzit acoperișul de tablă al vagonului, îmi pun mîinile sub cap, așa îl urmăresc pe Ré cum se înalță tot mai sus, descriind cercuri tot mai largi. Péter zice că dacă ar vrea, ar putea să-și ia zborul, să plece pentru totdeauna, fără să se mai întoarcă, ar putea face tot ce poftește, totuși se întoarce de fiecare dată, aterizând pe mănușa lui și lăsându-l să-i tragă gluga peste cap. De multe ori și-a pus problema dacă Ré știe că are posibilitatea să plece, știe, dar se întoarce pentru că vrea el să se întoarcă, sau pur și simplu pentru că nu știe că ar putea face și altfel.

Ré a devenit un punct infim pe cer, dacă n-aș ști că-i acolo, poate că nu l-aș vedea deloc. Îmi întind foarte încet brațele, le desfac, le lipesc de tabla caldă. Mă întind alene. De sus mă încălzește soarele, de jos, acoperișul vagonului.

Știu că dacă aș vrea, mi-aș putea imagina oricând cum ar fi să zbori, cum ar fi să te culci pe aripile vântului, cum ar fi să vezi lumea și orașul de sus, însă acum nici măcar la asta nu vreau să mă gândesc, vreau numai să stau culcată, fără să mă gândesc la nimic. Închid ochii, iar când îi deschid din nou, nu-l mai văd nici pe Ré, doar cerul gol și albastru. Mă întind și mai mult. Nu-mi simt trupul, sunt ușoară, îmi doresc ca soarele să continue să ardă, să-mi încălzească pielea, totul să rămână așa cum e acum, să rămână mereu așa.

Péter continuă să vorbească despre Ré, cum că înainte de a-i trage gluga pe cap, obișnuiește să-l privească în ochi, se uită la el, încercând să ghicească la ce se gândește, asta dacă gândește, vrea să înțeleagă, cu toate că știe că-i imposibil, dar chiar și atunci ar vrea să înțeleagă de ce se întoarce mereu, când ar putea să n-o facă, asta ar vrea el să știe.

Péter tace, după felul iritat în care lovește cu călcâiul în tinicheaua acoperișului, știu că așteaptă un răspuns, așteaptă ca eu să spun ceva, punga foșnește de câte ori scoate din ea câte un pumn de cireșe, sâmburii scuipați cad pe jos cu pocnete seci.

Îi spun că n-are importanță, important e că se întoarce. Că întotdeauna se întoarce. Vocea mea e somnoroasă și mai gravă decât de obicei, simt că aș putea să adorm, o să și adorm, nu prea adânc, doar să moțăi un pic. Péter n-are decât să vorbească, să le zică pe-ale lui, și chiar asta și face, îl aud cum se răstește, susținând că ba, nu-i deloc totuna, pentru că nu-i totuna dacă Ré de aia se întoarce, pentru că simte că nu poate

face altminteri, sau că se întoarce pentru că așa vrea el, măcar atâta trebuie să recunosc.

Da, îi șoptesc, da, recunosc, ochii mi se închid pe jumătate, văzut printre gene, cerul pare mai opac, de parcă prin aer ar pluti funigei de plop, simt o adiere pe față, sunt într-adevăr funigei, vântul bate dinspre apă, acolo-i aleea cu plopi, de acolo îi aduce vântul, aș putea să întind mâna și să prind unul, dar la ce bun, zdupăitul mingii și strigătele jucătorilor le aud tot mai îndepărtate, parcă s-ar îndepărta și Péter, el continuă să vorbească despre liberul arbitru, însă vocea-i devine tot mai stinsă și mai stinsă.

Când deschid ochii, văd crescând pe cer, deasupra mea, un nor negru, atât de negru, încât am impresia că visez.

Mă ridic în șezut.

Norul e tot acolo, acum sunt sigură că nu visez și nici nu-i o închipuire de-a mea, cerul e într-adevăr complet întunecat. E un nor de fum dens și negru, care vine dinspre locomotiva cea veche, însă nu doar coșul locomotivei fumegă, ci și prin geamurile ei năvălesc rotocoale mari și negre ca smoala, simt și mirosul înțepător și amar.

Dumnezeule, au dat foc la locomotivă, strigă Péter, e război, moarte siderurgiștilor!, încep să urle și ceilalți, victorie! țipă în cor, începând să alerge spre locomotivă. Țâșnește și Péter de lângă mine, începe să alerge și el pe acoperișul vagonului, ajunge la capătul lui, sare pe celălalt vagon, continuă să alerge. Dinspre locomotivă se aud bubuituri, spre cer se înalță o coloană compactă de fum, în viața mea n-am văzut un fum atât

de negru și de învolburat, coloanele spiralate de fum se încolăcesc, se împletesc, dând naștere unui nor și mai mare. Cretinilor, aduceți apă, strigă Péter cât îl ține gura, n-auziți, aduceți apă, umpleți barca și cărați-o cu ea!

Ceilalți se opresc, încep să alerge înapoi spre turbine, nu știu în ce o să aducă apă, m-aș uita, dar nu pot să-mi iau ochii de la fum, e atât de dens, încât l-ai putea tăia cu cuțitul, se întinde spre cer ca un imens recif de coral sau o uriașă tufă neagră.

Péter se pierde în fum, de văzut nu-l mai văd, doar vocea i-o aud strigându-le celorlalți să se grăbească, repede, să se grăbească.

Băieții cară o barcă de tinichea, arată ca o cadă, cum o țin așa, toți zece, încercând să alerge, apa se clatină în ea. Ajung la locomotivă, între timp ajunge și Péter, ridică împreună barca, aruncând toată apa peste locomotivă. Grenade fumigene, îl aud pe Péter strigând, o fi vreo capcană sau vreo farsă.

Atunci zăresc cu coada ochiului prin perdeaua de fum o mișcare, o agitație. Mă uit mai bine, văd cum de cealaltă parte niște inși tocmai sar gardul și o iau la fugă peste liniile ferate năpădite de buruieni.

Eu stau pe acoperișul ultimului vagon, ei aleargă drept spre mine, cel din fruntea lor are un topor în mână, iar ceilalți, bâte, încep să strig în gura mare: suntem atacați, veniți repede, suntem atacați!

Gașca lui Péter lasă barca jos, sunt de cealaltă parte a locomotivei, dau s-o ocolească, dispar în norul de fum, apoi reapar, alergând în urma atacatorilor, între timp aceștia au și ajuns la vagon, încep să dea cu bâtele în el.

Știu ce se întâmplă, mi-a zis Péter că sunt pe picior de război cu siderurgiștii. În timpul revoluției au luptat împreună, însă

după aceea s-au certat rău de tot pentru niște arme furgăsite, care urmau să fie predate autorităților.

Urlă și se bat ca chiorii, dar, din pricina fumului, nu văd aproape nimic. Nici nu vreau să văd, vreau să înceteze, să se termine cu toată nebunia asta.

Încet-încet, fumul începe să se risipească, îi văd pe toți așezați în cerc, în mijloc Péter și cel cu toporul în mână stau față-n față, gata de luptă, văd că Péter are la el o rangă de fier. Se amenință, agită armele în aer, se apropie unul de altul, fiecare încearcă să-l lovească pe celălalt, între timp se înjură de mama focului, cel cu toporul îl face pe Péter hoț și trădător, că știe el că n-a predat toate armele, știe că le-a ascuns pe undeva pe-aici, Péter îi șuieră printre dinți că nu-i adevărat și că el nu se justifică în fața nimănui, în afară de nea Radieră. Pentru că el n-a făcut decât ce i-a poruncit nea Radieră să facă.

Nea Radieră e profu de desen, îmi aduc aminte ce ne-a povestit despre atacul asupra sediului Securității, dar nu mă interesează, acum vreau ca ei să înceteze să se mai bată.

Cei doi se năpustesc iar unul asupra celuilalt, nu știu ce să fac, când deodată zăresc praștia de lângă mine.

O apuc, iau o mână de cireșe, idioților, boilor, terminați odată, strig la ei, vreți sânge, na sânge, lansez spre ei cu praștia o mână de cireșe, apoi încă una și încă una. Îi nimeresc în plin, cireșele fleșcăite lasă pete mari și roșii pe hainele lor, arată sinistru, par că se golesc de sânge, par că stau în bătaia unor mitraliere, cu răni sângerii înflorindu-le pe față, pe piept și pe spate.

Și, într-adevăr, pentru o clipă par îngroziți, apoi pricep ce se întâmplă și izbucnesc în hohote de râs, depunându-și armele improvizate, însă eu nu mă las, ci trag necontenit cu praștia.

Probabil că-i doare, pentru că se feresc, țipă, hohotesc și înjură, râd ca nebunii și urlă să încetez, dar eu nu încetez, ci continui să trag în ei până ce se golește punga de cireșe.

Pun cărbunele pe hârtie, mă gândesc la Péter și la Ré, încerc să-l desenez pe Ré, să transpun pe hârtie clipa în care, cu pasărea de lemn în cioc, își desfăcuse larg aripile, dar nu-mi iese, nu reușesc să surprind avântul căderii, o las baltă. Îmi vine în minte negura fumului, felul în care norul întunecat se ridicase spre cer, desenez repede într-un colț al hârtiei locomotiva, apoi rotocoalele de fum. Liniile unduitoare se împletesc într-un vârtej, încâlcindu-se.

Îmi umezesc degetele, estompez liniile, trăgând altele noi peste umbra neagră desenată acolo. Încetul cu încetul, norul prinde contur, apoi apar și coloanele de fum, încolăcindu-se, ramificându-se și unindu-se din nou. Umezesc hârtia, apoi încep s-o frec cu palma și cu pumnul, nu știu ce vreau. Ba da, știu, vreau să fie la fel, exact la fel cum fusese fumul ăla.

Deodată e gata. Mă uit, arată de parcă nu eu l-aș fi desenat. Sprijin foaia de perete, mă dau un pas înapoi, mă uit, tremur ca apucată de friguri. Îmi încrucișez brațele peste piept, încerc să mă adun, însă tremur atât de tare, încât îmi clănțănesc dinții.

Îmi vine să plâng. Știu că e o prostie, nu pot să plâng la văzul propriului meu desen, doar eu l-am făcut, și nu-i decât cărbune pe o bucată de hârtie.

Îmi vine în minte tabloul Tatei, cum stau înaintea lui și mă uit și mi-e frică, sunt micuță, am vreo trei sau patru ani, încă nu merg la grădiniță. Tabloul e foarte mare, îi știu și titlul, am auzit

când Tata i-a spus Mamei că i-a dat numele de Luminiș. Ocupă jumătate din perete, într-un colț al tabloului e un gol, acolo trebuie să fie luminișul, în mijloc e o pădure deasă și întunecată, plină de umbre, se vede că e seară, pe cer, doar haloul din jurul lunii, luna în sine nu se vede, n-a mai încăput în tablou, însă îți dai seama că luminează după umbra copacilor. De când tabloul ăsta a apărut pe perete, nu îndrăznesc să trec prin camera mare, mi-e frică să mă uit la el, mi-e frică să privesc întunericul dintre copaci, pentru că știu că acolo viețuiește ceva. Bufnița cu cap de porc sălășluiește acolo, e foarte mare, cât un urs sau chiar mai mare, odată va ieși de printre copaci, te va prinde și te va devora. De când tabloul ăsta a apărut pe perete, nu mai îndrăznesc să trec prin cameră, nu mai îndrăznesc să ies la pipi, însă n-am încotro, sunt deja mare, nu mai pot să fac la oliță, trebuie să ies. Nu vreau să mă uit la tablou, vreau să mă prefac că ea nu-i acolo, dar trebuie să mă uit și știu că-i acolo, printre copaci, că o să iasă și o să mă mănânce, vai, nu mă mânca, asta îmi doresc, vai, nu mă mânca, o să fiu cuminte, o să fac tot ce mi se spune, numai nu mă mânca, numai de data asta nu mă mânca, promit c-o să fiu cuminte și o să mă port frumos și n-o să mai zburd toată ziua pe stradă și n-o să mai calc în bălțoace, însă bufnița cu cap de porc nu zice nimic, știu că doar atâta așteaptă, să-i întorc spatele și s-o pornesc spre veceu. Mă uit la copaci, e acolo, după ei, stau țintuită locului, nu pot să fac nici o mișcare. Deodată lângă mine apare Tata, mă întreabă care-i baiu', țiți-miți, și atunci știu că nu-i supărat, când e supărat, nu-mi spune niciodată așa, atunci îmi spune Emma. Nu zic nimic, Tata mă întreabă dacă mi-e frică de tablou. Nu pot să-i spun că da, dau din cap o dată, mușcându-mi buzele, apoi, deși nu vreau, mai dau și a doua

oară, și a treia, și a patra oară, nu mă pot opri, și atunci Tata se ghemuiește lângă mine, se uită la tablou și zice că am dreptate, e într-adevăr foarte fioros, o să-l ia de pe perete și o să-l ducă departe, departe de tot, apoi mă ia în brațe, mă strânge la pieptul lui și mă ridică în sus, și atunci simt ceva cald inundându-mi chiloții și ciorapii, făcusem pipi pe mine, sunt speriată, mă gândesc că Tata o să se supere și o să mă azvârle cât colo și o să zică, pfui, Emma, ia te uită ce-ai făcut, dar nu se supără și nu mă azvârle, nu zice decât, vai, țiți-miți, mă strânge și mai tare la piept și, mângâindu-mă pe spate și pe păr, îmi spune să nu fiu supărată pe el, că el n-a vrut să-mi facă rău și că el pe mine mă iubește celmaicelmaicelmaimult pe lumea asta și că nu-i bai, nu-i nici o supărare, nu-i nimic.

De atunci n-am mai văzut niciodată tabloul ăla și nici nu m-am mai gândit niciodată la el. Mă uit la locomotivă, mâna a încetat să-mi mai tremure.

În cameră intră Bunica, aduce așternuturi curate, când deschide ușa, întorc repede desenul, ea se oprește în mijlocul camerei, ce-i aia? mă întreabă. Mă gândesc la Tata, asta, îi spun, arătându-i desenul.

Bunica se uită, pentru o secundă chipul i se face aspru, apoi i se destinde. Mă întreabă dacă eu am făcut desenul. Îi spun că da, eu.

Mă aștept să-mi întoarcă spatele și să iasă din cameră, însă nu o face. Spune că arată exact ca și cum l-ar fi desenat Tata.

O întreb dacă-i adevărat că ea l-a denunțat pe Tata.

Bunica nu-mi răspunde, îmi ia desenul din mână, o las.

N-are decât să-l ia.

Îl ține cu mâinile întinse în față, așa se uită la el. Mă gândesc că o să-l rupă sau o să-l mototolească, făcându-l cocoloș. Însă nu o face.

Îmi spune că se temuse foarte tare că tatăl meu o să-i bage în bucluc, iar Bunicul o să ajungă din nou în tabăra de reeducare. Asta-i adevărat. Vorbise și cu mama mea despre asta, rugând-o să-l potolească dacă poate, să-i spună să nu caute beleaua cu lumânarea. Și asta-i adevărat. Dar în același timp știa foarte bine și cât de foarte-foarte îndrăgostită era maică-mea de taică-meu și trebuie s-o cred că niciodată, dar niciodată în viață n-ar fi făcut-o să sufere pe propria ei fiică.

Așază desenul pe masă, își pune degetul pe fumul de pe hârtie, începând să urmărească labirintul liniilor. Niciodată în viață, repetă, vocea ei e atât de stinsă, încât abia o aud.

treizeci

E sâmbătă, eu cu Bunica venim spre casă de la piață. Ne oprim în fața porții, aștept ca Bunica să-și ia cheile și să descuie.

Ea scoate cheia, dă s-o vâre în broască, când deodată tresare și rămâne cu mâna întinsă în aer, holbându-se la poartă.

Pe o aripă a porții cineva a desenat cu cretă albă un melc purtându-și casa în spinare, nu e mare, doar cât o palmă de om. Bunica stă și se uită, buzele i s-au subțiat, par tăișul unei lame, exact ca atunci când e foarte furioasă, scutură din cap, făcând să-i zdrăngănească agrafele în păr, bată-i Dumnezeu să-i bată, zice, își umezește degetul mare, se apucă să șteargă cu mișcări

precipitate, energice, aproape sălbatice, urmele de cretă de pe metalul porții.

Duminică dimineața, când Bunica mă trezește, e încă beznă, soarele nici n-a răsărit. Am febră musculară, mi-e somn, îi spun că azi nu-i școală, să mă mai lase să dorm, nu se poate, zice Bunica, azi nu, azi trebuie să facem curățenie mare.

Îi spun că nu vreau, s-o facem după-masă, acum să mă lase în pace, dar Bunica e de neclintit, gata cu somnul! Izbește cu palma atât de tare în tăblia patului, încât acesta se zguduie ca lovit de trăsnet.

Mă ridic în capul oaselor. Deodată mă simt trează de-a binelea. Bunica îmi vâră sub nas o ceașcă de cacao fierbinte, zice că trebuie s-o beau pe loc, până nu răsare soarele, până atunci se mai poate, după aia, până la apus, nu mai avem voie nici să bem, nici să mâncăm, va trebui să lucrăm nemâncate și nebăute, că numai așa va fi într-adevăr curat, numai așa va fi ordine desăvârșită. Numai așa și numai atunci.

Cacaua e mai dulce și mai groasă ca de obicei, nici ceașca nu-i cea obișnuită, ci una mai mare și mai încăpătoare. În timp ce beau, Bunica mă privește, așa, să beau frumușel, să beau, că-mi dă putere, zice ea.

Facem curat toată ziua, măturând, spălând și frecând, dând cu aspiratorul, ștergând și lustruind, după-masa deja mă dor mâinile și brațele și coatele și genunchii, mă dor toate, dar oboseală nu simt, lucrez fără oprire, făcând tot ce-mi zice Bunica. Ea lucrează și mai mult, și mai tenace decât mine, nu stă o clipă locului, nici măcar cât să-și șteargă broboanele de

sudoare de pe frunte, nu mă opresc nici eu, încerc să lucrez în rând cu ea.

Când terminăm curățenia, ne apucăm de spălat vasele. Spălăm tot ce se poate de prin bucătărie, apoi le ștergem, după care eu trebuie să frec și să lustruiesc lingurile de argint, în timp ce Bunica frământă aluatul și pune la fiert ciorba de cartofi și papricașul de pui cu găluște, când astea sunt gata, aluatul e deja dospit. Bunica îl întinde pe planșetă, așază pe plită o cratiță pe jumătate plină cu ulei, apoi ia un pahar și începe să decupeze cu el mici rondele din aluat, o să facă gogoși. Pe pahar e un blazon dublu, într-una din părți, printre degetele Bunicii, văd un om cu genunchii îndoiți și brațele depărtate, iar în cealaltă, un câmp verde, plin cu lalele albe înflorite, nu mai văzusem paharul ăsta până acum. În timp ce Bunica lucrează cu paharul, bărbatul cu brațele depărtate pare că zboară, coboară și se ridică, coboară și se ridică iar, conturul rondelelor de aluat nu rămâne nici o secundă intact, în momentul în care Bunica ridică paharul, aluatul pufos se umflă instantaneu.

Bunica ia o lingură, pune cu ajutorul ei gogoșile în ulei, uleiul sfârâie și împroașcă în jur, Bunica ignoră stropii fierbinți care-i cad pe brațe, se întoarce la masă, adună restul de aluat, îl frământă din nou, îl întinde, decupează, mai rămâne o mână de aluat, dar e prea puțin pentru rondele noi, Bunica modelează din el o pasăre, pe care o aruncă apoi în uleiul încins.

Frec lingurile, de-acum toate lucesc și strălucesc, dar nu mă pot opri, continui să le frec cu o bucată de piele de căprioară, uitându-mă între timp cum se frig gogoșile. Miroase foarte bine, totuși nu mi-e foame, nu știu cum vom mânca toate bunătățile astea.

Bunica întoarce gogoșile în ulei, s-au umflat ca niște bășici, sunt roșcate ca o blană de vulpe, pe margine, de jur împrejur, au o dungă albă ca o panglică, pare trasată cu pensula.

Bunica pune un șervețel pe un platou mare de porțelan pictat cu flori, apoi construiește o piramidă de gogoși. Se duce în cămară, aduce un borcan cu magiun de prune, ia din fața mea sosiera de argint, o umple cu magiun, vâră în el o lingură de argint, se uită, îndreaptă lingura.

Uleiul începe să scoată fum, Bunica ia repede cratița de pe foc, uleiul din ea face valuri, gata-gata să se reverse. Doar pasărea din aluat, un pic cam arsă, mai plutește pe suprafața lui. Bunica o scoate cu mâna din uleiul fierbinte, suflă în ea în timp ce și-o trece repede dintr-o palmă într-alta, asta n-are dungă, numai o pată albă cam pe unde ar trebui să-i fie aripile, capul i s-a făcut aproape scrum. Între timp s-a mai răcit. Zace acolo, în palma dreaptă a Bunicii, Bunica își vâră degetul mic în magiun, îi desenează repede ochi și aripi și pene la coadă, după luciul albăstrui al penajului îmi dau seama că ar trebui să fie o gaiță. Mai pune o picătură de magiun și pe picioarele păsării, apoi o lipește în vârful piramidei, o aranjează să stea dreaptă, termină exact când începe să bată pendula.

Una din greutăți coboară, pârâind și hârâind, mă uit, ceasul bate ca un gong de mai multe ori, nu număr, între timp planșeta pentru aluat a dispărut de pe masă, nici n-am observat când a dus-o Bunica înapoi în cămară, probabil eram prea ocupată cu argintăria, privindu-mă în luciul obiectelor ca într-o oglindă. Numai paharul mai e pe masă, acum stă în picioare, se vede bine blazonul de pe el. Bărbatul cu brațele desfăcute nu zboară și nici viu nu e, e mort, spânzură cu capul în jos de o bară

vârâtă pe sub genunchi, numai zâmbetul de pe față i-a rămas neschimbat.

Mi se face greață, mă uit din nou la pendulă, tot mai bate, dangătul ei puternic îmi răsună în creier, începe să mă doară capul, tâmplele-mi zvâcnesc de durere, o durere ce se propagă prin ceafă până la rădăcina părului împletit în coadă.

Pendula a încetat să bată, se face liniște, pentru un timp tot îi mai aud bătăile în urechi, apoi se sting. A răsărit Luceafărul-de-Seară, zice Bunica, suntem gata, am terminat tocmai la timp. Mă laudă, spunându-mi că am lucrat zdravăn, așa cum trebuie, și asta-i place, e mulțumită de mine.

Deși laudele ei îmi pică bine, nu pot să fiu atentă la ea, simt că sunt obosită, foarte-foarte obosită, de parcă toată oboseala acestei zile s-ar fi condensat brusc, acumulându-se în mine și copleșindu-mă. Simt cum se lipește de mine, afundându-mă într-un noroi fluid, nu pot să fac nici o mișcare.

Deodată nările mi se umplu de o multitudine de mirosuri amestecate, cel de rozmarin al ciorbei de cartofi, cel de ceapă prăjită și boia al papricașului și cel al zahărului vanilat topindu-se peste gogoși, mi-e foarte foame, foamea e mai puternică decât oboseala. Îmi imaginez cum duc la gură o lingură de ciorbă, nici n-o înghit bine și iau alta, apoi încă una și încă una, la fel de lacom o să mănânc și papricașul cu găluște, și gogoșile, o să le despic cu linguriță pe margini și o să le umplu cu magiun de prune, dulceața lor lipicioasă o să-mi explodeze în gură când o să mușc din ele, și o să înghit, o să tot înghit, înfulecându-le una după alta, zahărul vanilat o să mi se lipească de buze și de bărbie, dar n-o să mă șterg, nici măcar atâta răgaz n-o să-mi iau de la mâncat.

Aștept ca Bunica să-mi spună să pun pe masă farfurii și tacâmuri, aștept să-mi spună că în sfârșit putem mânca. Mă uit la pasărea din vârful piramidei de gogoși, mă gândesc că poate Bunica o să mi-o dea mie. Pe aia am s-o mănânc prima de îndată ce-am dat gata papricașul de pui.

Mă uit cum se topește zahărul vanilat pe gogoși, coada lingurii înfipte în magiunul de prune îmi reflectă în ochi lumina lămpii. Mă uit la Bunica, rugând-o să mă lase ca, înainte de toate, din ele să gust, promit că o să mănânc apoi și ciorbă, și felul doi, numai să mă lase să mănânc întâi o gogoașă, pentru că mi s-a făcut tare poftă de ele.

Bunica îmi zice că nu se poate. Zice că vede cu câtă poftă mă uit la mâncare, însă nu pot să gust nici din gogoși, nici din papricaș, nici din ciorbă, nu se poate, nici eu, nici ea n-avem voie să luăm nici o îmbucătură, nici una, nici măcar o firimitură, pentru că toate astea sunt pentru oaspetele nostru.

Sar în sus ca arsă, răstindu-mă la ea, ce, care oaspete, cum adică? Să nu-mi bat eu capul cu asta, zice Bunica, nu-i treaba mea, oaspetele nu mă privește. Știe că sunt lihnită de foame, știe că n-o să fie plăcut să mă duc la culcare cu burta goală, dar asta e, n-avem ce face, așa trebuie să fie. Îmi zice să merg să-mi pun cămașa de noapte, să mă bag în pat, să mă întorc cu fața la perete, să dorm și să nu mă trezesc până dimineață. Iar dacă totuși s-o întâmpla să mă trezesc, să nu mă scol și în nici un caz să nu ies din cameră.

Îmi vine să țip și să-i strig în față că nu e drept, mă gândesc că între timp aș putea să întind mâna, să apuc o gogoașă și să mi-o bag repede în gură, n-ar avea cum să mă împiedice, însă Bunica se uită la mine, să nu care cumva, zice. Chipul ei a devenit sever, dar nu așa ca altădată, pe lângă severitate mai e

și altceva, ceva ce nu mai văzusem la ea până acum, ține în mână paharul cu blazon, aud cum i se ciocnește inelul de sticlă, mă uit, văd că-i tremură mâna, strânge cu putere paharul ca să-i oprească tremurul, și atunci îmi dau seama că Bunicii îi este frică.

Bunica duce paharul în cămară. Se întoarce în cameră, aducând un vas pântecos, cu două toarte, smălțuit în verde, cu un capac mare cu mâner, mi-l întinde. Iau vasul, e greu, Bunica-mi spune că precis nu știu la ce-i bun, păi, e o oală de noapte, una pentru adulți, există și așa ceva, pentru că pe vremuri, când nu exista veceu în casă, își făceau treaba în așa ceva, ca să nu fie nevoiți să iasă, pe frig și prin zăpadă, până la privata din fundul curții. Zice s-o duc în cameră și să mi-o pun sub pat, iar dacă m-apucă, să-mi fac nevoile în ea, pentru că din cameră nu pot să ies, orice-ar fi, nici măcar la veceu, am priceput? Dau din cap că da, mă uit la capacul oalei de noapte și mi se face rușine. Fac stânga-mprejur, îndreptându-mă spre cameră, nu mai aștept ca Bunica să-mi facă din nou observație.

Pun oala de noapte lângă canapea. Știu că n-am s-o folosesc. Sută la sută că nu. Mă gândesc la musafir, cum o să fie el în stare să devoreze atâta mâncare. Îmi vin în minte gogoșile, mațele încep să-mi ghiorăie de foame.

Mă bag în pat, sting lumina. Vreau să mă gândesc la Péter sau la Ré sau la nimic, însă tot la musafir mă gândesc. Cine-o fi, când o să vină și pentru ce și de ce se teme atât de mult Bunica de el? Îmi trece prin cap că dacă l-aș pândi la geam, poate că l-aș zări când vine, însă brusc mi se face somn, atât de somn, încât nu mă mai pot mișca. Brațele-mi sunt grele, picioarele la

fel, trupul mi s-a îngreunat și mă trage în jos, scufundându-mă în saltea, simt cum mi se închid ochii, acuși o să adorm.

Mi se pare că aud tunete, bubuiturile vin de departe, geamurile zdrăngănesc când se pornește vântul. Se pregătește de furtună, îmi spun, apoi mă gândesc cât de mult am muncit azi și cât sunt de epuizată.

Adorm.

Dimineața mă codesc să deschid imediat ușa camerei, stau și aștept, ciulind urechile, aud un fel de șuierat stins, nu știu ce poate fi. O strig pe Bunica aproape în șoaptă, apoi mai tare, nu răspunde.

Deschid ușa.

Bunica stă în fotoliu, îmbrăcată ca ieri, cu capul căzut într-o parte, respiră șuierat, din colțul gurii i se prelinge salivă.

Pe măsuța din cameră sunt înșirate toate bucatele, exact la fel ca aseară, nici măcar o firimitură nu lipsește.

Zahărul de pe gogoși s-a topit și s-a întărit, formând o pojghiță compactă, vreau să întind mâna și să iau una. N-o să mai fie nici crocante, nici calde, o să fie elastice și dulci, dar nu-mi pasă, oricum ar fi, vreau să mănânc măcar una.

Brusc, Bunica se trezește, se uită chiorâș în jur, apoi se îndreaptă de spate, gemând.

Ce-i cu musafirul? o întreb.

Bunica nu zice nimic, cască prelung. Se pare că n-a venit, zice, apoi cască din nou. Mă apucă și pe mine căscatul, pentru o clipă mi se face iar somn.

Arăt cu degetul spre platoul cu gogoși, o întreb dacă acum pot să mănânc una.

Din astea nici o îmbucătură, zice Bunica. Dar dacă râvnesc la ele atât de mult, poate să-mi facă altele. Iar acum să mă duc și să mă îmbrac.

În timp ce mă îndrept spre baie ca să mă spăl pe dinți, Bunica e deja în bucătărie, tocmai mătură cu dosul palmei gogoșile de pe platou în găleata de gunoi, apoi toarnă peste ele și papricașul de pui.

Mi se întoarce stomacul pe dos, intru repede în baie. Pun de două ori mai multă pastă pe periuță, apoi mă spăl îndelung pe dinți.

N-am visat nici tunetele, nici vântul puternic. Noaptea trecută trebuie să fi fost o furtună zdravănă. În iarba din jurul nucului e plin de nuci. Încerc să sparg una, așezând-o pe o piatră mare și plată și călcând-o cu piciorul, dar îmi alunecă de sub talpa tenișilor, lăsând în urma ei pe piatră o dungă verde și uleioasă. O pun înapoi, lovesc cu călcâiul cât pot de tare, nuca pârâie, însă alunecă iar, dispărând în iarbă.

O caut, o găsesc printre celelalte. Învelișul verde i-a crăpat, vâr un deget în crăpătură, îl desfac. Pe dinăuntru e mucilaginos, iar coaja cafenie e subțire și moale, cedează repede când o apăs puțin. Miezul e alb și spongios. Îl ciugulesc cu degetele, îl pun în gură, mestec. La început are un gust uleios-amărui, apoi devine dulce și crocant.

Îmi frec palmele, inhalând aroma puternică. Îmi irită gâtlejul aproape la fel de mult ca vaporii de benzină.

De lângă arbuștii de tuia iau găleata pentru cules melci, încep s-o umplu cu nuci. Sunt multe, găleata-i repede pe jumătate plină.

Mă opresc în fața magaziei de lemne, iau două nuci din găleată, pe una o țin în palma dreaptă, pe cealaltă, în cea stângă. Atențiune, gata, start, șoptesc, aruncându-le pe amândouă în sus, până pe acoperișul magaziei. Nucile se ciocnesc de zid, ricoșează, apoi o iau la vale, rostogolindu-se pe țiglele acoperișului plin de crengi uscate și mănunchiuri de frunze umede, risipite de furtună. Sar ca niște mingi, se poticnesc, apoi accelerează iar, nu se știe care va cădea prima pe pământ.

E o întrecere, una din nuci sunt eu, cealaltă să fie Aliz, să zicem, sau nu, mai bine Krisztina. Cine pierde trebuie să moară.

Nuca mea conduce un timp, rostogolindu-se lin pe țigle. Pe cea care va pierde o voi strivi cu o cărămidă, nu cu piciorul, o voi strivi și îi voi mânca miezul. A mea a ajuns deja aproape de marginea acoperișului când se ciocnește de o creangă mai groasă și încetinește. Între timp cealaltă saltă peste creangă, cade jos, lovindu-se de o piatră, își schimbă direcția, începe să se rostogolească înspre mine și ajunge exact la picioarele mele.

A mea stă în continuare blocată de creangă, mă uit la ea, îmi doresc să rămână acolo definitiv, însă nu, iese încet de sub creangă, cade, se rostogolește și ea la picioarele mele.

Am pierdut. Clemență nu există. O vâr cu vârful pantofului în adâncitura din piatră, mă duc la zid, iau o cărămidă din grămada de lângă el, o ridic în sus cu ambele mâini, apoi îi aplic o lovitură zdravănă nucii de pe piatră. Se zdrobește instantaneu, cu un pârâit înfundat și grav.

Culeg de printre resturi miezul gelatinos, știu că va fi foarte amar, însă n-am încotro, trebuie să-l mănânc, așa-mi trebuie, asta merit, de ce n-am fost mai rapidă, de ce n-am fost mai isteață?

Iau în gură miezul, într-adevăr, e amar ca fierea. Numai de-a dracului nu-l scuip.

Culeg de pe jos „câștigătoarea“, mă uit în găleată, pentru a doua încercare o să-mi aleg cea mai mare și mai rotundă nucă, de data asta n-o să mă mai las.

Tocmai întind mâna spre găleată, când aud vocea Bunicii. A și ajuns lângă mine, mă apucă de braț, îmi ia nuca din mână. În cealaltă mână ține un briceag deschis, începe să despice nuca din palma ei. Apasă atât de tare lama briceagului pe învelișul nucii, încât mi-e teamă să nu se taie la mână, însă n-o face. Închide briceagul, aruncând jumătatea de nucă în găleată.

Cealaltă jumătate o stoarce între degete ca pe-o lămâie, nuca asudă câteva picături de ulei maro-verzui, Bunica își vâră inelarul în ea, îl adulmecă, apoi își linge degetul. E amărui, exact cum trebuie, foarte bine că le-am adunat, zice.

Ia găleata, o scuturǎ, pornește cu ea spre bucătărie. Îmi face semn s-o urmez.

Înăuntru, în bucătărie, umple cu apă vasul de porțelan pictat cu cocoși, apoi aruncă în el toate nucile din găleată. Îmi dă un burete, spunându-mi să le spăl frumușel pe toate, până atunci ea o să aducă tot ce mai trebuie. Să am grijă să nu le zgârii prea tare învelișul.

Nucile sunt alunecoase în apă, îmi tot scapă printre degete. Le învârt, le frec, nu mai știu care-i spălată și care nu, dar continui, frecând-o pe cea care-mi pică în mână.

Bunica aduce un borcan mare cu gura largă, două andrele, zaharnița și două sticle de votcă.

Le pune pe toate pe masă, apoi se așază pe scaun.

Întinde mâna, scoate o nucă din vasul de porțelan, ia andreaua, zgârie cu ea un semn pe învelișul nucii, apoi aruncă nuca în borcan.

Nuca saltă și se rostogolește pe fundul borcanului, oprindu-se fix în dreptul meu. Văd că Bunica a desenat pe ea o linie lungă și curbată, semănând cu o semilună foarte plată, care se întinde de la un capăt la altul al ei, pe partea bombată a nucii sunt niște liniuțe înclinate, astfel că tot desenul pare un miriapod culcat peste nucă. Nu-mi face plăcere să mă uit.

Bunica îmi întinde andreaua, zice că acum e rândul meu. Să iau o nucă și să zgârii și eu același lucru pe ea.

Iau andreaua, scot o nucă din vas. Când o ating cu vârful andrelei, cât pe ce să-mi sară din mână. Trasez linia lungă, trupul miriapodului e gata. Îi desenez și picioarele. Linia lungă e mai adâncă, stropi de ulei brun se ivesc de-a lungul ei, îmi spun că sunt ca niște lacrimi și atunci îmi dau seama brusc că eu și Bunica am zgâriat în învelișul nucii nu un miriapod, ci un ochi închis.

Îmi imaginez că ochiul se deschide și se uită fix la mine, parcă-i văd și pupila brăzdată de linii, asemenea învelișului nucii, are o privire sinistră.

Arunc repede nuca în borcan, sare prin el ca o minge, lăsând în urmă pe sticlă dâre uleioase.

Bunica se uită la mine și-mi spune că n-are de ce să-mi fie teamă și, de altfel, să nu uit că am în mână o andrea.

Scoate din apă o altă nucă, începe să zgârie pe ea ochiul închis, îmi face semn să fac la fel.

Scot și eu una. Acum, că știu ce am de desenat, nu-mi mai tremură mâna.

Lucrăm în tăcere. Deodată Bunica scapă un icnet și străpunge cu andreaua o nucă. Aud scârțâitul acului atunci când îl scoate, dar nu mă uit.

Când iau din apă o altă nucă, îmi spun că de data asta nu un ochi închis o să desenez, ci un miriapod.

Când terminăm de zgâriat nucile, Bunica deșartă în borcan tot conținutul zaharniței, apoi destupă sticlele de votcă, împinge una spre mine, o ridică pe cealaltă și începem să le golim în același timp peste nuci.

Când am terminat, borcanul e pe trei sferturi plin. Bunica mestecă în el cu andrelele, în lichidul din borcan se formează un vârtej, nucile se învârt, se rotesc, răspândesc în aer un miros greu și iute de nucă.

Bunica ia capacul, îl înșurubează strâns peste gura borcanului. Îl agită energic, și acum am face bine să ne grăbim, zice ea.

Se duce la credenț, deschide unul din sertare, scoate din el un ștergar împăturit, văd că-i din același material cu draperiile din cameră. Îl desface, e uriaș. Îl întinde pe masă, așază borcanul pe el, îmi spune s-o ajut să-l înfășurăm.

Îl înfășurăm repede, Bunica apucă ștergarul de-o parte, îmi face semn să-l apuc și eu de cealaltă. Ridicăm borcanul, depărtându-ne de masă, începem să-l legănăm, mai întâi lent, apoi tot mai repede. Bunica mormăie ceva, la început cred că numără, abia apoi o aud repetând într-una cuvântul deșteptarea.

Chiar și prin pânză se aude bolboroseala lichidului din borcan și zgomotul făcut de nucile care se ciocnesc între ele.

Nu vreau să mă gândesc la nuci, însă nu pot să mă abțin să-mi imaginez cum, unul după altul, ochii zgâriați pe învelișul lor se întredeschid.

Bunica smucește ștergarul atât de brusc, încât capătul lui îmi alunecă din mână, borcanul cade pe prești din bucătărie, dar nu se sparge, se izbește de picioarele Bunicii, rostogolindu-se apoi spre mine, în el, un vârtej verde, învolburat. Mă uit mai bine, observ ceva în mijlocul lui.

Se uită și Bunica, apoi îmi acoperă fața cu ștergarul, strigându-mi să închid ochii. Îi închid, întunericul de dincolo de pleoape e verde.

După vântul iscat de ștergar, simt când Bunica îl dă la o parte, o aud cum geme și mormăie în timp ce se vâră în patru labe sub masă, după borcan.

Mă gândesc la miriapozi, mi-i închipui cum mișună prin borcan.

Nu știu cât timp a trecut. Într-un târziu Bunica îmi spune că totul e-n regulă, acum pot să deschid ochii.

Mijesc ochii, văd cum Bunica se ridică de jos, ținând borcanul învelit în mână. Îngână încet un cântec de leagăn și se îndreaptă spre cămară, cu borcanul la subsuoară.

treizeci și unu

Bunica iar mă trezește cu noaptea în cap și, după felul cum se uită la mine, vârându-mi sub nas o ceașcă de cacao, știu că va fi din nou o duminică din aia în care vom aștepta musafiri. Iarăși vom lucra cât e ziua de lungă, de la răsăritul soarelui până la apus, fără oprire și fără vreo pauză, necontenit.

Știu ce urmează, iarăși vom trage mobilele deoparte și vom rula covoarele, ducându-le apoi în curte, iarăși vom freca podelele cu apă cu oțet, dar nu doar așa, ca de ochii soacrei, ci meticulos, scândură cu scândură, iarăși vom spăla geamurile de la ferestre și pe dinăuntru, și pe dinafară, la fel și tocurile de lemn, iarăși vom freca fiecare geam de trei ori cu ziare și apoi, încă de două ori, cu bucăți de piele de căprioară, ca să nu mai rămână pe ele nici un fir de praf, iarăși vom da jos de pe pereți toate tablourile și toate farfuriile și le vom șterge cu o cârpă umedă, bucată cu bucată, și pe față, și pe dos, nepunându-le la loc până nu vom fi șters și pereții cu un pămătuf, iarăși vom bate covoarele afară, în curte, după care le vom și aspira de două sau de trei sau de patru ori, până când sacul aspiratorului se va umple de praf, apoi, după ce le vom peria cu o perie umedă, le vom duce în casă, iar după ce vom termina cu toate astea, cu frecatul gresiei din baie și al interstițiilor dintre ele cu o periuță pentru unghii, după ce vom pune și vom agăța toate lucrurile la locul lor și după ce Bunica va inspecta pentru ultima oară întreaga casă, asigurându-se că n-a rămas nicăieri

nici un fir de praf, iar toate lucrurile Bunicului au fost așezate înapoi, nici atunci nu ne vom odihni, ci vom merge în bucătărie, unde Bunica va așterne pe o jumătate a mesei rotunde un șervet curat de damasc, iar pe cealaltă jumătate va înșira toate oalele și tigăile și farfuriile și tacâmurile și paharele, apoi va umple chiuveta cu apă fierbinte și un lighean cu apă călduță, va adăuga niște bicarbonat și va spăla, bucată cu bucată, fiecare oală, fiecare tigaie, fiecare farfurie, fiecare ceașcă, fiecare pahar, treaba mea va fi să le șterg pe fiecare în parte și să le lustruiesc, nu ne vom opri până când toată sticlăria va avea străluciri ca de cristal și toate farfuriile, un luciu ca de oglindă, însă nu ne vom opri nici după ce vom termina și cu astea, pentru că după aia Bunica se va apuca de gătit. Va face iarăși ciorbă de cartofi și papricaș de pui cu găluște și gogoși la desert, iar între timp eu va trebui să stau lângă ea, cu mâinile înmănușate în mănuși de ață albă, să frec tacâmurile cu o pastă și o periuță veche de dinți cu mâner de os, apoi cu o cârpă mare și moale, și știu că va trebui să frec și să lustruiesc fiecare cuțit și fiecare furculiță și fiecare lingură și fiecare linguriță până când o să mă văd în ele ca într-o oglindă. Și va trebui să-mi văd chipul clar, fără distorsiuni, iar după ce-l voi fi văzut, tot va trebui să continui cu frecatul și cu lustruitul, ca și cum aș vrea să-mi șterg chipul de pe ele, fără să-mi pese că, tot frecând, îl voi vedea de fapt din ce în ce mai limpede, știu că așa trebuie să fac, să frec și să frec și să tot frec, n-am voie să mă opresc, pentru că argintul nu e niciodată destul de curat și destul de lucios, nu, nu, trebuie să lustruiesc și să lustruiesc și iar să lustruiesc până când se va ivi pe cer Luceafărul-de-Seară.

Beau cacaua, simt cum trupul mi se umple de energie, știu că la fel se va umple seara de oboseală, știu că o să-mi fie foame,

foame și somn, însă îmi jur în gând că de data asta nu voi mai adormi. Îmi voi aduna toate puterile și voi rămâne trează.

Facem totul exact la fel ca data trecută. Când pendula începe să bată, Bunica se ridică și se duce în cămară și știu că o să aducă iar oala de noapte, o și aduce, dar de data asta nu numai oala. În cealaltă mână are o sticlă de cristal cu gura largă, iar sub braț, borcanul înfășurat în batic.

Dă la o parte baticul, în borcan nucile plutesc într-o zeamă maronie și tulbure. Pune oala de noapte jos, îmi spune să țin sticla deasupra ei până ce o umple cu lichior, ca să nu murdărească podeaua dacă toarnă pe alături.

În timp ce umple sticla, lichiorul parcă își schimbă culoarea, mi se pare când maro, când verde-închis, când negru de tot. Când sticla se umple pe jumătate, Bunica scutură borcanul, trei-patru nuci alunecă din el în sticlă.

Bunica îi pune dopul și așază sticla pe o tavă de argint, alături de un pahar cu picior, apoi duce tava în camera mare.

Îmi spune să mă duc să mă spăl bine pe mâini, apoi în pat cu mine. Să iau și oala de noapte. Să-mi pun repede cămașa de noapte și să mă întorc cu fața la perete. Și să dorm.

Stau în pat, oboseala mă trage în abisurile somnului. N-o să adorm. De data asta nu.

Înainte de-a mă pune în pat, mi-am înfipt un ac mare în tivul cămășii de noapte, acum îl scot, împungându-mă cu el în deget. O dată, apoi încă o dată, apoi și a treia oară, adânc, ca să mă doară, ca să curgă sânge.

Îmi bag repede degetul în gură, durerea mă străfulgeră, mă ține trează. Mă doare de parcă mi-aș fi străpuns degetul, îmi

dau lacrimile, întorc capul într-o parte, mi le șterg de pernă.

E liniște.

Foarte-foarte încet și foarte-foarte ușor, dau plapuma la o parte. Mă ridic în șezut, apoi mă dau jos din pat. Îmi doresc ca arcurile să nu trosnească, podeaua să nu scârțâie.

Răcoarea îmi cuprinde picioarele, strecurându-mi-se pe sub cămașa de noapte, simt frigul pe coapse și pe fese.

Mă duc la fereastră, mă opresc, apuc marginea draperiei. O dau puțin la o parte cu multă grijă, perdeaua de tul nu mai îndrăznesc s-o trag. Mă uit afară, e întuneric, numai lămpile de pe stradă și câteva ferestre de la casele învecinate luminează strada pustie.

Stau și mă uit, e liniște, nici o mișcare.

Apoi se face deodată beznă. Lămpile se sting, se stinge și lumina în case, nu luminează nici luna, e la fel de beznă ca pe vremuri, când se tăia mereu curentul.

Îmi lipesc palma de geam prin perdeaua de tul, mă uit afară, nu văd nimic, e atât de întuneric, de parc-aș sta cu ochii închiși. Îmi vine în minte lanterna roșie, cubică, a Mamei, când mă aducea acasă iarna de la înot, îmi dădea voie s-o țin eu, numai că trebuia să am mare grijă ca nu cumva raza să-i pătrundă prin ferestrele caselor, pentru că lumina puternic, avea o rază cu bătaie lungă.

După un timp Mama mi-a dat-o mie, ca să nu-mi fie frică în întuneric, a legat de ea cu elastic și o baterie pătrată, de rezervă, ca să țină mai mult și să nu se stingă. Nu știu ce s-a ales de lanterna aia, că la orfelinat n-am mai luat-o cu mine.

Luminile se aprind din nou, dincolo de geam văd un chip șters, smucesc speriată perdeaua. Imaginea unduiește, îmi dau

seama că mi-am văzut propriul chip, perdeaua m-a făcut palidă, din cauza ei chipul îmi părea șters.

Nu știu cât a ținut pana de curent, jumătate de minut, un sfert de minut, poate nici atât.

Pe partea opusă a străzii, sub un salcâm, e oprită o furgonetă pe care n-am remarcat-o până acum. La lumina felinarelor pare cenușie, pe părțile laterale are urme de noroi. Parcă am mai văzut-o undeva, dar nu-mi aduc aminte unde și când. Mă uit la petele de noroi, mă apucă durerea de burtă.

Trag ușurel draperia.

Mă îndrept spre patul meu. Aud zornăit de tacâmuri, o lingură se lovește ritmic de porțelan, îmi dau seama că acolo cineva mănâncă supă.

Vreau să văd oaspetele.

Prin gaura cheii de la ușa cea mare, cu două canaturi, se vede lumină. Știu că dacă m-aș uita prin ea, Bunica sau oaspetele ar putea să-mi zărească ochii lucind și m-ar prinde că-i spionez.

Dar vreau să mă uit pe gaura cheii, vreau să văd, cu orice risc.

Mă îndrept către ușă, mă las pe vine, duc mâinile la ochi în chip de binoclu, așa mă uit.

Văd o mână care ține o lingură. Dispare, apare iar, cineva vâslește cu lingura în supă într-un continuu du-te-vino. Este o mână de bărbat obișnuită, fără nici un inel, fără vreo aluniță, nici unghiile nu-i sunt murdare.

Nu vorbește nici unul, nici oaspetele, nici Bunica, pentru o clipă zăresc și mâna Bunicii când schimbă farfuria de supă cu una plată, acum oaspetele are în mână o furculiță, o înfige într-

o bucată de carne, apoi într-o gălușcă, înmuindu-le în sosul gros.

Nu-i bine, așa nu-i văd decât mâna. Îmi iau de la ochi una din palme, acum pot să-i văd și genunchii, și umerii, poartă un costum de haine gri. Mănâncă în tăcere.

Curioasă, mă ambiționez să-l văd mai bine, îmi lipesc ochiul de gaura cheii.

În fotoliu stă un bărbat cărunt, mănâncă, nu pare deloc înspăimântător. Nu știu la ce m-am așteptat, în orice caz nu la un astfel de personaj, ăsta-i un om obișnuit, nici slab, nici gras, nici prea tânăr, nici prea bătrân, cu părul nici prea lung, nici prea scurt, îi văd fața numai din profil, n-are nici măcar un semn, o cicatrice, nimic, n-are nimic deosebit.

Bărbatul înghite deja a treia gogoașă, apoi și pe-a patra. Bunica îi pune în față paharul de lichior, i-l umple ochi.

Bărbatul nu se atinge de pahar, se șterge la gură cu un șervet, lăsându-se pe spate în fotoliu.

Atunci Bunica îi spune că asta e ultima dată când a mai mâncat aici. Și acum să facă bine să se ridice, să plece și să nu se mai întoarcă niciodată.

Bărbatul azvârle șervetul mototolit pe masă, credea că Bunica o să se bucure mult că-l vede iar, zice el.

Bunica îi spune încă o dată să plece, de ce-a mai venit înapoi, să plece.

Bărbatul zice că n-avea cum să vină înapoi, pentru că nici n-a plecat. El a fost aici tot timpul, și el, și ceilalți, au fost aici și aici o să rămână mereu.

Bunica zice că puțin îi pasă și nici de chinuit pe ea n-o s-o mai chinuie. Acum, că e văduvă, nu mai are cu ce s-o șantajeze. Să se care urgent.

Ciudată mai e și lumea asta, zice bărbatul, la câteva sute de kilometri de-aici un comandant suprem a fost împușcat în cap și de atunci toate javrele au impresia că pot da ordine după pofta inimii vechilor lor stăpâni. Și Domnului Profesor ce i-a mai revenit vocea atunci, se purta de parc-ar fi fost cel puțin Mântuitorul, ținea predici de ziceai că personifică întreg poporul asuprit.

Bărbatul tace, își îngroașă vocea, își umflă pieptul, morții au dreptul la un ultim omagiu, iar cei vii, să afle adevărul, rostește el cu emfază, apoi izbucnește în hohote de râs, de parcă ar fi zis un banc reușit.

Știu că adineauri l-a imitat pe Bunicul. Îmi lipesc și mai tare ochiul de gaura cheii, acum o văd și pe Bunica, se uită la musafir, își mușcă buzele, e palidă de furie, ajunge cu de-astea, îi șuieră ea printre dinți.

Bărbatul ridică din umeri, tace, mai ia o gogoașă de pe platou, începe s-o molfăie.

Până la urmă într-un singur punct a avut dreptate Domnul Profesor, zice el, adevărul e într-adevăr o mare chestie. Poate schimba lumea, în special pe oameni. Domnului Profesor i-a fost de ajuns doar o mică parte din adevăr ca să-i treacă pofta de a mai trăi. Fir-ar al dracului de cretin.

Bărbatul se ridică în picioare, acum nu-i mai văd chipul, doar mâinile, văd cum și le vârâ în buzunarul interior al hainei, scoțând la iveală un teanc împăturit de file cenușii, zice că el n-a venit aici ca să țină predici, asta o lasă pe seama altora. Nu, nu, el a venit aici doar pentru că-i promisese un lucru Domnului Profesor. Și, fiind mărinimos din fire, îi promisese Domnului Profesor nu numai un singur lucru, ci chiar două. În primul rând îi promisese că va distruge astea, zice, fluturând

teancul de hârtii pe sub nasul Bunicii. Vi se par cunoscute? o întreabă.

Bunica se repede la el, dă să-i smulgă foile din mână, bărbatul le retrage rânjind, marș, culcat! zice el și îi arde o palmă zdravănă.

Bunica se dezechilibrează, prăbușindu-se în fotoliu, în urma loviturii cocul i se despletește pe jumătate. Mi se pune un nod în gât, mă uit la Bunica, îmi doresc ca ochii ei să scoată fulgere, ca ea să-și ciocnească inelul de masă, însă nu face nimic.

Bărbatul scoate din celălalt buzunar o altă foaie împăturită, deci, zice el, în al doilea rând îi promisese bietului Domn Profesor că-i va înmâna mult iubitei lui soții aceste rânduri de adio.

Flutură și foaia asta pe sub nasul Bunicii, așa-i frumos, să te ții de cuvânt, zice, adună toate foile într-un teanc, apoi le rupe brusc în două pe toate, apoi încă o dată și încă o dată, le rupe, le mototolește, le sfâșie, văd cum filele din mâna lui se transformă în petice de hârtie. Poftim, ia-ți-le! strigă, aruncându-i-le Bunicii în față.

Bunica scoate un țipăt, întinde mâna după peticele care planează în aer, fulgi murdari de nea, ea apucă totuși să prindă câteva, restul cad pe jos, Bunica e deja în patru labe, părul ei complet despletit îi acoperă fața în timp ce, târându-se pe jos, se chinuie să le adune.

Bărbatul se apropie de ea, câinele tot câine rămâne, iar stăpânul, tot stăpân, zice. Se apleacă, ia de pe tavă paharul cu lichior, strâmbă scârbit din nas, o să-l pună la loc, știu c-o să-l pună la loc, n-o să-l bea.

Îmi doresc să-l guste, să-l dea dintr-odată pe gât. Acul e acolo, în tivul cămășii mele de noapte, îl scot și mi-l înfig repede în

deget.

Bărbatul dă paharul pe gât, plescăie din limbă, trântește paharul de pământ. Ne mai vedem noi, zice, face stânga-mprejur și iese din cameră, trântind ușa în urma lui.

Ușa se trântește cu atâta putere, încât aud cum zdrăngănesc geamurile bibliotecii și cum se ciocnesc între ele urcioarele de pe comodă. Lichidul maroniu din sticla cu lichior face valuri, în interiorul ei o nucă se pune în mișcare, plutind spre peretele sticlei, zăresc linia neagră a genelor ce tivesc pleoapa zgâriată pe ea. Pleoapa se deschide, un ochi furios, de un verde strălucitor, mă privește prin sticlă.

treizeci și doi

Rugul îl înălțăm în mijlocul rondoului din curte. Pentru asta Bunica aduce din magazia de lemne crengi mari de nuc, surcele și niște ziare vechi.

În mijlocul rondoului sunt câteva tufe de trandafiri cu flori foarte frumoase, albe și roșii. Când Bunica începe să presare printre ele cocoloașe de hârtie și surcele, o întreb dacă nu-i păcat de flori, dar Bunica îmi spune să nu-mi fac griji, c-o să înflorească ele din nou, ba mai mult, cenușa o să le facă foarte bine.

Zice c-aș face mai bine s-o ajut, să adun frumușel surcelele într-o grămadă. Le adun.

Bunica dă ocol încet rondoului, vârând o mulțime de crenguțe printre frunzele dese ale tufelor de cimișir, între timp,

ca de obicei, cântă.

După primul ocol se oprește, scoate din buzunarul șorțului o cutie goală de conserve de pește, din ea extrage o bucată mare de cretă albă, o rupe în două, îmi întinde jumătate.

Creta e exact la fel ca aia de la școală, e învelită în hârtie subțire, roșie cu alb.

Bunica zice să scriu cu ea pe crengile mai groase de nuc toate lucrurile, toate emoțiile de care vreau să scap.

Îmi și arată cum se face. Apucă o creangă, o ridică, scrie pe ea cu cretă TRISTEȚE. Am înțeles? mă întreabă ea.

Îi spun că da. Iau o creangă groasă, o ridic, scriu pe ea MIGRENĂ.

Bunica dă din cap, zice că e bine. Iar acum, zice, pentru tot ce vreau să primesc, să scriu cuvântul pe dos. Îmi arată iar cum să fac. Ia o altă creangă și scrie pe ea INAB.

Iau și eu o creangă, scriu pe ea EPLUVEDĂNALB. Bunica se uită la mine, zâmbește.

Continuăm să scriem pe crengi până ni se termină toată creta.

Apoi așezăm crengile în mijlocul rondoului. Le aranjăm într-o grămadă conică, de parcă am construi o colibă.

Când suntem gata, Bunica zice că, iată, am clădit lăcașul focului. Acum e timpul ca focul să se mute în el.

Se duce iar în magazia de lemne, aduce o canistră cu benzină, apoi două sticle goale de lapte, apoi un sac mare și negru. Sacul e atât de mare, încât Bunica îl târăște pe jos. Sar s-o ajut, dar Bunica zice că nu-i nevoie. Încă nu.

Umple cu benzină sticlele goale de lapte, îmi întinde una. Zice să stropesc cu ea crengile de nuc. Dar nu oricum, ci exact așa cum face ea.

Cu picioarele larg depărtate, se așază cu spatele la rondou și începe să cânte vino-veselie-adio-tristețe, își saltă fusta mai sus de mijloc, apucă sticla plină cu amândouă mâinile, se apleacă în față și, trecându-și-o printre picioarele depărtate, începe să stropească crengile de-a-ndăratelea cu un jet gros de benzină. N-are chiloți, părul dintre picioarele ei e pe de-a-ntregul alb.

Mă întorc și eu cu spatele la rondou. Îmi ridic fusta, deși am chiloți, simt cum frigul îmi pătrunde fesele, fac piele de găină pe coapse. Încep și eu să cânt, îmi vine în minte blana de vulpe. Strâng cu putere sticla în mâini, mi-e teamă că Bunica o să mă pună să-mi dau chiloții jos, dar ea nu zice nimic. Mi-e teamă c-o să mă stropesc cu benzină sau că o s-o vărs pe jos, de aceea am grijă să-mi iau elan, pentru ca jetul să țâșnească în mare viteză.

Ca un șarpe de cristal verde irumpe benzina din sticla de lapte. Când atinge crengile, se pulverizează, prelingându-se peste ele.

Bunica se îndreaptă de spinare, își lasă fusta în jos. Ia un ziar, îl face sul, apoi îl răsucește, scoate un chibrit și-i dă foc.

Îmi face semn să mă apropii. Nu-i nevoie să-mi spună nimic, știu că vrea să apuc și eu ziarul, ca să-l aruncăm împreună peste crengi.

Rugul arde cu putere. Printre crengile groase de nuc flăcările joacă galbene, înălțându-și limbile spre cer, cuvintele pe care le-am scris devin când incandescente, când șterse, e foarte reconfortant să privești totul.

Stăm ghemuite lângă foc. Privim dansul flăcărilor. Bunica începe să îngâne un cântec, cânt și eu împreună cu ea.

Apoi Bunica se ridică în picioare, apucă sacul pe care-l adusese din magazia de lemne, îl trage mai aproape de rug.

Scoate iute o creangă din foc, după care desenează cu ea un dreptunghi mare pe jos. Începe să smulgă iarba din interiorul dreptunghiului. Îmi face semn s-o ajut.

O ajut.

Pământul e uscat, smocurile de iarbă și buruienile se desprind greu, spre norocul nostru, nu sunt multe. Tot ce rupem aruncăm în foc.

Ultimul smoc de iarbă iese foarte greu, trag de el încet, cu ambele mâini, răsucindu-l, când în sfârșit se desprinde, se aude un pârâit. Mă uit, are rădăcini albe, lungi și subțiri, cu fire de nisip și grăunțe de pământ printre ele.

Îl arunc în foc. Se izbește de o creangă groasă, lipindu-se de ea, întâi se aprinde iarba, rădăcinile se zvârcolesc albe, sfârâind, firele de nisip și grăunțele de pământ se împrăștie de jur împrejur ca niște scântei negre. Apoi rădăcinile se chircesc, se fac tot mai negre, se aprind, se zbat în flăcări ca niște picioroange de insectă, deasupra lor smocul de iarbă devine roșu-incandescent, aducând cu un păianjen mare și păros de jăratic care aleargă de-a lungul crengii și, ocolind literele în flăcări, se oprește în vârful ei, pare că se uită în jur, întâi la mine, apoi la Bunica, din nou la mine, după care se strânge ghem, știu că vrea să sară din flăcări și să se cuibărească în părul meu.

Mă sperii de moarte, nu știu ce să fac.

Observă și Bunica.

Se apleacă, ridică de jos vătraiul de fier, mi-l întinde în tăcere.

Vătraiul e fierbinte, stătuse prea aproape de foc, tresar când îl apuc. De durere, îmi trece și frica, acum sunt furioasă.

Izbesc cu el păianjenul de jăratic, știu și ce trebuie să spun între timp: namăna.

Namăna! spun. Namăna!

Păianjenul se destramă în scântei, scânteile se ridică spre cer, creanga pe care stătuse se prăbușește în foc, trosnind.

Privesc scânteile, apoi focul. Arunc vătraiul pe jos. Na, așa, zic. Iac-așa.

Vocea mea e aidoma cu a Bunicii.

Bunica se descalță de saboții de lemn, pășește cu tălpile goale în dreptunghiul pe care l-am curățat adineauri de iarbă și buruieni. Uite, pământul e călduț, îmi zice.

Mă apropii, îmi lipesc palmele de pământ, într-adevăr, e călduț. Bunica zice să mă descalț și eu.

Dezleg șireturile tenișilor mei chinezești albi, mă descalț, apoi îmi scot și șosetele flausate, le fac ghem și le vâr în tenișii.

Bunica ridică de jos sacul pe care-l adusese din magazia de lemne, îl deschide și începe să-i deșarte conținutul.

În sac e pământ uscat, bulgării colțuroși se sfărâmă când ating solul, ridicând un nor de praf.

Bunica presară pământ în tot dreptunghiul, apoi leagă gura sacului.

Pășește în dreptunghi cu mare grijă, de parcă ar intra într-o apă, își ridică fusta mai sus de genunchi. Picioarele i se înfundă în pământ până aproape de glezne. Rămâne așa, uitându-se întâi la foc, apoi la mine. Mă cheamă lângă ea, e lut, zice, și e cald, zice.

Pășesc și eu în dreptunghi, îți dă senzația că stai pe nisip încălzit de soare.

Bunica se întoarce cu fața spre mine, apucându-mă de coate. Fac și eu la fel. Are coatele ciolănoase și ascuțite.

Rămânem așa, față în față, ținându-ne una pe alta de coate. Focul pârâie.

Bunica îmi șoptește că la foc am voie să mă uit, însă în pământ nu. Nici în pământ și nici la picioarele mele.

Dau din cap că am înțeles.

Atunci e bine, îmi șoptește Bunica. Își drege vocea, trage un scuipat, apoi începe să cânte. Fără să deschidă gura, face să-i vibreze un singur sunet în gâtlej. Același sunet vibrează și în gâtlejul meu, cuprinzându-mi tot trupul.

Cânt împreună cu ea.

Mă ține strâns de coate. O țin și eu.

Deodată Bunica se pune în mișcare. Face un pas spre stânga, fac și eu. Apoi în spate, apoi la dreapta, apoi în față. La început lent, apoi tot mai repede. Și ritmul cântecului devine tot mai rapid. Mai rapid și mai săltăreț.

Tălpile ni se înfundă în lut, izbindu-se de pământ tot mai repede și tot mai puternic. Îl simt cum, încet-încet, se încălzește.

Dansăm în continuare.

Flăcările se alungesc, rugul arde, galben și înalt.

Bunica închide ochii, părul i se despletește, cântă foarte tare. Cânt și eu foarte tare.

Lutul de sub picioarele noastre s-a înfierbântat, îl izbim tot mai puternic cu tălpile. Pământul de sub noi freamătă și se cutremură, vuiește și duduie.

Freamătul se intensifică. Se aude un bubuit ca de tobă.

Deodată simt că tălpile mi se înfundă în pământ. Vreau să mă opresc, vreau să mă uit ce se întâmplă, însă Bunica deschide ochii, se uită la mine și, continuând să cânte și să danseze, îmi

face semn că nu, eu îmi aduc aminte ce mi-a spus adineauri, să nu mă uit în jos, nu mă uit, continui să dansez.

Simt cum noroiul fierbinte îmi plescăie în jurul gleznelor, la un moment dat alunec, dar Bunica mă sprijină să nu cad, mai târziu, când alunecă și ea, o sprijin eu.

Simt în gură un iz de fum, gâtlejul mi-e uscat și fierbinte de la atâta cântat. Vocea mi-e mai groasă, mai aspră și mai răgușită.

Continuăm să dansăm.

Deodată simt ceva tare sub tălpi. Pare o creangă, cât pe-aci să mă împiedic de ea, Bunica mă prinde. Îmi alunecă piciorul de pe ea, poate e într-adevăr o creangă sau vreo rădăcină groasă, nu știu de unde ar fi putut să apară acolo, vreau să mă uit în jos, dar nu îndrăznesc, în schimb privesc focul, crengile au devenit incandescente, ard pârâind, se clatină roșii printre flăcări, văd cum rugul începe să se prăbușească.

Se uită și Bunica la rug, apoi la mine, cântăm în continuare, dar de dansat nu mai dansăm, doar țopăim, sub tălpile noastre nu mai este noroi, lutul s-a întărit, parcă sărim pe pietre sau pe un pământ foarte solid, nu mă uit în jos.

Nu mai sărim deodată, ci în contratimp, când ea, când eu, ne oprim o clipă, apoi sare ea, după aia din nou eu, tadam-tadam, simt ritmul în piept, îmi dau seama că ăsta-i ritmul bătăilor inimii mele, sărim pe ritmul bătăilor inimii mele.

Am transpirat, tricoul mi-e năclăit, la fel și părul, simt cum picăturile de sudoare mi se preling pe spate, pe mijloc, pe coapse.

Țopăim tot mai repede, și inima-mi bate tot mai repede, apoi, deodată, simt ceva mișcându-se sub tălpile mele și împingându-mă în sus.

Sărim amândouă deodată pe iarba de lângă rug.

Aș vrea să întorc capul, să arunc o privire, dar nu îndrăznesc.

Bunica se lasă pe vine, mă pun și eu lângă ea, gâfâim amândouă, ne uităm la foc.

Bunica întinde mâna spre foc, acum, zice. Rugul se prăbușește trosnind.

Bunica își vâră mâna în foc, scoțând cu repeziciune ceva dintre flăcări. Îmi arată palma, văd în ea un bulgăre de jăratic cât o nucă.

Fără să zică nimic, îmi face doar un semn, însă eu îl înțeleg, mă întorc, se întoarce și ea, mă uit în jos, se uită și ea.

În lutul noroios zace un trup, are cap, mâini și picioare. E din țărână, din argilă, pe pieptul și creștetul lui se disting urmele tălpilor noastre.

Chip nu are.

Bunica se apleacă, îi desenează cu unghia degetului mic o gură, cu inelarul și policele, apăsând, două nări deasupra gurii, apoi, cu arătătorul și policele, doi ochi deasupra nărilor. Namăna, zice. Văd că în tot acest timp ține bulgărele de jăratic în mână.

Se ridică în picioare, pășește peste trupul culcat, trecând de cealaltă parte a lui, se lasă din nou pe vine, îi înfige jăraticul în partea stângă a pieptului, apăsându-și apoi palma peste el, îl aud cum sfârâie. Bunica îl acoperă cu pământ, namăna, zice iar.

Apoi îi apucă brațul stâng cu amândouă mâinile. Îmi face semn s-o ajut. Eu îi apuc cotul brațului drept, simt sub palme lutul întărit, cald și greu.

Bunica îmi zice să-l trag. Începe să-l tragă și ea, e foarte greu, dar, încet-încet, se pune în mișcare.

Trag, trage și Bunica. Știu că acuși va ieși din pământ și se va ridica în picioare.

Mă uit în sus, la chipul lui, la urmele degetelor Bunicii. Chipul e fioros, aș vrea să-i dau drumul brațului, dar n-am curaj.

Bunica îmi zice să trag și să nu-mi fie frică. Nu-i decât o stană de lut, Osul Pământului se cheamă. Va fi sluga noastră și va locui în magazia de lemne, noi l-am chemat ca să mă păzească pe mine, ca nimeni să nu-mi poată face rău vreodată.

Nu zic nimic, doar strâng brațul statuii de lut, e tare de parc-ar avea într-adevăr ciolane. Strâng și trag cu putere de el.

treizeci și trei

Stau în grădină, sprijinită cu spatele de șezutul de lemn al leagănului, nu mă pun pe el, ci mă ridic pe vârfuri, ținându-mă de cele două frânghii și dându-mă înapoi atât cât îmi permite lungimea lor. Mă las pe spate, mă uit în sus, la coroana copacului, număr nucile, greșesc mereu, iau numărătoarea de la capăt. Între timp mă gândesc la Péter, la scrisoarea pe care am găsit-o sub cărămidă, scria în ea că la noapte vrea să mă ducă să-mi arate stelele. Dacă vreau să văd inelele lui Saturn, atunci să-l aștept afară, în fața porții, după ora unșpe. Brusc se pornește vântul, scutură coroana nucului, pe acoperișul magaziei de lemne cade o singură nucă, se rostogolește pe țigle, înțepenește între două dintre ele, rămâne locului. Îmi doresc să se rostogolească până jos, dar nu se mai mișcă.

Deodată mă trezesc cu Bunica lângă mine, stă și se uită și ea. Atinge frânghia leagănului, zice că s-a cam ros, să am grijă să nu se rupă cu mine. După felul în care se uită spre magazia de lemne, știu că iar o să-mi povestească. Nu vreau s-o ascult, vreau să mă gândesc în voie la Péter, la noaptea de azi și unde vrea el să mă ducă, ce vrea să-mi arate. Să mă gândesc dacă merg sau nu.

Bunica își drege glasul, zgârie cu unghiile frânghia roasă, jucându-se cu firele ieșite din ea. Începe să vorbească, nu vreau să fiu atentă la ea, mă uit la nucă, îmi doresc să nu se mai rostogolească, să rămână acolo sus, pe acoperiș. Vocea Bunicii este tăioasă, vibrează în ea o asemenea tristețe, încât nu pot să n-o ascult, nu pot să nu fiu atentă la ea. Nuca se pune în mișcare, se rostogolește încet de pe acoperiș, cade și dispare în iarbă. Mă uit la Bunica, o ascult.

Din două în două zile te duci în zori după lemne de foc în magazie și de fiecare dată le duci două sticle mari cu apă. Dacă poți să faci rost de undeva și de lapte, atunci le duci și lapte. Te oprești dinaintea stivei înalte de lemne, scoți sticlele goale ascunse printre ele, pui în locul lor sticlele pline, apoi îți umpli coșul cu lemne, între timp întrebi în șoaptă dacă sunt bine, dacă-i totul în regulă. Întotdeauna îți răspunde Bertuka, întotdeauna îți șoptește că da, deocamdată da. Până se umple coșul, le spui în șoaptă noutățile, încercând să nu te gândești cum e să stai zile și săptămâni în întuneric, să aștepți și să-ți fie frică.

Într-o dimineață, după ce închizi ușa magaziei de lemne, pui zăvorul și ridici coșul plin, te străfulgeră brusc groaza ca niciodată înainte, pentru o clipă ești sigură c-o să-i găsească, ești absolut sigură, n-au cum să stea ascunși aici o eternitate, o să-i

găsească și o să-i ucidă și totul va fi din vina ta, numai și numai a ta.

Stai cu mâinile încleștate pe toartele coșului cu lemne, te străduiești să-ți încordezi trupul, încerci să-ți stăpânești tremurul violent din stomac, dacă până acum ai fost curajoasă, nici de-acum înainte nu poți fi lașă, nu s-a întâmplat nimic, totul e la fel ca și până acum, nu poate să-ți fie atât de frică. Trupul ți-e încordat, devine rigid, nu mai tremuri, o să-ți treacă, știi că o să-ți treacă, și aproape că-ți și trece, însă deodată te năpădește o durere de cap. Una cumplită. E o durere ascuțită, amețitoare, care te sfâșie, atât de puternică, încât aproape că scapi coșul cu lemne din mâini, faci câțiva pași, știi că ești gata-gata să leșini, să leșini sau să mori, ai impresia că-ți explodează capul. Mai faci câțiva pași, te oprești lângă nuc, coșul te trage în jos, aproape că-l trântești la pământ, o să cazi, o să te prăbușești peste el, un singur cuvânt îți mișună în cap, apoplexie, te gândești la Tăticul, la fața lui strâmbată, nu se poate, nu poate fi apoplexie, ești prea tânără pentru asta, te îndrepți, agățându-te de leagănul ce atârnă de o creangă a nucului, încerci să inspiri adânc, între timp îți spui că asta nu-i o durere de cap adevărată, ci doar frică. Degeaba. Durerea nu trece, ba, dimpotrivă, se intensifică, trebuie să te așezi, te prăbușești în leagăn, ținându-te de frânghie, de ani de zile nu te-ai mai așezat în el, Tăticul l-a montat pe creanga asta, stai așa, strângând cu putere frânghia, simți că acuși o să vomiți de durere, apoplexie, îți spui, nu se poate, îți spui.

Stai în leagăn cu mâinile încleștate pe frânghie, cu capul dat pe spate, te uiți la crengile nucului și, printre crengile lui, la cer, cerul se pune în mișcare, balansându-se, leagănul pendulează lin, nu ești singură, lângă tine, în leagăn, mai stă cineva, te uiți, e Bátykó, fluieră în surdină în timp ce, aplecându-se înainte și

înapoi, mărește balansul leagănului. Mai înainte nu era aici, nu e nici acum, știi că-i doar o închipuire de-a ta, însă abia încăpeți unul lângă altul, mijlocul lui se lipește de al tău, hainele lui miros a fum și a pământ.

Capul te doare și mai rău, simți o acută lipsă de aer, frânghia leagănului începe să-ți alunece printre degete, o să cazi pe spate, o să te lovești cu capul de rădăcinile nucului, încerci să te ții, degeaba.

Atunci Bátykó își trece mâna pe după spatele tău și, apucând frânghia leagănului, te susține, chiar e acolo, chiar stă lângă tine, și totuși nu poate fi acolo, adineauri fusese încă în magazie, ascuns după stiva de lemne, ai auzit cu urechile tale cum i-a mormăit ceva lui Miklós.

Bátykó începe să vorbească, nu mai e nevoie să te ții, nu-ți fie frică, n-o să cazi, spune el.

Degetele tale dau drumul frânghiei, lași mâinile să-ți cadă în poală de parcă n-ar fi ale tale.

Bátykó spune că din prima clipă când te-a văzut, a știut că ești o fată foarte curajoasă, imediat și-a dat seama, după felul cum ți-ai ridicat capul și te-ai îndreptat de spinare, era în acel gest și încăpățânare, și trufie, însă înainte de toate era curaj, un mare curaj.

Vrei să scuturi din cap, vrei să spui că nu-i adevărat, că se înșală, nu ești curajoasă, ești o lașă, păi, nu vede că ești gata să mori de frică?, însă nu poți vorbi din cauza durerii chinuitoare de cap.

Bátykó zice să-l crezi pe cuvânt, pentru că el s-a gândit mult la ce înseamnă lașitatea. Din toată familia lui numeroasă, dintre toate rubedeniile lui, numai el singur e aici, pe toți ceilalți i-au luat, iar din faptul că a încetat să-i mai viseze a dedus că s-ar

putea nici să nu mai fie în viață. Un diamant cât o alună, atât a pus la bătaie taică-său ca el să poată fi aici, pe el l-a ales dintre toți frații săi, dintre toți copiii și toți bătrânii, dintre toți ceilalți, spunându-i că, orice-ar fi, el va trebui să supraviețuiască. Taică-său îi mai spusese că trebuie să fie curajos, iar el fusese destul de laș ca să se prefacă a-l crede.

Brusc, Bátykó își lipește palma de ceafa ta, îi simți apăsarea degetelor chiar și prin păru-ți împletit. Spune că avusese de gând să rămână aici doar o singură zi, iar dacă n-ar fi întâlnit-o pe Berta, nici n-ar fi rămas mai mult, însă din clipa când a văzut-o pentru prima oară, n-a mai vrut să plece nicăieri fără ea, însă degeaba se rugase de ea și de familia ei să plece cu el atunci când se mai putea, nu l-au crezut, ziceau că aici n-o să se întâmple niciodată ceea ce s-a întâmplat în Polonia, aici n-o să fie ghetouri, aici n-o să fie deportări.

Bátykó spune că nu poate să-ți mulțumească îndeajuns pentru tot ce-ai făcut pentru Berta și nici pentru tot ce-ai făcut pentru el și Miklós, nu poate să-ți mulțumească îndeajuns pentru curajul tău, și să nu-ți fie teamă, că n-o să te bage în bucluc, el știe de ce te-ai speriat așa și ai dreptate, nu se poate ca ei să mai rămână aici.

Brusc, își ia palma de pe ceafa ta, acum te străfulgeră un alt fel de durere, ascuțită și tăioasă, de parcă te-ar fi tras tare de păr, însă această durere trece aproape instantaneu, luând-o cu sine și pe cealaltă, cea de care era cât pe ce să mori adineauri.

În urma ei rămâne doar o ușoară amețeală, oftezi, apoi inspiri adânc, aerul e proaspăt, răcoros și dulce.

Bátykó își întinde spre tine pumnul strâns, pare să țină ceva în el, zice că într-adevăr se poate muri de frică, poate să-ți fie atât de frică, încât să-ți stea inima-n loc și să-ți explodeze creierul, e

posibil, dar nu-i obligatoriu, își desface puțin pumnul, te uiți, la început nu vezi nimic, apoi parcă mișcă în el nu știu ce, acolo, printre degetele lui, vezi o învolburare de nisip cenușiu. Te uiți, vă uitați, vrei să întinzi mâna, să-l atingi, însă înainte de-a putea face asta, el duce rapid mâna la spate, aruncându-i conținutul pe jos, cu siguranță că nu astfel ți-ai imaginat frica sau durerea, zice.

Stai în leagăn, te simți foarte obosită, vrei să-l întrebi ce-a fost asta și mai vrei să-l întrebi că, dacă-i atât de simplu, atunci de ce nu l-a putut vindeca de tot pe Miklós.

Bátykó își freacă încet palmele, apoi începe să-ți zică în șoaptă cum el, pe când era atât de mic, încât nici nu știa să meargă și nici să vorbească, se juca în noroi, modelând din el broaște, păsări și insecte minuscule, apoi le dădea nume și se uita la ele cum se scutură de pământ și încep să sară, să-și ia zborul sau să se târască. Se uită la palmele lui, vezi că are unghiile murdare de pământ și noroi. Spune că pe-atunci nu trebuia să-și bată capul cu nimic, nici să vrea ceva cu tot dinadinsul, trebuia doar să lase să se întâmple totul de la sine. Scutură din cap, spune că de-ar mai avea și acum puterile lui de atunci, ar putea să le rezolve pe toate, ar putea salva totul și pe toți. Ar putea să alunge toate relele, ar putea să vindece orice boală, ar putea să schimbe lumea și s-o mântuiască. Uneori simte că un simplu bobârnac ar fi de ajuns pentru a restabili ordinea firească a lucrurilor, alteori are impresia că nu mai e nici o speranță, pentru că el și-a pierdut pentru totdeauna puterea și harul pe care le avusese, pentru că acum e doar o umbră a ceea ce-ar fi putut să fie.

Rămâne tăcut o vreme, apoi se dă jos din leagăn, spune că de fapt cel mai rău lucru dintre toate e acela că sunt momente când nu mai e sigur dacă o iubește de-adevăratelea pe Berta sau e și

asta tot o amăgire, un pretext ca să se poată ascunde aici, fiind astfel mai solidar cu cei pe care i-a părăsit. Știe că n-are voie să gândească așa, însă își spune tot mai des că n-ar fi trebuit să plece de-acolo, că n-ar fi trebuit să accepte ca, dintre toți, taică-său să-l aleagă tocmai pe el. Ar fi trebuit să rămână acolo, împreună cu ceilalți. Ar fi trebuit să accepte să se întâmple ceea ce trebuia să se întâmple. Ar fi trebuit să se resemneze și gata.

Bátykó pare ușurat că a putut să povestească toate astea, stă adus de spate în fața leagănului, îți vine în minte cât de nebunește bătea inima Bertukăi, te gândești la furia ei, la gestul hotărât, aproape sălbatic, cu care a strâns în palmă brățara cu diamante, spunând că se va duce și-i va scoate din ghetou, ai impresia că iei foc și, brusc, îi arzi o palmă zdravănă lui Bátykó, spunându-i să-i fie rușine și că nu-i permiți să-ți spună chestii din astea, că dacă ar ști cât de mult îl iubește Bertuka și ce ar fi în stare să facă pentru el, atunci n-ar mai vorbi așa, prin urmare să facă bine și să-și bage mințile în cap.

A fost o palmă răsunătoare, Bátykó își duce repede mâna la obraz, îți zâmbește strâmb, nu-i rău deloc, zice, având în vedere că mai adineauri erai gata-gata să-ți dai duhul. Și să nu crezi despre el că ar fi laș, pentru că nu e. Dacă ai fi în locul lui, ai înțelege ce simte.

Bunica amuțește, palma îi alunecă pe frânghia leagănului până la mâna mea, mi-o mângâie, își coboară privirea în pământ, apoi spune că poate nu trebuia să-mi povestească întâmplarea asta. Poate că era mai bine s-o facă uitată. Se întoarce, zice să intru în casă, că ea o să pregătească ceva pentru cină.

Mă țin de frânghia leagănului, mă dau un pas înapoi, apoi sar în el. Creanga trosnește, frânghia scârțâie, știu însă că n-o să se rupă, leagănul se pune în mișcare. Simt o durere mocnită în ceafă, dar s-ar putea să mi-o imaginez numai, inspir adânc, las capul pe spate, așteptând să dispară sau să se facă mai puternică.

Sting veioza, trag plapuma peste mine, închid ochii, prefăcându-mă că dorm. N-am voie să mă gândesc la scrisoare, nici când și de ce vine Péter după mine. Dacă vreau ca Bunica să nu afle, trebuie să uit de toată povestea asta. La somn trebuie să mă gândesc, și la vise, la asta mă și gândesc, la somn și la vise, pentru ca respirația să-mi devină regulată, însă știu că n-am voie să adorm.

Ascult zgomotele, întâi pe cele din casă, scârțâitul podelei, pârâitul grinzilor din pod, aud vuietul vântului printre brazii din curte, trunchiurile lor trosnesc slab și prelung, altfel decât grinzile, îmi imaginez că văd casa Bunicii de sus, prin fereastra bucătăriei o lumină galbenă se revarsă pe pavajul din curte. O aud pe Bunica gemând când se ridică în picioare, lumina se stinge, Bunica își târșâie papucii până în cameră, acum fereastra camerei mari proiectează pe stradă un romb galben și alungit, hainele Bunicii foșnesc cât ea se dezbracă, apoi le așază împăturite pe comodă, trage sertarul, își pune cămașa de noapte, deschide canapeaua, arcurile vibrează ca o coardă, cu un sunet gros și fals, aud un soi de pufăit al pernei când Bunica o bate, o aud mormăindu-și rugăciunea de seară, o aud vârându-se în pat, aud declicul întrerupătorului lămpii de pe noptieră.

Văd casa de sus, lumina de la fereastra camerei mari se stinge, casa se cufundă în beznă.

O aud pe Bunica tușind, arcurile răsună sub greutatea trupului ei.

Mă gândesc la somn, vreau ca Bunica să adoarmă, vreau să cadă într-un somn adânc.

Îi ascult respirația, încerc să respir în același ritm cu ea, stau în pat și mă gândesc la vise, la visele Bunicii.

Iată că mă pun în mișcare tiptil, mă ridic în șezut tiptil, mă îmbrac tiptil, în tot acest timp având grijă să respir în același ritm cu ea, inspir-expir, inspir-expir, inspir-expir.

Bunica doarme, doarme profund, visează.

Nu aude scârțâitul scaunului când mă așez pe el ca să mă încalț, nu aude când îmi trag fermoarul de la hanorac, nu aude când ies în bucătărie, nu aude când deschid ușa bucătăriei, nu aude când ies în curte, nu aude când traversez aleea pavată cu pietre, nu aude când deschid poarta mare, nu aude nici când o închid în urma mea.

Înainte de a-mi lua mâna de pe clanța neagră a porții, îmi doresc ca Bunica să nu se trezească până la primul cântat al cocoșilor. Dau drumul la clanță, nu-și revine, rămâne înțepenită în aceeași poziție. Îmi doresc să sară la loc, însă nu se-ntâmplă nimic. Inspir profund, dar nu expir, aștept, clanța stă tot așa, e întuneric, abia o văd, mai degrabă îmi imaginez încuietoarea neagră sub formă de frunză de castan, cu clanța ca o creangă strâmbă și noduroasă, care adineauri fusese în mâna mea. Nu pot să pun mâna pe ea încă o dată, o să-și revină, trebuie să-și revină, o să sară înapoi în poziția normală. Aerul mi-a rămas în plămâni, e negru și dens ca un fum, stau sprijinită cu o mână de poartă. Inima îmi bate foarte rar, tot mai rar, acuși o să se

oprească, acuși n-o să mai bată deloc. Aud dangătul lent și grav al clopotelor capelei de la capătul străzii, poarta începe să tremure ca bătută de vânt, clanța stă tot nemișcată, știu că sunetul clopotelor va intra în casă, ajungând în bucătărie și în camera mică și în camera mare, va intra și în visul Bunicii, o să-l audă, o să audă că sună prea grav și o să se trezească, o să se ridice în capul oaselor, o să mă strige pe nume, o să-mi strige numele și o să mă întrebe unde sunt, nu vreau, vreau să doarmă, să doarmă neîntoarsă până dimineață, fac orice, numai să doarmă. În timp ce mă gândesc la asta, lemnul porții începe să se miște sub palma mea, crăpăturile scândurilor vopsite în negru îmi conduc degetele, mâna mea atinge canatul de metal al porții și niturile pătrățoase care-l fixează, cel de-al treilea e foarte tăios, îmi apăs degetul mare pe el, simt cum mă zgârie, despicându-mi pielea, sângele-mi țâșnește fierbinte din deget, îmi retrag mâna, mi-o strâng pumn peste degetul rănit, care-mi pulsează în palmă. Știu că n-am voie să mă gândesc la durere, știu că nu pot să-mi doresc să treacă, la Bunica trebuie să mă gândesc, la faptul că doarme adânc. Îmi desfac degetele, îmi lipesc palma de lemnul porții, repetând în șoaptă, să doarmă, să doarmă, să doarmă, clopotele bat și bat și bat, de unsprezece ori, am impresia că durerea se întețește cu fiecare bătaie, e usturătoare și ascuțită.

Clopotele tac, să doarmă, șoptesc eu pentru ultima, a unsprezecea oară, atunci poarta se mișcă sub palma mea, clanța sare la locul ei cu un sunet strident, scârțâitul metalic pare un șir de cuvinte sâsâite, așavafi. Dau drumul porții, așa să fie, spun.

Deși nu e răcoare, mi-e frig, e liniște. Nu știu cât timp a trecut așa, nu vreau să mă uit la ceas, oricum nu l-aș vedea pe

întuneric. Nu vreau să știu de când aștept.

Stau în întuneric, nu mă uit spre capătul străzii, nu știu nici din ce direcție o să vină, dinspre cimitir sau dinspre alee, prefer să mă uit în jos, la asfalt, la vârful pantofilor mei.

O să vină sigur, a promis c-o să vină. Mă gândesc la inelele lui Saturn, Péter mi-a povestit că odată s-a uitat printr-un telescop atât de puternic, încât s-au văzut până și bucățile de rocă, micile pietre care-l formează, bineînțeles că în realitate nu sunt mici, ci incredibil de mari, de-a dreptul gigantice, însă când le vezi prin telescop, par numai niște pietricele.

N-o să vină, o să stau aici și o să-l aștept până în zori și el n-o să vină. N-am voie să mă gândesc la asta, mai bine mă gândesc la harta cerului, la vechiul atlas astronomic al Bunicului, la locul în care s-ar afla Venus, poate spre apus, în direcția cimitirului. Îmi las capul pe spate, mă uit în sus, la bolta cerească, e complet întunecată, nu se vede nici o stea. Mă rotesc încet, văd cerul negru, fără stele, până și luna a dispărut, e beznă.

Péter n-o să vină dacă-i așa beznă, n-are de ce să mai vină. Gândindu-mă la asta, îmi simt gura uscată, inspir aerul negru, e amar ca fumul.

Poate n-ar fi venit nici dacă ar fi fost senin. Iar scrisoarea aia a scris-o doar așa, în glumă, el nu vrea nimic de la mine, totul e o simplă joacă. Pentru el nu sunt decât o fetiță. N-are rost să mai aștept. Cel mai bine ar fi să mă întorc tiptil în patul meu. Simt cum răcoarea mi se strecoară pe sub haine, mă mângâie întâi pe spate, pe coapse, apoi îmi cuprinde fesele, urcând până la mijloc, știu că acuși o să încep să tremur.

Deodată cineva mă apucă de braț, tresar, e Péter, stă acolo, lângă mine. Are în mână o lanternă pătrată care-i luminează

fața, zâmbește. Văd că vrea să spună ceva, însă înainte să deschidă gura, îi șoptesc un pssst, să facă liniște, să nu zică nimic. Știu că dac-ar rosti chiar și un singur cuvânt, Bunica l-ar auzi, oricât de adânc ar dormi, iar dacă l-ar auzi, atunci s-ar trezi, s-ar trezi și s-ar ridica în capul oaselor și m-ar striga, ar întreba unde sunt, și atunci eu aș auzi-o și prin pereți, și prin draperii, n-aș mai putea să fac nici o mișcare, nici eu, nici Péter, am rămâne pironiți locului pe trotuar, ca două statui negre, și atunci Bunica ar răsări ca din pământ înaintea noastră, n-ar avea nevoie de lanternă, ne-ar vedea foarte clar și fără ea, s-ar uita la mine și ochii i-ar lansa fulgere, apoi s-ar uita la Péter, s-ar apropia de el și, fără să spună o vorbă, ar scoate din mâneca sveterului ei negru o andrea lungă și neagră, s-ar duce în spatele lui și ar înfige andreaua direct în inima lui Péter, însă Péter n-ar muri din asta, n-ar păți nimic, i-ar rămâne doar un neg mic și negru în locul unde i-ar ieși prin piele capătul andrelei, în schimb pe mine m-ar uita pe loc, și pe mine, și numele meu, și faptul că m-a văzut vreodată. Nu și-ar mai aminti de mine nicicând.

Nu-i adevărat, Bunica n-ar face niciodată așa ceva, nu știu de ce m-am gândit la asta, îmi vine în minte atingerea ei, cum m-a mângâiat pe mână, privirea tristă cu care s-a uitat la mine. Nu-mi pasă. Mă uit la Péter, sperând că nu par fâstâcită.

Péter zâmbește larg, nu scoate o vorbă, arată cu capul spre cimitir, stinge lanterna, mă ia de mână, trăgându-mă după el. Mergem cu capul plecat, foarte repede, aproape alergând, mâna lui Péter e fierbinte, mi-o încălzește pe a mea.

Ajungem în capătul străzii, o cotim la stânga, continuăm să alergăm pe lângă gardul cimitirului. Acolo e motocicleta lui Péter, mă apucă de talie, mă ridică și mă pune în șa, el se așază

în fața mea, întinde mâinile în spate, apucându-le pe ale mele și trăgându-le spre el, știu deja ce am de făcut, trebuie să mă țin de el, să-i cuprind mijlocul, la fel ca data trecută.

Péter pornește motocicleta, am și luat-o din loc. Bagă viteză, simt în coapse cum se înclină motocicleta la curbe, mă înclin și eu, vântul îmi suflă în față, închid ochii, strângând pleoapele.

Când oprim, parcă plutesc pe valuri, sunt atât de amețită, încât abia pot să cobor de pe motocicletă. E beznă, mă uit la cer, e negru și gol, n-o să vedem nimic, îi spun, absolut nimic. Vocea mea e joasă, îmi sună străin.

Péter mă întreabă dacă mi-a fost frică.

Nu zic nimic, apoi dau din cap.

Péter zice că n-am avut nici un motiv. Iar stele o să fie, de vreme ce mi-a promis.

Când aprinde lanterna, văd că ne aflăm pe un șantier mare. Péter zice că aici urma să fie noul cartier al siderurgiștilor, însă de aproape un an lucrările s-au sistat, pentru că se zvonea că uzina siderurgică nu va mai fi extinsă, așa că e puțin probabil să-l isprăvească vreodată.

Spune că știe el un loc unde se poate trece prin gard.

Mă ține de mână, luminează cu lanterna drumul. Trecem șanțurile pe niște scânduri așezate peste ele, pășim pe cărămizi și pietre puse în noroi, traversăm o casă a scărilor din beton, Péter deschide o ușă zăvorâtă cu sârmă, mă bagă într-un fel de cușcă de lemn cu gratii, să nu-mi fie frică, zice, trage de o manetă, podeaua de sub tălpile mele se pune în mișcare huruind și scârțâind, urcăm.

Ăsta-i un lift pentru muncitori, zice Péter. Ne duce direct la etajul al șaișpelea. Mai lipsesc o mulțime de plăci din el, în

schimb mecanismul e pus la punct.

Liftul se hurducăie și huruie, ajungem repede sus. Acolo, doar câțiva pereți de beton și vânt. Cerul e întunecat, la fel și orașul, doar pe alocuri se văd câteva șiruri de lumini, conturând cartierele și străzile. Péter mă ia de mână, conducându-mă până la margine, spune că de-aici ai cea mai frumoasă priveliște a orașului, păcat că nu se poate veni și ziua, din cauza siderurgiștilor.

Fiindcă e întuneric, înaltul pare și mai înalt, palmele mi se umezesc, acum îmi dau seama cât de tare strâng degetele lui Péter, le dau drumul, retrăgându-mi mâna, îmi încrucișez brațele pe piept.

O să fie bine, zice Péter, să nu-mi fie frică.

Lângă un perete, două găleți de plastic așezate cu fundul în sus. Mergem acolo, peretele ne apără de vânt, Péter îmi face semn să stau pe o găleată, el se așază pe cealaltă. Scoate ceva din rucsac, în mână îi scapără un chibrit cu care aprinde un mic arzător cu benzină, flăcările albastre ard în cerc. Scoate o sticlă, îi rupe staniolul și sârma de pe dop, zice să nu mă sperii, scutură sticla, dopul sare cu un pocnet, băutura spumoasă se revarsă peste mâna lui Péter. Râde, la mulți ani, spune, întinzându-mi sticla. O iau, spunându-i că nu e ziua mea. Nu de aia a spus-o, ci pentru că se bucură că e aici cu mine, se bucură că trăim, zice el.

În timp ce duc sticla la gură, mă gândesc că ultima oară am băut șampanie acum doi ani, de revelion, cu Tata și cu Mama. Nu vreau să mă gândesc acum la asta, șampania îmi umple gura, fâsâie, e foarte acidulată și dulce, îmi intră și în nas, strănut și râd. Péter îmi ia sticla din mână, bea și el, o pune jos, lângă noi, se uită la mine, nu știu cum arăt în lumina asta

albastră și tremurândă. Deodată Péter îmi spune că sunt frumoasă.

Nările îmi sunt încă pline de șampanie, trebuie să râd, râsul meu e ascuțit și strident, dar cel puțin nu-i o chicoteală stupidă, râd și zâmbesc, mă uit la Péter, ia de jos cu oarecare stângăcie sticla de șampanie și bea.

Când o pune jos, mă gândesc, ce-o să mai zică oare? Îl întreb repede unde sunt stelele, pentru că eu nu văd nici una.

Péter zice c-a adus un binoclu, însă inelele lui Saturn probabil că nu va putea să mi le arate. Însă acum, în august, sunt mai frumoase stelele căzătoare.

Iar își bagă mâna în rucsac, scoate un mănunchi de artificii și îmi întinde câteva. Zice că n-are rost să ne chinuim cu câte una, să le vâr pe toate deodată în flacăra arzătorului.

Flăcările albastre cuprind încet capătul artificiilor, mă uit cum mai întâi se înroșesc, apoi devin albe, știu că acuși o să se aprindă, privesc în jos, la orașul cufundat în beznă, nu mai rezist, mă ridic în picioare, îmi rotesc brațul, artificiile încep să scuipe scântei, pârâind. În clipa în care le arunc în sus, sub noi încep să sune clopotele catedralei, bat de jumătate, artificiile zboară în aer, le aruncă și Péter pe ale lui, îl aud strigând, Saturn, Saturn, Saturn, te iubesc, te iubesc, te iubesc, strig și eu, urmărind cu privirea traiectoriile luminoase ale scânteilor, albe și galbene și portocalii, numai de-a dracului nu las să-mi zvâcnească nici măcar o geană.

Atunci Péter se întoarce spre mine, știu ce-o să urmeze, o să mă sărute pe gură și o să mă ia în brațe.

Îi pândesc mișcările, știu ce-o să urmeze, știu ce-o să se întâmple, și o să vreau și o să-i dau voie. N-o să mă sperii, n-o să-mi feresc capul, n-o să-mi strâng buzele, n-o să-mi încleștez

dinții, n-o să mă aplec, n-o să mă ascund după brațele încrucișate, n-o să-mi acopăr sânii, n-o să-mi strâng picioarele, n-o să-mi ridic genunchii în chip de scut. N-o să întorc capul în ultima clipă, n-o să-l resping. O să-i răspund la sărut, o să-i răspund la îmbrățișare.

Sărutarea lui are iz de fum, de artificii.

Mă trage spre el, mă ia în brațe, mă strânge ușor.

Îi dau voie, îl vreau.

Flacăra arzătorului continuă să ardă. De după nori apare în sfârșit și luna. De undeva de departe se aude un răpăit adus de vânt. Péter se întoarce în direcția aceea, ciulind urechile. Răpăit de mitraliere, zice el. Cine l-a auzit măcar o dată îl va recunoaște pentru totdeauna. Probabil sunt siderurgiștii, se pare că până la urmă au făcut rost de arme.

Scrutează întunericul cu privirea. Zice că partea bună în toată revoluția a fost că în acele patru zile măcar a simțit că știe cine de partea cui este.

Zice că n-o să uite niciodată senzația care l-a încercat atunci când au năvălit pe poarta Securității. Atunci a simțit că știe exact ce este libertatea. Ce înseamnă ea cu adevărat.

Acum nu mai e atât de sigur. Crezuse că luptă pentru ca toată lumea să aibă de toate, pentru ca nimănui să nu-i mai fie frică de nimic, nu pentru ca unii, cum e tatăl lui Ivánka, de exemplu, care nici măcar nu fusese acolo, să cumpere jumătate din oraș. A auzit că nu numai fabrica de piele e a lui, că între timp a cumpărat și patinoarul. Scutură din cap, ce nevoie o fi având cineva de un întreg magazin sau de o întreagă fabrică, asta n-o

s-o înțeleagă niciodată. De fapt cum poate să pună mâna cineva pe o fabrică? Cu siguranță că el nu de aia a privit moartea în ochi, pentru ca până la urmă un singur om să posede iarăși totul.

Îl întreb dacă nu i-a fost frică de moarte.

Péter zice că nu, nu i-a fost frică deloc. Zâmbește, își umezește buzele, fața îi devine serioasă, se uită la mine, apoi zice că nu, nu-i adevărat ce mi-a spus adineauri, nici pe departe. I-a fost frică, i-a fost atât de frică, de era să facă pe el, să facă pe el pe bune, iar când pe Ferike, cel mai bun prieten al său, care alergase alături de el, l-au împușcat în piept, a tras așa o sperietură, de era gata-gata să leșine, de parcă pe el l-ar fi nimerit gloanțele, atunci i-a fost foarte frică. O frică pe care n-o mai simțise niciodată până atunci.

Îmi pun mâna pe ceafa lui, îmi trec degetele prin părul lui, îl mângâi, degetele mele îi ating pielea capului. Las' că-i bine, a trecut, nu-i nimic, îi șoptesc.

Péter mă ia de mână, genele-i zvâcnesc scurt, zice să nu-l cred laș.

Îi zâmbesc, îi spun că știu că nu e. Știu că e foarte curajos.

Péter zice că nu mă crede. Chipul i se întunecă, zice că el citește în ochii mei că-l cred un laș.

Îi zic să termine cu prostiile.

Zice că nici prin cap nu-i trece, asta-i o treabă foarte serioasă. Să-l privesc în ochi și să-i zic pe șleau că-l cred un laș.

Îi zic să termine odată și că-mi pare rău că am întrebat.

El zice că acum e prea târziu. Să-i spun adevărul în față.

Când zice asta, vocea îi tremură.

Îi zic din nou să termine cu prostiile, să nu-mi facă așa ceva.

Zice că el nu face nimic, eu fac, el a fost sincer cu mine, iar eu nu sunt.

Îl rog să înceteze.

Zice că n-are ce să înceteze, nu el a început, eu am început, eu am zis că-i un laș.

Îi zic că n-am zis așa ceva. Îl rog din nou să înceteze. Chiar aș vrea foarte mult să înceteze, nu știu de ce face asta, nu știu de ce trebuie să facă asta.

Zice că pentru că el nu e laș, nu-i deloc laș, n-a fost niciodată și nici n-o să fie vreodată, asta să-mi intre bine în cap.

Parcă nu cu mine ar vorbi, ci cu altcineva. Simt că orice aș spune, tot nu i-ar conveni.

Se ridică brusc în picioare, sticla de șampanie se răstoarnă, restul de băutură se revarsă pe beton, făcând spume, Péter zice că dacă nu-l cred, atunci o să-mi demonstreze că e curajos, o să-mi demonstreze că nu-i e frică de nimic, apoi îl văd stând pe balconul fără parapet, chiar pe marginea plăcii de beton, face un pas în față, rămâne suspendat în aer deasupra hăului, în neantul întunecat.

Simt că mi se oprește respirația, plămânii îmi sunt plini cu aer, dar nu pot să expir, parcă eu aș sta acolo și eu ar trebui să privesc la întunericul de jos, mă străfulgeră gândul zborului, al visului în care planam pe deasupra cartierului cufundat în beznă, hăul ametitor mă trage în jos, o să cadă, știu sigur că o să cadă, simt în stomac senzația căderii în gol. Mi-e foarte frică.

Sticla de șampanie se rostogolește lent spre marginea balconului, Péter se uită la mine, își depărtează încet brațele, încă mai stă acolo, deasupra neantului, încă n-a căzut, mă gândesc că e imposibil, mă uit la picioarele lui, stă pe ceva solid, văd ce e, o țeavă lungă de metal iese din beton, întinzându-se

deasupra hăului, știu ce e, o țeavă de scurgere, pe vremuri aveam și noi una pe balconul nostru, pe ea face echilibristică Péter, ridică încet brațele deasupra capului, ca un balerin, așa stă acolo, îmi zâmbește.

Frica mă lovește în plex, știu sigur că o să cadă, sticla de șampanie se rostogolește peste marginea balconului, dispărând în gol, însă nu mai aud cum se face țăndări, explodând, pentru că atunci Péter face un pas într-o parte și cade în gol ca o piatră, țip, nu vreau să văd, nu vreau să fie adevărat, însă e, chiar este, Péter și-a luat într-adevăr piciorul de pe țeavă, prăvălindu-se pe lângă ea, în hău, apoi, în clipa de după ultima clipă, se agață de ea cu o singură mână, rămânând atârnat așa la înălțimea celor șaisprezece etaje.

Icnind din greu, întinde și cealaltă mână, apucă marginea plăcii de beton, trăgându-se încet în sus, apoi schimbă rapid mâinile, se răsucește într-o parte, pune piciorul pe placa de beton, se târăște înapoi. Gâfâie, rămâne ghemuit acolo, se uită la mine, se ridică în picioare.

Simt cum mă cuprinde furia, pornind de la rădăcina părului, cretinul dracului, îi mârâi eu ca un câine, vreau să mă reped la el, vreau să-i trag un pumn în stomac, vreau să-i ard o palmă, vreau să-l zgârii până la sânge, să-l ciupesc, să-l mușc, vreau să-l lovesc cu picioarele. Vreau să-i spun că niciodată, dar niciodată să nu-mi mai facă una ca asta, să priceapă odată că n-are dreptul să mă șantajeze și să mă chinuie în halul ăsta, așa ceva nu se poate. Și să-și bage bine în cap că asta n-o să mă facă să-l iubesc mai mult. Stau și mă uit la el, vine spre mine, cretinul dracului, îi zic, cretinul dracului de cretin ce ești.

treizeci și patru

Pe degetul mare de la mână, în locul unde m-am înțepat singură cu acul cel mare, de cusut saci, mi-a rămas o urmă mică. Rana nu s-a închis multă vreme, a făcut și puroi, apoi Bunica, văzându-mă că o tot zgândăr, mi-a dat niște frunze de pelin ca să le pun pe ea. Acum s-a vindecat complet, numai uneori mă mai mănâncă locul.

Sunt singură acasă, afară plouă, e răcoare, de parcă n-ar fi abia sfârșitul lui august.

Vreau să-mi fac un ceai, o să-i pun mult zahăr și un strop de rom, ca să mă încălzească bine.

Cutia de ceai e goală. Când o pun înapoi în dulap, văd pe raft, ceva mai în spate, o cutie mare de tablă cu același sortiment de ceai.

O iau, o deschid, văd că în ea nu e ceai, ci sunt niște petice de hârtie.

Știu ce sunt. Nu pot fi decât foile rupte de oaspetele misterios al Bunicii. Nu știam că Bunica le-a păstrat, credeam că le-a ars când am aprins rugul cel mare în grădină.

Mă duc la masă și golesc cutia. Se formează o grămăjoară de bucățele de hârtie, nu disting decât o mulțime de litere mărunte și negre, bătute la mașină.

Le răsfir pe mușama, apoi mă apuc să le întorc una câte una, astfel încât toate bucățile să fie cu scrisul în jos.

S-a umplut masa de ele.

Stau cu coatele pe masă, mă uit la marginile lor zdrențuite.

Sunt bucățele de hârtie de un alb murdar, pe alocuri îngălbenite de vreme, stau și mă uit și nu știu ce aș putea face

cu ele.

Îmi fac puțin loc pe masă, măturându-le la o parte cu palma, trag spre mine cu arătătorul un petic de hârtie din grămadă, apoi încă unul, le apropii, nu se potrivesc.

Aleg un al treilea, apoi un al patrulea, nici astea nu se potrivesc. Le scot rând pe rând din grămadă, mutându-le de colo colo pe suprafața mesei cu ambele mâini și formând diverse figuri, le aranjez în cercuri, pe care apoi le desfac în spirale, spiralele se alungesc, iau formă de stele, din stele cresc tentacule, tentaculele se răsucesc, se împletesc, eu o iau de la capăt, peticele alunecă foșnind pe mușama, nici unul nu se potrivește cu nimic.

Îmi vine în minte jocul de puzzle pe care l-am primit de ziua mea când am împlinit șase ani. Mama făcuse rost de el, trebuia să reconstitui imaginea de pe capacul cutiei, o mulțime de copii de la țară care se jucau cu tot felul de jucării.

Avea peste o mie de piese, multă vreme nici n-am îndrăznit să le despachetez, doar mă uitam la cutie și la copiii care se jucau în imaginea aia. Pe malul unei ape stăteau două fetițe cu fustele înfoindu-li-se în iarbă, nu-mi dădeam seama ce fac, de-a ce se joacă. La ele îmi plăcea cel mai mult să mă uit, îmi imaginam cum ar fi arătat imaginea mărită dacă aș fi reușit s-o reconstitui, însă nu m-am încumetat nici măcar să mă apuc de ea.

Apoi, într-o bună zi, când Mama nu era acasă, Tata m-a văzut cum mă uit la cutie și m-a întrebat dacă am terminat de reconstituit imaginea, iar eu i-am zis că nu, și atunci Tata mi-a zis, hai s-o facem împreună. O să văd ce frumos o să fie, să duc eu cutia în cameră, că vine și el, numai să-și ia o bere. Pe măsuța din cameră nu aveam loc, pentru că era plină de cărți și

ziare și sticle goale, însă am dat la o parte covorul din fața canapelei și am deschis cutia, deșertându-i conținutul, apoi eu m-am așezat turcește, iar Tata s-a tolănit lângă mine pe podea.

Eu m-am repezit să caut piesele cu fetițele, dar n-am găsit nici una. Atunci Tata mi-a spus că nu așa se face, la întâmplare, ci mai întâi se reconstituie colțurile și marginile și abia după aia înaintezi spre mijlocul imaginii. Mi-a mai spus ca, înainte de toate, să caut piesele care au cel puțin o margine dreaptă. Așa am și făcut, cu toate că eu o țineam una și bună că vreau să găsesc fetițele îmbrăcate în fustă, fetițele de pe malul râului. Apoi, când n-am mai găsit piese cu marginile drepte și nici colțuri, Tata a zis că acum putem să ne apucăm de treabă, ne-am și apucat, însă piesele nu se potriveau nicidecum, iar Tatei i s-a terminat berea și m-a trimis în bucătărie să-i mai aduc una, apoi a dat gata și a doua bere, însă tot n-am reușit să reconstituim decât unul din colțurile imaginii, iar Tata devenise tot mai nervos și încerca să potrivească piesele, care parcă nu se lăsau potrivite. Vedeam cum de multe ori le mai apăsa cu degetul, forțându-le să umple golurile, vedeam că-și ține capul întocmai ca atunci când se pregătea de ceartă, așa că mă străduiam din răsputeri să-l ajut, însă oricât ne-am chinuit, piesele tot nu se potriveau, iar atunci când se potriveau, marginile imaginii se strâmbau, așa că a trebuit s-o luăm iar de la capăt, și atunci într-una dintre grămezi am observat două piese din imaginea uneia din fetițele cu fustă. Am întins mâna, le-am apucat, le-am apropiat și ele s-au potrivit perfect, aveam acum jumătate din trupul fetiței și o mare parte din fustă, atunci i-am zărit și capul și am întins mâna să-l iau din grămadă, dar Tata s-a răstit la mine, ce fac?, păi, nu mi-a zis clar că întâi trebuie făcute marginile și numai după aia restul? Și s-a

repezit la ele, adunând iar piesele grămadă, iar atunci eu m-am gândit că acum n-o să le mai găsesc niciodată și am început să plâng, n-am vrut, însă nu m-am putut abține, și Tata a sărit în picioare, a strigat la mine să încetez cu smiorcăiala și am văzut că era atât de furios, încât avea mare poftă să dea cu piciorul în toată grămada aia de bucăți de carton, dar până la urmă n-a dat, ci s-a așezat iar lângă mine și mi-a spus că acum zău c-ar fi cazul să termin cu bocitul. Mirosea puternic a bere, își înclinase capul ca pentru ceartă, știam că s-ar putea să strige la mine și să se supere din nou. Am strâns din dinți, înghițindu-mi lacrimile și dorindu-mi să-mi treacă plânsul, a și trecut, și atunci Tata a spus bravo, așa mai zic și eu.

Mă uit la peticele de hârtie, gândindu-mă la acel puzzle, pe care de atunci nu l-am mai scos la iveală niciodată, l-am băgat sub pat, în ascunzătoarea secretă de după sertarul lăzii cu lenjerie de pat. Mă gândesc la fetițe, cum stau ele acolo, pe malul râului, în fustele lor înfoiate.

Mă șterg la ochi, peticele de hârtie acoperă toată suprafața mesei, știu că nu le voi putea aduna și nici potrivi unul cu altul.

Clipesc des, mă șterg la ochi și atunci văd cum unul din petice se pune în mișcare. Se rotește încet, știu că-i doar o închipuire, dar apoi văd că începe să se miște și un alt petic, se apropie de cel dintâi, ajung unul lângă altul, se învârt, se alipesc, se potrivesc perfect. Se mișcă și un al treilea, mă aplec să văd mai bine, atunci observ niște puncte minuscule și negre deplasându-se printre ele. Furnici, o mulțime de furnici mici și negre.

De când Bunica opărise mușuroiul din grădină, n-am mai văzut furnici aici. Însă acum au apărut din nou, mai mici, mai negre, mai agile, mă uit de unde vin, le văd urcând pe piciorul

mesei. Nu mă ridic, doar îmi împing scaunul mai în spate, mă aplec într-o parte, mă sprijin cu palma de podea. Furnicile ies de sub scândurile podelei, de acolo urcă pe piciorul mesei, ajungând pe mușamaua care o acoperă.

S-a umplut de ele toată masa. Mișună printre peticele de hârtie, care se mișcă molcom unele peste altele, rotindu-se și ocolindu-se, alipindu-se, pentru ca apoi să se desprindă iar, foșnind și fâșâind. Le urmăresc cu privirea, nu îndrăznesc să ating masa, mă amețește tot acest vârtej, am impresia că toată bucătăria se pune în mișcare, sunt nevoită să mă sprijin de masă, simt furnicături de-a latul palmei. Mă uit, lângă mâna mea se mișcă un petic cenușiu, văd că două din marginile lui sunt drepte, este colțul unei coli de hârtie, vârful colțului se rotește, îmi atinge iar mâna, îndreptându-se apoi spre mijlocul mesei, acolo e un alt petic, se alipesc, potrivirea e perfectă, lângă ele apare și un al treilea, încetul cu încetul se conturează marginea colii, mă uit, amețesc și mai tare.

În capul meu: o învălmășeală de petice de hârtie, din când în când ating câte unul, lăsându-mi mâna condusă de ele. Afară tună și fulgeră, apoi se pornește ploaia, aud cum se izbesc de geam stropii de ploaie biciuiți de vânt, nu-mi dezlipesc privirea de la masă.

Aud cum se deschide poarta casei, atunci, ca la un semnal, furnicile de pe masă rămân nemișcate, seamănă cu niște grăunțe negre de mac. Poarta se închide, furnicile o pornesc către marginea mesei, toate în același timp și în aceeași direcție, masa pare că s-a înclinat și pe ea un pârâu negru curge la vale,

furnicile se preling pe piciorul mesei, dispărând în interstițiile podelei.

Pe masă stau înșirate cinci coli de hârtie alcătuite din petice, toate bucățile și-au găsit locul, potrivindu-se perfect și reconstituind întregul. De-atâta furniceală îmi vâjâie capul.

Pașii Bunicii pe caldarâm răsună mai tare decât răpăitul ploii, o aud urcând cele trei trepte de la intrarea în bucătărie.

Mai am timp, aș putea să ascund repede foile.

Nu le ascund.

Bunica intră în bucătărie, își scutură umbrela de apă, o deschide, apoi o așază pe prețul din zdrențe împletite din pragul cămării, își dezbracă fulgarinul, agățându-l în cuiul de lângă ușă, numai după aia îmi aruncă o privire, numai după aia se uită la masă.

Zărește foile, își pierde echilibrul, am impresia c-o să leșine, dar numai fața îi devine cenușie. Se duce la masă, se uită la foile de hârtie, șoptește că în zadar s-a rugat de Bunicul, pe ea n-a ajutat-o.

Tac, nu îndrăznesc să-i spun că nu Bunicul a făcut-o.

Se duce la credenț, revine cu o rolă de bandă adezivă transparentă în mână, râcâie cu unghia, căutându-i capătul. Îl găsește, trage, o fâșie de bandă se întinde pârâind, mi-o pune în față ca s-o tai. Foarfecă nu găsesc, iau un cuțit mare, o tai. Bunica o lipește pe dosul unei foi, trage altă fâșie, o tai și pe aia.

Când terminăm, rola e pe ducă.

Stăm în picioare, uitându-ne la foile lipite și întregite, încă mai țin în mână cuțitul cel mare, are lama lipicioasă, degetul mare mi s-a lipit de ea. Când pun jos cuțitul, simt cum de pe deget mi se desprinde crusta rănii. Doare numai o fracțiune de

secundă, mă uit, în locul ei a rămas o minusculă pată neagră, de parc-aș avea o furnică sub piele.

Bunica întinde mâna după foi, le pipăie una câte una, dă să le miște de colo colo pe fiecare. Banda adezivă rezistă, foile rămân întregi, lunecă sub degetele ei. Mă întreabă dacă știu ce-s astea.

Îmi umezesc buzele, acum ar fi momentul s-o mint în așa fel încât să mă creadă. Îi spun că da, știu, pentru că i-am spionat oaspetele în noaptea aceea.

Bunica dă din cap, apoi întoarce foile pe rând.

Banda adezivă ține laolaltă peticele de hârtie, însă pe una dintre foi ele nu se potrivesc perfect. Recunosc scrisul Bunicului. Unele cuvinte parcă țâșnesc din foaie, citesc „mereu“, citesc „pentru totdeauna“, citesc „dreptate“, apoi îmi spun că ajunge, întorc capul, nu mie mi-a scris, nu mă privește.

Pe celelalte foi, rânduri bătute la mașină amestecate cu unele scrise de mână, un mozaic zdrențuit-cocoloșit, simt că nu vreau să citesc nici un cuvânt de-acolo, brusc îmi doresc ca mai bine să fi dormit în noaptea aia, mai bine să nu mă fi atins niciodată de cutia aia de ceai, mai bine să nu fi scos fițuicile alea din cutie, mai bine să nu fi salvat atunci furnicile. Mai bine să nu fi venit aici.

Bunica citește scrisoarea Bunicului, apoi o pune deoparte, azvârlind peste ea celelalte foi.

Mă aștept să izbucnească în plâns, însă pe chipul ei nu se poate citi nici măcar tristețe, mai degrabă o mare, mare oboseală.

Se uită la mine. Zice că, fiind prea tânără, n-o să înțeleg asta și nici n-am voie să înțeleg, dar dacă totuși aș vrea să încerc să văd cum e să înțelegi, atunci să-mi pun întâi întrebarea: de ce

anume aș fi în stare pentru băiatul ăla la care mă gândesc atât de mult în ultima vreme, ce anume aș fi în stare să fac de dragul acelui Péter?

Tace, clatină din cap, degeaba m-aș întreba și oricât de sincer aș face-o, răspuns tot nu voi primi, zice ea. Răspunsul la întrebarea asta îl poți primi numai când ajungi în situația aia și numai atunci când trebuie să decizi, când trebuie să spui răspicat da sau nu. Toată viața Bunicului a stat sub semnul lui nu, însă pentru a-și permite asta, altcineva trebuia să spună da în locul lui. Nu era chip să scape de ei. L-ar fi lăsat să predea un an, apoi l-ar fi șantajat. I-ar fi cerut să-și toarne elevii. Nu contează dacă ar fi spus da sau nu, și într-un caz, și în celălalt, tot ar fi murit.

Ea n-a vrut decât să-l scutească de asta. N-a vrut decât ca Bunicul să trăiască. Doar atât a vrut, însă nici măcar asta nu i-a reușit.

Tace iar, se uită la mine, așteaptă să zic ceva, văd că-i tremură mâna.

Nu pot să scot nici o vorbă, mă uit la mâna ei, la umbra roșie, tremurândă, a pietrei de rubin pe pielea ei zbârcită.

Atunci Bunica zice că pot să plec, dacă așa vreau. M-a mai lăsat din mâini o dată, acum o face pentru a doua oară. Să plec, așa cum a făcut și mama. A avut norocul să stau cu ea aproape un an de zile, se mulțumește și cu atât.

Își scoate inelul de pe deget, mi-l întinde, zice să-l iau cu mine. Să-l păstrez și s-o păstrez în amintire și pe ea. Atâta îmi cere, nimic mai mult.

Mă uit la inel, până acum îl văzusem doar pe degetul ei, în interior este gravat un nume, nu pot să-l descifrez.

Trebuie să spun ceva, trebuie. Simt o mâncărime pe pielea degetului mare, de parcă prin striurile sinuoase ale amprentei furnica aia neagră și mică de tot s-ar plimba în cerc, fără odihnă. Știu că de fapt decizia mea e luată, am ales, nu pot să-i dau decât un singur răspuns. Că rămân.

treizeci și cinci

Facem magiun de prune. Stăm afară, în grădină. Bunica îmi spune că trebuie să învăț și eu tainele preparării lui, ca să pot mânca un magiun gustos și atunci când ea nu va mai fi. Sarcina mea este să mestec în el. Lingura de lemn e atât de mare, încât trebuie s-o țin cu ambele mâini. Are lemnul înnegrit, se vede că e foarte veche, e posibil ca Bunica s-o fi moștenit chiar de la bunica ei.

Bunica m-a pus să urc în nuc și să petrec un lanț mare peste una din crengi, de el am legat o oală mare, apoi am făcut un foc sub ea. Magiunul fierbe, două treimi prune, o treime renglote, e negru și vâscos ca smoala, la suprafață face clăbuci care se sparg, magiunul bolborosește, e tot mai greu de mestecat în el. Țin lingura cu amândouă mâinile, trebuie s-o strâng tare, pentru ca forța vârtejului să nu mi-o smulgă din mână.

Trebuie să supraveghez și focul. Flacăra nu se cuvine să fie nici prea puternică, nici atât de slabă încât să se stingă. Din când în când mai trebuie să pun și lemne pe foc, însă fără să întrerup mestecatul.

Bunica nu-i aici. Și-a luat secera și a plecat. Să culeagă ierburi. Mi-a spus că are nevoie de ele pentru aromă, numai așa magiunul va ieși așa cum trebuie. Ar fi bun și dacă n-am pune nimic în afară de prune, însă așa va fi și mai gustos.

N-a spus unde se duce, îmi aduc aminte că mi-a zis odată că la cimitir se găsesc cele mai bune ierburi, pentru că acolo pământul e gras, îmi răsună în urechi și râsul ei când am întrebat-o: chiar așa?

Magiunul e vâscos, tot mai vâscos, atât de vâscos, încât atunci când mă aplec să pun lemne pe foc, pot să las liniștită lingura din mână, fiindcă rămâne înfiptă în el, se rotește încet, de parcă l-ar mesteca singură.

Mă uit cum se rotește, mestecă, lingură, mestecă, îi șoptesc, lingura se rotește alene, o apuc o clipă, apoi îi dau iar drumul, o las să se învârtă.

Când se întoarce, Bunica mă surprinde tocmai când dau drumul lingurii. Îmi arde una peste ceafă, dar cu blândețe, știu că nu-i cu adevărat supărată. Îmi spune că ea nu lingurii i-a spus să mestece, ci mie. Când o smulge din magiun, se aude un pocnet ca de dop, o ridică în aer, lasă în urma ei o șuviță de smoală care se întinde ca un elastic. Bunica o pune înapoi în magiun, acușica e gata, zice, să mestec eu frumușel în continuare.

Dau din cap, apuc iar lingura.

Bunica agață secera de cuiul bătut în trunchiul nucului, șorțul pe care și-l făcuse boccea îl așază pe masa din grădină, lângă borcanele spălate și urcioarele de lut.

Îl desface, e plin cu ierburi, boabe și bureți. Ia un capac de borcan și începe să mărunțească în el frunze și ierburi. Între

timp cântă. Nu cunosc ierburile astea. Rupe în bucăți și o ciupercă. Pe asta o știu. E zbârciogul-gras.

Bunica termină cu mărunțitul. Ia capacul de tinichea și vine lângă mine.

Îmi spune să mestec, să mestec cât pot eu de repede.

Încerc să mestec mai repede, magiunul din oală e un vârtej mare și negru, mi-e greu, mă dor brațele, și umerii, și ceafa mă dor, știu că acuși o să mă pălească și o migrenă.

Bunica dă din cap, asta e, zice. Îmi întinde cu o mână capacul de borcan, arătând cu degetul spre ierburile din el, le numește pe rând pe fiecare, trebuie să repet numele după ea, le repet, dar fără să fiu atentă, mă uit la magiunul care se rotește în vârtej.

Bunica începe să fredoneze din nou, cunosc melodia, însă nu cânt împreună cu ea, mă uit cum deșartă conținutul capacului de borcan fix în mijlocul vârtejului. Îmi face semn să mestec și mai repede.

Un abur amărui se ridică din oală, Bunica se apleacă deasupra lui, îl inspiră cu gura larg deschisă, continuând să cânte cu o voce gâtuită. Părul i se despletește, aproape că-i atârnă în magiun.

Mestec. Magiunul e deja foarte-foarte vâscos.

Bunica se îndreaptă de spinare, fața i s-a înroșit de atâta căldură, îmi smulge lingura din mână, după care vâră degetul mare în magiunul fierbinte, și-l linge, apoi plescăie din limbă. Închide ochii, dă aprobator din cap.

Își șterge degetul de mâneca sveterului, o să iasă bine, zice. O să văd eu cât o să fie de dulce și ce vise dulci o să am de la el. O să-mi dau seama că n-am mâncat ceva mai bun de când mama m-a făcut.

Dau din cap, mă uit la părul despletit al Bunicii, se pare că vârful unei șuvițe i-a intrat totuși în magiun, văd o boabă mare și întunecată, arată întocmai ca o picătură de clei de cireș.

E pauza mare, suntem afară, în curte, soarele arde, e foarte cald, nicăieri nici un strop de umbră. Krisztina și fetele sar printre elasticele întinse, tocmai e rândul lui Aliz, e destul de sprintenă, câțiva ne uităm la ele, între timp eu vorbesc cu Olgi, îmi povestește despre mâțele ei și cum se joacă cu ele.

Mi-e sete, mi-am înfulecat prea repede sendvișul cu magiun de prune, Bunica mi-a pus între feliile de pâine și niște nuci mărunțite, a fost mai gustos decât cea mai grozavă prăjitură. Mă gândesc că ar trebui să mă duc la toaleta fetelor și să beau apă, Olgi tocmai îmi spune că una din pisicile ei e stângace, pentru că întinde întâi lăbuța stângă după ghemul de lână.

Deodată de după colțul școlii apare un băiat ce gonește, în urma lui încă doi, se aleargă unii pe alții, cel de la coadă strigă: prinsa!, fug și ceilalți după ei, vin direct spre noi, sunt mulți, nu numai din clasa noastră, ci și băieți mai mari, din alte clase.

Când primul ajunge în dreptul lui Olgi, văd că are ceva în mână, pantofii lui prăfuiți scârțâie când se oprește lângă ea, îl recunosc, e unul dintr-a șaptea, dar nu-i știu numele, pentru o clipă mi se pare că o să cadă sau o s-o doboare pe Olgi, strig la el să aibă grijă, însă nu cade, se apleacă, văd ceva roșu printre degetele lui, băiatul își vâră repede mâna pe sub fusta lui Olgi, strig la ea s-o atenționez, însă e prea târziu, Olgi scoate un țipăt, băiatul hăhăie, între timp cineva mă trage și pe mine de fustă, iar în clipa următoare simt deja cum pe coapse mi se preling

stropi de apă reci ca gheața. Și fusta, și chiloții îmi sunt uzi leoarcă, e foarte nasol, trebuie să țip și eu, băi, pulă strâmbă, mă răstesc la el, băiatul îmi scoate de sub fustă un pistol cu apă, rânjește larg, începe să strige, te-ai pișat pe tine, ietete, ietete, te-ai pișat pe tine, arată cu pistolul băltoaca de la picioarele mele, și celălalt băiat începe să strige că ietete, ne-am pișat pe noi, sub noi, ca niște cai, ca niște cai, aleargă țopăind în jurul nostru, strigând întruna, pișăcioaselor, ce-ați făcut, pișăcioaselor, ce-ați făcut, Olgi plânge, fața îi e roșie ca racul, se lasă pe vine, ridică o bucată de asfalt și-o aruncă după băieți, dar nu-l nimerește pe nici unul.

Între timp și ceilalți băieți au ajuns lângă noi, fiecare cu un pistol cu apă în mână, încearcă să ne stropească pe sub fuste, ne stropesc și pe pulpe, și pe ceafă, unul mă stropește și pe mine în ceafă, apa rece mi se prelinge pe spate și la subsuori. Sunt foarte furioasă, mă reped la unul din ei, vreau să-i smulg pistolul din mână, însă reușesc să-l apuc doar de mâneca hainei, smucesc, mâneca se rupe din umăr, pârâind și scoțând la iveală căptușeala de un alb murdar, ce-ai făcut, pizdă proastă și cretină? se răstește la mine băiatul, dă-mi drumul, dar nu-i dau drumul, ci trag și mai tare de mânecă, vreau să i-o smulg de tot. S-ar putea ca și în cealaltă mână băiatul să aibă un pistol cu apă, da, are, îl înalță, mă stropește drept în ochi, dau drumul hainei, mă reped să-l zgârii, nu nimeresc. Mâneca hainei îmi alunecă printre degete, apa mi-a intrat în ochi, nu văd nimic, până să mă șterg, băiatul a și dispărut, la fel și ceilalți, au șters-o cu toții. Pentru că nu mai aveau apă în pistoale, zice Emőke, dar când o să și le umple, o să se întoarcă iar.

Părul și uniforma Krisztinei sunt ude leoarcă, ne spune să adunăm pietre, c-o să le arătăm noi lor când o să se întoarcă, de

n-o să uite niciodată. Se apleacă, ridică un pistol cu apă, l-o fi uitat vreunul din cretinii ăștia, zice. Vâră mâna în buzunar, scoate la iveală o seringă, îi fixează la capăt un ditamai acul, îmi pune în mână pistolul cu apă, zice s-o ajut. Îl țin de țeavă, Krisztina vâră acul în el, începe să umple seringa cu apă direct din pistol. O întreb ce face. Krisztina spune că-i o seringă pentru spălături în urechi, a ciordit-o din trusa bunicului ei, care-i medic orelist, se jură că atunci când se întorc băieții, o să-i stropească în ochi pe toți de-o să vadă dublu zile întregi după aia.

Asta mă face să râd, râde și Krisztina. Părul i se revarsă pe spate, pentru prima oară o văd frumoasă și nu simt invidie față de ea, mă privește, poate că totuși până la urmă o să ne împrietenim.

Seringa e plină, dar în pistol tot a mai rămas ceva apă. Krisztina scoate acul din el. Strâng cu putere pistolul între degete, apa țâșnește prin gaura făcută de acul seringii, cât pe ce s-o stropesc pe Krisztina. Krisztina se dă la o parte, zice să nu risipesc apa până nu vin băieții. E garantat c-o să se întoarcă și atunci o să le arătăm noi cine-i pizdă proastă și cretină.

Suntem la cercul de desen. Profu așteaptă ca toată lumea să se așeze, după care începe să ne împartă coli de hârtie mari și albe. Apoi, fără o vorbă, se pune pe scaunul de la catedră, își întinde picioarele, mâinile și le încrucișează pe ceafă, se uită în tavan. În colțul gurii, în loc de obișnuita-i țigară neaprinsă, are o scobitoare, profu se bălăngăne pe scaun, scobitoarea se mișcă în același ritm.

Ne uităm cu toții la colile goale, așteptăm să ne zică ce trebuie să desenăm. Toată lumea așteaptă să ne zică tema.

Profu nu zice nimic. Acum nu se mai uită nici în tavan, pentru că a închis ochii, numai scobitoarea din colțul gurii i se mai mișcă din când în când.

Stăm nemișcați, ne uităm cu toții la coala albă, nimeni nu face nimic, nimeni nu desenează nimic.

Mă uit la piciorul întins al profesorului de desen, la bocancii lui încrucișați ce se ivesc din pantaloni, pe botul unuia lucește un blacheu uzat, pe celălalt nu se vede nici unul.

Băieții scot diferite sunete, sâsâie, țâțâie, unul face semn cu degetul la tâmplă cum că profu-i țăcănit, altul cască gura, prefăcându-se că bea dintr-o sticlă, în același timp se uită cruciș și rânjește, după care rupe un colț al colii de desen și, făcându-l cocoloș, și-l vâră în gură, apoi și-l scuipă în palmă și îl azvârle așa, plin de salivă, spre una din fete. N-o nimerește, rupe altă fâșie din coală.

Mă uit la profesorul de desen, aștept să se ridice și să se răstească la noi, aștept să pună pe masă ceva de desenat, însă nu se întâmplă nimic. Aud cum cineva începe să spună în șoaptă un banc, la poantă deja râde în hohote, profu nu reacționează nici acum, se tolănește pe scaun, lăsându-se mult pe spate, stă aproape culcat, cu gleznele încrucișate, nici scobitoarea nu i se mai mișcă în colțul gurii.

Iar mă uit la bocancii lui, pun jos cărbunele, iau un creion și încep să-l desenez așa cum stă acolo, pe tronul lui, cu capul dat pe spate și ochii închiși.

Încerc să-l prind în prim-plan, de parcă bocancii i-ar ieși din foaie, îmi imaginez că blacheul lucește, reflectându-mi lumina în ochi, nici nu mai văd fața profesorului, mă concentrez pe

lumină, încercând s-o transpun cumva, să prind luciul blacheului din vârful bocancului, șanțurile adânci din talpă, resturile de noroi lipite pe margini.

Profesorul pare că doarme, stă complet nemișcat. Ceilalți deja vociferează fără pic de jenă. Nu sunt atentă la ei, sunt atentă la lumină.

Deodată profesorul scoate un horcăit, apoi sare de pe scaun și, ridicându-l, îl trântește cu toată puterea de podea, scaunul trosnește atât de tare, încât am impresia că se va face țăndări, însă nu se face. Profesorul începe să urle: liniște-ordine-disciplină!

Toți își reiau rapid locurile, cât ai clipi se face liniște, o liniște mare, tulburată doar de rostogolirea unui creion pe una din mesele de desen.

Profesorul zice că el credea că aici vin copii cărora le place să deseneze, copii care știu să lucreze și singuri, nu numai atunci când li se spune ce să facă. Copii care au idei. Dar se pare că noi nu suntem în stare de nimic, noi nu știm decât să ne ținem de prostii și să urlăm ca bovinele. Se pare că nu știm ce să facem cu libertatea care ni se oferă.

În timp ce vorbește, străbate sala de clasă, adunând colile de desen fără să se uite la ele, blacheul bocăne la fiecare pas.

Spune că el personal și-a riscat viața tocmai pentru a se termina cu idioțenia aia când niște idioți le dădeau ordine idioate tuturor, dar dacă noi vrem să fim cu tot dinadinsul idioți, atunci așa ne trebuie, n-avem decât. Atunci meritățm ca ăia să ni se suie iar în cap, iar dacă aici va fi din nou ceea ce fusese, atunci ne-am făcut-o cu mâna noastră. A noastră va fi vina.

Se oprește, gesticulează cu foile în mână, spune că precis am auzit și noi că nu toată lumea e de părere că alegerile trebuie să fie libere. Că nu suntem încă apți pentru libertate.

Fața i se schimonosește într-o grimasă amară, tace, răsfoiește colile de desen, astfel încât să le vedem și noi. Majoritatea sunt albe, numai pe două dintre ele se vede un desen. Profesorul le smulge dintre celelalte, se uită la ele, le ridică în sus. Iată rezultatul, zice, doi din douăș'cinci care măcar au încercat ceva.

Unul din desene e al meu, n-are nimic din lumina pe care am încercat s-o redau, sunt numai doi bocanci încrucișați, oribili și butucănoși, blacheul e exagerat de mare, pare o gaură imensă în mijlocul hârtiei. Însă nimeni nu se uită la desenul meu, ci la celălalt, care-l reprezintă pe profesor având un cap de măgar cu urechi păroase și clăpăuge și rânjind cu niște dinți ca niște lopeți, cu un trabuc ce-i fumegă în gură, cu haina mototolită și pantalonii zdrențuiți. Dintr-unul din buzunare i se ivește gâtul unei sticle de palincă, iar din celălalt, un plici de muște, picioarele încrucișate i se termină cu două copite cu potcoave și are o coadă lungă de cal, ce-i atârnă până sub scaun. Pretutindeni în jurul său, muște.

Cu toții se holbează la desen, pentru o clipă se lasă o liniște profundă, apoi toată clasa izbucnește în hohote de râs. Profesorul scoate un muget, apoi începe să râdă, nechezând, face iii-aaa ca un măgar, fața-i devine tot mai roșie. Brusc încetează, zice că ar trebui să ne trimită pe toți, mai puțin doi, la dracu'. Dar să nu ne fie teamă, că n-o să ne pedepsească, pentru că barem unul din noi are sânge în puță. Ăluia putem să-i mulțumim.

treizeci și șase

Pe sub tufă pământul e acoperit de frunze, raze argintii de lună răzbat printre crengi. E atâta lumină, încât ai putea chiar să citești o carte sau un ziar. În fața mea, Krisztina înaintează în patru labe. Fac la fel, simt pământul rece sub palme. Ating flori uscate, strivindu-le în mers, iar nările mi se umplu de un parfum suav de iasomie.

De când l-a stropit în ochi pe ăla dintr-a șaptea care a încercat și a doua oară să-i vâre pistolul cu apă sub fustă, ne înțelegem destul de bine. Vorbim des în pauza mare și am fost deja de două ori împreună la cinema. Și acum venim tot de-acolo, am văzut un film polițist franțuzesc.

Krisztina își netezește paltonul, și-l aranjează sub fund, se așază turcește pe jos, scoate un pachet de țigări și chibrituri, la lumina lunii umbra crengilor de pe mâna ei pare o mănușă de dantelă neagră. Ăsta e locul ei secret, zice, nimeni nu știe de el, vara, pe căldurile cele mari, i-a fost cel mai bine, venea aici și stătea după-amiezi întregi, citind sau uitându-se la cer printre frunze.

Ei nu i-a plăcut filmul, zice, deși multe fete din clasă sunt îndrăgostite de Alain Delon ăsta, dar nu și ea.

Aprinde un chibrit, apropie capătul țigării de flacără, trage un fum. Punctul incandescent e atât de roșu, încât pentru o secundă chipul ei dispare în întuneric, apoi apare iar ca o mască purpurie, suflă fumul spre mine, mă întreabă dacă-mi mai aduc aminte când i-am văzut pentru ultima oară pe mama și pe tata.

Credeam c-o să-l vorbească de rău pe Iván, e foarte supărată pe el de când acesta îi face curte unei fete cu țâțe mari de la școala paișpe, sau c-o să mă întrebe dacă-mi place de el, în gândul meu mi-am și pregătit răspunsul, scutur din cap, vreau să mă gândesc la Alain Delon, cum își aprinde el țigara, cum stă acolo, în pat, uitându-se la gagica aia care face gimnastică, nu, nu vreau să mă gândesc la Mama și la Tata, nu vreau să-mi amintesc, însă m-am gândit atât de mult la ei, încât nu pot să nu-mi amintesc, sunt din nou în camera mea, stau pe pat cu genunchii la piept, încerc să citesc, dar nu înțeleg nimic din ce citesc, pentru că-i aud certându-se, ca de atât de multe ori în ultimul timp, înainte de a ieși undeva. Mama iar se îmbrăcase prea încet, iar uitase să-i calce Tatei singura cămașă cu butoni, se ceartă în șoaptă, ca să n-aud eu, însă eu tot îi aud, Mama zice că nu vrea să meargă, vrea să rămână acasă, și-i spune și de ce, pentru că va fi acolo și Éva și ea nu vrea să vadă cum se uită Éva la Tata și nici cum se uită Tata la Éva, cu zâmbetul lui parșiv, din colțul gurii, nu vrea să vadă, pentru că știe prea bine ce înseamnă aceste ocheade, ce tâlc au ele. Îmi astup urechile cu palmele, dar tot aud cum Tata o drăgostește mormăind pe Mama, ți se pare, draga mea, ți se pare, iubirea mea, știi că numai și numai pe tine, îmi apăs cu toată puterea palmele peste urechi, nu vreau să aud, pentru că știu că-i adevărat și, de asemenea, știu că Mama nu-l crede, ar vrea să-l creadă, dar nu-l crede, dacă aș fi acolo, i-aș putea vedea pe față acel surâs rece cu care-i răspunde șuierând printre dinți, desigur-desigur, și atunci Tata îi spune că nici ea n-ar trebui să soarbă zgomotos, pahar după pahar, vin alb cât e seara de lungă, n-ar trebui să bea până se face praf, nu mai vorbește în șoaptă, știu că acuși o să urle, nici Mama nu mai vorbește în șoaptă, strigă în gura

mare că ăla nici nu-i vin, ci oțet, oțet acru și amar, și chiar de-ar fi să beau de două ori mai mult decât beau, tot n-aș putea să pricep cum de ești în stare să flirtezi cu ea, tocmai cu ea, când știi că-i o nenorocită de curvă turnătoare, care va scrie rapoarte despre fiecare cuvânt rostit de tine, și atunci Tata urlă că tocmai de aia, pentru că așa nu mai e nevoie s-o bănuiești, dacă nu pricepi atâta lucru, atunci nu pricepi nimic, Tata înjură, se aude un zgomot, știu ce e, Tata a aruncat cu scrumiera de bronz în perete, cunosc gestul, l-am mai văzut, mucurile de țigară zboară prin aer, când scrumiera se izbește de perete și cade pe jos, se ridică un nor de cenușă, unduindu-se în aer și risipindu-se apoi treptat, mă uit la pagina de carte, la literele negre, mă gândesc la cenușă, cum acoperă ea obiectele din jur, nu-i mai aud strigând, aud numai când mă cheamă să mă duc să le dau un pupic, că ei pleacă. Ies în antreu, ei stau acolo braț la braț, eleganți și parfumați, le urez petrecere frumoasă, Mama zice că dacă nu se ia curentul, atunci am voie să citesc până la zece jumate, dar cu nici un chip să nu-i aștept, că ei sigur o să se întoarcă târziu, se apleacă să mă pupe, fața îi miroase a pudră și-i încă roșie de la ceartă, îl pup și pe Tata, degeaba s-a bărbierit cu mare grijă, pielea lui tot aspră și țepoasă e, îmi aduc aminte că mi-a spus odată că barba lui e atât de tare, încât nici lama n-o cosește. Ei se întorc, ies pe ușă, în timp ce coboară scările, le aud foșnetul hainelor și țăcănitul pantofilor pe trepte, închid ușa, o încui, nu-i conduc, mă duc înapoi la mine în cameră, la cărțile mele. Atunci. Atunci i-am văzut pentru ultima dată.

Capătul țigării Krisztinei se face iarăși roșu, luminând întunericul, încă mai așteaptă să zic ceva.

Tac.

Atunci Krisztina suflă iar fumul spre mine și începe să vorbească, zice că ea a stat până în ultima clipă alături de Réka, chiar și acum e parțial acolo, în Piața Mare, stau alături în mulțime, agățându-se una de alta și cântând împreună cu ceilalți, gata cu minciuna, adevărul să trăiască, gata cu nenorocirea, fericirea să trăiască, gata cu sclavia noastră, libertatea să trăiască, uraaa, fiecare om, mulțimea toată cântă asta mult, foarte mult timp, cântă până ce apar soldații, cântă și după aia, iar când aceștia traversează Piața Mare în camioane și tancuri, atunci încep să cânte special pentru ei, pentru soldați, deschideți, deschideți, inima să v-o deschideți, deschideți, deschideți, pușcăria s-o deschideți, deschideți, deschideți, ochii voștri să-i deschideți, uraaa. Stau acolo și cântă, e frig, însă ei nu-l simt, stau braț la braț, continuă să cânte, îi doare gâtul, îi dor și plămânii, dar ele două nu se lasă, nici unul nu se lasă, stau și cântă, între timp ea se gândește la frică, la faptul că ar trebui să-i fie frică, la faptul că n-ar fi voie să spui asemenea lucruri nici cu voce tare, nici în șoaptă, nicidecum, n-ar fi voie nici măcar să le gândești, darămite să le mai și cânți, la asta se gândește și știe că și alții se gândesc la asta, și Réka, și ceilalți, și atunci începe să cânte și mai tare, atât de tare, cum nici n-ar fi posibil să cânți, gâtul o doare atât de rău, încât trebuie să-și lase capul pe spate, ca și cum ar privi cerul, cerul și norii mari și albi, deschideți, deschideți, ochii voștri să-i deschideți, deschideți, deschideți, pușcăria s-o deschideți, și atunci, deodată, tresare, simte o crampă, de parcă ar fi primit un pumn direct în stomac, dar nu numai ea tresare, ci și toți ceilalți, tresare toată mulțimea, cineva scoate un țipăt, apoi altcineva și altcineva, țipetele sunt stridente, strică ritmul cântecului, n-o să uite niciodată cum a auzit întâi țipetele și numai după aceea

bubuiturile, părea că o bombă explodează exact în mijlocul mulțimii sau că tună ca-n toiul furtunii, însă ea știa că nu tună, pentru că norii de pe cer sunt nemișcați. După asta nu-și mai aduce aminte decât de Réka, cum îi strânge cu putere brațul și cum și Réka îi strânge cu putere brațul, pentru o clipă totul e încremenit, totul și toți, în piață mai stăruie bubuiturile și țipetele și atunci ea se gândește că s-a terminat, totul e terminat, și cântecul, și toate celelalte, acum va trebui să-și pună din nou lacăt la gură, va trebui să fugă cu toții de-aici, din piață, să fugă acasă, și în momentul în care se gândește la asta, o și apucă rușinea și, de rușine, o strânge și mai tare de braț pe sora ei, iar atunci în fața lor se prăbușește cineva, un bătrân, un glonț l-a nimerit în gât, cade într-o parte, pălăria i se rostogolește pe caldarâm, sângele îi țâșnește cu putere din rană, se uită, sângele e închis la culoare, aproape negru, negru și vâscos ca uleiul, nu vrea să se uite, dar nu poate să nu se uite, în același timp știe că și Réka se uită la sângele ăla negru și mai știe că în aer țiuie gloanțele, însă nu le aude, nimic nu mai aude, de parc-ar fi asurzit brusc sau cineva i-ar fi astupat urechile cu palma. Stau înlănțuite, ele două, în jurul lor toată lumea aleargă, dar ele nu se pot mișca, se strâng în brațe cu disperare, și atunci simte deodată cum ceva o smulge pe Réka de lângă ea, o smulge, ridicând-o în aer și azvârlind-o cât colo, iar în clipa următoare o vede pe Réka zăcând pe caldarâm, cu fâșul plin de sânge, cu fața plină de sânge, un sânge roșu-vinețiu, aproape negru, stă aplecată deasupra ei, o ține strâns de încheieturile mâinilor și o scutură, trage de ea, vrea s-o ridice, vrea s-o facă să se ridice, să se ridice în picioare, să trăiască, dar degeaba, Réka nu mai mișcă, în jur mulțimea strigă, trag unii de alții, se înghesuie, se împing, o împing și pe ea, târând-o după ei afară din piață, e cât

pe ce să scape din strânsoare mâna Rékăi, nu vrea să-i dea drumul, îi zgârie pielea cu toate cele zece degete încleștate pe încheietura mâinii ei, însă tot nu reușește s-o ridice, tot nu reușește s-o miște din loc, nici s-o mai țină nu reușește, îi dă drumul, n-o s-o mai vadă niciodată.

Krisztina tace, în timp ce trage din țigară, fața i se colorează în roșu, spune că de atunci n-are decât un singur gând, că n-a fost așa, că nu așa s-a întâmplat, invers s-a întâmplat, ea stă culcată pe caldarâm, pe ea a nimerit-o glonțul în gât, din trupul ei se scurg sângele și viața, Réka stă aplecată deasupra ei, nu ea o ține de mâini pe Réka, ci Réka pe ea, nu pielea Rékăi devine rece ca moartea, ci a ei, nu Réka moare, ci ea, și toate câte i se întâmplă după aceea sunt doar o iluzie, și eu sunt tot o iluzie, și tufișurile, și cerul, și lumea toată, pentru că în realitate ea încă mai zace acolo, pe caldarâm, și își vede sora aplecată deasupra ei, vede groaza din ochii ei și, peste creștetul capului, cerul și norii cenușii.

Capătul țigării se înroșește iar, Krisztina zice să mă uit dacă n-o cred, să mă uit cu atenție, își suflecă mâneca puloverului, scoate țigara din gură, îi apasă capătul aprins pe încheietura mâinii ei stângi, aud cum îi sfârâie pielea, în timpul ăsta ea se uită la mine, zice că nu simte nimic, pe cuvânt că nu simte nici o durere, asta e dovada că de fapt ea nici nu-i vie, să-mi intre odată în cap că ea nu e vie, ridică țigara, și-o apasă din nou pe piele, simt mirosul de carne arsă, mă răstesc la ea să înceteze, ce naiba, a înnebunit?, însă Krisztina nu încetează, continuă să-și apese țigara pe piele iar și iar.

Mă întind, vreau să-i dau mâna la o parte, vreau să-i scot țigara dintre degete, dar ea mă apucă de încheietura mâinii, strângându-mi-o puternic cu degetele, nu te doare, zice, nici tu nu ești vie, apoi duce țigara la gură, trage un fum, știu ce are de gând, știu și că aș putea s-o lovesc peste degete cu cealaltă mână, ca să scape țigara, dar nu o fac, o las să-mi apese vârful incandescent al țigării pe piele.

Iar mă gândesc la Mama și la Tata, cum stau ei acolo, în antreu, sunt și eu cu ei, nu port treningul meu ponosit de casă, ci fusta de blugi și puloverul verde ca iarba și cizmele de piele, ce frumos m-am îmbrăcat, zice Tata, ca o adevărată domnișoară, Mama zice că pot să merg și eu cu ei, ieșim împreună pe ușă, coborâm împreună scările, urcăm împreună în Trabantul lui nea Egon, Tata în față, eu cu Mama în spate, e întuneric, traversăm orașul, nea Egon îi spune Tatei un banc vechi, nu-l aud bine, deși mă aplec în față, vreau să râd și eu, apoi ajungem la serpentine, când luăm prima curbă, Tata încă mai râde, dincolo de curbă văd un camion care vine din față, lumina farurilor lui scrutează tufișurile de pe marginea drumului, nu-i galbenă, ci albă, exact ca lumina lunii, camionul e deja chiar în fața noastră, farurile mă orbesc, dar nu închid ochii, îl văd cum intră pe banda noastră, nea Egon încearcă să smucească volanul, Tata strigă ceva, Mama se agață de mine, lumina albă mă orbește complet, e mult mai puternică decât cea a lunii, și decât cea a soarelui, e albă-albă, știu c-o să murim, o să murim toți patru, nu mi-e frică, în urechi îmi răsună vocea Tatei, înțeleg ce strigă, numele meu îl strigă, al meu și nu al Mamei, mă bucur și totodată mi-e și rușine, simt cum Mama mă

strânge puternic în brațe, vreau să mă întorc într-o parte ca s-o strâng și eu, însă e prea târziu, nu mai ajung la ea.

Jarul țigării mi-a atins pielea, Krisztina mi-o apasă în carne, se aude un sfârâit scurt, într-adevăr, nu simt nimic, știu că o să mi-o apese din nou, știu că o să-mi spună din nou că nu suntem vii, nici ea, nici eu, nimeni, asta o să zică, și atunci eu o s-o îmbrățișez și o să spun la fel, pentru că o să fie adevărat, și atunci, într-adevăr, Krisztina îmi apasă în carne vârful incandescent al țigării și-mi șoptește că nu meritățm să fim în viață, iar când aud asta, încep brusc să simt în braț durerea, un cui înroșit în foc, ascuțit și fierbinte, care îmi străpunge pielea și carnea, strecurându-mi-se printre oase, cotul și pișcotul, asta-mi vine în minte, aceste două cuvinte mi le spusese odată Tata, lasă-mă în pace! mă răstesc la Krisztina, nările și gura mi se umplu de mirosul de pământ reavăn și iasomie uscată, îmi retrag brațul atât de brusc, încât țigara zboară din mâna Krisztinei, lăsând în urma ei o dâră roșie și stingându-se într-un nor de cenușă roșiatică.

Îmi duc mâna la gură, apăsându-mi limba peste bășicile de la arsură, îmi simt pielea amară și aspră și fierbinte, mă doare foarte rău, atât de rău, încât ochii mi se umplu de lacrimi.

Krisztina zice că noi suntem de vină, să știu și eu că din cauza noastră au murit ei și tot din cauza noastră s-au întâmplat toate nenorocirile, numai și numai din cauza noastră, degeaba cred eu că n-am nici o vină, pentru că am, să-mi fie clar că am, totul a fost din vina mea, numai și numai din vina mea, eu sunt de vină pentru toate.

Îmi mușc pielea, bășica arsurii mi se sparge în gură, gust sărat și dureros, trag un scuipat și, ridicând brațul, îi ard Krisztinei o palmă zdravănă, mă răstesc la ea să termine cu d-

alde astea, să-și țină gura, să tacă, ei nu din cauza noastră au murit, noi nu suntem de vină nici că ei au murit, nici că noi am supraviețuit, așa a fost să fie și cu asta, basta, nu mai e nimic de făcut, viața merge înainte.

Strig tare, pentru că vreau cu tot dinadinsul să fie adevărat.

Krisztina își lipește palmele de obraji, n-am decât să mă mint singură dacă așa am eu chef, însă ea s-a săturat de minciuni, acum a venit vremea să spună adevărul.

Se apleacă în față, se apucă să sape în pământ cu mișcări sălbatice și rapide, ca o vulpe, ca un câine, timp în care, gâfâind și pufnind, începe să povestească cum se jucau în copilărie ea și Réka de-a prințesele și cum se certau mereu pe una și aceeași temă, care dintre ele s-a născut mai întâi, pentru că tatăl lor nu le-a spus-o niciodată, oricât l-au rugat, mereu le răspundea că-i o întrebare prostească, ce le pasă de alea două minute diferență?, pentru că doar atâtea au fost, două minute, să considere că s-au născut în același timp. Krisztina tace, a găsit ceva în pământ, trage cu ambele mâini, scoate la iveală o rădăcină neagră și întortocheată, nu, nu-i o rădăcină, e o pungă de plastic neagră, o scutură de resturile de pământ, apoi mi-o pune în față, continuă să vorbească, zice că în dimineața zilei în care amândouă împliniseră șapte ani a găsit pe perna ei o păpușă, fusese așezată în așa fel încât să fie primul lucru pe care-l vede la trezire, era o prințesă, însă una atât de frumoasă, încât nici nu-i venea să creadă că e într-adevăr acolo, pe perna ei, avea o rochie argintie, cu multe volane, și pantofi de argint, și mănuși de dantelă, și avea coroană pe cap și lănțișor la gât și brățară și cercei și curea, toate-toate din argint, până și părul îi era de argint, era cea mai frumoasă păpușă pe care o văzuse

vreodată, minute întregi a rămas nemișcată și s-a uitat la ea, nici să clipească nu îndrăznea, de teamă să nu dispară, apoi a luat-o în mână și a ridicat-o și ochii păpușii s-au deschis, avea ochi albaștri de sticlă, până atunci nu se gândise ce-o fi primit Réka, însă în clipa când păpușa a deschis ochii, a vrut să știe pe loc, așa că s-a ridicat în coate și s-a uitat spre patul Rékăi, Réka încă mai dormea, avea și ea pe pernă o păpușă identică cu a ei, însă mult mai frumoasă, pentru că avea o rochie de aur, nu de argint, și păr de aur, nu de argint, și pantofi de aur, nu de argint, și după asta ea și-a dat seama că Réka e întâia născută, iar ea, a doua, că ea fusese întotdeauna pe locul al doilea și așa va și rămâne. Și atunci s-a sculat din pat și, tiptil-tiptil, s-a dus la patul Rékăi și a schimbat păpușile între ele, argintul pe aur, aurul pe argint, na-ți-o, ia-ți-o, înapoi nu ți-oi mai da-o, după care s-a vârât din nou în patul ei și s-a prefăcut că doarme până când s-a trezit și Réka.

Krisztina vâră mâna în pungă, scoate din ea o păpușă, ținând-o de păr, coroana îi alunecase de pe cap și se spărsese, însă și coroana, și rochia încă mai strălucesc în lumina lunii, nu-mi dau seama dacă asta e păpușa de argint sau cea de aur, văd numai că e foarte frumoasă, îmi aduc aminte cât de mult mi-am dorit și eu una la fel, însă Mama n-a putut nicidecum să-mi facă rost de una.

Krisztina spune că Réka n-a aflat niciodată că ea schimbase păpușile, nici invidioasă n-a fost, se comporta de parcă pentru ea n-ar fi contat pe care dintre păpuși o are, în ochii ei erau identice, însă a contat, a contat chiar foarte mult, pentru că ea, Krisztina, știe acum că atunci, în acea dimineață, și-a schimbat soarta cu cea a Rékăi, ea e de vină pentru tot răul întâmplat și degeaba a tot încercat să se pedepsească singură, n-a reușit,

când spune asta, scutură păpușa, ochii păpușii se deschid, se închid, iar se deschid și iar se închid, în cealaltă mână ține o seringă cu un ac mare la capăt, n-am observat când a scos-o și nici de unde, o recunosc, e aceeași seringă cu care aproape că-l înțepase în ochi pe băiatul ăla dintr-a șaptea care a stropit-o pe sub fustă cu pistolul cu apă.

Krisztina apucă seringa, o înfige în burta păpușii, o scoate, o înfige iar, ținând păpușa de picioare, o tot înțeapă cu acul seringii, mormăind între timp că asta n-are nici un efect și n-are nici rost, nu are absolut nici un rost. Simt o durere ascuțită în burtă, știu că-i doar o închipuire de-a mea, însă tot mă doare, îi strig să înceteze, mă reped la ea, vreau să-i smulg seringa din mână.

Păpușa cade pe jos, eu încerc să desfac degetele Krisztinei încleștate pe seringă, ea mă zgârie pe încheietura mâinii, o zgârii și eu pe încheietură, ne luăm la harță, ne îmbrâncim, eu pun mâna pe seringă, dar nu reușesc decât să-i trag pistonul din interior, iar seringa se umple cu aer.

Stăm în tufiș, în genunchi, față în față, fiecare ținem într-o mână câte un capăt al seringii, iar cu cealaltă strângem încheietura mâinii celeilalte, gâfâim, Krisztina începe să tragă seringa spre ea, îmi zice s-o ajut, trebuie s-o ajut, să pricep odată că singură nu poate s-o facă, n-are destul curaj, însă cu ajutorul meu o să reușească, și atunci o să capete în sfârșit ceea ce merită. Apropie acul de gâtul ei, gata-gata să-și atingă pielea, zice să i-l înfigem împreună, să-i injectăm aer în vena jugulară, și atunci se va termina, totul se va termina, așa citise ea în lexiconul medical. Vrea s-o fac, vrea s-o ajut.

Krisztina închide ochii, aplecându-și capul într-o parte, gâtul i se întinde alb în lumina lunii, văd umbra acului conturându-se

pe el, o linie neagră pe o piele albă, știu că acolo, undeva, pulsează albastru vena, trebuie să fie acolo, e acolo, chiar dacă eu n-o văd. Krisztina e mai puternică decât mine, abia acum îmi dau seama, chiar dacă numai cu puțin, e de ajuns, o s-o facă, o s-o facem, o s-o fac. Mă uit la chipul ei, cum stă acolo cu ochii închiși, întorcându-și fața spre lună, niciodată n-o mai văzusem așa, e speriată și hotărâtă și furioasă și foarte frumoasă, știu că ar trebui să i-o spun, să-i spun doar aceste două cuvinte: ești frumoasă, dacă aș putea s-o spun așa cum mi-a spus-o mie Péter, atunci poate-poate mi-ar elibera brațul din strânsoare, dar nu pot să îngân nici un cuvânt, gâfâi, îmi încordez brațul, degeaba, vârful acului îi atinge pielea, o să-i străpungă pielea, gândindu-mă la asta, gura mi se deschide automat, însă nu ca să vorbesc, ci ca să cânt, gata cu minciuna, adevărul să trăiască, gata cu sclavia noastră, libertatea să trăiască și așa mai departe, până la capăt, nu cânt propriu-zis, ci mai degrabă fredonez, de parc-ar fi un cântec de leagăn.

Krisztina stă nemișcată, nu deschide ochii, nu zice nimic, îi văd lacrimile curgându-i pe obraji, simt cum i se înmoaie brațul.

Când lăsăm seringa din mâini, deja plânge în hohote, știu că voi plânge și eu, îi vom plânge, strâns îmbrățișate, pe Mama și pe Tata și pe Réka și pe Bertuka și pe toți ceilalți, și pe noi, și pe toată lumea, îmi aduc aminte cum îmi spunea Tata că plânsul n-are rost, plânsul nu duce la nimic bun, dar nu-mi pasă, până acum am rezistat, acum gata, s-a terminat, o las pe Krisztina să mă îmbrățișeze, o îmbrățișez și eu, mă agăț de ea, o strâng cu putere în brațe, plâng la fel de tare ca și ea, ba nu, și mai tare, ne lăsăm încet într-o rână, stăm culcate pe covorul de frunze uscate, lacrimile ne curg, trăim.

treizeci și șapte

E douăzeci și patru octombrie, ziua de naștere a Bunicului. Bunica nu-mi spune câți ani ar fi împlinit, în schimb zice că vom sărbători. La miezul nopții, de parc-ar fi revelionul, pentru că asta e prima sărbătoare pe care o petrecem împreună, iar revelionul adevărat oricum nu-l vom sărbători.

La radio se transmite un concert, trebuie să fie vreo operetă, pentru că o voce de bărbat ne informează în șoaptă ce se întâmplă pe scenă, aplauzele publicului se suprapun peste muzică, e destul de enervant, însă e greu să nu fii atent.

Bunica stă la masa acoperită cu un șervet de damasc și face pasiențe. Mă uit la ceas, e de-abia zece jumate.

Nu știu de ce facem asta, pentru că de când Bunica a citit scrisoarea Bunicului, nu l-am mai văzut și nici nu l-am mai auzit pe Bunicul prin casă. Îmi doresc să se facă odată miezul nopții, pentru că vreau să mă vâr în pat și să dorm.

Bunica învârte cărțile cu atâta repeziciune, încât acestea îi freamătă printre degete. Din când în când se oprește, rămâne cu privirea ațintită pe șervet, apoi continuă să le înșire, cu plesnete seci, pe masă.

E la a treia încercare, știu dinainte că n-o să-i iasă nici de data asta. Cărțile se termină, Bunica se uită la coloanele înșirate pe masă, pufnește pe nas, adună cărțile, iar le amestecă, îi simt privirea, dar mă fac că plouă, mă uit la ceas, la greutățile de forma unor conuri de brad de la capătul lanțurilor.

Nu mai continuă, pune pachetul de cărți pe masă, se duce la radio, îl închide.

Iar mă privește. Știe că sunt supărată pe ea, zice. Am rămas cu ea, dar tot supărată sunt.

Îmi mușc buzele, nu-i răspund. Vreau să mă lase în pace, vreau să merg în camera mea, vreau să citesc. Sau să dorm. Sau să dau frâu liber gândurilor mele. Sau mai știu eu ce.

Bunica zice că tare mult ar vrea să știe cât timp o să mai fim împreună noi două.

Nu zic nimic.

Mai stă puțin, apoi mă roagă să merg în camera mare, să iau de pe comodă lampa cea verde cu petrol și să i-o aduc.

Pentru o clipă îmi vine să-i spun că numai de-a dracului nu mă duc, dar până la urmă mă ridic totuși de pe scaun.

Sticla lămpii de petrol e pusă strâmb, se clatină când o ridic, e gata-gata să cadă, reușesc s-o prind în ultima clipă.

Când mă întorc în bucătărie, Bunica tocmai așază o lădiță de lemn lângă ligheanul de porțelan de pe masă.

Ridică sticla lămpii, aprinde fitilul, îmi întinde ligheanul, zice să merg afară și să pun în el trei pumni de ace de brad.

Ies fără să-mi pun paltonul. Luna luminează toată curtea, se vede clar desenul de pe fundul ligheanului, trei cocoși negri alergând, dacă aș vrea, aș putea să le număr chiar și penele. În timp ce le rup, acele lungi de brad mă înțeapă la degete, le arunc în lighean, înalț privirea, mă uit la lună, la stele, la oiștea Carului Mare, mă gândesc la inelele lui Saturn.

Dinspre grădină se aude un zgomot, mă uit, o pisică albă mă privește din iarbă, îi văd botul la lumina lunii. Mă strâmb la ea, fornăi pe nări furioasă, de parcă aș fi și eu pisică, pisica fornăie și ea, ochii-i scânteiază verde, se face nevăzută în tufiș. Iau ligheanul sub braț și intru în casă.

Bunica mă întreabă dacă am văzut afară ceva sau pe cineva.

Scutur din cap că nu.

Bunica îmi face semn să pun ligheanul pe masă, toarnă apă rece peste acele de brad, apa clipocește când mestecă în ea, pe suprafața apei acele dansează haotic. Îmi întinde o ceașcă de punci, spune că-i fierbinte, să-l beau repede, asta fusese una din băuturile preferate ale Bunicului. Miroase atât de bine, încât nu pot să mă abțin să gust din el. E dulce, are parfum de rom, iar pe limbă se simte alunecos ca mătasea. Iau ceașca, beau cu înghițituri mari, mă încălzește.

Bunica deschide lădița de lemn. E plină cu soldăței de plumb, la început am impresia că toți sunt la fel, apoi văd că m-am înșelat, nu-s doi la fel, fiecare are altă postură sau își ține capul și brațele altfel, unii au o armă în mână, alții doar stau în poziție de drepți, și chipurile lor sunt diferite, printre ei sunt și tineri, și bătrâni.

Nu-i așa că-s frumoși? mă întreabă Bunica.

Dau din cap că da, mă uit la unul din soldații cu sabia scoasă din teacă, zâmbește mândru și țanțoș, e tânăr de tot, aproape un copil, buzele îi sunt foarte roșii.

Bunicul i-a făcut, zice Bunica, se juca de-a războiul cu ei, fusese distracția lui preferată, făcea partide cu Pali, se contraziceau și se ciorovăiau mereu.

Ia de pe masă un polonic cu cioc, îl vâră în lădiță, văd că a pescuit trei soldăței. O întreb ce face, Bunica zice c-o să văd eu imediat. Mărește flacăra lămpii, apoi ține polonicul deasupra flăcării.

Mă răstesc la ea să înceteze, prea târziu, zice Bunica. Din polonic se ridică fum, vopseaua de pe soldăței arde sfârâind, începe să se topească, văd cum, încetul cu încetul, se transformă într-o magmă argintie, întâi li se topesc picioarele,

apoi brațele, trăsăturile fețelor li se șterg, capetele li se deformează. Doar trunchiul lor rezistă mai mult, apoi se topește și el, cei trei soldăței s-au preschimbat în trei pietre închise la culoare, apoi se topesc și ele, polonicul e pe jumătate plin cu metal topit, cenușiu, Bunica se apucă să clatine polonicul deasupra flăcării, plumbul fiebinte se întinde în vârtejuri spre marginile lui.

Bunica spune că acum o să putem afla ce ne aduce viitorul. De-o fi să ne mai aducă ceva. Se apleacă deasupra polonicului, inspirând adânc aburii de plumb, apoi îl ridică deasupra ligheanului. Pentru mine numai de data asta, o aud zicând în șoaptă.

Lasă plumbul topit să se scurgă în lighean, e mult mai deschis la culoare ca mai înainte, pare de-a dreptul argint topit. Metalul se scufundă în apă sfârâind, din lighean se ridică aburi cu parfum de brad, Bunica se apleacă peste lighean, văd că vrea să-și bage mâna în vas, dar mâna îi rămâne în aer, deasupra apei. Amețește, se sprijină de masă, pe chip i se citește mai întâi o mare teamă, apoi furie, apucă ligheanul cu ambele mâini, îl ridică și-l trântește de pământ. Ligheanul se face țăndări, covorul și podeaua sunt ude. Mă uit, printre cioburile de porțelan văd o bucată de plumb întărit, seamănă perfect cu mutra rânjitoare a unui motan, câteva ace de brad i s-au lipit de bot în chip de mustață.

Bunica se apleacă, o ridică dintre cioburi, o strânge în palmă, la naiba cu firea mea de pisică sălbatică, zice, de ce nu i-am spus ce-am văzut afară?

Ridic din umeri. De-aia, zic.

Bunica mă întreabă ce culoare avea.

Albă, zic.

O să fie o iarnă lungă și grea, zice Bunica.

Ștergem apa de pe jos, adunăm cioburile și acele de brad. Din cei trei cocoși, numai unul a rămas întreg pe un hârb de forma unui romb alungit, înainte de a-l arunca la gunoi, Bunica îl ia de pe făraș, trecându-și degetul peste marginea lui tăioasă, știu la ce se gândește, i-l smulg din mână, la mulți ani, îi spun, apoi îl arunc în găleata de gunoi.

Bunica tresare, pufnește pe nas.

N-a trecut bine săptămâna, că a și căzut prima zăpadă. În timp ce stăm la micul dejun, Bunica îmi pune lângă farfurie o pereche de mănuși tricotate cu model norvegian, se pare, zice, că o să am nevoie de ele.

După micul dejun ies în curte să-mi inaugurez mănușile. Sunt foarte moderne, n-am mai avut din astea, la prima vedere arată ca alea cu un singur deget, însă dacă ridici și rulezi partea din față, care acoperă dosul palmei, se transformă în unele cu cinci degete.

A nins zdravăn noaptea trecută, în curte e zăpadă mare, acoperă și pomii, și tufele, și magazia de lemne. În grădină nimic nu mișcă, numai pițigoii mișună printre crengile nucului. Ieri încă nu erau aici, cred că au venit odată cu zăpada.

Pe sub cei patru brazi e mult mai puțină zăpadă decât în rest, un strat de numai câțiva centimetri, și ăla suflat de vânt. Crengile de jos ale brazilor lipsesc, poți să te plimbi liniștit pe sub ei. Bunicul le-a tăiat pe vremuri, cioturile încă nu s-au uscat pe de-a-ntregul, de multe ori mai curge rășină din ele.

Stau nemișcată sub brazi, nu vreau să stric covorul de zăpadă proaspătă. Mă aplec, încerc să fac un bulgăre, dar zăpada e prea pufoasă și nu se lipește laolaltă. Bătucesc zăpada între palme, apăsând cu putere, ca să-i dau o formă sferică, apoi mă întorc și-l arunc spre magazia de lemne, bulgărele se destramă pe loc, e ca și cum aș fi împrăștiat zăpadă prin aer.

Mă las pe vine, dar nu mai încerc să fac altul, ci îmi afund pumnii în zăpadă, se formează două adâncituri rotunde, rulez partea de sus a mănușii, scot la iveală cele cinci degete, pe care apoi le apăs în zăpadă lângă adâncițurile rotunde, arată întocmai ca niște urme de urs. Îmi scot degetele din zăpadă, astfel încât să se formeze clar și urmele ghearelor. Urme proaspete de urs, numai ce-a trecut pe-aici. Fac la fel și pentru labele din spate. Sunt mai mari decât primele, ăsta a fost un urs mare și bătrân. Mă întreb de ce-o fi ieșit din bârlogul lui, când deodată simt că sunt privită.

Parcă și liniștea a devenit mai profundă, mă uit spre nuc, crengile-i sunt nemișcate, până și pițigoii s-au pitit pe undeva.

Mă întorc cu fața spre brazi, arunc o privire într-acolo, mi se pare că lângă cel de-al treilea brad zăresc o siluetă, însă nu, nu-i nimeni acolo. Mă apropii de brad, mă opresc, pe unul din cioturi strălucește o picătură de rășină, nu-mi aduc aminte să fi fost acolo adineauri, când am ieșit afară. Mă aplec, inspir mirosul de rășină, observ mici striații pe suprafața ei, știu ce sunt, o amprentă. De parcă și-ar fi apăsat cineva degetul mare în rășina moale.

Îmi scot mănușa, îmi apăs și eu degetul mare în picătura de rășină. Nu pe ăla pe care-l înțepasem data trecută cu acul, pe celălalt. Rășina este netedă, rece și foarte tare, nici măcar vârful unghiei nu lasă vreo urmă în ea.

Iar mi se pare că aici ceva se mișcă, dar acum nu mai întorc capul, mă uit cu coada ochiului. Sub al patrulea brad stă Bunicul, îi văd numai conturul, trupul îi e străveziu ca aburii răsuflării mele.

Mă întorc foarte încet spre el, fără să-l privesc direct, nu vreau să dispară, mă uit mai mult la trunchiul bradului, la capătul unei crengi tăiate observ o altă picătură de rășină.

Acum văd foarte clar, e un abur lăptos de forma unui om, simt că se uită la mine.

Gura mi-e uscată, totuși mă străduiesc să vorbesc, întreb, păi, n-ați plecat?

În momentul acela aburul dispare, bradul trosnește, de pe una din crengile aplecate zăpada cade greu, ridicând un nor alb, acum disting limpede arătarea, poartă un palton lung și căciulă cu urechile lăsate, îi văd jumătate din obraz și ochelarii și cum îmi face semn să-l urmez, cum se întoarce și o ia spre capătul grădinii.

Merge repede, fără să lase urme, însă după scârțâitul zăpezii de sub pașii lui îmi dau seama pe unde se află, mă iau după el. Mergem spre capătul grădinii, pe lângă rondou, până la gardul de sârmă străjuit de o tufă mare de tisă turtită de zăpadă. Când ajung, văd că una din crengi s-a aplecat, înclinând gardul de sârmă până la pământ, astfel încât se poate trece cu ușurință peste el.

Dincolo de gard e cimitirul.

Mă opresc.

Scârțâitul zăpezii se aude tot mai slab. Îl strig pe Bunicul să mă aștepte, îmi ridic poalele paltonului, fac un pas mare, pășesc peste gard, am și ajuns în cimitir.

Mă iau după scârțâitul pașilor invizibili fără să privesc în jur. Bunicul mă conduce printre mormintele acoperite de zăpadă, statuile îngerilor și ale sfinților au gulere și cușme groase de zăpadă, cum merg așa, în urma Bunicului, văd că soarele se-arată brusc printre nori.

În clipa aceea se face o liniște deplină, nici pașii nu se mai aud. Mă opresc, mă uit la zăpada sclipitoare, strălucește atât de tare, încât trebuie să închid ochii.

Deodată observ o mișcare printre morminte, mă uit, ceva lucește roșiatic, aproape de mine văd o vulpe, e foarte aproape, se lasă la pământ de parcă ar sta la pândă, apoi face un salt, cade înapoi în zăpadă, se tăvălește prin ea, se scutură, se întinde alene, se lasă la pământ, iar se aruncă în zăpadă, se joacă de-a vânătoarea.

Mă las încet pe vine, urmărindu-i joaca, m-am încălzit, obrajii îmi ard.

Deodată vulpea se întoarce, se uită la mine pieziș, pare că-mi zâmbește, ochii îi strălucesc ca două picături de rășină.

O privesc și eu, îi zâmbesc, servus, îi spun. Văd limpede cum vulpea mă salută și ea cu o înclinare a capului, apoi se întoarce, dispărând printre morminte ca un fulger roșu.

Stau și mă uit la urmele lăsate de ea, îmi aduc aminte cum se tăvălea prin zăpadă, izbucnesc în râs, mă aplec, îmi așez palmele între urmele proaspete, apoi îmi culc obrazul în zăpadă.

Bunica iese din cămară ținând în brațe un pachet învelit în hârtie mătăsoasă și legat cu sfoară, mi-l pune pe masă, dacă o să

fie într-adevăr o iarnă grea, atunci o să crap de frig în paltonul ăla subțire al meu, zice ea.

Când Bunica împinge pachetul spre mine, hârtia fâșâie de parcă o mulțime de piciorușe de insecte ar zgâria-o pe dinăuntru.

Bunica îmi spune să-l desfac, ce mai aștept?

Decid că orice ar fi în pachet, n-am să-l accept.

Întind mâna, ating hârtia, înăuntru e ceva moale, îmi dau seama pe loc ce este, apăs, pachetul se turtește, firele de păr care trec prin hârtie îmi ating pielea.

E o senzație grețoasă, îmi retrag repede mâna, pachetul revine la forma inițială, nodul se dezleagă, hârtia se desface, acoperind toată masa.

În mijlocul hârtiei e o haină de blană făcută sul, legată cu două panglici late și negre. Nu-i de vulpe, e mult mai lucioasă și mult mai închisă la culoare.

Trebuie să pun mâna pe ea. Dezleg o panglică, apoi pe cealaltă, sulul se desfășoară cu un sunet discret. Lucește atât de tare, încât pare de-a dreptul fluidă, are o căptușeală de mătase neagră, foșnește când o ating. Un curent electric îmi trece prin braț, de parcă m-aș fi electrocutat, e aceeași senzație ca atunci când te lovești la cot, vreau să-mi retrag mâna, dar nu pot, trebuie să-mi înfund degetele în blană, mi le înfund, o mângâi, mă gâdilă, e netedă și răcoroasă, nu-mi vine să-i mai dau drumul, o mângâi din nou, apoi iar și iar.

Îmi vine în minte Krisztina, cum stătuse ea în fața clasei în blana ei de vulpe nou-nouță, pe care o primise în dar de ziua ei, cum făcuse o piruetă și cum se înfoiase blana, brun-roșcată ca jarul, în jurul ei, am vrut să întorc capul, ca să n-o văd, dar nu mi-am putut lua ochii de la ea, trebuia să mă uit la unduirea

blănii pe trupul ei, auzeam cum fetele încep să țipe că vai, ce mișto, e formidabilă, minunată, extraordinară, de vis, vedeam cum aleargă la Krisztina și o înconjoară, îi ating blana, o pipăie, o mângâie și strigă: cât poate fi de moale, de netedă, de caldă!

Mâna, care parcă n-ar fi a mea, mângâie blana prelung, cu gesturi tandre și molcome. Haina se desface, ies la iveală gulerul și mânecile, o mângâi din nou, e lungă, acoperă toată masa. Are culoarea ușii dulapului din lemn de nuc când e bătut de soare, maro-închis cu nuanțe de chihlimbar.

Nu-i vulpe, zice Bunica, e mult mai frumoasă și mult mai rară, mai elegantă și mai nobilă, e nurcă, nurcă adevărată. S-o încerc, ce mai aștept, că vrea să vadă și ea cum îmi stă.

Blana pare că se pune în mișcare singură, de parcă nu eu aș scoate-o din pachet, ținând-o de umeri. Foșnește, asta mă sperie, mă gândesc că acuși se ridică din ea un roi de molii și, într-adevăr, ceva fâșâie prin ea, mă trec fiorii, vreau s-o azvârl cât colo, s-o arunc pe jos, n-am nevoie de ea, nici n-am avut vreodată, în timp ce mă gândesc la asta, nările mi se umplu deodată de un miros puternic de lavandă, e un parfum înțepător și sălbatic, îl simt în gât, scutur blana, parfumul se simte și mai tare, fărâme uscate de lavandă încep să cadă din ea, risipindu-se pe suprafața mesei.

Bunica zice să continui s-o scutur, că-i în regulă, s-o scutur bine. Stă lângă mine, ține în mână peria din păr de capră, cu mâner roșu, când o trece peste blană, din ea cad și mai multe flori uscate, parfumul de lavandă devine insuportabil, știu c-o să mă apuce durerile de cap, dar nu-mi pasă, îl inspir adânc, florile se prefac în nisip liliachiu, depunându-se printre cutele hârtiei.

După un timp Bunica lasă peria din mână, așa e bine, zice, să mă uit ce frumos lucește acum, timpul nu a stricat-o, lavanda e de o mie de ori mai eficientă decât naftalina. Gata, acum pot s-o îmbrac.

Deschei blana, căptușeala neagră de mătase e lucioasă ca smoala caldă, când îmi vâr brațul în mâneca lunecoasă, stârnește un foșnet, îi simt răcoarea și prin cămașa de noapte. Bunica îmi aranjează blana pe umeri, ajutându-mă s-o îmbrac, mătasea îmi îmbrățișează trupul, o strâng pe mine, emană răceala cămării.

Când o îmbraci în camera caldă, la început te răcorește, apoi, când ieși afară, te încălzește, de asta-i bună o blană, zice Bunica. Se dă un pas înapoi, măsurându-mă din cap până-n picioare, e puțin prea lungă, zice, dar în rest parc-ar fi fost croită special pentru mine, asta e bine, pentru că o s-o mai pot purta și peste ani de zile, să mă uit ce frumoasă sunt, n-o să mă recunosc. Spunând astea, mă trage după ea, ieșim în antreu, mă pune dinaintea oglinzii mari, aprinde lumina.

Asta nu sunt eu, în oglindă e o adevărată domnișoară, o damă. Mă privesc, blana mi se mulează peste sâni, pe talie și pe coapse, îmi stă într-adevăr foarte bine, parcă m-am schimbat și la față, par mai impunătoare și mai misterioasă, zâmbesc imaginii mele din oglindă, până și zâmbetul mi-e mai rece. Mă uit în jos, după papucii din picioare și tivul dantelat al cămășii de noapte știu totuși că-s eu.

Îmi pun o mână în șold, mă întorc într-o parte, blana e lucioasă, îmi urmează mișcările de parcă ar fi vie, de parcă ar face parte din mine. Mâna îmi alunecă în buzunarul blănii, până acum nici n-am observat că are buzunare, dar are, iar în buzunar e ceva, un obiect rotund și plat ca o piatră șlefuită. Îl

scot, mă uit, e un mic recipient de porțelan cu un desen pe el, un animal cu blană cafenie, gât lung, bot ascuțit, ochi negri și rotunzi ca niște nasturi, ține botul întins, pare că-mi amușină mâna. N-am mai văzut un asemenea animal, însă știu că nu poate fi decât o nurcă.

Bunica îmi apucă mâna, îmi strânge degetele peste recipientul de porțelan, ce bine că l-am găsit și pe ăsta, zice, deschizându-i capacul. Mă uit, înăuntru e o alifie compactă și unsuroasă, de culoare roz. Vreau să întreb ce e, însă Bunica mi-o ia înainte, lămurindu-mă că-i ulei de nurcă amestecat cu ruj, cu apă de trandafiri și cu multe altele. Își vâră arătătorul în alifie, scoțând din ea exact atât cât să te dai o dată. Asta e cea mai bună cremă de față din lume, zice ea, înfrumusețează și face să înflorească tot ce atinge, o să simt pe propria-mi piele efectele ei miraculoase.

Știu ce-o să facă, vreau să-i spun că nu, însă degetul ei mi-a atins deja obrazul, începând să-l maseze cu mișcări ușoare. Văd zâmbetul Bunicii în oglindă, știu că pielea mea o să absoarbă repede crema și atunci blana se va strânge pe mine, lipindu-mi-se de trup și acoperindu-mi brațele și picioarele și fața, transformându-mă într-o nurcă, o să fiu o nurcă sprintenă cu ochi negri, o să mă strecor prin hol, o să sar pe clanță, o să deschid ușa, o să gonesc prin curte, o să urc pe trunchiul nucului de-a lungul celei mai lungi crengi, o să sar gardul de sârmă al grădinii, o să trec în goană printre mormintele din cimitir, peste gardul dărâmat din capăt, apoi peste câmp, până la liziera pădurii, iar de-acolo până hăt departe, cât mai departe de-aici. Coapsele mi se tensionează, aștept să se absoarbă uleiul de nurcă, aștept să înceapă transformarea.

Închid ochii, strângând recipientul de porțelan în palmă. Degetele de la picioare încep să mi se miște prin papuci, simt goana în tălpi.

treizeci și opt

O să dăm extemporal la mate din sistemele de ecuații cu două necunoscute, ăla de data trecută mi-a ieșit foarte prost, acum trebuie să exersez. Iau culegerea de probleme, întorc caietul, încep să rezolv exercițiile pe pagina albă de la sfârșitul lui, totul e să te gândești numai și numai la cifre, la cifre și la ecuații, la nimic altceva. E foarte greu să fii atent, e foarte greu să te concentrezi. Greșeala mea, îmi zicea profu, e că țin creionul în mână de parcă m-aș pregăti să desenez și mă apuc de rezolvarea ecuațiilor de parc-aș vrea să fac cu totul altceva. Dar să-mi intre bine în cap că dincolo de cifre nu există nimic, doar foaia albă.

Mi-am născocit și o pedeapsă. Ori de câte ori simt că gândurile mi-o iau razna, întorc foaia și încep să scriu, una sub alta, formule: a plus be la pătrat egal cu apătrat plus doiabe plus bepătrat, aplusbe ori aminusbe egal apătrat minus bepătrat și așa mai departe, însă tot mi-e greu să mă concentrez, pentru că e foarte plictisitor. Nu vreau să mă gândesc că toate astea n-au nici un rost, dar e musai să le fac, cu toate că știu că algebra asta nenorocită n-o să mă ajute la nimic în viață, e făcută doar ca să m-apuce durerea de cap. O iau de la capăt, altă foaie, alte exerciții.

Cred că fac asta de vreo două ore când intră Bunica, aducând pe o farfurioară mere feliate, nuci și miere. Când vede că învăț mult, întotdeauna vine cu ceva dulce pentru mine, peltea de gutui sau ciocolată amăruie sau nuci trase prin zahăr ars, zice că-mi dă energie și mă ajută să mă concentrez mai bine. Dă să pună farfuria pe masă și vede coloana de formule din caiet. Tresare, nucile se ciocnesc de marginea farfuriei din mâna ei, se schimbă la față, știu că se gândește la Miklós și la Bertuka. Nu mi-a mai spus sfârșitul poveștii, brusc îmi doresc să nu plece, să rămână aici și să-mi povestească pe loc. Între timp mă gândesc că de fapt nu mă prea interesează poveștile ei, vreau să rămână aici numai ca să scap de învățat, și gândul ăsta mă face să mă rușinez. Bunica pune farfuria pe masă, mă privește, nu vreau să-mi citească gândurile, întorc privirea, iau repede o jumătate de nucă și o tăvălesc în miere, când încep să mestec, simt un gust de mucegai atât de puternic, încât mi se face greață.

Bunica mă întreabă pe cine vreau eu să păcălesc, pe mine sau pe ea? Întrebarea ei îmi întărește izul de mucegai din gură, nu pot să vorbesc, doar scutur din cap. Bunica tăvălește o felie de măr prin miere, spunând că nu trebuie să punem totul la suflet, matematica e plictisitoare, iar poveștile trebuie să se și termine odată și-odată. Îmi duce la gură felia de măr, haamm! zice, haamm!, ca unui bebeluș, mușc din felie, un gust proaspăt și acrișor mi se răspândește în gură.

Bunica ia cealaltă jumătate de nucă, o trece prin miere, o mănâncă fără să se strâmbe. Îmi face semn să închid caietul, se așază pe patul meu, trăgându-și picioarele sub ea și sprijinindu-se de carpeta de pe perete. Începe să vorbească.

Te trezește cântecul cocoșilor, primul tău gând e că-i imposibil să te trezești, pentru că nici n-ai dormit, nu în noaptea asta, nu, ai stat trează, ghemuită pe scăunelul din fața geamului, așteptând să se întâmple ceva, pentru că Bertuka ți-a spus că asta va fi ultima lor noapte aici, cineva o să-i treacă în sfârșit granița în schimbul colierului.

Ai îmbrățișat-o și ți-ai luat rămas-bun de la ea, seara n-ai încuiat poarta, după cum te rugase, însă de culcat n-ai putut să te culci, nici n-ai vrut, ai vrut să-i vezi plecând sau, dacă nu să-i vezi, măcar să-i auzi sau, dacă nu să-i auzi, măcar să știi.

Stăteai în întuneric și așteptai, atentă la ritmul respirației tale, gândindu-te la bezna din magazia de lemne, imaginându-te acolo, împreună cu ei, imaginându-ți că pleci și tu cu ei.

Stăteai și așteptai și încercai să te golești de gânduri și nu-ți aduci aminte deloc să fi adormit, îți amintești doar trezirea, cântatul cocoșilor, pe care s-ar putea să-l fi visat numai.

Te doare spatele, te ridici cu greu, afară se crapă de ziuă, totul e cenușiu, apoi, deodată, strada, cerul, lumea sunt inundate de o lumină trandafirie atât de puternică, încât îți luminează camera prin perdeaua trasă, pentru o clipă totul se îmbracă într-un roz dulceag și grețos și ametitor, e imposibil să fie ceva real, nu poate fi decât un vis, însă tu n-aveai voie să adormi, tu trebuia să veghezi, pentru că ți-ai pus în gând să rămâi trează toată noaptea, ca atunci, murmurând numerele prime ca atunci, când ai vegheat și te-ai rugat pentru însănătoșirea lui Miklós. La numerele prime vrei să te gândești, la numărul la care ai ajuns atunci și la ce dorință ți-ai pus când l-ai rostit în șoaptă, însă nu-ți amintești nimic, nici numărul, nici dorința.

Stai în lumina incredibil de trandafirie, acum ești sigură că dormi, că doar visezi trezirea, visezi cântecul cocoșilor, visezi

lumina aurorei, groaza se prelinge ca o sudoare rece de-a lungul trupului tău, ai un singur gând: că nu se poate ca tu să dormi, n-ai fi avut voie să adormi, trebuie să te trezești, trebuie să te trezești de-a binelea, trebuie să te trezești cu orice preț.

Atunci de afară se aude o bubuitură ca o explozie, nu e afară, ci înăuntru, în urechile tale, în creierul tău, în ceafa ta, în șira spinării tale, te aruncă de pe scaun, te izbește de perete, te trântește la podea, te lovește în stomac, te smucește de braț, te ridică de pe jos, îți bagă un pumn în gură, te târăște pe podea trăgându-te de păr, în timp ce te lovește și-ți trage palme și te zgâlțâie, se răstește la tine, unde e, unde l-ai pus, unde l-ai ascuns, ce-ai făcut cu el?, nu ești în stare să scoți nici o vorbă, nici să crâcnești, nici să plângi, aerul e miere cristalizată sau sticlă fluidă.

Știi și nu știi ce se întâmplă, e un om în uniformă care urlă la tine, te bate, te lovește cu picioarele, nu simți durere, simți numai cum trupul tău devine fragil și rigid, ești făcută din sticlă neagră, acuși te faci țăndări, te vezi din afară, de parcă n-ai fi tu, de parcă nu cu tine s-ar mătura pe jos, de parcă nu cămașa ta de noapte ți-ar dezveli coapsele și nu picioarele tale s-ar zbate, atât de albe, de parcă nu tu te-ai împiedica de covorul de pe podea, trăgându-l după tine, de parcă nu spatele tău s-ar arcui, de parcă nu capul tău s-ar izbi de tocul ușii.

Nu, nu tu ești cea târâtă de-a lungul holului, nu ție ți se întâmplă asta, nici nu se întâmplă, e doar o închipuire, un vis, nu din nasul tău curge sânge, nu din capul tău se smulge un smoc de păr, nu tu te împiedici de prag, nu tu te dai de-a dura pe cele patru trepte de beton, prăbușindu-te pe pietrele din curte, nu pielea ta e julită de muchiile lor tăioase, nu tu strigi, nu tu țipi să te lase, să-ți dea pace, să plece, nu rinichii tăi sunt făcuți praf, nu pe tine te

îngenunchează, nu și nu, nu tu ești acolo, e altcineva, nu ție ți se întâmplă, întâmplă-i-se altcuiva.

Crezi toate astea până în clipa în care dai cu ochii de Tăticul și de Mămica. Stau la zid, în genunchi, lângă rondoul de flori, printre crinii regali, când le vezi fețele, știi deja că nu-i un vis, că totul e cât se poate de real, iar această realitate te amețește mai tare decât loviturile, omul în uniformă îți dă drumul, se postează înaintea lui Tăticul, arată spre mine, îl întreabă ceva urlând, chipul lui Tăticul se schimonosește, de la atacul lui cerebral încoace nu i-ai mai văzut expresia asta pe față, până și obrazul stâng, cel paralizat, îi tresare, las-o pe fetiță, zice el, ea habar n-are de nimic, e doar un copil, să răspunzi la întrebare, se răstește la el omul în uniformă, pregătindu-se să-i ardă o palmă, dar mâna îi alunecă, nimerindu-i gâtul, capul lui Tăticul cade într-o parte, unde i-ai ascuns? întreabă iar omul în uniformă, Tăticul se înfurie, din colțul gurii i se prelinge salivă amestecată cu sânge, drept cine mă iei, nenorocitule? strigă el, de câte ori să-ți mai repet că n-am ascuns pe nimeni, cu atât mai puțin niște jidovi împuțiți, ai greșit adresa, ai măcar idee cu cine stai de vorbă?, smulge din pământ, de lângă crini, o vergea cu un glob de sticlă verde la capăt, începe să lovească omul în uniformă peste coapse, globul de sticlă se face țăndări, na, mă, na, strigă, na și na și na!, vergeaua se rupe-n două, Tăticul încearcă să se ridice, dar nu poate, în tot timpul ăsta Mămica doar stătuse și se smiorcăise, însă acum scoate un țipăt și izbucnește în hohote de plâns, nu vedeți că bietul om e bolnav, păi, de ce nu-i dați dumneavoastră pace, ați greșit adresa, vă rog să înțelegeți.

Încerci să te ridici, să spui că aici nu-i nimeni, nu e și nici n-a fost, dar între timp îți aduci aminte că doar o singură dată ai mai auzit-o pe Mămica smiorcăindu-se cu atâta umilință și anume

atunci când Tăticul ne-a anunțat, în timp ce luam prânzul, că el se pensionează, păi, și noi ce-o să ne facem? l-a întrebat Mămica pe același ton, iar atunci Tăticul a trântit furculița pe masă, gata cu slugărnicia! s-a răsti la ea, nu la asta vrei să te gândești, ci la puterea minciunii, la ce-ți spusese odată Miklós despre minciună, că trebuie să minți ca și cum ai spune adevărul și atunci chiar așa va fi, vezi cum omul în uniformă îl apucă pe Tăticul de păr, trăgându-l în sus și apăsându-i țeava pistolului fix în mijlocul frunții, te întreb pentru ultima oară, zice, vocea îi e moale, aproape caldă.

Te ridici în picioare, să nu-i faceți rău, strigi, să nu-i faceți rău bietului Tăticul, nu sunt cuvintele tale, nu asta ai vrut să spui, nu le faceți rău, vă rog foarte frumos, nu, nici lui Tăticul și nici lui Mămica, ai vocea ascuțită, ei habar n-au de nimic, ei nu sunt de vină, lor să nu le facă nimic, ție să-ți facă.

Omul în uniformă se uită la tine, își umezește buzele, abia atunci observi cât e de tânăr, poate că nici n-a împlinit încă douăzeci de ani, are o mutră de adolescent, număr până la trei, zice el.

Ochii lui Tăticul sunt goi și cenușii, te privește cum nu te-a mai privit niciodată până acum, de parcă nu i-ar veni să creadă ce vede, te gândești la Bertuka, la Miklós, la Bátykó, la faptul că ei nu mai sunt acolo, că e imposibil să mai fie acolo, să nu mai fie acolo, buzele omului în uniformă sunt strânse, dar tu știi că numără în gând, unu, doi, brațul ți se ridică, degetul tău arată spre magazia de lemne, timp în care spui că da, au fost aici, da, tu singură i-ai ascuns, nimeni altcineva n-a știut nimic, au fost aici, dar acum nu mai sunt, au plecat, însă nu știi unde.

Fața omului în uniformă rămâne impasibilă, nu se poate citi pe ea nici surpriză, nici supărare, nimic, cu un oftat ușor îl

împușcă în frunte pe Tăticul, se aude o bubuitură puternică, pe fruntea lui Tăticul apare o pată neagră, din ea începe să țâșnească sânge roșu, omul în uniformă își scoate degetele din părul lui Tăticul, Tăticul se prăbușește moale printre florile din rondou, omul în uniformă se apropie de tine, te ia de păr, îți trage capul pe spate, spune ceva, nu auzi ce, bubuitura încă îți mai răsună în urechi, îți zvâcnește în creier, capul o să-ți explodeze, acum pistolul din mâna omului în uniformă e îndreptat către tine, acum e rândul tău, știi că e rândul tău, să explodeze, să tragă, totul ți se învălmășește în cap, totuși o vezi pe Mămica sărind în picioare și țipând, vrea să-l apuce de braț pe omul în uniformă, dar nu poate, pentru că omul în uniformă face un pas în față, târându-te de păr în urma lui, și în același timp, cu un gest plictisit, apasă pe trăgaci, bubuitura n-o auzi nici acum, doar o simți în stomac, Mămica se prăbușește, dar pe asta n-o mai vezi, pentru că omul în uniformă te smucește și te trage-trage-trage de păr spre magazia de lemne.

Ușa magaziei e deschisă, mai mult, e larg deschisă, magazia e goală, de fapt nu de tot, în mijlocul ei se află lada de zestre răsturnată, toate nucile din ea s-au risipit pe jos, lângă lada de zestre e o statuie de lut exact la fel ca aia văzută la Bertuka în pod. Te uiți la nucile de pe jos, te gândești că ei nu sunt aici, că au reușit să plece, chiar au reușit să plece de tot, aici nu-i nimeni, zice și omul în uniformă, nu e și nici n-a fost, pe el să nu-l minți, aici nu-i nimeni în afară de statuia asta blestemată, zicând asta, trage un glonț în statuie, în pieptul statuii se cască o gaură mare și neagră și atât, altceva nu se întâmplă, știi că acum ți-a venit într-adevăr rândul, e sigur că tu urmezi, vezi cum pistolul se mișcă în mâna lui, îți dorești să se miște, asta vrei să-ți dorești, însă nu, nu, nu vrei, cerul ți-l dorești, nu să mori aici, înăuntru,

vrei să mai vezi o dată cerul, nucul cel bătrân, crengile lui bătute de vânt, nici asta nu-i adevărat, nu vrei să mori, asta e, nu vrei deloc să mori, vrei să trăiești, să respiri. Țeava pistolului se ridică, nu vrei s-o vezi, întorci capul, te uiți spre lada de zestre, spre nucile de pe jos, în creier îți mai răsună încă bubuitura, și atunci vezi printre nucile de pe jos ceva alb, e o piatră albă legată cu sfoară roșie, știi ce este, fusese a Bertukăi, pe piatra asta înfășurase ea ghemul de lână roșie.

Simți cum ți se ridică brațul, o să arăți într-acolo, spre piatră, la fel cum ai arătat și spre magazia de lemne, și o să strigi că ba da, ba da, au fost aici, nu vrei, n-ai voie s-o faci, îți dorești să nu fi văzut piatra aia, totuși mâna ți se ridică, arată piatra cu degetul, omul în uniformă observă, îți dă drumul, pleacă de lângă tine, te întinzi după el, însă nu-l mai ajungi, e deja acolo, aplecat deasupra nucilor, apucă piatra, când o ridică, firul de lână legat de ea pare că răsare din pământ, lăsând în urmă o dungă neagră pe jos. Atunci de sub pământ se aude un murmur, nu de sub pământ, ci dinspre statuia de lut, vezi cum, din trei pași, ajunge lângă omul în uniformă, îl apucă de umeri, îl ridică, vrând să-l azvârle cât colo, și atunci se aude un trosnet, pământul se crapă, nu, nu asta se întâmplă, podeaua se surpă sub voi, vezi că-i făcută din crengi amestecate cu chirpici, sub ea, o groapă mare cât o cameră, iar acolo, jos, în groapă, toți trei, Bertuka și Bátykó și Miklós, statuia de lut dă drumul omului în uniformă, rămânând în picioare pe marginea gropii, omul în uniformă înjură, ridică pistolul și îl îndreaptă spre Bertuka, atunci Bátykó face un salt spre Bertuka, i se așază în față în chip de paravan, pistolul se descarcă, glonțul îl nimerește pe Bátykó în burtă, ecoul bubuiturii se suprapune peste tunetul asurzitor izvorât din măruntaiele statuii de lut, îl doboară cu o lovitură de pumn pe

omul în uniformă, care cade în groapă, apoi, crăpându-se-n două, cade și ea, direct peste Miklós, o vezi cum se preface în praf și pulbere, îngropându-l pe Miklós, vezi cum omul în uniformă se pune în patru labe, căutându-și pistolul, vezi cum îl găsește, cum o ține pe Bertuka și cum apasă pe trăgaci, vezi cum Bertuka se repede la omul în uniformă, vezi cum îi înfige andreaua în gât, nu te interesează, numai Miklós te interesează, sari și tu în groapă, praful și fărâmele de lut te sufocă, strigi numele lui Miklós, îți afunzi brațul printre resturile statuii de lut, căutând mâna lui Miklós, o să-l apuci de mână și o să-l scoți de acolo, însă n-o găsești, cauți și tot cauți, dar n-o găsești, apoi simți niște degete încleștându-se pe încheietura mâinii tale, te strâng, strângi și tu, ții, tragi, nu-i Miklós, e Bátykó, stă înaintea ta, întins pe jos, în jurul său totul e negru de sânge, te ține cu amândouă mâinile de braț, gâlgâind și horcăind și hârâind, se chinuie să-ți spună ceva, înțelegi, n-a avut nici un rost, spune el, privirea lui trece dincolo de tine, fața lui devine inexpresivă, apoi reușește cumva să te privească iar, măcar tu să rămâi în viață, zice, lui nu i-a mai rămas nimic, dar tot nimicul ăsta ți-l dă ție, ia-l și du-te, spune, fața i se schimonosește de durere, scrâșnește din dinți, vrei să-ți retragi mâna, dar nu reușești, te ține foarte strâns, și atunci simți ceva în palmă, o piatră rece și tăioasă, un bulgăre de jar, nu poți să te hotărăști ce anume, iar apoi mâna ta nu mai e o mână de om, trupul tău nu mai e un trup de om, te transformi, ești animal, nu om, ești o cârtiță păroasă, nu mai vrei nimic, doar să te vâri acolo, sub pământ, acolo unde ți-e locul, vrei să sapi adânc, tot mai adânc, și chiar sapi, te înșurubezi în țărână, săpând și înaintând orbește tot mai adânc și mai adânc, acolo, în întunericul jilav cu miros de pământ, acolo unde nimeni, niciodată, nu te va mai găsi.

Bunica tace, ridurile îi brăzdează chipul, i-l fac țăndări, înghite aerul, înăbușindu-se, se poate să fi fost așa, zice, dar la fel de bine se poate să nu fi fost. E posibil ca toate să se fi întâmplat complet diferit, mult mai banal, e posibil ca pur și simplu în zorii zilei să fi venit niște soldați care s-au dus direct la magazia de lemne, i-au găsit pitiți după stiva de lemne și atunci i-au scos din pat pe toți ai casei și i-au urcat în trenul în care fuseseră urcați și ultimii locatari ai ghetoului de la fabrica de cărămizi. Da, poate că numai atât s-a întâmplat, a vrut s-o ascundă pe prietena ei cea mai bună, dar a fost prinsă și a ajuns în lagăr împreună cu ea. Și poate că ea a supraviețuit, iar prietena ei nu, și nici părinții ei, poate că dintre toți numai ea singură s-a întors acasă.

Bunica se ridică cu greu de pe pat, se sprijină de marginea comodei, pare că amețește. Se uită la mine, poate că așa a fost, zice, sau poate că nu, dar oricât s-ar chinui să decidă cum a fost, nu-i în stare să spună care-i adevărul.

Se îndepărtează de comodă, rămâne locului, clătinându-se pe picioare, totuși n-ar fi trebuit să-mi povestească, zice ea, n-ar fi trebuit nici măcar să se apuce de povestit.

Inspiră adânc, îndreptându-se încetișor, dar hotărât, spre fotoliu, cu mișcări sacadate, ca un copil care abia învață să meargă, mă ridic, îi spun să aștepte, că vin s-o ajut. Ajunge lângă fotoliu, vrea să se țină de spătar, dar mâna-i alunecă, picioarele n-o mai țin, se prăbușește la pământ.

Văd că-i e rău. Întinde o mână, apucă spătarul, încearcă să se ridice, nu poate.

Sunt lângă ea, îi spun, stai să te ajut, Bunica se uită la mine, dă din cap. Mă aplec, o iau de braț, încerc s-o ridic. E foarte

grea, nu pot nici măcar s-o clintesc. Ea se agață de mine, nici așa nu reușesc. Mă opintesc și gem și trag de ea din răsputeri, dar tot nu izbutesc. Geme și Bunica.

Îi dau drumul. Chem Salvarea, zic.

Bunica mă apucă de glezne. Îi spun să mă lase, că vreau să chem Salvarea. Bunica scutură vehement din cap, se silește să vorbească, vocea îi e complet schimbată, spune ceva, dar nu înțeleg ce, repetă, limba i se mișcă foarte greu în gură, vorbește tărăgănat. Cu chiu, cu vai, o înțeleg, zice să bag mâna la ea în buzunar, acolo are portmoneul, zice să-l deschid, înăuntru e o cheie, s-o scot.

E cheia magaziei de lemne, zice ea. Să mă duc și s-o descui, pe perete e un hârleț, să sap cu el lângă leagăn și o s-o găsesc, că nu-i îngropată adânc, acolo se află medicamentul ei, să i-l aduc. Repede-repede.

Încuietoarea portmoneului mă zgârie până la sânge, dar nu-mi pasă, reușesc să scot cheia, e o cheie galbenă, simplă, de lacăt, o iau, traversez în goană camera, bucătăria, curtea, grădina.

Omul de lut, pe care Bunica îl botezase Osul Pământului, stă acolo, în fața magaziei de lemne, trec pe lângă el, mă aștept să se pună în mișcare și să-mi ațină calea, dar nu se întâmplă nimic. Zăpada îi acoperă umerii și fața, ascunzându-i trăsăturile.

Lacătul se deschide ușor, ușa nu scârțâie, intru, mă opresc așa în întunericul dinăuntru.

Hârlețul e acolo, pe perete, îl iau, rămân o clipă nemișcată, aștept să se umple aerul de plânsul înăbușit, însă e liniște, nu se aude nimic. Mă duc lângă leagăn, dar nu mă uit la păpușa din el, îl trag deoparte, observ într-un loc o adâncitură în pământ. Încep să sap, muchia hârlețului mă taie la tălpi chiar și prin papuci, nu-mi pasă, continui să sap.

Deodată se aude un clinchet, mă pun în genunchi, încep să scormonesc pământul cu degetele, dau de ceva tare, apuc, scot.

E o cutie de tablă mare și rotundă. O curăț de pământ. Pe capacul ei, o inimă pictată cu vopsea roșie de ulei.

O iau la fugă înapoi, să i-o duc Bunicii. În timp ce alerg, aud cum zornăie ceva în ea.

Bunica e tot întinsă pe jos, mă pun în genunchi lângă ea. Îmi face semn să deschid cutia.

Capacul se deschide foarte greu, vâr o unghie sub el, cedează puțin. Înăuntru e o sticluță de medicamente, pe ea, încolăcită, o șopârlă mică și neagră.

Bunica se ridică într-un cot, se uită în cutie, întinde mâna, ia sticluța, coada șopârlei îi atârnă neagră printre degete. Bunica mi-o întinde, zice s-o țin eu. Cu amândouă mâinile. Repede. Repede-repede.

Pun mâna, e rece. Bunica îmi strânge degetele peste sticluță, îmi șoptește să strâng tare. Strâng. E rece. Bunica mă ține de mână, degetele ei sunt reci ca gheața, îmi șoptește iar să strâng. Deodată simt o mișcare în palmă. Se agită, e alunecoasă, vrea să-mi scape printre degete. Bunica îmi zice s-o țin bine, să n-o las să-mi scape. A și început să vorbească mai clar, să se simtă mai bine.

Nu-i dau drumul, solzii mă gâdilă, n-o scap. Nu mai e atât de rece.

Să fiu atentă, zice Bunica. Îmi ia sticluța dintre degete, eu strâng repede pumnul, nu las șopârla să-mi scape.

Bunica destupă sticluța, scoate din ea o pastilă albă, și-o vâră în gură.

Se ridică în șezut, se șterge cu dosul palmei pe frunte, ia sticluța, îi pune dopul, o aruncă în cutie, după care ia cutia de pe covor, mi-o întinde, zice s-o pun la loc în cutie.

Desfac degetele, când șopârla se strecoară printre ele, văd că nu mai e neagră, solzii îi strălucesc în nuanțe de alb și albastru și argintiu, apoi o văd strecurându-se înapoi în cutie, Bunica pune repede capacul.

Se ridică în picioare, ia cutia sub braț. O s-o ducă ea la loc, zice, iar eu să merg să mă spăl frumușel pe mâini.

Îmi privesc mâinile. Sunt negre de pământ, negre de funingine.

treizeci și nouă

Dinspre cimitir, de dincolo de gard, de trei zile se aud numai marșuri funebre. Probabil e o înregistrare, uneori se aude de foarte departe, alteori de foarte aproape, depinde din ce direcție și cât de tare bate vântul. Degeaba mă străduiesc să nu-i dau atenție, cum, necum, melodia ajunge mereu la urechile mele, uneori o aud și când amuțește. Am încercat și să-mi acopăr urechile cu palmele, dar o aud și atunci, foarte-foarte încet.

Tot orașul se pregătește de înmormântare, o să fie niște funeralii de mari proporții, Péter mi-a spus că auzise el c-o să se deschidă mormântul comun și o să se scoată din el sicriele goale de fier, iar în locul lor, într-o ceremonie solemnă, se vor pune sicriele adevărate, cu morții adevărați. O să fie o ceremonie grandioasă, cu o grămadă de flori, multe discursuri și salve de artilerie.

Nea Pali găsise cadavrele. Péter mi-a povestit că inițial nimeni nu l-a crezut, cu atât mai mult cu cât el susținea că se află în valea din spatele fabricii de cărămizi părăsite. Spuneau că nu găsise decât o groapă comună de pe vremea războiului, cea în care fuseseră aruncate cadavrele celor ce muriseră în fostul ghetou. Nici n-au vrut să se deplaseze până acolo, până ce nea Pali n-a început să sape în vale, scoțând la iveală un cadavru vârât într-un sac de plastic din aceia în care se ambalează îngrășăminte chimice.

În timp ce Péter vorbea, mi-am adus aminte de hartă și de faptul că după fiecare antrenament nea Pali ne verifica tălpile încălțămintelor. Și de fiecare dată ne întreba dacă n-am văzut urme de săpături pe undeva.

În ziua funeraliilor muzica mă trezește în zori, se aude mult mai tare ca altădată, pare că răsună direct în cameră, ca și cum muzicanții ar cânta chiar lângă patul meu. Îmi pun perna peste cap, dar tot mai aud sunetul ascuțit al viorilor, îmi țiuie drept în creier, nelăsându-mă să adorm din nou. Mă ridic în capul oaselor și abia atunci îmi dau seama că nu e sunet de vioară, nici măcar muzică nu e, ci fierbătorul de apă din bucătărie, care șuieră strident.

Intru în bucătărie. Bunica stă lângă fierbător, privind la aburul alb ce se ridică din el. Când mă vede, îmi face un semn

prin perdeaua de aburi, ia fierbătorul de pe foc, îl ridică, apoi toarnă de sus apa fiartă în ceainic.

Știe că nu mi-e foame, zice, dar pentru azi ea are de gând să ne pregătească un mic dejun copios, cu ouă ochiuri și pâine prăjită cu usturoi, cu slănină și ceai cu rom. O să fie un mic dejun ca acelea despre care Bunicul obișnuia să spună că după unul ca ăsta poți să-ți iei lumea în cap.

O aprob, într-adevăr, nu mi-e foame, dar când Bunica pune ceainicul pe masă, mestecă în el, iar bucătăria se umple de înviorătorul parfum de portocale al ceaiului, mațele încep să-mi ghiorăie atât de tare, încât mi se face de-a dreptul rușine.

Așa mai zic și eu, spune Bunica zâmbind, apoi zice să merg și să aduc din cămară usturoiul și untura de gâscă și ouăle.

Niciodată nu mi-a plăcut slănina friptă, dar acum îmi pică bine, tai colțul feliei ivite de sub ou și-l mănânc fără pâine. Tocmai termin de înghițit ultima îmbucătură de pâine prăjită înmuiată în gălbenușul moale, când marșul funebru răsună din nou. Pentru o clipă se aude atât de tare, încât geamurile încep să vibreze, iar dinții să-mi clănțăne în gură, apoi cineva dă muzica mai încet, însă tot tare se aude.

Bunica strâmbă din nas, zice că se face atâta zarvă pentru ca mâine, după ce mormântul se va închide la loc, să se creadă că de-acum înainte va fi veșnic liniște și pace.

Îi spun ce-am auzit de la Péter, că de-aia se aude necontenit muzica, pentru că în garda de onoare aproape toți sunt începători și nu știu să bată ca lumea pasul de defilare, iar pe muzică se poate exersa mai bine, însă e greu și așa, pentru că nu toți au picioarele îndeajuns de lungi și nu toți sunt de aceeași înălțime.

Bunica pufnește pe nas, zice că i se rupe ei de garda de onoare, și de asta nouă, și de aia veche, i se rupe și de funeralii, și de toată ceremonia asta grandioasă. Să știu de la ea că nu contează cine și unde își doarme somnul cel de veci și nici dacă e îngropat sau incinerat, pentru că din moment ce viața a părăsit trupul, e totuna dacă trupul se transformă în fum negru sau în noroi negru. Ei nu-i pasă deloc de ce se va întâmpla cu ea *după aia*. Scutură din cap, adăugând că asta-i doar o idee de-a ei. Bunicul vedea altfel lucrurile, dacă nu de alta, măcar de dragul lui trebuie să ne bucurăm că, iată, am apucat și ziua asta.

Împinge farfuria mai încolo, își întinde mâinile în față, se preface că apucă aerul în pumni. Bunicul vedea altfel lucrurile, zice iar, pentru că atunci când a venit Pali cu vestea că securiștii au ocupat parterul spitalului, îngrămădind de-a valma morții și răniții, atunci Bunicul a zis că n-au dreptul să facă așa ceva și că trebuie să fie clar pentru toată lumea că astea sunt ultimele ceasuri ale regimului. El se duce și vorbește cu ei, orice ar fi fost, se mai poate încă repara, suntem totuși o țară civilizată, așa ceva nu se poate, morții trebuie îngropați cum se cuvine.

Bunica își împletește degetele, trosnindu-și oasele. Toată lumea, zice, are dreptul la ultimul omagiu,. Și tocmai asta o să se întâmple acum, va avea loc o înhumare civilizată. Dacă vreau, pot să merg să văd. Să mă cațăr în vârful nucului, de acolo se vede tot, o să-mi dea și binoclul Bunicului, o să văd chiar mai bine decât dacă aș fi la fața locului.

Intru în casă, scot binoclul învelit în hârtie din cutia de pantofi, mi-l agăț la gât. Înainte de a mă cățăra în copac, o mai întreb o dată pe Bunica dacă nu vrea să vadă și ea. Scutură din cap, nu, zice, ea nu-i curioasă deloc.

După micul dejun ies în curte. Totul e acoperit de zăpadă, și copacii, și tufele, și magazia de lemne, până și statuia de lut are căciulă și guler de zăpadă. Trec pe lângă ea, stă nemișcată, ca întotdeauna, abia dacă i se mai disting trăsăturile feței, desenate de Bunica.

E greu să te cațări în nucul încărcat de zăpadă. Crengile sunt alunecoase, însă nu-i prea periculos, deși toate se îndoaie sub mine, scuturându-se de omăt.

Urc până în vârful copacului, unde crengile subțiri abia mă mai țin, pun binoclul la ochi. Într-adevăr, se vede până la tribună, unde un bărbat în salopetă tocmai aprinde patru făclii mari, așezate în suporturi negre de fier. Alții aduc coroane de flori, începând să le aranjeze în fața tribunei. Binoclul aduce totul aproape, dar fiindcă trebuie să-l țin cu o mână la ochi, nu pot să mă agăț de copac decât cu cealaltă, crengile dansează sub mine, astfel că tot ce văd prin lentile pare că se mișcă, nu pot să focalizez nimic mai mult de o clipă. Pregătirile sunt în toi, văd muzicanți și un popă plimbându-se nervos în sus și în jos, încet-încet lumea începe să se adune în jurul tribunei. Vântul îmi suflă pe sub rochie, trebuia să mă îmbrac mai gros, îmi vine să fac pipi de frig, încep să mă dau jos din nuc. Mai este timp berechet, o să mă întorc mai târziu.

Înăuntru, în casă, Bunica face curat, văd că mai ales lucrurile Bunicului le șterge de praf. Se uită la mine, dar nu-mi zice s-o ajut.

Când urc din nou în copac, cimitirul e deja ticsit de lume. Lângă făcliile de pe tribună stau vreo zece persoane, printre ei și doi-trei popi, îi recunosc pe nea Pali și pe proful de desen.

În fața microfonului stă un ins înalt, chel și cu ochelari, citește un discurs despre bravii eroi și morții noștri sacri. Știu cine-i: e tatăl lui Iván. Péter spunea despre el că a cumpărat deja jumătate de oraș, din câte știe el, și patinoarul, și fabrica de piele sunt tot ale lui, până la urmă va fi mai ușor să enumeri ce nu-i aparține încă.

Mă uit la oameni, la fâlfâitul drapelelor cu gaură în mijloc, îl caut pe Péter din priviri, însă nu dau de el nicăieri.

Tatăl lui Iván își termină discursul, pentru o clipă se face liniște, apoi fanfara începe să cânte, acum e muzică adevărată, nu o înregistrare.

Mulțimea se dă la o parte, făcând loc fanfarei, urmată de garda de onoare, între ele, un camion uriaș, blindat pe toate părțile cu plăci ruginite de oțel prinse în șuruburi mari, geamurile îi sunt acoperite cu plasă de sârmă, iar în față i s-au montat niște dinți de buldozer. Trebuie să fie camionul blindat despre care ne povestise proful de desen, cel cu care fusese dărâmat gardul de la Securitate. Pe părțile laterale, peste plăcile de oțel, atârnă coroane și buchete mari de flori, iar pe platforma camionului stau înșirate pe două rânduri sicrie negre cu ornamente aurii. Mă gândesc la Krisztina, precis e și ea acolo, în mulțime, și precis se întreabă, ca și mine, oare în care dintre sicrie se află Réka?

Apăs cu putere binoclul la ochi, vreau să mă doară, văd cum sicriele sunt descărcate foarte solemn din camion și înșiruite la marginea gropii. Apoi, la fel de solemn, în locul lor sunt încărcate sicriele de fier.

Iarăși mi se face frig, e și plictisitor să te tot uiți cum, trecând din mână în mână, sicriele sunt urcate pe o rampă în camion.

Unul din popi se apropie de microfon, își drege glasul, și atunci se aude deodată un tunet puternic, ba nu, sunt focuri de armă, bum, bum, bum, se aude în mod repetat, mulțimea se agită, vălurește, un om în salopetă și cu o mitralieră în mână aleargă la tribună, urcă, trăgând în aer o rafală de gloanțe. Îl împinge la o parte pe popă, ia microfonul și începe să urle în el că bine, bine, toate astea-s bune și frumoase, e mare lucru că morții noștri cei dragi au în sfârșit parte de onorurile cuvenite, însă problema e că tot nu s-a făcut încă dreptate. Încă n-a câștigat adevărul, pentru că aici nu zac ăia care ar trebui să zacă.

Mai trage o rafală în aer, mai urlă în microfon o dată, zice că întrebarea e până când se poate suporta ca niște oameni nevinovați să ajungă sub pământ, iar vinovații să-și vadă nestingheriți de-ale lor, continuând să se bucure de răsplată după aceste crime și să spurce, cu fiecare suflare a lor, mântuirea sufletelor sfinților noștri martiri.

Un murmur se ridică din mulțime, stăruie printre morminte, bărbatul mai trage o dată în aer, strigând că și el, și frații lui siderurgiști au luptat pentru dreptate, și-au dat sângele și viața pentru ea, și atunci se ridică întrebarea: cum e posibil ca tocmai ei să nu fi fost invitați la masa tratativelor? Cum e posibil ca tocmai el să n-aibă loc la această tribună, când stătuse cu mitraliera în mână în primele rânduri, pe platforma acestui camion?

Iar trage în aer, apoi mitraliera tace, încărcătorul i s-a golit, bărbatul o lasă din mână, acum atârnă de curea pe umărul lui, se dă un pas mai încolo, apucă una din făclii și începe să strige din nou: poate că pentru ceilalți e mai important să-și burdușească burțile și buzunarele, însă el, Diszkosz Gyurka, se

jură pe viața lui că nici el, nici frații lui siderurgiști nu vor permite ca răul să biruie binele! Dacă alții nu vor, atunci ei vor face dreptate, el nu va permite, ei nu vor permite!

Cum strigă toate astea, aruncă microfonul pe jos, ridică făclia cu ambele mâini deasupra capului, apoi, hârâind și horcăind, începe să descrie cu ea cercuri de foc prin aer și, după o ultimă horcăitură puternică, o azvârle în mulțime. Făclia se înalță, lăsând în urmă o dâră de foc, zboară pe deasupra sicrielor înșirate pe marginea gropii, aterizează drept în mormântul deschis, fundul gropii e inundat instantaneu de flăcări, care apoi se sting într-un nor negru de fum.

Din mulțime se ivesc alți oameni în salopetă și cu mitraliere în mâini, îl înconjoară pe Diszkosz Gyurka, se îndreaptă cu toții spre camion, se urcă lângă sicriele de fier de pe platformă, apoi mulțimea sare în stânga și în dreapta când camionul, scoțând un fum negru și gros, se îndepărtează în marșarier.

Un popă ridică microfonul de jos, își face o cruce cât toate zilele, apoi începe să se roage cu voce tare.

Mă dau jos din copac. Bunica stă acolo, lângă nuc, fumând una din țigările mentolate ale Bunicului. La picioarele ei, o groapă mare și adâncă, exact în locul unde data trecută aprinseserăm rugul. Alături, două hârlețe. Părul Bunicii, răvășit și ud de sudoare, i se lipește de obraji. Nu știu cum a reușit să sape o groapă atât de mare într-un timp atât de scurt. Sunt atât de surprinsă, încât o întreb.

Bunica face un semn către magazia de lemne, a avut și ajutoare, zice ea. Omul de lut stă în aceeași poziție, însă fără pic

de zăpadă pe el.

Dau din cap, da, desigur.

Bunica aruncă țigara în groapă. E timpul să-i aducem un ultim omagiu și Bunicului. Văd că sub nuc, pe un cearșaf mare, stau îngrămădite toate lucrurile Bunicului, briciul, dicționarul, cureaua de pantaloni, extensorul, cutia cu fotografii, patinele, pălăria, paltonul, toate hainele lui.

Stau și privesc obiectele, Bunica ține în mână scrisoarea de adio plină de lipituri, începe să vorbească, știu că nu mie, ci Bunicului îi spune că își dă seama că pentru ea nu există iertare, însă ea niciodată, în nici un raport informativ, n-a scris nimic ce să nu fi știut ăia dinainte și nici n-a scris nimic rău despre cineva, și mai știe și că-i degeaba, dar acum, aici, lângă groapa asta, ea făgăduiește că se va duce și-l va căuta pe fiecare, că îi va cere iertare fiecăruia în parte.

Tace, mototolește scrisoarea din mână, mă gândesc c-o să-i dea foc, însă nu o face, doar o azvârle în groapă, aruncă după ea și bricheta, și portțigaretul, și pălăria de paie, și apoi, pe rând, toate celelalte obiecte.

Stau lângă ea cu binoclul în mână, și ăsta-i al Bunicului. Îmi scot peste cap cureaua de piele de care mi-l agățasem de gât, îl întind deasupra gropii, îl las să cadă.

patruzeci

Iar a nins din belșug, zăpada înaltă estompează zgomotele, nu aud decât propria-mi respirație, cum inspir și expir aerul,

șuierând, asta și foșnetul nailonului pe sub șosete.

E ger, însă nu mi-e frig. Am făcut exact așa cum mi-a spus nea Pali, întâi mi-am uns bine tălpile, gleznele și pulpele cu alifia camforată pe care mi-a dat-o, mi-am pus niște șosete subțiri de bumbac, peste ele am înfășurat strâns folia de nailon cu găurele, iar peste asta mi-am mai tras și o pereche de șosete de lână.

Punga cu harta și busola îmi atârnă la gât, dar nu le scot, știu pe unde trebuie s-o iau, nea Pali a combinat traseul lung cu unul scurt, pe ambele le-am parcurs deja de nenumărate ori, aș putea găsi drumul și în vis.

Cunosc cărările, știu pe lângă care copac trebuie să intru printre tufe, unde-s urcușuri și coborâșuri, zăpada schimbă oarecum aspectul traseului, copacii și tufele au altă formă, uneori, când picioarele mi se afundă până la genunchi în zăpadă, am impresia că pe aici n-am mai alergat niciodată.

Cred că sunt cam pe la jumătatea traseului. Trebuie să urc dealul de-a lungul unei albii secate, să ocolesc craterul, apoi să cobor, să trec de bariera închisă cu lacăt și de acolo deja e simplu, nu trebuie decât să urmez linia de cale ferată.

Panta asta abruptă e partea cea mai dificilă, privesc drept înainte, sunt atentă la picioare, zăpada mă încetinește mult, pașii mei ridică un nor alb de pulbere fină. Pentru o clipă se pornește vântul, biciuindu-mi fața cu ace de gheață, mă ustură la fel ca apa sărată a mării.

Știu că acuși o să-mi vină să mă opresc, aici e punctul critic, pe ultima bucată a urcușului, înainte de-a ajunge la crater. Aici mă gândesc întotdeauna la explozie și la tragedia copiilor care găsiseră odată o bombă veche, rămasă din al Doilea Război Mondial. N-ar trebui să mă gândesc la asta, numai la alergare ar

trebui să mă gândesc, la felul cum îmi ridic picioarele, cum le scot din zăpadă, cum păşesc, le ridic, păşesc, le ridic.

Nu mă uit în jur, oricum ştiu că imediat ajung sus, pe platou. Continui să alerg, aplecându-mă în faţă, învolburând zăpada, îmi imaginez că sunt un mare nor alb care urcă spre platou. Vântul se întețește, formează vârtejuri de zăpadă, alerg la deal cu ochii închiși, cred că nu mai am mult. Gâfâi din greu, urcușul ar trebui să se termine, dar nu se mai termină, gura mi-e plină de zăpadă, țin în continuare ochii închiși, am impresia că urcușul ăsta chiar nu se mai termină și n-am să mai ajung niciodată în vârful dealului, n-am voie să mă gândesc la asta, nici la asta și nici la cât de simplu ar fi să mă răsucesc pe călcâie și să alerg înapoi, nu, mai degrabă ar trebui să număr pașii, nu eu număr, ci foșnetul nailonului din șosete ține numărătoarea, am ajuns la zece, la douăzeci, la treizeci, la șaptezeci, apoi nu mai știu la cât, o iau de la capăt, unu și doi și iar unu și iar doi, gata, e destul, trebuie să mă opresc, o să mă opresc, încă trei pași, atât, și mă opresc.

Simt pe pulpa stângă o atingere moale, care face nailonul să fâșâie, deschid ochii, mă uit. Lângă mine aleargă o vulpe, în mod sigur doar mi-o imaginez, numai că pare foarte reală, își arcuiește trupul, face salturi în zăpada groasă, iar îmi atinge pulpa piciorului, simt cum se freacă de mine. Servus, vulpe, îi spun gâfâind, vocea mea sună a tuse uscată, vulpea mă privește, apoi o ia la goană pe albie în sus, ridicând un nor de zăpadă.

Văd că am străbătut abia două treimi din urcuș, oboseala mă trage în jos, nu-mi pasă, continui să alerg în urma vulpii. Când ajunge în vârful dealului, dispare, știu că n-o să mai dau de ea,

alerg cât pot de repede, o durere fierbinte îmi cuprinde pulpele și coapsele, așteaptă-mă, vulpe, nu pleca.

În sfârșit ajung sus, la început, într-adevăr, n-o văd, dar apoi o zăresc alergând pe marginea craterului și lăsând în urmă o dâră de pulbere de omăt.

Soarele se ivește printre nori, totul sclipește în jurul meu. De aici încolo e simplu, de aici încolo nu mai trebuie decât să alerg la vale.

Mă uit după vulpe, continui să fug în urma ei. Pe marginea craterului zăpada e și mai înaltă, mă împiedic de o rădăcină carbonizată, dar nu cad, urmăresc vulpea. Aleargă spre pădurea arsă, după explozie vântul a răspândit focul, știu că din cauza copacilor carbonizați e periculos s-o iau pe-acolo, n-am fost niciodată în partea aceea a pădurii, dar nu-mi pasă, alerg în urma vulpii.

Văd că ajunge în dreptul copacilor, văd cum dispare printre trunchiuri, alerg după ea cu nasul în pământ.

Uneori dispare un timp, apoi apare iar, de parcă n-ar vrea s-o pierd din ochi. Printre trunchiurile înnegrite de funingine joacă o pulbere albă și fină de zăpadă, soarele proiectează pe ele umbre foarte clare, cât alerg, nu-mi dau seama întotdeauna care-i trunchiul, care-i umbra.

Din când în când vulpea mă lasă să mă apropii de ea, pare că se uită în urmă, ca să vadă dacă mai sunt acolo. Nu mă interesează dacă-i reală sau nu, îmi aduc aminte de atingerea ei pe pulpa piciorului meu și cât de diferită a fost acea atingere de cea a unei pisici.

Alergăm mult timp așa printre copaci, de trei ori sunt gata s-o ajung, însă dispare mereu în ultima clipă. De atâta zăpadă, n-o mai văd, dar simt sub picioare o pantă ușoară.

E liniște, numai vântul susură în jurul meu și crengile carbonizate ale copacilor trosnesc sub greutatea zăpezii, apoi aud și un alt zgomot, un fel de zornăit metalic adus de vânt dinspre direcția în care aleargă vulpea, zgomotul devine tot mai puternic, seamănă cu zornăitul unui lanț mare și greu sau cu scârțâitul unor șenile, nu știu ce-ar putea fi.

Vântul se întețește iar, odată cu el, și zgomotul, frigul mă pătrunde, încep să tremur, mă gândesc c-ar trebui să mă întorc, dar zăresc din nou vulpea, acum e foarte aproape de mine, o ia la goană în direcția zgomotului.

Îmi iau avânt, alerg după ea, dispare, eu ies dintre copaci, mă trezesc într-un luminiș acoperit de zăpadă. În mijlocul lui, pe niște stâlpi mari, stau înșirate două rânduri de cuști confecționate dintr-o plasă deasă de sârmă fixată pe tuburi de oțel, parcă plutesc la o jumătate de metru deasupra zăpezii. În cuști, pe verticală, roată-roată, aleargă o mulțime de vulpi, își iau avânt, se cațără cu repeziciune până la plafonul cuștii, inerția le ajută să-l traverseze, parcă în zbor, apoi coboară în goană pe peretele opus, urcă iar și tot așa, fără oprire și repede-repede.

Este o priveliște ametitoare și totodată grețoasă, stau și mă uit la ele, aud sunetul acela metalic neplăcut, simt în nări mirosul usturător al urinei de vulpe, vulpile mă ignoră cu totul, își continuă goana aberantă pe pereții cuștilor, toate cele cincizeci, toate cele o sută.

Știu ce-i aici. E crescătoria de vulpi care ține de fabrica de piele și îi aparține tatălui lui Iván.

Simt că vulpile mi-au remarcat prezența, nu se oprește nici una, însă toate mă privesc cum stau acolo, printre șirurile de

cuști, în pantalonii mei de trening vârâți în șosetele roșii de lână.

Mă uit la ele printre ochiurile plasei de sârmă, blana lor e cenușie și murdară, parcă aleargă tot mai repede și mai repede, agățându-și ghearele de plasa de sârmă, vacarmul e din ce în ce mai mare.

Stau acolo, printre cuști, privesc lacătele de pe ele, sunt mari și negre, îl apuc pe cel mai apropiat și trag de el, nu se clintește, răceala metalului mă pătrunde până la piele chiar și prin mănușile groase de fâș. Nu-mi pasă, mai trag de el o dată, mă aplec, încep să scormonesc zăpada, căutând un obiect cu care să-l izbesc. Nimeresc cu degetele peste o creangă groasă, o scot din zăpadă, încep să lovesc lacătul, creanga neagră și carbonizată se rupe în două, continui să lovesc lacătul cu ciotul, dar degeaba.

Scap din mână ciotul, lacătul rece și negru a rămas intact. E liniște, nu știu când s-au oprit vulpile din goana lor, acum stau nemișcate, holbându-se la mine, cu botul lipit de plasa de sârmă.

Mă dau un pas înapoi, simt cum îmi curg lacrimile pe obraji. Aș vrea să le vorbesc, să le promit că mă voi întoarce, mă voi întoarce să le eliberez, însă nu pot să scot nici un sunet.

Mă întorc, lacrimile îmi lasă dâre de gheață pe obraji. Nu pot să plec, nu pot să le las închise aici.

Observ o mișcare printre copaci, mă uit, nu văd nimic, mă duc totuși acolo. O pasăre ca un licăr albastru își ia zborul de pe o creangă, întorc capul, zăresc ceva ce aduce cu o clădire, încep să alerg în direcția ei.

Nu e o clădire, în mijlocul luminișului stă camionul blindat, buchetele și coroanele de flori înghețate, rămase de la funeralii,

atârnă încă pe el, și sicriele acoperite cu zăpadă sunt tot acolo, zac înșirate pe platforma camionului.

Mă duc lângă el, portiera e pe jumătate deschisă. Aici precis găsesc vreo cutie cu scule, o cheie franceză sau măcar țeava aia sau ce-o fi, care se folosește când se schimbă roata. Mă urc pe prima treaptă și, într-adevăr, scaunul șoferului e plin de scule, țevi de metal, târnăcoape, sape, răngi, toate aruncate alandala.

Scot din morman o rangă și un târnăcop, îmi pun pe umăr târnăcopul și dau fuga înapoi la cuști.

Vulpile o țin tot într-o vânzoleală, apoi simt că mă apropii, se opresc, se uită la mine.

Mă duc la una din cuști, ridic târnăcopul, izbesc lacătul, nu-l nimeresc, numai plasa de sârmă se rupe, e bine și așa, mai lovesc o dată, capul târnăcopului trece prin plasă. Trag de târnăcop, plasa se lăbărțează în afară odată cu el, o vulpe se strecoară repede prin gaură, eu sunt deja la a doua cușcă, le găuresc rând pe rând și pe celelalte, o dată nimeresc și un lacăt, sar scântei, însă lacătul nu se sparge, nu-mi pasă, continui să-l lovesc.

Nu știu cât timp a trecut până când și ultima cușcă e găurită, mă dor și palmele, și brațele, și umerii, dar nu-mi pasă, nu contează, nimic nu contează.

Gâfâi, las târnăcopul să-mi cadă din mână, aterizează în zăpadă. Abia atunci observ că toate vulpile stau acolo, în zăpada murdară, în fața cuștilor găurite, și se uită la mine.

Bat din palme cu mâinile înmănușate și strig la ele.

Deodată vulpile încep să alerge în cerc în jurul meu, am impresia că sunt în mijlocul unui vârtej mare și roșiatic, stau și mă uit la ele, apoi mă întorc, îmi depărtez brațele de corp și încep să mă învârt pe călcâie, mă învârt și mă tot învârt, mai

rapid decât aleargă ele în jurul meu, strigând din toți rărunchii: Poaledevulpe! Atunci vulpile se împrăștie, făcându-se nevăzute printre copaci, aud scârțâitul zăpezii sub labele lor. Stau și mă uit cum le înghite pădurea, mă las legănată de amețeală.

patruzeci și unu

Mă pieptăn în fața oglinzii mici, îmi strâng părul la ceafă, prin fața ferestrei trece în zbor Ré, scoțând sunete ascuțite. Péter are în mână un șnur lung, cu un ghemotoc din blană de iepure la capăt, când mișcă șnurul, îl face pe Ré să zboare. Eu bat cu degetul în geam de dinăuntru, apoi duc degetul la gură, adică nu-i cazul să trezească tot cartierul.

Bunica doarme, când m-am dus să mă spăl pe dinți, am văzut că încă nu se sculase.

Îmi fixez în păr și ultima agrafă, ghemotocul de blană e cât pe-aci să se izbească de geam, Ré țipă iar.

Am și plecat, îi mormăi imaginii mele din oglindă, dacă nu poate să aștepte, atunci de ce-a mai venit după mine? N-am nevoie de gardă personală, pot să merg și singură bine mersi la școală.

Știu ce mi-ar răspunde Péter, ar spune, ca de obicei, să-l mai suport câteva zile, că n-o să mă însoțească mereu, numai până trec alegerile, pentru că n-ar vrea să umblu hai-hui de una singură tocmai acum, când siderurgiștii se joacă de-a patrulele. Până atunci și bunică-mea ar face bine să stea frumușel în casă. Scutur din cap, dar pe urmă îi spun totuși Bunicii, ea ridică din

umeri a nepăsare, vezi să nu, zice, după alegeri brusc o să se rezolve toate și atunci, cât ai zice pește, lumea asta nouă și liberă va fi într-adevăr liberă.

Toată lumea așteaptă alegerile, într-una din pauze băieții au zis că uite, ce-ar fi să votăm și noi. Degeaba le-a spus Olgi că noi n-o să putem vota încă vreo cinci ani de-acum încolo, mai exact încă vreo opt, asta dacă alegerile vor fi din patru în patru ani, așa că n-are rost să se agite atâta, că Gazsi tot umblă pe la fiecare cu o urnă improvizată dintr-o minge tăiată în două, cine vrea să voteze să arunce un bilețel în ea. La mine nu vine.

Ré zboară și a treia oară prin fața ferestrei, bine, mă, bine, mă duc.

Bunica e în bucătărie. Stă în picioare dinaintea mesei, făina de pe planșeta de frământat aluatul e albă, netedă și fină.

Ține un deget ridicat în aer și nemișcat, nu se atinge de făină, nu desenează în ea nici linii, nici spirale. Mă opresc lângă ea, îmi pun ghiozdanul la picioare, îi zic bună dimineața, dar Bunica nu-mi acordă deloc atenție, nu se uită la mine, nu zice nimic, nici măcar nu schițează vreun gest, stă și se holbează la făină. Își pune foarte-foarte încet arătătorul pe planșetă, desenează un punct în mijlocul grămezii de făină, apoi rămâne din nou nemișcată.

O strig pe nume, îi spun că eu sunt. Bunica ridică privirea, e albă la față, ridurile îi sunt foarte adânci, linii trasate cu creionul, clare și cenușii. Ochii îi sunt apoși, nu clipește, se uită la mine fix, de fapt nu la mine, ci la ceva de dincolo de mine, de parcă eu nici n-aș fi acolo. Niciodată nu mi s-a părut mai bătrână.

Deodată își apasă palma în făină, întoarce capul, lacrimile îi inundă fața. Mormăie ceva, la început nu înțeleg ce zice, șirul de cuvinte n-are nici un sens, de fapt nici nu sunt multe, lanimic-lanimic-lanimic, ăsta-i singurul lucru pe care îl tot repetă, se apleacă în față fără să mă privească, se uită îndelung la făină, la mâna ei apăsată acolo, în mijlocul făinii.

Răschirându-și degetele, netezește făina, pulberea albă se ridică printre ele, acoperindu-i ca o peliculă toată mâna, albindu-i pielea.

O iau de mână, are mâna rece, pielea rece.

Nu-i nimic, îi zic. Bunica se uită la mine, pe chipul ei se citește spaima, de parcă n-ar ști cine sunt, îi simt mâna încordându-se sub degetele mele, vrea să și-o retragă, n-o las, sunt mai puternică decât ea. Cu mâna mea încep s-o mișc încet pe a ei, la început opune rezistență, apoi cedează, trasăm împreună o linie în făină, de fapt nu una, ci chiar cinci deodată, cinci linii ondulate, urma celor cinci degete ale Bunicii, seamănă cu aripa unei păsări, asta și e, aripa unui cocoș, degetele noastre se pun în mișcare, desenăm și pasărea, îi desenăm și gâtul, și ciocul, și creasta, și penele din coadă, și picioarele, și pintenii. N-a mai rămas de făcut decât ochiul, ridic mâna Bunicii, îi apăs scurt unghia degetului mic în făină.

Îmi retrag mâna. Bunica se sprijină de marginea mesei, stă acolo gâfâind, stropi de sudoare îi picură de pe frunte. Se uită la cocoș, respirația i se liniștește încetul cu încetul.

Îi spun că rămân acasă, însă ea scutură din cap, nu-i nevoie, zice, acum se simte mai bine, mult-mult mai bine. Inelul i se ciocnește de planșetă, făina se învolburează, apoi se netezește, cocoșul nu mai e decât o umbră palidă sub albul făinii. Bunica se șterge pe frunte cu mâneca sveterului, când ies din

bucătărie, o văd cum se apucă să adune făina într-o grămadă, o aud murmurând, ea a încercat, a încercat de-adevăratelea, însă e foarte-foarte greu.

Ultima oră avem istorie, mai sunt vreo două minute de pauză, abia aștept să treacă, abia aștept să treacă și ora, abia aștept să merg acasă.

Stau pe coridor, sprijinită de perete, și o ascult pe Olgi cum îi povestește lui Aliz despre o carte pe care tocmai o citește, îi zice cât e de palpitantă și, pe deasupra, odinioară a fost interzisă, însă acum a apărut iar în librării, știu că acuși o să vină și la mine, acuși o să-mi povestească și mie toate astea.

Tocmai casc, când aud că vine nea Radieră, e tare grăbit, tot coridorul răsună de țăcănitul blacheurilor de la bocancii lui, cât ai clipi, a și ajuns lângă mine. Zice să merg cu el imediat, pentru că vrea să-mi spună ceva, e foarte important.

Mă apucă de braț, târându-mă după el de-a lungul coridorului până la cotitura scărilor, acolo se oprește brusc, zice că azi-noapte s-a răspândit prin oraș vestea că uzina siderurgică se va închide, iar asta înseamnă că muncitorii vor rămâne fără slujbe, până acum a crezut că-i doar un zvon, însă acum a vorbit cu cineva care i-a spus că-i pe bune, iar dacă-i într-adevăr așa, atunci numai Dumnezeu știe ce-o să se mai întâmple, pentru că un lucru e sigur: Diszkosz Gyurka n-o să se mulțumească numai cu joaca de-a patrulele… în clipa în care spune asta, începe să sune clopoțelul, stăm chiar sub el, sună groaznic de tare, nea Radieră trage o înjurătură, nu mai aud ce zice, amuțește, se uită la ceasul de la mână, mușcându-și buzele,

clopoțelul sună, sună și tot sună, de parcă n-ar avea de gând să înceteze niciodată, când în cele din urmă se face liniște, îmi țiuie urechile. Ei, în sfârșit, zice nea Radieră, continuă să vorbească, dacă-i într-adevăr așa, dacă ei îndrăznesc să se atingă de uzină, atunci și eu, și bunică-mea o să dăm de bucluc, oamenii au început să uite tâmpeniile care se zvoneau despre Bunicul, bietul de el, însă acum și-au adus din nou aminte, se zice că Bunica ar ști unde au dispărut documentele și că s-ar putea ca tocmai ea să le fi ascuns pe undeva. Buzele îi zvâcnesc, amândoi știm că asta-i o prostie, el nu pentru asta a luptat, zice, ca acum femeile în vârstă să fie linșate în numele adevărului. Măcar cu atâta e dator memoriei părinților mei, să nu permită să se întâmple așa ceva. Cel mai bine ar fi să merg repede acasă și s-o ascund pe Bunica sau s-o duc în altă parte. O să-mi motiveze el absența la ultima oră dacă o fi nevoie. Hai, valea, zice, apoi se întoarce pe călcâie și coboară scările în fugă.

Ușa clasei e închisă, am întârziat la oră. Intru, nea Perdea tocmai împarte foile pentru extemporal. N-a fost vorba să dăm iar unul, numai ce-am dat altul săptămâna trecută, nu se poate să dăm în fiecare săptămână, asta-mi trece mie prin cap, iar apoi, fie, măcar de data asta scap. Mâna lui nea Perdea se oprește în aer, totuși ce-mi închipui? zice când mă vede, marș la loc.

Mă duc la banca mea, îmi iau ghiozdanul, nu știu cum să-i zic că eu o să plec de la oră. Ridic două degete, permiteți-mi să raportez, încep eu să-i spun, din motive familiale, nu pot să rămân, trebuie să plec imediat, la care toată clasa izbucnește în hohote de râs, iar nea Perdea se răstește la mine să stau jos imediat, unde mă trezesc? Nu pot să stau jos, mormăi, atunci el

vine încet către mine, vă rog să mă iertați, îi spun, îi întorc spatele, îndreptându-mă spre cuier ca să-mi iau paltonul, îl și iau, dar între timp nea Perdea s-a și postat în fața ușii, pot să plec, zice, dar mai întâi o să dau și eu frumușel extemporal, ca toți ceilalți.

Nu se poate, îi spun, deși știu că-i degeaba, n-o să mă lase să trec de el. Îmi plec capul, vă rog să mă iertați, îi spun, mă întorc, fac un pas spre banca mea, ei, vezi că nu-i atât de urgent? zice nea Perdea, se dă la o parte din fața ușii, atunci eu îmi strâng ghiozdanul la piept, mă întorc rapid și o rup la fugă, trecând în goană pe lângă el. Deschid ușa, el se repede să mă prindă, dar nu mă ajunge, aud cum cei din clasă tropăie, urlă și râd gălăgios, mă gândesc că iar i s-a stricat freza, însă nu privesc înapoi, ci trântesc ușa în urma mea și încep să alerg de-a lungul coridorului.

Nici n-ajung bine la capătul străzii, când aud un vuiet, în primul moment nu știu ce e, însă pe măsură ce înaintez, vuietul se aude tot mai tare, atunci îmi dau seama că sună sirenele de la uzina siderurgică, le-am mai auzit și altădată, întotdeauna când se schimbau turele, dimineața, după-amiaza și noaptea, însă atunci sunau numai vreo două minute, pe când acum sună fără oprire.

Cel mai repede aș ajunge dacă aș lua-o spre Piața Mare, dar nu îndrăznesc să merg pe acolo, prefer să ocolesc, s-o iau pe niște străduțe mai lăturalnice. Alerg ca la antrenamente, ghiozdanul mi se bălăngăne pe spinare, trebuia să-l las la școală, dar acum e totuna. Pe una din străzi se aud strigăte, o evit, ocolind și mai mult, astfel că pe tot drumul întâlnesc

numai patru oameni, toți umblă cu capul plecat, par să se grăbească undeva.

Cum intru pe strada noastră, știu pe loc că am ajuns prea târziu.

Se vede de departe că poarta e deschisă, iar unul din geamurile camerei mari e spart. Pe zidul văruit, un singur cuvânt scris cu litere mari și strâmbe: TURNĂTORI.

Când intru în curte, primul lucru pe care-l văd în fața ușii de la bucătărie, printre gutuile și nucile risipite pe jos, e statuia de lut, zace cu fața la pământ, făcută țăndări. O strig pe Bunica, cu toate că știu deja că nu-i aici, nici nu e.

Ușile și ferestrele sunt deschise, toată casa e întoarsă cu susu-n jos, mobilele răsturnate, sertarele trase, parc-ar fi trecut o tornadă prin toate camerele, până și ușa care dă în pod, și cea a magaziei de lemne sunt deschise, nimic nu-i la locul lui.

Stau în bucătărie și nu știu ce să fac.

E liniște, numai ferestrele scârțâie.

Atunci din cămară se aude o bufnitură.

Intru, pășind peste grămada de cârpe căzute din sacul sfâșiat, văd că bidonul cu făină s-a prăvălit de pe raft, lângă el, pe covorul persan ponosit, mai e ceva, un fel de mașinărie, un ventilator vechi. Dintre cele trei palete, una este crăpată pe toată lungimea și e lipită cu bandă izolatoare verde. Și cablul e unul de tip vechi, nu-i din plastic, ci din fir de mătase strâns înfășurat peste sârma de cupru, pe alocuri mătasea e destrămată, lăsând la vedere metalul. Urmăresc cu privirea cablul, capătul lui îngălbenit e introdus în același ștecher triplu la care e conectat și frigiderul.

În timp ce mă uit la cablu, văd că franjurii covorului se mișcă.

Mă duc la ventilator, îl pornesc, paletele se pun în mișcare huruind și bârâind.

Ridic de jos bidonul cu făină, pășesc peste vasele și cutiile aruncate de-a valma, scara ce duce în pod scârțâie când mă așez pe una din trepte.

Deschid bidonul. E aproape plin. Vâr mâna în el, dau de o lingură cu găurele, scot cu ea puțină făină din bidon, încep s-o arunc pe jos.

Vântul iscat de ventilator risipește făina prin aer, rostogolind și învârtind și suflând pulberea albă spre ușa cămării, iar în mijlocul acestui vârtej apare deodată Bunicul. Încetul cu încetul, prinde contur o siluetă imponderabilă și lăptoasă, îi disting halatul de frotir, pantalonii de pijama, papucii din picioare, îi văd și fața, pe jumătate ascunsă după ramele groase ale ochelarilor, nu mă privește, stă gârbovit, apoi ridică brațele, începe să-și frece pielea capului și să umble de-a lungul franjurilor covorului, exact la fel ca atunci când l-am văzut pentru întâia oară.

Nici măcar nu-i dimineață, mă gândesc, și toată chestia asta n-are nici un rost, însă continui să împrăștii făină, dorindu-mi să se uite la mine, să-mi facă un semn, să-mi spună ceva, însă nu, el doar se plimbă pe franjurii covorului, frecându-și creștetul capului.

Zbârnâitul ventilatorului se modifică, întorc privirea, văd că banda izolatoare începe să se desprindă de pe paletă, fluturând în curentul iscat și descriind cercuri verzi prin aer, ventilatorul huruie și mai tare, banda se desprinde, paleta se rupe în două, unul din fragmente zboară direct spre Bunicul, îmi doresc să se oprească, să rămână acolo nemișcat, în aer, sau să cadă, însă nu se-ntâmplă așa, fragmentul îl nimerește pe Bunicul. E ca un

cuțit din os, se înfige în el în dreptul coastelor și apare iar din umărul lui, îl despică în două, retezându-i capul și umerii. Bunicul dispare și atunci știu că de-acum încolo n-am să-l mai văd niciodată.

Bidonul e încă pe un sfert plin, bag mâna în el și deodată dau de un obiect rece, cu suprafața neregulată. Îl strâng în palmă, mi se face o scârbă imensă, dar nu-i dau drumul, numai de-a dracului îl scot, mă uit, țin în palmă ghiocul tainelor.

Îl scutur de făină, mi-l pun la ureche, aud un fel de foșnet al unui foc ce arde, un hârâit de disc de gramofon învârtindu-se în gol. Te implor, mă rog în gând, te implor, ajută-mă, spune-mi măcar un cuvânt, unul singur.

Hârâitul încetează și atunci aud, de foarte departe: „uegoln“.

patruzeci și doi

Stau cu ghiocul în mână, știu că a tăcut pentru totdeauna, nici măcar vuietul mării n-o să se mai audă vreodată în el. În lăuntrul lui nu mai există decât golul surd.

Uegoln, ce aberație mai e și asta?, nu înseamnă nimic. Sau poate că înseamnă, dar într-o limbă pe care eu n-o cunosc. N-are nici un sens.

Las ghiocul să-mi alunece printre degete, dorindu-mi să se prefacă în țăndări, ies din cămară, trec prin camera devastată, cobor treptele, ajung în curte.

Hârâitul ventilatorului încă îmi mai răsună în cap, brusc mă pocnește o migrenă. Uegoln, m-am săturat, nu mai vreau să aud

asta.

Simt că-mi bubuie creierii, aud un bârâit de motor, îl recunosc, e motocicleta lui Péter, ies valvârtej pe poartă, văd că Péter tocmai coboară de pe motocicletă, mă vede și începe să alerge spre mine cu brațele larg desfăcute, mă strigă pe nume, a și ajuns lângă mine, mă strânge în brațe, luându-mă pe sus și lipindu-mă de el, îl simt cum tremură, încep să tremur și eu, vreau să-i spun că sunt bine, n-am nimic, însă nu pot să scot nici o vorbă, nu pot să spun așa ceva, pentru că nu-i adevărat, Péter îmi dă drumul, îmi cuprinde obrajii în palme ca și cum ar vrea să mă sărute, dar nu asta vrea, doar se uită la mine, mângâindu-mă pe obraji, de parcă nu i-ar veni să creadă că mă vede, că sunt acolo, lângă el. Îi clănțăne dinții în gură când încearcă să vorbească, credea că-i prea târziu, asta îmi spune.

Nu îl aștept să termine de vorbit, îi iau mâinile de pe obrajii mei, de pe degete mi se scurge făină, Bunica nu-i aici, îi spun, când am ajuns acasă, ea nu mai era.

Uzina e oprită, îmi spune Péter, se zvonește că a fost vândută, iar cel care a cumpărat-o vrea s-o închidă, însă nu se știe cine-i cumpărătorul, muncitorii au plecat spre centru, Diszkosz Gyurka a și ajuns cu oamenii lui în Piața Mare, au devastat supermarketul, au început să le împartă tuturor mărfurile pe gratis, Gyurka zice că face el o nouă revoluție dacă s-a văzut că aia veche nu merge, poate că aici are și el cumva dreptate.

Ce-mi pasă mie dacă are sau nu dreptate? îi spun, mie-mi pasă numai de Bunica, ce-i cu ea, ce vor de la ea?

Péter îmi zice să termin cu istericalele, păi, nu mi-a spus el care-i treaba?, Diszkosz Gyurka și oamenii lui vor să facă dreptate, să reabiliteze revoluția ratată. Îi arestează pe cei care

au slujit vechiul regim și care acum tac ca porcu-n cucuruz. Diszkosz Gyurka spusese la înmormântare că n-o să permită ca vinovații să-și vadă nestingheriți de viață.

Îmi aduc aminte de funeralii și cum zburase făclia peste sicrie și de urletele mulțimii. Mă ia cu amețeală, nu se poate ca Péter să spună exact același lucru, folosind aceleași cuvinte ca individul ăla.

Mă reped la el, îl împing atât de violent, încât e nevoit să se dea un pas înapoi, acum îl întreb ce l-a apucat, că azi-dimineață încă-i mai ura pe siderurgiști, iar acum repetă cuvânt cu cuvânt ce urlaseră ăia cu mitraliera în mână, nu pricep ce s-a întâmplat cu el în astea patru ore.

Fără istericale, îmi zice Péter, cu el nu s-a întâmplat nimic, în schimb cu orașul da, uzina siderurgică a fost închisă, asta s-a întâmplat, deși el n-ar fi crezut că așa ceva se poate întâmpla, dar uite că s-a întâmplat.

Sunt atât de furioasă, încât aproape că plâng, urlu la el: și pentru că s-a închis o nenorocită de uzină, trebuiau să ne devasteze nouă casa și s-o răpească pe biata mea bunică bolnavă? Păi, așa se face dreptate?

Într-un fel sau altul, responsabilii trebuie găsiți, zice Péter.

Pentru asta îi ard o palmă zdravănă, îl lovesc cât pot de tare, îl și nimeresc în plin, el se dezechilibrează, gata-gata să-mi dea și mie lacrimile din cauza efortului, el chiar crede că biata Bunica e responsabilă de ceva? Vinovată s-ar putea să fie, însă chiar de-ar fi s-o omoare, asta n-o să-i ajute să se apropie de adevăr nici cât negru sub unghie. În fond, de ce-a venit aici, ce naiba vrea de la mine?

Péter își duce mâna la obraz, zice să n-o iau așa, să nu mă supăr pe el.

Cum adică să n-o iau așa? îl întreb. Securiștii au dispărut, documentele au dispărut, banii au dispărut, au rămas numai niște proști nenorociți ca Bunica, dacă pe ea o bagă în mormânt, atunci evident că se vor găsi dintr-un foc toți și toate. Atunci cel mai bine ar fi să merg și eu și să mă așez alături de ea, să fiu pedepsită și eu, cu cât mai mulți morți, cu atât mai adevărat adevărul.

Péter scutură din cap, nu care cumva să merg acolo! Să nu mă duc, el mă iubește și e în stare de orice de dragul meu, hai să urcăm pe motocicletă și să mergem la gară, ca să-mi arate depozitul lor secret de armament, pe care, în afară de cei din gașcă, nu-l știe nimeni, și el o să-i cheme pe băieți, o să ia armele, o să mergem în Piața Mare și o s-o eliberăm pe bunică-mea.

Da, sigur, vezi să nu, zic eu, o să tragem un pic în aer și în mulțime și gata, totul se rezolvă. Să umplem cât mai multe sicrie.

Când spun toate astea, îmi vine în minte instantaneu cuvântul enigmatic, parcă-l și aud din nou, repetându-se o dată, de două, de trei ori, cuvintele se contopesc și atunci, brusc, înțeleg.

Bine, să mergem, îi spun lui Péter, să mergem imediat, dar nu la gară, ci la crescătoria de vulpi de acolo, din pădure de la răspântia cu vechiul drum.

El spune că știe numai unde e vechiul drum, de restul n-are habar, dar mă duce oriunde vreau eu, îi zâmbesc, excelent, zic, atunci să mă ducă, dar cum de nu vrea să știe de ce mergem acolo? Zice că nu vrea, are încredere în mine.

Bine face, îi zic. Când se apropie de mine, mă gândesc că vrea să-mi dea un sărut, însă nu, doar îmi curăță haina de făină.

Îl țin strâns de mijloc, cărarea de munte e acoperită de zăpadă, mă tem c-o să derapăm în curbă, însă nu o facem. Când ajungem la vechiul drum, strig la el s-o ia la dreapta, el virează, motocicleta se afundă în zăpadă, se oprește, am ajuns în fața cuștilor.

Coborâm, cuștile sunt tot așa cum le-am lăsat, dar acum ce-mi pasă mie de ele, camionul blindat nu se vede nicăieri, o fi pe undeva printre copaci, dacă mai e, de data asta am venit din altă direcție, nu-mi mai amintesc pe unde trebuie s-o luăm pentru a ajunge în celălalt luminiș. Urme nu sunt, zăpada proaspătă le-a acoperit.

Încep să mă învârt încet, gândindu-mă la vulpi, la alergare, la ce poate să simtă o vulpe când aleargă roată-roată zile și săptămâni întregi în aceeași cușcă și mereu la fel, mă las în voia picioarelor, nu fac nici patru-cinci pași, că și zăresc camionul, e în același loc, în aceeași poziție, numai că zăpada l-a acoperit complet.

Mă opresc, îl strig pe Péter să vină după mine dacă vrea să afle adevărul. Ajunge lângă mine, încep să-i explic totul ca pe o problemă de matematică, prin urmare aici a fost crescătoria de vulpi, acum nu mai e, asta pentru că eu am eliberat nenorocitele alea de vulpi, și nu-i așa că ține de fabrica de piele pe care a cumpărat-o tatăl lui Iván?

Da, da, da, îl aud pe Péter zicând.

Ne apropiem de camion, pe coroanele de flori agățate pe laturile lui zăpada a înghețat, făcându-le să pară niște imense cocoloașe de celofan.

Iar ăsta-i camionul sacru al siderurgiștilor, despre care am auzit de cel puțin zece ori cu câtă vitejie a dărâmat gardul șiașamaideparte.

Da, este, zice Péter.

Urc în cabină, scot din grămada de scule o rangă, e mult mai rece ca data trecută, parcă mă arde în palmă chiar și prin mănușile groase.

Iar astea sunt sicriele goale care au fost înmormântate după ce securiștii au făcut să dispară cadavrele.

Da, zice Péter, cine nu știe asta?

Îi întind ranga, bine, zic, dacă așa stau lucrurile, atunci hai să deschidem un sicriu din ăsta gol. Chiar înainte de a ne apuca de treabă, mi se face lehamite, nu sunt nici curioasă, nici emoționată, vreau numai să se termine odată. Repede, îi zic, hai s-o facem.

Ne cățărăm sus, pe platforma camionului, curăț de zăpadă unul din sicrie, Péter începe să trudească din greu cu ranga.

Când sicriul e deschis, nici nu vreau să mă uit, știu dinainte ce va fi în el, știu prea bine că nuegolnuegolnuegol.

Totuși nu rezist și mă uit, văd teancul de dosare negre, gri și cafenii, mi se întoarce stomacul pe dos, cu tot frigul de-afară, simt mirosul de hârtii prăfuite.

Na, poftim, zic, pentru căcaturile astea a trebuit să moară Bunicul, pentru căcaturile astea a trebuit să mintă Bunica, nu-i decât o grămadă de hârtii îngălbenite, interesant e că tocmai sălbaticii ăia de siderurgiști le-au adus aici, taman pe proprietatea dușmanului lor de moarte. Iar acum tot ei devastează întregul oraș, căutându-le cu fervoare. Se pare că și ei uită repede.

Și iar o să moară frumușel câțiva oameni, și iar o să fie doliu național, alegerile vor fi amânate, oare cui îi convine asta, oare cine conduce de aproape un an Frontul Salvării Naționale, ca și întreg orașul?

Tac, mă zgârie în gât ca după alergare, îmi vine să scuip, trag un scuipat, gata, nu mai zic nimic, m-am săturat și de înțelepciunea mea idioată, n-o să încerc să-i tot explic cretinului de Péter cum stau lucrurile, ce-mi pasă mie dacă pricepe au ba, ce-mi pasă de explicațiile altora, ce-mi pasă dacă-i adevărul adevărat sau doar se crede că-i adevărat? Mai trag o flegmă neagră și amăruie.

Péter stă lângă sicrie ca vrăjit, stă și cotrobăie printre dosare, din când în când scoate câte unul, apoi îl pune la loc, de parcă nu i-ar veni să creadă că tot ce vede poate fi adevărat. Că tot ce se vede este adevărat. Nu vreau să-l consider tâmpit, însă acum așa îl văd, gloanțele de pe brățara lui idioată i se ivesc de sub mănușă, ciocnindu-se de marginea sicriului de fier, în timp ce el răsfoiește dosarele. Mă uit și nu simt nimic. Păcat.

Bine, dragule, îi zic, dar acum ar fi cazul să plecăm și s-o salvăm pe Bunica. Dacă o mai găsim în viață. Îmi aud vocea, e răgușită și aspră, asta nu sunt eu, eu nu vorbesc așa.

Mergem cu camionul, motorul e rece, tușește mult cât Péter se chinuie să-l pornească, până la urmă reușește, roțile se învârt în gol, răscolind zăpada, când în sfârșit pornim, luminișul se umple de un fum cenușiu și gros. În loc de geamuri camionul are doar plase de sârmă prin care vâjâie vântul, e de o mie de

ori mai rău decât pe motocicletă, am senzația că mi se desprinde pielea de pe față.

Când ajungem în oraș, Péter vrea să accelereze, dar camionul nu poate merge mai repede din cauza blindajului, dinții de buldozer din față se izbesc de asfalt, scoțând scântei. Avansăm zornăind și huruind, e chiar mai eficient decât dacă am fi avut sirenă, toată lumea ne face loc, mașinile ne ocolesc, se dau la o parte și muncitorii care defilează pe mijlocul drumului, îndreptându-se spre Piața Mare, cu căști de protecție pe cap și agitând în mâini topoare și țevi de fier, ba mai mult, ne dau și onorul, așa-așa, mă gândesc, onorați și veneați camionul sfânt.

Coborâm dealul, trecem de Cimitirul Mic, o cotim pe lângă Biserica Mică, și atunci zăresc Piața Mare, care fumegă cenușiu. Un nor gros vălurește deasupra ei, dintr-un colț o coloană neagră de fum se ridică spre cer, asta mi-e cunoscută, e la fel ca în gară, când s-a aruncat cu grenade fumigene, chiar simt în gură aceeași amăreală.

Gonim spre Piața Mare, hurducându-ne pe pietrele de pavaj, sirenele sună prelung, mulțimea din piață strigă și aplaudă, în tot vacarmul disting o voce, o singură voce limpede, o aud numai eu, mie mi se adresează, strigă clar și inteligibil, iar cu cât ne apropiem mai mult, cu atât strigătul devine mai puternic.

Sunt Réka, strigă o voce cristalină, Réka sunt, nici n-a trecut anul de când am fost împușcată aici, în piață, am murit ținând-o de mână pe sora mea mai mică, despre care crezusem mereu că-i cea mare, sunt aici, în piață, sunt aici și voi fi aici întotdeauna, aici am murit, aici, pe acest pavaj, pe aceste pietre mi s-a scurs sângele din trup, aici l-a sorbit nisipul de sub ele.

Deodată scoate un țipăt, eu n-am murit ca să se ucidă în numele meu, nu știu de ce am murit, dar știu că nu pentru asta, acum țipătul devine ascuțit și sălbatic, îmi străpunge trupul ca o andrea, fumul dispare dinaintea ochilor mei, văd deodată totul, totul și pe toți, tot ce se întâmplă și tot ce se va întâmpla, sunt totodată și Emma, și Réka, văd în ansamblu toată Piața Mare, fiecare porțiune, fiecare ungher al ei.

Ce vede Réka văd și eu, ce aude Réka aud și eu, ce știe Réka știu și eu.

În ciuda fumului, văd și aud și știu ce se întâmplă în piață. E plină ochi de lume, cu excepția zonei centrale, numai în jurul piedestalului mai e loc, acolo stă Diszkosz Gyurka pe o cadă răsturnată, acolo stau, înconjurați de oamenii lui cu mitraliere în mâini, vreo zece inși, fiecare are atârnată la gât o pancartă făcută din ambalaje de ciocolată, cafea, detergenți sau lăzi de banane, cu felurite inscripții, trădător, turnător, spion, călău, torționar, stau aliniați, pentru că acum pentru ei a sunat ceasul adevărului, trebuie să dea pe rând ochii cu Diszkosz Gyurka, cum ajunge înaintea lui, fiecare e somat să-și ceară iertare de la patrie și popor, iar cine se pune în genunchi și sărută sfintele pietre de pavaj spălate cu sângele martirilor, acela are voie să se ridice, pedeapsa fiecăruia e să alerge pe culoarul lung lăsat în mijlocul mulțimii, timp în care sunt loviți din dreapta și din stânga cu ciomege și țevi de fier, iar celor care nu-s dispuși să facă asta li se pune în jurul gâtului o anvelopă de cauciuc cu marginile zdrențuite și sunt stropiți cu motorină, ca să ardă frumos când se va arunca peste ei făclia aprinsă, pentru că lângă Diszkosz Gyurka arde cu flacără una mare, aceeași care fusese aprinsă și la cimitir.

Știu cine-i Diszkosz Gyurka, un sportiv ratat, transferat drept pedeapsă, cu câteva luni înainte de revoluție, la uzina siderurgică, pentru că odată se înfuriase și-l aruncase pe fereastră pe medicul sportiv, care a decis în ultima clipă că nu riscă să-l trimită la Olimpiadă, las' că se potolește el la uzină de la atâta cărat de zgură, însă el nu s-a potolit, ci a devenit și mai violent, iar acum stă acolo, lângă piedestalul statuii dărâmate a comandatului împușcat în cap, și vrea să-i judece și pe cei morți, și pe cei vii, cocoțat pe o cadă răsturnată.

O văd și pe Bunica ajungând în fața lui, de gât îi atârnă jumătatea unei lăzi de banane, știu că pe ea stă scris cu ojă roșie turnător, ojă roșie, pentru că seamănă cel mai bine cu sângele, văd că Diszkosz Gyurka o somează să-și ceară iertare de la popor și văd că Bunica nu-și cere, știu și de ce, pentru că habar n-are unde se află, din nou și pentru ultima dată, n-are habar de nimic, o văd cum stă acolo, îndreptându-se de spinare, și-l aud pe Diszkosz Gyurka întrebând mulțimea care să fie sentința, văd cum toți cei din piață lovesc aerul cu pumnul, de parc-ar vrea să găurească cerul cenușiu de atâta fum, moarte! strigă în cor, și atunci doi muncitori îi trec o anvelopă peste cap, punându-i-o în jurul gâtului, iar ea pleacă puțin capul, ca să le fie mai ușor, pentru că din toate astea ea pricepe doar faptul că o îmbracă alții, poate crede că face o probă la o rochie, când cauciucul anvelopei îi atinge gâtul, în mintea ei răsare o amintire veche, prietena ei cea mai bună o îmbracă într-un pulover tricotat în dungi, alb cu roșu, ca să vadă cât de larg să-l lase la gât, pentru ca gulerul frumos de dantelă al bluzei de dedesubt să se vadă bine.

Văd că-i îmbrâncită și ea, supusă, se dă la o parte, e stropită cu motorină și pe haine, și pe anvelopa de la gât, știu că mirosul îi amintește de frecatul podelelor din trecut sau doar de catranul dintre scânduri.

Știu și tot ce știe Bunica, știu totul despre toți sau cel puțin pot să mă mint că știu.

Știu că dacă aș vrea, mi-aș putea scoate acul din păr, mi-aș putea străpunge palma cu el, apoi mi-aș putea lipi palma de inimă și mi-aș putea dori ca inima lui Diszkosz Gyurka să nu mai bată.

Știu că dacă aș vrea, mi-aș putea înfige până la os câte un ac de păr în fiecare genunchi și mi-aș putea dori ca tuturor celor din piață să li se usuce picioarele, ca toți să se prăbușească în genunchi și să-și ceară iertare pentru ceea ce fac acum.

Destul, nu mai vreau să văd, să aud, să știu nimic.

Destul.

Fumul s-a risipit, în timp ce Péter conduce camionul spre centrul pieței, eu mă uit la el, îi spun trăiască revoluția, apuc frâna de mână și, apăsând pe butonul de la capătul ei, o trag în sus, camionul se înclină într-o parte, trosnind și pârâind, e gata-gata să se răstoarne și intră cu spatele drept în piedestalul statuii, unul câte unul cad de pe el sicriele, unul câte unul se fac țăndări pe caldarâm, din ele se revarsă teancuri de acte și dosare.

Oprirea bruscă mă lipește cu spatele de portieră, mă lovesc la coaste, mă doare, îmi izbesc capul de gratiile puse în locul

geamurilor, mă doare, gâtul mi se zbate, mi se zdruncină șira spinării, șoldurile, genunchii, mă doare, portiera se deschide, mă agăț de ea și cobor din camion. Amețesc, capul îmi vâjâie, nu contează, sunt aici, sunt în viață.

Încearcă și Péter să iasă din camion, are fața plină de sânge, poate că i s-a spart o arcadă sau tot capul, nu pot să-l las aici, dacă o găsesc pe Bunica, n-o s-o pot scoate singură din mijlocul mulțimii. Apuc umărul lui Péter, hai, îi zic, tu ai să vii cu mine, mă gândesc, trag de el, coboară.

De pe platforma camionului cade și ultimul sicriu, aud bufnitura. Aici e ceea ce căutați, na-vă! strig în gura mare, nimeni nu mă aude, nu-mi pasă.

Între timp mulțimea se pune în mișcare, îndreptându-se către camion, nu putem alerga decât în fața lor, îl apuc de mână pe Péter, trăgându-l după mine, călcăm peste dosare, sărim peste sicriele deschise, o vreau pe Bunica, trebuie s-o găsesc. Gâfâi, înghit fumul gros, simt miros de motorină, pe-acolo trebuie să fie, acolo este.

O găsim culcată peste un morman de cărți, cutii de carton și zdrențe, toate stropite din belșug cu motorină, încă mai are anvelopa în jurul gâtului, repede, zic, îmi înfig degetele în cea mai mare crăpătură din cauciuc și încep să trag, se cască mai tare, ajută-mă, îi spun lui Péter, trage și el, rupe-te, zic, cauciucul cedează, îl scot de la gâtul Bunicii, îl azvârl cât colo.

Bunica nu se mișcă, nu deschide ochii, nici nu știu dacă mai respiră. Péter încearcă s-o ridice, îl ajut și eu, hai s-o ducem de-aici, zic, începem să alergăm împleticindu-ne spre marginea pieței.

Restul lumii aleargă în direcția opusă, spre camion și sicrie.

Bunica pare o păpușă de cârpă, este foarte slabă și foarte mică, părul și hainele ei sunt îmbibate cu motorină.

Ajungem la marginea pieței, încerc s-o curăț cumva de motorină cu mâneca puloverului, măcar fața, măcar gâtul. Capul i se bălăngăne în timp ce o cărăm cu greu, de oprit nu ne putem opri decât după ce ieșim din piață.

Mai repede, zic. Péter o strânge pe Bunica la piept, străduindu-se să înainteze mai repede, alerg pe lângă el, o acopăr pe Bunica cu puloverul meu.

Alergăm pe caldarâmul alunecos, în spatele nostru mulțimea freamătă și murmură, trecem pe lângă o vitrină spartă, Péter alunecă pe cioburi, însă nu cade și nici pe Bunica n-o scapă pe jos.

Nu știu cât am mers așa, vuietul mulțimii se aude foarte tare, de parc-ar fi la doar câțiva pași de noi, văd o mașină parcată, când ajungem lângă ea, îi spun lui Péter s-o culcăm pe Bunica acolo. Péter o așază pe capota ninsă, e atât de măruntă, încât aproape că încape și de-a latul.

O iau de mână, dorindu-mi din toată inima să rămână în viață, îmi aduc aminte ce-mi spusese despre Miklós și despre noaptea aceea când scrisese unul sub altul șirurile de numere, eu nu-mi amintesc defel nici un număr, de parcă nici n-ar exista vreunul, de parcă toate numerele ar fi încetat să mai existe, am în minte numai netezimea făinii albe, presărată pe planșeta de frământat aluatul.

Îmi doresc să nu plece, să nu mă părăsească, să-și revină, să vină înapoi, să rămână cu mine. Însă Bunica doar zace nemișcată, mâinile îi sunt atât de reci, încât nu-mi dau seama dacă mai are puls sau nu.

Îi strâng mâna între palme, știu ce-ar trebui să fac, ar trebui să-i apăs inelarul în zăpadă, făcându-l să deseneze fulgere și flori, să deseneze soare, să deseneze lună, îi privesc fața, dincolo de ridurile ei văd chipul Mamei, chipul meu. Ar trebui să mă răstesc la ea, să-i lovesc inelul de capota ninsă, să-i poruncesc să trăiască, asta ar trebui.

Îi las mâna, mă dau un pas înapoi.

Ochii Bunicii se deschid.

1. Expresie din limba maghiară echivalentă cu „locul mortului“ din română (n.r.).